Gamle Personnavne i Norske Stedsnavne

Forord til den elektroniske udgave

Dette verk av **Oluf Rygh** (1833-1899) er udgivet postumt av **Sophus Bugge** (1833-1907), **Karl Rygh** (1839-1915) samt bibliotekarie **Albert Kjær** (1852-1941). Det er digitalisert i november 2006 av Nasjonalbiblioteket i Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i november 2014 av Ralph E.

FORORD.

——

Det her udgivne Skrift af Professor O. Rygh er af Forfatteren flere Aar før hans Død fuldstændig udarbeidet og gjort færdigt til Trykning, dog med Undtagelse af Titel.

Skriftet synes sikkert at være forfattet, efterat Trykningen af den nye Matrikel, som lededes af O. Rygh, var fuldendt i Høsten 1892, og efterat de af ham forfattede haandskrevne og i Amtsbind fordelte Oplysninger om norske Gaardnavne, som Forfatteren overdrog til Rigsarkivet, var afsluttede i September 1893. Det her udgivne Skrift er paa den anden Side vistnok fuldendt, førend Trykningen af O. Ryghs Værk «Norske Gaardnavne» begyndte i Februar 1897. Skriftet om gamle Personnavne i norske Stedsnavne synes at være forfattet i Aarene 1894 og 1895. At Forfatterens Hensigt at lade Skriftet trykke ikke kom til Udførelse, har vistnok havt sin Grund deri, at han er blevet optaget af Udarbeidelsen og Trykningen af Værket «Norske Gaardnavne».

Det her udgivne Skrift kan sees efter den oprindelige Plan næsten kun at have omfattet Gaarde paa Landet. Senere har Forfatteren i Randen af Haandskriftet tilføiet Navnene paa gamle Bygaarde, som indeholde Personnavne, dog ikke alle saadanne Navne.'

Efter Professor Ryghs Død blev det Haandskrift, som ligger til Grund for nærværende Udgave, af hans Arvinger overladt Universitetet til Udgivelse. Om den Maade, hvorpaa det her er udgivet, skal følgende bemærkes.

Efterat Skriftet i sin Helhed var afsluttet, har Forfatteren (oftest paa den brede Margen, som var ladt fri) skrevet til flere Tillæg, ligesom han senere har foretaget enkelte Rettelser af den oprindelige Text. Hvor disse Tillæg og Rettelser i Haandskriftetvar fuldt udførte til Trykning, er de her uden Bemærkning tagne til FølgeUndertiden er et Gaardnavn senere skrevet til under et Personnavn, uden at samme Gaardnavn af Forf. er blevet udstrøget, hvor det tidligere var opført under et andet Personnavn. Saaledes er *Gjerset* 5 Eid R. efter den oprindelige Text forklaret af Gerðr (S. 88). Under dette Navn er det ikke blevet strøget ud i Haandskriftet, hvilket dog maa antages at have været Forfatterens Mening, da han senere har indført *Gjerset* 5 Eid R. under Geirr (8. 86). I enkelte andre Tilfælde, hvor Forfatteren senere i Haandskriftet har indført noget, som ikke stemmer overens med den oprindelige Text, uden at denne er bleven forandret, men hvor der ikke kunde være Tvivl om den Rettelse, som Forfatteren har havt til Hensigt at foretage, er denne Rettelse bleven udført uden Bemærkning..ć

Af og til er i Haandskriftets Rand senere skrevet til en kort Antydning til en Forklaring eller til en forandret Opfatning. Hvor denne senere Forklaring foreligger i «Norske Gaardnavne» udført fra Forfatterens Haand, er vedkommende Oplysning indtaget fra NG. med Henvisning til dette Skrift. Men hvor der kunde være Tvivl om Forfatterens Mening med den korte Antydning i Randen eller om den Maade, paa hvilken han vilde have sin

Mening udtrykt, er her i Udgaven Forfatterens Antydning uforandret meddelt i en AnmærkningSaaledes S. 153, 159, 173, 193, 199, 207, 211, 248, 289..

Kun enkelte, aldeles uvæsentlige og betydningsløse Forandringer af Udtryk eller Henvisninger til andre Steder i Skriftet, som Forfatteren maatte forudsættes selv at have villet foretage, hvis han havde tilseet Trykningen, er, uagtet de ikke har nogen ydre Hjemmel, foretagne uden Bemærkning.

Derimod er mange Tilføielser til Haandskriftets Text i nærværende Udgave blevne nødvendiggjorte ved Forholdet mellem det Haandskrift, som ligger til Grund for nærværende Udgave, og de af Forfatteren senere udarbejdede Bind af Værket «Norske Gaardnavne».

Han har nemlig i NG. i mange Tilfælde føiet nye Oplysninger til det, som han tidligere i Haandskriftet til nærværende Skrift havde nedskrevet, samt af og til i NG. udtalt en anden Mening end tidligere. I disse Tilfælde er Meddelelser herom i nærværende Udgave tilføiede i skarpe Klammer med Henvisning til vedkommende Steder i NG. Disse Tilføielser med Henvisning til NG. har fundet Sted i noget større Omfang i de senere Ark end i de første.Efter NG. og efter de i Rigsarkivet bevarede haandskrevne Oplysninger af O. Rygh om norske Gaardnavne er derhos enkelte Rettelser ved Anførsel af ældre Kilder og af Udtaleformer foretagne uden Bemærkning.

Titelen «Gamle Personnavne i norske Stedsnavne» er tilføiet af Udgiverne.

De Anmærkninger, der er forfattede af en af Udgiverne, er betegnede som saadanne ved Tilføielse af NavnVed en Feil under Trykningen er et Tillæg med Mærket S. B. sat op i Texten S. 287 L. 6—7 fra oven..

De S. 291—298 trykte «Tillæg og Rettelser» er med Bidrag af Bibliothekar A. Kjær forfattede af undertegnede S. Bugge, tildels efter Oplysninger af Professor Rygh, der er betegnede som saadanne ved Henvisning til NG. eller ved Mærket O. R., som henviser til hans i Rigsarkivet bevarede Haandskrift. Jeg har i disse Tillæg kun medtaget, hvad jeg under Trykningen mere tilfældig havde ved HaandenSaaledes kunde der af gamle Stedsnavne fra Byerne, som indeholder Personnavne, tilføies endnu flere end de, jeg har tilføiet. I Lighed med Navne paa Bygaarde er bl. a. dannet Gaardnavnet *Torgauten* 60 Onsø, der mulig oprindelig tilhører den søndenfor Gaarden liggende Holme, paa hvilken der staar et Fyr (NG. I 316). Mandsnavnet *Torgaut,* oldn. Þorgautr, findes i ældre Lister fra Smaalenene (Aasen, Navnebog S. 41)..

Registrene til nærværende Skrift er udførte af Bibliothekar A. Kjær, som ogsaa har besørget Korrekturen.

November 1901.

Sophus Bugge.K. Rygh.

BRUGTE FORKORTELSER OG- TEGN.

Aasen — Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne. Af

I. Aasen. Kristiania 1878. AB. — Aslak Bolts Jordebog, udgivet af P. A. Munch. Christiania 1852.

(Affattet 1430—1440). Anført efter Udgavens Sidetal, alm. — almindelig, almindeligt, almindelige. B. — Bind.

BK. — Bjørgynjar kalfskinn, udgivet af P. A. Munch. Christiania 1843. (Skrevet antagelig omkring 1360, men for en stor Del efter Optegnelser fra den tidligere Del af 14de Aarhundrede). Anført efter Udgavens Sidetal.

Blandinger — Blandinger til Oplysning om dansk Sprog i ældre og nyere Tid udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund. Kjøbenhavn 1881 ff.

B. S., Bisk. s. — Biskupa sögur, gefnar üt af hinu islenzka bökmentafélagi.

Kaupmannahöfn 1858 ff. Anført efter Udgavens Bind- og Sidetal. Bugge (Studier). — Studier over de nordiske Gude- og Heltesagns Oprindelse.

Af Sophus Bugge. Første Række. Christiania 1881 — 1889. Cap. — Trondhjems Kapitelsbog, Fortegnelse over det trondhjemske Kapitels

Jordegods, affattet omkring 1550 (Haandskrift). Dipl. Isl. — Diplomatarium Islandicum. Islenzkt fornbréfasafn, sem beflr inni at halda bref og gjörninga, dom;t og mäldaga og aörar skrår, er snerta Island eöa islenzka menn. Kaupmannahöfn 1857 ff. Dip]. Svec. — Diplomatarium Suecanum, collegit et edidit Joh. Gust. Liljegren. Holmiæ 1829 ff. Anføit efter Bind og Nummer. ON. — Diplomatarium Norvegicum, udgivet af Chr. C. A. Lange, C. ß. Unger og H. J. Huitfeldt-Kaas. Christiania 1847 ff. Anført efter Bind-og Sidetal.

Domb. — Norske Herredags-Dombøger. Udgivne for Det Norske Historiske Kildeskriftfond. Første Kække (1578—1604). I. Dombog for 1578 ved E. A. Thomle. Christiania 1893.VIII

Eyrb. s. — Ey r byggja saga. Herausgegeben von Guöbrandr "Vigfusson. Leipzig 1864. Anført dels efter Sagaens Kapitler, dels efter Udgavens Sidetal.

f., ff., flg. — følgende.

Fagrsk. — Fagrskinna. Kortfattet morsk Konge-Saga fra Slutningen af det tolfte eller Begyndelsen af det trettende Aarhundrede. Udgivet af P. A. Munch og C. R. Unger. Christiania 1847. Anført efter Sidetal.

' F. J. — Heimskringla. Noregs konunga sogur af Snorri Sturluson udgivne ved Finnur Jonsson. København 1893 ff.

Flatøb. — Flateyjarbök, en Samling af norske Konge-Sagaer med indskudte mindre Fortællinger om Begivenheder i og udenfor Norge samt Annaler. Udgiven efter offentlig Foranstaltning. Christiania 1860 ff.

Fms., Fornm. s. — Fornmanna sögur, ütgefuar at tilhlutuu hins norræna fornfræöafélags. Kaupmannahöfn 1825 —1837. Anført efter Bind- og Sidetal.

Forstemann -r- Altdeutsches namenbuch von Ernst Forstemann. B. 1. Per-sonennamen. 2te, völlig umgearbeitete Auflage. Bonn 1900 ff.

form. — formodentlig.

Fornald. s. — Fornaldar sögur Norörlanda eptir gömlum handritum ütgefnar af C. C. Rafn. Kaupmannahöfn 1829 ff. Anført efter Bind- og Sidetal.

Fritzner — Ordbog over det gamle norske Sprog af Dr. Johau Fritzner. 2den Udgave. Kristiania 1886 — 1896.

Gd. — Gaard, Gaarden.

Gds. — Gaards.

gl. — gammel, gammelt, gamle.

GN., GNo. — Gaardsnummer i Matrikelen.

Grettis s. — Grettis Saga ved G. Magnusson og G. Thordarson. Kjøbenhavn 1859. Anført efter Udgavens Sidetal.

Haröar s. — Haröar saga Grimkelssonar ok Geirs. I Islendinga sögur, 2det Bind. Kjøbenhavn 1847. Anført efter Udgavens Sidetal.

HC. — Hamar Kapitels Jordebog. Affattet omkring 1550. Utrykt, i Rigsarkivet.

HeiÖarv. s. — Saga af Viga-Styr ok Heiöarvigum. I Islendinga sögur, 2det Bind. Kjøbenhavn 1847. Anført efter Udgavens Sidetal.

Heimskr , Hkr. — Heimskringla eller Norges Kongesagaer af Snorre Sturlassøn, udgivne ved C. R. Unger. Christiania 1868. Anført efter Sidetal.

HHS., Håk. s. Hak. — Håkonar saga Håkonarsonar. I Konunga sögur. Udgivne af C. R. Unger. Christiania 1873.

Anført efter Sagaens Kapitler.

Isl. Ann. — Islandske Annaler indtil 1578. Udgivne for Det Norske Historiske Kildeskriftfond ved Dr. Gustav Storm. Christiania 1888.

Isl. forns., Isl. fornsögur — Islenzkar fornsögur, gefnar ut af hinu Islenzka bökmentafélagi. Kaupmannahöfn 1880 ff. Anført efter Bind- og Sidetal.

Isl. s , Isl. sögur — Islendinga sögur, udgivne efter gamle Haandskrifter af det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab. Kjøbenhavn 1843 ff.

JNV. — Biskop Jens Nilssøns Visitatsbøger og Reiseoptegnelser 1574—1597, udgivne ved Dr. Yngvar Nielsen. Kristiania 1885. Anført efter Sidetal.

K. — Kirke.

Kålund — Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island ved P. E. Kristian Kålund. Kjøbenhavn 1877 ff. Anført efter Bind- og Sidetal.IX

Konunga s. — Konunga sögur. Sagaer om Sverre og hans Efterfølgere. Udgivne af C. R. Unger. Christiania 1873. Anført efter Sidetal.

K. Rygh — Norske og islandske Tilnavne fra Oldtiden og Middelalderen, samlede af Karl Rygh. Trondhjem 1871.

(Kv.) — Kvindenavn.

1. — lille.

Landn., Ldn. — Landnämabök. I Islendinga sögur, 1ste Bind. Kjøbenhavn 1843. Anført efter Udgavens Sidetal.

Ldsbl. — Norske Stedsnavne af O. Rygh, en Række Artikler i' «Landsbladet» 1893—1895. Anført efter Artiklernes Nummere.

Lilj., Lilj. Run-Urk. — Run-Urkunder, utgifne af Joh. G. Liljegren. Stockholm 18b3. Anført efter Indskrifternes Nummere.

Ljösv., Ljösvetn. s. — Ljösvetninga, saga. I Islenzkar fornsögur, 1ste Bind. Kaupmannahöfn 1880. Anført efter Udgavens Sidetal.

Lundgren — M. F. Lundgren. Personnamn från medeltiden. Hidtil udkommet til ind i Bogstavet L.

(M.) — Mandsnavn.

MA. — Middelalderen.

Matr. — Matrikelen.

Mskr. — Manuskriptet.

Munch N. F. H. — Det norske Folks Historie fremstillet af P. A. Munch. Christiania 1852 fif.

Munch Saml. Afh. — P. A. Munch. Samlede Afhandlinger, udgivne efter offentlig Foranstaltning af Gustav Storm. Christiania 1873 ff.

n. — Note.

N. Fornl. — Norske fornlevninger. En oplysende fortegnelse over Norges fortidslevninger, ældre end reformationen og henførte til hver sit sted. Af N. Nicolaysen. Kristiania 1862—1800.

N6. — Norske Gaardnavne. Oplysninger, samlede til Brug ved Matrikelens Revision, efter offentlig Foranstaltning udgivne med tilføiede Forklaringer af O Rygh. Kristiania 1897 fif. Anført efter Bind- og Sidetal.

NG. Indl. — Indledningsbindet til NG.

NgL. — Norges gamle Love. Christiania 1845—1895. Anført efter Bind- og Sidetal.

Njäls s. Gisl. — Njåla udgivet efter gamle håndskrifter af Det kongelige nordiske oldskriftsselskab. Kjøbenhavn 1875 fif. Anført efter Bind- og Sidetal. Ogsaa som 3die Bd. af islendinga sögur.

N. Mag. — Norske Magasin. Skrifter og optegnelser angaaende Norge og forfattede efter Reformationen. Samlede og udgivne af N. Nicolaysen. Christiania 1858 fif. Anført efter Bind1 og Sidetal.

Norges Indskrifter — Norges Indskrifter med de ældre Runer. Udgivne ved Sophus Bugge. Christiania 1891 fif.

not. — Note.

NRJ. — Norske Regnskaber og Jordebøger fra det 16de Aarhundrede (1514— 1521), udgivne af H. J. Huitfeldt-Kaas. Kristiania 1887 fif. Anført efter Bind- og Sidetal.

OC. — Jordebog over Oslo Kapitels Gods 1595. Utrykt, i Rigsarkivet (Christiania Bispearchiv 2 hh.).x

OE. — Erkebiskop Olaf Engelbretsens Jordebog. Utrykt, i Rigsarkivet. Affattet omkring 1530. Ol. d. hell. S. — Saga Olafs konungs ens helga. Udførligere Saga om Kong Olaf den hellige efter det ældste fuldstændige Pergaments Haandskrift i det Store Kongelige Bibliothek i Stockholm. Christiania 1853. oldn. — oldnorsk.

O. Nielsen — Olddanske Personnavne, samlede af O. Nielsen. Kjøbenhavn

1883. opg. — opgivet.

opr. — oprindelig, oprindeligt, oprindelige. O. R. — O. Rygh. p. — paa.

PN. — Pavelige Nuntiers Regnskabs- og Dagbøger, førte under Tiende-Opkrævningen i Norden 1282—1334. Udgivne ved P. A. Munch. Christiania 1864.

RB. — Biskop Eysteins Jordebog (den røde Bog). Fortegnelse over det geistlige Gods i Oslo Bispedømme omkring Aar 1400. Udgivet af H. J. Huitfeldt. Christiania 1879. Reg. — Registrant over de Breve, som fandtes paa Akershus 1622. Utrykt, i Rigsarkivet.

Reykd. s. — Reykdæla saga. I Islenzkar fornsögur. II. Kaupmannahöfn

1881. Anført efter Udgavens Sidetal. Rimbegla — Rymbegla i. e. computistica et chronologica varia veterum Islandorum. Islandice et Latine edidit Stephanus Bjørnsen. Hafniæ 1801. Anført eftei Sidetal. Runverser — Runverser. Undersokning af Sveriges metriska runinskrifter af E. Brate och S. Bugge. Stockholm 1891. I Antiqvarisk tidskrift för Sverige. Del 10. Nr. 1. S. — Sogn, Kirkesogn (efter et Stedsnavn).

s. — Tilføiet efter et anført Sted betyder det, at det anførte er et senere

Tillæg i vedkommende Kildeskrift, s. — saga (i oldnorske Titler). S. B. — Sophus Bugge.

Schiibeler Virid. Norv. — Viridarium Norvegicum. Norges Væxtrige. Et Bidrag til Nord-Europas Natur- og Culturhistorie. Af Dr. F. C. Schübeler. Chra. 1886 fif. s. d. — se dette, skr. — skreves, skrevet-Sms. — Sammensætning, sms. — sammensat, sammensatte.

St. — Stiitsbog eller Fortegnelse over Kirkernes Gods i Oslo og Hamar Stifter, optaget efter Statholderen Povel Huitfeldts Foranstaltning i Aarene 1574—1577. Utrykt, i Rigsarkivet, st. — store.

St. St. — Stavanger Stiftsbog («Graagaasen»), antagelig fra 1626. Utrykt, i Rigsarkivet.

Sturl. s. — Sturlunga saga including the Islendinga saga of lawman Sturla Thordsson and other works. Edited, with prolegomena, appendices, tables,XI

indices, and maps by Dr. Gudbrand Vigfusson. Oxford 1878. Anført efter Bind- og Sidetal.

Thj. VSS., Thj. VSS. Skr. — Det kongelige norske Videnskabers Selskabs Skrifter. Trondhjem. Anført efter Aargang og Sidetai.

ualm. — ualmindelig.

Udt. — Udtale, Udtalen.

udt. — udtales, udtalt.

Vapnf. s. — Vapnfiröinga saga, Jåttr af I>orsteini hvita, osv., besørget og oversat af G. Thordarson. Kjøbenhavn 1848. Anført efter Udgavens Sidetal.

Vigf.-Cleasby — An Icelandic-English dictionary, based on the ms. collections of the late Richard Cleasby, enlarged and completed by Gudbrand Vigfusson. Oxford 1876.

VL. — Jordebog over Vincents Lunges Gods i Norge affattet omkring 1530. Utrykt, i Lunds Universitetsbibliothek. No. 24.4; benyttet efter Kigs-arkivar Langes Afskrift i Rigsarkivet.

Yngl. s. — Ynglinga saga.

* foran en opgivet oldnorsk Navneform betyder, at der ikke haves nogen direkte Hjemmel for den fra den Tid, da Navnene skreves i oldnorsk Form, men at den blot er sluttet, f. Ex. efter Navnets Form i Nutiden eller i yngre Optegnelser.

1 efter en Navneform, der er paafaldende eller aabenbart urigtig, skal gjøre opmærksom paa, at den virkelig findes saaledes i den benyttede Kilde.

Et Aarstal efter en anført Navneform betyder, at denne er funden i en i Rigsarkivet bevaret Jordebog eller lignende Kilde fra det nævnte Aar.

De Forkortelser, der ere anvendte ved en Del Amts- og Herredsnavne, ville være forstaaelige uden nærmere Forklaring.

Med Hensyn til de i Opgaverne om Navnenes nuværende Udtale benyttede Lydtegn er følgende at bemærke:

En Bue over en Vokal betyder, at den udtales kort, — en horizontal Streg, at den udtales lang (a, ä).

Med é, i, O, XI, y betegnes lukt Udtale af vedkommende Vokal. Aaben Udtale er tildels særlig fremhævet ved at benytte Tegnene g, Q, U, y.

<lt It Vii t udtrykker mouilleret (palatal) Udtale af disse Konsonanter (som om en i-Lyd var kommet til i Udtalen), saaledes som man har den i store Dele af Landet i Ordene 0(ld, alle, inn, Mann, kritt (Intetkjonsform af Adj. kvit).

k er den bløde (palatale) Lyd af k, som i Kjedel, Kile, Kjos, Kjøl. t er «tykt» (kakuminalt) 1, som man hører det østen- og nordenfjelds i Ola (Mandsnavn) eller i Slaar.

hl betegner den Udtale af 1, som høres i en stor Del af Landet (ikke ganske ens overalt) i litle (lille), Hasl (Trænavn) eller i Salt.

Tegnet ' efter en Stavelses Vokal betyder, at Stavelsen har Enstavelses-Tone (som i Fjorden, Huset), og Tegnet \ at den har Tostavelses-Tone (som i Fjorde, Huse).XII

Endelig bemærkes, at ß i Gjengivelsen af ældre Navneformer udtrykker den Form af Bogstavet s, som hyppigt findes anvendt i 16de og 17de Aarhundredes Skrift, og som antagelig skal betyde dels ss, dels sz.

Om de i Gjengivelsen af oldnorske Navneformer forekommende særlige Bogstavtegn er at bemærke, at

o udtales som kort, aabent o.

5 var et «aandende» d, udtalt som engelsk th i father. j) var en «aandende» t-Lyd, udtalt som engelsk th i tliank.A.

Abbi, se Ambi.

Åbjorn (M.), ikke fundet i Norge, men alm. i Sverige i Middelalderen.

Aabjørnsrød 53 Solum (kan være forholdsvis nyt og benævnt efter en indflyttet Svensker).

Adam (M.) forekommer fra c. 1400 paa flere Steder i Landet (DN. I 483. Y 385. 477. 547).

Adamsrød 127 Sem (1668, men antagelig meget ældre).

[Aöi. Til dette Mandsnavn findes udenfor efternævnte Stedsnavn intet Spor i Norge. Ad hi brugtes derimod som Mandsnavn i Sverige i MA. (Lundgren S. 7). Er antagelig første Led i

Aastad 143 Ullensaker, udt. a sta (i Adæstadhom RB. 426). NG. II 323.]

[Afriö. Om et muligt Spor af et saadant Kvindenavn i et norsk Stedsnavn se NG. II 308.]

Ågåta (Kv.) findes mod Slutn. af 13de Aarh. paa Island som Navn paa en Abbedisse (Isl. Ann. 1293); i Norge først paa-visligt i 15de Aarh. (DN. I 703).

Aagotnes 27 Fjeld, udt. ågenes (Agathanes VL. Agaattenes 1563).

Agmundr, se Qgmundr.

Agni (M.) Andes som Navn paa en af de svenske Ynglingekonger og brugtes i Sverige i senere Tid; fra Norge vides alene at anføre Agn es on i DN. III 742 (1503), der dog mulig kan være = Hognason. I sammensatte Stedsnavne vanskeligt at skille fra Elvenavnet Agna (haves endnu i

Vestre Gausdal, jfr. Agnaaen i Grue) og fra Appellativet agn n. De efterfølgende Stedsnavne kunde maaske snarest være at forklare af Mandsnavnet.

Agneberg 41 Lom (Agnnebergh St. 152 b), udt. ann-, [Jfr NG. IV, 1 53.]

Agnestol, ældre Navn paa SJcaret, 22 Hægebostad.

Angskaar 55 Hammer, udt. angslcår (Agneskor VL. og 2 Jordeboger ved 1520, Angskaar ved 1600, senere urigtigt Angel-skaar).

Af Elvenavnet er vel at forklare Agnalt 20 Tune (opr. Agn-h ol tir, jfr. RB. 490) og AnbæJc 146 Vestby (i Aghnbæk RB. 128) [NG. II 22 forklaret af agn], af agn Agnefest i Lyngdal, Agnekilen i Spind, Agnøen i Herlø, Agnvile i Tingvold. Tvivlsomt og maaske af ganske anden Oprindelse er Agnes, der forekommer i Trøgstad [jfr. NG. I 30], i Brunlanes og i Beieren.

Äki (M.), oftere i Norge i Middelalderen; endnu hyppigere i Sverige og Danmark. Stedsnavne sammensatte hermed kunne nu ikke efter Formen alene skilles fra de, der til 1ste Led have havt Akra-, af akr m. De følgende kunne vel med Rimelighed forklares af Mandsnavnet.

Aakenid 43 Sande Jarlsb. (Ockerød 1593, Aakerud 1604).

Aaketun 9 Fyresdal.

Aakvaag 3 Søndeled.

Aaklius 45 Bygland (jfr. Saaghus smst., der kommer af Mandsnavnet Sçlvi, se under dette).

Af akr er bevislig dannet Aakeberq i Raade (Akraberg 1330, DN. VI 152, men allerede 1438 Akabærg, DN. I 556), Aagedal i Bjelland (Akradalr i DN. VI 451, XI 141, XIII 127), Aakernes, udt. ålenes, i Aaseral og i Sunnelven, Aalcvik i Aure (Akerwik AB. 64) o. fl. Af anden Oprindelse er Aakvik i Halse (skrevet Okauik ved 1300 DN. II 59) og Aakeberg i Spydeberg (se under Valki).

Albjçrn, se Olbjçrn.

Aldis, Alfdis (Kv.). Af dette Navn, der nu kun kjendes fra Island, men der findes allerede i Landnamstiden, kan med Rimelighed udledes:

Aisvig 13 Strand (Alles-, Allis- 1602, 1606, 1610, 1661, Elles-St. St.), udt. alls-.

Aisøen 5 Nesne (Aldess- OE. 33, Allerß- 1610, 1614, 1661), udt. alls-.

I begge disse Tilfælde forudsætte de ældre Skriftformer som lste Led et Tostavelsesord, der ved Sammensætning kunde give -s som Udlyd i den nuværende Form.Al(f)dis — Alfr.

3

Alsgaarden 95 Vefsen kunde mulig ogsaa høre hid, da Navnet udt. atts-, ikke als-, men det er usikkert; Gaarden nævnes i Jordebøger først 1723 og skrives da Adels-.

Alfgeirr (M.), kun paavisligt paa Island (i Landnamstiden Landn. 89, 190). Alge irr forekommer rigtignok som Navn paa en Præst i Sogn i Sverres Saga (Fms. VIII 195). men kun som Variant ved Siden af Arngeirr. Af Alf g eir r mulig:

Eljesrud 140 Kraakstad (alm. feilagtigt skr. Ellingsrud), udt. déljes- og hæljes- (Illisrud ved 1600, Ellesrud 1723). Kan paa Grund af Udtalen med l ikke forklares af Hallgeirr eller af Eldjarn, og paa Grund af Udtalen med j ikke af Algautr. Lydlig muligt var det vel at forklare dette Gaardnavn af Ilian, der oprindelig er nordisk Form af Helgennavnet Ægidius, men findes brugt som Mandsnavn i Norge, se DN. IV 815, 1537. Denne Forklaring bliver dog lidet rimelig, da dette Mandsnavn først kan paavises saa sent og kun i et enkelt Tilfælde. [Jfr. NG. II 47.]

Alfr (M.). Stedsnavne, sammensatte med dette Mandsnavn, kunne nu let forvexles med de, der stamme fra Alvir (Qlvir, se dette), da Udtalen af 1ste Led tildels bliver ens. Ligeledes er Forvexling tænkelig med Alfgeirr og med Aldis eller Alfdis (se disse). Til Alfr henføres sikkert eller rimelig:

Aisrød 22 Berg Sm. (Alfsrud RB. 502), udt. alsrü. [alsrø NG. I 218.]

AIslius 37 Glemminge, udt. als-.

Oksrød 63 Onsø (Alfsrud RB. 292, 490), udt. med lukt o.

Aisberg 150 Faaberg (Alfsberg 1338, DN. II 194), udt. æls-.

Alsøeii 36, 10 Land vig, udt. alls-.

Alsnes 6 Høiland, udt. alls-,

Alstveit 29 Nerstrand, udt. als-.

Alsvaag 110 Finnaas, udt. a'lls-,

Alsmo 92 Lyster (1666), udt. alls-.

Alsteigen 27 Hafslo, udt. a'lls-,

af Alfstadom i Stjørdalen, anfort AB. 36.

Alfsætr i Aangdalen i Sparbuen, anført AB. 12.

Alsli 36 Bindalen, udt. æls-,

Alsvik 80 Gildeskaal, udt. als-.

Alsos 47 Nordfolden-Kjerringø, udt. als- (Part af Gaarden Os).

Alsvaag 81 Øksnes, udt. atts-.

Overgangen fra Alfsrud til OJcsrød i Onsø kunde vække Formodning om, at ogsaa andre nu med Oles-begyndende Navne opr. kunde have lydt Alfs-. Særlig kunde man tænke herpaa ved det oftere i det trondhjemske forekommende dunkle Gaardnavn Olcstad (Leinstranden, [Klæbu, Sparbuen, Hølandet i Namdalen), der ligeledes udtales med lukt o. Denne Forklaring bliver dog usikker; bl. a. maa4

mærkes, at Oxi forekommer som Mandsnavn i den tidlige Middelalder paa Island (BS. I 163), og at Okstad paa Leinstranden i en paalidelig Jordebog fra c. 1540 skrives Vxestad. Ogsaa som Mandstilnavn kunde jo uxi tænkes brugt.

OJcs- i Stedsnavne er i nogle Tilfælde opstaaet af ups f., Klippevæg (f. Eks. Olcsevilcen 53 Onsø, skr. Upsavik RB. 491, 495).

Alsaaker i Ullensvang, i Skaanevik og i Eid i Nordfjord skrives samtlige i 14de Aarh. Almsakr og kunne følgelig ikke være sammensatte med Alfr (for den førstnævnte Gaard bekræftes Formen Alm s- derved, at der ovenfor den findes en Dal Aldal d. e. Almdalr; ellers kunde man jo nok tænke sig Almsakr feillæst eller feilskrevet for Al u is a kr, af A1 v i r).

[Algauti (Algoti) (M.) findes i Algautabiærnastadum RB. 505,

Part af Ytre Bjørnestad 121 Rakkestad. NG. I 108 f.]

Ali (M.) træfies i Norge i Middelalderen (tjöstolfr Ålason i Haralds-sønnernes Tid; Åli Hallvarösson i Sverres Saga, Fms. VIII 403, 414); oftere paa Island og i Sverige; skal efter Aasen endnu bruges i Nordland. Stedsnavne, afledede af dette Navn, skilles vanskelig fra de, der ere sammensatte med Kvindenavnet Ålçf (se Ölçf). Hvor l ikke bruges, er ogsaa Forvexling med Atli mulig (se dette). Endvidere kan oprindeligt, Alra-(af Trænavnet çlr) og Alm- (af Trænavnet altnr) paa sine Steder i Stedsnavne antage lignende Nutidsform, som Åla-, og endelig er der, selv om Åla- har været den oprindelige Form, Mulighed for, at det er Gen. Flt. af åll m., der i Stedsnavne synes at betyde dels smal, dyb Rende i Vand, dels langstrakt Grænd eller Bygdelag.

Aalerud 15 Vestby (Aalarud RB. 131), udt. å'ldrø.

Alahol, i Nes R,, anført RB. 267.

Aalerud 125 Vang Hd., udt. alü.

Aalset 135 Biri (i 16de Aarh. skr. Aalsetter og Wolsetter), udt. aiset.

Aalton 97 Nes Hl.

Aalrust 52 Gol, udt. aldrusst.

Det sidste Navn er maaske snarere at forklare af çlr, hvoraf vel ogsaa kommer Aaltvet 83 Gjerpen, der ved 1520 skrives Ortwed og 1585 Aarttued. Med almr er sammensat Aäl-neset 69 Snaasen (alm. urigtigt skr. Oldernes, Almnes AB. 9), udt. å"l-, og formodentlig ogsaa Aahnoen 61 Rissen (Olmo 1559, senere alm. Almo), udt. al-.

Alrekr (eller Alrekr?) (M.). Kjendes kun fra Island i Landnams-Alrekr — Amundi, Amundr.

5

tiden (Landn. 203, 238) og fra svenske Runestene (Alrikr). Heraf kunde forklares

Aarstad 23 Aarstad (ved Bergen, i Kongesagaerne som bekjendt skr. Al re kss taöir). Herved er dog at mærke, at det høie Fjeld nær Gaarden som bekjendt heder Aalreken (tildels skr. Ulriksen), og at der nødvendigt synes at maatte være Forbindelse mellem Fjeldets og Gaardens Navn. Hvorledes denne Forbindelse skal tænkes, er uvist; mod at antage Fjeldnavnet ligefrem for at være Iste Led i Gaardnavnet, taler, at der ikke ellers synes at findes Exempel paa, at Gaard-navne paa -staöir ere sammensatte med Fjeldnavne. [Jfr. dog NG. Indledn. S. 78 og B. II S. 9.] Det er selvfølgelig tænkeligt, om end lidet sandsynligt, at enkelte af de med Aar- begyndende Stedsnavne, som nedenfor ville findes henførte til Mandsnavnet Ormr, kunne stamme fra Alrekr.

Jfr. H ä r e k r.

Alvir, se Qlvir.

Ålçf, se Olof.

Ambi (M.) og Amba (Kv.) forekomme ret ofte som Personnavne i Middelalderen i Norge. De ere aabenbart

opstaaede af «Kjæle-former» (vel af Arnbjçrn og Arnbjçrg); mærkes kan Arnbjçrn ambi (Fms. VII 224, sandsynligvis en Islænding), der har Kjæleformen af sit Døbenavn som Tilnavn (jfr. Magnus). Abbi, der en enkelt Gang findes som Mandsnavn i Middelalderen (DN. V 595, 1459, Oslo; den samme Mand kaldes dog DN. y 647 Ebbe), kunde nok ogsaa være Kjæleform af Arnbjçrn, hvis det ikke er laant fra Tydskland.

Ammerud 93 Aker (Ambarud RB. 300).

Ammerud i Røken, nævnt endnu 1578 (skr. Amberud i Registranten over Breve paa Akershus 1622, i et Brev fra 1370).

Jfr. et Eksempel fra Øvre Eker under Amundi [og NG. IV,1 154 f.]

Abberud 47 Aas (Abbaruö 1348, DN. V 157, men Ambarud RB. 117).

Amundi, Ämundr (M.) (den stærke Form er i Norge i Middelalderen mindst lige saa hyppigt brugt som den svage). Er i Stedsnavne vanskeligt at holde ud fra det endnu almindeligere Qgmundr (Agmundr), ligesom de to Navne nu tildels synes at være løbne sammen til eet i Brugen som Personnavn. [Jfr. NG. I 194 f. om Aamvik 131 Aremark.]

Ommundriid 61 Spydeberg (Amundarud RB. 141, Amundærud 1481, DN. V 657), udt. ommenru.6

Åniundi, Åmundr — Andrés.

Amundrød 93, 3 ld (Udtalen ukjendt, maaske opstaaet ved Opkaldelse).

Amondæbær i Berg Sm., anført i DN. IV 228 (1344).

[Amundrud 128 Eidsvold (Amundtz- 1617), udt. dmünn-. NG. II 380.]

[af Amundaklingom RB. 420, Part af Kringler 2 Nannestad. NG. II 393.]

Aamundrud 128 Nannestad (Amundarud RB. 420), udt. amen-eller a minn-.

Amundrustad 128 Østre Toten (1616, mulig ei meget ældre), udt. dmmönnrüssta eller ammrüssta.

Amundrud 87 Gran, udt. ammin,- (1667, ligger i en sent ryddet Del af Bygden).

Amundrud 118 Norderhov (Amundarud RB. 211), udt. am-munn-.

Aamundrud 115 Sigdal, udt. ammen- eller amen- (1668).

Ammerud, Ødegaard under Myre 164 Øvre Eker, skrives 1723 saaledes, men 1593 og 1661 Amundrud; Udtalen ubekjendt, saa at den rette Form ei kan konstateres.

Amundrød 103 Stokke (skrives saa 1665; Navnet nu ukjendt, da Gaarden kaldes Dammen).

Amundrød 152 Vaale skrives i ældre Tid Anundarrud (RB. 64.65; jfr. DN. I 352, II 398); udtales maaske endnu i Virkeligheden med n og hører isaafald ei hid.

Omnøen 92 Tjøtta (Anundøen 1610, Amundøen 1661), udt. med lukt o.

? Andi (M.). Jeg nævner som en Mulighed, at de følgende Stedsnavne kunde have sin Oprindelse fra et Mandsnavn af denne Form, der da sandsynlig fra først af maatte have været en Kjæleform.

Andabü, Bygd i Jarlsberg Fogderi.

Andabøen, gammel Ødegaard i Herø, Søndmør (Navnet kjendes endnu).

Andestad 10 Søkkelven (skrives Ande- saa langt tilbage, som det kjendes fra Jordebøger, fra 1603), udt. annsta.

Andastader AB. 96 (maa have ligget etsteds i Lofoten; mulig = Aanstad 8 Flakstad, skr. Onndestad 1610, udt. ann-, alm. feilagtigt skr. Evenstad).

I andre Tilfælde komme Stedsnavne, der i Nutidens Skriftform begynde med And-, af Mandsnavnet Arnpörr (s. d.) eller af Fuglenavnet çrn (saaledes det oftere forekommende Andaas, der vistnok betyder: Ørneaasen).

Andrés (M.) kan i denne Forbindelse være vanskeligt at skille fra Arnpörr (s. d.). Om det andet af de nedenanførte Gaard-navne hører hid, er vel tvivlsomt.

Andersrød 91 Raade (Andhressarwdh 1404, DN. VII 345).Andrés — Ari.

7

Aiinisrød 22 Brunlanes (Andersrød 1593, 1600. Andisrød 1604, 1625)

Ved det sidste Navn kunde maaske tænkes paa Kvindenavnet Arndis (oftere paa Island; fra Norge kun 1 Gang, 1341 i Søndhordland i Formen A n d i s sa, DN. VIII 153); men det er vel sandsynligt, at dette Navn vilde have bevaret d-lyden.

Ani (M.) kan paavises i enkelte Tilfælde i Norge (DN. VIII 90, 1320, Søndhordland) og paa Island i Landnamstiden (Landn. 73); ogsaa kjendt fra Sverige og Danmark. I Sammensætning let at forvexle med Qnundr ligesom ogsaa med Arni, da dette Navn i enkelte Dialekter i senere Tid har antaget Formen Aane. Følgende Gaardnavne kunne vel med Sikkerhed eller Kimelighed henføres til Å ni:

Aanebre 83 S. Fron (Onøckre OE). [Jfr. NG. IV,1 129.]

Aanevig 6 Eide (i Anavikom 1457, DN. IX 306. Arnne-1601 etc.). .

Aanebjør 6 Bygland (Arneberg 1668 etc.); maaske dog snarere at forklare af Fuglenavnet çrn, da dette saa ofte danner Sammensætninger med Ord, som betegne en Høide.

Aanestad 45 Haa (a Anastovm [I] 1389, DN. IV 426; i Anastod um 1465, DN. IV 701, 702).

Aaning 32 Stryn (= Ana-eng?; mulig ei sms. med Personnavn).

Aanenget 3, 8 Vemundvik.

Aanaas 5 Saude Tim., skr. 1499 Annoss (DN. III 734), men 1585 Allnneaaß, hvorefter er at formode Oprindelse af Elve-navnstammen Ain-.

^Anki (M.) eller Anka (Kv.). Som blot Gisning anføres, at disse Navne kunne havé været brugte som Kjæleformer af Amkell, Arnkatla o. lign. Navne (Arng-), og at deraf kunde forklares:

Ankerud 100 Aremark. [Jfr. NG. I 190.]

Ankenes 45 Ankenes (i Salten Fogderi).

Araldr, se Oraldr.

Ari (M.). Sammensætninger hermed komme naturlig til at lyde ens med de, hvori Appellativet ari (Øm) er første Led. I Egne, hvor «Ligedannelsen» bruges, og hvor saaledes Arakunde blive til Aara-, Aaraa-, og dette igjen ved Forkortning til Aar-, kan Forvexling finde Sted med är, Genitiv af ä f., og (foran et med s begyndende 2det Smsætningsled) med Orms-, af Mandsnavnet Ormr (se dette). År-, af å, kunde vel ogsaa ved Forkortning blive til Ar-, Til Mandsnavnet Ari høre eller kunne høre:8

Ari — Arnbjorg.

Arrnoen 53 Urskog (Aremoe 1617). - Aarnes 9 Fering (Aranes RB. 433).

Aralidhen i Ringsaker, DN. VIII 473 (1507).

Arstad 17 Stange, udt. alsta (Aarestadt 1578, Arresta 1593); kan ikke identificeres med det i DN. II 418 nævnte Arna-stadir, som ikke kunde give saadan Udtaleform i Nutiden, og som følgelig maa være en anden, nu forsvunden Gaard. [Jfr. NG. III 150.]

Arlien 132 Faaberg (Araliid DN. III 116, 1320'). [Jfr. NG. IV,1 227.]

Arild 28 Saude (Ararud RB. 6, 28. DN. IV 456).

Aarnes 95 Saude (Aranes RB. 8, 38. DN. V 586, II 666, VI 392).

Arset 37 Sande Sdm. (Arsetter 1606), udt. med lang Vokal.

Arnes 64 Brønnø (udt. med langt ä).

Arstad 49 Beieren (Aarestadt 1610), udt. med kort a.

Arnes 38 Evenes (Aranes AB. 95); langt a.

Til Appellativet ari, der i Stedsnavne fortrinsvis sammensættes med Ord, som betegne en Høide, høre bl. a. vistnok Årstein 34 Y. Holmedal2, det i Bergens Stift oftere forekommende AreJclet, Arhaug paa et Par Steder i Nordland (Melø, — Buksnes), vel ogsaa Ønavnet Arøen (jfr. det endnu oftere forekommende Arnøeri)-, ogsaa det ovenfor til Mandsnavnet henførte Arnes hører maaske hid. — Af anden Oprindelse er AremarJc østlig i Smaalenene, hvori 1ste Led vistnok er Navnet paa Aremarksjøen, der i sin oprindelige Form maa have lydt Ari, og Arefjord 41 Fjeld (i Arfuafirde BK. 32 b, af Plantenavnet arfi?).

Arnaldr (M.). Forekommer enkeltvis tidlig (i en islandsk Land-namsslægt, Sæmund den sudrøiskes, Landn. 178, 189, og Biskop Arnald paa Grønland i 1ste Halvdel af 13de Aarh.), senere fra 1300 temmelig almindeligt i Norge, men er dog vel neppe oprindelig norsk Navn. Eneste Exempel paa deraf dannet Stedsnavn

Arnaldsrud i Hel i Sogn i Spydeberg (DN. IV 474, III 691. RB. 179). [Jfr. NG. I 72.]

Arnbjorg (Kv.). Heraf vistnok det nu neppe længere kjendte

Anbiørud, der 1668 anføres som Ødegaard under Ebbestad 21 Strømmen (i 1723, vistnok urigtigt, skrevet Ambiørnsrøed).

Jfr. Am ba.

1 De to Brødre med Tilnavnet Are, der i dette Brev omtales som boende paa Aralid, have vel snarere faaet Tilnavnet efter Gaarden, end omvendt denne sit Navn efter dem.

2 Paa Gaarden skal findes en ualm. stor Rullesten, der vel fra først af har baaret Navnet; jfr. Thj. Vidensk.selsk. Skr. 1891 S. 159 f.Arnbjorn — Arngerör.

Ambjørn (M.).

Ambjornrød 13 Glemminge (Anbiornarud RB. 273).

Ambjørnrud 42 Kraakstad (Anbionnarad DN. V 72, 1329); udtales, som det synes, endnu med n, ikke m, i 1ste Stavelse.

Ambjornrød under 58 Andebu (Anbiornarud 1445, DN. IX 275).

Ambjørndalen 1 Hjartdal. (Anndbiønndal 1585).

Jfr. Abbi, Ambi.

Arnfinnr (M.). Af de efterfølgende Gaardnavne kan alene det i Soknedalen med fuld Sikkerhed udledes af dette Mandsnavn; de øvrige maatte kunne forklares ogsaa af A r n p 6 r r; at Ansnes forekommer paafaldende ofte, kunde vække Formodning, at det her er et Appellativ, ikke et Mandsnavn, som danner 1ste Led.

Ansok 4 Stranden (Amsack, Vndersack 1603; Annasack 1606; Andersock 1616; Andesock, Andesocker 1617; maatte, hvis Forklaringen er rigtig, have lydt Arnfinnsakr).

Ansnes 64 Stangvik (Ans- OE.), udt. an,n.s-.

Ansnes 21 Fillan (Andznes AB. 60 og NRJ. II 56. Ans- OE.), udt. avjt^s-.

Anshus 60 Soknedalen (Anfinshus OE., Cap., NRJ. II 168).

Ansnes 1 Malangen, udt. ar^ns-,

Arnfriör (Kv.) forekommer oftere paa Island, men er paavisligt ogsaa i Norge (DN. VI 648; hos Aasen anført fra forrige Aarhundrede); ogsaa paavisligt i Sverige (DN. IV 204 fra Jemtland). Heraf vel

Amfenes 24 Søgne (Andfiednis 1601). n i 1ste Stavelse kan være blevet til m ved Dissimilation paa Grund af det efterfølgende n (i senere Tid har — ialfald siden 1668 — været skrevet Anfinsnes, som ikke kan give den rette Oprindelse).

Arngeirr findes ofte paa Island, og allerede ved Landnamstiden (Landn. 203, 235), i et enkelt, noget usikkert Exempel i Norge i Middelalderen (Fms. VIII 195); enkelte Exempler ogsaa fra Sverige og Danmark. Heraf kunde vel forklares:

Anekstad 125 0. Toten (alm. skrevet Annexstad siden 1668, da det først er fundet nævnt); udt. med lang Vokal i 1ste Stavelse.

Aannesland 53 Vegusdal (Onnisland 1668).

Anisdal 83 Haa (Annisdall 1520); i senere Tid alm. skr. Anniks-dal, men der høres intet h i Udtalen.

Arngerör (Kv.), alm. i Norge i Middelalderen (i Formen Angerd). Deraf det nu forsvundne Gaardnavn10

ArngerSr — Arni.

Angerdorud i Høland (1311, DN. VI 76; RB. 449; efter den i DN. VI 76 antydede Beliggenhed antagelig = Rud GN. 69).

De efterfølgende Navne kunde forklares enten af Arngeirr eller af Arngerör;

Aangstad 22 N. Fron (Anng- 1604; Ung- 1668).

Aangstad 50 Hadsel (Ung- 1614; senere alm. Ong-).

Arngunnr (Kv.) forekommer oftere i Norge (DN. I 203, III 353, VI 778; BK. 55 a; EB. 421) og paa Island (Landn. 268, 288). Heraf udentvivl

Ørgenviken 214 Sigdal (Orgunnevicken 1520; Aargundwiigenn 1578). Det første n i Kvindenavnet maa være forsvundet ved Dissimilation, jfr. de hos Lundgren anførte svenske Former Argunn og Argunna.

. f v; '

Arnhildr (Kv.) kan jeg kun paavise i et enkelt Tilfælde (BK. 46 b, fra Sogn; Aasen har «Annille» fra Søndfjord).

Anildrød 107 Notterø (Arnildarud RB. 66), udt. anerø.

Efter dette Navns Udtale kunde man til Arnhildr ogsaa henføre:

Anerød 103,12 Berg Sml. [Jfr. dog NG. I 228. Se under Arni.]

Arni, Qrn (M.). Disse to Mandsnavne kunne ikke adskilles i Sammensætninger; Orn forekommer forøvrigt forholdsvis sjeldnere og kan i den senere Middelalder neppe sikkert paavises i Norge. Andre Mandsnavne, der som Sammensætningsled kunne give lignende Nutidsform, ere Ån, der var ikke sjeldent paa Island i den ældste Tid (Landn. 94, 140, 231, 249, 252, 256) og i Norge forekommer oftere i den senere Middelalder i Formerne On, Oon1; endvidere Åni, Andi, Auöun og Qnundr (se disse) samt mulig enkelte af de med Am- sammensatte Navne (særlig Arnpörr). Enkelte af de nedenfor anførte Stedsnavne kunde vel ogsaa tænkes dannede af 9 r n som Appellativ (f. Ex. Sammensætninger som Arnaas, mulig ogsaa Arnvik).

Aannerud 90,10 Trøgstad, udt. -ønn.

Aannerud 129 smst. (Arnarud RB. 148), udt. ønn-, som alm. i Sml. (dog høres af og til ogsaa ånn-).

Aannerud 51 Spydeberg. Endnu 1600 skr. Arnerud.

Aannestad 30 Skiptvet (Arnastadir RB. 174), alm. skr. linnestad.

Arnajjveit anført RB. 180, 512 under Skiptvet K., jfr. DN. I 671.

Aannerød 78 ld (Arnærudh RB. 506).

1 DN. II 296, 456. IV 584. VII 493. VIII 322, 408, 411. IX 293, 320.

Skulde vel ikke være en Skriftform af A u 8 n n ?Arui.

11

[Aiierød 103,12 Berg Sm. NG. I 228.]

Aannerød 34 Vaaler Sm. (skr. Onderød i 17de Aarh.) nu alm. skr. Aander ød.

Arnestad 65 Vestby (udtales med rn, ligesom overalt i den følgende Liste, naar der skrives saa og ikke andet er bemærket).

Arnarud ved xMaridalsoset i Aker (RB. 238, jfr. DN. IV 703 [V 585]; kjendes ei nu),

Aannerud 8 Asker (Arnærud RB. 111).

Arnestad 66 Asker (Arnnestadt St.).

[Aannerud, udt. ønneru (Ando- 1578) 52 Urskog. NG. II 174.]

I Aannerud, udt. ligesaa (Aane- 1520, Arne- 1552) 56 Fet. NG. II 234.]

[i Arnaberghom RB. 402 under Fet. NG. II 244.]

Aanneby 39 Nittedalen (i Arnaby RB. 413), udt. ømmby, alm. skr. Aaneby.

Aannerud 17,4 Ullensaker.

Arnestad nævnes 1578 som Ødegaard i Ullensaker.

Arnestad 96 Nes R. (Arnastadir RB. 222, 472), udt. årnnsta.

Arnarud, forsvunden Gaard i Nes R. (RB. 298).

Aannerud 2 Ringsaker (Anderud 1616), udt. ännru ei. ø"nnm.

Aannerud 199 Ringsaker, udt. ligesaa.

Arnset 162 Vang Hd. (Arnnesetter 1578), udt. an.nßet.

Arnkvern 299 Vang Hd. (Arnne- 1578), udt. annkvænn.

Arneberg 4 Romedal (a Arnaberghom 1431, DN. III 510), udt. annb&r.

Aannerud 65 S. Odalen.

Aaninoen 56,1 Hof SI., udt. finnr.

Arneberg 69 Hof SI. (Arnne- 1578), udt. ämmbdér.

Arnestad 24 Aamot (Arnestadt 1520),-udt. årnnsta.

Arnkleiv 22 Dovre (Annaklef 1417, DN. III 459), udt. angUeiv.

Bergs-Angaard 47 Dovre.

Angaard 52 Dovre (i Arnægarde 1407. DN. VII 350).

Aanstad 113 Ringebu (Arnestadhe 1489, DN. IX 374), udt. årnnsta.

Aanstad 2 0. Gausdal (Anndestad St.), udt. ligesaa. [Kan være Qnundarstaöir NG. IV, 1 184.]

Aannerud 13 V. Gausdal.

Aannerud 93 Faaberg (Arnarudh 1442, DN. I 567); kaldes nu Øigalen (d. e. Ødegaarden).

Aannerud 54 Vardal (Onnerud 1616), udt. ønneru.

Aannerud 38 V. Toten (Arnerudh 1520), udt. ligesaa.

Aannerud 52 S. Land, udt. ffn,n,eru.

Arnegaard 51 og 71 Nes HL, 46 Gol, 121 Aal (Arnægard 1354, DN. XI 45) synes nu alle at være ude af Brug, fortrængte af Speeialnavnene paa de Gaarde, som ere opstaaede ved Udstykning af dem.

Arnegaard 40, 56, 91 Aal, opgaves udt. ådngalen.

Aannestad 35 Sandsvær (Arnastadir RB. 3), udt. ønnesta.

Aannestad 32 Flesberg (Arnestade 1542,' DN. XII 746), udt. ligesaa.Arni.

Aannerud 47 Sande Jb. (Arnarud RB. 248), udt. ønneru, alm. skr. Underød.

Arnarud, Gaard i Sandeherred (RB. 55, 57, 206; DN. V 402); kjendes ikke nu.

Anvik 67 og 122 Brunlanes (i Arnvikum RB. 43, 45, 233), udt. ø'nnvik.

Arnaliid i Eidanger (RB. 37), ukjendt nu.

Aaneviken 23,19 Sannikedal (vel rettere at skrive Aanne-viken, da ånnvika synes at være den sandsynligste af de opgivne Cdtaleformer).

Kausanrød 139,9 Gjerpen (Kausarnarud RB. 39, vel efter en Mand Kaus-Arni, af kaus i, Kat, der ogsaa findes brugt som eftersat Tilnavn).

Aannerod 26 Solum (Arnerød 1520), udt. andre.

Arnevik 2 Dybvaag (Arnneuig 1593).

Aannevig 73 Oddernes (Arneuig 1601), udt. ånje-.

Aadneskaar 58 Lyngdal, udt. a ddne- (mulig af Appellativet çrn).

Aadnenes 58 Strand (Aarnnes St. St.), udt. adnanes, alm. i senere Tid skr. Oddenes.

Anvik 101 Vikedal, udt. ann-,

Aadnenes 21 Skjold, udt. äddna-, i senere Tid alm. skr. Oddenes.

Arnevik 27 Fjelberg (Arneuig 1563), udt. ådnavilçö.

Aadnenes 115 Finnaas (Arnneness 1567), udt. adnanes, alm. skr. Aandenes.

Arnetveit 44 Vossestranden (Arnarpuæit BK. 73 a), udt. aodna-.

Aadnaas 6 Lindaas (Aarnnaas 1567), alm. skr. Andaas.

Aadnekvamme 24 Masfjorden.

Antun 28 Haus, udt. a'nntü.

Anvik 28 Masfjorden, udt. ann-, alm. skr. Andvik.

Arnehus 68 Aurland, udt. äodnüsö.

Aanneland 89 Gulen, udt. än,n,e-, alm. skr. Undeland.

Aannevik 7 Bremanger (Arnneuigh 1563), udt. än,n,e-.

Arnestad 7 Gloppen (a Arnastodum 1339, DN. IV'205, jfr. BK. 16 a), udt. arnsta.

Vandal 37 Frænen (Arnedall 1550, DN. X 804; Andal 1520, NRJ. II 92), udt. anndat.

Aandal 38 Øre (or Arnardale 1303, DN. III 66), udt. ligesaa.

Arnevik 47 Aafjorden (Arnewigh NRJ. II 49), udt. änjn,vik,a.

Aarnset 17 Rissen (Arnsett 1618), udt. am-.

Aanngaarden 158 Opdal (mulig af nyere Oprindelse).

Arnstäd 40 N. Stjørdalen (Arnestad 1520, NRJ. II 187), udt. ånn-,

Aanvik 24 Foldereid, udt. arm-, alm. skr. Øvnevik.

Aanvik 28 Brønnø, udt. ligesaa.

Aanstad 48 Hadsel (Arnestad OE), udt. atm-,

Aanstad 16 Sortland (af Arnastada AB. 99), udt. ligesaa.

Aanstad 103 Ibbestad (a Arnastadum DN. VI 228, 347), udt. ligesaa. En Fjord, som vistnok maa være benævnt efter denne Gaard og paa de anførte Steder i DN. VI skr. Arna-stadafjgrdr, kaldes nu Astafjorden; her har altsaa Lydudviklingen taget en anden Vei.Arni — Aruf)6rr.

13

Et Gaardnavn, som kommer af Mandsnavnet, men først er blevet sammensat med dette i nyere Tid, er Arneberg 42 Stranden ; Gaarden kaldes nemlig i flere Jordebøger i Begyndelsen af 17de Aarh. Berg, men dens Besidder dengang hed Arne.

Som Stedsnavne, der maa antages at komme af Fuglenavnet grn, kan fremhæves det oftere forekommende Arnøen (jfr. Ar øen under A r i), Aadneram 2 Siredalen (udentvivl = Arnarhamarr, Ørnehammeren), Aandervaag 108 Ibbestad, udt. armer-, der vistnok opr. har lydt Arnarvågr.

Et Navn, der let kunde tænkes at høre hid, Aanstad 17 Ski-aaker, udt. ann-, er udentvivl sammensat med den forbi-løbende Elvs Navn, der nu lyder anda [opr. Andra. Se NG. IV, 1 32]. Gaarden [har opr. hedet Qndrustaöir og] skrives i Anderstædom 1398, DN. V 277; Andustade DN. V 290, c. 1400. Arendal i Stokke i Jarlsberg og i Nedenes, af hvilke det første findes nævnt i Middelalderen og skr. Arnadalr (RB. 61, 568; DN. IV 287, XI 54), ere visselig ikke sammensatte med Mandsnavnet.

Arneberg, som man alm. har skrevet Gaarden 27 0. Eker, er urigtig Form for Aarneberg, som Udtalen lyder, og som der nu er skr. i den nye Matrikel; den opr. Form er Ormaberg (se DN. XI 76, 83, 89, 109, 163, 177, 182 og RB. 197), hvoraf Aarneberg er opstaaet ved Dissimilation (m ændret til n som altfor nær beslægtet i Lyd med det følgende b). Jfr. Aarneberg i Raade 29, der ligeledes er opr. Ormaberg (RB. 487, 489).

Ariilaug (Kv.) forekommer et Par Gange i Middelalderen i Bamle (RB. 22; DN. HI 760. IV 792), bruges endnu i Telemarken og Raabyggelaget; kjendes fra Sverige (fra en Runeindskrift) og Danmark. Heraf vel

Anlaglisetter, Ødegaard i Sundalen. Cap. (1540).

Arnsteinn (M.), alm. i gammel Tid og endnu brugt.

Anstensrud 125 Spydeberg, og maaske ogsaa:

Hansteinlien 3,1 N. Land, udt. 'hdrynßtein-. (Gaarden kaldes saa i Bygden; officielt skrives den Nordby)

Arn{)6rr (M.) gik i Norge allerede tidlig over til Arndörr (DN. III 27, II 96, I 186, 1290—1335) og dette igjen til Andörr, som er den sædvanlige Form i DN. (forekommer saa tidlig som [1290 DN. III 27, NG. III 193,] 1325, DN. III 136). Sammensætninger hermed tildels ikke at holde ud fra de med Arnfinnr, se dette. Ogsaa Sammensætninger med Arni og Andrés kunne faa samme Form.

Andoorsbøle i S. Odalen (RB. 469), ukjendt nu.14

Arnpörr — Åsa.

Andset 85 Aasnes (i Andorssætrom RB. 454).

Andersgaard 127 0. Toten (1616), udt. avlers- eller avyrves-.

Andorsrud 71 Skoger, udt. andos- (Andresrud RB. 102 maa være feilskrevet, eller ogsaa være en anden Gaard).

Anderslaiid 61 Tysnes (1612)1.

Andset 98 Inderoen (Andsetter 1520, NRJ. II 223), udt. ann-.

Andstad 54 Sparbuen, udt. arni-,

Arnulfr (i norske Diplomer mest skrevet Ornulfr, Onnulfr og et Par Gange TJnnulfr, DN. V 106 og en Runeindskrift paa en Klokke fra Aamotsdal i Telemarken, se Undset, Norske Oldsager i fremmede Museer S. 74 f.; islandsk Qrnulfr). Hid ere sikkert følgende Gaardnavne at henføre:

Undelstad Asker 49 (i Arnulfsstadum RB. 112, 301), udt. unnersta.

Arnulfstad i Blaker Sogn, Urskog (RB. 277), nu ukjendt.

Unnulstad 18 Nes R. (Anolffstad 1593),' udt. unnütsta, alm. skr. Unildstad.

Unnelsrud 44 Lier (Arnulfsrud RB. 93), udt. unnersu.

Unnelsrud 46 Skoger (Arnufsrud 1348, DN. IV 263), udt. ønnse.

Unnersbu 1 Hedrum (Vnnulfsbudha 1445, DN. IX 274, Annulsboe 1-520), udt. unnersbu.

Agnalsvik 30 Y. Holmedal (Ornolfsvik BK. 25 b, Wnndels- 1567, Annoldtz- 1608), alm. skr. Andalsvik.

Det er vel paa Grund af de afvigende Skriftformer i ældre Tid tvivlsomt, om man af dette Mandsnavn tør forklare Unners-tvet 66 Stokke (Vndangspueit 1445, DN. IX 274) og Undes-vaal 96 Lardal (i Andhussuale 1388, DN. VIII 264; Andir-wall, Vndesuall 1448, DN. XI 148, Wndißuold 1593); jeg er dog tilbøielig til at tro, at ialfald i det første Tilfælde den gamle Skriftform grunder sig paa en Misopfattelse.

Anmör (M.) temmelig alm. Mandsnavn i Norge i Middelalderen, fra 1400 af ofte i Formen Ar vi dr. Den eneste paavislige Sammensætning med dette Navn er

Arnuidrud, anført DN. IV 229 i Skjeberg (1344), vel identisk med det Arnuidarud eller Aruidarud, som anføres i RB. 490, 498. [Jfr. NG. I 302.]

Arveset 117 Aker er ikke at forklare af dette Mandsnavn; det skrives i RB. 264 af Alfuæsætrom og 1361 (DN. IV 325) i Alfuastre.

Äsa (Kv.). Stedsnavne sammensatte med dette Kvindenavn, lade sig ofte ikke sikkert udskille fra Sammensætninger med Appellativet ås s (Bjergaas) [jfr. NG. I 323], med Mandsnavnene

1 Antagelig for gammelt Navn til at kunne være sammensat med Andrés.Åsa — Asbjorn.

Od dr og Orm r og med enkelte Personnavne, der have Ås-til Iste Led (Ås hildr, Å sul fr). De følgende Tilfælde kunne vel ialfald med overveiende Sandsynlighed henføres til Åsa:

Aaserud 38 Rakkestad (Asorudh 1347, DN. II 234).

Aaseby 6 Radenes (ved Siden af Visby). .

[Aaseby 97,3 Aremark. NG. I 189.]

Aasekjær 39 Berg Sm. (i Asokierrum RB. 501).

[Aaserød 49, 20 Skjeberg NG. I 242.]

Aaserød 7 Tune (Asorud RB 491).

Aaserud 146,6 Nes R.

Aaserud 43 Eidsvold (bruges ikke nu; kaldes Tømte).

Aaserud 67 V. Toten.

Aaserud 192, 3 Gran.

Aaserud 112 Norderhov (Aszarud 1348, DN. V 161).

Aaserud 3,12 Røken.

Aaserud 72 Skoger.

Asoberg i Sande Jarlsb., anført i RB. 255.

Oserød 68 Ramnes (Asarud RB. 78. Osorud RB. 191), udt , ligesom de nærmest følgende Navne, med lukt o.

Oserød 87 Stokke (Oßerod 1605).

Oserød 43 Nøtterø (Oosarudh 1394, DN. IV 470).

Asorud i Brunlanes, anført i RB. 30 (nu gaaet ind under Pytten).

Osestad 124 Hedrum (Aasestad i 17de Aarh.), udt. o sta.

Osestad 109 S. Undal (Oßestad 1594, i senere Tid skr. Osufstad, vel blot efter Gjetning), udt. 6'ssta.

Aasebøen 60 Eid Nfj.

Aasebøen 53 Gloppen.

Aasebøen 111 Volden.

Af ås s komme vel, ialfald i de fleste Tilfælde, de ret almindelige Navne Aasgaard, Aasland, Aaseland De nu med Os-, Ose- begyndende Gaardnavne kunne ogsaa være sammensatte med öss m. (Oselerg 105 Sem [Ossaberg 1417, DN. 458], liggende ved to Bækkes Sammenløb; Osland 59 Bjerkreim, ved en Elvs Udløb i et Vand; Oseland 13 Høie, ved et Vands Udløb).

Asbjorn (M.). Heraf:

Asbiornastoö, anført RB. 165 i Eidsberg. [Jfr. NG. I 162.]

Asbiornarud, anført RB. 136 i Aas [NG. II 71].

Asbjørnhus 155 Modum.

Asbjørnrud 46 Rollag.

Asbjørnrød 68 Hedrum.

Asbjørnshaug 55 Skjold (Espenhoug 1567; udtales antagelig i Virkeligheden ikke med Genitivendelsen s).

Man kunde fristes til at tro, at Navne, begyndende med Asp-, Aspe- tildels komme af Asbjçrn (eller af Kvindenavnet Asbjçrg), ikke af Trænavnet çsp. Der er dog neppe noget] 6 Asb.jqrn — Äshildr.

af disse Navne, ved hvilket der foreligger særlig Grund til at antage dette.

Asgautr (M.).

[i Asgautzbiernæstodum RB. 505, Part af Bjørnestad 121 Rakkestad. NG. I 108.] Askerød 7 Raade (Asgautsrud 1402, 1403, DN. VI 400. III 414, 416). Gaarden kaldes nu Gyløkken; da følgelig ingen Kontrol af Skriftformen haves gjennem Udtalen, bliver det muligt, at den er ukorrekt. Asgautrud 60, 5 Frogn (kanske ikke synderlig gammelt). Askosberget 116 Grue, nu alm. skr. Askovsberget. Askersrud 126 Norderhov. Opføres her, fordi det 1617 og 1723 skrives Asgudtsrud; efter Formen skulde man ellers snarest gjette paa Sammensætning med Asgrimr. Asgotsletten 45 Gildeskaal.

Asgeirr (M.).

Asgæirsrudh anføres RB. 37 i Gjerpen.

Asgerör (Kv.). Ikke saa faa Sammensætninger med -rub findes, nu alm. skrevne Aslce-. De kunne skilles fra Sammensætninger med A ski (se dette) paa Udtalen; i de sidste høres haardt k.

Asgjerrud 38 Trøgstad (Asgierud 1617), udt. assjærru, alm. skr.

Askerud eller Askjerud. Asgerdarrud anføres i Eidsberg (DN. VIII 281, jfr. RB. 167, 170).

Asgjerrud 24 Rødenes (Asgærderud RB. 151), udt. assjeru, alm. skr. Askerud.

Asgjerrud 83 Kraakstad (Aßgerud 1593), udt. assjeru, alm. skr. Askerud.

Askjerød 92 Botne (Ascherød 1668), udt. assjeru, alm. skr. Askerød.

Askjerød 132 Stokke (Ascherød 1668), udt. assjere, alm. skr. Askerød.

Ascherød, der 1668 og 1723 opføres som Ødegaard under Kongeli og Holtan i Lardal, kan lige godt. henføres til A ski, da sch i den Tids Skrivemaade vilde svare baade til sgj og sk.

Asgrimr (M.). Jfr. Asgautr og Askell.

Asgrimsby 34 Varteig (Asgremsby 1604), udt. Asskersby.

Äshildr.

Aasildrød 64 Hedrum (Asildarud RB. 43, 49, 58, jfr. DN. III 399).

Aasildrud 58,1 Hitterdal, udt. äsillru.Askell — Aslakr.

17

Askell (M.). Jfr. Asgrlmr.

Askelrød 81 Berg Sm. (Askiælsrud RB. 506), udt. dssJcél-.

Askelsrud anføres i Aker i RB. 217, 236, 237. [Jfr. NG. II 123.]

Eschildrud anføres 1669 i Ringsaker.

Askelrud 67 Faaberg, udt. dssjél-,

Askelsrud 103 Jevnaker, udt. dssfcersü.

Askersrud 94, 1 Norderhov (Aßgulsrud 1657, Adschelsrud 1723), udt. asshersru.

Æskælsrud anført under Evje i Sandsvær 1438 (DN. IX 255).

Aschildrød anført 1668 som Ødegaard under 130 Sem.

Askelaunet under 1 Overhallen, udt. assjHl- (mulig nyere Navn).

Aski (M.) forekommer af og til i den senere Middelalder, udelukkende paa Østlandet (RB. 191, DN. I 558, 600. Y 640). Det er vistnok oprindelig Kjæleform af et med Ås- sammensat Navn, snarest vel af Asgautr. Jfr. [Asgautr og] AsgerSr.

Askerød 69 Hobøl, udt. assTcre (skr. Askerød JNV. 262).

Askerud 12,3 Eidskogen.

Askerud 6 Modum, udt. assJceru.

Askestad 7 Røken (i Askastadum RB. 108, jfr. DN. IV 510), udt. assJcesta.

Askerud 62, 2 Fyresdal, udt. asskeru.

Det paa Vestlandet oftere forekommende Aslceland maa være af anden Oprindelse; det kommer vistnok tildels af Træ-navnet; men i enkelte Tilfælde, hvor det nu udtales ässlce-og derfor ogsaa i den nye Matrikel er skrevet AasTceland (12 og 48 Tysvær), forudsætter denne Udtale gl. Form Qskuland, jfr. Oskudalr DN. II. 306 (1366),

nu Uskedalen i Kvinnherred (allerede 1443 skr. Vskodall, DN. II 565). Mon af et Elvenavn Aska?

»

Aslakr (M).

Aslaksby 170 Trøgstad.

Aslaksrud 67 Skiptvet (Aslaksrud RB. 174, DN. V 214), udt. asslårsru eller assl&rs-.

[Aslakstrøm 3 Aremark (Aslagstrom 1604). NG. I 178.]

[Aslaksheidar RB. 506, 507, Part af Heier 55 ld. NG. I 203.]

Aslakrud 7 Vaaler Sol. (Aslaksrud RB. 457), udt. aslakkru.

Aslakrud 255 V. Toten (Aslagsrud St.).

Aslaksrud 122, 2 Jevnaker.

Aslaksrud 120 Norderhov.

Aslaksgaard Nos 120 Aal (i Aslaxgardhe 1412, DN. XI 114).

Aslaksby 69 Modum, udt. dslass-.

Aslaksrud 129 Flesberg, udt. asslcérs-.

Aslakrød 71, 12 Ramnes.

Aslaksgardr i Borgund By, nævnt 1429, DN. I 519.

Rygh: Personnavne. 2Jg Aslaug —> Asmundr.

Aslaug (Kv.).

Aslaugurud anføres 1356 i Hitterdal (DN. II 272; er = det nuværende Rui GN. 67 og 68, jfr. Glükstad, Hitterdals Beskrivelse S. 50).

Aslaugberg 26 Hjartdal.

Hertil tror jeg ogsaa at maatte henføre:

Atlungstad 40 Stange, skr. Aslestadt 1520 og Aßlungstad i Oslo Kapitelsbog 1594. I RB. 309 skrives Allangstadir, hvilket kunde være feilskrevet eller feillæst for Allaugstadir, jfr. Formen Allaug for Aslaug DN. V 679 og II 755 og Allaug i Aasens Navnebog.

Atlungstad 119 0. Toten (Aslungstad 1669).

At sl i Nutidens Udtale i Mjøsegnene ikke gaar over til ti, er neppe nogen sikker Indvending mod den forsøgte Forklaring. Med Hensyn til Overgangen fra -aug- til -ung- kan sammenlignes Exempler nedenfor under Geirleifr og Herleikr (Overgang til GUlings- og Hellings-).

Følgende Navne kunde vel tænkes sammensatte med Aslaug, men ogsaa med det hos os i Middelalderen ikke sjelden brugte Asleif (Kv.) og tildels med det til det sidste svarende, i samme Tid almindelige Asleifr (M.):

Otlerud 206 0. Toten (Attlerud 1578, Aatlerud 1604), nu udtalt, med Omsætning af Konsonanterne, ålteru.

Allerød 27 Glemminge.

Allestad 48 Flekkefjord.

Ollerød 160 Vaale (Ullofuarud RB. 65, — vel ogsaa identisk med det sammesteds 208 til Nabobygden Borre henførte Ullauga-rud, — begge Former antagelig Forvanskninger af Aslaugar-), udt. ø'llre. (Ollerød 111 Nøtterø er mulig opkaldt efter Gaarden i Vaale).

Ollestad 15 Heskestad (Allestad 1520; Oldestad 1563), udt. allest a.

Af de under Atli opførte Gaardnavne høre mulig enkelte rettelig hid.

[Aslaugr (M.). Dette Mandsuavn kan neppe nu paavises i Norge, men er kjendt fra Sverige (Lundgren S. 19) og Danmark (O. Nielsen S. 8).

Allauxrud i S. Fron, anført af et Brev fra 1322 hos Schøning. Kan være feillæst eller feilskrevet for Aslaux-NG. IV, 1 135.}

Asleif (Kv.) og Asleifr (M.), se under Aslaug og Atli.

Åsmundr (M.).

Aasmundrud 83 Aremark.

Aasmundsengen 41 Berg Sm. (nævnes allerede 1593 og kan godt være fra Middelalderen, da Genitivformen Asmunds findes allerede RB. 549 og i Breve fra Begyndelsen af 15de Aarh., DN. I 463, 496).

Aasmundstad 23 Nordre Fron.lijqrn.

Aasmundrud 126 0. Toten, 84 Modum (Asmundarudh 1449, DN. I 588), 54,4 Sandsvær.

Aasmundrød 145 Sem (Osmundarud RB. 79), 23 Tjølling.

Aasmundtveit 85 Kviteseid.

Aaßmundaas, anført i Evje 1611.

Osmundvaag 95 Selje; skr. Osrmindnes 1563 og endnu i 18de Aarh. og kaldes endnu åssmenese eller nese.

Asmundvaag 29 Hitteren (af Osmundavaghe AB. 60).

Aasenhus 59 Soknedalen (Asmwndehuss 1516, DN. I 757; Asmwndhwss OE.), udtalt åsnüsen (Hankjønsartikelen føiet til Gaardnavnet, som almindeligt i denne Egn).

Hertil maa vel ogsaa være at henføre:

Asmarvig 7 Rennesø. (tidligst nævnt 1602 i Formen Asmervig), uanseet, at man finder Asm ar r som Mandsnavn fra Jemtland 1403 (DN. IX 197), og ved Reformationstiden paa fl. St. i Norge (i Østerdalen 1546, DN. IX 795, og i Skattemandtal fra omkr. 1520 i Vaage, i Tyldalen og i Meldalen).

Jfr. Gismundr.

Ästi (M.), Åsta (Kv.) (begge i Middelalderen alm. brugte norske Navne; Mandsnavne! ikke forekommende paa Island). Nogle af de følgende Gaardnavne kunne vel komme af Elvenavnet Asta (endnu bevaret som Navn paa en Elv i Østerdalen, der har sit Udløb i Glominen ved Aaset i Aamot, og i ældre Tid vist videre udbredt1).

Astarud anføres RB. 300 i Aker.

Aasterud i Bærum, St. (er gaaet ind under Haslum i 0. Bærum).

Aasterud 49 Stange (Aastarud RB. 309).

Aastebøl 17 Eidskogen (Astobøle RB. 461), udt. asbøl.

Astastadir RB. 459 (Solør). [Jfr. NG. III 241.]

Aasterud 92 Hole, 125 Norderhov, 119 Modum.

Aasterudt, anført paa Eker 1578.

Astosandr, Part af Sand i Hurum (anført RB. 247).

Aasterud 69 Sandsvær, 95 Gjerpen (Astarud RB. 19).

Aastestølen 21 Ulvik (maaske nyere Navn).

AstriÖr (Kv.). Har mærkværdigt nok, uagtet det var ganske almindelig brugt Kvindenavn, ikke, saavidt det kan

sees, efterladt mere end et eneste, og det usikkert Spor blandt Landets Gaardnavne:

Asterset 62 Bø Nordl. Navnet er lidet kjendt, da Gaarden har været øde og benyttet som Underbrug i over 200 Aar, og det har derfor været vanskeligt at faa Rede paa, hvorledes Navnet udtales i Bygden; at den ovenanførte Form er den

1 Jfr. Thj. Videnskabsselsk. Skr. 1891, S. 234.20

rette, bestyrkes derved, at der 1610 skrives Astesett, 1614 Astensett (i senere Tid har været skrevet Aderset).

Åsulfr (M.). Jeg ved her kun et eneste tilnærmelsesvis sikkert Exempel at anføre; men nogle af de under Åsa anførte Navne kunne nok høre hid.

Aaserud 47 Nedre Eker (Aasulffrudt St., men allerede 1593 Aaserud).

ÅsviÖr (M.) findes oftere i Sverige i Middelalderen (ogsaa i Jemtland DN, XIY 200 fra 1513). Deraf vel:

Aasvestad 155 Vang Hd. (Aasuidtstad Cap.; Aaßuestadt 1578), udt. äsvissta.

Atli (M.). En stor Del af de hermed sammensatte Navne have nu faaet Aspiration foran Vokalen og lyde Ratl- (Hasl-), i hvilket Tilfælde Adskillelse fra de med Trænavnet hasl sammensatte Navne i flere Tilfælde er vanskelig. I andre Tilfælde er Atla- gaaet over til Aal- (hvor Adskillelse fra Sammensætninger med Å li og Ö1 çf bliver mulig gjennem Udtalen af l i de Dele af Landet, der bruge den «tykke» Udtale af 7). I atter andre Tilfælde lyde Navnene nu All- eller Hall-, Blandt de følgende Navne er der muligt enkelte, hvis første Led er Aslaug, Asleif eller Asleifr.

Asierud 40 og 77 Trøgstad (udtales begge hassleru).

Haslerød 45, 3 Onsø (mulig fremkommet ved Opkaldelse).

Haslerud 58 Hobøl (Aslarud RB. 125).

Aaltomten 78 Vang Hd. (Aattletompten 1593), udt. al-.

Aal stad 171 Vang Hd. (Atlestade 1491, DN. V 687), udt. all-.

Aiset 40 Biri (Aslaselr 1451, DN. IX 296), udt. (Tiset.

Aalstad 28 Vardal (Asiestade 1454, DN. VIII 388), udt. allsta.

Aalstad 94 Vardal (Kolls-Aalstad), udt. ligesaa.

Haslerud 165 Gran, 194 Sigdal.

Aslefet 41 Flesberg.

Haslerud 82 Rollag.

Haslestad 46 Hof Jb., 58 Vaale (Aßlestad 1593), 19 Stokke (i Aslastadom RB. 58, 186).

Aiset 68 Tinn (udt. ällset og tildels skr. Asieset).

Asland 79 Tinn (Atlæland 1511, DN. I 744).

Asiestad 77 Fyresdal (Asleffstad 1612, mon af Asleifr?).

Haslestad 6 0. Moland.

Haslestad anføres 1630 i Holt.

Aalgaard 16 Sogndal St., 7 Gjesdal, udt. all- (kunde ogsaa forklares af Ali eller Alçf, da her tykt l ei findes i Dialekten).

Hatlestad 80 Skjold., udt. hdttlasta.Atli — Auöi.

Atletveit 7 Sjernerø (Atlapueit 1349, DN. VI 219 jfr. IV 275), udt. hattldr.

Hatletveit 96 Fuse.

Hatlestad 82 Fane (Asligstad, Atlestad 1520).

Hatlestad 72 Ævanger.

Hanevolden 91,16 Hafslo (Atlavellir DN. I 335. 344).

Hatlestad 49 Balestrand.

Hatlestad 50 I. Holmedal (Hattlestad 1608), udt. hallsta.

Hatleliden 5 Hornindal. Kunde godt komme af Trænavnet, saa meget mere som Hasselen efter Schübeler, Virid. Norv. 1 510 f. voxer ualmindelig frodigt i Hornindalen, men for Afledning af Mandsnavnet taler, at Nabogaarden heder Grimsliden. Navnet Hatlelid6n bruges forøvrigt ikke længere; Gaarden kaldes Strand.

Hatlestad 54 Norddalen (Hollestad 1603; Hattlestad 1616), udt. hallsta.

Aiset 49 Rissen (Oszeleszetther DN. .X 792; Alsetther 1559), udt. allséten (med den her brugelige Tilføielse af Hankjøns-artikelen).

Halstad 49 Malvik (af Aslastadom AB. 31), udt hallsta.

Alstad 29 Aasen, udt. éUsta'n.

Alstad 39 Bodø (Alstad 1520; Alttestad 1610), udt. allsta.

Alstad, udtalt med tykt l, kommer af Qlvir, se dette.

Auöbjprn (M.).

Audenby 51 Vaaler Sol. (Odbjørnnby 1578, 1593, 1616), udt. aunnby.

Enkelte af de under AuSun opførte Gaardnavne kunde mulig høre hid. [Jfr. NG. IV, 1 212.]

Auögeirr (M.) træffes kun en enkelt Gang i Norge (DN. XI 202, 1473, paa Folio). Se under Auöi og Auöulfr.

Auögils (M.) forekommer i den senere Middelalder i Formerne Audgiuls (DN. XIII 125, 542; RB 475), Auduls (DN. IV 438 ; RB. 215, 485) og Audels (DN. VI 651, X 151, XII 186). Se under Auöi og Auöulfr.

AuÖgrimr (M.), oftere brugt i Norge, i 16de Aarh. alm. skr. Udgrim (DN. IV 814, VI 830, VIII 835, XIII 725).

Vdgrimsrud anføres 1616 som Ødegaard under Sukkestad 160 0. Toten.

Auöi (M.) var ret almindeligt i Norge i Middelalderen. Nedenfor er sammenstillet en Mængde Gaardnavne, som formelt meget vel kunne udledes af dette Mandsnavn, og som det ogsaa ellers kan være rimeligt at forklare af Mandsnavn. Allerede detAuöi.

store Antal gjør det dog lidet rimeligt, at de alle skrive sig fra dette Mandsnavn. Formodentlig ere adskillige af dem i Virkeligheden sammensatte ined andre, med Au8- begyndende Personnavne (som Auögeirr, Auöulfr, Auöun eller det nedenfor nævnte Auör, der findes brugt baade som Mands- og Kvindenavn). Enkelte af dem turde høre til Al vir (Qlvir), da der synes at findes eet sikkert Exempel paa Overgang fra opr. Alvisstaöir til nuv. Austad (se Qlvir). Endelig turde første Led i nogle Tilfælde være Adj. auör (øde) og Benævnelsen have sin Grund i, at Gaarden en Tid som Underbrug havde ligget øde. [Jfr. NG. I 200.] Nogle af de nedenfor anførte Gaarde Austad skrives i Middelalderen Auöigsstaöir, men det er neppe tilstedeligt deraf at slutte til, at der har været et Mandsnavn Auöigr, hvortil der ellers ikke findes det ringeste Spor. Formen er visselig ukorrekt og er at forklare af den allerede i Middelalderen udbredte Tilbøielighed til at indskyde en k-Lyd foran s med flg. Konsonant, der har affødt f. Ex. Former som Hopreksstaöir for Hoprustaöir (jfr. Thj. Videnskabsselskabs Skrifter for 1882 S. 19 not. 1). Auöigsstaöir antager jeg altsaa for at være forvansket Form enten for Auöastaöir eller for

Auöulfsstaöir, Auögeirs-staöir, Auögilsstaöir (jfr. særlig det nedenanførte Gaardnavn fra Nannestad). Det er endelig at mærke, at ö i de herhen hørende Mandsnavne undertiden i Udtalen er gaaet over til g, tildels allerede i Middelalderen (jfr. Auöun); dermed vil jeg dog ikke have paastaaet som sikkert, at alle de i det følgende opførte Navne, der begynde med Aug-, høre hid.

Augeberg 102 Raade (Aughabergh RB. 486), udt. aubærr. [Jfr. NG. I 334.]

[i Axigastadom RB. 217 under Askim. NG. 1 50.]

Auerød 23 Vaaler Sm. (Audarud RB. 483), alm. i senere Tid skr. Augerød.

Auerød 111 Vestby (Augharud RB. 127 og DN. II 301).

Audarud i Kraakstad Sogn, anført RB. 116, 118, 244.

Audigsstadir i Høland, anført 1356 (DN, II 271).

Østanes 66 Fet har efter RB. 447 hedet Audstadanes (af Auör?).

Austad 105 Ullensaker (Audiksstad RB. 294), udt. øssta.

Austad 101 Nannestad (af Audigstadhom RB. 424, 425, af Audulsladom RB. 219. Audestade 1479, DN. V 653).

Austad 82 Romedal (a Audixstadom 1461, DN. V 604).

Austad 147 Stange1.

1 Her og i adskillig flere Tilfælde er dette Navn i den forrige trykte Matrikel ved en Misforstaaelse skr. Osntad. Den, der revideredeAuöi.

23

Ugerud 68 Hof Sol. (Augharud RB. 455), udt. med lang, lukt u i 1ste Stavelse.

Austad 71 Hof Sol. (Audestada RB. 306 s.).

[Augaard 116 Lesje Udt. augal. Ikke sikkert, se NG. IV,1 25.]

Audeled 37 Skiaaker, udt. au ale (vel af hliö n.). [Usikkert, se NG. IV, 1 35.]

Auset 6 0. Gausdal. [Jfr. NG. IV, 1 185].

Austad 83 0. Toten.

Austad 26 Modum (Oudestadt St. Auestad 1520), udt. øssta.

Audaberg i Sandsvær, anført RB. 3 og DN. XI 200, 201. III 698 (vel Part af Berg GN. 103, benævnt efter en Eier af Navn Auöi, men mulig af auör, = Øde-Berg).

Austad 20 Skoger (i Audighstadum RB. 97, i Audingstadum smst. 95, i Audestadhum 1391, DN. III 370).

i Audaberghum i Vassaas Sogn i Hof Jb., anført RB. 59 (vel Part af Berg GN. 84. 85, jfr. Audaberg ovfr.).

Auerød 108 Botne.

Austad 75 Borre (i Audigsstadom RB. 70, i Audikstodum RB. 71).

Auby 67 Tjølling (Audeby 1458 og 1460, DN. VIII 395, 396).

Austein 5 Brunlanes.

Auklev 122 Hedrum, alm. skr. UdMev, udt. auMé.

Austad 59 Drangedal, 29 Slemdal, 81 Gjerpen (det sidste nu alm. skr. Augestad).

i Audadalæ i Gjerpen, anført RB. 36.

Auscl 57 Holt.

Austad under Baas 66 Aamli.

Austad 18 Mykland.

Austad 13 Bvgland (Audestade 1559, DN. VII 836; Audestar PN. 24).

Austad 46 Herred, 102 Flekkefjord.

Auland 7 Flekkefjord (i senere Tid alm. skr. Ougeland, hvoraf i den forrige trykte Matrikel ved Misforstaaelse blev Aulceland).

Aueland 23 Lund (Oudeland St. St.).

Auestad 62 Haa (Owdestad 1520), i senere Tid alm. skr.

Øfvestad.

Auestad 29 Gjesdal, alm. skr. Øfvestad, Øvestad.

Auestad 35 Høiland, alm. skr. Øyestad.

Auestad 45 Etne (Ødestad 1563), udt. auasta.

Austad 40 Haus (Oudestad 1620).

Auganes 144 Ullensvang (Ødenes 1567), alm. skr. Ondenes, Tidenes.

Navnene i denne Matrikel, vidste, at Ou- i den da brugelige Skrivemaade tildels udtrykte langt, lukt o i Udtalen (Oudalen, Ous), og forudsatte, at det samme var Tilfældet i Oustad, hvor Udtalen har au; han lededes derved videre til urigtig Derivation af o s s m. — Jeg anfører dette, fordi af og til den falske Form Osstad gaar igjen endnu; man kan saaledes se Sognenavnet Austad i Sætersdalen skrevet saaledes.24

AuÖi — Anöulfr.

Augestad 41 Jondal (a Auöastoöum 1306. DN. II 70, BK. 82 a o. fl. St.), udt. augasta.

Auset, Ødegaard under Aa 80 Hevne (Ødesetter 1630).

Anset 93 Rissen (Oudsett 1630).

Auset 53 Hegre (Autsæter AB. 36).

Austad 181 Inderøen (af Audigxstadom AB. 9).

Auökell (M.) forekommer (DN. X 252) i Begyndelsen af 16de Aarh. i Mandalsdalen, hvor det efter Aasen endnu bruges. Heraf vistnok:

Øikelsrud 220 Ringsaker (Øckelsrud 1593), udt. øi"lçersü.

Auör (M.) forekommer i et enkelt Exempel fra Norge (DN. Y 13) og i et enkelt fra Island (Haröar s., Isl. sögur II 62, jfr. Landn. 62). I det norske Tilfælde bliver Nominativformens Rigtighed dog noget tvivlsom derved, at Navnet i Genitiv sees at lyde Auönar og Dativen Auöni1. Auör som Kvindenavn er vistnok ogsaa kun i et enkelt Tilfælde paavisligt i Norge (Haakon Jarls Datter, Fornm. s. X 219, rigtignok kun nævnt i en Fortælling af mere end tvivlsomt historisk Værd og i en anden Recension af den skr. Up r). Se Auöi og Auöulfr.

Øsaaker 44 Tune (Auözakr RB. 490).

Auöulfr (M.). Jfr. Auöi, hvorunder flere Gaardnavne ere anførte, der turde høre hid. De herefter følgende Navne kunde vistnok ogsaa tildels forklares af Auögils eller af Auögeirr (se disse).

Østvet 143 Kraakstad (Audhulspuæit 1361, DN. V 187), alm. skr. Ustvet.

Audulsrud i Sørum, anført RB. 444.

Ulstad 39 Lom (Audulfsstader 1358, DN. III 252, jfr. V 172, II 376, IX 230), udt. utstå.

Auesøen 8 Eide. alm. skr. Ousøen.

Jeg anfører endvidere her følgende Stedsnavne, der ellers lige godt kunde forklares af Auör og af andre med Auö- begyndende Mandsnavne, samt ogsaa mulig af Mandsnavnet Od dr (se det under dette anførte Exempel fra Brunlanes paa Overgang fra Oddsrud til Ausrød).

Ausland 37 Søndeled, udt. øsslaim.

Ausland 35 Gjerstad, udt. ligesaa.

1 Disse kunne neppe forklares af en Nom. A u Ö u n, dels fordi disse Bøiningsforuier neppe ellers kunne paavises af dette meget brugte Navn, dels fordi en Mand af Navn AuÖun forekommer i det samme Brev, og Genitiven af dennes Navn lyder Auöunar.Anönlfr — AtistmnSr.

Ausland 34 Halsaa, udt. auslann.

Ausland 67 Øislebø og Laudal.

Ausdal 21 Siredalen (fra 17de Aarh. af, men ikke tidligere, tildels skr. Osufdal, vistnok efter feilagtig Derivation af Åsulfr).

Ausvigen 30 Søgne.

AuÖun (M.). Sammensætninger med dette Navn kunne forvexles med de med Auöbjçrn, Unåss, Uni og Unnr (se disse), ligesom vistnok ogsaa flere af de under Arni opførte Navne, der i Nutidsform begynde med Aan-, kunne stamme fra Audun. Den nu i enkelte Dele af Landet, og, som det vil sees af de følgende Exempler, allerede i Middelalderen tildels brugte Form Augun er vistnok ikke noget eget Navn, men en Udtaleform af Audun.

Onstad 9 Askim (a Aughunarstadum 1337, DN. V 100; i AugunnastaShom RB. 141), udt. onnsta.

Onstad 78 Skiptvet, udt. ligesaa.

Audhunarud i Rakkestad, anført RB. 161.

Audenbøl 37 Kraakstad (Audunarbælæ 1374, DN. V 207; Auduna-bøle RB. 119, 120), udt. auenbøl.

Aannerud 43,4 Sørum (maa være = Augunnarud 1363, DN. IV 338; Aulgunnerrud RB. 444). [Findes ikke anført i NG. II.]

Audenhus 2 Faaberg, udt. øn,n,- (ø^'n^-). [Jfr. NG. IV, 1 204.]

Audenstad 130 Biri (Odenstadt 1578), udt. ligesaa.

Augunset 32, 3 Hol (mulig af nyere Oprindelse).

Aunevig 73 Lyngdal.

[Anm. Af Auöun (Genitiv Auduns 1333. DN. II 171), som i 15de Aarh. findes skrevet Oden, Odin, forklares i Forfatterens Haandskrift ogsaa følgende Navne: Onsaaker 106 Vaaler Sml., udt. onns- (RB. 484 Odensakr). Onsaker 201 Gran (der ligger under en Aas, som heder Onsberget). «Efter Skriftformen kunde man med disse Navne sammenstille Unset 80 Biri, men her er Udtalen ön,n,-. Jfr. ogsaa Ons-gaard 72 Nes Hl. (Oudens- 1578, Ødens- St. St.), udtalt unnska eller ø'nnsJca.» Derimod forklares i NG. I 372 Onsaaker 106 Vaaler af ÖÖinsakr]

Aulir, se Qlvir.

[Aurmöör kjendes kun i

Ormstad 70 Ullensaker (i Aurmodzstadhom RB. 434). Jfr. NG. II 314.]

Austmaör (M.). Forekommer et Par Gange i Norge (DN. II 702, III 399, — begge Gange i den sydlige Del af Vestfold). Jfr. Vestmaör.2fi

Osiniiildnes 34 Gloppen (Austmarssnes, Austmannanes BK. 15 a, 16a; Osmundenes 1563), udt. ussmanes eller hussmanes.

Å valdr (M.) var almindeligt Mandsnavn i Middelalderen i den sydlige Del af Landet, især i Telemarken, og bruges endnu i Dele af Nedenes Amt. Heraf vel:

Awaldzas i Eidanger, anført i RB. 23,37.

Avelsgaarden 63, 2 Faaberg (kan ikke være den i DN. II 652, VIII 401 omtalte Äfliodzgardr i Faaberg, da denne sees at have ligget længere oppe og paa Dalens vestre Side).

Aavelsgaard 88 Hegre.

Ofstad 84 Meldalen (af Awaldzstadom AB. 52. Øffuerstad OE.), udt. a ff'-.

Af det sidste Tilfælde maa sluttes, at der kan være Mulighed for at forklare de følgende Gaardnavne af det samme Mandsnavn:

[i Ofstadum nu forsvunden Gaard i Ringebu (1333, DN. III 157. 1342, DN. I 223). NG. IV, 1 157.]

Ofstad 38 Børsen (Østade 1520. Ostedt 1559. Aagestad 1624, 1626).

Ofstad 18 Vikten (Opstad 1520, 1559. Vpstad 1590). Begge , udt. a ff'-.

Aastan 96 Børsen har tildels været skrevet Ofstad, men urigtigt.

B.

Baggi (M.) findes brugt som Mandsnavn i MA. i Sverige og paa norsk Grund af og til i Viken (RB. 539, DN. III 388. IV 182). Det brugtes meget alm. som Tilnavn i Norge. De følgende Gaardnavne kunne forklares af Ordet i begge Anvendelser.

Bagge-Raanaas 135 Eidsberg (hægge- eller lage-). [Jfr. NG. I 148.]

Baggetorp 191 Eidsberg, udt. hægge-. Skrives Bage- eller Bagge-lige fra Slutn. af 16de Aarh.; ellers kunde man ogsaa tænke paa Sammensætning med Kvindenavnet Begga.

Baggaarden 31, 18 Kvikne og Baggepladsen 80,7 sammesteds ere sandsynlig Navne af nyere Oprindelse.

Baggerud 17 Nordre Land (1592).

Baggegaarden 44, 11 Aal.

Baggerud 38,12 Sandsvær; udt. hæ'gge- (jfr. Baggetorp ovfr.).

Baggerød 28 Borre (Baggarudh RB. 194).

Baggegaarden 20 Jondal (1667).

Baggøien 37 Melhus.

Bagetun 35 Vang V. skrives nok alm. Baggetun, men udtales med enkelt g og lang Vokal i 1ste Stavelse; det hører følgelig ikke hid, men er vel at sammenstille med Bagavçllr i Meldalen (nu Baagaavold GN. 114, udt. bu gå-), Bygdenavnet Bagabü i Sparbuen (AB. 13, nu Babi'ia, der vel som nærmere Forudsætning har Udtalen bägåbu)1. Det tør derefter nok være tvivlsomt, om P. A. Munch har Ret i den Mening, hvortil han tilsidst kom2, at den Gaard ved Konghelle, hvorefter bl. a. Fæstningen Bagahüs (Baahus) fik Navn, rettest skrives Bu gar og ikke Bagar. kl Baahus i senere Tid har å, ikke a, i første Stavelse, kunde efter den Analogi, de ovennævnte trondhjemske Navne give, antages at skyldes «Tiljevning», og ikke have sin Grund i, at Vokalen i 1ste Stavelse i Bagar oprindelig har været lang. Der har forøvrigt ogsaa været en Gaard Bagar i Brunlanes (RB. 30). — Tilnavnet bagi (AB 9, DN. VI 63) tør derimod vel være at opfatte som bägi af Adj. båg r.

Baldi (M.) kan i Norge kun paavises som Navn paa en enkelt Mand, en Osloborger, B. Ivarsson, der nævnes i Tiden 1347— 1377 (DN. IV 251,317. Y 181. VIII 252, jfr. RB. 294). Det i Sverige og Danmark kjendte Balli er derimod ikke paavist i Norge, men kunde efter enkelte af de følgende Stedsnavne formodes at have været brugt ogsaa hos os. Disse Stedsnavne ere forøvrigt vistnok tildels udgaaede fra andre Personnavne, som Baldre kr, .Bal ti, Bol li (se disse); mærkes kan ogsaa, at balli oftere findes brugt som Tilnavn i Norge.

Ballerud 12 Bærum (Baldhærud 1348, DN. IV 264), udt. ba'lleru.

Balstad 42 Nes Hd. (Ballæstader 1346, DN. III 205), udt. bdllsta.

Balnes 57 Hof Sol. (Baldanes, Ballanes RB. 455). [Jfr. NG. III 273. Den af Forf. betvivlede Udtaleform bånryes maa ifølge Dr. A. Larsen grunde sig paa en feilagtig Opfatning af Udtalen.]

Ballestad 65 Gjerpen (Baldastada [Gen.] RB. 35), udt. bdllsta.

Ballestad 37 Lyngdal.

Balstad 90 Tingvold (af Ballastadom AB. 69), udt. bdllsta.

Balstad 19 Selbu, udt. ligesaa.

Balstad 117 Leksviken, udt. ligesaa.

Balstad 68 Lødingen (Boldestad ved 1520), udt. ligesaa.

1 Jfr. ogsaa Baagaafjeldet 0. f. Møs van det i Telemarken og Baagaarwl,

Plads i S. Land (begge anførte efter Karter).

3 Se LaDges TidBskrilt V, 56-64. (Saml. Afh. II 604 ff.), jfr. samme Tidsskr. III S. 291 fif. (Sml. Afh. I 565 fif.).lijqrn.

Baldrekr (M.) kan ikke paavises brugt som Mandsnavn, men synes at maatte ligge til Grund ialfald for flere af de flg. Stedsnavne, ligesom det ogsaa mulig kan være Iste Led i enkelte af de foran under Baldi anførte. [Jfr. NG. II 88.]

Bals-Borge 105 Stokke (Part af en Gaard Borge), udt. ba'lls-(kan selvfølgelig ikke være det i RB. 199 jfr. 283 og DN. XI 52 nævnte Barda-Borgar).

Balsrod 109 Stokke, udt. balls- eller bæ'lls-.

Barsnes 3 Sogndal N. B. (Baldighsnes VL.), udt. bas-.

Bareksten 4 Kinn (af Baldrekstadum BK. 19 b). Navnet udtales nu bareicsta og lyder i Dat. -relcstene-, Bevidstheden om sidste Leds oprindelige Natur er altsaa tabt, og Navnet er gaaet over til et Hunkjonsord i Ental, — vel foranlediget ved, at Gaarden er Hovedgaarden paa en mindre 0.

Balstad 9 Buksnes (af Baldrekstadum AB. 96, jfr. 129 s.), udt. ballsta.

Et Skjær, kaldet Baldrekskjær ved Talgø i Ryfylke kunde maaske ogsaa være kaldet efter en Mand af det her omhandlede Navn.

Balti (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn i Norge (DN. I 100. II 205 o. fl. St.), men ogsaa som Tilnavn. Ogsaa kjendt som Mandsnavn fra Sverige. Se under Baldi.

Balterød 16 Borge Sml., udt. btéltrø.

Balterud 22 Urskog (Baltarud RB. 452), udt. btélteru.

Baltebøl 108 Aasnes (Baltabøle RB. 454), udt. btélte- \bd\tbøl NG. III 288],

Beltenes 36,3 Haaland (i 17de Aarh. skr. Balte- og Bielte-); Navnet bruges ei længere, da Gaarden nu kaldes Ødegaarden-, om det hører hid, kan være tvivlsomt.

Balteskaret 74 Ibbestad, udt. bdllshare.

Baltestad 42 Hillesø (forekommer 1520), udt. ballsta. Ved Gaarden et Fjeld Balten, der vel snarere har faaet sit Navn efter Gaarden eller efter den Mand, fra hvem Gaardnavnet skriver sig, end omvendt.

Balvaldr (eller Bål- i) (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn, men dets Tilværelse ligger forudsat i

Baalsrud 2 Fering (Balualdzrud RB. 267), udt. bå'lsu. Der er vel ingen Rimelighed her for at antage 1ste Led for at være et Tilnavn. [Jfr. NG. II 423.]

Bangsi (M.) har været brugt som Mandsnavn i Norge (BB. 370, DN. II 262; Bansason DN. IV. 365; Banse og Bangse DN. VI 255). Ordet bruges nu paa Island som Navn paa Bjørnen (se f. Ex. Arnason, Isl. f>jöös. ok æfintyri I 610), og har velBaugsi — Bårör.

været brugt saa ogsaa i Norge, som ældre Form af det nu brugelige «Bamse» (jfr. det endnu sædvanlige «Bingsa» om Hunbjørnen). Hertil kunde henføres:

Bamsrud 180 Eidsberg (Bangsrudt St.; Bangnsrud 1570, DN. XII 840).

Bangsberg 197 Ringsaker.

Bamserud findes paa Karter SØ. i Bruflat Sogn, Etnedalen.

Bangsund 16 Klingen har sit Navn efter Elven Bogna, der kommer fra Bongsjøerne og gaar gjennem Bangdalen. Af denne Stamme, mulig den samme, som haves i Grænde-navnet Bagn i Valdres og i Gaardnavnet Bagne i Ulvik, kommer vei ogsaa Bangstad 61 Bindalen (Gaarden ligger ved en liden Bæk, der under sit korte Løb gjør en stor Bøining).

BarÖi (M.) kjendes som Mandsnavn fra Sverige, Danmark og Island, men er neppe paavisligt i Norge1. De følgende Gaardnavne synes at maatte forklares deraf; andre i Form nærstaaende Navne komme vel snarere af Byrkr (se dette). [NG. III 366 forklares ogsaa nedenstaaende Navn i Rendalen af Bor kr].

Balstad 14 Ytre Rendalen (Balstad 1616), udt. bal-.

Barstad 64 Sogndal St. (Bardestad 1520), udt. bar sta, alm. nu skr. Barrestad.

i Bardaborgom i Stokke (RB. 199 jfr. 283 og DN. XI 52) hører maaske hid, men kan ogsaa meget vel være — Båröar-b o r g u m.

Balberg 181 Faaberg, udt. bul-, kommer utvivlsomt af barö n., Kant, Rand (se Thj. Videnskabsselsk. Skrifter 1891 S. 161). Heraf er vel ogsaa at forklare Barslcaar 70 Mo T. (Bardeskor 1510), udt. bar-, og Baskaar 151 Kvinesdal (Barskard St. St.), udt. basskår, — mulig ogsaa det dunkle Barskrind 19 Aal (i Bardeskrindom ved 1520), udt. balskr'/n.

BärÖr (M.). Yed Navne, der kun kjendes i Skriftform fra Middelalderen, er dette Mandsnavn naturlig ikke til at skille fra Baröi, men Præsumtionen maa være for det første som det langt almindeligere. Det bemærkes med Hensyn til enkelte af de nedenfor anførte Navne, at Genitivformen Bards findes i RB. 538 og (1431) i DN. IV 619.

Baardarud, anført RB. 148 under Baastad Kirke, Trøgstad.

1 Bardhe fra Gudbrandsdalen i DN. XIII 7 i en sen Afskrift (1444) af et Brev fra 1329 er vel blot feilagtig Form af Bårör. I DX. V 144 (1346) nævnes en Kannik i Nidaros Baröa i Dativ; men det er sandsynlig Skrivfeil for Baröe, da Manden udentvivl er den ofte 1329— 1349 forekommende nidarosiske Kannik Baard Einarsen (DN. V 70, 72.

Il 186, 212, 242. V 167, 168. II 251)., 30

Boslet 31 Askim (antagelig = i Bardhesletto RB. 143). ßardamark, anført RB. 504 under Rokke Kirke Sml. Baalerud 35 Nesodden (Bardarud RB. 138), udt. bålrü. Bardarud i Aker, anført 1279 i DN. II 19. Baalerud 134,4 Høland (mulig ikke gammelt her). [Jfr. NG. II 201.J

Borud 66 Enebak (Bardarud 1489, Reg.). Bardarudh, anført i RB. 438 under Ullensaker Kirke. Baardset 263 Ringsaker, udt. bål-.

Baarderud 33 Grue (vel = Bardarud RB. 456), udt. baldrü.

! Bolstad 17 og 48 Aamot. 29 Rendalen. [Jfr. NG. III 344.]

Baardseng 98 Faaberg, udt. bals-.

Baalerud 29 Gran, udt. bålrü.

Baalerud 56 Norderhov, udt. ligesaa (skrives Opsal).

Baalerud, Ødegaard under Enger 53 Modum, udt. ligesaa.

Baalsrød 81 Brunlanes, udt. bålsre.

Baarset 54 Selbu (Borsetther 1559), udt. bål-.

Efter de anførte Navne fra Askim og Enebak kunde man mulig

ogsaa forklare de herefter følgende af Bårör: Bostad 71,19 S. Odalen, udt. bo sta. [Forklares NG. III 186 af BosastaSir.]

Borstad 33 Hollen (Burestad 1585, Bogstaff [1] 1593), udt. bol sta.

Borstad 26 Nissedal, udt. börsta (opg. baade med langt og kort o),

alm. skr. Borrestad. Borstad 121 Hevne (Borsta 1667), udt. bolsta. Bostad 12 Klæbu (skrevet ligedan i OE), udt. bo sta. Bostad 25 Malvik (skrevet ligedan 1520), udt. ligesaa. Bostadliyllen 40, 3 Beitstaden.

Ved nogle af de sidste Navne kunde dog vel tænkes, at de vare opstaaede ved Udtaleforandring af Bolstad (bölstaör), der jo hyppigt findes brugt som Gaardnavn ogsaa usammensat.

Bårekr (M.) findes som Mandsnavn (RB. 519, fra Viken, Landn. 280 not. 11, 284). Heraf:

Baarsrud 44 Røken (Bareksrud RB. 264), udt. balsü. ' . Bareksstadir anføres i BK. 50 a under Vangsnes Kirke i Sogn.

Bassi (M.) var i den senere Middelalder temmelig alm. Navn baade i Norge og paa Island; det kjendes ogsaa fra Sverige og Danmark.

Bassæteighen i Asker, RB. 112. Basserud 138 0. Eker (Baße- 1578).

Bassarud anført under Hedenstad Kirke i Sandsvær i RB. 1 (mulig

menes dermed den foregaaende Gd.). Baski 67 Vaale (Basteskie JNV. 85. Baskeskied 1593. Basische

1605), udt. båssjé, mulig '= Bassaskeiö. Bassebu 23 Eidanger (i Bassabudum NgL. IV 478).Baugeiör — Bnugr.

Baugeiör (Kv.) forekommer af og til som Kvindenavn i Norge (et Par Gange i Kongesagaerne og senere nogle Gange fra den nordlige Del af Vestlandet: BK. 13b, DN. III 132, XI 228; ogsaa Boge i DN. IX 375 er vist dette Navn). Aasen anfører det fra nyere Tid som brugt paa Nordmør. Heraf turde være at udlede:

Baugerød 129 Gjerpen (Bugerødt 1585), udt. bauré.

Baugerud 77 Hitterdal (Borød 1585. Bougerud 15931), udt. baugeru.

Disse Navnes Forklaring bliver dog noget tvivlsom derved, at der i flere Tilfælde findes Gaardnavne skrevne

Bauga- i Kilder fra Middelalderen.

Bau gab erg RB. 501, nu Boberg 2 Berg Sml., udt. böbærr.

Baugharud RB. 208, sands. = Baughurud smst. 204, er antagelig = Fyldpaa 12 Sem, da denne Gaard siges tidligere at have hedet Bogerød.

1 disse Navne vilde det vel ikke være rimeligt at antage Bauga-for at være afslidt Form af Baugeiöar-; derimod kunde det tænkes muligt, at der af det efterfølgende Mandsnavn Baugr havde existeret en svag Form Baugi, hvoraf de kunde forklares. [Jfr. NG. I 215.]

Baugr (M.) kan neppe paavises brugt som Mandsnavn uden i et eneste Tilfælde, om en fra Norge kommen islandsk Landnamsmand (Landn. 282). Af dette synes efter ældre Skrift-former at komme:

Bogstad 32 Ullensaker (i Baugstadom RB. 259, 427, 430, i Baukstadhum smst. 437, men i Bokstadom smst. 445), udt. bökksta.

Derimod skrives Bokstad 26 Urskog Bukstader RB. 452 og Bufstad smst. 291 og skulde derefter ikke høre hid. [Jfr. NG. II 170 flg.]

Ved Bogstad 13 Aker og 40 Breim, begge udt. böklcsta, har man ingen Veiledning i ældre Skriftformer.

Ved disse, saavelsom ved adskillige andre i nuværende Udtale med Bökks- begyndende Stedsnavne kan man ogsaa tænke paa Mandsnavnet Bog i (se dette), paa bukkr, brugt som Tilnavn og ved adskillige af dem tillige paa bug r m., Bøining (særlig brugt i Betydningerne: «Vik» og «Elvebøining»). Desuden er der jo formelt en Mulighed for, at k-Lyden ikke tilhører den oprindelige Stamme, men senere er indskudt i Udtalen.

Jfr. B g 9 v a r r.

1 Skrivemaaden Bodharud 1610, DN. X 248, maa jeg efter den nuværende Udtale antage for feilagtig.32

Begga — Benedict.

Begga (Kv.) findes som Kvindenavn i DN. I 51 og XII 86. Det har saadan Eorm, at det maa formodes at være opstaaet af en Kjæleform, og man finder ogsaa virkelig en og samme Kvinde kaldet Bergljöt og Begga (se DN. XII 86, 89, 1381 og 1385); man behøver altsaa ikke at tænke paa Overførelse af det tydske Begga. Jfr. Baggi. Til Begga maa vel kunne henføres:

Begby 1 Borge Sml. (Bekbo RB. 264 jfr. 781; Begby 1472, DN. II 659; Beggeby OC.).

Beggevik 118 Ullensvang.

Beini, Beinir (M.). Ikke sjeldent Navn i Norge og paa Island; i Norge stadigt i den første Eorm, paa Island stadigt i den sidste. Blandt de efterfølgende Stedsnavne findes der, som det vil sees, et, som udgaar fra Beinir.

[Benavollen i ld (DN. IV 747, 1493) NG. I 213.]

Beinerud 48 Biri (Beinerudh 1487, DN. XII 219x).

Beinestad 67 Oddernes.

Beinestveid 76 Øvrebø.

Beinnes 31 Indviken (Beinanes 1340, DN. IX 136).

Beset 22 Børsen, udt. med lang, lukt Vokal i 1ste Stavelse. Hører vel hid, hvis Skriftformen Bensetther i NRJ. II 156 er rigtig; man kunde tænke paa Beni, der har været brugt som Kjæleform for Benedict (Haakon Haakons. Saga Kap. 33, DN. II 390, 445), men det maa erindres, at Børsens Dialekt har lukt e for Diftongen ei.

Beingaarden 17 Fiatanger (Bengardenn 1559). Endvidere kan her mærkes Stedsnavnet Beinesvand i Siredalen.

Derimod er Benset 28 Akerø (udt. hænn-) og Benberg 30 Lein-stranden (Bendaberg AB. 42, Bendebergh NRJ. II 177), udt. ~ben~børann, aabenbart af anden Oprindelse. Ved dem maa vel tænkes paa et Elvenavn Benda (endnu

bevaret som Navn paa en Elv i Aalen).

Benedict (M.) har efterladt sig endel Gaardnavne, der dog alle vist først ere opkomne langt ned i Middelalderen. Et enkelt af de følgende Navne synes at skrive sig fra Kjæleformen Ben ti (Bentason DN. II 214, 1343). Kvindenavnet Bene-dicta findes kun (DN. IV 364) baaret af en Nonne, der mulig, som det synes tildels at have været Skik, først har antaget dette Navn ved sin Indvielse, istedetfor det norske Navn, hun tidligere havde baaret.

1 Mandsnavnet findes netop fra Biri et Par Gange i DN. (VII 346, VIII 854; 1405, 1560).

[Bentefaldet 43. 44 Hurdalen NG. II 421.]

Benterud 35 Nes Hl. (1604).

Bendiksby 122 Modum, udt. bcennesby.

Benterød 11 Botne (Bendiktzrud RB. 75,76), udt. bæ'nns-.

Bentsrød 103 Sandeherred (Bendiktzrud RB. 195 o. fl. St., Benedictusrvd DN. IV 130), udt. ligesaa.

Bentsrød 54 Brunlanes (Benedictzrud RB. 196), udt. ligesaa.

Bentsrud 46 Hitterdal, udt. bæ'nnstrü.

Bera (Kv.) findes ikke brugt som Kvindenavn uden i den ældste Tid (Ynglingasaga; Skallagrims Hustru og hendes Sønnedatter). En Mængde Stedsnavne, der i Nutidsform begynde med Ber-(i enkelte Tilfælde gaaet over til Bar-), kunne formelt komme deraf, men den samme Form er ogsaa oftere udgaaet eller kan ialfald tænkes at være udgaaet fra forskjellige andre som 1ste Sammensætningsled benyttede Ord:

a. Appellativet bera (Hunbjørn).

b. Elvenavnet Bera, der har været meget brugt i Landet. Det har paa enkelte Steder holdt sig til vor Tid (Bern i Rauland og i ændret Form Buru i Rendalen, i Kvikne og i Singsaas; det ofte forekommende Berclal, i gammel Form Berudalr, og det deraf dannede sekundære Elvenavn Berdøla).

c. Mandsnavnet Bergr (se dette), hvis Navnets andet Sammensætningsled begynder med s.

d. Appellativet berg n.; saaledes Berby i Enningdalen, i Rakkestad og i Varteig (de to sidste skrevne Bergabør i RB. 159, 499; det første maaske noget tvivlsomt, da det vel i RB. 226, 227 skr. Berg-, men i RB. 396 og DN. II 387, 388. IV 228 Ber-. Bær-).

e. Appellativet birki n., afledet af Trænavnet bjçrk. Ialfald er Berset i Øvre Rendalen = Birkisetr (AB. 104, DN. IX 424; endnu ud i 17de Aarh. skr. Bircke-, Berck-). Sædvanligt er ellers Birki- i Stedsnavne, forsaavidt det er blevet afslidt til 1 Stavelse, blevet til Bør-,

Antagelig er det i de fleste Tilfælde Elvenavnet Bera, som ligger til Grund. Mod at antage Kvindenavnet som 1ste Led overalt i Tilfælde, hvor det sproglig var muligt, advare Iagttagelser, som atBerufjçrör (nu Berefjord eller Berfjord) kan paa vises paa mindst 4 Steder i Norge (ved Flekkefjord, i Lind-aas, i Bjørnør og i Herø i Ndl.) og paa 2 Steder paa Island, ligesom Beruhvammr (Berekvam) paa 3 Steder i Norge (i Jelse samt i Aurland og i Flaam i Sogn). Jeg nævner blot

enkelte Tilfælde, ved hvilke det efter Omstændighederne kan være rimeligt at tænke paa Kvindenavnet.

Bære 67 Hobol (Berorud 1403, DN. V 305, jfr. RB. 124), alm. skr. Bærø.

Bærevar 32 Stokke (Part af Var) og Bærefjeld 58,10 og 14 sammesteds (Berofjall RB. 58).

Berland 23 Herlø (Berelandt ved 1520).

Berbu 99 Orkedalen?

Af de mange Tilfælde, hvori Udledning af Elvenavnet maa ligge nærmest, uagtet vedkommende Elv nu ikke længere bærer Navnet, fremhæver jeg Bæreberg 123 Gjerpen (Beroberg RB. 39). Gaarden ligger ved en Bæk, der falder ud i Børsesjøen Har Bækken, som det efter Gaardens Navn er Grund til at forudsætte, engang hedet Bera, kunde Søen efter den være kaldet Berusjör og af dette Navn, i bestemt Form, i Tidens Løb være blevet Børsen hvoraf igjen, naar Bevidstheden om Navnets Oprindelse var tabt, det sammensatte Navn Børsesjøen kunde være dannet.

Bergljot (Kv.). Der kan paavises nogle faa Gaardnavne, som sikkert eller sandsynligt forklares af dette Kvindenavn. Det tilsvarende Mandsnavn Bergljötr, der ikke var sjeldent nordenfjelds i Middelalderen (Haakon Hærdebreds Saga cap. 11, AB. 17, DN. II 55, I 734, V 745, VIII 481) kan ikke bestemt paavises brugt til at danne Stedsnavne, men Dannelser deraf kunne nok findes blandt Gaardnavne, hvor Forledets Udtale nu er bør-

Børgerød 122 Vestby (Bærliotarud RB. 128, Bergljotrud DN. VI 336), udt. børjerü.

Borgerud 63 Norderhov, udt. ligesaa.

Bærgliotarud anføres RB. 50 under Hedrum Kirke.

Bergr (M.) var et meget brugt Mandsnavn baade i Norge og paa Island. Det er derfor rimeligt, at adskillige Gaardnavne maa være dannede deraf, men det falder meget ofte vanskeligt at udskille disse i deres nuværende Form fra Sammensætninger med Bera (se dette), med Mandsnavne, hvori Berg- er förste Led, særlig Bergpörr, og med Appellativet berg n. Ogsaa Forvexling med Dannelser af Mandsnavnet Birgir (Byrgir) sees at være mulig (se under dette). — Jeg anfører endel Navne, ved hvilke der ialfald er stærk Sandsynlighed for at antage Bergr for 1ste Led.

1 Flere Exempler paa saadanne Sønavne ville findes i Thj. Videnskabs-selsk. Skr. 1891 S. 213 f.Bergr — Bersi.

35

Bergstrøm 4 Aremark kunde det være rimeligt at forklare saaledes, fordi det er Nabogaard til Aslakstrøm, men hvis det er den Gaard, som nævnes 1400 i DN. III 404 med Navnet Bergastrøm, og hvis denne Form er korrekt, maa det naturlig forklares af Appellativet berg. [Jfr. NG. I 179.]

Bersu 14 Skiaaker, alm. skr. Her sø (sidste Led kan være ruö eller hau gr).

Bergsrud 172 og 211 Gran, begge udt. bæ'rrsü.

Bergsrud 93, 3 S. Aurdal, udt. ligesaa.

Bergsrud 159 Norderhov, udt. bærrsrü.

Bergsgaard 43 Aal, udt. bærrs-,

Berghsrudh anf RB. 211 som liggende i Nykirke Sogn paa Modum.

Bergstad 36 Stryn (i BærgstoSum BK. 10 b).

.

Bergsveinn (M.) kan paavises i et Par Stedsnavne:

Børsuinsrud 6 Aas (Bærghsuæinsrud RB. 134; Børsensrudt 1578), udt. bøWrsømmsø. Navnets Form er maaske paavirket af, at der i samme Sogn findes en Gaard Hørsum (oprindelig Byrgisheimr), udt. børrsømm.

Bersvensrud 85 Vang Hd. (skal dog efter nogle Opgaver kaldes Bæ rrsvænvjkßrü). [Jfr. NG. III 92.]

BergJ)örr (M.). Allerede i DN. er Berdor den sædvanlig brugte Form. Nogle med Ber- begyndende Navne kunne vistnok liøre hid (se det nedenfor anførte Berset i Surendalen), men medtages ikke her, da flere andre Forklaringer ere mulige, naar ikke nærmere Oplysninger haves (se Bera og Bergr). [Jfr. NG. IV, 1 169.]

Belse 66 Frogn (Bærdorsrud DN. IV 273, jfr. IV 321. V 108, 515. VI 181, RB. 138 o. fl. St., Berdolsrud DN. II 243, Bardorsrud DN. V 529), udt. bælsé.

Berdilsrud i Bærum, anf. i RB. 266 (hører vistnok hid, jfr. Formen Berdolsrud af det foregaaende Navn). [Jfr. NG. II 147.]

Berset 69 Surendalen (Bergporssætr 1332, DN. IV 175; Berdoro-sætr 1345, DN. II 226x); men allerede i AB. 68 Bersætr), udt. bæ'rr-,

Bergulfr (M.).

Bergulfsgard, Bygaard i Skien, DN. I 724 (1501).

Bersi, Bessi (M.) var meget alm. Mandsnavn i Norge, i den senere Middelalder mest brugt i den sidste Form.

1 Hvis denne Form er den rette, er 1ste Led Kvindenavnet Bergjtöra, der er vel kjendt fra Island, men ogsaa kan paavises i Norge (RB. 455, Solør).36

Bersi — Bildi.

Besseberg 66 ld (i Bæssabærghe RB. 546, jfr. 507), alm. skr. Bisseberg.

[Bisserød 36, 2 Skjeberg, udt. bfserø og Msserø. NG. I 240.]

[Bestum 5. 6 V. Aker (i Bestunum RB. 270), Afkortning af Bessatünir. NG. II 97.]

Besserud i V. Aker (anføres som selvstændig Gaard endnu 1578; nu Plads under Vestre Holmen).

Bessarud har efter RB. 243 og DN. III 415 været et ældre Navn paa Ketilsrud, nu Kikulsrud 15 Frogn.

Besseby 209 Løiten (skrives saa ogsaa i 16de Aarh.), udt. vcéssbij (ændret ved Dissimilation).

Besserud 178 Faaberg (Bæssærud, Bæssorud 1330, DN. V 77).

Besserud 132 Sigdal.

Besseberg 36 0. Eker (Bessaberg 1387, DN. V 245).

Besjord 51 Fyresdal (fra 17de Aarh. af skr. Bestiord, vistnok feilagtigt).

Bessastadir anføres AB. 35 i N. Stjørdalen, mulig = GN. 115 Beitstad.

Bessegaard anf. i Stjørdalen 1520, NRJ. II 189.

Bessebostad 107 Trondenes (Bersabolstadr DN. VI 228, 229), i senere Tid ved Misforstaaelse skrevet Bestebostad.

Besberg 116 Skjeberg (alm. skr. Bisseberg) hører vist ikke hid, da det i RB. 210 skrives Bezberg og i 1446 (DN. II 578) Bætzbergh. [Jfr. GN. I 249.]

Berulfr (M.) ikke sjeldent Navn, dog ikke paavisligt før i 15de Aarh.; mulig blot en Form af Bergulfr (i DN. IX 334 kaldes i et Brev samme Kvinde dels Berulfsdatter, dels Bergufsdatter. [Jfr. NG. I 284.]

Belsby 35 Varteig (Belßby 1593, Berulsby 1604), udt. bæ ls-.

Bergsvik 157 Lindaas (Berolswig NRJ. II 504), udt. bæ'rrs-.

? Bildi, Billi (M.). Det eneste Spor, jeg kjender til et norsk Mandsnavn af saadan eller lignende Form, er Bilasun i DN. VII 413 (1440, Undal). Derimod forekommer Bilde og Bille i Sverige og Bild i Danmark. Jeg anfører her, med stærk Tvivl, de følgende Stedsnavne, ved hvilke det synes at være rimeligt at tænke paa Oprindelse af Personnavn. De 3 sidst anførte af dem kunne nok tænkes at skrive sig fra det følgende Navn, ligesom der vel ogsaa ved dem kunde tænkes paa det som Tilnavn brugte bil dr, omendskjønt det vilde være paafaldende at finde 3 Gaardnavne i forskjellige Landsdele afledede af dette. Brugen af Bildr som Dvergenavn kan her ikke komme i Betragtning. [Jfr. NG. IV, 1 87.]

Billarud i Rakkestad, anført i DN. XIII 26, IX 199, VIII 402 (sees at have ligget ved Laaby i Degernes Sogn).Bildi — Rirgrir.

Biltveten 108 Eidsberg.

Billerud 52,13 Eidskogen.

Billerud 89 0. Toten, udt. billerü.

Billestølen 47,4 Nes Hl.

Billebraaten 25,41 Gol.

Bilstad 50 Mo Tl., udt. bilista.

Bilstad 13 Heskestad, udt. ligesaa.

Bildstad 119 Sparbuen (i Bildistadom AB. 14), udt. bilista.'

Bileifr (M.) findes som Mandsnavn nogle Gange i Middelalderen (tidligst i latinsk Form Bilews, Bileiws, Bileiwus, Bilewarus 1298 i DN. IV 34, 39, 40, 41; se forøvrigt DN. III 297, 688 og RB. 163; endnu 1519 forekommer Beleff i NEU. II 480 i Ryfylke). Heraf er vel at forklare:

Byleifsaas AB. 11 (Egge Sogn, Stod). Jeg finder det rimeligst at forklare dette Stedsnavn af det bevislig brugte Mandsnavn og ikke, som antydet af Bugge (Studier I 72), af det mythiske Byleiftr = Byleistr. Stedet har, som det kan skjønnes af Omtalen i den Jordebog, hvorfra det kjendes, været en beboet Gaard (skjønt allerede dengang øde, og nu aldeles ukjendt). Et andet Spørgsmaal er det, om ikke Mandsnavnet er opstaaet af det mythiske Navn, ligesom Mandsnavnet Bi leis tr vel maa stamme fra Bfleistr (Bilæstr findes i Stavanger i DN. IV 688; Bellest synes at have været et temmelig almindeligt Mandsnavn i den vestlige Del af Kristiansands Stift i 16de og Begyndelsen af 17de Aarhundrede, og det bruges efter Aasen endnu i Byfylke).

Af de ovenfor under Bild i anførte Gaardnavne kunde nok enkelte forklares af Bileifr.

Birgir (Byrgir) (M.). Hertil kan ialfald med nogen Sandsynlighed henføres de følgende Navne. Det er dog at mærke, at der i nogle Tilfælde maatte kunne tænkes paa Appellativet byrg i n. (indelukket Sted). Flere af de nedenfor samlede Navne med Begyndelsesledet Bør- i nuværende Form maa kunne forklares af Birgir.

Birghirsrud i Spydeberg, anført RB. 178 (er gaaet ind under Løvestad).

Bergsland 48 Varteig (Birgisland RB. 500).

Birgirsrud i Hobøl, anf. RB. 122 og i en sen Afskrift af et Brev fra 1400 DN. XIII 42 kaldet Berssrud.

Børstad 4 Vang Hd. (a Byristadum 1349, DN. V 165), udt. bølsta.

Bereslien 93 V. Gausdal, udt berislia.

i Birghisgardenum i Reidastodum 1398; DN. IV 500 (Del af Reistad i 0. Gausdal).38

Bi r gi r — Bjartr.

Birgisrud i Hurum, anført RB. 106, 281, 302; maa være det nuværende Børsand (GN. 50), da dette 1578 skrives Bor-gisrudtsandt.

Bergsland 52 Hjartdal (Bergisland 1585, Berseland 1593), udt. bcérrslann.

Brigsdal 20 Olden (Birgisdalr BK. 12 a og DN. IX 136).

Med Veiledning i det sidste Navn, der godtgjør, at i Birgir (eller byr g i) Bir-, Byr- kan omsættes til Bri-, Bry-, maa det være muligt paa denne Maade at forklare ogsaa:

Bryggesaak 82 Hægebostad (Bryggesaa 1612), udt. bryjjesåJc.

Brigsdal skal efter ældre Jordebøger (1667, 1715) have været ældre Navn paa GN. 53 Eid Nfj. (nu skrevet Rindal og kaldet Rindene).

Breksillan 59 Fosnes (Briigsellem 1559, Brigsillen 1590), udt. brekTisillan (alm. ganske urigtigt skr. Briksélien). Kunde have hedet Birgishellur.

Briksvær 1 Bodø (Breks- 1520), udt. bljfcJcs- (l fremkommetved Dissimilation).

Birningr (M<). Forekommer adskillige Gange som Mandsnavn, mest paa Voss (DN. I 307, 643. II 341, 416, 645. V 296); findes ogsaa paa Island. Heraf kan forklares:

Benningstad (skrevet saa allerede 1593) 227, 229 Løiten.

[a Bynnestadnra i Skiaaker, DN. III 413, 1402. Usikkert, se NG. IV, 1 44 f. Jfr. her Side 44.]

Bindingsdalen 85, 5 Kviteseid, udt. binnings-.

Itinningebø 32 Ævanger (forudsætter en Genitivform Birninga-).

Bjålfi (M.) er sjeldent Navn i Middelalderen, men forekommer dog baade i Norge og paa Island. Ved de følgende Stedsnavne komme ved Siden af det i Betragtning Elvenavnet Bjølva (endnu bevaret i Øistesø i Hardanger); et enkelt af dem kunde ogsaa forklares af Bjölf r (se dette).

ßjølstad 22 Grlemminge (Biøllestadt St.), udt. bjøt-,

Bjølverud 16 Lesje, udt. bj&lrå.

Bjølerud 90 Modum (Bielffwerud 1478, DN. III 671; Bielgerud i 16de Aarh.).

Bjarnhildr (Kv.) fundet sum Kvindenavn en eneste Gang (Biann-illa RB. 150, Rødenes). Heraf:

i Biænnildaby, anf. i RB. 145 under Trøgstad Kirke.

Bjarni, se Bjçrn.

Bjartr (M.) var i den senere Middelalder et ikke usædvanligt Mandsnavn paa Østsiden af Kristiania^orden (stadigt skr. Biert, Biært); Bjert forekommer som Navn i denne Egn endnu vedBjartr — Björr.

39

1600, jfr. den hos Aasen anførte, endnu i Romsdals Fogderi brugte svage Fonn Bjarte, Bjerte.

Bjersrud 24 Kraakstad (Biærtzrud RB. 118, 125), udt. bjæ'rrs-,

Bjartulfr (M.). Til dette forøvrigt ukjendte Mandsnavn eller et andet med Bjart- begyndende ukjendt Navn maa henføres:

Bjartungstad, anført 1669 som Ødegaard under Haug i Nes Hd.

Bjertungstad 124 Romedal, udt. bjtältöngsta.

Bjermod (Bjarmod, Berrnod) (M.) forekommer ikke sjelden som Mandsnavn i Lister og Mandal Amt og Stavanger Amt i den seneste Middelalder (DN. IV 582, VI 713, 719. VII 684. XI 157. XII 245. XIII 753; endnu 1519 findes Biermo i Ryfylke, NRJ. II 365). Ellers kjender jeg det ikke uden fra Jemtland 1351 (Biærmoör, DN. III 227). Bjermund, som Aasen anf. fra Lyngdal, og som han udleder enten af opr. Bjørgmund eller Bjarnmund (jfr. Biornmund hos Lundgren), maa være et nærbeslægtet Navn, hvorfor det ogsaa vil sees i det nedenanførte Stedsnavn at have afløst Bjermod (jfr. Her-mundr, der vil vise sig i enkelte Tilfælde paa samme Maade at have afløst Hermöör).

Bjermiindsliaveii 69 Halsaa (Biergemoes- 1668, Biermoes- 1723).

Bjölfr (M.) findes som Mandsnavn DN. XIII 23 (fra Evje i Formen Biulfr) og i Ldn. 249 (en fra Norge kommen Landnamsmand). Jfr. Bjålfi.

Biofsrud anføres RB. 484 under Vaaler Kirke Sml.

Bj øl stad 181 Vaage (a Biolfsstadum 1343, DN. III 187; i Biol-stadhum 1449, DN. III 585; ellers skrevet Bioli-,

Byoli-, Bvola-, se DN. III 390, 394. IX 240. III 680), udt. bjølsta. [Jfr. NG. IV, 1 84 f.]

Belsrud 152 Ringebu (Biølsrud 1668, 1723 og endnu alm. skr. Bjølsrud), udt. bæ'Is-.

Björr (M.) findes af og til i det sydøstlige Norge i den senere Middelalder (DN. II 725, V 656, 683. VII 443. X 82. XIII 807). Dog komme vist langt fra alle de flg. Navne deraf. Flere af dem have vist oprindelig lydt Bjçrku- og ere sammensatte med det før i Norge meget udbredte Elvenavn Bjarka (sikre Exempler derpaa ville findes anførte nedenfor); andre kunne stamme fra et ligeledes før almindeligt Elvenavn Bj öra eller fra Appellativet björr, Bæver, der ogsaa findes brugt som Tilnavn. Ogsaa af Bjçrgulfr [jfr. Bjçrulfr], der ikkelijqrn.

ellers kan paavises sikkert i Stedsnavne, kunne maaske enkelte af dem komme.

Bjørsrud 141 Stange (Biørs- 1616), udt. bjø'lsü.

Kjørstad 188 Faaberg (Biørstadt 1520), udt. björsta.

Bjørsvik 56 Hosanger (Bierris- 1563, Berridtz- 1620, — Former, der mulig have sit Udspring af, at 1ste Led har havt 2 Stavelser), udt. bjø'rs-,

Bjørsæter 74 Jølster (Biør- 1563).

Biørstad nævnes 1606 i Ørsten, Sdm.

Bjorstad 26 Norddalen (af Biorastadom AB. 81; synes efter Stedforholdene ikke rimelig at kunne udledes af Elvenavn).

Bjørshol 68 Kvernes (skrives saa 1559), udt. bjøsåt.

Bjørsviken 11,2 Bjørnør.

Bjørset 14,3 og 152,7 Meldalen (vistnok Dele af en og samme Gaard), udt. bför-,

Bjørset 48 Holandet Guld. (Bulsetther 1559, Bøuillsett 1590), udt. kjør-,

Bjørstad 165 Værdalen (Biørestad NRJ. II 203; Biørstad 1559), udt. bjør-.

Bjørsvik 14 Nordfolden, udt. bjø'rs-.

Af Elvenavnet Bjarka er sikkert at forklare Bjørset 126 Leks-viken (Bjarkosætr AB. 64) og sandsynlig Bjørset 23 Bolsø (af Biorksætre AB. 78, antagelig Feil eller afslidt Form for Biorko-).

Bjtigr (M.) forekommer i den senere Middelalder ofte som Mandsnavn i Telemarken og Sætersdalen, tildels i Formen Bjufr (Bjuf) og Bju, og bruges endnu i Formen Bjug i den sidstnævnte Egn. Ved de følgende Navnes Forklaring kommer det i Betragtning, at Bjüg eller Bjüga maa have været brugt som Elvenavn (Bjuaaen i Vaaler Sol. og Bjugnes i Avaldsnes, liggende ved Udløbet af et lidet Yasdrag, der gaar i flere Krumninger). Desuden kunne enkelte Navne kanske ogsaa af andre Grunde betragtes som usikre.

Bystad 98 Ringebu (Bystad OC.; Bygstad 1668; Biugstad 1723), udt. by'sta, tildels nu skrevet Bygstad. Vel tvivlsomt.

Bjugstad 48 Vardal (Biugstad 1604), udt. bjükJcsta.

Bygstad 123 I. Holmedal (i Biughstodum BK. 26 b), udt. byggsta-, alm. nu skr. Bøgstad.

Bigset 52 Ulstein (Byxsætr AB. 82), udt. bygg-.

Bøgset 35 Buviken (Bygsætr AB. 57), udt. bø Jclc-,

Bøgset 23 Snaasen (Bøksetther NRJ. II 220), udt. btfJcJc-.

Bøgset 144 Namdalseidet (Bieksette 1520), udt. bø'hh.

Den hyppige Sammensætning med setr og med intet andet Efterled i det nordlige Norge er vistnok skikket til at vække Tvivl, om der ikke her i 1ste Led er at søge et Appellativ, som der efter dets Betydning kunde være særlig

til at bringe i Forbindelse med setr. Jeg kan imidlertid ikke paavise noget saadant Ord (jeg tror ikke, at det kan være bygg n., der efter Formen ligger nær).

Bjçrn og Bjarni (M.). Disse to Navne, af hvilke det förste herte til de i Middelalderen hyppigst brugte, og det sidste var meget almindeligt, kunne ikke adskilles fra hinanden, naar de staa som Iste Led i Stedsnavne, selv om man har disse i middelaldersk Skriftform, da r i G-enitivsendelsen -ar i B jar nar- i denne meget ofte er forsvundet foran efterfølgende Konsonant. Bjarnar- eller Bjarna- i Stedsnavne lyder i Nutidsform i Regelen Bjørn-, Bjønn-; kun i enkelte Tilfælde findes Udtalen Bjænn-, Begynder 2det Led med en Vokal eller med h, er Bjarnar- gjerne nu gaaet over til Bjørner-[Bjønner-). Blandt de Stedsnavne, som efter sin nuværende Form nærmest synes at have et af disse Mandsnavne til 1ste Led, kan der vistnok være enkelte, som i Virkeligheden ere sammensatte med et Personnavn, dannet af bjçrn ved Sammensætning, særlig Bjçrn ulfr (se dette). I mange Tilfælde er det umuligt at sige, om et med Bjørn- begyndende Stedsnavn er at forklare af Mandsnavnene eller af Dyrenavnet (der desuden ogsaa, om end sjelden, findes brugt som Fjeldnavn). [Jfr. NG. II 62. II 119. II 423.] Af denne Grund er i den følgende Række ikke medtaget Navne som Bjørnaasen, Bjørnebæk, Bjørndalen, Bjørnlien, Bjørnøen, uagtet nok i enkelte Tilfælde ogsaa disse kunne have sin Oprindelse fra Personnavnet; omvendt kunne naturlig enkelte af de opførte Navne være sammensatte med Dyrenavnet. I enkelte Tilfælde kan nok et Elvenavn ligge til Grund. Elve af Navnet Bjønna findes endnu i Gausdal og i Telemarken (Bielv til Kvenna), og Bjørnaaen, Bjørneraaen hede flere Elve i den nordlige Del af Landet. Det bemærkes, at Genitivformen Bjçrn s- kan paavises saa tidligt som 1330, DN. IV 170.

Bjørnestad 152 Trøgstad (a Biænnæstadum 1368, DN. IV 362; i Biernastadum 1369, DN. IV 371; i Biænnastadhom RB. 147), udt. bjø"nnsta eller bjø"nne-.

Bjørnestad 26 Askim (a Biænnæstodum 1336, DN. I 190; Bienstad RB. 256), udt. ligesaa.

Bjørnestad nævnt 1723 som Ødegaard under Søndre Mørk 48 Spydeberg.

Bjørnestad 65. 121 Rakkestad (i Biærnastadhom RB. 158, jfr. 160, 505; a Bernestadhom 1370, DN. IX 170), udt. bjø nesta [og bjønnesta NG. I 108],lijqrn.

Bjørneby 117 Rakkestad (i Biarnabø RB. 117). Bjørnestad 84 Eidsberg (Biørnnestadt St.). Bjørnerud 98 Eidsberg (Biærnarud RB. 168, 169). Bjørnestad 196 Eidsberg (a Biærnastadhom RB. 170; a Berne-stodom 1339, DN. I 206; a Biønnestadum 1380, DN. III 327). Bjørnestad 61,2 Rødenes.

Bjørnestad 2 ld (Biarnæstadha, Gen., 1344, DN. IV 228;

i Biernæstodum RB. 506). Bjørnestad 39 Skjeberg (Biærnæstadha, Gen., 1344, DN. IV 229;

i Biernæstodum RB. 508, 512). i Biarnarvagh RB. 192, i Biærnavaghenom 1349, DN. XI 42

(Ullerø Sogn i Skjeberg). Bjørnestad 47 Tune (i Biernastadom RB. 490, 497). Bjørnland 52 Tune (Biærnaland RB. 500). Bjørnerød 15 Glemminge (Biennarud RB. 273). Bjørnevaagen 31 Glemminge, udt. bjø'nnevauen. Bjørnerod 55 Vaaler Sml. (Biennarudh RB. 258; Biærnarudh RB. 483).

Bjørnestad nævnes 1723 som Plads under Tveiter 81 Vaaler Sml. Bjærnastadh i Hobøl, anf. RB. 254, sammesteds 123 skr. i

Biarnastadum. Bjørnestad 87 Aas (i Biarnastadom RB. 135). Biønnerødt i Frogn, anf. i St. Bjørnegaard 51 Bærum.

Bjornebraate 44 Høland (i Biærnabrota RB. 449). Bjørnholt 100 Fet (Biærnarholt, Biærnaholt RB. 404, 405). Bjørnliolt 89 Skedsmo.

Bjørnholt 54 Nittedalen (Biærnaholt, Biornholt, Biærnholt RB.

410, 412, 413). Bjørnsrud 89 Eidsvold. [Jfr. NG. II 378.] Bjørnset 221 Eidsvold.

Bjørnstad 10 Fering (i Biærnastadhom RB. 432). Bjørnsrud 493 Ringsaker (neppe ret gammelt Navn). Bjørnstad 79 Nes Hdm. (a Biærnæstaudum 1340, DN. XI 30). Bjørnerud 245 Vang Hd. (1616).

Bjørnstad 172 Løiten. [«Sikkert Opkaldelsesnavn» NG. III 116.] Bjørnstad 30 Romedal (kaldes 1723 Moen og har maaske først senere ved Opkaldelse faaet det nuværende Navn). [Jfr. NG. III 131.] Bjørnstad 126 Romedal. Bjørnerud 145 Romedal.

Bjørnstad 55 Stange (a Biærnærstadum 1316, DN. III 106; a

Biernastadum 1340, DN. XIII 12). Bjørnstad 19 N. Odalen (i Biarnastadhom RB. 464, 465; til

Biærnastadha 1406, DN. V 317). Bjørnstad 49, 26 N. Odalen. Bjørnstad 23 Eidskogen.

Bjørnstad 16 Brandval (i Biærnastadum RB. 459). Bjørnset 80 Aasnes.Björn.

43

Bjørneby 90 Aasnes (i Biærnaby RB. 457), udt. paa Stedet bjønn-, men efter hvad der er opgivet, i Nabosognet Vaaler bjænn-. Bjørnstad 3 Aamot.

i Biærnærbæ i Bøverdalen paa Lom, anf. DN. I 341, jfr. I 274, III 503.

Bjørnstad 8 Vaage (Biernestadher 1446, DN. X 142). [i Byennestadom i Ringebu 1402, DN. III 413. NG. IV, 1 158 f.] Bjørnstad 145 Øier.

Biernastader i Faaberg, anført 1442, DN. I 567. Bjørnstad 1 Biri (Biernestadha AB. 103).

Bjørnsveen 64, 3 Biri. 77 Vardal (sandsynlig dog nyere Navne). Bjørnstad 111 0. Toten. Bjørnerud 107 V. Toten.

Bjørnerud anf. 1667 som Ødegaard under Gamme 181 Gran. Bjørnstad 2 Hole (a Biernæstadhom 1356, DN. IV 301; a

Biærnistadhom 1436, DN. IX 281). Bjørnstad 27 Norderhov (a Biarnastadom 1337, DN. VI 174). Bjørnerud, gaaet ind under Halsteinrud 58 Norderhov. Bjørnerud 139, 2 Norderhov. Bjørnerud 71,14 Sigdal; 155 Sigdal, i Biernastadum paa Modum, anf. RB. 263. Bjørnsrud 48 Nore (1626). Bjørnebu 15 Nøtterø (i Biærnabudum RB. 206). Bjørnevaag 39 Tjømø (i Biarneruaghenom RB. 193). Bjørntyet 46 Eidanger (Biarnapweit RB. 23). Biarnarud, anf. RB. 23 under Eidanger Kirke. Bjørntvet 21 Solum (Biarnapweit RB. 18, 19, jfr. DN. I 355, X 76).

Bjørnstad 21,75 Solum (mulig af nyere Oprindelse).

Bjørnerud 40,4 Tinn.

Bjørnerud 62 Fyresdal (nævnt i St.).

Bjørnestad 84 Fyresdal.

Bjørnebu 6 Barbu.

Bjørnetraa 42 Fjære

Biørntuedt anføres 1611 i Bygland.

Bjørneraa 18 Valle, udt bjønnarå.

Bjørnestad 78 Oddernes.

Bjørnestøl 45 og 55 Øislebø.

Bjørnestad 113 Vanse, 66 Herred.

Bjørnevaag 102 Herred.

Bjørnestad 84 Lyngdal.

Bjørnstøl 20 Hægebostad, udt. bjænn-.

Bjørnestad 28 Siredalen.

Bjørnemoen 10 Heskestad (1616), udt. bji&dna-,

Bjørnebole 104 Kvinnherred (1610).

Bjørnevik 3 Finnaas.

Bjørneviken 59, 2 Stord.

Bjørnestad 17 Alversund.

Bjørnevold 34 Lindaas (1520).44

Björn — Blakkr.

Bjørnetun 70. 76 Hafslo, 39 Leikanger.

Bjørnestad 9 Hyllestad.

Bjørnsæter 81 Kinn (Biarnarsætr BK. 20 a).

Bjørneset 86 Volden.

Bjørnevik 58 Ørskog.

Bjørnvik 43 Kvernes, udt. bjænnvilcann.

Bjørnevik 120 Kvernes, udt. bjcénn,avil{,a.

Bjørn hjell 34 Sundalen (af Biarnahiella AB. 72, 73), udt.

bjinWjillen. Mulig at henføre til Dyrenavnet. Bjørnstad 65 Rindalen. Bjørnevaag 37 Filian. Bjørnstad 94 Rissen.

Bjørneraas 31 Stadsbygden (af Biarnarase AB. 63), udt. bjyn,n,er-.

Forekommer her ved Siden af Saf saas (se Mandsnavnet H a f r). Bjørnstad 22 Malvik (af Biernastadom AB. 31, 32). Bjørngaard 86 Hegre (af Biarnagarde AB. 37). Bjørnbuan 81 Leksviken. Bjørnhus 117 Sparbuen. Bjørnvik 47 Leka, udt. bjy'vjn,vijga. Bjørnbak 63 Skjerstad (Navn fra nyere Tid?). Bjørn svik 6 Sørfolden (1610). Bjørnsand 13 Borge Ndl. (1610).

Det i 1402 (DN. III 413, jfr. III 767) nævnte Bynnestader i Skiaaker kommer vel af et af bj prn dannet Elvenavn Bi rna (jfr. Bvgdenavnet Bindalen i Nordland, opr. Bi rn ud air). [Jfr Side 38.]

Bjornulfr (M.) kjendes som Mandsnavn i Norge i Fortiden(Landn. '31, DN. III 254, IV 788); Andes oftere i Bohuslen i Skattemandtal fra Tiden ved 1520 og anføres hos Aasen som sjelden brugt i nyere Tid. Jfr. Bjçrn.

Bjørnestad 58 Vestby (i Biornulfstadom RB. 130; i Biennulf-

stadum 1398, DN. IV 507). Bjønningstad 159 Ullensaker (i Biærnulfsstodum DN. IV 409,

jfr. III 371, 448. V 65, 348, 350. RB. 259, 291). Bjørnstad 22 Røken (i Biarnulfstadum RB. 108). Bjørnstad 46 Hurum (i Bennulfstadum RB. 107). Biønnestad eller Biønnumstad nævnes 1668 som Ødegaard under Søndre Lunden 28 Gjerstad.

[Bjçrulfr. Mandsnavnet Bjørulv Andes anført fra Follo ved 1740 og er maaske en senere Udtaleform af Bjçrgulfr.

Bjøruld-Ødegaarden 20 Glemminge (Biøruldz- 1667, Biørulds-1723). NG. I 306.]

Blakkr, Blakki (M.). Adskillige Stedsnavne synes alene at kunne forklares af et af disse Ord, brugt enten som Mandsnavn eller som Tilnavn til en Mand. Det eneste Exempel, jeg har kunnetBlakkr — Bligr. 45

finde paa Brug som Mandsnavn, er Blakkr skald i Kong Sverres Tid (vel en Islænding); som Tilnavn

forekommer det oftere, men de følgende Stedsnavne ere for talrige til, at der kan være Bimelighed for at forklare en større Del af dem af Tilnavn.

Blakkestad 5 Tune (i Blakkastadum RB. 500).

Blakkarud anføres RB. 179 under Heli Kirke i Spydeberg.

Blakkestad 61 Asker (Blakkastaöir Fornm. s. IX 17, 399 jfr. RB. 301, DN. I 245, V 324), udt. bldkksta. Den bekjendte Høvding blandt Baglerne og Ribbungerne i Begyndelsen af 13de Aarh. Gudolf af Blakkestad, som var fra denne Gaard, kaldes undertiden med Tilnavnet blakkr (Fornm. s. IX 294, 312); men dette maa han have faaet efter Gaarden, ligesom man senere (1408, DN. V 325) finder en paa det samme Blakkestad boende Mand kaldet Ulfr blakkr. Gaardnavnet maa være meget ældre og kan ikke, som Munch (N. F. H. III 646 n. 1) mener, være opstaaet af, at Gudolf bar dette Tilnavn; snarere kunde med K. Rvgh (Norske og islandske Tilnavne S. 6) antages, at Tilnavnet var nedarvet i Gudolfs Æt og langt tilbage i Tiden havde givet Anledning til Gaardnavnet; men denne Antagelse er ikke nødvendig til dettes Forklaring og bliver betænkelig derved, at Blakkestad findes saa ofte som Gaardnavn i forskjellige Dele af Landet.

Blakkestad 124 Høland, udt. bldkksta.

Blakstad 173 Gran.

Blakstveit 18 Aadalen, udt. blakksveit.

Blakkestad 42 Gol (af Blakkastadom AB. 107).

Blakkestad 17 Rollag, udt. bldkksta.

Blakstad 14 Froland (Blagestadt 1610).

Blakstad 8 Y. Holmedal.

Blaksæter 54 Indviken (Blaksætr BK. 14 a, b) (Jfr. Blaksæter-roa 30 Vardal).

Blakstad 44 Søkkelven.

Blakstad 45 Øre (Blakstadir AB. 70).

Blakstad 199 Meldalen.

Blakstad 101,1 N. Stjørdalen (af Blakstadom AB. 35).

Tvivlsomme ere maaske de flg. Navne, ved hvilke der nok kan tænkes paa Forklaring af Adjektivet blakkr.

Blakk-Holo 159 Ringsaker (Part af Holo\ for Afledning af Mandsnavn kunde tale, at den anden Part har Navnet Nar-Holo, der vistnok er at forklare af Mandsnavn, se Narfi).

Blakrusten 109 Faaberg; kaldes nu blot Bussta.

Blakli 83 Strinden (Blackelidt 1559), udt. bldkkUa.

Bl f gr (M.) har jeg ikke fundet som Mandsnavn i Norge; derimod har det oftere været brugt som Tilnavn. Der er adskillige Stedsnavne, som formelt kunde forklares af Bligr (Bliksrud, Blikset, Blikstad eller BleJcstad), men disse kunne komme dels af Tilnavnet, dels af andre Stammer, som af blik n. (hvoraf40

det oftere forekommende Gaardnavn Bli kar maa være Flertal, med den i Stedsnavne sædvanlige Overgang af Intetkjønsord til Hunkjøn, naar de faa Flertalsform), eller ogsaa af Blik a eller Bleika som Elvenavn. Det første af disse kan endnu paavises (Blehu i Tryssil); det sidstes Brug som Elvenavn er ialfald sandsynlig. [Jfr. NG. I 381. II 193. II 290.]

Blæingr (vel rigtigere Form end Blæingr) (M.) kjendes som norsk Mandsnavn fra en islandsk Landnamsmands Fadersnavn (Balki Blæingsson Landn. 159. Navnet forekommer desuden i Våpnf. saga). Heraf er antagelig at

forklare:

Blengslien 20 Overhallen (Blengsliidt 1590), udt. blce'ngs-.

Boddi, se Buddi.

Bolli (M.) var ikke ualmindeligt som Mandsnavn paa Island i den ældste Tid; i Norge har jeg kun fundet et Exempel: Bollasynir paa Haalogaland, 1239 (Fornm. s. IX 471). Det er vel oprindelig Kjæleform (af Bçövarr?). Det kan tildels i Sammensætning faa ens Nutidsform med Baldi, Baldre kr, Bal ti (se disse). I enkelte Tilfælde kunne Sammensætninger dermed ogsaa være udsatte for Forvexling med saadanne med bgllr m. og med bolli m. Jfr. Thjemske Videnskabsselsk. Skrifter 1891 S. 163 f.

Bollerød 88 ld, udt. bølleré.

Bollerud 133 Nes R., udt. bøllerü.

Bollerud 32 Biri, udt. ballerü.

Bolstad 48 0. Slidre (Boldestadt 1578), udt. bøllsta.

Bollerud 119 0. Eker (Ballerudh ved 1520), udt. bø'lleru.

Bollarud i Borre, anf. RB. 69 (nu gaaet ind under GN. 2 Aas-gaarden).

Bollerød 116 Sem (Bollerrudt St.), udt. ballerø.

Bollestad 8 Gjesdal, udt. baddlesta.

Bollien 171 Kvernes.

Balstad 19 Selbu (Ballestadt 1590), udt. bdllsta. Meget tvivlsomt.

Bollgaarden 250. 256 Værdalen (i Bollagardh AB. 7 s.), udt. baUgalen, alm. skr. Balgaard.

Balhall 271 Værdalen (af Bollahallom AB. 18; opr. Part af den nærliggende Gaard Hallari), udt. baHhaU.

Ballien 42 Overhallen (Boldeliidt Cap.), udt. bdllUa, alm. skr. Barlien.

Ballset 86 Melø, udt. bdllset. Tvivlsomt.

Af bolli m. er vel at udlede Bollevaag 59 Øksnes, jfr. Navne paa Viker som Ausa (Øsen), KoJcsa (Skaalen).Böndi — Borgny.

[Bondi (M.). Mandsnavnet Bonde kan af Matr. sees endnu at være brugt i Dovre; anføres i Aasens Navnebog ogsaa fra Nedenes og Nordland. Det kan neppe paavises i Norge i Middelalderen, men var da alm. i Sverige og Danmark (Lundgren S. 38. O. Nielsen S. 15).

Bondegaarden 8, 2 Dovre, udt. bondegalen.}

Borgarr (M.). Dette Navn kan i Sammensætninger forvexles med Borghildr, med Bårör, med borg f,, og, hvor Udtalen nu er bør- og ingen veiledende Oplysninger haves, med forskjellige andre Forled. Til Borgarr maa med Sikkerhed eller nogenlunde Sandsynlighed følgende Gaardnavne kunne henføres:

Borrestad 43 Tune (Borghastader RB. 490, 515), udt. bø'rrsta.

Borstad 34 Urskog (i Borghalzstadum 1389, DN. IV 428), udt. barrsta, alm. skr. Børrestad.

Borgersrud 30 Høland, udt. børresrü.

Borstad 68 Eidsvold (i Borghastadhum RB. 429), udt. barrsta.

Borgharsrud, anført RB. 421 under Nannestad Kirke.

Børstad 13 S. Odalen (i Borghalstadum RB. 470, jfr. DN. IV 415, V 344, 387, 388), udt. bø r r sta, alm. skr. Borrestad eller Børrestad.

Baarstad 5 Vaage (Borrestad 1520, Borgestadt 1578), udt. barrsta [bårsta NG. IV, 1 69],

Baardslien 62 V. Gausdal (Bergerß Liedt. St.), udt. bå'lslia.

Baarset 93 Bolsø, udt. ba set.

Baarset 21 Halse, udt. barset.

Baardseng 98 Faaberg (hvis det er ret gl. Navn).

Jfr. om Borgestad i Gjerpen under Foldeiör.

Borghildr (Kv.). Hertil sikkert kun at henføre:

Borghillarud, anf. RB. 485 under Svindal Kirke (Vaaler, Sml.).

Borgny (Kv.). Navnet kun fundet 1 Gang i Middelalderen, men har vist været oftere brugt (findes oftere i Skattemandtal fra 16de Aarh. og bruges endnu efter Aasen vesten- og nordenfjelds). De efterfølgende Navne forklares vist rimeligere heraf end af det bekjendte Stedsnavn Borgund (Borgundar-); kun med Hensyn til de to Navne i Ryfylke kan der maaske i denne Henseende være Tvivl.

Baarnaas 138 Norderhov, udt. ba mås.

Borgenvik 6 Nerstrand (Barne-, Borende- 1520, Borne- 1563), udt. baren- eller barne-

Borgenvik 10, 2 Bokn, udt barne-.

Baarnøen 11 Bjarkø, udt. barnøia.48

I?ösi — Botti.

Bösi kan i Norge og paa Island alene paavises som Tilnavn (bortseet fra Forekomsten i Æventyrsagaen om Herraud og Bose); i Sverige og Danmark findes det oftere brugt. [«Formen i de fleste norske Stedsnavne forudsætter aabent o, kun Boserud i Sandsvær har lukt o» NG. I 29. Jfr. NG. III 186, IV 208.] Heraf vel:

Boserud 22 Sandsvær (Bosarud 1400 og 1481, DN. III 408 og XI 211; Booserud 1530, DN. XI 626), udt. bö'serü.

Ogsaa de følgende Navne synes at maatte komme af et Personnavn (om Forklaring af bås s m. synes ikke at kunne være Tale), men i dem har man aaben Udtale af o.

ßaaserud 209 Rakkestad.

Baastad 47 Asker (Baaße- St.; Boße- OC.), udt. basta.

Baaserud 96 Gjerpen (Bosærudh 1445, DN. I 574, 575).

Baaseland 35 Holt (Baaße- 1593).

Baaseland 39 Froland (ligesaa).

Baaseland 74 Øvrebø.

Boßerrudt er i St. ogsaa anført i Borre; Udtalen ubekjendt, da Gaarden ei længere findes.

Bötliildr var almindeligt Kvindenavn i Middelalderen; i hedensk Tid kun fundet om en Trælkvinde i Gisle Surssøns Saga.

Botildurud, anf. RB. 499 under Varteig Kirke.

Bylterød 105 Vestby (Botildarud RB. 130; skrives Bylte- allerede ved 1600).

Bötolfr (M.) forekommer som Navn paa en Trønder i Haakon d. godes Tid (hans Saga i Heimskr. cap. 19), senere alm. Navn.

Bottelsrud 64 Vinger, udt. med Omsætning af Konsonanterne b& Itersü.

Bottilsrud 82 Grue.

Buttingsrud 15 Aadalen (findes ogsaa skr., men ikke nu udtalt

Buttilsrud).

Bottelvik findes opført som Ødegaard ved Fætten 21 Hevne; i Matr. af 1723 anføres her en Gd. Buttelsøen, som længe havde været øde, og paa et Kart er i Nærheden fundet et Fjeld Buttelsbugknubben.

Botti, Butti (M.) findes begge som Mandsnavn i Sverige, men maa efter de følgende Gaardnavne antages at have været brugte ogsaa i Norge. Hos os ere de vel oprindelig Kjæleformer af Bötolfr.

Butterud 157,2 Løiten (mon Navn af nyere Oprindelse?). [Jfr. NG. III 116.]

Botterud 24 Øier (Butte- 1578), udt. battrü.Botti — Brandr.

49

Botterud 126 Øier, udt. ligesaa, i senere Tid feilagtigt skr. Potterud.

Butterud 61 Bærum (Buttærud 1348, DN. IV 264, jfr. BB. 114).

Buttekvern 200 Vang Hd., udt. biittkvænn.

Butteberg 29 Vaaler Sol., udt. buttbär.

Buttedal 129 Lier (i Buttadalum BB. 95).

Butterød 63 Hedrum (Buttarud RB. 50).

Buttedalen 88 Y. Holmedal, udt. buttdalen.

Butli 20 Aafjorden (Butteli 1664); kaldes nu blot U'a.

[Brandi (M.). Af dette Mandsnavn kan forklares:

Branderud anført OE. 6 under Nesodden. NG. II 94.

Branderud 4 Skedsmo (Brandaruö RB. 415). NG. II 265.

Branderud 145 Nes R. NG. II 353.]

Brandr (M.) var et meget brugt Mandsnavn i Norge og paa Island og har holdt sig til ned imod Nutiden (nævnt fra Bohuslen 1520, fra Sandeherred 1604, hos Aasen fra Stavanger Amt 1745). Af de følgende Navne kunne vist nogle komme af Brandulfr (se dette); forøvrigt er der vist i en stor Del Tilfælde Grund til at tænke paa brandr i Betydning: Brænding, og at forklare Navnet som betegnende et Sted, der var ryddet ved Brænding af Skoven (jfr. Navne som Sve, Svidning, Brenna). Saaledes ere vist, i Regelen ialfald, de Navne at opfatte, der ere sammensatte med Brand- uden Genitivsmærket 5 (Brandval, Branderud, Brandbu, Brandhaugen osv.1), skjønt jeg ikke tør benegte Muligheden af, at enkelte af dem kunde skrive sig fra Mandsnavnet Brandi [se dette], der kan paavises i et enkelt Exempel paa Island i 10de Aarh. (Landn. 268, 269). [Jfr. NG. IV, 1 125]. [Om en mulig Kjæleform Brangi se NG. II 191.]

Brandsrud 53 Eidsberg (Brandsrud 1379, DN. V 228, jfr. V 357, 380, 577, 601. II 601. VI 351).

Brandsrud 194 Eidsberg (Brandsrud 1408, DN. VII 351).

Brandstorp 8 Skjeberg (Bransporp 1344, DN. 229, jfr. RB. 509, 511).

Brandstad anf. 1723 som Ødegaard under Vestland 71 Vaaler Sml.

Brandstad 107 Vestby (i Branzsladhum 1347, DN. III 207 jfr. III 281, I 534, VIII 339. 341, III 563, IX 263, BB. 128).

Brandstad anf. 1723 som Ødegaard under Melleby 45 Hobøl.

Brandzgardr, Bygaard i Oslo, DN. II 25 (1289). "

Brandstorp 194 Nes R.

1 Det kan ogsaa mærkes, at Branden nu nordenfjelds er et ikke sjeldent Navn paa smaa Gaarde og Pladser. Rygh: Personnavne. 450

Brandsrud 119 Løiten (Brandesrud HC.).

Brandsnes 57 Lille Elvedalen. [Forkl. i NG. III 387 af Fælles-ordet brand r, se NG. Indl. 45.]

Brandsar 54 Skiaaker (a Branzarfe 1326, DN. II 136 jfr III 137).

Brandstad 66 N. Fron. [Jfr. NG. IV, 1 106.]

Brandslien 19 0. Gausdal (i Branzlidænne 1357, DN. I 277, jfr. I 650). Findes ved Siden af Halvardslien og Otterslien.

Brandsrud 42 Sigdal.

Brandsgaard 35, 2 Nore.

Brandsrud 11 Lardal (Brandzrud 1439, DN. VIII 332 jfr. I 451. VIII 291, 453. RB. 3 s.).

Brandsnes 101,1 S. Undal.

Brandstveit 68 Ullensvang (skr. Brands- 1603, men stadigt senere Brams-; efter Opgivende udtalt branns-).

Brandset 85 Vossestranden.

Brandsdal 67 Gulen.

Brandsøen 18 Kinn (Branzøy BK. 20 a. 32 b).

Brandsæter 156 Kvernes (bruges ikke nu; Gaarden kaldes Eidet).

Brandstad 10 Øksendalen.

Brandsvik 17 Tusteren.

Brandsøen 69 Bjørnør.

Brandseggen 139,8 Strinden.

Brandsaasen 53 Horg.

Brandsegg 8 Skei (Brandzegh AB. 12).

Brandsaas 7 Egge, 103 Beitstaden.

Brandsviken 26 Vega (kaldes blot vi'lça).

Brandsholmen 63 Buksnes.

Brandulfr (M.) forekommer som Mandsnavn i Norge (DN. I 239, 712); i islandsk Form Brçndolfr (Landn. 311). En enkelt Gang findes Brandalfr (DN 1358), der mulig ikke er noget forskjelligt Navn. Jfr. Br an dr.

Brandulfsrud i Eidsberg, anf. i DN. I 474 og RB. 167 s.; kan paa Grund af de i det nævnte Diplom indeholdte Oplysninger om Beliggenheden ikke være nogen af de 2 Gaarde af Navn Brandsrud, som nu findes i Eidsberg Herred, men maa være en nu indgaaet Gaard. [Jfr. NG. I 161.]

Brandstad 66 Ringehu ([i Rrandulfsstadum Brev fra 1327, bevaret i Afskrift fra 1438, ..os Schøning, NG. IV, 1 144.] i Brandulstoöum 1378, DN. V 227, jfr. II 622).

Brattr (M.) var almindelig brugt som Mandsnavn i Norge i Middelalderen og forekommer paa Island saa tidlig som i 10de Aarh (Landn. 301); det har været brugt langt ned mod vor Tid (anføres efter gamle Lister fra Stavanger og Telemarken af Aasen). I Sammensætninger gaar det foran s tildels overBrattr — Brigit.

til Brakk-, Vanskeligt at adskille fra Adj. brattr i Sammensætninger; af dette er i Regelen, om ikke altid, at forklare Navnet Bratset, Braset, der er hyppigt især nordenljelds (oprindelig altsaa lydende Brattasetr, som en enkelt af disse Gaarde, Bratset 110 Rennebu, virkelig skrives AB. 50,51). Ogsaa ved Navnet Bratsberg (63 Gjerpen, 119 Strinden, 97 Hegre, endvidere i ældre Kilder i Gildeskaal) kan der være Grund til at tro, at det har Hensyn til Beliggenhed paa eller ved bråt Fjeld, skjønt det tør være vanskeligt nok at sige, hvorledes man sproglig kan faa denne Betydning ud af Sammensætningen. Et Fjeld eller en Fjeldvæg kaldet Br attr inn?

Bratzgardr, ßygaard i Oslo. DN. II 199 (1340).

Bratzrud i Nes R., anfort RB. 240 (sees at have ligget ved Eie).

Bratstad 28. 5 Norderhov, udt. bra'ssta.

Bratstad 98 Lier (i Bratstadum 1383, DN. VI 354), udt. ligesaa.

Brazpueit i Valle, anf. 1450, DN. IV 673

Brastad 21 N. Undal (Bradstad 159i), udt. brassta.

Brastad 110 Vanse, udt. bra sta.

Brastad 39 Vestnes, udt. brassta.

Brakstad 67 Aasen (af Bratstadha AB. 29 s., jfr. DN. II 667, XI 236), udt. brakk-.

Brakstad 42 Fosnes (Brattestad 1520, Brastadt 1590), udt. ligesaa.

Brastad 83 Tjøtta (Brastad 1610, Bradstatt 1614), udt. brdsta, alm. skr. Brakstad.

Bradztun og Brazfioll anføres AB. 97 i Lofoten (det sidste betegnet som liggende i Buksnes Sogn).

Naar -tt- i saadanne Navne er gaaet over til -kk-, kunne de forvexles med Navne, der oprindelig hake lydt Braka-, hvilke mulig ere at forklare af Elvenavn, Herhen høre vistnok Brakestad 35 Ævanger, Brakstad 6 Alversund (Barckstad, Brackestade ved 1520), Brakstad 222 Inderøen (Brakastadir AB. 5,6), mulig ogsaa Brekstad 67 Ørlandet (Brakestedh NRJ. II 44) og Brakstad 2 Tingvold (Breekstad OE.).

Med Br akset 17 Hadsel hænger det anderledes sammen. Gaarden kaldes i en Jordebog fra 1614 Sæter (Setter), og eiedes da af en Oluf Brag; efter denne Mands Tilnavn har den altsaa faaet sit nuværende Navrvder udtales brakset.

Brigida, Brigit (Kv.). Med dette først i kristelig Tid indkomne Kvindenavn kunne naturlig alene forholdsvis unge Gaardnavne være dannede. Heraf forklarer jeg:

Brødbøl 58 Vinger (Brydebøll, Brøde- 1557), udt. brøbbøl.

Brøderud 58 Brandval (Brigdharud RB. 460; Bryderud 1578); kaldes nu blot Bud.52

Broddr (M) er kun i et enkelt Tilfælde truffet som Mandsnavn i Norge (Brodd Jonsen, Præst i Skjold i Ryfylke 1449, DN. IV 669), men maa have været adskillig brugt, da det fandtes endnu i nyere Tid i Indherred (urigtigt skr. Braad; Aasen har det fra Værdalen og i Schønings Reise anføres det fra Stjør-dalen). Broddi findes oftere paa Island, og begge Former anføres fra Sverige. Adskillige Stedsnavne, der i Nutidsform have Bros-, Brots-, udt. med aaben Vokal, ere vel at forklare af brot n. i Betydning af «Jordfald», «Brink» osv. (f. Ex. Brotshaug i Herlø og Brosshaug i Fering).

Braastad 148 Ringebu (Brodstad 1520; Brodstadt 1578), udt. brassta.

Braastad 78 Vardal (Brodsztada, Gen., 1365, DN. VII 304; a Brozstodum 1371, DN. III 288, jfr. IV 400. II 612, 615), udt. ligesaa.

Braastad 45 Jevnaker (Brodtstadt 1520; Brødstadt 1578), udt. brø'ssta.

Braastad 43 Øiestad (Braadstad 1610), udt. bra sta.

Braastad 11 Fjære (Braadstadt 1610), udt. ligesaa.

De to sidste Navne ere maaske tvivlsomme.

Brosshaug 15 Fering? [Sandsynlig af brot, NG. II 424.]

I Hyllestad i Ytre Sogn (GN. 102) findes der et Braastad, som i BK. 52 b skr. i Brastadi (sic) og udtales med den eiendommelige sognske Lyd af å (ao) i 1ste Stavelse; af dette Navn ved jeg forøvrigt ikke at give nogen tilfredsstillende Forklaring.

Brünn, Bnini (M.). Det første Navn kan paavises et Par Gange fra Norge (Præsten Andres Bi unsson i Fortællingen om Vendernes Angreb paa Konghelle i 1135 og Broii i DN. III 145, 1330, hvilket sidste Navn dog mulig, som bemærket i DN., kan være feilskrevet for Bryniulfr (jfr. DN. V 129). Som Tilnavn findes det oftere. Brüni findes oftere i den ældste Tid paa Island (Landn. 70, 145, 201; Ljösv. 156). Begge Navne kjendes fra Sverige, Brun fra Danmark. Af de efterflg. Navne er det alene det fra Søkkelven, som der synes at være særlig Grund til at henføre til Brüni. Ved flere af dem ligger det nær at formode, at Nutidsformen Bruns- kunde være en tidlig indtraadt forkortet Form af Brynjolfs-; man finder dette Mandsnavn skr. Brunnolfr (Flatøb. I 255) og i latinsk Form Brun-ulfus (DN. I 56). Ogsaa paa Brynhildr kan man nok tildels tænke ved de flg. Navne. — I enkelte Tilfælde kommer Bruns-vel af br unn r m. (Balde, Brønd), saaledes i det paa flere Steder forekommende Brunsvik og i Brunsland 91 Lindaas53

(ogsaa, urigtigt, skr. Bruntland), og mulig ogsaa i et og andet af de følgende Gaardnavne:

Brunsnes 199, 13 Eidsberg, udt. broens-,

Brunsrud RB. 162,174 (nu Ødegaard under Kartnes i Rakkestad).

Brunsby 7 Varteig (i Brundzbø RB. 499), udt. brönns-.

Brunstad 47 Romedal (Brunstad, Brannstad 1593), udt. brönnsta.

Brunshagen 8,4 Dovre. NG. IV, 1 3.]

Brunsberg 93,1 0. Toten, udt. brö'nnsbcér.

Brunsvellir eller -vçllr, gammel Gaard i Haug Sogn paa Ringerike (DN. IV 183, III 702, VIII 433), antagelig nu gaaet ind under Bølgen 106 Norderhov.

Brunsvold 89 Nes Hl. (1578), udt. brünns-.

Brønstad 105 Sandsvær (af Brunstadom RB. 1; DN. V. 234. I 383. VII 447), udt. brø'nn-.

Brunstad 9 Stokke, udt. bro'nsta.

Brunsberg nævnes 1343 (DN. VI 187) paa Voss (ikke som Gaard).

Brunstad 32 Sokkelven (af Brunastadom AB. 80), udt. brunn-.

Bromstad 13 Strinden (Brunstad Cap., 1559 og oftere).

Brot»set 26 Malvik (Brommesetter NRJ. II 182).

Brunstad 26 Stod (Brune- Cap., Brun- 1559), udt. brönnsta eller brömmsta.

Brønstad 55 Snaasen (Brunstadt 1550, DN. X 796; Brandstad 1520, NRJ. II 219), udt. brø'nn-.

Et andet Brønstad, 61 Bindalen, maa komme af den forbi-lobende Elv Brand a's Navn og altsaa oprindelig have lydt Brçtndustaöir.

Brüsi (M.) findes ikke ret ofte som Mandsnavn i gammel Tid i Norge (nogle Gange i Kongesagaerne; ellers fra ældre Tid kun bemærket i AB. 62); det skal efter Aasen endnu bruges i Søndfjord. Som Tilnavn findes det oftere. I Sammensætninger er det meget vanskeligt at adskille fra Plantenavnet Bruse (juniperus), der vel maa være et

gammelt Ord, skjønt det ikke kan paavises i Oldnorsk, og som ligeledes [ifølge Aasen] bar lukt u i 1ste Stavelse [medens det efter Ross skal udtales med aabent u]. Det kan ogsaa hænde, at man kan være i Tvivl, om et Stedsnavn er sammensat med dette Mandsnavn eller med brü f. (Bro).

Brø.sliolen 151 Trøgstad (i Brusæhole RB. 146), udt. brø"ssölen. Kan efter Betydningen maaske snarest forudsættes at komme af Plantenavnet.

Bruserud anføres 1723 som Plads under 209 Dal i Eidsberg.

Brusevold 37 Varteig (i Brusauollum RB. 499, 500), udt. brüsevæll.

Bruserud 86, 7 Høland.

Brustad 92 Nes R. (i Brustadom RB. 475), udt. brussta.54

Brustad 17 Hurdalen, udt. ligesaa.1 [Jfr. NG. II 417.] Bruserud 132 Sande Jb. (Bruserudh 1453, DN. V 565), udt. briise-.

Bruserod 92 Borre, udt. ligesaa. Bruserod 80 Sam (Brusarud RB. 61), udt. ligesaa.2 Bruserød 38, 5 Bø Tl., udt. ligesaa. Brusegaard 77 Sogndal NB., udt. briCsagär. Brusdal 45 Skodje.

Brustad 8 Ytterøen (af Brustadom AB. 25), udt. brüssta. Til Plantenavnet ere vel snarest at henføre Navne som Brusemyr (48,12 Skjeberg), Brusedokken (24,4 Aal), Bruseli (10 Froland), Bruseland (69 Lyngdal; ligger under en Aas, som heder Brusaasen); men ogsaa enkelte af de ovenfor nævnte kunne vistnok have samme Oprindelse (saaledes Brusdal i Skodje).

Brynhildr (Kv.). Heraf (foruden muligt enkelte af de under Brünn opførte Navne):

Brønnerød 11 Glemminge (Brønnilrødt 1593).

Brøntorp 241 Rakkestad, udt. brø'nn-. (Bryndtorp 1520). Tvivlsomt.

Brønnerød 40 Vaaler Sm. (Bryndilrød 1593).

Bryníldarud i Aas (DN. II 236, 241. V 203).

Brynjolfr. Jfr. Brünn.

Brynjulsrud 93,9 S. Odalen, udt. bnnnjuls-, alm. skr. Bry-

nildrud.

Brynjulfsrud 8 Tinn, udt. Brgnjuffs-, alm. skr. Brynildsrud. Bronsby 4 Holt (skr. Bronsboe 1670, men Brøndels-, Brondels-

senere), udt. brå'nnsbü. Bronnesdal 18 Bjelland (Brunixdall 1619), udt. bro nnes-, Brynnesland 50 Helleland, udt. bry nnes-, i Brynolfsstaöum anf. BK. 79 b under Ullensvang Kirke.

Buddi (M.), der kan paavises i Sverige og Danmark, maa vel ligge til Grund for det flg. Gaardnavn. Bod di angives den bekjendte Skald Brage den gamles Fader at have hedet; ellers har jeg ikke fundet noget Spor til Navnet i Norge. Budderud 98 Sande Jb.

Büi (M.) forekommer ganske sjelden baade i Norge og paa Island (DN. X 28; Sturl. II 286 Vigf.). Der findes neppe noget

1 To andre Gaarde paa Romerike, 62 Nannestad og 178 Eidsvold, skrives ogsaa alm. Brustad, men udtales brø'ssta og skrives i Middelalderen Brautastadir (se f. Ex. DN. V 130 og 165).

2 Brusrød 120 Stokke, der udtales brø'ssrø og 1668 skr. Brudtz-, i senere Tid Bruns-, maa være af anden Oprindelse.

Stedsnavn, som med Sikkerhed kan henføres dertil; de fleste, som man efter Formen kunde forklare deraf, maa

være sammensatte med bu n. eller med bli8 f. Af det førstnævnte Ord have maaske ogsaa de følgende Navne sin Oprindelse.

Itaadal 108 Rakkestad (i ßoadale RB. 159, Bua- sammesteds

270), udt. M'deel, alm. skr. Bodal. [Jfr. NG. I 107.] Baaberg 134 Bingsaker (Buaberg DN. III 395, 711), udt. bå'ber. «aaberg 33 Biri (Boaberg, Buaberg DN. II 270; Formen Baaberg forekommer allerede 1471, DN. II 656), udt. ligesaa. [Antages i en senere haandskreven Notis at kunne betegne et Bjerg, hvori en berg büi holder til.] Buagardr, Bvgaard i Bergen. DN. I 89. 90. XII 38.

Butti, se Botti.

Bütr (M.), kun fundet i et enkelt Tilfælde paa Island i 13de Aarh. (Sturl. s. I 319 Vigf.). Heraf mulig:

Busgaard 3 Skjeberg (er oprindelig en af Hornes-Gaardene og kaldes Budz-Hornes RB. 509, But-Hornes 1344, DN. IV 229), udt. buss-.

Derimod vover jeg ikke heraf at udlede Busvol 99 Romedal (Bosualir DN. II 531), udt. busvol [jfr. NG. III 137], og Busnes 23 Gransherred, udt. bus-

Bçövarr (M.) var alm. Mandsnavn i Norge og paa Island, var sædvanligt endnu i 16de Aarh. og anføres af Aasen som fremdeles brugt i Nordfjord. Heraf kunde nok komme:

Baastad 166 Trøgstad (i 14de Aarh. paa de fleste Steder skr. Bodstadir, Bodzstadir, DN. IV 339, 371, 372, 400. V 274, 348. IX 313. XI 58. 198. RB. 147, 566, men ogsaa Botst., Botzst.v Botnst., Bost.), udt. basta. [Jfr. NG. I 29.] Maaske kunde ogsaa heraf udledes de følgende Navne, der ikke synes rimelig at kunne forklares af B a u g r, eftersom isaa-fald neppe g-Lyden var forsvunden af Udtalen1: Baustad 18 Rissen (Bostadt NRJ. II 43, Bodestadt DN. X 792,

Budestad 1559), alm. feilagtigt skr. Bustad. Baustad 51 Brønnø (Bostad 1610).

Borkr (M.). Yar almindeligt Mandsnavn paa Island allerede i den ældste Tid. Fra Norge kan jeg kun anføre «Borkr or Fjçröum» i den neppe paalidelige Liste over Ormen langes Mandskab; fra senere Tid er at nævne «Barck» i et Skattemandtal for Hadeland fra Begyndelsen af 16de Aarh. Som

1 Jfr. Laushus =

Loöinshüs i Meldalen.Boikr — Dagfinnr.

Tilnavn forekommer baade bgrkr (Bark) og barki (Strube). Fra disse Ord i deres Brug som Appellativer kunde maaske endel af de flg. Navne udledes, særlig fra barki, der efter sin Betydning let kunde finde Anvendelse i Stedsnavne, ligesaavel som s trup i1. — I Sammensætninger kan det være vanskeligt at skille dette Navn fra Baröi og fra Bera (se disse).

Barkenes 68 Fet (ßarckenes St.).

Barkstadt anføres 1578 i Ullensaker.

Barstad 57 Botne, udt. barsta.

Barkevik i Brunlanes, ved Lerungen (Barkavik RB. 29).

Barstad 84 Seljord (Borgstad 1585, Berstad 1612), udt. bar-.

Barkeland 41 Jelse (Barekelandt 1563).

Barstad 90 Ulstein, udt. bar-.

Barstad 23 Ørsten, udt. ligesaa.

Barset 79 Aafjorden (Barchsetter 1559), udt. bar-.

Barstad 102 Opdal, udt. bar-.

Barstad 5 Ytterøen (af Barkastadom AB. 25), udt. btirsta.

Barstad 4 Klingen (Barckeste 1559), udt. barsta eller bdlsta.

Barstad 76 Bindalen (Barestade OE.; Bardeste 1559; Barehstad 1643), udt. bdlsta.

Hongbarstad 78 Bindalen, udt. hangbatsta (jfr. Hçgni).

Barkestad 27 Øksnes.

Om Balstad 14 Ytre Rendalen, udt. bål-, og Barstad 64 Sogndal St. se under Baröi.

C.

Cecilia, se under S.

D.

Dagfinnr (M) alm. brugt i Middelalderen og senere til Nutiden; synes derimod ikke at have været brugt paa Island. Heraf (med Udtrængning af Genitivens -s): Dagfinrud 33 N. Odalen (Daghfinzrud RB. 465).

1 Det er vel dette Ord, man har i Gaardnavnet Barke 42 Strand (skr. Barka i Dat. og Acc. DN. II 66, IV 75, nn udt. barka, som sædvanligt

i denne Egn ved Stedsnavne, der opr. ere Hankjønsord paa -i). Den nærliggende Gd. Barkve, i ældre Tid skr. Barkvid, Barkved, er maaske = Barka|)veit.

/

Dagfinrud 62 Biri (Daphindru 1669. Daphinrud 1723), udt. da'ffinnru.

Dagfinrud, Plads N. 0. for Malterud V. Toten (Opkaldelse efter Gaarden i Biri?).

üagr (M.) er ikke sjeldent i Gaardnavne, ligesom det før var et meget brugt Mandsnavn (endnu brugt paa flere Steder).

Dagsgardr, Bygaard i Oslo, DN. V 70 (1328) og oftere.

Dagsgaard 19 Skiaaker(i Daghsgarde 1343, DN. I 228), udt. dass-.

Dagsrud 66 Modum, udt. daksru.

Dagseid i Hof Jb., nævnt i mange Breve i DN. (Dags- er vel den rimeligste Form; forøvrigt skrives det meget forskjelligt: Dasseyd DN. V 128, Dalseid RB. 167, Dagxeid DN. VII 518, Dagsedt VII 817, jfr. V 832).

Dagsrud 12, 5 Solum, udt. da'kks-.

Dagsrud 6 Hollen (Daghsrud RB. 14, jfr. DN. XIII 103), udt. ligesaa.

Dagsland 26 Bokn, 42 Skjold.

Dagstad 238 Voss (Dagestad 1520 og alm. senere), udt. da sta.

Dagsvik 73 Alstahaug, udt. daks-.

Dalla (Kv.) findes som Kvindenavn paa Island, men maa efter de følgende Gaardnavne have været brugt ogsaa i Norge. Mærkes maa dog, at et tilsvarende Dal le kan paavises som Mandsnavn i Sverige, og at derfor Gaardnavnene tildels godt kunne tænkes dannede ogsaa af dette. [Jfr. NG. IV, 1 222.]

Dallerud 68, 2 Askim (Dallerudt St.), udt. dælle-.

Dallarud anføres RB. 160 under Rakkestad Kirke.

Doltorp 115 Høland (Dalluporp RB. 450), udt. dø Ilt ørp, alm. skr. Daltorp.

Dallerud 94 Faaberg (Dallærud 1359, DN. V 291 ; jfr. V 291, III 417. 418, VII 356).

i Dallægarde i Ringini (Part af Ringen 223 V. Toten), anføres 1336, DN. III 164.

Dollws anføres 1540 (DN. X 773) som Gaard i Gravegrænden nordligst i Nissedal (= Dçlluhüs?).

Dolholt 20 Landvig (i Dalolthom 1491, DN. VI 647),. udt. dalldllt.

Daur (M.) findes af og til som Mandsnavn i Norge (DN II 125, III 300, XI 60, RB. 63, 349). Deraf:

Danstorp 71 Rakkestad (Dannstorp 1604), i senere Tid (allerede 1519, DN. X 107) alm. skr. Dangstorp

Danzrud i Nes R., anført i RB. 477 (i Nes's sydøstlige Skovbygd, i Farsjøen, findes nu en Holme af Navn Dansholmen).

Dansrud 30 Skoger, alm. skr. Danserud eller Dandserud.

Denstad 66 Rissen (Danstadhe Cap., Damstad 1559, Danstadt 1590), udt. dænnsta, med uren a.58 Dairi — Dötta.

Darri (M.) findes som Mandsnavn en enkelt Gang paa Island (Landn. 317, en Søn af en Landnamsmand) og kjendes desuden fra Danmark. De følgende Stedsnavne ere dog maaske snarere at forklare af Ordets Brug som Tilnavn og Familienavn i Norge i den senere Middelalder.

Darbu 155 Øvre Eker (i Darrabudum RB. 90, jfr. RB. 91. 255. DN. IV 357. 491, II 373).

Darrud 86, 8 Saude, udt. dærrü.

David (M.). Heraf:

Davidzrud i Ullensaker, anf. RB. 251 (siges der at ligge ved Lund i Kisen).

Davidsrud i Lier, anføres i St. og i Q^-

* *

Dis (Kv.) var et ikke sjeldent Kvindenavn i Norge i Middelalderen (RB. 195, DN. I 184. III 319. V 137. XII 38. Fornm. s. IX 6).

Disserud 21 Fering. Maaske noget tvivlsomt, uagtet det 1578 skrives Diiserud, da det efter bestemt Opgave udtales med dobbelt s, og nu stadigt skrives saa.

Di|3erud anføres 1669 som Ødegaard under Sterud i Nes Hd.

Diserud 157 Faaberg (Dijsarud AB. 105, jfr. DN. II 504).

Diserud 97 N. Aurdal (Dysarud RB. 256).

Distad 48 Balestrand, udt. dissta.

Hertil høre mulig ogsaa Desarud 89,9 Nes Hl. og 14 Sigdal (det sidste 1617 skr. Dysßerud), begge udt. med lukt e.

Dotta (Kv.). Forekommer i RB. 486 (Borgesyssel); ellers om en dansk Kvinde i Harald Haardr. s. (Heimskr. Unger 570 f.), hvor det maaske er norsk Gjengivelse af det ellers i Danmark i Middelalderen forekommende Do ta, der ogsaa kjendes fra Sverige.

De følgende Stedsnavne forklares vel hellere af Dötta end af Dottir, der findes brugt som Kvindenavn i Sverige og Danmark, men ikke i Norge (ligesaalidet som andre lignende Navne, med Undtagelse af Brööir af og til i 15de Aarh.). At man i enkelt Tilfælde, som nedenfor vil sees, findes skrevet Dottor-, har liden Beviskraft. [NG. I 101 forklares Stedsnavnene af Dot tir, brugt som Kvindenavn.]

Dottetorp 61 Rakkestad (Dottorporp RB. 159).

Dottoporp i Berg Sm., anført RB. 505, vistnok = det nuværende Søtorp GN. 14.

Dottobyr i Fering RB. 432. 433 (skal nu hede då'ppi og være en Del af Bjørnstad).Dotta — Dyri.

59

Dotterud 52 Løiten (1593).

Dotset 119 V. Toten, udt. dasset.

Drengr (M.) alm. Mandsnavn i Norge i Middelalderen i Strækningen fra Sætersdalen til Kristianiafjorden, endnu brugt i Sætersdalen og Telemarken; kjendt ogsaa fra Sverige og Danmark, men ikke fra Island.

Drengsrud 7 Asker, 8 V. Toten.

Dyri (M) meget alm. Mandsnavn i Norge (fremdeles i Brug); fra Island kun kjendt som Navn paa en fra Søndmør kommen Landnamsmand (Landn. 143). De fleste af de mange Stedsnavne, som begynde m^d Dyr-, udt. med lukt y, komme antagelig af Appellativet dyr n., saaledes de paa flere Steder forekommende Navne Dyr dalen, Dyrnes, Dyremyr, Dy r øen, Dyr-viken. I enkelte Tilfælde kan der nok ogsaa tænkes paa Adj. dyr r. Ved de følgende Navne er der vel ialfald overveiende Sandsynlighed for Afledning af Mandsnavnet.

[Dyrbæk 33, 5 Skiptvet, er sandsynlig det i RB. 174 nævnte Dyra-bøle. NG. I 82.]

Dyre 92 Rygge (antages nok alm. at være opr. Dyr in, sms. med vin, men sees af Anførsler i Reg. fra 1442, 1456 og oftere at have hedet Dyrarud).

Dyrød 68 Onsø.

Dyrerud 18 Kraakstad (Dyrarud RB. 118, 119, 120, 304), udt. dy're.

[Dyrrenn anført 1578 under Enebak, sandsynlig ikke Dyr in, men Dyraruö. NG. II 225 f.]

Dyrud 117 V. Toten.

Dyrerød anføres 1723 som Ødegaard under Linnestad 22 Ramnes.

Dyrarud anf. RB. 82 under Andebu Kirke.

Dyrud 84 Saude (Dyrerud 1557, DN. XI 798).

Dyrestad 24 Halsaa.

Dyrstad 36 Bremanger.

Dyrstad 67 Selje (Dyrestad 1667), nu ikke brugt, kaldet Beitanne.

Dyrset 69 Kvernes (Dyrasætr AB. 71).

Dyrstad 71 Sparbuen (af Dyrastadhom AB. 14).

Dyrstad 20 Egge.

Dyrstad 94 Ibbestad (i Dyrastadum DN. VI 320, 347, 349 jfr. 229).60 Egill - Eilifr.

E.

Egill med Sideform Egjull (M.). Fra dette før almindelige og endnu adskillig brugte Mandsnavn stamme vist flere Steds-navne, end der nu kan paavises; dets Sammensætninger lade sig nu tildels vanskelig holde ud fra de, der høre til Eilifr og I gull; ogsaa med Eyjulfr er Forvexling undertiden tænkelig.

Egilsrud anf. RB. 135 under Aas Kirke.

Eisval 84 Sørum (i Æigilsuale RB. 442, jfr. sammesteds af Æigiulsvale 221, 441), udt. essvæl.

Eskvam 124 Seljord (Elitz- 1593; Egs- 1612), udt. es-.

Egilstad 100 Lyngdal, udt. ejjel-.

Elsaaker 153 Tysnes (Els- 1520; Ilis- 1563; Igiis-, Igels- 1567), udt. æ'llsåfcer, alm. skr. Alf saker.

Ilstveit 77 Vikedal (Egels- 1567. 1602), udt. ce'lls-.

Ustad 7 Sand (Egillstad 1602), udt. tilstå. Mulig af Igull.

Eggesbøen 38 Herø Sdm. (Eigi,3- 1606), udt. ce'jjes-,

Egelsta paa Leinstranden, nævnt 1624.

Egilsvik 4 Beieren, udt. ce'jjes-,

Eilifr (M.). Sammensætninger med dette Mandsnavn falde i Nutidsform tildels sammen med de, der skrive sig fra EldrlQr, fra Egill, maaske ogsaa fra Igull, og lade sig da vanskelig skille fra disse; saaledes kunde de to Gaarde Elstad nedenfor formelt vistnok godt komme af det første Navn, og nok ogsaa af det andet.

Ellevsrød 77 ld, udt ællerse.

Elitzrud anf. 1520 paa Lørenskogen.

Ellevsæteren 270 Ringsaker.

Ellevsrud 89 Gran, udt. ø'lløffs-. Maaske et Navn af temmelig ny Oprindelse.

Ellestad 23 V. Slidre (i Ellefsstadhum 1443, DN. II 566), udt. ællesta

Elsrud 24 Aadalen, udt. æ'llsrü.

Ellevsrud 141, 2 Sigdal, udt. æ'llestrü.

Eilifsey RB. 71, 205 (sees at have ligget i Sem Sogn).

Ellevsrød 60 Andebu (Eliffsrud 1409, DN. II 119), udt. élæffsru.

Eilevskjøn 16 Rauland (1602).

Eilevstad 23 Hægebostad, udt. ei'lesta.

Elsaas 70 Alversund (Eless- 1520, Eyleffs- 1567).

Ellevset 39 Surendalen, udt. ce'lleséten.

Ellevsøen 16 Edo, udt. ø'lles- eller yllas-,

Elstad 37 Grong (Elleste 1559).

Elstad 50 Borge Ndl.Einarr — Eindriör.

Gl

Einarr (M.). Einars- kan, som det vil sees, i Sammensætning blive forkortet til Ænns--, men dette kan ogsaa have sin Oprindelse af Eindriör eller Eindriöi. Ved flere af de flg. Stedsnavne bliver derfor Afgjorelsen uvis. Ligeledes kan man undertiden være i Tvivl, om et Navn er sammensat med dette Mandsnavn eller med Plantenavnet einir (juniperus), da dette nu i nogle Egne lyder einar- eller einår-.

[Ense 130 Kraakstad (af Einarshaugi RB. 286, a Einærzhawgh DN. XII 210. NG. II 46.]

Ensrud 45 Høland (Einersrud RB. 473), udt. æ'nnsru.

Einerstad 73,4 Enebak. [Efter NG. II 219 sandsynlig af nyere Oprindelse.]

Æinarsbole, anf. RB. 465 under Sand Kirke i N. Odalen.

Einarsrud 2 Gange i Grue, GN. 50 og 74.

Einar.srud 31, 7 Vaaler Sol.

[Einarsvold 8 Lom, udt. ei"nasvøU (Ennerßøn 1594). Jfr. NG. IV, 1 48]

Einstad 32 0. Gausdal (Einast. 1333, Æinæst. 1331).

Ensrud 186,5 Faaberg, udt. æ%ns-, [Jfr. NG. IV, 1 221. 234 f.]

Ensrud 244 V. Toten, udt. æ'tms-.

Ensrud (Præst-Ensrud) 119 Jevnaker, udt. ligesaa.

Ensrud 242 Gran (Einarsrud 1370, DN. IV 376), udt. ænns-.

Einarstveit 68 Nore (Enasthvet c. 1460, DN. IX 313), udt. etnas-,

Enersrød 96 Andebu, udt. enærrsé.

Enset 153 Kvernes (Enn- 1590), udt. ænnsét.

Enset 35 Strømsneset, udt. ænn- eller efter anden Opgave en-.

Af Plantenavnet er det vel mest sandsynligt at forklare Einartraa 35 Landvig, udt. etnårtrø, og maaske ogsaa Einarsmoen 67 N. Undal, udt. einårsmönen.

Ensby 1 Øier, udt æ'tmshj, kan neppe komme af dette Mandsnavn, da det ganske vist maa være den i 1463 (DN. II 635) omtalte Eidesbyr (af eiöi n., afledet Form af eiö). [Jfr. NG. IV, 1 160.]

Eindriör og Eindriöi (den stærke Form i Norge almindeligere end den sidste) (M.). Jfr. Einarr, hvorunder det er forklaret, at nogle af de der opførte Stedsnavne godt kunne høre hid.

[i Eindridaliæimom RB. 141 under Spydeberg; maa være et forholdsvis sent Navn, da heimr i gamle Navne ikke findes forbundet med Personnavne. NG. I 73.]

Enderod 31 Moss (Anderrødt St., Enderød 1599), udt. ænnre eller ø"nnre.

Enderod 46, 5 Aas, udt. ænnre.

Enderud 26 Fet (Eindriöaruö 1312, DN. I 118. jfr. DN. VI 144 og RB. 220 o. fl. St.), udt. ænjnerü eller ei'nerü.62

EindriÖr — Eirikr.

Endresbol anføres 1617 som liggende i Vinger eller paa Eidskogen (er mulig en feilagtig Form for Hesbøl = Heöinsbæli 52 Eidskogen). [Jfr. dog NG. III 216 og 228.]

[Enstad 10 Lesje, udt. cénnsta (Ennstad 1606).]

Endrestad 204 Vaage. NG. IV, 1 89.]

Endrerud 29 N. Land, udt. téndrü.

Endeberg 84, 3 Sigdal, udt. ænne-.

Enderiid 215 Sigdal, udt. ænn-.

Endestad 59 Kinn, udt. æKnde-, alm. skr. Indestad.

Endreset 12 Frei, udt. ærmdre-,

Endreberg 62 Beitstaden (Endrebergh NRJ. II 230), udt. æn,iie-bdér (andre Parter af samme Gaarde hede Soteberg, Bratberg og Holberg).

Eirikr (M.) er naturligvis Led i mange Stedsnavne. I mange Tilfælde er Ei riks- nu sammendraget til Ers-, endnu oftere i Udtalen end i Skrift. I dette Tilfælde lader det sig undertiden ikke skille fra Erps-, af Erpr (se dette). Ers- har i senere Tid været skrevet feilagtigt paa flere Maader [Erts-, Erits-, Ertz-).

Øresby 169 Trøgstad (Øris- 1593), nu udt. ø"ssby og almindelig forstaaet som Østby.

Erikstad 69 Vestby, udt. é'rsta.

Eriksrnd 89 Asker (vel = Eiriksstad RB. 250, hvilket maa være feilskrevet Form), udt. ersu.

Ersrud 21 Enebak, udt. érsrü1.

Ersnid 65 Fet (Ericksrudt 1557), udt. ersu.

Ersrudsætcr 123 Nes R., udt. æ'rrs-.

Eriksrnd 174 L. Elvedalen, udt. eirikstrü.

Eriksrud 12 V. Gausdal. Navnet bruges ikke; Gaarden kaldes øi galen.

Ersgaard 49 Faaberg (Ericksgord 1539, DN. XII 735 2), udt. æ'rrs-.

Eriksrud 23 V. Toten, udt. erékksru. (Erikisrud i AB. 102 kan være enten denne eller den følgende Gaard).

Ersrud 54 V. Toten, udt. é'rsi'i.

Erstad 55, 1 Jevnaker (sandsynlig indkommet ved Opkaldelse).

Ersrud 10 S. Land, é'rsrü.

Erstad 53 N. Land (af Erikstadhom AB. 103), udt. ersta.

Erstad 33 S. Aurdal (a Æirikstodom 1375, DN. IX 173), udt. Srsta.

I Gol, Hallingdal nævnes ved 1520 Erisgard og 1578 Ericks-gaardt. Det kan være tvivlsomt, om dette Navn svarer til

1 G. Munthe anfører i den forrige trykte Matr. i Parenthes Eitilsrud, og opfører i Saml. til det norske Folks Sprog og Hist. II 117 Ei tilstå Sir blandt forsvundne Gaarde i Enebak. Nogen Hjemmel derfor kjendes ikke.

2 Ervesgaard i DN. XII 246 (1509) maa være feilagtigt.Eirikr — Eitjull.

det nuværende Eisgaard (GN. 27) eller til Hersgaard (GN. 28). Antagelig er det sidste det rigtige. Eriksrud 58 Lier (Erixrud 1386, DN. VI 364, jfr. III 411, IV

544), udt. ersii. Ørstvet 58 Eidanger (Æirikspueit 1382, DN. III 334, jfr. RB.

230), udt. øsstvett. Eriksrød 48 Gjerpen (Eiriksrud RB. 36), udt. er se. Erikstad 56 Solum (i Eiriksstadhum RB. 16, 27), udt. erikksta. Erikstein 26 Bø TI., udt. erikkstein. Ersaager 77 Herred (Erichsager 1594), udt ærrsåger. Eirikstad 26 Lyngdal. Eirikstøl 17 Hægebostad. Ersdal 37 Bakke (Erichsdall 1594), udt. ærs-. Ersland 47 Skjold (Ericsland 1520), udt. e'rslann. Ersdalen 102 Vikedal, udt. ersdalen. Ersdal 37 Sand, udt. é'rrs-. Ersland 12 Skaanevik (Erikx- 1520), udt. ers-. Ersland 118 Finnaas (Erickz- 1520), udt. ligesaa. Ersvær 55 Tysnes (Errisfiord 1563), udt. ær svær. Erstad 66 Hammer, udt. æss-, Erstad 14 Alversund, udt. ærr-. Erikstad 5 Jølster, udt. erikk-.

Erikstad 116 Kinn (i Æirikstodum BK. 24a), udt. ærsta. Erstad 37 Søkkelven, udt. tärsta. Erstad 67 Skodje, udt. ersta. Erstad 58 Grytten, udt. æWrsta.

Erstad 19 Øksendalen, udt. ersta (skrives Erstad allerede 1520,

NRJ. II 47). Ersvik 1 Tusteren (Eriisuig 1559), udt. ers-. Ersnes 35 Edø, udt. ers-,

Ersøien 48 Rissen (Erickszø DN. XI 781), udt. ersøia. Ersland 50 Stadsbygden (Erislandt DN. X. 793), udt. ers-. Erikshusar i Rennebu i AB. 49. Erslius 62 Soknedalen (Erikxhwss AB. 46), udt. ers-. Ersgaard 144 N. Stjørdalen (Erikzgard NRJ. II 189), udt. é'rsgal.

Ersaas 48 Levanger (Eriksaas DN. XI 777), udt. ers-. Erstad 43 Ytterøen (Eirikstader AB. 6), udt. ærrsta. Ersaas 212 Inderøen (Erichsaas 1559), udt. ers-. Ersvik 82 Bodø (Erichs- 1520), udt. ei'r s-. Erikstad 104 Skjerstad, udt. ærrsta. Erikstad 23 Lødingen (Erickstad 1520), udt. ærrsta. Eristad 57 Trondenes. Bruges ikke nu.

Erikstad 90 Trondenes (af Erikstadom AB. 100). Bruges heller ikke.

Ersfjord 4 Berg Senjen (af Eriksfyrde AB. 100), udt. ærrs-. Ersfjord 18 Hillesø (Ericksfiordt 1614), udt. ligesaa.

eller paa Island, men synes at ligge til Grund for de flg. Stedsnavne:

Etterstad 136 Aker (i Æitiulstadum RB. 213, a Eitilstaöum 1341, DN. VI 183); udtales maaske nu alm. ættersta, men Udtalen eitersta mindes endnu.

Yttersø 2 Hedrum (Øtelsrud RB. 50, Øthillßrudt, Ythelßrudt St.).

Eitcsvold 68 Vossestranden (Eidtz- 1611; Eitis- 1723).

Etilstadir i Selbu, anf. AB. 40; maaske den samme Gd., som sammesteds 41 benævnes Ekulstadir (for Eitiul- ?).

Eldjarn (M.). Navnet kjendes kun fra Island, og kan heller ikke der paavises saa tidlig som i Landnamstiden. Navnet Eljannsaana paa en Elv i Hægeland Sogn i Øvrebø kommer vistnok snarest af Appellativet eldj am, Ildstaal. Man har af dette Mandsnavn villet forklare Gaardnavnet Iljanstad i Hedalen i Valdres (GN. 86 S. Aurdal), og troet at kunne udlede det bekjendte Sagn om den paa Gaarden staaende Hedalens Kirkes Gjenopdagelse ved en Skytte, som for at sikre Fundet mod onde Magter kastede sit Ildstaal over Kirken, af en Misforstaaelse af Gaardens formentlige oprindelige Navn Eldjarns-staöir. Men Sagnet, der som bekjendt lader en Bjørn, som havde taget Hi i Kirken, blive dræbt af Skytten, er nok snarere spundet ud af den i Middelalderen som Fodteppe ved Alteret benyttede Bjørnehud, som nu hænger paa Væggen i Kirken, og Gaardnavnets Udtale illjansta synes uforenelig med den antagne Oprindelse. Nogen anden Forklaring er det dog vanskeligt at finde. Helgennavnet Ilian (= Ægidius) findes vistnok brugt som Mandsnavn i Slutningen af Middelalderen (DN. IV 815, i Jemtland allerede 1428, DN. III 501, jfr. 533); men det kan naturligvis ikke have været kjendt i den Tid, da man dannede Gaardnavne ved Sammensætning med -staSir.

Eldriör (Kv.). Almindeligt Kvindenavn i Norge i Middelalderen, endnu ei ganske aflagt. I flere Tilfælde ikke at skille fra Eilifr, se dette (enkelte af de flg. Navne kunne nok stamme derfra).

Elstad 183 Ullensaker (i Ældistadhom RB. 426; i Eldhestadhom 1419, DN. II 484), udt. céllsta.

Eiset 48 Vaaler Sol. (Ellißett St., Ellesett 1593), udt. æ\\sétt.

Elstad 65 Ringebu (i Ældastadom AB. 105 og DN. II 571; i Ællistadum 1417, DN. V 365; i Ellestadum 1442, DN. I 567. Schøning anfører i sin utrykte Reise 1775 a Ellidstadum efter et Brev fra 14de Aarh.), udt. atllsta.Eldriör — Eniundr.

Elstad 139 Øier (Eliestad i 16de Aarh.), udt. céHsta.

Mulig er hertil (eller til Eilifr) at henføre ogsaa Eiset 51 By-neset, udt. cétysét. Rigtignok skrives Gaarden i AB. 59 Elgesætr, men denne Form kan ikke forenes med den nuværende Udtale og kan være fremkommen derved, at den geistlige Skriver har havt i Tankerne det af sit Kloster bekjendte Elgisetr lige ved Nidaros.

Elfr (Kv.) kan ikke paavises som Kvindenavn, men maa kunne have været brugt som Fem. af Alfr, ligesom man har l?örelfr, svarende til töralfr. For de Stedsnavnes Vedkommende, som ere af ældre Oprindelse, synes det ikke at kunne gaa an at aflede dem af Appellativet e 1 f r f., som i Norge indtil henimod Middelalderens Slutning ikke brugtes som almindeligt Ord for «Elv», men kun, som halvt Egennavn, om de store Hovedelve, mest om Götaelven (se Fritzner2 I 321). Derimod kan nok i enkelte Tilfælde (som ved det nedenanførte Navn i Kingebu) tænkes paa Oprindelse af Mandsnavnet Al vi r (Ol vi r, se dette).

Elvestad 77 Eidsberg (i Ælfuastadum RB. 171; a Eluastadhum 1415, DN. III 454), udt. ä'lvesta.

Elslet 59 Onsø (Elslett 1593), udt. æl-.

Elvestad 49 Raade (Elffuestad i et Brev fra 1447 i Reg.), udt. ätlve-.

Elvestad nævnes 1723 som Plads under Veidal 78—80 Vaaler Sml. (ligger ved Veidalselven og er maaske et Navn af nyere Dannelse).

Elverud 31 Hobøl, udt. (élveru.

Elvestad 113,3, Hobøl (vel ogsaa nyere; ligger ved Elv).

Elvestad 106,2, Vestby (ved Hølenselven; ogsaa nyere?).

Elstad 14 Eidsvold (i Ælfstadhom BB. 430; a Elfstadhum 1423, DN. VIII 301; i Ælfuastadum RB. 481), udt. ælsta.

Elvestad 114 Ringebu (af Æluistadom AB. 106; Alvestad 1497, DN. VIII 447), udt. ælsta. [NG. IV, 1 149 forklaret af Q1 vir.]

Eltveit 8 Solum (Ælfwarpwæit RB. 18, jfr. DN. XI 211), udt. æltvett.

Elvetun 79 Hafslo (1563), udt. ælvatün.

Elffuestad anf. 1520 paa Namdalseidet.

Elin (Kv.) var almindeligt Kvindenavn i Norge allerede tidlig i 14de Aarh. Det er vel tvivlsomt, om man hertil tør henføre:

Elmark 13, 10 Eidsberg (Eilinimork RB 253), udt. ælmarh. [I NG. I 133 opføres denne Forklaring som sikker, og det bemærkes, at Elin i MA. meget ofte skrives E il in.]

Emundr (M.) findes fra 14de Aarh. af [paa Østlandet] temmelig ofte som Mandsnavn; er vel en senere Form af Eymundr;

man finder ogsaa samme Mand kaldt med begge Navne (DN. IV 331, 1362). Det forekommer, som det vil sees, kun i yngre Stedsnavne (Sammensætninger med -ru8)

Emundarud anføres RB. 136 under Aas Kirke.

Emundærud anf. RB. 92 under Berg Kirke paa Eker.

Emundarud i Sandeherred, anf. RB. 56, 201.

Emundarud i Berg Sogn, Brunlanes, anf. RB. 29.

Maaske er Emmerod 54 Sem = Emundarruö. Emmedalen 38 Stranden har derimod efter AB. 81 hedet Embludalr, hvori Embla (Emla) vel er et Elvenavn. Om Emmenes 46 Ankenes savnes Oplysninger fra gammel Tid.

Engli (M.) findes oftere som Mandsnavn (tidligst Ivarr Englason i Haakon Haakonsens Tid).

Ænglarud anf. RB. 502 under Berg Kirke, Sml.

Ænglaruö anf. RB. 414, 415 under Asak Kirke i Skedsmo.

Englaug 221 Løiten (Angylow 1520; Englo 1578), udt. ce'nglü. Maaske noget tvivlsomt. [*Englahaugr NG. III 121.]

Englagardr, Bygaard i Bergen DN. I 111. XII 13 (1293. 1309).

Englestad 9 Daviken (Engelstad 1563), udt. ænglesta.

Engdal 19 Aure (af Engladale AB. 64).

Herhen høre vistnok ogsaa Navnene Engleaasen og Englemoen i Kvinesdal.

Enggrav 72 Gjerpen skrives RB. 40 i Ænglagrafwm, men denne Forms Rigtighed bliver tvivlsom derved, at

Enggrav ogsaa forekommer i Lunde (GN. 15), hvor det skrives Ingigrof i RB. 11, og i Hitterdal (GN. 23), hvor det 1520 skr. Engegraff.

Erlendr (M.). Almindeligt i Norge i Middelalderen; men synes ikke at være noget særdeles gammelt Navn (det findes ikke paa Island i Landnamstiden og er ogsaa senere sjeldent der, vist overført fra Norge). Endnu meget brugeligt i Norge, men tildels forvexlet med det flg. Navn og skrevet Elling. Allerede i 14de Aarh. findes tildels Sideformen Erlandr, der ogsaa har holdt sig til Nutiden. Mulig kunne enkelte af de ved Erlingr anf. Stedsnavne høre hid.

Erlandsrud 89 S. Fron, udt. céUans-,

i Erlenzaase paa Eker, anf. RB. 87 s.

Erlendzgardr, Bygaard i Bergen DN. XII 129 (1419).

Erlenzgarden i Veø By, nævnt AB. 78.

Erlingr (M.) ganske sædvanligt i Fortiden, som nu. Med dets Brug paa Island forholder det sig som med det foregaaende Navns.

Ellingrød 120 Skjeberg (Ællinghsrudh 1447, DN. V 538).Erlingr — Faxi.

67

Ellingsrød nævnes 1723 blandt Pladsene under Ellingaard i Onsø (nyere Navn?).

Ellingstad 9, 4 Nesodden.

Ellingsrud 109 Aker (1578).

Ellingstad 70 Nes R. (i Erligxstadhom 1457, DN. VII 451; Erlinghstadt St.). Har nu længe været Underbrug, og Navnet kjendes ei længere.

Ellingrud 114 Romedal (maaske nyere; anføres først at være blevet skyldsat 1669).

Ellingsrud 37 S. Odalen (1620).

Ellingsrud 18 Vinger (1578).

Ellingsbø 186 Vaage (Ellinghsbø 1518, DN. VIII 492).

Ellingsberg 151 Faaberg (Erlingsbergh 1338, DN. II 701). Formodentlig nævnt efter den Erlingr Rudkali, hvis Børn endnu levede, da det anførte Brev udstedtes.

Ellingbø 33 Vang V. (Ellingbøø 1489, DN. II 701).

Ellingsgaard 78 Aal. 47 Gol.

Ellingsund 80 Kinn (Navnet bruges ikke længere).

Erpr (M.) findes som Mandsnavn i Norge (Landn. 66. DN. I 199. II 134) og paa Island (Sturl. s. I 145, 329). Hertil liere mulig, foruden de herefter følgende Stedsnavne, enkelte af de, der anføres under Eirikr (se dette).

Erseid 69 S Undal (Erfseid 1452, DN. VII 445, jfr. VII 847; Erpßeidt St. St.)

Erstad 52 Alversund (i Ærfstaudum BK. 30 a), udt. (Érsté.

F.

Far{>egn (M.) findes som Mandsnavn DN. II 506, 814. III 438. XII 120; desuden oftere i Jemtland. Ogsaa kjendt fra svensk Norrland og fra Danmark i Ilte og 12te Aarh.

Ferkingstad 22 Skudenes er vistnok at forklare af dette Mandsnavn, da Bygdeudtalen efter de paalideligste Opgaver skal være ftértingsta.

Fardingstadir i Surendalen, anført AB. 67.

Faxi (M.) kun fundet 1 Gang som Mandsnavn (Landn. 29, den Mand, efter hvem Faxefjorden paa Island angives at have Navn, — som det siges, en Suderøing). Som Tilnavn findes det oftere. De følgende Stedsnavne, som dog vel ikke alle kunne forklares af denne Brug, synes at forudsætte, at Mandsnavnet68

Faxi — Finni.

har været kjendt ogsaa i Norge. Det er dog at mærke, at Faksen ikke sjelden er Navn paa Skjær og Nes (formodentlig, fordi man sammenlignede Bølgeskummet paa disse med en Hesteman); deraf kunde kanske enkelte med Faks- sammensatte Stedsnavne have sin Oprindelse.

Fakstad 42 Faaberg (Faxastader 1442, DN. I 567; Faxestad 1520).

Faxaberg nævnes 1354 og 1388 (DN. III 234, II 392) som Gaard i Faaberg.

Faxstaöir nævnes DN. II 21, 32. IV 58, 64, 67, 87, 109 (1283— 1316) som Gaard i Sand Sogn i Ryfylke (har været td endnu 1519, da det utvivlsomt er denne Gaard, som menes med Saxstæ i NRJ. II 399).

Faksvaag 33 Strømsneset, nu alm. kaldet Vaagen.

Faksnes 31 Surendalen.

Faksvaag 45 Hitteren (af Faxawage AB. 60).

Faksdal 47 Fosnes.

Faksijord 20 Dyrø (efter en saaledes kaldet Fjord; i Nærheden et Fjeld F akstinden).

Finnbogi (M.) kjendes i Norge i Middelalderen kun fra Oplandene, hvor det har været brugt indtil den seneste Tid (anf. af Aasen fra Folketællingslisterne 1801 i Formerne Finboe og Finbue, hvor e vel er at opfatte som «stumt»). Var almindeligt paa Island. Heraf kun:

Finbor ud 72 Vang Hd., udt. ßtmbürü.

Finni (M.) og det tilsvarende Kvindenavn Finna (Kv.) findes kun paa Island, og mest i Tiden omkr. 1000 (Landn. 79, 115, 227, 237, 310. Sturl. s. I 142). Dog -har Aasen Finna som brugt i senere Tid paa Romerike. Herefter anføres endel Stedsnavne, som efter Formen kunne forklares af et af disse Navne, men hvoraf vist adskillige ere af anden Oprindelse. Navnlig kan der tænkes paa Plantenavnet Finn [Finngras), som i Ross's Ordbog ogsaa anføres i Formen Finne (fra Sogn), og paa det hyppige Elvenavn Finna (bæres endnu af Elve i Vaage og i Biri, jfr. det oftere forekommende Navn Findøl). Enkelte af de flg. Navne stamme maaske i Virkeligheden fra Finnr.

Finnestad 47, 2 Skiptvet (mulig indkommet ved Opkaldelse).

Finnestad 42 Rakkestad (skr. ligesaa 1520), udt. ß'nnsta.

Finnestad 87 Eidsberg (i Finnastadum 1364, DN. III 266, jfr. RB. 166).

Finnestad 3 Tune (i Finnastadum RB. 492, 498, 500; i Fin-stadum RB. 491).69

Finnerud 26 Aker (mulig nyere Navn; kunde forklares enten af Plantenavnet, eller fra den finske Oprydning i Nordmarken i 17de Aarh.).

Finstad 51 Nes R. (i Finnastadum 1389, DN. IV 247, jfr. RB. 222, 472, 474).

Finstad 73 Eidsvold (a Finnastadum 1335, DN. V 93, jfr. II 625).

Finstad 75 Nannestad (i Finnastadum 1364, DN. IX 167, jfr. V 359, 622 og RB. 417; i Finstadhum 1385, DN. VI 360).

Finstad 80 Romedal (i Finnæstadom RB. 309, Finnestad HC. og oftere i 16de Aarh.).

Finstad 103 Elverum (a Finnestodhum 1417, DN. I 470, jfr. II 631).

Finstad 46 V. Toten (Findestad, Finnestad i Jordebøger 1578— 1616).

Finnerud 33 Sigdal (kanske ikke gammelt og af anden Oprindelse).

Finnerud 41,3 Sandsvær (mulig ligesaa).

Finnerud, gammel Ødegaard under Store Hassel 131 Sandsvær.

Finnestad 31 Hetland, udt finnasta.

Finnes 32 Hjørundfjord (Finnenes OE.).

Finset 1,15 Melhus (af Finnasætre AB. 42).

af Finnaselin anf. som Gaard paa Strinden AB. 31 (mon Feil for -seliu og sigtende til en forsvunden Part af den Gaard, hvoraf det nuv. Vasseljen 27 Malvik er Del?).

Finnes 4 Gildeskaal (Finnones AB. 92).

Navne som Finholt (Hobøl, Nes R. og form. fl. St.) og Finnaas (Herredsnavn i Søndhordland, efter Gaardnavn, ogsaa i Skogn nordenfjelds) ere vist at forklare af Plantenavnet. Derfra skriver sig vel ogsaa det udbredte Navn Finnin (N. Land, Voss, Vossestranden, Skogn, Kolvereid), der efter sin Sammensætning med vin maa være et meget gammelt Navn. Finvik og Finneland 104 og 106 Vikedal ligge nær den samme lille Elv og komme altsaa vel af Elvenavnet F i n n a. — Fenstad 14 Stadsbygden skrives i AB. 63 af Finnastadom og i DN. X 793, c. 1550 Findnestedt, men den nuværende Udtale fænnsta, der bekræftes ved Skrivemaaden Fenstad allerede i 1520 (NRJ. II 39), tyder paa, at de førstnævnte Skriftformer ere feilagtige, og at Navnet er det samme som Fenstad, der forekommer to Gange paa Nes R. og i Middelalderen skrives Fenastadir (endnu uforklaret Navn). [Jfr. NG. II 338.]

Finnr (M.). Af dette før almindelige og endnu i det sydlige Norge brugte Mandsnavn (ogsaa i ældre Tid brugt i Sverige og i Danmark) kunne flere Stedsnavne forklares. Jfr. F inni; enkelte af de der anførte Navne kunne høre hid, ligesom omvendt formelt nogle af de efterfølgende Navne kunne komme af F inni eller af F inn a. Ogsaa ved dem kan der tildels være Mulighed for Oprindelse af Plantenavnet Finn [Finne) eller70

af Elvenavnet Einna, endvidere tildels af Elvenavnet Ei ns a (endnu brugt om en Elv paa Hardangerfjeldet; Spor til det paa flere Steder). Endelig kan der i Landets nordligste Dele ogsaa være Spørgsmaal om Folkenavnet Finnr.

Finsrud 69,13 Trogstad (1612). Finsrud 66 Skiptvet (Findz- RB. 175). Finsviken 93 ld (1593).

Finstad 78 Raade (a Finstadom 1330, DN. VI 152). Finstad 22 Hobøl (i Finstadom 1396, DN. III 389, jfr. DN. II

479, RB. 121, 134). Finstad 137 Kraakstad. Finsrud 13, 5 Asker.

Finstad 32 Urskog (i Finstadhum RB. 444). Finsrud 42,1 Urskog.

Finstad 98 Skedsmo (i Finstadum 1377, DN. II 348; jfr. RB. 406, 407, 411).

Finsal 8 Vang Hd. (a Finsuolæ 1318, DN. IV 118; antagelig

sammensat med våll m.). Finstad 241, 2 Vang Hd. Finstad 200 Løiten (Findestad St. og 1578). Finsrud 73 Eidskogen. Finstad 48 0. Rendalen.

Finsrud 19 V. Gausdal. [Er maaske det Findzsrud, som nævnes

1347, DN. V 155. NG. IV, 1 200.] Finstad 42, 2 Vardal (nyere Navn?). Finstad 261, 3 Gran (ligesaa?). Finsrud 85, 1 N. Land (ligesaa ?). Finset 71 Gol. Finsrud 80,16 Modum.

Findzrud i Slemdal, anf. RB. 41, er gaaet ind under Austad

(GN. 29). Finsbudalen 7, 9 Skaatø. Finsekre 13, 9 Hjartdal. Finshus 86 Skjold (1563). Finset 22 Eresfjord (1610).

Finset 48 Nesset. Bruges ikke; Gaarden kaldes Oddlien. Finset 67 Aure. Finset 49, 3 Horg.

Finsvik 164 Skogn (Findzuikar AB. 23). Finstad 27 Skei (af Finzstadom AB. 12). Finstad 70 Stod. Ikke brugt; kaldes Aunet. Finsaas 68 Snaasen (af Finzase AB. 9). Finset 31 Leka. 20 Gildeskaal (begge Gaarde nævnte 1520). Finset 57 Gildeskaal. 63 Hammerø. Finstad 57 Buksnes (af Finzstadom AB. 97). Anm. linsnes 44 Lenviken (skr. DN. VI 320, 346 Finznes, 392 urigtigt Finnanes) ligger ved Indløbet til Finfjorden. Der er utvivlsomt Forbindelse mellem begge Navne, og denne Forbindelse kan neppe forklares uden ved den Forudsætning,Finnr — Fjorleif.

71

at Finfjordens oprindelige Navn har været Finnir, i Lighed med Vefsnir og andre mere eller mindre sikkert paavislige Fjordnavne paa -i r. Gaardnavnets oprindelige Form vilde da blive Finn isnes.

Finnesgaarden 19 Gol og Finnesbø 112 Lindaas ere formodentlig at forklare af et med Finn- sammensat Mandsnavn (snarest F i n n v i Ö r).

Fjallarr (M.) forekommer kun sjelden som Mandsnavn (DN. I 93 og II 53, I 324 og IV 385); Field er som Mandsnavn i Salten 1520. De følgende ikke saa faa Stedsnavne synes at maatte forklares deraf. Tildels kan dog tvivles, om de ikke stamme fra fjall n. (Fjeld).

Fjeldsrud 55,4 Fet.

Fjeldsrud 73 S. Fron.

Fjeldsrud 41, 3 N. Land.

Fiallarsnes i, Hedrum; anføres RB. 51; forekommer endnu 1664 og skrives da Fieldtznes.

Fjellestad 32 Øvrebø, udt fjællesta.

Fjellestad 5 Vanse, udt. fjællsta eller fjællesta.

Fjeldsaa 61 Flekkefjord (Fiellis-Aa 1594), udt. fjælise.

Fjeldsbø 48 Lindaas, udt. fjæ'llsbe.

Fjeldset 6 Klingen.

Fjeisøen 96 Brønnø (Fiellarsøy AB. 89), udt. fji'Usøia.

Anm. Man maa ikke hertil føre Fjeldstad, den sædvanlige Skriftform for adskillige Gaarde paa Østlandet (Gjerdrum, Ringsaker, V. Toten, Hole). Efter nuværende Udtale hede disse Gaarde rettelig Fjølsta eller Fjælstad (tykt l og lang Vokal i 1ste Stavelse); 1ste Sammensætningsled maa være Fj pi f. (muligt Elvenavn). Det er samme Navn, som andensteds lyder Fjalestad (Nissedal), Fjælestad (Hornnes, Laudal) eller Fjølestad (Gloppen); hvor det forekommer i middelalderske Kilder, skrives Fjalastaöir.

Fjprleif (Kv.). Dette Kvindenavn kan alene paavises i enkelt Tilfælde paa Island (Landn. 226, 10de Aarh.). Det er kun som en Mulighed, jeg anfører de følgende Gaardnavnes Forklaring deraf (tidligere har jeg i Thj. Videnskabsselsk. Skr. 1882 S. 18 gjort et neppe holdbart Forsøg paa at udlede de to sidste af dem af fifrildi n., Sommerfugl, brugt som Mands-tilnavn i en Form, lignende den svenske fjäril).

Fjærestad 34 Vik og 8 Balestrand.

Fjørelstad 33 Stranden (Ferelstad, Ferrestad 1603. Ferelstadt 1606. Fierreldstadt 1616. Fierreldstad, Fierildstad 1617), udt.

fjø"rsta.

Fjerstad 97 Inderøen (Fierestad 1520 og 1533, NRJ. II 223 og DN. V 796), udt. fjeWsta.72

Fleinn — Foldeiör.

Fleinn (M.) forekommer som Mandsnavn i Sagntiden (Flein Skald Hjørssøn); ogsaa paavisligt som

Mandstilnavn. Erindres maa ogsaa, at Fléna (udt. med lukt e, vel opr. Fieina) forekommer som Elvenavn paa 3 Steder i Østerdalen.

Flenstad 39 Aafjorden (Fleinstad NRJ. II 49), udt. flænnßta.

[Fljugr (M.). Et ellers ukjendt Mandsnavn, som formodes at danne første Led i flere Gaardnavne. NG. I 344; II 258, 328; IV, 1 228.]

Floki var som bekjendt Navn paa en Nordmand, der var en af Islands Opdagere. I)et kan paavises senere paa Island, men ikke i Norge. De flg. Stedsnavne synes dog snarest at maatte stamme derfra.

Flokeland 91 Sandsvær (Flogeland 1593), udt. med lukt o.

Floge-Seland 55 N. Undal (en af flere Seland-Gaarde; Floka Sæland 1422, DN. VI 442, jfr. V. 652); bruges ikke nu, da Gaarden alene kaldes Seland.

Floketveit 69 Etne, udt. floka-.

Flokenes 19 Vevring (Flokanes Bß. 23 b), udt. floke-.

Anm. I enkelte Tilfælde ere Stedsnavne, begyndende med Floke-, vistnok at forklare af Appellativet Floke i Betydning: Gren med tæt sammenhobede Kviste (Floke 2 i Aasens Ordbog), som Flokeløkken 76, 6 Nes Hl. og Flokeheien 15,15 Hornnes.

Flosi (M.) var almindeligt Mandsnavn paa Island; i Norge kun paavisligt i et enkelt Tilfælde (en Præst i Askvold i Begyndelsen af 14de Aarh., BK. 24 b og DN. VII 114). Jeg anfører som en Mulighed, at man af dette Mandsnavn kunde forklare:

Flaaset 72 Grue, udt. flasset.

Anm. Flosli 45, 6 Nissedal har jeg paa Stedet hørt udt. fWssli, men forklaret af dets Beliggenhed nær en stor Foss i Nidelven. Hvis dette er rigtigt, maatte da det første l være indkommet ved en lydlig Forandring.

Foldeiör (Kv.) kan paavises som Kvindenavn et Par Gange i Norge (DN. II 437, IX 257). De følgende Stedsnavne kunne lydlig forklares deraf, og ialfald det første af dem synes ikke at kunne være sammensat med Elvenavnet Fold eller Folda, da den Elv, ved hvilken Gaarden ligger, har et andet gammelt Navn (Grö).

Follestad 55 Røken (i Foldustad RB. 280; a Follastadum RB. 109 s.).Foldeiör — Forni.

73

Follestad 30 Ørsten (Foldestadh NRJ. II 109); ligger ved samme Elv som Fyldal 30 Ørsten; men dette Navn, udt. med aabent y, passer ikke lydlig til Fold, og skriver sig vel snarest fra et derfra forskjelligt Navn, som har tilhørt den ved den sidstnævnte Gaard udløbende Bæk.

Anm. Follestad 63,34 Gjerpen er vel snarest sammensat af stçö f. og Navnet paa den nærliggende Gaard Follau (til Folla, a Follom 1407, DN. II 448; i Fullaam RB. 26; a Follo 1480, DN. II 675). Den sidste Gaard ligger oppé i Høiden, den første nede ved Elven, altsaa passende til at være Landingsplads for Follau. Samme Forhold finder i samme Bygd Sted mellem Menstad og Men, Borgestad og Borge, -stçö er som et mindre ofte brugt Sammensætningsled ikke sjelden blevet forvexlet med -staöir, saaledes ogsaa her, og det allerede tidlig: Borgestad findes skr. Borgastaöir allerede 1333 (DN. I 182) og i RB. 26.

Folstad 4 Støren (Folstadhom RB. 46, 117; Foldestadhe NRJ. II 169; Folestad Cap.), udt. fa\\-, ligger ikke langt fra Elven Fa Uds Udløb i Gaula, og har altsaa formodentlig dens Navn til 1ste Led.

Folki (M.) er i den senere Middelalder ret almindelig Mandsnavn i Norge; endnu brugt i Sætersdalen.

Folkestad 2 Vaaler Sml. (i Folkastadum RB. 483, 484).

Folkestad 32 Hurum (i Folkastadum RB. 107). Ikke brugt nu; kaldes Ødegaarden.

Folkestad 9 Bø TI. (a Folkastadhum 1423, DN. I 495).

Folkestad 77 Askvold (i Folkastadum BK. 24 b).

Folkestad 106 Volden.

Folkeset 72 ld (a Folkasetrum 1416, DN. V 360). Elven her kommer fra Folkevandet, og ved dens Udløb en Plads Folkaaen (saa skr.; BK. urigtigt Falk-). [Derfor maa første Led være et Elvenavn Folka og kan ikke være Mandsnavnet Folki. NG. I 205.]

Forni (M.) oftere som Mandsnavn paa Island og i den østenfor Kristianiafjorden liggende Del af det sydlige Norge. Det er i Sammensætninger ofte ikke til at skille fra Adj. forn (gammel) og Subst, fgnn f. (Snefonn). Jeg anfører kun de Tilfælde, ved hvilke Forklaring af Mandsnavnet forekommer mig overveiende sandsynlig.

Fonnerud 199 Rakkestad, udtalt fønnerü og alm. skr. Funderud.

[Fonnerud 100,4 Eidsberg. Her dog maaske indkommet ved Opkaldelse. NG. I 144.]

Fonnerud 36 Rødenes (Fornarud RB. 149), udt. og skr. ligesaa.

Fornebu 41 Bærum.74

Fonnaas 35 0. Rendalen.

Fonstad 99 Øier, udt. føu'n,n,-.

Fonstad 1 0. Gausdal, udt. farin,-.

Framarr (M.) kan neppe paavises som Mandsnavn uden i en Æventyrsaga. Jeg kan kun nævne det som en Gisning, at dette (eller et lignende Mandsnavn) kunde ligge til Grund for de følgende Stedsnavne, som vanskelig kunne forklares paa anden Maade. Det kan mærkes, at O. Nielsen (S. 26) forudsætter Fram ar som brugt i Danmark efter Stedsnavnet Fram-merslev. Jeg har fundet Framme som Mandsnavn i et Skattemandtal fra Senjen c. 1520; men dette Spor er for usikkert til, at der tør bygges synderligt paa det. Eller skulde Navnene Fransvold, Framstad kunne forklares af Mandsnavnet Öframr, som forekommer blandt Maeshowe-Indskrifterne paa Orknøerne ? [Jfr. dog NG. I 9.]

Fransvold 56 Trøgstad (i Framsvallum RB. 290 s. Frams-skrevet endnu 1616).

Framstad 273 Gran (a Framastadum 1369, DN. IV 368, jfr. II 352, XI 136; i Framstadhum RB. 34).

Framstad 102 Vang V.

Frammarsvik 90 Førde (Fremiswigh NRJ. II 136), alm. skr. F r emmer svik.

Anm. Fremstad, der oftere forekommer paa Østlandet som Navn paa Smaaparter (80,4 Biri; 43,4 S. Land; 138,2 Nes Hd.), er antagelig et Navn af nyere Oprindelse. — Derimod er Fremstad 10 Ørlandet vist gammelt Navn. Det forekommer uheldigvis ikke i nogen Kilde fra Middelalderen, men skrives i høist paafaldende Former i 16de og 17de Aarh. (Fløbostade Cap.; Frebestad NRJ. II 43; Freppestad DN. X 793; Frebestad 1559; Freubstad 1590; Flebstad 1618). Ved disse Former vækkes Formodning om, at i dette Gaardnavn kunde stikke et ellers ukjendt Mandsnavn Friöbjçrn (jfr. det svenske Navn Frøbiorn hos Lundgren S. 58). Wiel (Typogr. Journal XXXII 167) nævner Fribjørn som Kvindenavn, der i hans Tid (c. 1740) brugtes i Hallingdal (vel Feil for Fribjør o: Friöbjçrg?).

Friölaugr (M.) kan ikke paavises brugt som Mandsnavn, men sees at ligge til Grund for:

Frilset 1 Eidsvold (i Fridlaugssætrom RB. 431, jfr. 429), udt. fr æ Uset.

Jfr. flg. Navn.

Friöleifr (M.) forekommer paa Island (Landn. 200) om en fra Gautland stammende Landnamsmand. Ikke kjendt fra Norge,Fiiöleifr — Friörekr.

meu derimod ofte i Danmark i Middelalderen. Et af de neden-anforte Navne maa ogsaa kunne forklares af det foreg. Navn.

Frellumstad 94,4 Vaale (i Frædleifsstadum RB. 74 s.). Med Hensyn til Lydovergangen er at sammenligne Olumstad i samme Bygd, se Oleifr.

Frillestad 40 Høvaag.

af Frileifstadom nævnes AB. 9 paa Snaasen.

Frilstad 26 Bronnø (af Frileifstadom AB. 89), udt. friUsta.

Anm. Mulig kan af dette eller af det frg. Mandsnavn ogsaa forklares Ønavnet Frélsøen (ved Fedje i Lindaas og ved Vikten i Namdalen).

Friörekr (M.) kan tidligst paavises i Norge ved 1060 (Heimskr. 618). De følgende Gaardnavne give dog Formodning om, at det kunde være endel ældre. Tildels kan tænkes paa Kvindenavnet Frlöa (Ölafr Friöuson HHS. cap. 204; DN. II 505. XI 34).

Frisli 144 Ringsaker (Friidß- St.), udt. fris-.

Frisvol 80 Stange (Frødisualdt HC.), udt. ligesaa.

Frisliolm 105 Stange (Fridisholm Brev fra 15de Aarh. i Reg.), udt. fress-.

Fresvold 51 S. Odalen (i Frøsuælli RB. 470), udt. fress-. Vel usikkert. [NG. III 183 forklaret af et muligt Froysvçllr.

Frisvold 7 Lom (Friißuoldt St.), udt. /KV. [Jfr. NG. IV,1 48.

Fridiksrud i Ringebu, anf. 1336, DN. III 166.

Fristad 57 V. Slidre (a Fridighstaöum 1334, DN. IV 181), udt. frissta, alm. skr. Frigstad.

Førstad 145 Sandeherred (i 14de og 15de Aarh. skr. Firigst:, Firikst:, se DN. III 342, IV 210, II 416, I 410, VII 341, RB. 54. 55), udt. førrsta, alm. skr. Furrestad.

Fristad 113 Tjølling (i Fristadum BB. 207), udt. f ri'st a.

Frikstad 10 Mykland (Frystade 1506, DN. X 237), udt. frilista.

Frikstad 48 Iveland (Frigstadt 1595), udt. ligesaa.

Frikstad 79 Oddernes (Frigstadt 1601), udt. ligesaa.

Frikstad 22 Finsland (Frigstadt 1601), udt. frtlsta.

Fristad 22 Ogne (a Fristadum 1465, DN. IV 702), udt. friest (med den eiendommelige jæderske Afkortning af -stad).

Fristad 24 Klep (Fridikstad 1520), udt. ligesaa.

Fresvik 91 Ullensvang (Frysuigh 1520), udt. frfss-. Forklares vel noksaa rimeligt af dette Mandsnavn, som af Gudenavnet Freyr.

Fristad 25 Askvold (Friestadt NRJ. II 139), udt. frissta.

Frisliden 1 Hornindalen (Friöregsliö BK. 17 b), udt. frissUda.

Frisvold 14 Eid Romsd. (af Fridrikswelle AB. 75), udt. fri s-.

Frisvold 14 Eresfjord, udt. ligesaa.

Fresvik 41 Nesset (Fridikswik AB. 69), udt. fress-.

Anm. Hid hører maaske ogsaa i Firistadiim, anført RB. 21076

som liggende i Tune Sogn, jfr. de ovenanførte ældre Skriftformer for Førstad i Sandeherred.

Frööi (M.) meget brugt i Norge i ældre Tid; endnu kjendt paa fl. St. Meget sjeldent paa Island; oftere i Sverige og Danmark.

Frorud 62 Skiptvet (Frodarud 1411, DN. V 334, jfr. RB. 174), udt. frorü.

Frodevik i Onsø, anf. DN. II 120, IX 273.

I Flor ød 97 Vestby (Frodarud RB. 127) NG. I 14 f.]

Frodarud i Eidsvold, anf. RB. 429 (skal nu være Plads under Præstegaarden og kaldes frauerü).

Frostad 128 N. Fron.

Frogaarden 88 V. Toten (Frogaardt 1578), alm. skr. Flu-qaarden.

Froilalandsbø i Mo TI., 1515 (DN. IV 786), nu Frolands-greenden.

Froland 8 Froland (Frodoland 1400, DN. XIII 43; Freodholand 1425, DN. IV 602; Frodeland 1427, 1458, DN. II 520, IV 692; Frodæland 1444, DN. XIII 85).

Froholt 28 V. Moland, udt. fro elt.

Frotveit 62 Fane (Frodotueit VL.).

Froastad 60 Vikør (Frodostadher VL.).

Frostad 69 Vestnes (af Frodastadum AB. 77).

Frostad 96 Rissen (mulig ei sammensat med -stad og rettere at skrive Frosta; skrives Froste 1559, Frostenn 1590), udt. fra ssta.

Frovaag 15 Tranø (af Frodavaaghom DN. VI 348), alm. skr. Fruvaag.

Frosti (M.) kan ikke findes at have været brugt som Navn, uden forsaavidt det forekommer som Dvergenavn i Vøluspaa og som Mandsnavn paa svenske Runestene. Af de følgende Stedsnavne synes dog med Rimelighed at kunne sluttes til Navnets Brug ogsaa i Norge. Det er at mærke, at Frostastaöir anf. som Gaardnavn fra 2 forskjellige Steder paa Island (Kålund I 216, II 76).

Frosterud 96, 2 Askim, udt. med aaben Vokal i 1ste Stavelse. (RB. 143 s. anf. en Gaard Frostpueit under Askeim K.).

[Frosterud, Plads under Sulerud 20 Eidsberg, nævnt 1723, NG. I 134.]

Frosterød 82 Vaaler Sml., udt. ligesaa.

Frostestad 64 Halsaa (Frøystad 1601. Frøsse- 1610. Frøste-1604), udt. ligesaa.

Anm. Ved det sidste Navn kan der maaske være Tale om Forklaring af et Elvenavn af Stammen Frost-, Derpaa tyder Frosteli 24, 6 Nissedal (skr. Frostelidt i St.), der ligger vedFrosti — Færekr.

Elven Frostøll (d. e. Frostdøl, der igjen er en gjennem Frostdalen dannet yngre Form af et saadant Elvenavn); jfr. Frostdalen nordostlig i Lærdal i Sogn.

Frændi (M.) findes oftere som Mandsnavn i Sverige og Danmark; i Norge kun som Navn paa en enkelt, maaske ikke norskfødt Mand (Frænde Ingvarsen, Raadmand i Bergen i '2den Halvdel af 15de Aarh.). Herfra synes dog de flg. Gaardnavne at stamme:

Frenstad 37 Kvikne (Frendstadt 1520), udt. fræn,nsta, alm. skr. Frengstad.

Frænderud 8,1 Gransherred, udt. frænde-.

Fugli (M.) kjendes fra Norge kun som Tilnavn (Vestmaör fugli i Osloegnen 1324, DN. III 133, efter hvem den nu forsvundne Gd. Fuglaruö i Bærum, som nævnes ogsaa DN. IV 264, maa have faaet Navn). Det anføres som Mandsnavn i enkelt Tilfælde fra Sverige. De nedenfor nævnte Stedsnavne synes for mange til, at de vel kunne forklares af Brugen som Tilnavn. [Jfr. NG. II 347.]

Fuglegaarden 36 Vestby (1578).

[Fogstad 66. 67 Hof i Jarlsberg (i Fulgstodum 1378 DN. XIV 10). Maaske opr. F ugl s s ta 5 ir eller FuglastaSir. NG. IV, 1 87.]

Fuglestad 54 Bjerkreim, udt. fögglesta.

Fuglestad 28 Ogne, udt. fdgglésst.

Fugledal 36 Hammer??

Fuglstad 52 Bindalen, udt. føuglsta.

Fuglstad 36 Nesne, udt. fauelsta.

Anm. I adskillige med Fugl- begyndende Navne ligger det nærmest at antage Sammensætning med Appellativet fugl; saaledes, ialfald i Regelen, ved Fuglli, Fuglerud og Fuglset. Ligeledes ved Fuglevise, som dog vel i de fleste Tilfælde er opstaaet ved Misforstaaelse af Fülavik (af Adj. füll; den — ved Ebbetid — stinkende Vik).

[Fundinn (M.). Dette Mandsnavn kjendes fra Sverige og Danmark (Lundgren S. 60, O. Nielsen S. 28). Af det kan forklares følgende Stedsnavne:

Fonningsrud 100 Eidsberg (Fonings- 1593, Fundings- 1604) NG. I 144.

Funningrud 19 Nesodden (Fundings- 1366—67) NG. II 90.

Fundisrud RB. 273 under Aker NG. II 123.

Funningsland 37 Hjelmeland (Funndinngslannd 1567. Fundings-land 1602. Fundingxland 1661), udt. fönningslann.)

Færekr (M.). Kan ikke sees at have været brugt som Mandsnavn. De flg. Gaardnavne kunde, efter den Form, hvori et78

Færekr — Galti.

Par af dem skrives i Middelalderen, synes at være sammensatte dermed, men Slutningen bliver tvivlsom derved, at der i flere Tilfælde kan paavises uægte Brug af -reks- i middelalderske Skriftformer af Stedsnavne. [Jfr. NG. II 394.]

Færstad 16 Nannestad (i Færekstadum 1316, DN. IV 111, jfr. IV 158 og RB. 258; i Færastadhom 1413, DN. II 469).

Færsnes 16, 3 Vegaarsheien.

Færstad 47 Os (Fergestad 1520, Ferrestadt 1563).

Færestad 22 Lærdal (Færestad, Feriæstad 1520).

Ferstad 44 Selje (Ferestad 1603).

Ferstad 103 Strinden (af Færixstadom AB. 33, 118).

Ferstad 118 Inderøen.

Anm. Jfr. Færasætr AB. 90, nu Fer set 9 Vega. — Nogle af de senere blandt de anførte ældre Skriftformer synes at gaa ud fra, at Navnet Færstad skulde betyde: Færgested. Denne efter de ældste Skriftformer formelt betænkelige Forklaring modsiges ogsaa af Gaardenes Beliggenhed i flere Tilfælde.

G.

Gagni (M.)? Jfr. Thj. VSS. Skr. 1882 S. 30. [Se NG. I 253.]

Gakki (M.) kunde efter det anførte Stedsnavn mulig antages at have været en Kjæleform f. Ex. af Gar fir. Ikke paavisligt ellers; kunde nok ogsaa tænkes at have været Tilnavn.

Gakkestad 21 Bygland (1595).

Galti (M.) forekommer ofte som Mandsnavn paa Island, allerede saa tidlig som i 10de Aarh. (Landn. 78, 184, 189, 232). I Norge kun fundet et Par Gange i Viken henimod 1400 (RB. 385—387). De følgende Stedsnavne kunne nok alle formelt forklares deraf, men formodentlig er en stor Del af dem af anden Oprindelse. Det maa nemlig mærkes, at Galten, ligesom det ofte bruges som Navn paa Skjær, ogsaa forekommer som Fjeldnavn; endvidere, at der er Spor til et Elvenavn af Stammen Galt- [Galtelven i Hægebostad, Galtedalstjern i Jevnaker, [Galtan i Blekinge]; se ogsaa Anm. nedenfor). Endelig maa haves i Erindring, at baade galti og gçltr findes brugt som Tilnavn.

Galteby 132,2 Trøgstad.

Galtebu 65, 2 Askim (1593).

Galtebu 95 Spydeberg (i Galtabudum RB. 217, jfr. 146 og 292).

Galterud 75 N. Odalen (Galtarud RB. 464).

Galterud 23, 3 Hof Sol. (kaldes saa, men skrives Stensbøl). Galstad 64 Vaage, udt. gæ'Hsta. Galterud 142 Øier. 92 Faaberg.

Galtestad 65 Biri (Galtestad 1494, DN. X 224), udt. gdUsta. Galtarud, anf. RB. 109 under Røken Kirke, i Galtgiardæ i Solum, anf. RB. 18 (sands. = Galtejordet, en

Part af Bjørntvet). Galteland 14 Evje.

Galdal 47 Fjotland (skrives ligesaa 1594), udt. galldal. Tvivlsomt, og kommer vel snarest af det formodede Elvenavn, hvis lste Led er Galt-, Galtegre i Vikedal, anf. 1610. Galteland 26 Hosanger (Galtaland BK. 32 b). Galtvik 9 Kolvereid (kaldes Galtneset-, maaske af Skjærnavn). Anm. Galterud 63 S. Odalen ligger ved en Bæk, som udspringer fra G altetjer net; har altsaa vel Elvenavn i lste Led.

Ganiall (M.) var almindeligt Mandsnavn i Norge (ikke paa Island); endnu bragt efter Aasen paa Søndmør og ved Mandal. Ogsaa svensk og dansk.

Gammelsrud 152 Rakkestad (Gamalsrud RB. 157, jfr. DN. I 525).

Gammelsrud 94, 16 Eidsberg. Gammelsrød 14 Raade.

Gamalsgardr, Bygaard i Oslo, DN. II 105 (1315) og oftere. Gangfløt 81 Nannestad = Gamalsflçt? [Nærmere Oplysninger

herom NG. II 401 f.] Gamalsrud i Hurdalen, anf. RB. 273, 433.

Garör (M.) almindeligt Mandsnavn i Norge (ikke islandsk). De flg. Navne kunde ellers ogsaa tænkes dannede af G ar ö arr, der findes af og til (DN. V 106, VI 326,1 627, II 67). Ogsaa Mandsnavnet Garöi kan tildels komme i Betragtning (DN. I 90, 151, 643. X 13, 229 — samtlige Exempler fra Voss). Appellativet garör (Gjerde) kunde ogsaa ved nogle af Navnene nok tænkes at passe efter Meningen.

Garsegg 46 Eidsberg (Gardzægh 1406, DN. II 446, jfr. RB. 166,

171, 173), udt. galsægg. Gardzrud i Skjeberg, anf. RB. 508.

Garsvik 63 Høland (Garzuik 1311, DN. VI 76, jfr. IX 177, X

180), udt. gals-, Garstad 104 Vang V. (a Gardzstadum 1343, DN. II 214), udt. gar-.

Garstad 13 Bamle (i Gardstadhum RB. 9), udt. galsta. Gardzgardr, Bygaard i Skien. DN. III 512. X 77. XI 183. Garshol 22 Ulstein (Gandesoll 1520), udt. ga'rsol. Garstad 37 Vikten, udt. galsta. Hører mulig ikke hid, da det 1520 findes skrevet Gartested.80

Garpr — Gasi.

Garpr (M.) forekommer i et Brev fra 1311 (DN. II 95) som Navn paa 2 Mænd i "Valdres; ellers ikke fundet som Mandsnavn.

Garsrud 1 Trøgstad (Garpsrud RB. 145), udt. galsu.

Anm. Garpestad bl Time kunde jo tænkes at skrive sig fra en svagt bøiet Form af Mandsnavnet, Garp i, men er vel snarere sammensat med Elvenavn; Garpa heder endnu en Elv i Hadelands østre Almenning (mærk ogsaa det oftere forekommende Gaardnavn Gjerpen, gl. Gerpin, som jo maa være dannet af Stammen garp-).

Gasi (M.) findes af og til som Mandsnavn (endnu i Mandal og Raabyggelaget efter Aasen), men er vanskeligt at skille fra det følgende, G å si. Det falder vel sammen med Gassi, som ogsaa forekommer enkelte Gange (samme Mand findes skr. Gase og Gasse, DN. VII 684 og 782). Hertil vel:

Gashus 33 Moss (Gaßehuß St.), udt. gas-.

Gassægardr paa Lesje, anf. 1394, DN. V 265.

i

Gasi (M.). Til dette Navn kan vel føres Ribbungføreren Gäsi undan fjalli (Fornm. s. IX 294), og ialfald Gosa sunir paa Runestenen ved Yang Kirke i Valdres (N. Forni. 117). Sandsynlig har man det ogsaa i RB. 80 og DN. IV 215. Det synes, som det vil sees, at have givet Ophav til mange Steds-navne; Afledning af Fuglenavnet gäs synes kun undtagelsesvis rimelig.

Gaaseby 13 Rødenes (1593).

Gasaholt anf. RB. 505 under Rokke Kirke i Berg Sm.

Gaasarud anf. RB. 156 under Aremark K.

Gaaserud 85 Skjeberg.

Gaaserud i Nes Hd., anf. 1669.

Gaaserud 86, 2 Biri.

Gaaserud 88 0. Toten.

Gaasedelen 29 Vang V., udt. gassdeüde (mærk her den oven omtalte Runesten med Navnet Go s i i samme Bygd).

Gaaserud 9 Modum (Goserud 1487, DN. II 691; Gasse- 1512, DN. II 767).

Gaaserud 46 Lier (Gasarud RB. 215, jfr. DN. IV 438).

Gaaserud 40 Sandsvær.

Gaaseberg 2 Flesberg.

Gaaserud 65 Sande Jb. (Gaßerød 1593).

Gaaserød 11 Andebu.

Gaaserod 38, 2 Tjølling (Gaszerud 1547, DN. VIII 837).

Gaasholt 79 Hedrum, udt. gassølt.

Gaaserud 60 Lardal, udt. gø'ssrü.

Gaaserud 25 Lunde, udt. gasårü (mulig af Gasi).Gasi — Gauthildr.

Gaaseland 86 S. Undal.

Gaasestein 120 S. Undal, udt. ga stein.

Gaaseland 76 Kvinesdal.

Gaasland 68 Bjerkreim, udt. gå"slann.

Gaaseland 94 Finnaas (Gasaland BK. 7).

Gaasland 10 Holandet Guld.

Gaasbakken 26 sammesteds (tildels opg. Udt. -barkinty; er dette

rigtigt, hører Navnet naturligvis ikke hid). Gaa.smo 35 Snaasen. Gaasland 64 Bø Ndl.

Gaasbøl 22 Sortland (Gaßebøll 1610). Mærk dog, at her er en Fjord Gaasfjorden', den kan tænkes som Gaarden at have Navn efter en Mand Gåsi; men Sammenhængen kan vel ogsaa være den, at Fjordens Navn er sammensat med Fuglenavnet, og at Gaas- derfra er overført paa Gaarden.

Gaukr (M.) er kun fundet som Navn paa en enkelt Mand paa Island i 10de Aarh. (Gauk Trandilsen, se Landn. 310 n., Njäls s. Gisl. I 103, 748, Munchs Saml. Afh. IV 521). De fleste af de flg. Stedsnavne, som efter Formen synes sammensatte dermed, er vist at forklare af Gautr, thi det maa bemærkes, at Gauts- af Gautr (se dette), naar det var gaaet over til Gaus-, i Udt. kunde blive til Gaules-, naar en Konsonant følger efter, paa Grund af Tilbøjeligheden til at indskyde Æ-Lyden i saadan Situation. Ligesaa maatte, under samme Forudsætning, Gaules- kunne opstaa af Gaus- med flg. Kons. af Elvenavn-stammen Gaus-.

Gauksporp i Rakkestad, nu gaaet ind under Skjøltorp, GN. 67 (Gaugsporp RB. 1591. DN. VIII 469, Gaustorp, DN. X1 19, Gaukstorp, Gaustorp DN. X 146, 147, Gautztorp DN. X 757, Gougstorp DN. X 738; Goegstrup Brev fra 1415, Reg. 36; Gagstorp, Gougstorp 1520). [NG. I 225.] Gaukstad 84 Lom (a Gauugstadhum, Gaustadhum 1430, DN.

VI 456). [NG. IV, 1 59.] Gaukstad 7 Biri.

Gokstad 48 Sandeherred (i Gaukstadhum 1386, DN. I 370 jfr.

RB. 56), udt. gaklcsta. Gauksaasen 158 Lyngdal.

Gauksdal 57 Kvinesdal (Goußdall 1610); kaldes nu Hauan. Gauksvik 42 Kvinnherred, hørtes udtalt dels gass-, dels gaus-. Gaukstad 9 Fuse.

Goksøren 10 Herø Sdm., udt. gqlcksøira, alm. skr. Gules-.

Gauthildr (Kv.). Dette Kvindenavn kan neppe paavises brugt 2, men maa ligge til Grund for:

1 Trykt: Gangs-,

2 I Sverige Gauthildr, Moder til Olav Tretelgja (Yngl. s. Kap. 42, F. J.; Fornald. s. II 103). (S. Bugge).

Guttulvik 90 Bjørnør (maa sikkert være det i AB. 43 uden nærmere Stedsangivelse omtalte Gautildawik; Gutteluig NRJ. II 50, 51; Guttilluigh 1559, 1590); opgiven Udt. guttull-,

Gautr, Gauti, Gautarr (M.). Der kan være Tvivl om Valget mellem disse tre Navne ved mange Stedsnavne,

hvorfor det vil være hensigtsmæssigt at anføre de Stedsnavne, som antagelig maa komme af et af dem, under ét. Alle tre Navne vare meget hrugte i Middelalderen hos os, og de to første bruges ikke saa lidet endnu. Jfr. ogsaa Gau tre kr og Gautulfr. Desuden kunne lignende Sammensætninger dannes med en Elvenavn-stamme Gaut-, hvoraf mange Spor findes: Gautaaen i Dovre; Gautelven i Drangedal, hvoraf Gaardnavnet Gautfald GN. 44; Gaut dalr, nu Gutdalen i Opstryn, liggende ved en Elv; Gautnes (nu Gunnes) i Rennebu ved en Elv, der nu kaldes Gøtvella (d. e. Gaut ve 11a), men som oprindelig maa have hedet Gaut eller Gauta. [Jfr. NG. II 197.] Et oprindeligt Gaus-, af Elvenavnstammeu Gaus-, vil ogsaa kunne give samme Nutidsform som opr. Gauts-, Gaut ars- (og Gauta-, hvis sidste Led begynder med s). Jfr. ogsaa Guörekr [og NG. I 115 nederst]. Ved adskillige af de anførte Gaardnavne bliver selvfølgelig Afgjørelsen tvivlsom.

Guthus 43 Vaaler Sml. af gata f., Vei, eller af Gauti (har været brugt i Sml. endnu i forrige Aarh.). [NG. I 365.]

Gaustad 110 Onsø (Gautstadh DN. IX 273; af Gaudzstadhum DN II 120).

Gusrud 47 Kraakstad (Gautsrud RB. 131; Gudtzrud 1593).

Gaustad 42 Aker (i Gautastodum 1396, DN. VI 388, jfr. RB. 237, 300).

Gaustad 22 Nittedalen (i Gautastadhum RB. 412).

Gauterud 31 Gjerdrum (Gautarud RB. 412).

Gautarud i Eidsvold, anført DN. VI 341, II 497 (gaaet ind under Østre Aas).

Gaustad 22 Romedal (a Gauttæstadum 1348, DN. III 212 jfr. II 542, VII 537).

Gaustad 18 Stange (Gawtestad 1521, DN. I 764, II 786).

Gaustad 60 Eidskogen (i Gautastadum RB. 461, jfr. DN. XI 125).

Gauttveit 186 Gran.

Gusgaarden 41 Norderhov (Gudsgordt 1557), udt. gu'ss-.

Gauterud 146 Sem (antagelig = Gautarud RB. 70, 71, 72).

Gautagardr, Bygaard i Tønsberg, nævnt tidligst DN. V 159 (1348) og oftere til 1507 (DN. IV 769).

Gautæsætr anf. 1378, DN. VIII 229, og antagelig liggende i Tinn.

Gaustaa 118 Tinn (Gudstad 1585; Goudestad, Gouthestad JNV. 369, 371, 372), nu alm. mod Udtalen skr. Gautestad; er udentvivl sammensat med stoö f. (Stø, Landingsplads).Gautr — Gautulfr.

Gautestad 36 Iveland (Guthe-, Gotte- 1595), udt. efter forskjellige Opgaver gaude- eller gaue-.

Gautestad 28 Evje (Goutte- 1610).

Gausland 29 Haa (Goudzlannd 1567).

Gausel og Gaudesæd 14 og 15 Hetland ere Nabogaarde; der er ingen Elv i Nærheden.

Gaut et un 59 Suldal.

Gaustad 39 Alversund (Gaawdstad VL.).

Gausnes 15 Ørskog, i senere Tid tildels mod Udtalen skr. Gaursnes.

Gaustad 121 Kvernes (Godestad NRJ. II 66); af samme Oprindelse vel den nærliggende Gaard Gautvik.

G ustad 136 Skogn (Gudestad OE. og DN. XI 656, 1532).

Gustad 33 Sparbuen.

Gustad 45 Bo Ndl.

Gotastadir i Kvæfjord, an f. AB. 100, jfr. DN. VI 348 (mulig = det nuværende Gaarli GN. 51. 52.

Anm. Af Elvenavnstammen Gaut- er vel snarest at udlede f. Ex. (foruden tidligere anførte Navne) Gutvik 1 Leka (af Gautwikom AB. 84, ikke ubetydelig Elv ved Mid-Gutvik). Til Elvenavnstammen Gaus- hører antagelig bl. a. Gausvik 30 Trondenes, Gausbu 60 Mo Tel.; Gaustad 54 Støren (nu ikke brugt i daglig Tale, da de to saaledes i Skrift benævnte Gaarde kaldes Volden og Breksæteren) kommer af Elvenavnet G a u a (i Egnens Maal lydende Gød). — Om de fleste af de i Nutidsform med Gus- begyndende Navne lader sig, som det vil sees, ikke mere sige efter de foreliggende Oplysninger, end at de sandsynlig maa stamme fra et med Gaut- begyndende Personnavn.

Gautrekr (M.) findes ikke som Mandsnavn i Norge og paa Island udenfor Sagntiden, men kjendes fra Danmark.

Gautestad 101 Rakkestad (i Gauttrixstadhom RB. 162, Goutte-stadt 1604), udt. qø'ssta.

Godderstad 25 Holt (Gottrigstad 1539, DN. XI. 752), udt. gaddørsta.

Gautulfr (M.) oftere som Mandsnavn i Norge, tildels i Formerne Gotulfr, Gutulfr, Gatulfr (DN. I 176, 823. II 421. V 288. VI 460. XIII 13, 137. RB. 388). Jfr. Gautr.

Guttülsrød 87 Vaaler Sml. (Gotulfsrud RB. 481, Gatulfsrud RB. 487), udt. guttulsrø.

Guttulsrød 68'Borre (Gautulfrud RB. 70).

Guttelsrød anf. 1723 som Ødegaard under Kopstad 71 Sande Jb., men kaldes i 1668 Gul^rud og skriver sig altsaa mulig fra Guöulfr.

Guttelsrød anf. 1723 som Ødegaard under Aasenden 4 Vaale.

Guttelsrød anf. 1668 og 1723 som Ødegaard under Søndre Lærum 101 Vaale.

Gustad 36 Levanger (af Gautulfstadom AB. 20. Gautestad OE.), udt. güssta.84

Geirhildr — Geirmundr.

Geirhildr (Kv.), se under Geirulfr.

Geiri (M.) forekommer kun paa Island i 10de Aarh. (i et Tilfælde om en indflyttet Nordmand). Jfr. Geirr og Gerör.

Gjerstad 127 Andebu (Gerested 1516, DN. VII 532; Gierestad 1600, i senere Tid alm. Gjerrestad).

Gjerstad 29 Haus (a Geirastadum 1329, DN. I 169, jfr. DN. IV 167, BK. 32 b, 33 a, 60 a, 62 a, b, 63 b), udt. jSr-.

Gjertveit 49 Ullensvang (Gæir|)uæit BK. 78b, 79-b), udt.jdtr-. Vel tvivlsomt.

Gjerstad 24 Voss (a Geirastodhum 1340, DN. I 210, jfr. III 340), udt. jcÉ'r-,

Geirlaugr (M.) og det tilsvarende Kvindenavn Geirlaug (Kv.), begge jevnlig forekommende i Norge i Middelalderen (endnu tildels brugte).

i Gæilaugstadhom, anf. RB. 431 under Eidsvold Kirke.

Geirleifr, Geirleikr (M.). Forekomme begge i Middelalderen, det sidste DN. V 154, VII 363; det förste om to Landnamsmænd paa Island (Landn. 137, 211) og DN. I 520, V 260, VII 375, X 131. Hertil høre:

Gillingsrud 161 Trøgstad (skrives saa allerede 1520).

Gillingsrød 87 Raade (Geirleifsrudh RB. 494 s.).

Geirmundr (M). Ved dette før som nu alm. Navn er alene at mærke, at det i middelalderske Breve fra Valdres og Ringerike forekommende Hjçrmundr eller Hiærmundr (DN. I 272, II 445, IV 242, XII 205x) vilde vel give samme Nutids-form, men intet Stedsnavn kan bestemt paavises at være sammensat dermed.

Gjermstad 86 Stange (Gjermestadt 1578, i senere Tid urigtigt skr. Hjermstad).

Gjermshus 12 Vinger (i Germundahusum RB. 460; Giermandtz-huß St. 1022).

Gjermuiidrud 159,1 Modum. 10 Nore.

Gjermundrød 22 Andebu, udt. jtärménrø.

Gjermundnes 62 Aamli, udt. j&'rmönnes.

Gjermestad 54 Egersund (Germestadhe allerede 1520).

Gjermundstad 18 I. Holmedal (i Gæirmundarstodum BK. 28 a).

Gjermundnes 35 Vestnes (Germeness allerede NRJ. II 87), udt. j&'rmänes.

1 Tiærmund, der forekommer i Ryfylke og Shdl. ved 1520 (NRJ. II 354. 528), tør være en Form deraf.

2 Genitivformen Geirmunds kan paavises 1405, DN. IV 545.Geirmimdr — Geirr.

Gjermstad 99 Værdalen (i Germastadom AB. 17).

Gjermstad 59 Sparbuen (Germestadt 1559).

Anm. Gjermbu 105 Norderhov skrives Gæirmalabu RB. 235, Germelbo OE., Germilboo St., af Geirmaby AB. 102, Gremelbo 1520). Den allerede ved 1600 paavislige og senere almindelige Skrivemaade Gjermundbo maa altsaa grunde sig paa feilagtig Etymologi; forøvrigt ved jeg ikke at anføre noget sikkert til Forklaring af Navnet.

Geirr (M.). Almindeligt paa Island allerede i den ældste Tid; senere temmelig sjeldent i Norge (DN. II 264. 433. V 273. 354); hos Aasen kun anført som forældet Navn fra Telemarken. Kan i Sammensætninger lettelig forvexles med flere andre Ord: med Mandsnavnet Geiri, Geirulfr og Gjaröarr (hvilket sidste i Norge i 14de og 15de Aarh skrives Giærdær, Gierder, Gerder osv.), med Kvindenavnet Gerör, med det under dette omtalte Elvenavn Gerd. Ogsaa J a r p s-, af Mandsnavnet Ja r pr, vil i Nutidens Udtale komme til at lyde ens med opr. Geirs-. Allerede i Middelalderen er Geirs- tildels gaaet over til G eik s-, ligesom det ovenfor under G au kr er forudsat som sandsynligt, at Gauks- kan være opstaaet af Gauts-. Mulig høre ogsaa nogle af de herefter under G ei tir opførte Navne hid. — Se ogsaa Hjçrleifr.

Gjerstad 20 Skiptvet (Gerrestadt 1600). Kommer maaske af det ovenfor omtalte Elvenavn; lidt længere oppe ved samme Vas-drag ligger en Gaard Gjerskog, der dog nok kunde skrive sig fra den samme Mands Navn som Gjerstad. [Jfr. NG. I 79 f.]

Gjeksrud 17 Vestby (Geiksrud RB. 127, 131).

Gjekstad 46 Vestby (udentvivl = a Geirsstoöum, Gerstoöom 1302, DN I 86; i Geistadum 1389, DN. III 362).

Gjersøien 72 S. Odalen (Gierßøenn St., Gierdeßiøe OC.).

Geiksgardr i Follebu i Gausdal, nævnt 1393, DN. V 259.

[Gjeisar 38 Lom (i Gæisarfue DN. V 172, 1354). Usikkert, se NG. IV, 1 53.]

Gjerso 156 Stokke (Gerredtzrudt St.; Gierßrød 1593); i senere Tid alm. skr. Jersø.

Gjekstad 87 Sandeherred (i Geikstadom RB. 56, jfr. DN. II 254. III 257).

Gjerstad 34 Tjølling (antages alm. for at være det gamle, i Ynglingasaga omtalte Kongesæde Geirstaöir; Gerestadt 1520, 1593; Gierestadt 1600, 1604), udt. jérr-.

Gjerstad 4 Tromo (Giersta St. St.), udt. jdé'r-.

Jersdal 20 Herred (Gerißdall 1600, og senere stadigt skrevet med G).

Gjerstad 95 Tysnes (Gerestad 1520; Gierestadt 1563; Gieriistaid 1567; Gierrestad 1610).86

Geirr — Geirulfr.

Gjersvik 97 Tysnes (Geresuik 1520, Gierisuig 1563, Gerrisuigenn 1567), mulig = Gyrissuik i DN. X 25, 27 (1327) og horer isaafald ligesom frg., der er Nabogaard, ikke hid.

Gjersdal 62 Volden (Gierrisdall 1603), udt. jce'ss-.

Gjerset 168 Borgund og 5 Eid R. (Gerd- NRJ. II 90).

Gjersvold 30 Øksendalen, udt. jærs-.

Gjerstad 54, 2 Veø.

Gjerstad 5 Stangvik, udt. jærr-.

Gjerstad 25 Halse, udt. ligesaa.

Gjerset 64 Melø, udt. jcér-.

Gjersvik 6 Bjugn, nu kaldet Aunet.

Anm. J enkelte Tilfælde skrives i Middelalderen Gerikstadir ved Gaarde, der nu hede Gjerstad, saaledes den Gaard, der har givet Gjerstad (alm. skr. Gjerrestad) Sogn i Nedenes sit Navn, endvidere Gjerstad 20 Bamle og Gjerstad 50 Stod1. Heraf bør man visselig ikke slutte sig til et gammelt Mandsnavn Geirrekr eller Gerekr, hvortil der ikke er Spor ellers3. Formen med -reks- maa være opkommet, som i flere Tilfælde ellers (se S. 22), ved Indskydelse af Æ-Lyden og Forandring af den forudgaaende Vokal; den oprindelige Form kan have været f. Ex. Geirastadir eller Geirulfsstaöir.

Geirriör (Kv.) ikke fundet i Norge, men vel paa Island, og der allerede i Landnamstiden (Landn. 99). Kjendt fra Danmark. [Jfr. NG. II 347.]

Geridhanes, anf. RB. 454 under Hof Kirke i Solør.

Geirulfr (M.) forekommer paa Island i Landnamstiden (Landn. 156, 228); almindeligt i Norge i den senere Middelalder og endnu brugeligt i en stor Del af Kristiansand Stift. Der er Mulighed for, at nogle af de under Geirr opførte Stedsnavne kunne høre hid.

Gjershvam 63 Kviteseid (Gerashuam 1545, DN. X 780; Jerus-huam 1554, DN. X 812; Gerißhuam 1593), udt. jtérsonn.

Gjerusstad 45. Aamli, udt. jerussta.

Gjerustad 20 Vegusdal, udt. je rusta.

Gjærelstad 101 Søgne (Jeraldstadt 1601, 1604; Gieruldstae 1610), udt. jcérélsta, alm. skr. Gjervoldstad. Dette Navn kunde vel ogsaa henføres til Ge i rh i ld r3.

Gjersdal 2 Lund (Geresdall 1563; Giørusdall 1567).

Anm. Gjøraasvik 96 Leksviken (Gieresuig 1610, udt. ja rås-) kan vel ogsaa med Rimelighed henføres til dette Mandsnavn.

1 (Gjerstad i Nedenes) a Gerixstodum 1374, DN. I 324; a Gerikstadum c. 1400, DN. X 79; Gerikstada sokn AB. 107. (Gjerstad i Bamle) a Gerix-stadvm 1390, DN. I 382; i Girikxstadhum Rb. 21 (Gjerstad i Stod) af Gerixstadhom AB. 10.

2 Paa Island Geirrekr, Reykdoela s. Kap. 6, jfr. oldtysk Kérrih(S. Bugge).

3 Eller til Mandsnavnet Geiraldi paa en Runesten fra Grinni i Støren (S. Bugge).Geirvaldr — Geitir.

87

? Geirvaldr (M.). Der findes ikke ellers Spor til et saadant Mandsnavn1, men man ledes til at antage det ved de flg. Stedsnavne (de tilhøre, som man vil se, et begrændset Strøg i det sydvestlige Norge).

Gjervoldsøen 1 Hisø (Gieruoldtz- 1610), udt. jSrvels-.

Gj er voldstad 28 Holme (Gierualdstad 1543, DN. VII 809), udt. jcÉ'rvel- ei. jæråll-.

Gjervoldstad 32 Herred (Gierulffstad 1594; Gieruoldstad 1600), udt. jdrrvåll-.

Geitir (M.). Dette Mandsnavn findes kun paa Island og var sjeldent der. Blandt de følgende Stedsnavne er der dog enkelte, som synes at maatte forklares af det, medens den største Del af dem antagelig stammer fra andre, ikke nærmere bestemmelige Kilder. Man kan saaledes ved forskjellige af dem tænke paa Personnavnene Geirr, Gl sli, Gyöa, paa Elvenavne af Stamme Geisl- og Geis- (i Jeisaaen i Vinje; Geisåss, nu Gjesaasen i Solør; Jeiscløla, Elv i Jostedalen, den sidste muligens stammende fra Geisl-); ogsaa paa geit (Gjed) som Dyrenavn eller brugt som Tilnavn til Personer, maa der kunne tænkes. [Efter enkelte Stedsnavne synes G ei ti at have været en i Norge brugt Sideform til Mandsnavnet Geitir. NG. II 322. IV, 1 235.]

Gjesrud 172 Aker (Gidtzsßerødt 1617), udt. jess-, alm. skr. G jer s-. [Jfr. NG. II 117].

Gjestäd 63 Fet (i Gestadum RB. 447, i Gerstadum 448, Gierstad DN. XIII 47), udt. jesta. [Efter NG. II 235 mulig Gestsstaöir.]

Ujestad 135 Ullensaker (i Geitastadhom 1307, DN. II 74 og RB. 426), udt. jé"ssta.

Gjeitstad 187Faaberg (Gethestader 1442, DN. I 567).

Gistad 13 N. Aurdal (Ghistadt 1520, Gydstadt 1578, Gigstad 1592 og alm. senere), udt. jTssta.

Gjesval 14 Hole (Gvswald, Giswald 1520), udt. jessval.

Gisholt 42 Solum (Giisholt RB. 26), udt. jisshølt.

Gisholt 81 Solum (Gæitzholt RB. 17; Gißholtt St.), udt. ligesaa.

Gisholt 49 Lunde (Giisleholt St., Gießholt 1593), udt. jishølt.

Gjeitestad 46 Fyresdal (Giedstadt 1585; Gieddestadt 1593), udt. jeitsta.

Giset 4 Aure (Gisætr allerede AB. 64), udt. jtset.

Gjeistad 96 Aure (Giedstad 1559).

Gjøssøen 50 Hitteren (Geitesøen OE.).

Gjesvaal 31 Orkedalen (af Geitaswale AB. 55; Giswold OE.; Getzwold NRJ. II 159), udt. jess-.

Gisvaal 114 Strinden (Getwold NRJ. II 184; Gedsuold 1559), udt. jess-.

1 Gairvaldr paa gotlandske Runestene (S. Bugge).88

Geitir — Gerör.

Giset 52 Frosten (Gedsetter NRJ. II 237), udt, jTsett.

Gjesset 51 Fosnes (Giedsett 1590), udt. jesset.

Gjeisnes 7 Kolvereid (Gesnes 1559; Giedsnis 1590).

Gjeslj orden 45 Hero Ndl. (Giedtzfiord 1610), udt. jess-.

Gjesøen 72 Rødø (Giedsøen 1610), udt. jess-.

Gjeisvik 22 Ankenes (Giedtzuigen 1614).

Gemlir (M.). Der gives nogle Stedsnavne, som vække Formodning om, at der har været et saadant, ellers ukjendt Mandsnavn (jfr. Brugen af Gama 11 som saadant). Da de findes paa ganske forskjellige Kanter af Landet, er det vel mindre rimeligt at tænke paa Forklaring af Mandstilnavn. At mærke er, at gemlir hos Skaldene findes som Navn paa Ørnen.

Gjemlestad 51 Bjelland, udt. jcémmlesta. Har, ligesom ogsaa det følgende Navn, i senere Tid været skr.

Hjemlestad, medens endnu Jordebøger fra 17de og 18de Aarh. have Gj-,

Gjemlestad 165 Kvinesdal, udt. ligesaa.

Gjemmestad 9 Gloppen (a Gemlisstodum 1308, DN. IV 77, BK. 16 a, DN. III 81, 92, I 200; i noget yngre Kilder Gemlastadir, DN. XII 28, 97, V 527 o. fl. St.), udt. gj^mmesta eller gjemmesta, alm. skr. Gimmestad.

Gerör (Kv.) kan kun paavises som Kvindenavn paa Island, i Landnamstiden og nærmest derefter; anf. hos Aasen som nu brugt ved Bergen. Enkelte af de efterfølgende Navne tør komme deraf; men de fleste ere vistnok af anden, ikke nærmere paavislig Oprindelse. I Betragtning kommer særlig et Elvenavn, der maa have lydt Gerö eller Geröa (afledet af garör = den gjerdende?); det bruges endnu paa et Par Steder paa Østlandet (Jcéla i Aasnes Sol.; Jce'la i N. Land). Man mærke ogsaa her den Stamme, som ligger til Grund for det meget gamle Navn Geröarin (Gjerdrum paa ßomerike, — mulig det samme Elvenavn). Jfr. Geirr.

Gjervaag 6 Tjømø (Gerdarvagh RB. 247, jfr. 185 og 288), udt. jté'l-,

Gjerset 18, 7 Bamle, udt. jæl-.

a Gerdistada i Fyresdal, anført 1422, DN. I 491.

Gj ere vik 29 Fuse (Gæröarviik BK. 66 a, 70 b), udt. jæra-.

Gjervik 5 Hammer (Giardarviik BK. 59 b), udt. jåér-.

Gjerdaaker 90 Voss (a Gærdarakre 1323, DN. I 147, jfr. IV 643 og BK. 76 a), udt. jcéraolc.

Gjervik 45 Askvold (Gerdarvik BK. 26 a), udt. jte'r-,

Gjerset 5 Eid R. (Gerdsetter NRJ. II 90), udt.'jær-.

Gjeroen 76 Rødø (Gerdøy AB. 91; Gerderøyen OE.), udt. jcéløia.Gerör — Gisli.

89

Anm. Den hyppige Sammensætning med Ord som Vik og Vaag vækker Mistanke om, at Iste Led i disse Tilfælde maa være et Appellativ.

Germarr (M.) kjendes ikke fra Norge, men vel fra Danmark (Germer).

Germarsøy, anført AB. 97 som horende til Lofoten (d. e. til Vestvaagøen); er vistnok Gjermesøen ved Balstad i Buksnes.

Gestr (M.) alm. Mandsnavn i Norge og paa Island, endnu meget brugt.

[Gjestang 13 Enebak (Gestongh RB. 402), udt jestång (ligger nær Stang og er vel fra først af Part af dette). Opr. Gests-Stçng? NG. II 212.]

Gjestrud 47 Hitterdal (Gestrud RB. 5 og DN. IX 356).

Gestgardr, Bygaard i Skien DN. I 214. 215. 227. VIII 155.

Gils (M.) oprindelig vel en Ændring af Gisl (jfr. Landn. 128, 159). Ikke sjeldent paa Island; i Norge kun paavisligt 1 Gang i Middelalderen (1295, DN. II 33); endnu brugeligt i Nordland (Salten) efter Aasen; fundet (i Formen Giels) i Gausdal 1520 i en Jordebog. Sideformer deraf Giuls DN. I 357 og Giulsi DN. II 151, VII 121. Jfr. Igull, der kan give samme Nutidsudtale som 1ste Sammensætningsled.

Julsrud 42 Eidsvold (Gylsrudh RB. 429), udt. julsü.

Gisli (M.) alm. Mandsnavn i Norge i Middelalderen; paa Island især i den ældste Tid. Gisl kun paa Island. Samme Nutids-form have tildels Sammensætninger med det før aabenbart meget udbredte Elvenavn Geisla (vel at forklare af geisli i den formentlig oprindelige Betydning: Stav; jfr. Elvenavne som Stavaaen, Stokkaaen, Stangaaen). Jfr. Gils.

Gislerud 17 Frogn (Gyslærud 1341, DN. III 183).

Gislæ Oo, Part af O i Vang Hd.

Gjeslerud 20,15 Brandval (mulig opkommet ved Opkaldelse).

Gislerud 17 Nes Hl. (1578).

Gislerud 28 Røken (Gislarud RB. 266).

Gislerød 91 Ramnes.

Gisletveit 7 Vegaarsheien.

Gisløen 77 Øksnes.

Anm. Elvenavnet Geisla er endnu bevaret i Holtaalen nordenfjelds, der nu udt. jihla; ved denne Elv ligger Gilset 7 Holtaalen (Geislasætr AB. 48; Gilsetter NRJ. II 150), udt. jill-. Flere nu med Gisle- eller, hvor si nu lyder ti, Gitle-begyndende Navne kunne sluttes at komme af dette Elve-90

navn, enten efter Beliggenheden eller efter Skrivemaaden med Geisl- i ældre Tid. Gislerud 10,2 Skedsmo og Gisle-dalen 22 Ullensaker ligge ved den samme Bæk, der altsaa kan sluttes at have havt Navnet; Slutningen bekræftes ved JNV. 466, hvor Bækken (i 1597) kaldes Gislen. Gitlevaag og Gitlestein 177 og 179 Søndre Undal ligge ved samme Elv. Efter Formen høre hertil Gislevold 151 Ullensaker (i Geislauallom RB. 426, 427, 428, 305), udt. jessle- [NG. II 324 forklaret af g ei s li, Straale]; Gisleberg 259 Gran (Gæitlaberg 1316, DN. IV 111; Gieislubergh 1333, DN. III 156; Geisloberg RB. 308; Geitlaberg RB. 285x); Gjeitlestad 249 Lyngdal (alm. skr. Gitlestad)\ Geislefoss 25 N. Undal (alm. skr. Gislefos). Man kan dog ikke afvise Muligheden af, at disse Navne tildels kunde komme direkte af geisl i.

[Om muligt Spor i et Stedsnavn af et med Gisl- begyndende Mandsnavn, Gisl au gr eller Gisleifr, se NG. I 133.]

Gismundr (M.). Navnet er ikke fundet i Norge, men haves i Sverige (allerede paa Runestene). Heraf er vel de følgende Navne at forklare (jfr. Asmar- under Åsmundr).

Gismerøen 40,1 Halsaa (1610).

Gisinarvik 53 Avaldsnes.

Gjafvaldr (M.) var almindeligt norsk Navn i Middelalderen; ofte skr. G-e val dr. Endnu brugt i Østerdalen (Gjevald).

Gjevelstad 151 Vestby (Gaarden er nu Underbrug, og Navnet er neppe længere i virkelig Brug).

Gjevelsrud 94 Enebak, udt. je'vels-,

Giafvaldzgardr i Hamar DN. III 344 (1384).

Gjaröarr (M.), se under Geirr.

? Glaör (M.) kunde maaske efter de her anførte Stedsnavne antages at have været brugt som Mandsnavn. At forklare disse Navne af glaör eller glaöi som Tilnavn (glaöi findes som saadant) strækker neppe til for saa mange Tilfælde. Gladhi anføres i enkelt Exempel som Mandsnavn fra Sverige.

Gladsrud 193 Sigdal, udt. glas-.

Glastad 31,6 Holt.

Gladstad 2 Høvaag (1593), udt. gldssta.

Glasøen 10 Edø (1559), udt. glas-.

Gladsøen 23 Fiatanger (Gladzøy 1460, DN. II 626), udt. ligesaa.

Gladstad 38 Vega, udt. glcessta.

1 Den her antydede Forklaring af dette Navn synes mig rimeligere end den af Fritzner (I 575 a) foreslaaede af geitill m., haard Kjertel i Sten.Glaör — Gloeöir.

Anm. I Gladsjø 39 Beitstaden (af Gladesio AB. 3), udt. gla se, er vel glaör at opfatte som Adjektiv, saa at Navnets Mening bliver: den straalende Sø (Gaarden ligger ved en liden Indsø),

Glumr (M.) almindeligt Navn paa Island, allerede i 10de Aarh.; i Norge i senere Tid sjeldent og kun paa Vestlandet (DN. III 140, IV 153, X 14).

Gloinsrud 123 Eidsberg (Glumßrud 1593), udt. glö'mms-.

Glomsrød 135 Berg Sm. (Glumsrud 1604), udt. ligesaa.

Glomstad 111 Øier (i Glumstadhum 1459, DN. V 592 jfr. VII 462, VIII 449), udt. glömmsta.

Glomsrud 37 Gol (Glumsrud 1593), udt glø'mms-.

Glomsaag 42 Øislebø (Glombßagger 1601), udt. glamms-.

Glomshclleren 106 Lyngdal, udt. glamms-.

Glomset 9 Skodje (Glomsetter NRJ II 106), udt. glamm-.

Gloinstad 38 Aure (1559), udt. gla mm-.

Gløinstad 90 Inderøen (i Glymstadom AB. 7 s.; Glymstad NRJ. II 223; Glømstad 1559).

Anm. Ved flere af disse Navne kan Afledningen af G lumr være noget tvivlsom, da der gives to andre som Iste Led i Stedsnavne forekommende Ord, hvormed det kan forvexles. Det ene er gl au m r m., hvis Betydning i denne Forbindelse synes uklar: 6rlomsaas 30 S. Odalen (Glaumsas RB. 470, jfr. DN. II 72), hørt udt. baade glamms- og glö'mms- (jfr. Glaumnes BK. 10 b, 11 b, udt. glamm-). Det andet er G1 ä m-, vistnok Elvenavnstarnme, hvoraf mange Spor findes : Glomstad 54 Aamot (a Glamastadum 1465, DN. I 634; Glaamestadt 1520, udt. glammsta, udentvivl sammensat med Glommens Navn, ved hvilken Elv Gaarden ligger; G lamastad hæ AB. 104, nu ukjendt, maa have ligget i Faaberg eller Gausdal, i OE. skr. Glomstad [jfr. NG. IV, 1 236]; i Glamstodlæ RB. 36, nu Gromstul 24 Gjerpen (udt. med lukt o); Glamosletta RB. 118, 120 i Kraakstad (nu gaaet ind under Præstegaarden) etc.

Glæöir (M.) almindeligt Navn i Middelalderen, sjeldent paa Island; endnu brugt i Fonnen Gløer.

Glædesgardr i Tønsberg DN. V 112. 113 (1340).

Glødæsrud anføres RB. 36 under Gjerpen Kirke.

Glosmyr 17 Gjerpen (Glørßmyr 1665), udt. glass- eller glø"ss-,

Gløsvaag 32 Kvernes (af Glødiswage AB. 70, 71).

Gløshaugen 64 Strinden, udt. gløs-.

Anm. Gløstad 2 Bitteren hører ikke hid; det skrives AB. 60 af Gliastadhom og maa altsaa være samme Navn som Glæ-stad 19 Ringsaker (a Gliastadhum 1457, DN. II 616) og Glæstad 7 Vardal (Gliastad 1504, DN. II 751) Disse Navne ere formodentlig at forklare af et Elvenavn, dannet af g 1 j å,92

at glitre (i Vigfussons Ordbog anføres et Elvenavn G ljå, fra Island).

Gniipr (M.) forekommer oftere paa Island (en Landnamsmand af dette Navn Landn. 270; et Par Exempler fra 10de Aarh. sammesteds 46, 60). I Norge kun enkelte Exempler (DN. I 460, III 452, XIII 98; skr. Nupr, Knupr, Hnupr); efter Aasen endnu brugt i Hallingdalen og Aadalen i Formen Nup (skr. Nul). Naar, som nu regelmæssigt er Tilfældet, G- er forsvundet i Udtalen, kan man vanskelig i Sammensætning skille det fra Knütr, hvorhen nogle

af de flg. Navne turde høre.

Nubsrød 68 Vestby, udt. nuss-.

Nubsgardr i Krødsherred, anf. 1390, DN. V 253.

?Nuvstad 272,1 Vaage, udt. nuvsta (af en Sideform Gnüfr?). [Jfr. NG. IV, 1 195.]

Nustad 79 0. Gausdal, udt. nussta. [Jfr. NG. IV, 1 192.J

Nustad 31 Bamle (Nevstadt 1520; Nudstad 1604), udt. nu sta.

GoÖini og Goöin (M.). Begge Former findes om hinanden; kun 1 Gang bemærket Gu din (RB. 278). Vistnok en Overførelse paa nordisk Grund af det angelsaxiske Godwine. Forekommer i Middelalderen hos os kun paa Hedemarken og i det sydlige Gudbrandsdalen. Heraf det hos Aasen fra Gudbrandsdalen 1801 anførte Goen (endnu kjendt i Faaberg, se Matri-kelen ved Faaberg GN. 103, 5). Samme Navn har man sandsynlig i det i Numedal endnu meget brugte Goe. I en mere oprindelig Form har Navnet holdt sig til nyere Tid paa Vestlandet. Gwdwin anføres i Ryfylke ved 1520 og Godwen ved samme Tid i Kvinnherred (NRJ. II 418, 515). For flere af de følgende Navnes Vedkommende kan Henførelsen være tvivlsom.

Goro 19 Høland, udt. görö1.

Godenaas anføres i 17de Aarh. som Gaard i Ringsaker.

Gonsveen 290 Vang Hd., udt. go'n-,

Gorud 70 0. Eker (Guerød 1626), udt. görö.

Gostad 63, 4 Rollag, udt. gossta.

Guvaag 1 Bø Ndl. (Gudinguog 1610).

Greipr (M.) ret alm. norsk Mandsnavn i Middelalderen; har afsat mange Stedsnavne. Ord, der i Sammensætninger kunne

1 Det vilde vel være for dristigt at forklare dette Navn og det ligelydende, nedenfor anførte fra Eker = Gröuruö (se G r ö a), hvori det første r var udstødt ved Dissimilation. [Jfr. NG. II 185.]

forvexles dermed, ere gref n. (Græv) og det dermed lige-betydende grefsi m. (hvoraf vel Grefsli i Trøgstad, Grefsalid RB. 245). Mærk ogsaa den forøvrigt ukjendte Stamme i de vistnok meget gamle Gaardnavne Grefsin (Aker) og Grefs-eimr (Nes Hd.). Jfr. Gris s.

(* r efsrod 112 ld (Gribsrudt 1593, Greffsrud OC.), alm. skr. Gribsrød.

Grefsrød 30 Rygge (Greypßrud Reg., i Brev fra 1368), ligeledes

alm. skr. Gribs-. Grefsrød 127 Vestby (Græipsrud RB. 128). [Sæter vestre 182 Aker skal tidligere have været kaldt gré'ssæter. NG. II 118.]

Grøsaaker 68 Nannestad (Greßagger 1578), udt. grø'ss-, alm. skr (jryc&scilç&v

Gresby 203 Vang Hd (a Græipsby 1344, DN. V 133; a Græisby

1337, DN. III 169), udt. gress-, alm. skr. Græsby. Grefsrud 120 V. Toten, udt. gré'ffs-. Grefsrud 75,1. 81,4. 85,3 V. Slidre, udt. græffs-. Grefsrud 83 Hole, udt. ligesaa. Grefstad 120 Modum, udt. græffs-. Grefsrud 69 0. Eker, udt. græ'jfs-. Grefsgaard 115 Nore, udt. groe ff s-. Grefsrud 39 Hof Jb., udt. græ'jfs-. Grefsrød 8 Botne (Græipsrud RB. 69). Græipsrud, anf. RB. 49 under Hedrum Kirke. Greipstad 40 Fyresdal, udt. greif-.

Grepshus i Haukeligrænden i Vinje, anført 1505 og 1508, DN. IX 420, 423.

Grevstad 37 Fjære, udt. græff-, alm. skr. Grebstad. Greipstad 78 Søgne (i Greipstaöum 1344, DN. I 232), alm. skr. Grebstad.

Greipsland 43 Holme, alm. skr. Grébsland. Grepstad 25 Jølster, udt. græppsta. Greivsnes 31 Volden, udt. grei'fs- eller grøi'fs-. Grefstad 6 Søkkelven, udt. græffsta eller græppsta. Grefsnes 44 Hitteren, udt, græffs-,

Grefstad 73 Meldalen (af Greipsstadom AB. 52), udt. græffs-.

Greffset i Meldalen, anført 1631.

Greistad 131 Strinden, udt. grei'ssta.

Grepstad 2 Hillesø; Udt. opg. baade grepps- og grei'ps-,

Grettir (M.) kan neppe paavises brugt uden paa Island, hvor det forekommer allerede om en Landnamsmands Søn (Landn. 157), men ikke blev synderlig udbredt. Deraf vel:

Græsvik 48 Onsø (maa nok være det i Fornm. s. VIII 396 nævnte Grettisvikl).

1 Paa et enkelt Haandskrift« Geitisvik er neppe nogen Vægt at lægge.94

IGrettisrud eller Greftisrud skrives en nu forsvunden Gaard i Fyresdal, som nævnes 1453 og 1462 (DN. I 602, 625).

Grfmaldi (M.) forudsættes af det følgende Gaardnavn. Er ikke kjendt som Mandsnavn fra Norge; men G rim al d og Gr i rn-al de anføres i enkelte Exempler frå Sverige.

Grammeltvet 24 Trøgstad (Grimaldapweith RB. 147); som Udt. opg. baade grammäl- og grdmmcl-.

Gramstad 1 Høiland?

Grimarr (M.), se under Grimr.

Grimkell (M.) oftere forekommende Navn i Norge og paa Island; i norske Diplomer oftest skrevet, og da vel ogsaa- udtalt, Grin-kell (DN. I 585, II 613, III 658, VIII 318, IX 290). Heraf sikkert det først anførte Gaardnavn, og mulig de følgende:

Grinkelsrud 30 Nes R. (Grimkelsrud RB. 477, 478, 480).

Kringstad 66 Sigdal. 21 Bolsø. 57 Tingvold.

Anm. Til Støtte for de sidstanførte Navnes Forklaring mærkes Mandsnavnet Krynekel i Ryfylke 1519 (NRJ. II 297), der ikke kan være andet end Grimkell, og Krinkilsstaöir = Grim-kelsstaöir i Torskefjorden paa Island (Kålund I 530), samt Krakelsrud 139 Kraakstad, svarende til Grakalzrud RB. 118.

Grimi* (M.) og det tilsvarende Kvindenavn Grima. Det første var almindeligt i Fortiden og bruges tildels endnu i Norge, især i det, Trondhjemske. Det sidste er ikke fundet i Norge, men vel paa Island, hvor det findes allerede tidlig (Landn. 67). Blandt de Stedsnavne, der efter Formen nærmest synes at være at henføre til Grimr, kan der være nogle, som i Virkeligheden skrive sig fra Grimarr (temmelig alm. i Norge, endnu i Telemarken) eller Grimulfr (paa Island allerede i Land-namstiden, Landn. 150, 318; ogsaa svensk og dansk). De sandsynlige Sammensætninger af Grimr og af Grima ere her anførte i een Række, da de ofte ikke kuune adskilles. En stor Del af de Navne, man kunde udlede fra Grima, komme formodentlig af et Elvenavn Grima, der har efterladt sig Spor paa flere Steder i Landet (f. Ex. Grimenes i V. Moland, ved en Elvs Udløb i Grimevandet; Grimenes i Flaabygden i Telemarken, ved Udløb af en Elv; Grime i S. Land og Grimen i Fane og i Kinservik, alle liggende ved Elv). Ogsaa Grimsa findes som Elvenavn (endnu brugt i Foldalen); ogsaa dette kunde formelt ligge til Grund for nogle af de følgende Navne.Grimr.

Grimsrud 81 Trøgstad, udt. grø'mms-.

Grimstad 100 Rakkestad, udt. græmm-.

Grimsrud 176 Rakkestad, udt. ligesaa.

Grimsby 23 Rødenes (i Grimsbø RB. 151), udt. græ'nnsby.

Grimsrod 69 Berg Sml. (Grimsrud RB. 502), udt. græ'mms-.

Grimsøen 131 Skjeberg, udt. qre'mmsen.

Grimstad 70 Borge Sm. (i Grimstaudum 1367, DN. I 302 jfr. II 659, IX 273), udt. grø mm- eller gremm-.

i Grimsbø, anf. RB. 499 og 500 under Varteig Kirke.

Grimstad 3 Raade (i Grimstadum RB. 487, 488, 489), udt. græmmsta.

Grirnsrød 3 Moss (Grimsrud RB. 224 s.), udt. græ'mms-.

Grimsrød 138 Vaaler Sml., udt. ligesaa.

Grimsrud 47 Hobøl (Grimsrudh RB. 136). NG. I 384.]

Grimsrød 136 Vestby (Grimszrud, Grymzrud DN. VIII 842,1552. NG. II 21.]

Grimelund 35 Aker (af Grimulandum RB. 238; vistnok feilagtig Form for 2det Leds Vedkommende). [Jfr. NG. II 100.]

Grimsrud anføres i gamle Jordebøger (1578, 1617) som Navn paa Maurtu 175 Aker.

Grimstad, gammel Gaard i Aker (1557, 1578), gaaet ind under Ulleren.

Grimsrud, anf. RB. 473 under Nes K., Rom.

Grimsrud 9 Nes Hd., udt. gré'mms-.

Grimset 3 Løiten (Grimesetter 1520), udt. gremm-.

Grimerud 48 Slange (Grimerødt 1520), udt. gri'mrü.

Grimsland, Ødegaard under 6 S. Odalen (Odals Værk), skr. Grimsland RB. 470, udt. gré'mms-.

Grimstad 42 Skiaaker (i Grimstadum 1434, DN. II 539), udt. grVmm-.

Grimstad 91 Skiaaker.

Grimsrud 9 Øier.

Grimstad 23 0. Gausdal (Grimmestadt St.), udt. gremmsta.

Grimstad 151 0. Toten (a Grimustadum 1317,' DN. III 106; i Grimastadum 1357, DN. IV 303, jfr. I 568, II 329, 336 o. fl. St.), udt. gremm-.

Grimsrud i 0. Toten, anf. 1438, DN. II 552, nu Plads under Præslegaarden.

Grimsrud 27 og 224 Gran, udt. gré'mms-.

(irimsrud 69 S. Aurdal.

Grimsgardr anf. 1354, DN. X 51 som Part af Bagn i S. Aurdal.

Griinsgaard 78 og 82 Nes Hl., udt. græ'mms-.

Grimeli 196, 3 Sigdal.

Grimsrud 60 Røken, udt. græ'mms-,

Grimsrud 76 Sande Jb., udt. gré'mms-.

Grimestad 21 Stokke (Grimmestad 1723), udt. gri'mm-.

Grimestad 17 Tjømø (i Grimostadum, Grimastadum RB. 67 s. 196), udt. ligesaa.

Grimsrød 64 Bamle, udt. grø'mms-.96

Grimr.

Grimsrud 49 Tinn.

Grimstveit 11 Nissedal (DN. I 563, II 596, XIV 32).

Griinsland 7 Søndeled, udt. grj'mms-,

Griinsliene 8, 8 Holt (maaske nyere).

Grimeland 50 Aarnli, udt. grtm-.

Grimsøen 39 Høvaag, udt. grø'mms-.

Grimestad 88 Øislebø, udt. greimesta eller gremesta.

Grimsby 15 Vanse (1485, DN. I 679), udt. grinns-.

Grimestad 28 Herred.

Griinshammer 150 Lyngdal.

Griinstveit 54 Sveen, udt. grimms-,

Griinsland 111 Tysnes, udt. ligesaa.

Grimstad 30 Fane, udt. gr ømm-,

Grimseid 99 Fane, udt. ligesaa.

Grimstad 3 Hosanger, udt. gremm-,

Grimstad 53 Lindaas, udt. gri'mm-.

Grimsdalen 1, 2 Jondal.

Grimestad 243 Voss, udt. grimasta. Maa paa Grund af Udtalen

vel antages at komme af Grimarr. Grimstad 112 Gulen.

Grimeli 1 Askvold (efter Beliggenheden mulig af Elvenavn). Grimsvik 1 I. Holmedal, udt. grinns- (mulig Navn fra nyere

Tid; Gaarden skrives HorseviJc). Grimsbøen 51 Jølster, udt. grinns-.

Grimeland 37 Førde (efter Beliggenheden mulig af Elvenavn).

Grimsæter 153 Førde (i Grimsætre BK. 22 b).

Grimsliden 6 Hornindalen.

Grimstad 47 Ulstein, udt. grémm-.

Grimstad 159 Borgund Sdm.

Grimstad 28 Strømsneset.

Grimsmoen 36 Surendalen, udt. gré'mms-.

Griinsviken 91,1 Aaure, udt. gré'mms-.

Grimstad 62 Aafjorden, udt. ligesaa.

Grenstad 28 Klæbu, udt. grcén,nsta.

Grciistad, Plads ved Jørstad p. Snaasen?

Grimsøen 5 Vega.

Grimstad 1 Gildeskaal.

Grimstad 57 Bø Ndl. (af Grimastadom AB. 99). Fjeldgrimstad 47 Øksnes.

Anm. Bynavnet Grimstad i Nedenes Amt hører ikke hid. Det er dannet af Navnet paa en nærliggende Gaard Grøm, og sidste Led er stçö f., Landingsplads; den rette, ogsaa med Udtalen stemmende Form er Grømstad, som man skrev tidligere (jfr. Thj. VSS. 1892 S. 187 Anm. 1). — Dér gives endel med Grim- begyndende Navne, som maaske ikke kunne henføres til nogen af de ovenfor anførte Forklaringer, og hvis Oprindelse bliver uvis, som Grimo 34 Nesodden (opr. Grimhaugar, se RB. 138, 300) [jfr. NG. II 93]; Grimi an dir, anf. RB. 423 under Foss Kirke i Nanne-Grlmr — Gröa.

97

stad [jfr. NG. II 412]; Grimaas 36 V. Toten; Grimholt 10, 9 Solum.

Gn'mulfr, se under Grimi*.

Gn'ss (M.) kjendes fra Island (allerede i Landnamstiden, Landn. 71, 232) og fra Danmark. Der synes ialfald at være Mulighed for heraf at forklare:

Griset 1 Vold Romsd. (Grisetter NRJ. II 85), udt. grtscet.

Gresli 165 Selbu (Griisliidh 1409, DN. I 447; Grysliidh 1478, DN. XI 210; Grislvdh NRJ. II 194), udt. gre «sli. alm. skr. Græsli.

Gristad 21 Frosten (Gridzstader AB. 7; af Gradstadom [!] AB. 28), udt. grissta, alm. ganske urigtigt skr. Grilstad.

Anm. Det mellemste af disse Navne vilde det formelt ogsaa være muligt at forklare af Greip r.

Gröa (Kv.). Af dette fordum meget almindelige og endnu i det sydlige Norge brugte Kvindenavn synes mange Gaardnavne at komme. Der er Spørgsmaal, om der ikke har været en stærkt bøiet Form Gr6; saa lyder Navnet nu, livor det bruges, og det skrives ikke sjelden i denne Form i Jordebøger og Breve fra Middelalderen; desuden synes den nu paa fl. St. brugte Udtale-form Graarud alene at kunne forklares afGröarruö, ikke af GrtfuruS. I flere Tilfælde komme dog Stedsnavne, der efter Formen kunde synes at høre hid, snarest af et af Elvenavnene Grö eller Gröör (se herom Thj. YSS. 1891 S. 186). I enkelte Tilfælde var det vist ogsaa muligt at tænke paa grj öt n. eller gröf f. som 1ste Led.

Graarud 232 Rakkestad.

Grobøl 127 Aremark (Grobæle 1353, DN. II 262, jfr. RB. 153, 154 og DN. VII 378), udt. grøbbøl.

Graarud 2, 2 Borge Sml. (mulig af nvere Oprindelse). [Graarød NG. I 268.]

Graarød 67 Borge Sml., udt. gra re eller grå'lé.

Grorød 108 Vestby (Grourud iö93), udt. grö're.

Grorud 94 Aker. 115 Bærum.

G roset 36 Asker (Grosæter RB. 254). [Jfr. NG. II 155.]

Graarud 90 Holand (Grarud 1593).

Glorud 84, 2 Nes Hdm. [Kan være en Dissimilations-Forandring af Grorud. NG. III 58],

Groliolt udt. gra- 21. 22 Løiten?

Grobol 51 Brandval

Groset 120 0. Toten.

Glorud 171,3 Gran, udt glo ril.

Grogaarden 34, 7 Hol.

Grorød 82 Ramnes.

Grorud i Stokke, anf. RB. 61, 196.

Grorud, anf. RB. 21 under Bamle Kirke. Grorød 5 Slemdal.

Grostøl 73 Vanse, udt. grusstel (jfr. Kvindenavnets Skriftform

Grua DN. I 157, 333'. II 259. III 256. V 184. VIII 160). Grobo 69 Herred (Graabo 1594); opgiven Udtale baade grobbö

og grå'bbö. Grostøl 61 Hægebostad.

Grodes 39 Hornindalen (Groodys BK. 18 b), udt. grøddess, alm. skr. Grodaas. Formen Grædys i BK. 18 a maa være feilagtig.

Grostad 56, 2 Stadsbygden.

Grostad 84 Byneset, tildels urigtigt skr. Grøstad. Anm. Af gro f kommer vel GrostoJck 95 Bamle, da det 1445 (DN. IX 272) skr. af Grofstokkom.

Grundi (M.) var alm. norsk Mandsnavn i Middelalderen (ikke fundet paa Island); endnu brugt i Nedenes Amt. Stedsnavne, sammensatte dermed, skilles vanskelig fra de, der stamme fra Adjektivet grænn og det deraf dannede Elvenavn Grøna; derimod er det i Regelen let at udskille de Navne, hvori 1ste Led er Adj. grunn r (grund). Det ofte forekommende Gaard-navn Grønset er vel ialfald i Regelen at forklare af grænn eller af Grøna.

Grunderud 23 Bakkestad (Grundarud 1394, DN. IV 468), udt. grønnerü.

Grønnerod 53 Berg Sml. (Grundærud 1344, DN. IV 228), udt. grønnre.

i Grundæslagne RB. 510, Part af SI agn, nu Slang i Skjeberg. Grønnerød 147 Skjeberg; i senere Tid feilagtigt skr. Gr inne-, Grinde-.

Grønstad 106 Stange. [Jfr. NG. III 161.]

Grønnerud 44 Vinger (kan vel ikke tænkes at være = Gunnororud

RB. 463?). [Jfr. NG. III 211. 228.] Grumstad 3 Jevnaker (Grunstad RB. 242), udt. grommsta. Grønsand 55 Hurum (Grundesandt 1578, 1593; Part af en oprindelig samlet Gaard Sand). Grundurud anf. RB. 47 under Kvelde Kirke. Grunderød 107 Gjerpen (Grundarud RB. 35), udt grønne-. Grundebuen 21 Hovaag (1670), udt. gro nnebüa. Grundeland 24 S. Undal, udt. grönne-. Grundeland 37 Leikanger (i Grundulande BK. 47 b, 49 a). Grungstad 94 Holandet, Namdalen? Grundstad 46 Vaagan (Grundestad 1614), udt. grun,nßta. Grundstad 55 Borge Ndl. (Grundestad 1610, 1614), udt. ligesaa.

Gubbi (M.) er ikke fundet som Mandsnavn i Norge, men dets Brug engang i Tiden, og ikke saa ret langt tilbage, forudsættes af de følgende Stedsnavne. Det kan paavises i Sverige og

Danmark. I Norge har det udentvivl fra först af været Kjæle-form af Guöbrandr. Forøvrigt kunde Gubbe- nok tildels tænkes at være afslidt Form af Guöbjargar- af Kvindenavnet Guöbjgrg. En Kjæleform Gubb a af dette kunde ogsaa være mulig.

[Gubbeskogen, gaaet ind under Carlberg 89, 2 Rygge, = Grubbe Schougen, nævnt 1723 under Dramstad 63 Rygge, NG. I 34-6.]

[Gubbagardr, Part af Børsum 34 Aas, NG. Il 56.]

Gubberud 146 Nes Hd.

Gubberud 36 Stange.

Gubberud 9 Vardal (Gubbarud 1504, DN. II 751).

Gubberud 81, 2 Gran (mulig Opkaldelse).

Gubbelokken 13,4 V. Slidre.

Gubberud 218 Sigdal.

Gubberud 162 Modum (1520).

Gubbeteigen i Rollag, nævnt 1478 (DN. IX 343).

Gubbegaard i Nore, "nævnt 1541 (DN. XIII 752).

[Guöarr (M.). Af et saadant Mandsnavn forklares Gudarsrud RB. 508 i Skjeberg. NG. I 256.]

Guöbjçrg (Kv.) var ikke ualmindeligt Kvindenavn i Norge og paa Island (anført allerede fra Tiden ved 900 i Landn. 157). Jfr. Gubbi.

Gulbjørsrud anføres 1723 som liggende i V. Gausdal; vistnok = Gubjørsrud, der nu sagdes at være Plads, formentlig under Kaistad. Genitivformen viser, at Navnet ikke kan være særdeles gammelt. [Jfr. NG. IV, 1 210.]

GuÖbrandr (M.). Som det vil sees, have de hermed sammensatte Stedsnavne nu faaet Udtalen gull- i de samme Egne, hvor dette er Tilfældet med Mandsnavnet. Jfr. Gubbi.

Gudbrandsdalen, udt. gull-.

Gudbranzrud i Sørum, anført RB. 438.

[af Gudbrandzklingom RB. 421, Part af Kringler 2 Nannestad. NG. II 392.]

Gudbrandsrud 61 Nes Hl., udt. giibbranns-,

Gudbrandsgaard 68 Aal (1510).

Gudbranzrud paa Eker, anf. RB. 258.

Gulbrandsrød 95 Stokke.

Gulbrandsøen 18 Herlø.

Gudbrandsviken 46 Ørlandet, udt. go Uhr anns-,

Gudbrandsneset 25,2 Filian, udt. ligesaa. Dette og det foregaaende Navn ere maaske nye.

Guddi (M.) har vel været brugt som Kjæleform af et med Guö-eller Gaut- begyndende Navn. Et dertil svarende Kvindenavn100

Guddi — Guömundr.

Gii(Ida forekommer 1325 i Vaage, DN. XIV 4 (Gudduson). Et enkelt Exempel paa Gudde anføres fra Sverige.

Gudderud 48 Askim. [Godharud RB. 143. Jfr. NG. I 41]

Gudderud 96, 1 0. Toten (Guddærud 1442, DN. V 516). Navnet ei brugt nu'; Gaarden kaldes Volden.

Guöleifr og Guöleikr (M.) begge almindelige Navne i Norge; det sidste hyppigst forekommende og endnu meget brugt, medens det første er næsten uddød. De opføres her under ét, da de ikke altid kunne adskilles i Sammensætninger. Jfr. Gulli.

[Gudleifs Asakar, Part af Asal 5 Skedsmo. NG. II 265.J

Gollersrud 3 Romedal (Gullisrudt 1578), udt. Gø Ilersü. [Jfr. NG. III 128.]

Gulliksrud 244 Gran, udt. Gulløks-,

Gullingsrud 38 Nes Hl.

Gulliksrud 39 Skoger (Gunleiksrud RB. 103), udt. gu Heks- \

i Gudleifsstodom i Vaale, anf. RB. 73, er efter St. gaaet ind under Vaale Præstegaard.

Gulsvaag 27 Vega (af Gudleifswagom AB. 90), udt. gullså.

Gullaksteig under 27 Bø Ndl., nu gaaet af Brug, men maaske alligevel ikke synderlig gammelt Navn.

Anm. Gullarsrud 142 0. Eker, udt. gullærsrü, skrives RB. 91 Gulormsrud, i DN. I 809. VIII 832 (1545) Gullarsrud, Gulasrud, i St. Gulaeksrudt. Det kunde vel hænde, at Formen i RB. beroede paa Etymologisering; men Tilfældet bliver tvivlsomt. Gullcsfjorden i Kvæfjord (se GN. 20), udt. gulles-, hører ikke hid; i DN. VI 227 skrives i Gwlholmsfyrdæ, og der findes i Fjorden en Gaard Guldholmen (GN. 23); altsaa er Gulles-her en Forandring af Gullholms- (eller G ullaholms-?).

Guömundr (M.). Nogle af de følgende Stedsnavne komme maaske af Gummi, en Kjæleform af dette Navn, der kjendes fra Sverige og Danmark; indenfor Norges gamle Grændser lader det sig kun paavise fra det allerede i Middelalderen halvt svenske Jemtland.

Gommeriid 94 Bærum (Gudmundrud 1666).

[Gudmunda-Røylom RB. 427, Part af 161. 162 Ullensaker. NG. II 325.]

Gunmundrud i Nes R., anf. 1594.

Gommerud 99, 3 S. Odalen.

Gudmundsrud 50 S. Land. Opg. Udt. gunnmi'mns- og gi'im-mimns-2.

Gommerud 33 0. Eker.

Gommerud 91 Lier.

Gulmundsrud 75,1 Hitterdal, udt. gulhnunnstrü2.

1 [Snarore af G unn lei kr, jfr. NG. II 25 (S. Bugge).]

2 Genitiven Guömunds- forekommer i 14de Aarh., se DN. V 111. KB. 209.Guömundr — Guönin.

Gudmestad 28 Haa (Gudmundstadt 1563), udt. göddmesst. Gudinundset 3 Skodje, udt. güllmesæt. Gudmundhus 22 Værdalen, udt. grill-. Gudmundsvik 21 Øksnes (1610), udt. ligesaa.

Guöny (Kv.) alm. paa Island; i Norge kun et enkelt Exempel fra Middelalderen (DN. V 535); men endnu brugt paa fl. St. efter Aasen. Heraf er vel at forklare: Gonegjerd 80 Etne (aabenbart urigtigt skr. Gunnildtzgierdt 1563).

Guörekr (M.) forekommer (i Formen Gudrikr) enkelte Gange i Norge (RB. 42, DN. V 255 og paa Island (Sturl. s. II 260). Heraf kan vel med større eller mindre Rimelighed forklares:

Gaustad 6 Holandet Guld. (af Godhigstadom AB. 43; Gautestad OE.).

Gaustad 85 Byneset (GoftreksstaSir i Fornm. s. VIII 323. Guöreks-sammesteds IX 489; a Gooëghsstadum 1416, DN. III 456; i Gudhestadhe 1493, DN. V 693). Gudriksgardr, Bygaard i Nidaros, DN. VI 488 (1434). Anm. Efter Formen kunde ogsaa Gursli 16 Lund (Gurislij 1610) forklares af dette Mandsnavn.

GuSriör (Kv.) kan i Sammensætning nu ikke altid sikkert skjelnes fra Gu ö run (se dette); enkelte af de herefter anførte Steds-navne komme mulig af sidstnævnte Kvindenavn. Paa det gamle, allerede i den senere Middelalder forældede Mandsnavn Guöryör kan ogsaa tænkes i enkelte Tilfælde.

[Gullund 50,4 ld (Gurland 1723), udt. gu lønn. NG. I 202.]

Gurud 81 Askim (Guerrudt St.).

Gurrød 83 Vaaler Sml. (Gudridurud RB. 481).

Guriby 104 Bærum (Gudridubole RB. 254).

Gurrerud 31 Grue, udt. gurrü; er det nu brugelige Navn paa

Ingelsrud (Ingældzrud i RB. 458). Guriberg 11 S. Fron. Gorrud 69,1 Hole, udt. gø ru. Gurigaard 63 Aal.

Gurrik43 Hof Jb.(kan være = Guöriöarvi k, men bliver usikkert). Gurstad 101 Saude (Gurestadt 1520), udt. gursta. Gurigjerd 46 Nerstrand (1563). Guriøen 61, 4 Askvold.

Gudrun (Kv.). Jfr. under Guöriör.

Gurud, Ødegaard under 84 Nes R. (Gudrunarud RB. 473). [Jfr. NG. II 363.]

1 Gudikr i RB. 528 tør vel ogsaa være Feil for Gudrikr [eller senere Form, jfr. de to først anførte Stedsnavne (S. Bugge).]102

Gurustad 176 Faaberg (Gudruna rudzstaden ved 1440, DN. IX

261); nu ei længere brugt Navn, kaldes Skog. Gurerod 125,13 Notterø (Gudrunarud RB. 206). Gurrebu 71 Landvig (Gurennbo 1593). Gudrunagardr, Bygaard i Nidaros, nævnt AB. 43. Guradiil 36 Hammero (Gurenndal 1610, endnu alm. skr. Gu-rendal).

Guöulfr (M.) almindelig i Norge i Middelalderen (ogsaa svensk, men ikke islandsk). Nu alm. gaaet over til Gid. Jfr. under Gautulfr.

i GudJjulfsdalenoin anf. 1344, DN. V 132; maa have ligget i

Faaberg eller Gausdal. Gulsrud 7 Modum, udt. gulsü. Gulsrød 70 Ramnes, udt. gütsrü. Gulsrød 44 Hedrum (Guthulsrudt St.), udt. gulsrø. Anm. Gulstad 16 Kvernes, udt. gulsta, er en Forandring af UglustaÖi r (Wglastad Gap.; Oglestad NRJ. II 67).

Guli (M.). Ikke kjendt som Mandsnavn fra Norge; fra Sverige (Medelpad og Upland) anføres 2 Exempler hos Lundgren. De følgende Gaardnavne vække Formodning om, at det har været brugt ogsaa hos os.

Gulasætr RB. 68 (Gulle- i St.); maa have ligget i Borre. Gulset 2 Gjerpen (Gulasætr RB. 25), udt. gulset. Anm. Ved det første, nu forsvundne Navn bliver der Mulighed for, at Formen i RB. er feilagtig for Gulla-,

Gulli (M.) var almindeligt norsk Mandsnavn, ogsaa meget brugt i Sverige, men kjendes ikke fra Island. Vistnok oprindelig Kjæleform for Guölaugr, Guöleifr, Guöleikr. I nogle Tilfælde kan man være i Tvivl, om Navnets 1ste Led er dette Mandsnavn eller gull n. (hvoraf f. Ex. vel det ofte forekommende Navn Guldviken er at forklare).

Gullerud 121 Trøgstad.

[Gullarud RB. 163 under Rakkestad. NG. I 129.]

Gullerud 52 Frogn (Gullaruth 1470, DN. X 186).

Gullærud i Fet, anf. RB. 447 (gaaet ind under Blesa). [Jfr. NG.

IV, 1 36.] Gullerud 33, 3 S. Odalen. Gullerud 30 Gran. Gullerud 86, 2 S. Land. Gullerud 32 Norderhov.

Guldstadt i Hurum, anf. i St. (kunde nok ogsaa tænkes at høre til Guöulfr).

Guld-Braar 30 Bamnes (Part af Braar, opr. B r ü a r). Gullerød 72 Sem.

i Gulla-Raudunum (DN. III 313, IX 781), nu Roligheden 34 Hedrum, opr. Part af Rauöar (Rauan).

Gulli 12 Sandsvær (GuJlalidh DN. XI 139 jfr. I 588 og RB. 86 s.).

Gulli 21 Andebu (Gullaliid RB. 262, DN. XI 84, II 757).

Gulli 8 Sem (Gullaliid RB. 62, 202; Gulluliidh RB. 205).

Gullestad 130 Kvinesdal (Gullastaöa 1292, DN. I 74).

Guldset 23 Kvernes, udt. grill-.

Gullset 147 Selbu, udt. ligesaa.

(Julstad 44 Herø Ndl. (Gullestad 1610), udt. ligesaa.

Gullstad 53 Hadsel, udt. ligesaa.

Anm. Paafaldende er den hyppige Forekomst af Sammensætningen Gullalid. Det vækker Mistanke om, at denne Skriftform paa de vedkommende Steder allerede i Middelalderen ved feilagtig Etymologi er indkommet istedetfor Gullin, et Navn, der ellers findes paa adskillige Steder (Aas, Nes R., Vinger, Jevnaker, Gran). Gullin maatte i de Egne, hvoride mistænkelige Navne findes, nu udtales gulli, og det tør maaske ikke være for dristigt at antage, at denne Udtale i Virkeligheden var indtraadt allerede ved 1400, fra hvilken Tid de ældste af de anførte Vidnesbyrd om Skrivemaaden Gullalid stamme.

Giinii (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn, men det kunde være rimeligt, at det ligger til Grund for:

Gumrud i Nes Rom., RB. 479?

Goiniies 39 Hole (Gumanes, Fornm. s. IX 7; i den senere Middelalder skr. Gumme-, se DN. V 531, VIII 388), udt. go mm-.

Anm. Maaske er hertil ogsaa at henføre Gumaas i Røken (RB. 255) og Gumø 25 Skaatø, nu udt. gömmøi.

Gummi (M.), se under Guömundr.

Gunnarr (M.). Mellem de nedenfor anførte Navne kunne nok skjule sig enkelte Sammensætninger med Gunnulfr.

Gunnerstorp 15 Skjeberg (Gunnarsporp RB. 508 jfr. DN. IV 229).

Gunnersrud, anf. RB. 492 under Tune Kirke. [Ikke anfort i NG. I.]

Gunnersby 86 Rygge.

Gunnersrudh, anf. RB. 437 under Ullensaker Kirke.

Gunnarsrud 19 Vaaler Sol.

Gunnersrud 19 Norderhov (Gunnærsrudh 1402, DN. X 81, jfr. III 618).

Gunnersby 113 Norderhov.

Gunnersrud 41 Skoger (Gunnarsrud RB. 102, men Gunnulßrud i St.), udt. günnse, alm. skr. Gundesø.

Gunnersrød 41 Tjømø (Gunnarsrud RB. 67), udt. gunneérsé.

Gunnersrød 69,1 Hedrum.

Gunnarsrud, anf. RB. 4 under Hitterdal Kirke.

Gunstveid 66 Øvrebø.104

Gunnarr — Gunni.

Guniiarshaug 36,13 Vanse.

Guniiarshaug 19 Torvestad.

Gunnarstad 24 Bokn.

Gunnarsrød 35 Saude Ryf.

Gunnarsgardr i Hegre, Stjørdalen, anf. AB. 37.

Guniibjçrg (Kv.) almindeligt Kvindenavn i Norge i Middelalderen (ikke fundet paa Island). Endnu brugt.

Gulbjørnrud 57 Frogn (Gunbiorgarud RB. 434, Gunbiorgorud RB. 275), udt. gullbjønnrü. Det bliver her tvivlsomt, om man skal antage Gunbiorg- feilagtigt indkommet for Gunbiorn-paa de to Steder i RB., eller Gunbiorg- senere ombyttet med Gunbiorn- i Udtalen. Det første er kanske det sandsynligste. [Jfr. NG. II 81.]

Gunbjørrud 62, 3 Norderhov.

Gunbjørrud 29 Aadalen, udt. gummjørü (Kvindenavnet udtales nu tildels Gumbjør).

Gunnbjprn (M.), se under Gunnbj<?rg.

Gunnborg (Kv.), vel yngre Sideform af Gunnbjgrg, forekommer oftere i Norge fra 1400 og senere (RB. 218, DN. I 559, 688. XI 129); bruges endnu.

Gunborgsdalen 130 Gjerpen (muligt ikke særdeles gammelt Navn); feilagtigt skr. Gunbjørnsdal.

Gminhildr (Kv.) kan i Sammensætninger nndertiden være udsat for at forvexles baade med Gunnulfr og med Gunni.

Gunnildrud 38 Urskog. 28 Nannestad.

Gunnildgaard 44 Aal.

Gunnildrud 116 0. Eker (Gunnildarud 1398, DN. II 420).

Gunnildstad 2 Ramnes (Gundestad 1593), udt. gunnell-.

Baangunnerød 70 Andebu (Barnegunnildrød 1508, DN. XI 243), udt. bangunnre.

Gunildarud i Tanum Sogn, Brunlanes, anf. RB. 207.

Gunildarud i Hedrum Sogn, anf. sammesteds.

Gunnerud 11,6 Hollen (Gunildorud RB. 16).

Gunni (M.) og det tilsvarende Kvindenavn Gunna (Kv.), vel Kjæle-former (Gunna endnu brugt paa Isl. som Kjæleform for Gu ö r ü n), begge alm. brugte i Norge og endnu kjendte her; ligeledes brugte i Sverige og Danmark. De kunne naturlig ikke adskilles fra hinanden i Sammensætninger. Enkelte af de efterfølgende Stedsnavne kunne tænkes at komme afGunnhildr eller Gunnvçr; ogsaa Gunnrekr og Gunnulfr kunne i Sammensætning med -stad give lignende Nutidsform.Gunni — Gunnleifr.

105

Gunneng 128 Aremark (Gunnengh 1354, DN. II 264, jfr. VII 432, RB. 153).

Gunnerød 18 Glemminge, udt. g'o'nnrø.

Gunnerød 104 Vaaler Sml. (Gunnarudh RB. 485), udt. gondrø.

[Skyrgunnurudh RB. 122 under Hobøl. NG. I 394].

Gunnerud 35 Stange.

Gunstad 130 Jevnaker (Gunnæstad 1504, DN. X 236).

Gunnernd 116 Sigdal (Gunnrud allerede fra 14de Aarh. i DN. VIII 257), udt. gunnrü.

Gunner ud 26, 4 Modum, udt. gunnarü. Her gjelder det samme som i Anm. er anført om Navnet i Elverum.

Gunnerud 124 Modum (Gunnerudt St., Gunderud 1578), udt. gunnærrü.

G li mill us 154 Modum (Gunnehuss 1520).

Gunnerud 171 Lier (Gunnarud RB. 96,101), udt. gunnrü.

Gunnerud 31 Røken (Gunnervd 1520).

Gunnes 55 Sandsvær (Gunnunes RB. 3, 4, jfr. DN. V 104).

Gunnerud 31 Skoger (Gunnurud RB. 102; Gunnarudh 1453, DN. I 601).

Gunnestad 22 Sande Jb. (Gunnæstad RB. 104, jfr. DN. X 188).

Gunnerød 63 Botne (Gunnarud Reg. i Brev fra 1322).

Gunnestad 3 Vaale.

Gunnerød 95 Ramnes.

Gunnekleven 55 Eidanger.

Guntveit 27 Jondal (Gunntwedt 1520).

Anm. Gunnes 119 Rennebu er af anden Oprindelse (tidligere Gautnes), se under Gautr. Gunnerud 141 Elverum, udt. gunßiarü (Udtalen tyder paa, at Navnet er temmelig nyt og dannet af Gunnar-, Gaarden er ogsaa først i dette Aarh. kommet ind i Jordebøgerne).

Gunnlaug (Kv.) oftere i Norge, hvor det efter Aasen endnu forekommer ved Mandal og i Telemarken.

Gunlaugarud i Borre, anf. RB. 184 og 208.

Gunlaughurud, anf. RB. 63 under Slagen Kirke, mulig samme Gaard.

Gunnleif (Kv.) findes en enkelt Gang i Middelalderen, DN. VIII 114 (Gausdal, 1333), og anføres hos Aasen efter en ældre Liste fra Stavanger. Deraf vel:

Gunleifjeld 12 Aamli (Gundlichsfield 1601; Gunnildtzfield 1611, begge aabenbart urigtige Former), udt. gönnei-.

Gunnleifr (M.) ikke sjeldent i Norge i ældre Tid, af Aasen anført fra Mandalsegnen og fra Jæderen.

Gunleivstøl 3 N. Undal (kaldes nu blot ståila).

af Gundlelfs-Julum anf. i Cap. som Part af Julan i Laanke Sogn i Stjørdalen.106

Gunnleikr alm. i Norge før, endnu i Raabyggelaget, Telemarken og Numedal.

Gunleiksrud, anf. RB. 499 under Varteig Kirke.

Guiileiksrud i Vestby, anf. RB. 129 (gaaet ind under Præste-gaarden). [Jfr. NG. II 12. 25.]

Gunleksrud 50 Tinn (Gunleikxland 1457, DN. IX 307), udt. gönnlékks-.

Gunnrekr(M.) kan neppe paavises som Mandsnavn, men synes efter den ældste bevarede Skriftform at ligge til Grund for:

Gunstad 41 Ringebu (i Gunreksstadum 1360, DN. III 250; i Ghunridhstadom 1425 DN. XI 130; Gunnestade AB. 106 s.; Gunnerstad OE.), udt. gönnsta. [Jfr. NG. IV, 1 141 f.]

Gunnsteinn(M.)alm. Navn i Norge og paa Island (allerede i Land-namstiden, Landn. 150, 186, 213); fremdeles brugt i Ryfylke, ved Man dal og i Nedenes.

Gunsteiislien 18 Fjotland (1668).

Gunnulfr (M.) meget alm. i Norge; paa Island alt om Landnamsmænd (Landn. 195, 237). Nu brugt i den sydvestlige Uel af Landet. Jfr. Gunni og Gunnarr.

Gunnelsby 95 Rakkestad (Gundilß- 1594), udt gunnars-.

[Gunnulfsstrond nævnt RB. 451 som Part af 97 Høland. NG. II 197.]

Gunnulfsrud, anf. DN. VI 156 og IX 272; maa have ligget paa Modum eller paa Eker.

Gunnulfsrud i Botne, anf. RB. 207.

Gunnestad 120 Nøtterø (Gunnulfsstadha RB. 288 s.).

Gundelstad anføres 1670 som Ødegaard, under Ausland 35 Gjerstad; kjendes endnu og opgives at hede gunnussta.

Gunnilsbu 38 0. Moland (Gundeljäboo 1593), udt. gÖnnilsbü.

Gunnesdal 8 Kvæfjord.

Gunnvaldr (M.) forekommer en enkelt Gang paa Island (Son af en Landnamsmand, Landn. 72); alm. i Norge i Middelalderen, endnu adskillig udbredt.

Gunualdsbør anf. RB. 295 som andet Navn paa Stein i 0. Bærum.

Gunvalds-Rukke (Part af Rukke) 65, 9 Nes Hl.

Gunvaldjord 92 Vinje. Dette Navn er sandsynlig ikke meget gammelt; maaske heller ikke det foregaaende.

Gimnvpr (Kv.) alm. Navn før i Tiden (paa Island i Landnams-tiden, Landn. 48); fremdeles brugt i det sydlige Norge i Formerne Gunnor, Gonner, Gønner. Jfr. Gunni.Gunnvor — Gutti.

107

Gunnororud, anf. RB. 4-63 under Øvjaselrs K. i Vinger (jfr. under G rund i).

Gunnerengen 12 Norderhov, udt. gogner-, mulig ikke særdeles gammelt Navn.

Gunororud RB. 68, nu Gunnerød under Borre Præstegaard.

Gunvordal 52 Sogndal NB.

Guthormr (M.) overmaade almindeligt før og nu. [Findes ogsaa skrevet GuSpormr.] Mærk med Hensyn til enkelte af de anførte Navnes nuværende Udtale Formen Guttarmr i 15de og 16de Aarh. (DN. I 550, 653, 784).

Guttersrød 129 Berg Sml., udt. gø'ttcérsø.

Giittarsrud 27 Fet (Gudpormsrud RB. 144, 307, 447), udt. gut-tätsrü.

Guttersrud 71 Røken (Gudpormsrud RB. 108), udt. guttersü.

Gottersjorden 13 Sørreisen (Gutters- 1610). Tvivlsomt. Mulig ei meget gammelt; kunde, hvis det er fra gammel Tid, mulig ogsaa forklares af Gaut arr.

Guti (M.) ikke paavisligt i Norge eller paa Island, men kjendt fra Sverige og Danmark (der allerede paa en Runesten).

Guthus 69 Stange, udt. gutüs (1520). [Enten Gçtuhüs af gata f. Vei, eller Gautahüs af Mandsn. Gauti, snarest kanske det første. NG. III 157.]

Guterud 122,8. 130,5 Flesberg (mulig nyere Navn og at forklare af Folkesprogets Ord Gut m.).

Guterud 158 Nore (1626).

Gutehus 4 Hjartdal (Goutehu,3 1593; Gutuhuus 1612).

Gutti Andes ikke sjelden i Norge i Middelalderen (DN. I 123. II 155. IV 251. 350. V 93. RB. 251, 252 — alle Exempler fra Egnene omkring Kristianiafjorden). Ogsaa kjendt fra Sverige. I Norge vel oprindelig Kjæleform af Navne, begyndende med Graut-, eller af Guthormr. Man kan tildels være i Tvivl, om ikke i Stedsnavnene Gutte- er fremkommet ved en i senere Tid indtraadt Forandring af et Navn Gaut-,

Gutlius 43 Vaaler Sml. (Gautehußenn 1391, Gattehuß 1383 i Beg.), udt. guttus. [Kan være Gçtuhüs af gata f., Vei, eller Gautahüs af Mandsn. Gauti. NG. I 365.]

[Gutsveen, udt. gutt- 125,2 Ringsaker. NG. III 11.]

Gutteberg 23 Vang Hd. (Gutteberig 1520), udt. guttbcér. [NG. III 86.]

[Gutsveen, udt. gutt-, 170, 5 Faaberg. NG. IV, 1 233.]

Gutterud 204 Sigdal, udt. gutte-.

Gutterud 151,3 0. Eker, udt. ligesaa.

Gutterod 62 Brulanes (Gauturud RB. 43, 51).

Guttehus 105,2 Seljord.108

Gyöa — Haddiugr.

Gyöa (Kv.) alm. i Fortiden og fremdeles (nu mest i Formen Jøa).

Gjøby 191 Rakkestad (Giodeby 1520), udt. jybij.

Gyrud 9 Stange (Giøerud 1616), udt. jijrü.

[Jørud 116,4 Faaberg, udt. jø'rü. Ikke sikkert. NG. IV, 1 225.]

Gjøriid 119 Norderhov.

Gjøsætre 79 Finnaas.

Anm. Gjøvaag 72 Tysnes og Gjøsund 7 Roald (Gydasund AB. 79) er det vel rimeligst at forklare af Fuglenavnet gjöör, Gjo, Fiskeørn (pandion haliaetus). Forvexling kan ogsaa finde Sted med en Elvenavnstamme Gy-, som med Sikkerhed kan forudsættes navnlig efter de to ved samme Vasdrag liggende Gaarde Gya 3 Heskestad og Gydal 23 Helleland. Af denne Oprindelse er maaske Gystad 119 Ullensaker, siden det allerede i RB. (427, 434, 438) skrives i Gystadhom. Jystad 59 Børseskogn, opr. G-. [Jfr. NG. II 320.]

Gyriör (Kv.) alm. Navn i Norge og paa Island i senere Middelalder, endnu meget brugt i Norge; ikke paa Island i Landnamstiden eller nærmest derefter. [Jfr. NG. IV, 1 221.]

Gyridargardr Bygaard i Oslo DN. IV 156 (1327).

Gjørøen 62 Askvold (Giøreønn 1603), nu paa Karter skr. Gyriø).

Jøraas 140 Skogn (Gyraas NRJ. II 202; Giøraas 1590). Tvivlsomt; kunde nok komme af gygr, Jettekvinde.

H.

Haddingr (M.) maa efter de følgende Stedsnavne vel have været brugt som Mandsnavn, skjønt det neppe i de bevarede Kilder lindes som saadant i historisk Tid. Der er Spørgsmaal, om der ikke ogsaa har været en svag Form Haddingi. I Nutidsform overalt blevet til Halling- (ligesom Haddingjadalr til Halling-dal). Enkelte af de flg. Navne kunde godt komme af Halldis, se dette.

Hallesby 10 Aremark (Hallingßby 1593), udt. hcéllesby. Kunde mulig komme af Herleifr eller Herleikr. [Jfr. NG. I 179.]

Hallingstad 160 Ullensaker (Haddingastad RB. 275), udt. hcél-lingsta.

Hallingsaas i Nes R., anf. 1666.

Hallingstad 189 V. Toten (Halling- 1520).

Hallingstad 148 Lier (i Haldingstadom RB. 98). [NG. II 325 forklaret af Hal ld i s.]

Hallenstvet 50 Andebu (Hallindßtued 1593; Hallingstued 1605).Haddingr — Hafr.

Hasaas 110 Andebu (Haddinghsas RB. 56, Hadansaas RB. 51 s., Hadesas RB. 50 s.), udt. hases; alm. nu skr.

Hafsaas. Vel noget tvivlsomt.

Hallingrød 122 Sem (Hallingrødt 1604), udt. halling-. Af Her-

le lfr eller H e ri e i kr? Hallingskaar 25 Øislebo, udt. hadding- (i denne Egn er opr. -11-, som bekjendt, nu gaaet over til -dd-\ men oprindeligt -dd- maa have holdt sig; Skrivemaaden -II- er vel her indkommet efter feilagtig Forudsætning om, at -11- her laa til Grund, som i mange andre Tilfælde). Hallingstad 65 Vikedal (af Haddingsstadom 1311, DN. IV 89; a Hallingsstadhom 1449, DN. IV 669).

Hafr (M.) meget sædvanligt i Norge; tindes paa Island allerede tidlig (Landn. 201, Søn af en Landnamsmand); Hav anføres paa Bergenskanten fra forrige Aarh. hos Aasen. I nogle Tilfælde kan tænkes paa Appellativet hafr m., en Buk. Det er vist muligt, at enkelte af de herefter anførte Navne skrive sig fra Haf-pörir, ligeledes et almindeligt gammelt Mandsnavn. Hai'srød 81 ld, udt. Hdffsrø.

Hafslund 47 Skjeberg (i Hafslundi RB. 493, 508 jfr. DN. IV 229). Hafsrød anføres 1723 som Plads under Ellingaard i Onsø). Halstad 21 Nannestad (i Hafstadhum 1345, DN. IV 233 jfr. VIII

238), udt. ha ff sta. Halsal 76 Vang Hd. (Hafswaler 1442, DN. I 568 jfr. I 703), udt. hdffsäl. Sml. det under Finnr anf. Finsal sammesteds. Haverstad 81 S. Fron (Haffuirstadt 1578), udt. haver-. [Jfr. NG. IV, 1 128.]

Has val 36 S. Land (a Hafswale 1419, DN. I 477), udt. husval. Haverstad 122,2 Lier (Haffrestadt 1593). [Jfr. NG. IV, 1 128.] Hafsrud 9 Hof Jb.

Hafsrød, Ødegaard under Gryte, 101 Stokke. Hafsund 85, 3 Bamle, udt. ha'jf-.

Hafstad 7 Barbu (Hafstadher 1462, DN. XII 195), udt. hdffsta. Hafsøen under 5 Hisø.

Hafstad 19 Landvig (i Haffstodom 1491, DN. VI 647), udt. hdffsta.

Hafsøen 46 Egersund. udt. happs-.

Hafsfj orden paa Jæderen (Hafrsfjçrör).

Hafskaar 18 Fuse (Haferskor 1525, DN. IX 113), udt. hdff-.

Mulig af Appellativet hafr. i Hafsdale, anf. BK. 70 b under Fuse Kirke. Hafstad 61 Førde, udt. hdff-.

Hafsaas 94 Eid Nfj. (i Hafsase 1336, DN. I 187). Ogsaa delte, som nedenfor vil sees oftere forekommende Navn er maaske at forklare af Appellativet. Hafsgjerd 126 Kvernes (Haffsgierdt 1559), udt. hdffsjél, alm. skr.

Hafskjær.

Hafstad 99 Tingvold (af Hafuerstadom AB. 69, jfr. DN. III 352, 353).110

Hafr — Haki.

Hafsaas 13 Sundalen.

Hafsmo 74 Hevne (af Hafuersmom AB. 63), udt. ha'ssmo.

Hafsaas 30 Stadsbygden (af Hafuersase AB. 63), udt. lid ff s-,

Hafsinoen, Haf'sbu 68. 69 Børseskognen, udt. ha'ss-.

Hafstad 98 Sparbuen (af Hafuerstadhom AB. 14), udt. hdff-.

Hasvaag 38 Fiatanger (Hosuogh 1593; Hoffsuoch 1626), udt. hdss-. Noget tvivlsomt.

Hasfjord 63 Vikten (Haffzfior 1590), udt. hdss-.

Haversjorden 36,1 Bo Ndl.

Hasvik i Vest-Finmarken.

Hagbardr (M.) findes kun nogle faa Gange i Norge i Middelalderen (Fornm. s. VIII 161; AB. 52; DN. I 181, XIII

138). I Begyndelsen af 16de Aarh. sees det at have været adskillig udbredt. Ikke paa Island.

llabbarstad 114 Ullensaker (i Hagbardzstadhum RB. 436, 438), udt. habbälsta.

Habbarstad 174 Eidsvold (a Hagbardstodum 1349, DN. V 165 jfr. RB. 429), udt. hdbbasta.

Haborskvammen 106 Seljord, udt. hdbbars-.

Haabbestad 43 Fjære (Hobbestad 1601), udt. habb-.

Haabbesland 76 Birkenes (Haaberßlanndt 1593), udt. ligesaa.

llobbaasland 92 Hægebostad (Hobos- 1594), udt. hdbbåss-,

Habbastad 95 Finnaas (Habestad og Haborst 1520), udt. hdbbasta.

Habbastad 28 Stranden (Haborstadt 1606).

Habordholm nævnes NBJ. II 203 som Gaard langt oppe i Værdalen.

Anm. Hobberstad 40 Haa, udt. hdbbørst med jædersk Afkortning af -stad, skrives ved 1520 Hoprestad; det kommer udentvivl af Elvenavnet Hopra, der endnu lever i Vik i Sogn, og hvoraf der er dannet Gaardnavnet Hopperstad1.

Haki (M.) synes i den historisk kjendte Tid at have været lidet brugt som Mandsnavn, men maa efter de mange dermed sammensatte Stedsnavne have været mere udbredt tidligere; forekommer ogsaa ret ofte i Skattelisterne fra Begyndelsen af 16de Aarh. Adskillig brugt i Danmark i ældre Tid. I Egne, hvor Tiljev-ning (Vokalassimilation) er brugelig, er det vanskeligt at holde ud fra Håkon, ligesom ogsaa Forvexling med Haukr, Fuglenavnet hau kr og Elvenavnet Hauka tildels er tænkelig. I enkelte Tilfælde kan man tænke paa Appellativet haki m., en Krog, der maaske ikke nu kan paavises i Oldnorsk, men vistnok er gammelt Ord.

Hake Raanaas 133 Eidsberg (Haka- RB. 269); er en af Raan-aasgaardene; udt. haklce-.

Hakelund 95 ld? [Jfr. NG. I 207.]

1 [Hobbelstad 100. 101 0. Eker er gammelt Höbölstaöir (S. Bugge).]Haki — Hakon.

111

Haakavik 67,3 Asker. [Eller af Håkon NG. II 159.] Hakaruil i Enebak, anf RB. 482.

Hakedalen paa Romerike (i Hakadale DN. IV 111 o. m. a. St.),

udt. hakka-. Hakestuen 42, 6 Vinger.

Hokstad 6 Tonset (Hakestadt 1520). [Eller af Håkon NG. II 394.]

Hakkerud 23,1 V. Gausdal.

Hakastadir i 0. Toten, nævnt AB. 102; er nu Plads under

Præstegaarden og Gile og skrives nok Haakenstad. Haakerud 86, 5 V. Toten.

Hakaviken 115,1 0. Eker (i Hakavikinni 1340, DN V 113). Haakestad 61 Vaale Jb. (af Hakastadom RB. 283), udt. hakasta. Haakestad 55 Tjølling (i Hakastadhom RB. 51, 52, 53. DN.

III 290. II 496), udt. ligesaa. Haakestul Skov, Haakeli Skov 30 og 33 Gjerpen, udt. hakå-. Hakasteins kirkja i Solum, nævnt 1354, DN. I 271 (af Appellativet haki?)

Haukeland 67 Tinn (i senere Tid alm. skr. Hauke-), udt. hakå-. Haakenes 99 Tinn (Hakanes ved 1430, DN. IX 294), udt. hakå-. Haakedalen 32 Hovin, fra 17de Aarh. skr. Hauke-. Hakedalen, Underbrug til Donstad 65 Kviteseid, udt. haka-. Hagestad 24 Holt (Hackestad 1611), udt. hägge-. Hagestad 58 Birkenes (Haggesta 1601), udt. hdgge-. Hageland 39 Øvrebø. Hageland 29 Holme.

Hagestad 46 Lyngdal (Hakastadha 1435, DN. VII 388). Haksæter 22 Hammer (Acsede NRJ. II 497; Hagesetter

1563), udt. hakk-.

Hakestad 52 Ulvik (a Hakastoöum DN X 40, jfr. DN. I 296,

BK. 77b), udt. hakå-. Hakstad 74 Stangvik (i Hakastadom 1435, DN. IX 250). llakbu 54 Hitteren (Hagebwde NRJ. II 55; Hakebo OE.), udt. häkkbüan.

Haklien 19 Overhallen (Hackeliidt 1559), udt. hakalta. Hakvaag 65 Steigen (Hagewog 1520), udt. hak-. Haksteinen 71 Skjervø, udt hak- (er en 0). Anm. Hakenes 21 Haus (Hakanes BK. 62a, 63a) er vist af haki, Krog, efter et krumt Nes.

Håkon (M.). Som bekjendt, meget almindeligt Mandsnavn i Norge for og nu (i Nutiden — hvor det ikke er kunstigt oplivet i dets gamle Form, alm. i Formen Håken, Håka, Hakå). Mærkelig nok forholdsvis sjeldent paa Island, hvor kun en enkelt Landnamsmand bar dette Navn (Landn. 241). Ofte i Sammensætning i Nutidsform sammenfaldende med Haki.

Haakenby 85 Berg Sml. (Haagenby 1593), udt. haka- eller häkæ-, Haakenaasen 398 Ringsaker (Hakonaraasen 1446, DN. I 578).112

Håkon — Halldis.

Haakenrud 112 Romedal, udt. haJcårü.

Haakeriid 60 Vinger.

Haakestad 124 Lesje (Hogennstad, flogestad 1606), udt. hakasta.

Haakenstad 26 Vaage (Hogennstadt 1578, Hogestad 1520), udt. ha lcil-.

Haakenstad 64 Jevnaker (Hagenstadt 1520), udt. haken-,

Haakensgaarden 62,1 Aal, udt. ha hunns-,

Haakonilal 14 Aamli, udt. häkå- (ogsaa opg. hakö-).

Haakliellen 29, 5 Askoen (Häkonarhella, Kong Haakon den godes bekjendte Dødssted).

Haakenstad 56 Malvik.

Haakaunet 48, 1 Velfjorden (snarest vel nyere Navn).

Haakenhals 91 Hammerø (Hackehaals, Hogenhals 1610), udt. häJcahals.

Haakvik 47 Ankenes (Hogenuigen 1610), udt. håkvika.

Haakenset 48 Lødingen (Haagensett 1614), udt. hakset.

Haakavik 49 Salangen (Hagenuig 1661), udt. haka-; mulig ikke meget gammelt.

[Halla (Kv.) har jeg kun fundet en eneste Gang i Norge (i Ryfylke 1519, NRJ. II 440), men det var almindeligt paa Island, og i Slægtregistre i Landnamsbogen (S. 156, 195) tillægges det ogsaa Kvinder, der have levet i Norge for Landnamstiden. Heraf kan forklares:

Holleby 59 Tune (i Hollubv RB. 515, men a Hollaby RB. 492.]

Hallaör (M.) var et meget almindeligt Mandsnavn i Norge; nu uddød. Findes ikke brugt paa Island. Kun et enkelt deraf dannet Gaardnavn kan paavises med Sikkerhed; men flere kunne skjule sig blandt de under Hall i anførte. [Jfr. NG. 1179.]

Halladarud, Halladsrud anføres RB. 46, 47 under Kveld Kirke . og Tjølling Kirke.

Hallhjçrg (Kv.) findes enkelte Gange i Norge (DN. I 175, III 510,' V 307, jfr. Sideformen Halborg DN. XI 139) og paa Island (Landn. 78, 114). Endnu brugt paa fl. St. i Norge (i Formen Hallhjør).

Halbjorshus 58 Gol (nævnt 1617; Genitivformen -bjørs- tyder paa, at det ikke er noget særdeles gammelt Navn).

Halldi's (Kv.) paa Island allerede i Landnamstiden (Landn. 113); sjeldent i Norge i Middelalderen (BK. 55 a, DN. III 420), men temmelig udbredt nu. Jfr. Haddingr.

Hallingstorp 181 Eidsberg (Haldisarporp RB. 165; tlaldinsporp RB. 170).Halldis — Hallkell.

113

Haldisarbakki i Ytre Holmedal, anf. 1334, DN. I 185; i 1380 skr. Hallingsbakki, DN. I 344; er det nuværende BakTce 12 Y. Holmedal.

Halldörr (M.) har kun efterladt faa sikre Spor i Stedsnavne, uagtet det var et af de mest brugte Mandsnavne.

Haldorsrud i Onsø, nævnt DN. I 363, III 707, IX 332, XI 224, XIII 55, RB. 515.

Haldorsberg i Grue, anf. 1475 (DN. II 665, 667).

Haldorsrud i Nykirke S., Borre (RB. 69, 70, 104, 488).

Hall geirr (M.) forekommer allerede i Landnamstiden paa Island (Landn. 288), og var i Norge senere alm. paa Vestlandet; endnu kjendt i Hardanger.

Halgjersvolden forekommer i ældre Jordebøger som Underbrug til Gjerde 28. 29 Aalen.

Hallgrimr (M.) almindeligt; endnu meget brugt.

Hallgrymsbø paa ld, anf. VL. 25 (er efter yngre Jordebøger gaaet ind under Iddebøen GN. 75).

Halli (M.) meget almindeligt Mandsnavn i Fortiden; endnu i Brug paa fl. St. I Stedsnavne vil det i Regelen ikke være muligt at afgjøre, om dette Navn eller Hallaör ligger til Grund; tildels kan ogsaa tænkes paa Hallr. Navnene Hallerud [jfr. NG. I 61, I 158, I 207, I 309], Halleland {Halland, Haddeland) og Halset komme vel i Regelen af Adj. h all r, heldende, og have sin Grund i, at de vedkommende Gaarde ligge paa skraanende Terrain, jfr. Bratterud, Bratland, Bratset-, men det er nok muligt, at de tildels skrive sig fra Mandsnavnet. Kvindenavnet Halla kan ogsaa komme i Betragtning her. Jfr. ogsaa Atli (Atlastaöir tildels nu Hallstad).

Haltorp 34 Spydeberg (Hallæporp RB. 177), udt. hælltørp.

Hallarudstadr 'i Aas, anf. RB. 136 og 1479 i Reg.

Halstad, fraskilt Ringebu Præstegaard, udt. hallsta.

Halvarp 22 Eidanger (Halvarp 1593; Harreuarp 1604; Holle-varp 1665).

Halset 160 Strinden.

Anm. Hallevik 101 Ibbestad har aabenbart sit Navn af det over Gaarden liggende Fjeld Hallen. Det skrives DN. VI 347 Hallarviik; Fjeldets Navn har altsaa været Hçll f. (jfr. Fjeldnavne som Møisalen, opr. Meyjarsalr).

Hallkell (M.) særdeles almindeligt Navn i Norge og paa Island fra Landnamstiden af (Landn. 53,66); endnu brugt paa Vestlandet.

Rygh: Personnavne. 8114 Hallkell — Hallvarör.

Harkeli, der endnu bruges i Romsdalen og ved 1600 findes i Smaalenene, er vel en Forandring deraf.

Halkelsvik 19 Volden (Fornm. s. 1169, DN. III 34-7, V 445, AB. 83). Halkjelsgjerde anføres 1616 i Geiranger paa Søndmør.

Hallr (M.) gammelt, meget brugt Navn, dog i senere Middelalder langtfra saa almindeligt som Hal li. Se ved dette om Forvexling i Sammensætninger.

i Halstadum, anf. RB. 494 under Borge K. Sml. Halzrud i Aker, anf. i RB. 238. Halsrud 139,2 N. Land, udt. halls-.

Hallsteiim (M.) meget brugt Navn i Nutid og Fortid. Et Par urigtigt Halstein- skrevne Gaarde ville findes under

Holms tein n.

Halsteinsrud, anf. RB. 174 under Skiptvet K. Halstenrud, gammel Ødegaard under Korsødegaarden i Stange, GN. 173.

Halstenshov 53 Løiten (Halstennshof St.), udt. haUsenså. [Jfr.

NG. III 110.] Halsteinrud 58 Norderhov. Halsteinrud 119 Sigdal, udt. hællsteinrü. Halsteindal 96 Alversund, udt. hallsen-. Halsteiusliden 34 Eid NB.

Hallvarör (M.) som bekjendt et af de mest brugte Mandsnavne i Norge. Genitivformen H a 11 v a r 8 s er meget gammel; den findes allerede i et Skrift fra Midten af 12te Aarh. i Landn. 3841 og 1289 i DN. II 25.

Halvorsrud 82 Aremark (Halfwardzrud 1408, DN. I 445, jfr. VIII

419), udt. hce'llvörrsé. Halvardsrød 53 Skjeberg(Ilalfuardrud RB. 507,509), udt. hællvars-, Halvorsrød 69 Onso (mulig = det RB. 491 under Tune Kirke

anf. Halwardzrud), udt. hdllvörs-. Halvorsrød 54 Raade (Halwardzrud RB. 486), udt. htéllvcérsø. Halvardsrud 13 Urskog (Haluardzrud RB. 453), udt. hdllvalsü. Haluorstadt i Eidsvold, anf. 1593.

Halvarset 30 Vaaler Sol. (i Haluardzsætrom RB. 456), udt. hallval-.

Halvorslien 18 0. Gausdal, udt. haéllvbls-.

Halvorsrud 23 0. Toten (Haluardzrud 1360, DN. V 182, jfr. DN.

IX 260, I 633), udt. hcellvorsu. Halvorsrud 120 Jevnaker, udt. hæ\lvMsH. Halvorsbøle 202 Gran, udt. haUvölsbøle. Halvorsgaard 37 Aal (1578), udt. hallvors-. Halvorsrud 96, 5 Gran, udt. hcéllvorsu.

1 [Haandskriftet er fra 13de Aarh. (S. Bugge).]Hallvarör — Haraldr.

Halvorsæter 73 Sigdal, udt. hdllvöl-.

i Balwardzstodlæ, anf. RB. 37 under Gjerpen K.

Halvardaasen 54 Levanger (er vel nyere Navn; endnu 1723 skrives Gaarden blot Aas).

Halvardmo 28 Overhallen (Haluardhermoo 1507, DN. X 238, jfr. I 740), udt. ha'Hval-.

Halvårdøen 59 Lødingen, udt. hd\\var-.

Halvardsøen 42 Berg Senjen, udt. ha\\vars-.

Håmundr (M.) Andes kun anført fra Island, hvor det dog allerede brugtes i Landnamstiden. Brugtes i Danmark. Heraf tør være at forklare:

Homstad 29 Overhallen (Hamerstedt 1559, Hoffuestadt 1590; Hamstadt 1643), udt. hammsta.

Anm. Jeg henstiller det som et Spørgsmaal, om det ellers dunkle, oftere søndenfjelds forekommende Gaardnavn Hammerstad ikke i flere Tilfælde kunde være dannet af dette Mandsnavn. Det findes i Eidsvold, Nes R., Stange, 2 Gange i 0. Toten og paa Hitteren. Paa sidste Sted er Udtalen opg. at være stemmende med Skriftformen; paa de andre Steder hdmmasta. For to af disse Gaarde findes Skriftformen Hamarstaöir i RB. (429, 277, jfr. ogsaa DN. I 13); en anden (161 0. Toten) skrives i DN. III 396 (1398) a Hemastadom, DN. II 469 (1413) a Himastodhom1. [Jfr. NG. II 359 og III 164.] Ved andre Navne, som man kunde tænke paa at henføre til dette Mandsnavn, turde Afledning af Elvenavnet Humla være sandsynligere, som ved Humstad 9 Aafjorden (Humestadt 1559, Homestadt 1590), udt. ho mm-,

Hånefr (M.). Findes i DN. VI 346, VIII 90, IX 212; paa Island i Reykdæla s. (Isl. fornsögur I 17). Heraf udentvivl:

Haanshus 61 Soknedalen (Hamshuss NRJ. II 168 og 1590, Hanns-huus 1624), udt. hanns-. Jfr. Thj. VSS. Skr.

1891, S. 154.

[?Hani, se under Hünn.]

Haraldr (M). Enkelte af de under HçrSr anf. Navne tør være afslidte Former af Haralds-, jfr. nedenstaaende Navn fra Eid-skogen.

Haraldstad 8 Askim (i Haraldzstadom RB. 142), udt. hæ'ræll-,

Haraldstad 104 Rakkestad (i Haralzstadom RB. 158, 159 jfr. V 275), udt. hærallsta. [Jfr. NG. I 124.]

Haraldsrud 139,3 Aker. [Ikke opført NG. II 113.]

1 Ogsaa i Stryn findes Hammerstad i Jordebøger fra 17de og 18de Aarh. som Navn paa Gd. Liden, GN. 58: men det maa have været et mislykket Opkaldelsesforsøg.116

Haraldr — Hårekr.

Haraldsrud i Bærum, anf. RB. 246 (skal være gaaet ind under Valler i Østre Bærum).

Haraldstad 133,6 Høland (Opkaldelsesnavn ?).

Haraldstad 82, 5 Enebak.

Haraldstad 123 Romedal, udt. lia rall-,

Harildstadt anføres 1578 som Gaard i Vinger eller paa Eidskogen ; er høist sandsynlig Harstad 10 Eidsskogen, udt. ha r sta, skr. Harestad 1594. [Opføres NG. III 216 som forsvundet Navn i Vinger og nævnes ikke ved Harstad III 220.J

Harildstad 183 Vaage (a Haralzstaudum 1336, DN. III 165, jfr. III 496, VIII 362), udt. ha r ell-,

Harildstad 24 N. Fron (a Haraldstadom 1432, DN. I 531, jfr. [I 621,] III 783, AB. 106), udt. ligesaa.

Haraldsrud 60, 9 S. Land, udt. hardélls-.

Haraldset 86 Nes Hl., udt. harrål-.

Haraldsrud 86 Modum, udt. ligesaa.

Haraldstad 56 Vaale (i Haraldzstadum 1376, DN. I 331, jfr. RB. 73, 74), udt. ha r all-.

Haraldsrød 54 Sandeherred, udt. harrallsrO.

Haraldstad 7 Øislebø, udt. haråll-.

Haraldstad 53 Bjelland (Haralstade 1541, DN. X 773; feilskr. Haralszrud 1539, DN. X 769), udt. ligesaa.

Haraldstad 172 S. Undal, udt. ligesaa (dog ogsaa opg. hdrel-).

Haraldseid 52 Skjold, udt. haralis-.

Haraldstveit 142 Skjold, udt. ligesaa.

Haraldsøen 45 Vikten.

Hårekr (M.) temmelig almindeligt Navn i Fortiden; i de senere Aarh., som det synes, indskrænket til Lister og Mandals Amt. Blandt de under Hor8r opførte Navne kunne være enkelte, som ere fremkomne ved Forkortning af Håreks-. Omvendt maa erindres, at -reks- i Hareks- i ældre Skriftform kan være fremkommet ved feilagtig Indskydning af k'Lyd og derefter følgende Modifikation af Vokalen, jfr. hvad derom er sagt under Au Si og paa fl. St. (se Anm.). Endvidere komme antagelig nogle nu med Haar-begyndende Navne af Elvenavne (se Anm.). De nedenanf. med Aar- begyndende Navne, som her forudsættes sammensatte med Hårekr med bortfalden Aspiration, kunde nok ogsaa forklares af Alrekr, se dette. Det, om end sjelden, ogsaa i Norge brugte Ord Hors, Horsa (Hoppe) kan vel ogsaa i enkelte Tilfælde komme i Betragtning.

Herstad 147 Nes Hd. (Harrixsta 1446, i Reg. Harestadt 1520), udt. hSlsta. [Jfr. NG. II 38 f. III 65. III 318.]

Haarstad 158 Vang Hd. (a Haræxstodhum 1383, DN. VII 329), udt. halsta.

Haarset 7 0. Rendalen (Horßett 1578), udt. hål- ei. høi-.Hårekr.

117

Haarstad 64 V. Gausdal (i Harikxstadum 1463, DN. II 634), udt. har-.

Haarset 89 Biri, udt. har-.

Haarstad 80 0. Toten (skr. Horstader allerede 1371, DN. III 289), udt. hår-.

Horsrud 203 0. Eker (Haarsrud 1520), udt. hø'rs- eller hårs-.

Harstveit 23 fcAamli (Harxfueit 1452, DN. XII 187), udt. hdss-.

Aarikstad 37 Vegusdal (Aarickstad St. St.), udt. arikksta.

Haaresland 31 Øvrebø (Horiß- 1601), udt. hares-, alm. skr. Høvrets-.

Aarisstad 64 Herred (Aarestadt 1594), alm. skr. Aarigstacl.

Haarigstad 136 Lyngdal (Horigstad 1594), udt. hårilcTc-.

Horsaas 47 Hammer (Hars-, Harres-, Hors- ved 1600).

Horstad 105 Førde (Harested NRJ. II 136), udt. hdrsta.

Horsevik 33 Vevring (ikke brugt nu, men skr. Haariß-, Haaße-1603, Herridtz- 1608).

Horsgaard 27 Veø (Harsgaardt 1610, Horsgaard 1633), udt. hdssgöra, i Dat. -gören.

Haarstad 55 Sundalen, udt. har-.

Haarsaker 9 Stadsbygden (Hass- NRJ. II 41; Hoß- 1559; Haass-1590), udt. hdss-. Noget tvivlsomt, da der ikke findes Hjemmel for, at r'Lyden oprindelig har været her.

af Harixstadom i Melhus, anf. AB. 42.

Haarstad 59 Klæbu (Horstad 1624), udt. hass-.

Haastad 64 Selbu.

Horseng 36 Vikten, udt. hårs-.

Horsfjord 5 Bindalen (Haarings- 1520), udt. hårrs-.

Horsberg 37 Bindalen (Horis- 1590), udt. hårs-.

Horstad 48 Bindalen (Haar- 1559, Hor- 1590), udt. hårr-.

Horsvær 71 Brønnø (Hors- OE.), udt. hårs-.

Herstad 10 Melø (Harestad 1610; Harrestad 1614,1661), udt. htärsta. Vistnok meget tvivlsomt.

Horsdal 69 Gildeskaal (Harixdal AB. 91; Harsdall 1520), udt. hårs-.

Horseid 2 Flakstad, udt. ligesaa.

Horsnes 49 Lyngen (Hostnes 1723).

Anm. Et sikkert Exempel paa et Navn, der i Middelalderen urigtigt er blevet skrevet saaledes, at det kunde synes at være sammensat med H'årekr, har man i Harestad 33,11 Fet, udt. håråsta. Gaarden skrives ved 1370 (DN. IV 389) i Harestadum og i RB. 447 i Haræstadum, men 1339 (DN. V 105) i Harexstadum, RB. 241 Hareksstad, 1321 (DN. IV 141) i Hærekstadum, 1371 og 1383 (DN. III 287 og II 375) i Harekstadum. [Jfr. NG. II 232, 242 f.] Horstad 101 Rennebu kommer bevislig af Elvenavn; Gaarden skrives AB. 50 af Horundzstadhom, jfr. DN. V

429, og den forbiløbende Elv heder Hürrünna (Hårund?, eller Hçrund?). Et andet Tilfælde viser hen paa et Elvenavn Håra: Haarberg 1 Rissen, i DN. II 251 skr. Haruberg (jfr. Thj. VSS. Skr. 1882 S. 43). [Om Harstad 26 Romedal se 'NG. III 130; Harstad 64 S. Odalen NG. III 185; Harstad 10 Eidskogen NG. III 220.]Hg Haukr.

Haukr (M.) var jevnlig brugt Mandsnavn i Norge og paa Island. Ved Sammensætninger kan der jevnlig være Tvivl, om de ikke snarest ere at henføre til andre Ord som første Led. Af Ord, som kunne give lignende Nutidsformer, kan nævnes Mandsnavnene Haki, Håkon, Hugi, Heggr og Hgsvir, Fuglenavnet haukr, Appellativet liaugr (en Haug) og Elvenavnet Hauka. Flere af de herefter anførte Navnes Henførelse maa betragtes som tvivlsom (navnlig gjælder dette Sammensætninger med -set). Omvendt kunne nok endel her ikke medtagne Navne skrive sig fra Haukr, saaledes flere med Haug-, Hog- begyndende, der alm. opfattes som sammensatte med haugr og allerede i Middelalderen skrives Haug-, [Jfr. NG. II 273.]

Hokset 59 Vang Hd., udt. hø'kkset. Hoksnes 160 Vang Hd., udt. hø'kksnes.

Haukstad 219 Løiten (i DN. V 496 skr. a Hakastadhum og Haukastadhum), udt. hau'kksta eller hø'kksta. Tvivlsomt. [Jfr. NG. III 121.] Haugsrud 130 Romedal, udt. hø'kks-. Haugset 44 S. Odalen, udt. hauk-. Hogset 28 0. Rendalen [Hougsetther 1520], udt. hø'kk-. Haugstad 26 Ringebu (maa være den Gaard, som skrives Hofstadir

i DN. XI 19, 1326), udt. hau'kk-, [Jfr. NG. IV, 1 140.] Haugsrud 73 S. Aurdal, udt. hø'kks-. Haugstad 22 Gol (Hauck- 1520). Haugset 71 0. Eker, udt. hø'kk-. Hauksvik i Brunlanes, anf. RB. 30. Hogsrud 38 Saude, udt. hø'kkstrü, Høksaas 79 Halsaa, udt. hø'kks- eller hauks-, Hogstad 31 Helleland, udt. ho'ksta. Hogstad 79 Haa, udt. ligesaa. Hogstad 9 Haaland, udt. halcsta.

Hogstad 3 Høiland og 41 Hetland (ere Dele af samme oprindelige Gaard), udt. hokksta. Haugsdal 1 og 57 Masfjorden (Hawksdall VL.), udt. haggs-. Haugsøen 4 Masfjorden, udt. hokks-.

Hogsvær 47 Masfjorden, udt. hakks- ei. hø'kks- (Hogsfiord 1563).

Haugset 13 Søkkelven, udt. hø'kk-. Hogset 117 Skodje, udt. ak-,

Hogset 1 Kvernes (Høigsetter 154i, DN. II 849), udt. hakk-.

Høgset 118 Aure, udt. hø'kk-.

Haugsdal 56 Bjugn, udt. hø'kks- eller hakks-.

Hogseng 230 Opdal, udt. hø'kks-.

Hogstad 20 Inderøen, udt. ligesaa (Hoghstadha, i Akk., AB. 8),

udt. ligesaa. Hogstad 50 og 83 Frosten, udt. hokksta. Høgset 52 Børsen, udt. hø'kk-.Håvarör. 119

Håvarör (M.) meget almindeligt Mandsnavn, fremdeles brugt. Med Hensyn til flere af de herefter anførte Gaardnavnes Form er at bemærke den hyppige Skrivemaade Havorör (DN. I 82, 119. IV 119 o. fl. St.). Genitivformen Hävarös tidligst fundet 1311 (DN. II. 92). At mærke er det sjelden forekommende Navn Håvarr (DN. I 186. II 409. Landn. 49), — maaske samme Navn som Å v ar r (DN. I 333, II 393, V 253).

Hovelsrud 139, 4 Trøgstad, udt. holsü. Hovelsrød 60 ld (Havvardzrud RB. 507), udt. hövcÉrsø Holstad 15 Aas (a Hafuardhstadom I 469. III 430. IV 523, 527), udt. ho'lsta.

Holstad 62 Aas (a Hawardstadum DN. II 53, jfr. IV 335), udt. ligesaa.

Hovelsrud 84 Skedsmo (Hofuordzrud RB. 406), udt. holm. Hoffuortzrud i Fet, anf. 1593.

[Haavards-Rotnes Reg. 66, 1411—12, Part af Røtnes 74—77

Nes R. NG. II 344, hvor nærmere Oplysninger findes.] Hovelsrud 291 Ringsaker (bruges ikke; vel indkommet ved Opkaldelse).

Haavaalsrud 3 og 102 Nes Hd., udt. havålsü.

Holset 51 Aamot, udt. ho"l-, [Mulig af höll, isoleret rund Haug.

Se NG. III 350.] Haavaarslien 136 Faaberg (Hafuordzlid 1330, DN, V 77), udt. hå'våls-.

Haavaalsrud-Ødegaarden 34 og 102, 9 0. Toten, udt. ligesaa. Haavaalsrud 105 Jevnaker, udt. ligesaa. Haavaalsvolden 63, 2 N. Land. Haavaalsrud 26 N. Aurdal, udt. havåls-. Hoverstad 63 Vang V. (Hoffrestad 1463, DN. XII 204). Havarsgaard 73 Nes, Hl. (Hoffuordz- 1593), udt. lidvasM. Havarsgaard 81 Aal, udt. havarsqal. Haavaalsrud 133 Flesberg, udt. havålsrü. , Hovordervdli paa Nøtterø, anf. DN. IV 130. Haavalsrud 59 Brunlanes (Hawardzrud RB. 42, 51), udt. havälsre.

Host vet 97 Lardal (Hawardzspuæit 1404, DN. I 429), udt. hö'ss- \

Haavarsrud 33 Tinn.

Haavaarstad 38 Vegusdal. 46 Iveland.

Høvaarsland 67 Øvrebø, udt. hø vårs-, alm. skr. Høvrits-.

Haavaarstad 23 Aaseral, udt. lm vår sta.

Haavestøl 15 Aaseral (Hoffuerstøl 1611). Kan, ligesom det følgende Navn, være tvivlsomt.

1 Hostvet 71 Sandsvær og 72 Hof Jb. ere maaske af forskjellig Oprindelse. Den første'Gd. skr. Hosfueit allerede 1360, DN. V 182, jfr. VII 344. V 360. II 590; den sidste skrives Hoß- i St. — Hostveit 2 Hosanger (i senere Tid alm. skr. Haugstvet) udtales nok Høsstveit og skrives i BK. 59 b Haustjmæit.120

Havarör — Heöinn.

Ilaavcstol 144 S. Undal (Hoffuerstøele 1668).

Hauvarsholm 31 Sveen.

Haaverstiin 116 Fane, udt. liø"verstü.

Håvardsgardr, Bygaard i Nidaros. DN. II 92. III 455.

Anm. Haavelsaasen 134 Aasnes, udt. høvels- (ikke tykt 1), skrives i RB. 455 s. Hafualsas, i St. Haffuilßaaiß. Det maa være af anden Oprindelse. [Jfr. NG. III 291.]

Heöinn (M.) oftere forekommende Navn i Norge i Fortiden, paa Island meget alm. allerede fra Landnamstiden. Endnu ved 1520 sees det at have været adskilligt udbredt i Norge. Skrives i Norge ikke sjelden Heiöinn (DN. I 165. III 365. IX 192. XIII 23, 135). Da Heöins-, som det vil sees nedenfor, oftere afkortes til Hess- i Stedsnavne, er der Mulighed for, at her kan blive indskudt et k i Udtalen, og at saaledes nogle af de siden under Heg gr opførte, med Hegs- begyndende Navne kunne komme af Heöinn. Ogsaa ellers kan der ved Stedsnavne, som efter sin nuværende Form kunne synes at høre hid, være Tvivl; lignende Form kan saaledes fremkomme ved Sammensætning med e s j a (Navn paa en Stenart, der ofte findes i Stedsnavne og da gjerne faar aspireret Form, hesja) og med hestr (Hest). Navne paa Hes-, der komme af Heöinn, have i senere Tid ofte feilagtig været skrevne Hest-,

Hensrud 124,5 Trøgstad.

Henstad 52 Askim (i Heidinstadhom RB. 142), udt. hennsta.

Heiestad 113 Spydeberg (Heidinstad RB. 179, 180).

Heistad 36 Skiptvet (Heidingsstade 1472, DN. V 634; Hæidestad 1467, DN. IV 705).

Hestvet 93 Vestby (Hæidinspuæit RB. 127, 254; Heystued JN. 107).

Høingstad 8 Løiten (Hadingstadt 1520, Hedingstad St.), udt. i 3 Stavelser, alm. skr. Hønningstad. Maaske tvivlsomt.

Hesbøl 52 Eidskogen (Hæidinghsbøle RB. 461).

Hensvolden 63 0. Toten (Hemßuold St.), udt. hænr^s-.

Hensrud 137 Jevnaker (Heynßrudh 1520), udt. hæ'n,nß-.

Hensrud 57, 4 Gol.

Hedenstad 35 0. Eker (i Heidhinstadum RB. 87, jfr. DN. II 598, 119. IX 150, 216, 272. III 449), udt. hænnsta.

Hedenstad 113 Sandsvær (a Hæidingstadhum RB. 1 o. m. a. St.), udt. hei"sta.

Hedensrud, gammel Gaard i Skoger, nu gaaet ind under Drammens By.

Hengsrud 36 Vaale Jb. (Heidinsrud RB. 234," Heidhingsrud RB. 199).

Heinsrud anføres 1668 og 1723 som Ødegaard under 60 Raaen i Borre.Heöinn. 121

Hønsvall 103 Andebu (Heinswaldh 1509, DN. II 757), udt.

hø nm-.

Hengerød 44 Nøtterø (Heidingsrudh RB. 195, Hedingsrudt St.1).

Henseid 15 Drangedal (Henßø 1520), udt. hénnsei, alm. skr.

Henneseid.

Heistad 69 Eidanger (i Heidinstadum, Heidingstadum RB. 231 s).

Heyenstad anføres 1665 som Ødegaard under Holtan 4 Solum.

Hæstad 81 Fyresdal (Hestad St.), udt. h&ssta.

Hesklev 3 Aamli (Heskleff 1668), alm. skr. HestMev, hvilket jo nok kunde være rigtigt efter Oprindelsen.

Hesland 61 Halsaa (Hetland 1484, DN. VII 491, jfr. XIII 670; skr. saa endnu 1630), udt. hæss-. Tvivlsomt. Kanske Hesliland?

Ilæstad 23 Flekkefjord, udt. hæsta.

Hæstad 18 Helleland (Hæstad, Høstad 1520), udt. ligesaa.

Hesvig 40 Helleland (Heßuigen 1616); tildels nu skr. Hest-.

Hesnes under 13 Egersund (Hestnes St. St., maaske rigtigt).

Hesvik 45 Kvinnherred (Hesuig 1520), udt. hæss-.

Hæstad 49 Y. Holmedal (Hestad NRJ. II 144), udt. hæssta.

Hæstad 50 I. Holmedal (Hestadir BK. 28 a; Herstadir PN. 134), udt. h&ssta.

Hesgjerde 16 Stranden (Hedinsgerde i Adv. Hvitf.), udt. hæss-,

Hæstad 2 Nesset, udt. héssta.

Hæstad 26 Frænen (i Hedensstadum 1336, DN. IX 125), udt. ligesaa.

Hindsværk 19 Singsaas (Heenswerk NRJ. II 170; Hedensuerck OE.), udt. himsværlc. [Jfr. NG. IV, 1 82.]

Hestveiten 91 Inderøen (Hestweth NRJ. II 223).

Heistad 87 Sparbuen (Hedestad NRJ. II 214).

Hcsgaarden 74,1 Tjøtta.

Hæstad 51 Herø Ndl. (af Herstadom AB. 87), udt. hä'sta. [Jfr. S. 127 under H ere kr i Slutningen.]

Anm. Ovenfor ere alle Gaarde af Navnet Hæstad medtagne, uagtet der kun ved 1 af dem (den i Frænen) findes Bevis for Sammensætning med Heöinn, og uagtet Udtalen ikke er ganske éns ved dem alle. Det er sandsynligt, at de ikke alle ere af samme Oprindelse (ved et Par af dem tyde ogsaa Skriftformer fra Middelalderen derpaa); i

alleler vistnok forøvrigt 1ste Led stærkt afslidt. Hæstad 28 Høvaag (udt. hæsta) kunde mulig være en Forandring af Hesthag, en paa disse Kanter forekommende afkortet Form af hesthagi (Gaarden findes skrevet saa 1593). — Mulig* kan man af Heöinn forklare Navnene Høistad 22, 2 Stor-Elvedalen og 40 Ringebu, jfr. 33 ld, Høstad 60 Byneset. Sproglig Mulighed var der nok ogsaa for af dette Mandsnavn at udlede det paa. Strækningen fra Vanse til Bømmelfjorden jevnlig forekom-

1 Jfr. med Hensyn til den nuværende Form Petterød 48 Nøtterø (= Peters-

rud KB. 65) og Lofterød 106 sammesteds (= Lofzrud KB. 185; jfr. DN.

III 675).122

mende Gaardnavn Hetland, eftersom sl i disse Egne bliver til ti. — Sikre Exempler paa Sammensætning med Hest-, der nu er gaaet over til Hes-, afgive Hesby 38 Sem og 15 Finnø, af hvilke Gaarde den første skrives Hest- RB. 61, 62, 63 og den sidste baade i Kongesagaerne (Fornm. s. IX 479, X 145) og paa mangfoldige Steder i Diplomatariet. — Som Exempler paa Navne begyndende med Hes-, der skrive sig fra esja, kan anføres Hesnes 30 Fjære (Esjunes i Fornm. s. IX 17, 503) og Hestun 2 Tjøtta (til Hesjutüna Fornm. s. X 412; Esjutüna Fagrsk. 152).

Heggr (M.) forekommer som Mandsnavn et Par Gange paa Island (Landn. 318 — Søn af en Landnamsmand — og Egilssaga, ogsaa en Mand ved Landnamstiden). Jeg sammenstiller her endel Gaardnavne, som kunde være at forklare af dette Mandsnavn, og som ikke godt synes at kunne stamme direkte fra Trænavnet heg gr. Der er dog andre Muligheder for at forklare saadanne Navne: den allerede ved Heöinn nævnte, at af Hes- = Heöins-1 ved Indskydning af k kunde blive Heks-, ved Forkortning af Hegra-, og af den vistnok meget gamle Stamme af ukjendt Oprindelse, som man maa have i Heksum 90 V. Toten, Heksem 20 Holtaalen og Hekséberg 86 Sørum (det sidste skr. Hixsahergh RB. 415, Hyxe- 1520, Hixe- St.).

Hegshus 107 0. Toten (i Hægshusum 1344, DN. V 134).

Hegstad 161 0. Eker (Hixstad 1520), udt. hcékksta.

Hegstad 22 Hevne (Hegstadir AB. 63), udt. liæTck-.

Hegstad 47 Leinstranden (af Hegstadom AB. 42), udt. ligesaa.

Hegstad 31 Værdalen (Hegstad OE.), udt. ligesaa.

Hegstad 206 Inderøen (af Hegstadom AB. 5, 6), udt. ligesaa.

Hegstad 42 og 213 Sparbuen (Hegstadh NRJ. II 213), udt. ligesaa.

Hegstad 15 Lødingen (Hegstad 1520), udt. hcekk-.

Heiörekr (M.). Navnet findes kun i sagnmæssige Kilder; men det følgende Gaardnavn synes dannet deraf — forudsat at den anførte gamle Skriftform kan ansees for paalidelig.

Heisholt 8 Hollen (i Hæidreksholtom RB. 13), udt. høi sølt.

Heinrekr (M), vistnok oprindelig laant fra Tydskland, forekommer allerede før 1200 baade i Norge og paa Island.

llindersland 86 Lyngdal (Hindrichsland 1594), udt. med hørligt d.

Benriksbø 21 Gulen (Henricksbøø 1520), udt. hæ'ndersbø.

1 Eller et ved Afkortning af et andet Forled fremkommet Hes-.123

Helgi (M.), Helga (Kv.) kunne ikke adskilles i Sammensætninger. Her meddeles en lang Liste over Navne, der formelt kunne komme af disse Personnavne, men hvoraf endel vistnok i Virkeligheden have anden Oprindelse. Nogle af de Navne, der synes at hore hid, kunne være sammensatte med Adjektivet heilagr (hellig), som det

oftere forekommende (her ikke medtagne) Helgebostad, nu tildels lydende Helbostad, Hellebost; bölstaör sammensættes nemlig ellers slet ikke, eller ialfald kun yderst sjelden, med Personnavne. Ogsaa ved Helgeland er mulig tildels denne Forklaring den rette; Helgøen, der findes oftere, er ganske sikkert at forklare saaledes, maaske ogsaa Helgesund (Hellesund). I den Del af Landet, hvor det tykke 1 ikke kjendes, vil Helgi eller Helga i Sammensætning kunne forvexles med Herlaugr, Herleifr og Herleikr. I de samme Egne vil, naar -setr er sidste Led, Helga- eller Helgu- nu ikke kunne adskilles fra H ellis- eller Hel lu- (af Ordene hellir, Hule eller Ly under Fjeld, og hella, Helle, Fladijeld); heller ikke i Sammensætning med -land, Helgaland eller Helguland fra Hel lul and. Ogsaa en Sammensætning Helliland (af hellir?) synes at have existeret. Saaledes skrives Sognenavnet Helleland i Dalene Helliland DN. IV 309, 394, 545, 611, medens Hello-land kun findes DN. II 525. Endelig maa mærkes, at et Elvenavn Helgaaen kan paavises paa flere Steder (Ogne, Hjørundfjord, Værdalen, Nesne).

Helgerud 57 Rakkestad (Hælghurud RB. 159 og DN. II 234), udt. h&'lje-.

fi Helgabø RB. 397 under ld, NG. I 214.]

Helgerød 104 Berg Sml, udt. h&ljere.

Hælghæporp RB. 510, anf. under Ingedal Kirke i Skjeberg; kan ikke være Heltorp 118 Skjeberg, da dette udtales hæll-, ikke htél-. [Herimod NG. I 249.]

Helgeby 95 Tune (a Helghaby 1469, DN. V 626), udt. htélje-.

Helgerød 19 Raade, udt. ligesaa.

Helgcrød 2 Moss (Hælghorud RB. 517, Helgarud 1445, DN. IX 272 jfr. II 120), udt. ligesaa.

Helgestad 84, 6 Kraakstad, udt. ligesaa.

Helgestad 76 Aas (i Hælghæstadum 1410, DN. V 331 jfr. IV 566, VI 424; Hælgha- DN. VI 430), udt. ligesaa.

[Helvik 1,2 Bærum, udt. hcéUvikk. Tvivlsomt, om Heil u vik, Helgavik eller Helgu- NG. II 86.]

Helgerud 85 Bærum, udt. ligesaa.

Helset 116 Bærum, udt. hæl-.

Helgarud i Blaker Sogn, Urskog, anf. 1316, DN. IV 111; i RB. 271 skr. Hellghorud. [Ansees NG. II 178 for ældre Former af Hellerud 73, 3 Urskog, udt. hæ'llerü.}124

Helgi, Helga.

Helgegaard 92 Høland (i Hælghagarde 1383, DN. III 339), udt.

hé'lje-, alm. skr. Héllegaard. Helgeid, forsvunden Gd. 'i Nes R. RB. 240, DN. II 407, IV

455, 469. [Part af Eie, 142 Nes R. NG. II 352 f.]. Helset 45 Ringsaker, udt. hæl-.

Helgeby 131 Nes Hd. (a Hælgæby 1341, DN. V 119), udt.

hÆlje-,

Helset 149 Nes Hd. (Helgeßet St.), udt. Ml-. Helgeneset 41 Brandval, udt. hæl-,

[Holmork 35 Skiaaker, udt. halmårJc (i Hælghæmork DN. XI

30, 1339). Se NG. IV, 1 35.] Helstad 36 Lom (Hælgu- 1315, DN. III 104; Helga- og Hælgu-i samme Brev 1376, DN. III 308; Helga- DN. III 364, 559; Helgæ- DN. IX 259), udt. hælsta. Helberg 75 V. Gausdal (Helgu- 1322, DN. I 144), udt. hél-;

alm. feilagtigt skr. Helleberg. [Jfr. NG. IV, 1 205.] Helgarud i Gausdal, anf. 1385 i DN. V 244. Hçlgerud 55 Vardal (Helgho- 1337, DN. III 170, jfr. III 189, 1

123; Hælgæ- III 191), udt. h&lje-. Helgestad 26 0. Toten (i Hælghæstadum 1414, DN. VII 362), udt. ligesaa.

Helset 30 V. Toten (Hellgesetter St.), udt. hæl-.

Helgeland 26 Jevnaker, udt. hælann (Helle- 1595. 1604; Helge-

1616 og senere). Noget tvivlsomt. Helgaaker 84 Gran (Helligaag 1520), udt. hcélj-. Helgerud 44 N. Land, udt. h&lje-.

Helgeland 46 Hole (a Hælgælande 1330, DN. XI 23; Helghall 258), udt. hællann. Helgerud 57 Norderhov, udt. hÆlje-. Helgeset 123, 10 Sigdal, udt. ligesaa.

Helgerud 55 Lier (Hælghæ- 1391, DN. IV 441; Hælga- RB. 96,

106; Helgo- 1392, DN. IV. 449), udt. hdé'lje-. Helgerud 36 Strømmen, udt. ligesaa. Helgestad 16 Botne, udt. ligesaa. Helgeland 9 Vaale (Hælgaland RB. 70), udt. hællann. Helgerød, anf. 1668 og 1723 som Ødegaard under Ryk 103 Vaale.

Helgerød 59 Stokke, udt. hølje-.

Helgerød 81 Sandeherred (Hælgharud og Hælghurud 1386, DN.

II 383. Hælga- RB. 56. Helgo- DN. XIV 26), udt. hølje-. Helgeroen 58 Brunlanes, udt. h&ljeröa.

Helgeland 82 Lardal (Hælghaland 1415, DN. V 360, jfr. I 558,

X 164, III 555). udt. h&lje-. Hægeland 8 Kviteseid (Hælghaland 1483, DN. VIII 425) \ i Hælghafiallæ anføres RB. 37 under Gjerpen K.

Helge- udtales, som det vil sees, i en stor Del af Kristiansand Stift nu Hæge-.Hel gi, Helga.

125

Helgetveit 13 Lunde (Hælgha- RB. 11,13; Hælgho- RB. 12 s.), udt. hÆKl-.

Hægeland 13 og 58 Øvrebø.

Hægeland 16 og 51 N. Undal, udt. hæglann (Heggeland 1594).

Hægeland 146 og 173 S. Undal.

Helvik 106 Vanse (Hælgha- DN. IX 257, IV 646, 653 o. fl. St.).

Hægeland 110,146,272 Lyngdal.

Helgeland 78 Bjerkreim (Helle- 1563, Helie-, Helge- 1567), udt. hællann. Her, som ved de to følgende Navne, er Helga-sikret som oprindelig Form derved, at Udtalen er hællann, ikke hæddlann, som den efter Egnens Dialekt skulde være, hvis her var oprindeligt 11.

Helland 52 Time (Helle- 1610, Helge- 1668).

Helland 22 Gjesdal (Helge- 1563).

Helland 15 Rennesø (a Hælhalante i Runeindskriften paa en nu tabt Ligsten paa Rennesø Kirkegaard, se «Norges Land og Folk» XI 294; skr. Helleland 1520).

Helgeberg 42 Avaldsnes, udt. hælga-.

Helgeland 66 og 87 Avaldsnes, udt. ligesaa.

Brat-Helgeland 45 Avaldsnes, udt. ligesaa.

Helgevold 14 Vikedal (a Helgavelle 1459, DN. IV 693), udt. h&lgavådl.

Helgeland 18 Vikedal, udt. hcélga-.

Helgeland 37 Nerstrand. 11 og 44 Hjelmeland. 65 Jelse, udt. ligesaa.

Helgenes 37 Suldal, udt. ligesaa.

Helland 49 Fitje (Helge- 1520, Helle- 1563x).

Helland 77 Haus (Hælgha- BK. 62 b), udt. h&rlann.

Helland 28 Hosanger (Helle- 1520, Helge- 1563), udt. htfr-eller hær-,

Helland 78 Hosanger (i Hælghalande BK. 60 b), udt. hællann.

Helland 38 Manger (Helghaland 1427, DN. XII 155), udt. ligesaa.

Helland 74 Alversund (Helle- 1520, Helge- 1563), udt. hér-.

Helland 211 Voss (Helga- 1386, DN. I 366, jfr. BK. 72 a, 74 b).

Helgeland 16 Vossestranden (Hælgha- BK. 73 b), udt hcélge-,

Helgegaarden 22 Jostedalen, udt. hÆKlje-, alm. skr. Helle-.

Helgaas 151 Førde (Helgeaas 1563).

Helstad 29 Stranden (Hellestad 1603), udt. hællsta.

Helland 84 Skodje (af Helgolande AB. 80; Heligland 1516, DN. II 776), udt. hæland.

Helset 1 Vestnes (Hellieszetther DN. X 804), udt. hæl-. — I AB. 77 skr. Hellasætr, urigtigt, som den nuværende Udtale viser.

Helland 45 Vestnes (Hellieland DN. X 806), udt. hælann.

Helgestøen 71 Veø, udt. h&lge-.

Helset 36 Frænen (Hellesetter NRJ. II 92), udt. hæl-.

Helgetun 4 Rindalen, udt. h&lja-.

1 Helge- maa være det riglige, da der nu udtales -II-, ikke -dl-126

Helgi, Helga — Henningr.

Helvik 9 Bjørnør (Helleuig 1559), udt. hdél-.

Helland 46 Hevne (Helge- 1590), udt. hællan,ti.

Helset 27 Stadsbygden, udt. hel-.

Halset 175 Meldalen (Helsetther 1590), udt. hal-.

Helset 134 Værdalen (Hellisetter NRJ. II 205), udt. hæl-, alm. skr. Halset.

Helge under 2 Egge (Helgeid AB. 11), udt. hé'lje.

Heltuv 74 Beitstaden (Helgathuff AB. 4, en Part af Tuv), udt. hÆ"ltu.

Helset 101 Stod (Hellisetter NRJ. II 216), udt. h&l-, alm. skr. Halset.

Helstad 60 Bindalen (af Heiligstadom AB 84), udt. hel-.

Helskog 59 Skjerstad, udt. htél-.

Helland 52 Sørfolden. 58 Tvsfjorden.

Heines 5 Steigen (Helgenes 1520).

Helland 28 Hammerø (Helgelandt 1520).

Helland 40 Vaagan (Helgaland AB. 98).

Helgenes 6 Hadsel (Helga- 1395, DN. I 368), udt. hcÉ'lje-.

Anm. Helgemo 6 Horg, udt. h&ljamö, skrives AB. 45 og i Cap. af Hyliarmo; det er altsaa sammensat med hyl r

m., en Høi. Af samme Oprindelse er et andet Navn, som man nok ogsaa kunde falde paa at forklare af Helgi: Høljenes 24 Grytten (Hyllienes 1490, DN. XII 240).

Hemingr (M.) ikke sjeldent i Norge i Middelalderen; ikke paa Island i den ældste Tid. Meget almindeligt i Danmark. [Jfr. NG. I 3.]

[i Hæmminghs Pyt DN. V 301, 1402 (jfr. RB. 167 s.), Part af Pyt 106 Eidsberg, NG. I 145.]

Hemmingstveit 80 Kviteseid, udt. h&'mmes-.

Hemmings-Augland 93 Søgne, udt. ligesaa (kaldes saa allerede 1557, DN. VI 817).

Hemmingstad 34 Skaare.

i Hemingswelli anf. BK. 47 b under Njos Kirke i Sogn.

Anm. Hemmestad 32 Kvæfjord skr. DN. VI 227 Hymilsstadir og maa altsaa være af forskjellig Oprindelse (kunde tænkes forklaret af hi mill, der jo allerede i det gamle Sprog findes ved Siden af hi minn, Himmel; men dette Ord maatte isaa-fald forudsættes at have været brugt som Tilnavn til en Mand).

Henningr (M.) findes brugt i Norge allerede i 15de Aarh. (DN. I 544, 575, 631, II 753), vistnok indkommet fra Tydskland, maaske over Danmark.

Henningsinoen 15 Trøgstad (1593). [NG. I 3 mulig af Hernings mor.]

Henningsvær 5 Vaagan.127

Herbjprn (M.) meget alm. Mandsnavn i Norge (ikke paa Island); endnu i Telemarken og Numedal.

Herbjørnrød 58 Hedrum.

Herbjørnsrud 27 Hitterdal, udt. h&Wbjønnstrü.

Herbrandr (M.) ligeledes alm. i Norge og ukjendt paa Island, endnu temmelig udbredt.

Herbrandsgaard i Tørdal, anf. 1451 og 1463, DN. II 596 og I 630.

JHerekr, Hærekr (M.). De følgende Gaardnavne kunne efter de anførte ældre Skriftformer godt formelt afledes af et saadant, ellers ukjendt Mandsnavn. Den bekjendte Tilbøielighed til i saadanne Tilfælde at indskyde et k foran s og forandre den foregaaende Vokal (se under Auöi) gjør det imidlertid meget uvist, om dette Navn nogensinde har existeret. Det bør dog bemærkes, at i Skattemandtal fra Salten Fogderi ved 1520 forekommer som Mandsnavn Hereg, Heri g.

Hæriksæid skal efter RB. 571 have været det gamle Navn paa Drangedal Præstegaard. Udtalen opgaves at være h&rsæi, men det er vel et stort Spørgsmaal, om Navnet nu kjendes uden af Skrift. I 15de Aarh. skrives Hæræsseid, Heresseid, Hæreseid (DN. I 564, II 564, I 585, III 561, X 152, XII 218).

Herikstad 82 Haa (Herigsstad 1520), udt. hærikst.

Herikstad 11 Time (Herrigstad, Heregstad 1520), udt. ligesaa.

Herstad 110 Inderøen (af Herigxstadom AB. 7; Herristad, Heri-stad NRJ. II 222, 223), udt. htfrsta.

Herstad findes oftere (Nes Hd., Elverum, Hof Jb., Y. Holmedal, Førde, Børsen, Herø? efter Skrivemaaden i AB. [jfr. S. 121 under Heöinn, det sidste Navn], Rødø).

Hergils (M.) gammelt Navn (Søn af en Landnamsmand i Landn. 123), adskilligt brugt i Middelalderen og endnu fremdeles (i gammel Tid ofte i Sideformen Hergiuls, hvortil svarer det nuværende

Herjus).

Hergilsgardr (Hergiuls-), Bygaard i Oslo, DN. IV 146 (1322) og oftere.

Herjulfr (M.) maa have været meget brugt i Norge langt tilbage i Tiden, da det findes saa ofte i Landnamstiden

paa Island; i den senere Middelalder findes det af og til (RB. 296, DN. III 118, IV- 117, 601, 692, 753); nu synes det at være uddød. De følgende Stedsnavne kunne alle forklares heraf; dog er ogsaa anden Oprindelse mulig; af Personnavnene Herdis og Her-128

Herjulfr — Herlaugr.

gils og af Elvenavnet Hæra. Mulig høre nogle af de under Holmr opførte Stedsnavne rettelig hid.

Herset 65 Vang Hd. (Herresetter 1593), udt. hél-.

Hørsand 32 Romedal (Hørrilsand 1578, 1593; Hersand 1616); udt. hø'lsatm.

Hørstad 26 Vardal (Hæriwlstader 1334, DN. I 184 jfr. I 315, 317, 637), udt. hørsta.

Hørsrud 52 V. Toten (skr. ligesaa 1578), udt. hø'rrsü.

Hørjusgaard 138 Nore (Høriulsgaard 1668), udt. hø r jus-.

Hersgaarden 120 Sande Jb. (Herß- 1593), udt. Mrs-.

Herstad 8 Hof Jb. (Herrestad 1593), udt. hér sta.

Heriusrud i Kodal, anf. RB. 60 s. ,

Herjusdalen 71 Mo TI.

Hersel 65 Froland (Herrißell 1593), udt. harsel eller hé'rsel.

Hersdal 47 Tysvær (Heridtzdall 1567), udt. Mrs-.

Heradstveit 1 Vikør (Herridtztued 1603), synes uagtet Udtalen héräs- at maatte være = Hæriolfspuæit i BK. 81 b.

Hersvik 55 Sulen (Herritz- 1563), udt. hér s-.

Herstad 81 Y. Holmedal (Herstad VL., Heerdestad 1520), udt. hér sta, alm. skr. Herrestad.

Herstad 116 Førde (i Hæristodum BK. 22 b; Herrestadt 1563), udt. ligesaa.

Herstad 41 Børsen, udt. hér-.

Herset 54 Nesne, udt. ligesaa.

Hersøen 24 Hillesø (Herges-, Herres- 1520; Herritz- 1614).

Hersøen 16 Helgø (Herritz- 1610).

Herlaugr, Herleifr, Herleikr (M.) vare alle 3 ret almindelige i Norge i Fortiden, men kunne ikke sees at have været brugte paa Island; endnu adskilligt brugte i Norge. Ved de følgende Stedsnavne er der Sandsynlighed for, at de komme af et af disse Navne, medens det kun ved faa af dem er muligt at paa-vise, hvilket af dem der ligger til Grund. I flere Tilfælde opstaar der Tvivl, om ikke hellir (Hule) er 1ste Led; ogsaa Sammensætninger med Hel gi ere vanskelige at udskille i de Egne, hvor ikke det tykke 1 bruges. Endelig er Forklaring af et Elvenavn Hella tænkelig (det findes endnu i Rennebu). [Se ogsaa NG. III 19, hvor Forkl. af Fællesordet liella nævnes som mulig, samt NG. III 54 f. og NG. III 373.]

Hallesby 10 Aremark? Udt. hælles-.

Hellestad 87 Eidsvold, udt. héllsta. [Jfr. NG. II 54 f.]

Helset 190 Ringsaker (Hellesetter St.), udt. héll~.

Hellestad 58 Nes Hd.; kaldes nu Skog.

Helstad 175 Vang Hd. (a Hællistadum 1318, DN. IV. 119),

udt. héll-.

Helset 144 og 159 Stange (Helleßetter St.), udt. hæ'H-.Herleikr — Hermundr.

Helstad 14 Hof Sol. (Hellestad 1616), udt. hæll-.

Helset 34 Elverum, udt hæll-.

Helstad 36 0. Rendalen (Hellestad 1667), udt. hæll-.

Hellesrød 86 Botne (Hællaugsrud RB. 77), udt. hællersø.

Hellesrød 95 Brunlanes (Hællæiksrud RB. 30), udt. hæ llerse.

Hellingsrud 24 Lardal (Helleiksrud 1384, DN. I 356, jfr. IX 182).

Hellesino 45 Tjømo (Heliss- 1520), udt. hælles-.

Helstad 20, 13 Lunde (i Hællestadhum RB. 10), udt. hællsta.

Helleslien 44 Nissedal.

Hellesvig 46 Sogne (Hellogs- St St.).

Hellesbo 16,2 Sand.

Helset 92 Volden. 5 Sunnelven.

Helstad 29 Stranden (Hellestad 1603).

Helsøen 49 Hitteren. 3, 9 Vemundvik, udt. paa begge Steder hælls-,

Hermöör (M.) og Hermundr (M.). Hermundr almindeligt Navn før og nu; ogsaa paa Island, allerede meget tidlig (Landn. 160, 176, 184). I et enkelt Tilfælde er det, som man vil se, i et Stedsnavn traadt istedetfor Hermöör, formodentlig fordi det var det mere kjendte Navn. Hermöör, der endnu bruges i Telem. og Hallingdal, er foi øvrigt ikke sjeldent hos os i Middelalderen (DN. II 444. III 160. V 700. IX 427. X 76. XII 85. 96. AB. 15). Det nedenanførte Navn i Stadsbygden kan godt komme af det sidste Mandsnavn.

Herinjuirud 109 0. Toten (Hærmundarud 1378, DN. V 223, jfr. BB. 258).

Hermundstad 5 Vang V.

Hermuiidarrud, anf. RB. 77 under Hillestad Kirke i Botne.

Hernuinilsdal 1 Ævanger, udt. hcérmens-.

Hermstad 39 Stadsbygden (Hermestadt DN. X 793, jfr. NRJ. II 40).

Hermaiistad 73 Melhus (Hærmodzstader 1308, DN. II 77; af Hermodzstadom AB. 44; Hermwndstad Cap.).

Anm. HermeJien 71 Orkedalen har vistnok sit Navn efter en nu forsvunden Gaard her Herm in, som nævnes i AB. 53 og som Ødegaard med Navn Herme endnu 1723.

Her vor (Kv.) findes i Landn. 39 som Navn paa en norsk Kvinde (fra Sogn) i 8de eller 9de Aarh. Det synes at være en Mulighed for, at de flg. Gaardnavne kunde komme deraf, skjønt det i ethvert Fald bliver usikkert. Der findes et Elvenavn Hevra (bevaret i Rennebu), hvoi*af Herv- kunde fremkomme ved Omsætning af Konsonanterne.

iHurrød 47 Onsø, udt. hørre. Tvivlsomt. NG. I 314.]

Herveland 16 0. Moland (1593).

Herveland, gammel Ødegaard under Sogndal Præstegaard Stav. (nævnes i St. St.).

Hiöi (M.) findes ikke sjelden som Mandsnavn i Kongesagaerne og desuden AB. 8 og DN. 1122 (begge Gange i

det trondhjemske). De fleste af de Stedsnavne, der efter Formen kunde synes at stamme herfra, ere vistnok sammensatte med hlö n. (Dyrehi), saaledes det oftere forekommende Hiöåss, nu tildels gaaet over til Høiaas (11 Vaaler Snil. og 78 Hobøl) eller Heiaas (65 Enebak). [Jfr. NG. I 167.]

Hibu 6 Hof Sol., udt. hi'bü. [Det kan ogsaa forklares af hi8 n., NG. III 265.]

Hiberg 1 Aasen (Hidhaberg AB. 30 s., Hidarberg AB. 29, — mulig ogsaa af Appellativet hiö).

Hi mo 50 Overhallen (Hidemaa 1520).

Hiöulfr (M.) findes ikke brugt som Mandsnavn i [Norge, men vel i Sverige (Lundgren S. 101), ligesom det var] gammeltydsk Navn. Det vilde meget bekvemt kunne forklare de flg. Steds-navne, der maa antages at komme af Personnavn, og som efter de anførte ældre Skriftformer oprindelig maa have begyndt med H-. [Jfr. NG. I 115. II 319.]

Julset 108 Ullensaker (Hiifuel- 1578; Hiul- 1593), udt. jul-.

Hjulstad 11 Inderøen (Hulstad NRJ. II 222, Hiulstadt 1559; Hiull- 1590), udt. jø'l-.

Hildir (M.) kjendes fra Island (Landn. 265, 267, 288), hvor det forekommer i Landnamstiden (ogsaa en før denne levende Nordmand af dette Navn anføres Landn. 267). Efter de ældre Skriftformer synes efterfølgende Gaardnavne at være sammensatte dermed, ligesom ogsaa nogle af de under Hildr anførte kunne høre hid.

Hilstad 90 Nes Hd. (a Hildistaudum DN. XI 30, 1340, jfr. V 119, 1341; senere skr. Hille-, Hilla-, Hilda-, DN. I 409, X 167, IV 642), udt. hillsta.

Hillestad 104 Botne (a Hildistadom DN. XI 83, 1398; RB. 72, 77; Hildast. 1390, DN. III 368 og RB. 187, 263, 272), udt. hillesta.

Hildr (Kv.) forekommer ofte paa Island i den ældste Tid; oftere ogsaa i Norge før Islands Bebyggelse (Landn. 120, 235. Fornm. s. IV 60). Har været noget brugt i Norge ogsaa senere, men alene i Formen Hilda (BK. 81a, AB. 36, DN. VII 508). Blandt de herefter opførte Stedsnavne er der, som det vil sees, flere, som lige godt kunne komme af Hildir eller Hildulfr. [Jfr. NG. II 309.]

Helton 54 Bærum (Hildertwn RB. 266).

Hilton 18 Ullensaker (Hildartun RB. 241, 261, 442, jfr. DN. III 224, VI 361).

Hilstad 73 Ringebu (a Heillæstodum 1390, DN. VI 370; a Hille-

stodom 1425, DN. V 398). Hillestad 94 Sandsvær (i Hyldastadum RB. 2), udt. hillsta. Hillestad 9 Aamli (Hildestad St. St.), udt. hillesta. Hiltveit 32 Iveland.

Hillestad 24 Fjelberg (Hildestodh 1463, DN. XII 198; Hillestodh 1425, DN. XII 156), udt. hiddlesta. Har, som de ældre Former vise, til sidste Led st pd f., ikke staSir. Med Hensyn til Udtalen med -dl- sml. det nedenfor under Hild-ulfr anf. Exempel fra Borgund. Hildugardr, Bygaard i Bergen DN. I 121. IV 319. V 64. II

431 (1312—1401). Hildeskaar 42 Sogndal SB., udt. hilde-. Hildenes 51 Eid Nfj.; kaldes nu Neset.

Hilstad 25 Flatanger (Hiilleste 1559; Hilstadt 1590), udt. hill-. Hilstad 29 Velfjorden (Hillestad OE.), udt. hillsta. Hildset 41 Hero Ndl., udt. hill-.

Hildulfr (M.) maa efter de følgende Stedsnavne have været brugt i Norge, skjønt det ikke nu kan paavisés. Det forekommer oftere [i Sverige og] i Danmark i den tidlige Middelalder. Jfr. Hil di r og Hildr.

Hildestveit 164 Voss, udt. hildes-,

Hillestad 63 Hafslo (af Hildulfstadom AB. 109), udt. hildesta. Hillestad 15 Borgund NB. (i Hilldolfstodum BK. 42 a, 42 b, jfr.

43 a, 45 b, 46 a), udt. hiddlesta. Hildestad 37 Sogndal NB. (Hilldolfsstadher VL.), udt. hilde-, Hilstad 140 Meldalen (af Hildulfstadom AB. 53), udt. hill-. Hilleshavn 63 Ibbestad (Hilders- 1614), udt. hi'lls-, Hillesøen 29 Hillesø, udt. halles-.

Hisingr (M.) Andes enkelte Gange som Mandsnavn i Norge, tildels skr. Hy s in g r, paa hvilken Form ogsaa flere af de følgende Stedsnavne pege (DN. III 391, I 691, X 187; Fornm. s. VII 357). Et enkelt af de nedenfor nævnte Tilfælde antyder en svag Form His in gi. [Jfr. NG. II 309.]

Hisinghsrud [Hysinghsrud], anf. RB. 157 under Degernes Kirke i Rakkestad.

Hystad 52 Borge Sml. (Hyestadt St.), udt. hy sta.

Hisingby 108 Raade (Hisingabør RB. 202, 270), udt. hissing-

eller hyssing-. Hysingstad 26 Stord (Hysvngstad 1520), udt. hyssta. Hystad 88 Sparbuen, udt. hyssta.

Hysvær 31 Vega (Hysingswer AB. 90 og OE.), udt. hys-, Anm. Det turde kanske være muligt heraf at forklare ogsaa132

Hisingr — Hjalti.

Hystad 129 Sandeherred, udt. luj'ssta, med hvilket Navns rette Form man allerede i Middelalderen maa have været i Vilderede efter de stærkt afvigende Maader, hvorpaa det skrives (i Hesistadum, Hæsistadhom RB. 55 s., 56, a Hæssisstodum DN. V 184, i Hæissistadom DN. III 257, i Hysistodom, Hæsistodom DN. I 410; Hysestadt 1520; Hyßestadt St.).

Hjalmr (M.) findes oftere som Mandsnavn paa Island fra 12te Aarh. af; i Norge kun en enkelt Gang (en Prædikebroder i Bergen ved 1300, DN. III 63, IV 121). De fleste med Hjalm- oprindelig begyndende Stedsnavne komme af hjalmr m. i Betydning: Ståk (af Korn, Ho osv.), eller: Høide (hjelmformet Høide); nogle ogsaa af et Elvenavn Hjalm eller Hjalm a (det sidste endnu brugt i Eidfjord i Hardanger: Hjelmo). Jfr. Tlij. YSS. Skr. 1891 S. 191 ff. Det er at mærke, at Mandsnavnet Hj alm arr alene kan paavises i Sagnkilder; derimod forekommer Hjalmulfr som Navn paa en islandsk Landnamsmand (Landn. 193), men er ikke paa visligt ellers. I enkelte Tilfælde kan den her omhandlede Navnestamme i Sammensætning give Nutidsformer, der ere udsatte for Forvexling med Sammensætninger med Jçrundr. I det følgende ere de Steds-navne sammenstillede, ved hvilke der synes at være nogen eller overveiende Sandsynlighed for Afledning af Mandsnavnet. [Jfr. NG. III 23. IV, 1 174.]

Hjelmstad 232 Ringsaker (Hielmestad, Hialmestade OE.).

Hjelmstad 106 Øier.

Hjelmstad 67 0. Gausdal (Hielmestadt St.).

Hj eiset 60 Hollen (Hialmsætr RB. 13), udt. jæl-.

Hjælset 54 Boise (Hiælmsæther 1513, DN. XI 252), udt. jæl-.

Jenset 35 Akerø (Jelsett 1610), udt. jænvr.

Hjelset 63 Kvernes (Hielnsett 1559), udt. jel-,

J en stad 9 Sundalen (Hiennstaa 1590), udt. jænnsta, alm. skr. Jønstad.

Jonstad 11 Øksendalen (Hiennsta 1590), udt. jø'nnsta.

Hjelset 179 N. Stjordalen (Hiensetter 1559), udt. jæl-. Efter AB. 35 har der her ligget et Hialmasætr ogsaa paa nordre Side af Stjordalselven.

Hjelmset 116 Sparbuen (Hielmsettir 1590), udt. jté'ln-.

Hjelinset 29 Brønnø (Hielmsetter 1610), udt. jæln-.

Anm. Ogsaa Navnet Hjalmsland, der findes oftere paa Strækningen fra den vestligste Del af Nedenes til Ryfylke i meget afvigende Nutidsformer (Jamsland, Tjomsland, Tjemsland, Tjenttand) kan maaske, ialfald i nogle Tilfælde, komme af Mandsnavnet.

Hjalti (M.) almindeligt Navn paa Island fra Landnamstiden af (Landn. 196, 254); ikke paavisligt i Norge. Formodningsvis hen-Hjalti — Holmr.

133

føres til dette følgende Gaardnavne (jfr Thj. VSS. Skr. 1891 S. 202 f.). [Jfr. NG. III 59. IV, 1 38, 127.]

Kjelstad 12 Horg (Hielstad NRJ. II 172 og OE.; skrevet Hiel-endnu 1631), udt. kjc&ll-. Hj- udtales her med haard Lyd, saa at det i Skrift kan udtrykkes med Kj-,

Melstad 24 Gildeskaal (Hiellestadt 1520; Hiéldestadt 1590), udt. jce'Uj-. Jfr. Hjellestacl 105 Fane.

Hjarrandr, Hjarrandi (M.). Den første Form er i DN. meget almindeligere end den sidste. Meget brugt som Mandsnavn i Norge i Middelalderen. Ikke paa Island. Formodentlig høre nogle af de under Jçrundr opførte Navne i Virkeligheden hid; jfr. ogsaa de under £j ö ö- sammenstillede Navne.

Hiaranderiul i Raade, anf. DN.VIIl 72; skr. Hiernarud DN. II 532.

Jorcnrud 65 Kraakstad (Hiærrandarud Rß. 118; Jørrenderud St.).

Hjorleifr (M.) findes enkelte Gange paa Island; i Norge1 kun at paavise i et Par Stedsnavne.

HierreljSrudt i Lardal, anf. i St.2

Hjürleit'svik paa Haalogaland, anfort i Sverres Saga (Fornm. s. VIII 370); mulig — Gjersvilc 7 Rødø, som antaget af Munthe i Anm. til Aalls Oversættelse ved dette Sted.

iJHolki (M.). Om usikre Spor af et saadant Mandsnavn i Steds-navne se NG. II 407 f.]

Holmr (M.) var temmelig almindeligt Mandsnavn i Norge i senere Middelalder (ikke paa Island); endnu brugt paa Østlandet. Vanskeligt i Sammensætning at adskille fra Appellativerne holmr og holm i og fra Appellativet li v amm r i de Egne, hvor dette nu udtales homm. Endvidere er at mærke et Elvenavn, hvoraf bl. a. det paa flere Steder i Bergens Stift forekommende Holmedal stammer (Holma eller maaske Halma; for den sidste Form kunde Skrivemaaden Haulmudalr i BK. 25 a, 25 b tale). Ved flere af de efterfølgende Navne kan man være i Tvivl. I flere Tilfælde ligger det lige saa nær at tænke paa Mandsnavnene Hu gl ei kr og Herjulfr eller H erg i ls. [Jfr. NG. I 345.]

Holsrud 102 Aremark (Holmsrud RB. 153 og endnu 1593), udt. hø'lsü, alm. i senere Tid skr. Holtsrød. Den nuværende Udtale viser tilstrækkelig Urigtigheden af denne ogsaa i flere af de følgende Tilfælde forekommende Skrivemaade.

1 [Udenfor den sagnhistoriske Tid (Halfs saga) (S. Bugge).]

2 Kan henføres til Hjqrulfr, der af Aasen anf. i et enkelt Exempel fra Folio, 1743.134

Holmr — Hornbori.

Helstad 43 Nes Hd. (a Hoolstadum i et hos Schøning i hans utrykte Reise anført Brev fra 1403, Holstadt 1520), udt. høi-, alm. skr. Holstad. [Jfr. NG. III 52 f.]

Holstad 292 Furnes Hd. (Holdstad 1604), udt. og skr. ligesaa.

Holmsrudh i Ottestad Sogn i Stange, anført 1461 i DN. X 174.

Holstad 27 Grue (Holstadt 1578; mulig = det 1400 nævnte Olstadir, DN. III 405), udt. Mista. [Jfr. NG. III 252.]

Holstad 31 Hof Sol. (i Holstadhum RB. 454), udt. ligesaa.

Holstad 29 0. Toten (Holstadt OE.; Hollestad 1520; Holstad 1553), udt. høist a, alm. skr. Holstad.

Holmstad 211 0. Toten (1592), udt. hå'Imst a

Holsrud 46 Modum, udt. halsü eller hø'lsü\ skr. Holtsrud allerede 1578 og alm. senere.

Holsrud 50 Sande Jb. (Holmsrud RB. 104 og DN. V 682), udt. hø'lsrü, alm. skr. Holtsrud.

Hompland 259 Lyngdal (Homsland 1594), udt hamp-.

Hompland 148 Kvinesdal (Homsland 1594), udt. ligesaa.

Hompland 39 Siredalen (Aamslandæ 1461, DN. IV 696), udt. ligesaa.

Hompland, gammel Ødegaard under Eidland 2 Gjesdal (Holms-landh 1434, DN. Il 538; Homsland 1487, DN. IV 735).

Holtsboen 89 Bolsø (Holß- 1610), udt. håls-.

Holmsteinn (M.) ofte paa Island, allerede meget tidligt; enkelt Exempel fra Norge i 9de Aarh. (Landn. 31). Senere enkelte Gange i Norge (DN. II 333, 407, III 340, 487, X 67; jfr. I 153); vistnok forlængst uddød.

Holsteinstad 151 Øier, udt. holsteinsta-, alm. skr. Halsteinstad.1

Halsteinli 243 Orkedalen, udt. htélsteinlia, maa vist ogsaa henføres hid; Udtalen gjør det umuligt at tænke paa H a 11-s t e i n n.

Holti (M.), ret alm. i Norge i Middelalderen, endnu brugt i 16de Aarh. Navn paa en islandsk Landnamsmand (Landn. 186), men ellers ikke paa Island. I adskillige Tilfælde umuligt at adskille det sikkert fra Flertallet af holt n. [Jfr. NG. III 303.]

Holterud 16, 1 Vaaler, Sol. [Ikke nævnt NG. III 296]

Holtegaard 39 Gol (1593).

Holstad 38 Askvold, udt. hallsta. Tvivlsomt.

Hornbori (M.) skulde efter de følgende Stedsnavne synes engang at have været brugt som Mandsnavn i Norge; det findes i den gamle Literatur kun som Dvergenavn, men som Mandsnavn paa en dansk Runesten (Høietostrupstenen; jfr. Blandinger I 72). Det er at mærke, at vi i Fornm. s. IX 307 og 345 have

1 At mærke er Mandsnavnet Holstein n, der anf. i Vaage 1383 i DN.

II 373, og vistnok maa være en Form af Holmsteinn.

nævnt et Hornborusund paa Agder, det nuværende Hombor-sund i Eide Sogn i Nedenes, der maa have Navn efter Gd. Hombor 10 Eide [opr. Ønavn?]; endvidere, at Hombomes og det udentvivl dermed sammenfaldende Ombornes oftere forekommer som Navn paa Nes. Som usammensat Stedsnavn findes Horn bo ri ogsaa i Sverres Saga (Eornm s. VIII 334); det er Hambaara noget S. for Agdenes. Skulde Hornbora have været Elvenavn? [eller Ønavn?].

Hommerstad 202 Løiten (i Hornborstadhom 1358, DN. II 280; 1413, I 460), udt. hömmelsta.

Hommerstad 85 Stange (i Hornborstadum 1418, DN. XIII 61, 62), udt. hömmersta.

Homborstad 45 Daviken (i Honborastadhom 1333, DN. XII 62), udt. han^bårr- eller håmmbårr-. Her heder Nabogd. Hornet.

Homborset 32 Volden (Hamborsetter 1603), udt. hommbärr-.

Anm Hommervold 11 Rennesø (Hamberuold 1520 og St. St.; Hanboriguoll 1520), udt. hommar- eller hommer-, er vel sammensat med den samme Ordstamme, men behøver ikke at komme af Mandsnavnet. Ogsaa Hummeraas 26 Nes og Hitterø er vel sammensat med Hornbor i.

Hugi (M.) findes meget ofte som Mandsnavn i Norge i den senere Middelalder og bruges endnu ved Mandal; kan paavises endnu tidligere [i Sverige og] i Danmark. De følgende Stedsnavne synes at kunne forklares deraf, skjønt det blot kan nævnes som en Mulighed. Ogsaa nogle af de under Haukr opførte kunde kanske høre hid.

Huvestad 62 Kviteseid (Hughestaa 1522, DN. IX 467; Hwwe-slad 1534, DN. IX 780).

Huvestad 25 Laardal (Huestadh 1553, DN. XII 801; Huffstadt 1585).

Hogstad 51 Nes og Hitterø, udt. ho'gsta, alm. skr. Haugstad.

Huksæter 152 Naustdal?

Anm. Ved de to første Navne mærkes dog Navnene Hufuunæs RB. 464, nu Huvnes 36 Vinger, og Hufuurud i Vaaler Sml., RB. 487 (nu ukjendt), der henvise til anden Oprindelse (af et Elvenavn Hüfa?).

Hugleikr (M.) ikke sjeldent i Middelalderen, men ikke brugt paa Island; ogsaa kjendt fra senere Tid [endnu brugt paa Nordmør, skrevet Hovlih] Brugt i Danmark tidlig i Middelalderen. Hertil synes de følgende Gaardnavne at kunne henføres; desuden kunde nok ogsaa tildels de under Holm r opførte høre hid.

Hølingstad 206 Løiten (Howlingstadt 1520, Hoglingsta 1604 [Huglegestad, Hugligstad HG.]), udt. hølingsta. [NG. III 119 f.]136

Hugleikr — Hünn.

Holstad 46 Ulstein (Holstad, WIstad 1603), udt. hölsta.

Holstad 166 Beitstaden (Hwlestad 1520), udt. lifflsta; alm. skr. Holstad.

Holstad 45 Skjerstad (af Holixstadom AB. 93), udt. hålsta.

Hundingr (M.) kjendes kun fra sagnmæssige Kilder, men maa vel have været virkelig brugt Mandsnavn. Jfr. Thj. YSS. Skr. 1891 S. 196 ff.

Hundstad 30 Hole (a Hundingstaudum 1340, DN. X 40; a Hun-diztadom 1342, DN. IV 221; a Hundikstadom 1372, DN. V 203).

Hundingsland 17 Lyngdal (1594), udt. honnisslann.

Hundingsaas i Skogn, anf. AB. 23.

Hundsmoen 66 Overhallen (i Hvvndingsmoo 1411, DN. III 438).

Hunnestad 53 Vikten (Hwndestad 1520, Hundeste 1559, Hun-dingstadt 1590).

Hundulfr (M.) findes som Navn paa en Jarl i Sogn i Landn. 300 og 1336 i Smaalenene (DN. I 190). Det er maaske samme Navn, der oftere forekommer i Norge i Formerne Hunnulfr og Hun ul fr (Fornm. S. IX 116. DN. II 691, 767. IY 282. V 738. Yl 525. VII 495. 833. X 114). Enkelte af de under Hunn anførte Navne kunne maaske høre hid.

Hundulfsstadir i Ski Sogn i Kraakstad, anf. RB. 116 og 1358 i DN. III 242; nævnes endnu 1616 (Honulstad).

Honstad 27 Surendalen (i Honnolfsstadum DN. II 137, 1327)?

Hiiun (M.) er ikke ualmindeligt som Mandsnavn i Norge i Middelalderen (RB. 7, DN. II 112. 211. 314. III 244. V 132. XI 121); paa Island findes det kun i et enkelt Tilfælde ved Aar 1000 (Heidarv. s. S. 335). En svag Form Hüni antydes ved Hünasun DN. Y 273 og synes ogsaa at forudsættes af flere af de følgende Gaardnavne, ligesom den sees at have været brugt i Danmark [og Sverige]. Man bliver dog ofte usikker ved Stedsnavne, som kunde synes at komme heraf, da andre tænkelige Sammensætningsled kunde give lignende Nutidsform, saaledes Elvenavnet Hunn (jfr. Thj. YSS. Skr. 1891 S. 196 ff), hun dr som Dyrenavn og brugt som Mandstilnavn, de foran anførte Mandsnavne H u n d i n g r og H u n d u 1 f r og det nedenfor anførte Hünpjöfr. Mange af Navnene i den følgende Liste maa derfor betragtes som tvivlsomme.

Hunes 33 Enebak (Hunanes RB. 402).

Hundstad 134 og 162 Nes R. Den sidste Gaard er aabenbart den, der RB. 479 skr. i Hunstodum, den første den, der skr. i Hundstodhum RB. 474 og da vel ogsaa identisk med den paa samme Maade skrevne Gaard i DN. IV 220. Paa beggeHünn.

137

Steder skal Navnet nu udtales liunnsta. [Jfr. NG. II 352 og 355. Det förste forklares der af H u n d r som Mandstil-navn, det andet af Hun n.] Uangaard 22 0. Rendalen (Hunngaardt 1578; Hungaardt 1593),

udt. hanggal. [Af Hünagarör NG III 371.] Honerud 108 Norderhov (Honnerudt 1604, Honerud 1617), udt. höneru.

Honsrud 129, 2 Norderhov, udt. hönns-. Honerød 88 Andebu (Hunnerrudt St.), udt. hö'ne-. Hundsrød 89 Andebu, udt. hunns-,

Honerød 13 Tjømø (Hunarudh RB 59 s. 200 s.), udt. hö'ne-, Hundsrød 35 Sandeherred, udt. hunns-.

Hongaarden 78,19 Gjerpen (i Hüngardum RB. 25). Bruges ei

nu (kaldes Ødegaarden). Hundsdal 63 Landvig (Hunnß- 1593), udt. honns-, Hundsdal 14 Øislebø og Laudal (Hundz- 1604), udt. ho ns-, Hundsdal 37 N. Undal (Hunds- 1594), udt. ligesaa. Hundsnes 35 Tysvær (Hunds- og Hwns- 1520), udt. honns-. Hundseid 51 Vikedal, udt. hönns-. Hundsnes 65, 3 Hjelmeland.

Hundshammer 14 Hafslo (Hundtz- 1603), udt. hunns-. Hundsnes 6 Vannelven, udt. hönns-, Huiignes 62 Bolsø (Hunanes AB 77). Hundset 164 Beitstaden, udt. liönn-. Hunstad 41 Bodø (af Hunastadhom AB. 93), udt. hönn-. Hundstad 40 Kvæfjord (Hwndestada 1490, DN. VIII 437), udt. hu mi-. Anm. De gjentagne Tilfælde, hvori Huns- findes forbundet med -dal og -nes, der ellers ikke særlig ofte sammensættes med Personnavne, gjøre det naturlig meget tvivlsomt, om man her har at se Sammensætninger med Hünn. Vel endnu mindre sandsynlig bliver Sammensætning med Hüni i Gaardnavnet Hünaborg, nu gaaet over til Haneborg (udt- hana-), der findes paa 2 Steder i Akershus Amt, i Lørenskogen Sogn i Skedsmo og i Urskog (for den ældre Form se for den første Gds. Vedkommende RB. 222 og DN. III 110, for den sidste Gaards RB. 270, 286; DN. IV 456, V 665; skr. Hana- allerede i et senere Tillæg i RB. 287). — Det samme gjælder om Gaarden Hanestad 49 0. Toten, der DN. V 130 og II 336 (1343 og 1374) skr. Hunast., men DN. III 216, 219. X 58. II 282 Hanast. De øvrige Gaarde, som nu hede Hanestad, skrives allerede i Middelalderen Hana-, forsaavidt de findes nævnte saa tidlig (de i Ullensaker, i Tune, i 0. Gausdal og i Røken). [Forfatteren har senere om Haneborg skrevet til i Randen: «Hüni er dog vist her förste Led.» Ved Haneborg 5-7 Urskog heder det i NG. Il 167 bl. a.: «Hünaborg. Navnet findes kun et Sted til, paa Lørenskogen i Skedsmo (GN. 107). Det maa til lste Led have et gammelt Mandsnavn Hüni . . . . Det haves . . i flere norske Gaardnavne: Hunemo i Gjevedal, Hun anes i Enebak (GN. 33) og i Bolsø, Hünaruö i Andebu og paa Tjomø, Hünastaöir138

Hünn — Hvitingr.

i Bodø.» Ved Hanestad 79 Tune, udt. hanasta (Hanastadh DN. III 628, 1463) heder det i NG. I 297: «Hanastaöir. Navnet er et almindeligt paa Østlandet (Ullensaker, Brandval, Rendalen, 0. Gausdal, 0. Toten; tidligere ogsaa i Røken). Kan forklares af han i, Hane, eller som Mandsnavn (Spor til dette findes i Sverige og Danmark, Lundgren S. 96 og O. Nielsen S. 40, men, saavidt vides, ikke i Norge).» Jfr. NG. III 243 og NG. IV. 1 188. Paa sidstnævnte Sted bemærkes om Hanestad: «Navnet paa Gaarden i 0. Toten (GN. 62) skrives i MA. .tildels Hunastadir, og den oprindelige Form maa altsaa der antages at være Hünastaöir med Mandsnavnet Hüni til 1ste Led. . . Mulig er dette Tilfældet ogsaa ved nogle af de andre Gaarde.»]

Hünpjöfr (M.) findes — udenfor Sagnkilder — kun 1 Gang paa Island i 13de Aarh. (Sturl. s. II 276).

Hundstad 27 Sigdal (a Hundiulfstadum DN. VIII 160, fra 14de Aarh.; Hundestad 1520), udt. hunnsta. Med Hensyn til den anf. ældre Skriftform er at sammenligne Skrivemaaden Val-diulfr for Valpjöfr (DN. III 133, IV

171, V 60. 355).

Hvalr (M.). Skulde dette Dyrenavn have været brugt som Mandsnavn? Man fristes til at tro det ved de følgende Gaard-navne. [Jfr. NG. II 154.]

[Hualstad (Akk.) RB. 246, gaaet ind under Blommenholm 9 Bærum. NG. II. 146.]

Hvalstad 30 Asker (af Hualstadum RB. 246, 271), udt. valsta.

Kvalstad 200 Bingsaker (Hualstadt HG., Hualestadt 1520), udt.

Jcvalsta.

Kvalstad 113 Kinn (Qwalsted NRJ. II 138), udt hvalsta.

Kvalseng 231 Opdal.

Kvalstad 22 Overhallen, udt. kvä'lsta.

Anm. Kvalby 64 S. Land er = Hvelpabyr (se RB. 243, DN. II 40. Vil 357), der maa komme af h v ei pr, Hvalp, maaske gjennem dets Brug som Mandstilnavn.

Hvatr (M.) kan paavises som Mandsnavn i Norge (DN. I 247, jfr. X 46, begge Gange samme Mand). Paa Island findes en fra Norge kommen Landnamsmand af Navn Hva ti (Landn. 175 fg.).

Kvasstad 55 Elverum (af Huatstadum RB. 254), udt. Tcrdssta, i senere Tid alm. skr. Kvarstad.

Anm. Mulig kunde ogsaa KvaJcsrud høre hid; det forekommer et Par Gange (Plads under Store Finstad 32 Urskog og som Gaard i Vestre Toten, GN. 27).

[Hvitingr (M.). Om et usikkert Spor af dette Mandsnavn i et Stedsnavn, se NG. I 356 f.]H.yrningr — Horör.

Hy rningr (M.) kan paavises som Mandsnavn baade paa Island og i Norge i den ældste Tid (Landn. 70 n. 8. Sturl. I 5. Heimskr. 171).

Hønse 23 Tjømø (Hyninghsøv RB. 67), udt. høns-.

Hysingr, se Hisingr.

Hæringr (M.) forekommer et Par Gange meget tidlig (Landn. 306, Grettis s. S. 171, paa sidste Sted en Nordmand).

Hæringstad 185 Vaage.

Hæringsrud i Krødsherréd, nævnt DN. III 727, 778 (antagelig gaaet ind under Ringnes).

Hæringsøen 50 Tusteren.

Hogni (M.) meget udbredt Mandsnavn i Norge og paa Island; endnu i Brug paa Vestlandet.

Hoghnarud i Rakkestad, anf. RB. 275 (gaaet ind under Levernes).

Hognerud 41 Urskog (Hognerudt 1578), udt. hø'ngne-,

Hundbu 59 Hof Sol. (Houffnebo 1593. Hognebod 1616), udt. hynnJjy, alm. skr. Hundébo.

Hognerud 24 Hol, udt. høgne-.

Hognestad 9 Time, udt. hdggnesst.

Hogncland 17 Bokn, udt. hågna-.

Hogliiialund og Hognapueit anføres BK. 60 b under Mo Kirke i Hosanger.

Hongsand 73 Bjørnør, udt. hang-.

Hongslo 61 Orkedalen (af Hognaslo AB. 53), udt. hang-.

Hongrød 62 Støren, udt. hang-,

Hoiigbarstad 78 Bindalen (nær en Gaard Barstad), udt. hang-.

Hoiigset 12 Brønnø (Hognesseter OE), udt. hang-.

Hongset 43 Vega (Hognasætr AB. 90), udt. ligesaa.

Honggaardcn 113,1 Vefsen, udt. hang-.

Hogndalen 95 Bodø, udt hang-.

Hangbjørn 48 Herø Ndl. (skr. saa allerede 1610). Navnet paa-stodes at skulle lyde hung-, men kjendes ikke gjennem levende Tradition, da Gaarden kaldes Nordbjørn).

Hognljord 30 Sortland, udt. hang-.

Anm. Det paa et Par Steder (N. Stjordalen, Grong) forekommende Navn Hognes, udt. dels hang-, dels hong- (er vel Haugnes eller Hauganes (jfr. Haugnes 100 Børsen, skr. Haughanes DN. III 7), udt. hangn-, Hungnes 62 Bolso er oprindelig Hünanes, se under Hunn.

Hçrör (M.) findes i Norge i en Runeindskrift fra tidlig kristelig Tid, Klep, Jæderen, Harparsunr. Det forekommer ret alm. [i Reformationstiden] paa Vestlandet (Hard NRJ. I 527,140

Horör — Hqsvir.

581. II 418, 492; Hor NRJ. II 496, 498, 507). Ogsaa paa Island i den ældste Tid, dog kun sjelden. Harth forekommer i Middelalderen i Danmark [og Hardh i Sverige], Gaardnavnene i den følgende Liste kunne nok alle formelt forklares af dette Mandsnavn; men mulig ere flere af dem af andet Udspring. De kunne saaledes være afkortede af Sammensætninger med Hä-reks- eller Haralds-.

Halstad 138 Kraakstad (i Hardstadum RB. 118; Halstadt 1578), udt. htélsta, i senere Tid tildels skr. Halfstad.

Harstad 83 Nannestad (Hardastadh RB. 425), udt. halsta. Her er dog at mærke, at der i RB. 304 skrives i Hardæstaf og smstds. 427 i Hardastaf. Hvis staf r er sidste Led, bliver vel ogsaa förste Led mulig at forstaa anderledes. [Jfr. NG. II 402.]

Hårby 292 Ringsaker, udt. lialby.

Harstad 108 Stange (Hardstod RB. 296 s.; Hardstad, Haarstad St.); bruges ikke; Gaarden kaldes Ødegaarden.

Harstad 64 S. Odalen, udt. hal- eller har-.

Harstad 10 Eidskogen. [Udt. ha r sta NG. III 220.]

Harstad 54 N. Land (Harstad St.) udt. hasta.

Harstad 167 0. Eker (i Harstadhum RB. 87), udt. har-.

Harstad 49 Valle (Hardzstadh 1529, DN. VII 721), udt. hasta.

Harestad 49 Hetland (Hardestad, Horrestad 1520), udt. hara-.

Hareland 30 Gjesdal.

Haarland 82 Etne (Haarde- 1610; senere alm. Harde-) udt. har-.

Harstad 41 Øre (af Hardstadhom AB. 71), udt. hcCrsta.

Harstad 58 Trondenes (af Hardstadom AB. 100; af Harstadom DN. VI 228), udt. har-.

Anm. Her maa ogsaa mærkes, at der er Spor til et Elvenavn Harka; heraf kunde forklares Harstad 26 Romedal (a Hark-stadum 1348, DN. III 212), udt. halsta. hvis det ikke kommer af Håre kr. [Jfr. NG. III 130.] Hardeberg 48

Landvig kan komme af HgrSr, men vel ogsaa af Adj. harör (haard).

Hoskuldr (M.) alm. brugt Mandsnavn i ældre Tid. I Norge alm. skrevet med o i sidste Stavelse og ofte Haskoldr, Haskollr.

Haskeldalen 61 Frogn (Hoßkollsdal St.; Hafskioldahl 1723; i senere Tid alm. Hafsjødaleri).

Haskoldrud 60 Sorum (Ho|ükulrudt 1578), udt. JiassJcallrü; i senere Tid alm. skr. HafsTcjoldrud.

Huskelhus 16 Biri (i Hoskolhuse 1471, DN. II 656), udt. hiissTcélüss.

Hoskuldsnes 116 Vanse (Hoskoldz- 1594), nu kaldet Heia.

Hosvir [og Hpsvi] (M.) (vel af Ixqss, graa). H9svir forekommer i Flatob. II 507, 508 som Navn paa en paa Katanes boende Mand. [Hçsvi (skrevet Hasui, Haosui) forekommer paaHoivir — Hottr.

141

svenske Runestene, Liljegrens RunurkunderNo. 380. 381. NG. II 151.] De følgende Gaardnavne kunne komme af dette Mandsnavn; ved de to af dem maa der dog kunne tænkes paa et Elvenavn Hçsva, som jeg ikke kan paavise, men som i sig selv er meget rimeligt.

Hogstad 10 Asker (i Hausuastadum RB. 111, 1131; Hußestadt St.), udt. høkksta. Lydovergangen maa naturligvis tænkes saaledes, at Navnet først er sammendraget til Høssta, og derpaa k indskudt foran s, som ofte i saadan Lydstilling.

Hogstad 29 Urskog (i Hausæstadom RB. 452; Hogstad St.), udt. ligesaa.

Høsvisdalr i Nordhordland, anført DN. XII 226 (Formens Rigtighed bliver noget tvivlsom derved, at der kan være Grund til at antage, at det er samme Gaard som den XII 156 an-forte Hefrisd al ir).

Hpttr (M.) kjendes ikke som Mandsnavn, men efter de nedenfor anførte Stedsnavne kan der være Grund til at tro, at det har været brugt. Hatten findes oftere som Fjeldnavn, men der er neppe særlig Grund til at. formode noget af disse Gaardnavne sammensat med Fjeldnavnet. Af Fjeldnavnet forklares Hatrem 109, 110 Lesje, Hattareiinr NG. IV, 1 25.]

Hattarud i Tune, anf. RB. 487 og 488 (gaaet ind under Isebakke).

Hattestad 17 Faaberg (Hattastadlia AB. 104), udt. liassta.

Hatterud 86, 6 Biri (Hatteraugh 1413, DN. VI 421).

Hatbøl 79 0. Toten (Hattarbæle 1368, DN. I 306), udt. ha'pp&l.

Hatteland 11 Klep (Hattaland 1307, DN. IV 73), udt. hatta-.

Hatteberg 87 Kvinnherred (Hattaberg DN. II 424, VI 417).

Hastad 54 Hegre (af Hattastadom AB. 36; Hattstadt 1590); udt. hasst-,

Hastad 113 Inderøen (Hattestad NRJ. II 222), udt. ligesaa.

Anm. Hattarvaagen 39 Tysvær kommer vel af hatt ar i, Hattemager (Gaarden er neppe særdeles gammel og nævnes forst 1661); i senere Tid har alm, formodentlig som Folge af Feilskrift eller Feillæsning, været skrevet Hertervik, Hccttervik.

1 I Udgaven læst Hau sua .142

Katla — Ketill.

I.

[?Iöungr (M.), se under Jön, Anm.]

Igull (M.) var et nok saa alm. Mandsnavn i Norge (ikke paa Island). [Jfr. NG. II 93.] Ved nogle af de anførte

Stedsnavne kan tænkes paa andre Sammensætningsled, Mandsnavnene Gyrör, Giuls, Eyjulfr, 111 u g i og Elvenavnet Igla.

Julsrud 180 Rakkestad (Igulsrudt 1604, men Julßrød 1594), udt. julsü. [Jfr. NG. 115.]

Jwlsgardr, Bygaard i Sarpsborg RB. 497.

Uset 87 Vang Hd., udt. iHset.

Ilseng 191 Vang Hd., udt. tils-.

Igulstad 48 Loiten (Iwlstad 1520), udt. i gul-.

Jølstad 150 Romedal (Ywelstadt 1520; Jøllstad St.), udt. jølsta.

Ilsaas 43 Aamot (Iilsaaß 1616), udt. elsås [eller af Eg ill NG. III 349],

Ilstad 84 N. Fron (Igelzstadh 1511, DN. III 761; Iwlstade 1521, DN. III 783), udt. illßta.

Igelsrud 102 0. Toten (Igulsrud 1344, DN. V 134), udt. igelsü.

Igulsrud 160 Jevnaker (Iguls- 1595); skal udt. i 3 Stavelser Tülsü.

Lysaker 37 N. Eker (skr. Juls-, Juels- i 16de og Begyndelsen af 17de Aarh.); opgiven Udtale lys- (vistnok ikke rigtigt).

Justad 61 og 83 Lier, begge efter Sigende udtalte jüssta. Den ene af disse Gaarde maa være det gamle Øyjulfsstadir, nævnt RB. 94, 97, 102, 105 og DN. IV 466, 488 (Øyelstad 1578, Øiulstadt St., Øiestad 1617); den anden maa være den, der i RB. 100 skrives Ignstadir, hvilket vist er feillæst i Udgaven for Igustadir og dette igjen urigtig Form for Igulstadir (Julstad 1520; Juilstadt St.; Juelstadt 1593).

Igwlstweit i Høidalsmo Sogn i Telemarken, nævnt 1472, DN. I 651. Formen kan være tvivlsom; Igufstveit (formodentlig rettere Ingulfspveit), der nævnes 1360 i DN. XIII 20, er vel rimelig samme Gaard.

Julset 63 Frænen, udt. jul-.

Julsæte 48, 2 Skogn.

Anm. To Gaardnavne, som efter ældre Skriftformer kunde synes at høre hid, Juberg 75 Frosten, skr. Igulberg AB. 29 og udt. jø'bber, og Egedal 41 Hammerø, skr. Iguldalr i AB. 94, nu kaldet blot Dalen, ere vist tvivlsomme; da neppe Genitivens s havde kunnet gaa tabt her, hvis de havde været sammensatte med Mandsnavnet. — Julset 188 N. Stjørdalen har sit Navn fra Julan, en Gaard i samme Sogn. — Juls-aunet 18 Velfjorden er vist et nyt Navn (dannet af et Familienavn?); Gaarden skrives officielt Akselberg og forekommer under dette Navn tidligst 1610.

Illugi (M.) findes kun paa Island, men var der meget almindeligt, allerede tidlig. I Norge kan det ikke paavises i de bevarede Kilder, men vel i Danmark. Jfr. I gu 11. Illugarud i Lier, anført RB. 99, 101.

Illestad 72 Andebu (skr. ligedan 1593), nu udt. med Aspiration Mile-. Anm. Mulig er hertil ogsaa at henføre Iddeland, 121 Lyngdal, men det kan vel forklares af Adj. i lir.

Ingi (M.), Inga (Kv.). Mandsnavnet var lidet brugt i Norge og er nu uddød. Kvindenavnet almindeligt, ogsaa i Nutiden. Intet af dem findes paa Island. Jfr. Ingjaldr, der i Sammensætning tildels kan frembringe lignende Nutidsform.

Ingstad 87 Spydeberg (Inngestad i Brev fra 1342 i Reg.). Ingstad 23,4 Askim (maaske indkommet ved Opkaldelse efter

Ingstad i Spydeberg). Ingeberg 170 Ringsaker (Inguberg DN. III 220. 329; Ingæberg

DN III 395), udt. ingb&r. Ingeberg 24 Vang Hd. (Engeberig 1520). Ingebu 63 Sigdal. 84 Flesberg.

Ingibjçrg (Kv.), som bekjendt, et af de mest brugte Kvindenavne i Nutid og Fortid.

Ingibiorgorud RB. 269 (maa have ligget paa Nesodden eller

nordligst i Frogn). Ingeborgrud 124 Nes R. (Ingibiorghrud 1315, DN. I 128), udt. ingbørru.

Ingileif (Kv.), meget alm. brugt Kvindenavn i Fortiden og endnu temmelig udbredt. Heraf mulig:

Inglingstad 7 Hurum. Det er neppe nogen afgjørende Indvending, at man finder skrevet Inglingstadir allerede i RB. 7 og i DN. IV 560 (1407).

Ingiriör (Kv.) sædvanligt Kvindenavn i Fortiden og fremdeles.

[Ingiridar-Asaka kirkia, Kirke som stod paa Asak 55. 56

Sørum, NG. II 253 f.] Engstad 71 Overhallen (Engritstad og Engestad 1520).

Ingivaldr (M.) ikke ret ofte i Middelalderen (DN. II 210. III 621. V 442, 608. AB. 5), almindeligere nu i Formen Ingvald.

Ingvoldstad 172 Vang Hd. (Ingualstad HG.), udt. ingvæll- eller ingvøUj-,

Ingvaldstad 2 Aardal Ryf., udt. i'ngvall-,

Ingjaldr (M.) almindeligt Mandsnavn i Norge, endnu brugt paa Vestlandet. Paa Island fornemmelig i den ældste Tid. I144

In gjald r — Ingulfr.

Sammensætninger undertiden meget vanskeligt at skille fra Ingulfr; i Regelen synes In gjald s- nu at være gaaet over til Engels- (dog ikke i de nedenfor nævnte Gaardnavne i Dovre, Etne, Hegre), medens In gul f s- har beholdt sit I-. I enkelte Tilfælde nordenfjelds vil kunne tænkes paa Afledning af en gi n. (Eng).

Eiigelsvikcii 112 Onso (Ingiældzwiik 1369, DN. VII 289), udt. ængåls-.

Ell gel stad 42 Nannestad (i Ingællzstodum 1312, DN. IV 94), udt. æ'ngasta.

Ingelsrud 31 Grue (Ingældzrud RB. 458); ikke brugt Navn, da

Gaarden kaldes Gurrerud (gurru). Ingelsrud 101 Aasnes, udt. ængels-. Engelsgaard 43 Dovre, udt. ingjils-. Eiigelstad 102,11 0. Toten.

Engelstad 19 Modum (Ingielstada 14-29, DN. VII 379). Engelstad 46 Lardal (a Ingialstadom 1398, DN. III 399, jfr. I

339, V 212, VIII 288, 290, X 93, RB. 62). Eiigelstad 21 Slemdal.

Engelskjenn 27 0. Moland (Engellßtiønn 1593). Engesland 13 og 43 Vegusdal. Eiigelsvandet 1,3 Øvrebø.

Engelsvold 10 Klep. Kaldes Engjelsvaag og er vel = Ingiallz-

vager i DN. X 12 Engelsgjerd 15 Etne (Ingelsgerde 1520), udt. i'ngjelsjær. Eiigclsaas i Vikør, anf. 1614. Engellsboe i Kirkebø i Sogn, anf. 1611. Engelsjord 228 Opdal.

Engelsaas (af Æingisaase AB. 33, aabenbart ikke korrekt Form). Ingstad 20 Hegre (af Ingiældzstadom 1370, DN. IV 375, jfr. AB. 39).

Engcsvik 19 Fosnes, udt. cénnßs-. Eiigesaasen 13 Brønnø, udt. ligesaa. Engelsoen 45 Vega (Engels- OE.). Eiigesvik 49 Herø Ndl., udt. æmies-. Engelsoen 63, 3 Lødingen.

Ingulfr (M.) almindeligt for; nu kun bevaret i Østerdalen. Jfr. Ingjaldr.

Ingulsrod 37,11 Onso (Ingulfsrud RB. 492, 459, 516, 518). Ingulslad 105 Vaaler Sml.; kaldes nu Præstegaarden (har mulig oprindelig bedet Ingulfsdalr, da St. skrives Ingull-dall). [Jfr. NG. I 372.] Ingelsrud 92 Asker (Ingulfsrud RB. 111, 246), udt. ingulsü. Ingelsrud 47 Nannestad (Ingulfsrud RB. 420 s. Inguls- DN. III

694), udt. yngelsü. Ingelsrud 83 Vang Hd. (Inngulsrud St.), udt. ingelsü.iDgulfr — Ivarr.

145

Ingelsrud 62 Vinger, udt. ingetsii.

Ingelsrud 16 Eidskogen (skr. ligedan 1557), udt. ligesaa.

Ingulshus 53 Dovre, udt. inqulsüs.

Ingulfsrud i Tranby Sogn, Lier, anf. RB. 94, 99, 247.

Ingulsaasen 40 Skoger (Ingulß- St.), i senere Tid skr. Ingvalds-.

Ingulsrud 36, 2 Saude.

Ingulsrud 6 Hitterdal (Ingwlffzrudh 1514, DN. XII 251), udt.

ingusstrü. Ingulsland 124 Tinn, udt. inguss-. Ingeisvandet 9 Lierne. Ingelsfjord 8 Hadsel, udt. innßls-.

Innsteinn (M.) kjendes kun fra sagnmæssig Kilde (Halfs Saga), hvorfor der maaske kan være nogen Tvivl om det følgende Navns Forklaring.

Insteinstad 52 Jølster (Enstenstad 1552, DN. VI 806; ellers alm. skr. Østenstad i nyere Tid), udt. innsteinsta.

[? Iri (M.). Se NG. III 132.]

Isakr (M.) forekommer i Norge allerede i 12te Aarh.

Isakrud 62 S. Odalen.

[i Isakxholmanom RB. 458 i Grue, sees af Jordebogen at have været en Slaatteng, formodentlig en Holme i Glommen. NG. III 263.]

Isulfr (M.) [kan paavises i et enkelt Exempel i Norge (DN. XV 13, 1324)], paa Island allerede i Landnamstiden (Landn. 252, 269); ogsaa brugt i Danmark.

Isingrud 24 Ullensaker. [Tvivlsomt, se NG. II 309.] Isungset 61 Hol.

Isumstad, Isungstad anføres 1668 og 1723 under Hesland 61 Halsaa.

Isingvaag, Fjordstrækning mellem Averøen og Fastlandet i Kvernes, Nordmør; skr. Isulfsvagr i AB. 71.

Ivarr (M.) overmaade almindeligt i Norge, lidet brugt paa Island.

Ivarsrud i Askim, anføres RB. 143 og 168. Iversby 63 Skjeberg (Ifuersbør RB. 512), udt. Pvärsfoj. Iversrud 13 Aas (Ifuarssrud 1340, DN. V 112, jfr. RB. 292). [lAvesoo, Ywesoo DN. III 711. 1490, i Nes Hd. Mulig I v ars-

ru 8, NG. III 66.] Iversrud findes i ældre Jordeboger som Ødegaard under 184

Vang Hd. (O). [NG. III 101.] [i Ifuarsdisini BK. 286, 476, Part af 68—70 Disen i S. Odalen, NG. III 186.]

Rygh: Personnavne. 10146

Ivarr — Jarl.

Iverslien 7 V. Gausdal.

Iversrud 73 Gran (mulig ikke gammelt Navn). Ivarsrud, anført RB. 37 under Gjerpen K. Ivarsøen 18 Fitje.

Ibbestad i Senjen (Ivarstadir DN. VI 347), udt. i'ppsta. Den lappiske Udtale paa Stedet har bevaret den gamle Form, se Qvigstad, Nordische Lehnwörter im Lappischen S. 200.

J.

Jakob (M.) kan neppe paavises i Norge før 14de Aarh., men er yist indkommet adskillig tidligere.

Jakobsrød 52 Berg Sml.; kaldes nu Myrane.

Jaksland 67 Røken (Jacobsland RB. 109, 110). Ved dette Navn kunde det kanske være muligt at tænke paa Jacobsland (Galicien) i Spanien, i Middelalderen bekjendt for mange Nordboer som Valfartssted.

Jakobsrød anføres 1668 som Ødegaard under Teige paa Nøtterø.

Jaröarr (M.) forekommer nogle Gange i Middelalderen som Mandsnavn i Norge (DN. II 70, 370. IV 358. VII 115. VIII 90. XI 16; endnu ved 1520 Jordar i Ryfylke, NRJ. II 428).

Jarstad 47 V. Slidre (a Jardastadum 1368, DN. XIII 25), udt. jårsta.

Jarstad 66 Y. Holmedal (Irenstadt 1563, Jerestaid 1567; Jere-stadt 1603). Maaske tvivlsomt.

Jarl (M.) [kan neppe paavises som Mandsnavn i Norge, men findes i Sverige, hvor man ogsaa har det deraf afledede Jar li (Lundgren S. 142); ogsaa i Danmark antages flere Stedsnavne at komme deraf (O. Nielsen S. 42). I Norge synes til dette Mandsnavn at høre] de følgende Stedsnavne, der vel mindre sandsynlig forklares af Værdighedsnavnet jarl. Aasen har Jarle som Mandsnavn fra Karmøen i ældre Lister.

Jarlsrud i Spydeberg, anf. RB. 177 (gaaet ind under Kjos).

Jelsnes 8 Tune (Jælsnæs RB. 498), udt. jcéllsnes.

Jelsnes 52 S. Odalen (Jælsnæss RB. 470), udt. jelsnes.

Jelsstad 57 Hof i Jarlsb., i Matrikelen Gjelstad (i Jælstadom RB. 77), udt. jcéll-.

Jerso 131 Nøtterø (Jarlsey Fornm. s. IX 43, 299 etc. DN. II 28, 64 o. fl. St.), udt. jæ'rrse.Jarl — Jöarr. 147

Jelstad 105 Kviteseid, udt. jcéll-. [Nævnes ikke blandt de med Jarls- sammensatte Navne i NG. I 290, III 184.]

JarngerSr (Kv.) findes oftere paa Island (allerede i 10de Aarh., Landn. 87) og en enkelt Gang i Norge (DN. VIII 316).

Jennestad 19 Sortland (Innerstad 1610; Jennestad 1614), udt. jærmsta. Noget tvivlsomt; hvis man ikke lægger nogen Vægt paa de anf., forholdsvis sene ældre §kriftformer, kunde Navnet nok forklares af Jçrundr.

Jarpr (M.) [og Jarpi (M.)]. Den førstnævnte Form var i Middelalderen ikke ualmindeligt Mandsnavn i Norge; findes ikke paa Island. [I Formen Jarpi kan Navnet nu blot paa vises paa svenske Runestene (Lundgren S. 143), men denne Form maa ligge til Grund for nogle norske Stedsnavne, i hvilke p har holdt sig i Nutidens Udtale.] Det maa mærkes, at der maaske har været et Elvenavn Jarpa.

[Jerpelotten 81 Hobøl. Sidste Led er lutr (hlutr) m., Del, Part. Første Led kunde være Fuglenavnet jarpi (Jerpe); Eiendommen bestaar mest af Skov. NG. I 388.]

Jerpstad 19 Nes R. (Jerpestad 1593), udt. jté'rp-, [Snarere *Jarpastaöir NG. II 338, III 220.]

Jerstad 34 S. Odalen (i Jarpastadom RB. 471, jfr. DN. V 384, 483, 488), udt. jtérsta.

Jersaas 92,1 S. Odalen (Jarpsaas RB. 465, 467), udt. jtérs-.

Jerpset 11 Eidskogen (Jerpesetter 1557), udt. jté'rp-, [*Jarpa-setr NG. III 220.]

Jerstad 190 V. Toten (a Jærpstadum 1340, DN. XI 32, jfr. I 412; a Jerstadum DN. III 656, jfr. I 646, 669), udt. jcérr-.

Jerstad 88 Kvinesdal (Jarstad St. St.). Noget tvivlsomt.

Jerpstad 110 Meldalen (af Jerpastadom AB. 53; Jerpestad OE. og NRJ. II 163).

Jerstad 84 Hadsel (Jerstad 1614), udt. jarsta. Tvivlsomt.

Jöarr (M.) meget almindeligt i Norge i Middelalderen, nu forlængst uddød. Ved flere af de flg. Navne kan anden Oprindelse være mulig (af Mandsnavnene Jöögeirr, Jögeirr og Ljötr). Jfr. et af de under Jçrundr anf. Navne.

Jogstad 43 Skedsmo (i Joarsstadhum RB. 412, 294), udt. jökksta.

Joarsgardr, anf. RB. 457 under Aasnes K.

Jostadir i Faaberg anføres oftere i 14de Aarh. (DN. III 116, V 132, VII 149).

Jostad 168 Gran (a Jogæstadum 1381, DN. IX 180), udt. jo'sta.

Jøstad 36 0. Slidre (a Jostadum DN. IX 181, 212), udt. 'jøssta.

Josland 54 Iveland (Jodtz- 1595; Joß- St. St.), udt. jos-.148 Jöarr — Jon.

Jursvold 21 Nerstrand, udt. jo r s-. Opgaven om Udtalen maaske noget usikker, og Forklaringen i sig selv tvivlsom, hvad der ogsaa gjelder det følgende Navn.

Josnes 119 Kvinnherred (Jorß- 1563), udt. jos-,

Jystad 44 Inderøen (Jostadha 1497, DN. V 702; Jostade Cap.), udt. jyssta.

Justad 48 Buksnes (af Jostadom AB. 96), udt. ju'sta.

Jökell (M.) findes oftere som Mandsnavn i Middelalderen i Norge; ikke paa Island. Endnu i nyere Tid i den sydl. Del af Stavanger Amt og i Mandalsegnen.

Jokstad 18 Sigdal (Jokælstadt 1565, DN. XIII 822; Joekil- 1578), udt. jålcJcsta.

i Jokælstadoin, anført RB. 73; maa have ligget i Borge eller deromkring.

Jokiælsrud paa Nøtterø, anført RB. 231.

Jokelsgardr DN. I 137 (1318), Bvgaard i Tønsberg.

Jölgeirr (M.) var Navn paa en islandsk Landnamsmand (kommen «vestan um haf»; Landn. 298). Heraf mulig det dunkle

Jolixstadir i AB. 22 (nu forsvunden Gaard i Skogn).

Jön (M.) er allerede indkommet i den første kristelige Tid; tidligst i Formen Joan, der holder sig langt ned i Middelalderen.

Jonsrud 49 Skiptvet (Jonsrud RB. 174), udt. jö'nns-, ligesom alle de efterfølgende Navne, hvor ikke anden Udtale er anmærket.

Jonsrud 96, 9 Eidsberg.

Jonsrød 54 Vaaler Sml. (nævnt i Reg. 1408).

Jonstad 66 Vestby (i Jonstodum i Brev fra 1452 i Reg.).

Jonsrud 99, 5 Vestby. 6, 4 Nesodden. 101 Bærum. 29 Nes R. 121 Eidsvold (det sidste mulig et Navn fra nyere Tid).

Jonsrud 142 Ringsaker (Jonnj3- 1604), udt. jø'nns-.

Jonsrud 194 Ringsaker (Jonsrudh 1474, DN. IV 714), udt. ligesaa.

Jonsrud 126 Løiten (Jons- 1616); kaldes nu Brennholen.

Jønsberg 7 Romedal (Jonsberg RB. 267, jfr. DN. I 703, III 163, V 656), udt. jø'nns-,

Jønsrud 170 Stange; skal udtales jö'nns-,

Jonsrud 70,17 Vinger.

[Jonsgatt d. e. Jonsgaard 1520. Lesje. NG. IV, 1 29.]

Jonsgaard 110 Øier (af Jonsgarde 1412, DN. VIII 287, jfr. IX 271).

Jonsrud 108 V. Toten. 106,1 Jevnaker.

Jonsrud i Nordre Aurdal, anført flere Gange i 15de Aarh. (DN. II 611, IV 535, VI 529).Jon — Jorunn.

149

Jonsrud 37, 6 0. Slidre, udt. jø'nnstrü.

Jonsrud ,18 og 65 Norderhov. 77 Sande Jb.

Jonstang 99 Vaale (Jonßthunngi St.), udt. jo'nstcé.

Jonsrud 100 Vaale.

Jonstang 84 Ramnes (i Jonstongom 1378, DN. III 317), udt. jonstang (Nabogaard til Leirstang).

Jonsj orden 30 Tinn (1593).

Jonstad 100 Førde (i Jonsstaudum BK. 19 b).

Jenshus 130 Beitstaden (Jonshus DN. X 795. NRJ. II 222), udt. jæ'nnsus.

Anm. En Gaard i Saude Telem. (GNo. 59, 61 og 62) skrives nok alm. i Bygden Jonsaas, men Navnet lyder i Udtalen Jongsaas og i RB. 8 skrives Idunghsas, i senere Kilder Edingsaas. I ö ung r tør mulig have været et gammelt Mandsnavn; jfr. Idinghstadir i Gjerpen, anf. RB. 26, og Ideß-rud i Modum, anf. i Reg. fra et Brev fra 1455, — begge de sidste Gaarde nu forsvundne.

Jöreiör (Kv.) findes i ældre Tid kun paa Island, men der allerede meget tidlig (Landn. 66, 86, 256). Maa være gammelt ogsaa i Norge, da det er adskilligt udbredt endnu i den sydvestlige Del af Landet (anføres af Aasen fra Aaseral; findes i den sidste trykte Matr. i Siredalen i Formen Jori og anføres fra Sætersdalen i Formen Jøri).

Man kunde ved de følgende Gaardnavne ogsaa tænke paa Kvindenavnet Jöra, der dog alene kjendes fra Island.

Jort v eid 23 Eide (Jordthuedt 1593; Jorthuedt 1601), udt. jo r-.

Jortveit 7 Hornnes (Jord- 1595; Jor- 1601), udt. ligesaa.

Anm. JorJcjenn 21 Holt skrives 1593, 1601, 1610, 1611 med Gi- og hører derfor sandsynlig ikke hid.

Jörulfr (M.) kan neppe paavises uden gjennem de her anførte Stedsnavne

Jørso 79 Raade (Jorulfsæid RB. 203; Jarulfs- RB. 488), udt. jø'rrsø, alm. skr. Gjerritsrød.

Jørusdal 24 Hovin (Tel.), udt. jyruss- eller jøruss-,

Jørstad 45 Ytterøen. Findes i Ældre Frostathingslov VIII 19 og XIV 16 skrevet Jörulfsstaöir, hvilken Skriftform paa Grund af Kildens Ælde maa ansees for den paalideligste. I AB. 25 findes skr. baade Jorixst- og Jorundst-. [Et Mandsnavn J tire kr kjendes ikke, og et saadant tør neppe sluttes af Stedsnavne paa Jorex-, Jorix-, Se NG. IV, 1 231 f.]

Jorunn (Kv.) overmaade almindeligt Kvindenavn i Norge og paa Island; endnu meget brugt i Norge i forskjellige Former. Jfr.

1 [iurulf (Akkus.) paa den gotlandske Runesten fra Tjiingvide (S.Bugge).]150

Jorunn — Jorundr.

Jçrundr, hvis Sammensætninger tildels vanskelig kan adskilles.

Jørnegaard 49, 5 Berg Smaal. (Jernn- St.), udt. jønne-, nu tildels skr. Hjørne-, [Jfr. NG. I 221.]

Jørnerød 10, 27 Glemminge (Joranarud i Brev fra 1456 i Reg.; Jørrenderudt St.), udt. jø'renrø [NG. I 305 f.].

Jøronstad 269 Vaage [(i Joronstade Brev fra 1395 hos Schøning)], udt. jø"rånn-,

Jøronlien 63 N. Land, udt. jø*r&n-, alm. skr. Jørand-,

Jørenby 87 S. Aurdal (Jøranbye 1616), udt. jøren- eller jørøn-,

Jøranrud 133 0. Eker (Joronnerud RB. 92), udt. jø'rann-,

Jøraanrud 8 Nore, udt, jø"råndru eller jø'røndru.

Jorundstad 12 Holt (Jorumstadt 1593; Jorunn- 1601), udt. jorann-, Alm. skr. Jorumstad.

Jørnevik 63 Ævanger (Joronnarvik 1340, DN. I 213. III 177), i senere Tid alm. skr. Hjørnevik.

Josteinn (M.) meget brugt i Middelalderen, ogsaa paa Island (Landn. 53, 54); endnu brugeligt i Trondhjems Stift; var i 16de Aarh. noksaa udbredt ogsaa i Bergens Stift og Stavanger Amt.

Jøstansrud 145 0. Eker (Josteensrud 1578), udt. jtfsstdéns-,

Jçkull (M.) Andes i enkelte Exempler paa Island; en eneste Gang paavisligt i Norge (Jakull 1341 paa Romerike, DN. I 218).

Jakulstader i Faaberg, nævnt 1442 i DN. I 568; i 1339 (DN. III 173, trykt efter Afskrift fra 1439; jfr. I 686, 687) vel mindre rigtigt skr. Jokustadir.

Joklerød 18 Drangedal (.Tuckelsrød 1593 og 1604), udt. jolckle-,

Juklestad 1 Jølster (Juchelstad 1567), udt. jukkle-,

Jorundr (M.) almindeligt Mandsnavn i Fortiden (forekommer blandt Landnamsmændene paa Island); endnu meget brugt, men er tildels Aydt sammen med det i senere Tid indkomne Jørgen. Jfr. Hjalmr. Blandt de nedenanførte Stedsnavne tør skjule sig enkelte, der komme af Hj arr and i og Jörunn, ligesom der omvendt er Mulighed for, at der blandt de under Jörunn anførte Navne kan være et og andet, som er sammensat med Jçrundr. Jfr. Jarngerör. I senere Tid ere af Jçrundr kommende Stedsnavne ofte skrevne Jørgen-.

Jørentvet 13 Trøgstad (Jarundarpuæit 1316, DN. IV 111; Jorun-dar- 1330, DN. III 147).

Jørstad 109 Skjeberg (Jarnstade, Jornstade 1438, DN. V 477), udt. jøWrsta.

Jorundarud i Saaner Sogn, Vestby, anf. RB. 487.

Jørenrud 91 Kraakstad.Jorundr — Kagi.

151

Jarundærud i Nordby Sogn, Aas, anført 1341, DN. XIII 14,

vel = Jorundarud RB. 134. Jørgensrud 166 Aker (1578); kaldes nu Bremsrud. Jørenset 110 0. Toten. udt. jø'rn-.

Jørundland 17 Aamli (DN. X 814); alm. skr. Jørgenland. Jørenstad 169 S. Undal (Jøren- 1594), udt. jørrsta- •Jørstad 84 Vanse (Jørenstadt St. St.), udt. ligesaa. •Jørstad 2 Sjernerø (Jørrestad, Twerstad 1520), udt. jørrsta. Tvivlsomt; mon af Jöarr eller af Jöra, Kjæleform af Jörunn? Jørenvaag 5 Tustereh (Joren- NRJ. II 63). Jønlaiid 14 Holandet Guld. (Jern- 1590), udt. jø'nn-. Jønvik 43 Ytterøen (Jorundauik AB. 24), udt. jcénn-, Jørstad 67 Snaasen (Jorundstadh Cap.), udt. jørsta. Jønnviken 55, 2 Fosnes (tvivlsomt).

Jorundzfiordr, anf. i RB. 93. Maa søges i Egnen ved Bodø. Jørenvik 10 Hammerø.

[Jotunn (M.). Der Andes flere Spor til, at Ordet jçtunn, Jøtun (i nyere Form Jøtul, Jutul), engang har været brugt som Mandsnavn, se Lundgren S. 144, O. Nielsen S. 55 og Bugge i Arkiv f. nord. Filologi II S. 164. Herpaa tyde ogsaa flg. Stedsnavne (se NG. IV, 1 164):

Jøttulstad 23 Øier (Jotul- 1557), udt. ji tusta.

Jødestad 44 Hetland, der i 17de og 18de Aarh. skrives Jødel-,

er mulig det samme Gaardnavn. Anm. Disse Navne forklares i Forfatterens Manuskript af Ljöt-ölfr; se dette.]

K.

Kabbi (M.). Der kan efter de flg. Stedsnavne være nogen Grund til at antage et saalydende Mandsnavn, som da

vel har været en Kjæleform af Kolbeinn eller Kolbjçrn, eller kanske snarere af Kalfr. Navnet anføres som brugt i Sverige og i Danmark.

Kabberud 48 Nannestad (Kabbarud 1326, DN. XI 21, jfr. VI 359, V 343, III 451, VIII 475; RB. 291, 419, 427, 438).

Kabberud 9 Vinger (Kabbarud RB. 460, jfr. DN. V 271).

Kagi (M.) findes som Mandsnavn i et enkelt Tilfælde (Kaghason 1308 i Ryfylke, DN. IV 75). Paa samme Navn tyde de følgende Stedsnavne [jfr. NG. II 312. III 106 f. IV, 1 112]:

Kaastad 49 Ullensaker (i Kaghastadhom RB. 427), udt. hasta

[Karud 24,25 Løiten, udt. härü\152

Kagi — Kali.

[Kovestad 130,4 N. Fron, udt. havasta.]

Kovestad 118 Lier (i .Kaghastadum RB. 94, 97; i Kofstodum 1376, DN. I 328; Kogestadt St.; Kaagestad 1520), udt. kave-,

[?Kaki. Om et saadant i enkelte Stedsnavne mulig forekommende Mandsnavn se NG. I 362. II 302.]

^Kaldrekr (M.). Navnet kan ikke paavises brugt, og de i Steds-navne alene bevarede Mandsnavne paa -rekr vise sig, som oftere paapeget, i de fleste Tilfælde at bero paa feilagtig Skrivemaade. Navnet anføres her med stor Tvivl.

Kaldestad 146 Kvinnherred (Kaldreksstadir DN. I 199 og BK. 7), udt. lcdlde- med hørligt d.

Anm. Af samme Oprindelse som dette Gaardnavn — hvilken nu end denne Oprindelse er — maa vel være Kaldestad 10 Vikør og 71 Ævanger, begge ligeledes udtalte med hørligt d.

Kalfr (M.) temmelig almindeligt i Norge og paa Island, i Norge især i ældre Tid; forekommer endnu i Begyndelsen af 17de Aarh. paa Søndmør. Sammensætninger dermed kunne adskilles fra de med Karl paa Udtalen med tykt Z, hvor dette bruges, men ellers ikke. — De nedenfor anførte, nu med Kaks- begyndende Navne kunne ikke bevises at høre hid, da de sees allerede ved 1400 at have havt sin nuværende Form; men nogle af de under Refr og Rolfr opførte Navne ville findes at støtte denne Forklaring. Jfr. Kol fr.

Kalsrud 108 Trøgstad, udt. hælsü.

Kalsrud 57 Skiptvet, udt. h&'lsü.

Kalfsrud i Rakkestad, anf. RB. 162 (er gaaet ind under Ilebæk).

[Kaalstad 29 Kraakstad, se under Kolfr.]

Kaksrud 81 Aas (Kaksrud RB. 133, 135).

Kaksrud 116 Aas (Kaxarud RB. 117).

Kaksrud 1 Nannestad (Kaxrud RB. 411, 419).

Kalsrud 117 Vaale (Kalfsrud RB. 72 og DN. IV 639; Kalsrud DN. V 636; Kaalzrud DN. IV 623), udt. Mim.

Kalffsaas anf. 1611 i Aardal Sogn i Bygland.

Kalfsdalr, anf. BK. 66 a under Fuse Kirke.

Kalsvik og Kaisnes 41, 42 Bud (Cais- NRJ. II 82, jfr. DN. XI 753), udt. hals-.

Karlsvik 40 Tusteren (Kalsuig 1559), udt. hals-.

[Kolsaas 35 Leinstranden (Kalfsas AB. 41. 59). NG. II 32.]

Kali (M.) findes kun en enkelt Gang i Norge, noget oftere paa Island. Heraf kunde mulig komme:Kali — K;iri.

Kalevaag 48 Finnaas (Kalueuog 1520, vel efter urigtig Etymologi), udt. kala-.

Anm. Kaierud 169, 3. 4. 11 Norderhov tor være et nyere Navn af anden Oprindelse.

[Kampi (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn paa Østlandet i MA. (RB. 474. DN. IV 431. V 148. XIII 31); er vel blevet det gjennem Ordets hyppige Brug som Tilnavn (K. Rygh S. 34). Ved nogle af de følgende Stedsnavne kunde man ogsaa tænke paa Kamp, Graasten, eller paa Kamp som Fjeldnavn. Jfr. NG. I 44, hvor der ogsaa henvises til Lundgren S. 146 Anm. 2.

Kampenes 65 Askim.

Kamperud 7 Rødenes (Kamparud RB. 151).

Kampenes 56 Skjeberg (Kampanes RB. 492).

Kamperud 9 Urskog.

Kainperud 3 Nes Hd.

Kampanestin, et ældre Navn paa Nesten 61 Stange, se NG. III 156.

Kampestad 91 Flesberg.]1

[Kappi (M.). Om Stedsnavne, som muligt forudsætte dette Mandsnavn, se NG. II 382. 410. 430.]

Karhildr (eller Karhildr) (Kv.). Dette ellers ukjendte Kvinde- . navn synes at forekomme i:

Korilstad 185 Løiten (Korildstad 1669), udt. k♂rel- eller kø*ril-.

Karildarluti nævnes BK. 12 b som en Part af Bø i Loen i Nordfjord.

Karlestrand 15 Bjugn (Karildstrand 1618, 1630), udt. kale-strarma.

Kari (M.) gammelt alm. Mandsnavn, endnu brugt paa Vestlandet. I Sammensætninger kan det tildels forvexles med Kårr, se ogsaa Anmærkningen nedenfor. Det tilsvarende Kvindenavn Kära kan neppe paavises fra historisk Tid, men kan nok derfor have været brugt. [Det antages af Lundgren i svenske Stedsnavne]. Jfr. Körekr.

i Karostigh i Trøgstad, anf. RB. 168 (gaaet ind under Nordre Eikeberg). [Maaske af Kåra NG. I 31.]

Kaatorp 94 Spydeberg (Karaporp RB. 140; Karo- RB. 176). [*Kåruporp mindre sandsynligt NG. I 66.]

1 [Indførelsen af denne Artikel er antydet af Forf. ved en senere Note

i Mskr.]

Kaaregaard, gammelt Underbrug under Østgaard 49 Berg (Karæ-gardr 1344, DN. IV. 228).

Karæfossen, DN. X 107, 1420, trykt efter Afskrift fra 1519, nu forsvunden Gd. i Rakkestad, NG. I 126.

Kaare-Hornes og Kaaregaard under Hornes, 1 Skjeberg, se NG. I 237.

Kararud i Nes R., anf. RB. 267, 474.

Kaartorp 302 Vang Hd. (Karaporp 1337, DN. I 197, jfr. I 205, 211), udt. kältöpp.

Korbøl 15 Hof Sol., udt. kørhøl.

Kaarbø 115 Lesje (i Karæbæ 1384, DN. VIII 260).

i Karæstadoin i Vestre Gausdal, anf. 1322 (DN. I 145). [Jfr. DN. VIII 646. NG. IV, 1 209.]

Karerudh i Vestre Gausdal, anf. 1467 (DN. I 641).

Kaarfald 46 V. Gausdal, udt. kärfæll.

Kaarstad 72 Biri, udt. kår-.

Kaarstad 10 V. Slidre (a Karastadum 1343, DN. II 214).

Kaartvet 128 0. Eker (Karapuæit 1347, DN. III 209).

Kaarvold 21 N. Eker (af Karauelli RB. 263),- udt.. kårrvæll

Ko r bu 113,5 Sandsvær, udt. kørrhü.

Kaarby 54 Hof Jb., udt. kørhy.

Kaarjord 19 Botne (Karagerdi RB. 76), udt. Mrjöl.

Kaarød 45 Nøtterø (Kaararud RB. 66).

Kaarstøl 15 S. Undal (Korre- 1594).

Kaarhus 111 Skjold.

Kaarevik 45 Stord (Kara- DN. IV 686. X 158. XII 145, 146; Karar- DN. XII 86, 89), udt. kara-.

Kaarevik 40 Sund (Kaareuig 1567), udt. kära- eller køra-.

Kaartveit 21 Fjeld (Kaaratweith VL.), udt. kar-.

Kaardal 115 Lindaas (Kaaredall 1520), udt. kar-.

Kvarekvaal 117 Voss (a Karahuale BK. 76 a, Karahuals i Gen. DN. VI 187), udt. Jcvdrakvaol.

Kaardal 45 Aurland, udt. kaör-.

Kaarstad 73 Indviken (i Karastadom BK. 14 b), udt. kästa.

Fjeld-Kaarstad 93 Indviken.

Kaarstad, Ødegaard under 135 Kvernes, udt. kar-.

Kaarstein 86 Tingvold, udt. kar-.

Kaarvatn 58 Stangvik; kaldes nu Dalen.

Kaarøian, Kaarholten 131, 132 Hevne.

Kaarli 45 Stadsbygden (Korledh NRJ. II 40), udt. kalla.

Kaarmo 135 Orkedalen (af Karamo AB. 54), udt. ka'rr-.

Kaarstad 35 Hegre, udt. kårr-.

Kaarvik 36,10 Lenviken (i Karawikom DN. VI 229, 321, 349), udt. kar-.

Kaarvik 76, 106, 107 Tromsøsundet.

Anm. Et med Kaar- begyndende Navn af ganske anden Oprindelse har man i Kaarvaag 96 Kvernes, der skr. i Kafur-vaghum DN. V 96, i Kaghurvagom DN. II 105, i Koghur-vaghum DN. II 226, jfr. IV 175 (vel af kçfurr, kçgurr, Teppe, — Vaagens Speil lignet ved et udbredt Teppe?). —Kari — Karl.

155

Kaarbø 11 Herlø skrives i ældre Tid i paafaldende Former, der i sig selv ere vanskelige at forstaa og desuden synes vanskelig at kunne forenes med den nuværende Form (Kwrumsbø OE.; Kaaris-, Koris- 1563; Kueris- 1567; Karrus-1610; Kariß- 1620). — Kaatorp 249 Rakkestad, som man kunde falde paa at antage sammensat med Kari i Lighed med det ovenanførte Kaatorp i Spydeberg, skrives RB. 158 Kuadoporp; det er antagelig at forklare af et Elvenavn, som neppe nu er bevaret nogensteds, men som efter de deraf dannede Gaardnavne maa

have lydt dels KvaSa, dels Kvæöa (Betydning: den syngende, af kveSa? Jfr. det hyppige Elvenavn S o n g a). [Jfr. NG. I 58.]

Karl (M.) almindeligt Mandsnavn i Norge fra gammel Tid (paa Island i Landnamstiden, Landn. 71, 208). Om mulig Forvexling i Stedsnavne med Kalfr se dette. I andre Tilfælde kan man vakle mellem Karl og Karli; jfr. ogsaa Karlshçfuö. Endelig kan lignende Nutidsform fremkomme, hvor første Led har været Kallaöar-, af kallaör1, af Stedsnavne med Betydning: et Sted, hvor man kalder, raaber (for at blive færget over et Sund); se Exempler nedenfor under Karli.

Kaltzrud, anf. RB. 499 under Varteig Kirke.

Karlsrud i Raade, anf. RB. 489, DN. VIII 252, II 532; mulig = det nuværende Karishus [adskilles fra dette NG. I 330, 335. Karlsrud synes at være gaaet ind under Tom].

Karlstad 73 Hobøl (i Kalstadhum 1403, DN V 305), udt. kall-. 60,5 Skiptvet. [146,4 Eidsberg, udt. kdllsta. NG. I 149.]

Karlsmyr 46 Kraakstad (i Karlsmyri RB. 118, jfr. DN. II 33), udt. ka'lls-.

Karlsrud 96 Kraakstad (Kalzrud RB. 116, 133), udt. kee'llsrü.

iKarlstad 10, 3 Nesodden, udt. kallsta, uvist om Navnet er gammelt her. NG. II 88]

Kalsegg 139 Eidsvold (Kaltzægh RB. 264, 237; DN. IX 316), udt. kcells-.

Karlstad 130 Aasnes (1578), udt. kall-.

Kaistad 1 V. Gausdal (Kalstadher 1443, DN. IX 267), udt. kæ'Usta.

Karlsrud 87, 9 Hole, udt. ka'lls-.

Karlsrud 2 Norderhov, udt. kals- eller ka'lls-.

Karlsrud 11, 5 Modum. udt. kals-.

Karlsrud 2 Røken (Kalsrud RB. 108, 110), udt. ka'lls-.

Karlsrud 52 Nore, udt. ka'llstrü.

Karlsviken 132 Sem (Karlsviik RB. 191; Kais- 1349, DN. XI 40), udt. kals- eller ka'lls-.

1 Jfr. Fritzner under kallaör og kallaöarberg osv. Det tør være vel saa rimeligt at forklare disse Navne af kallaör i konkret Betydning: den Raabende, som med Fritzner at opfatte Ordet abstrakt: Raaben.156

Karl — Karli.

Kalsrud i Lardal, anf. 1404 i DN. I 429 (gaaet ind under Skjærum).

Kaistad 12 Skaatø (Kaistad 1520), udt. Tcallsta.

Kaistad 42,21 Solum; udtales maaske Jcallesta og findes nu

tildels ogsaa skr. Kallestad, — altsaa maaske af Karli. Karlsrud 41 Tinn, udt. Jca'lls-. Karlsmoen 6 Tveid (1610), udt. Jca'lls-. Kalstveit 51 Skjold (1563), udt. ligesaa.

Kalsaas 23 Hammer (Kallzaas VL.), udt. Jca'lls-; nu alm. ganske

urigtigt skr. Kolaas. Kaistad 117 Y. Holmedal (i Kallstodum BK. 27 b; Kallastadhir

1426, DN. XII 157), udt. Mil-. Kalsvik 71 Kinn, udt. Jca'lls-. Kaldset 5 Halse, udt. Jca'lJ-, Kaldset 112 Sparbuen, udt. ligesaa. Kaisnes 60 Sande Sdm., udt. Jca'lls-.

Karlsøen 48 Nordfolden. 87 Hammero; paa begge Steder udtalt Jca'lls-,

Kaistad 12 Hammere (Kallestedt 1520), udt. Jca'H-Karlsø i Tromse Amt.

Anm. Karlstad findes langt oftere end ovenfor anført, men stadigt som Navn paa Smaagaarde, der maa antages at skrive sig fra nyere Tid.

Karli forekommer allerede tidlig i Norge (i 01. d. heil. Saga; paa Island i Landnamstiden, Landn. 35, 65, 186). Jfr. Karl og de nedenfor i Anm. anførte Navne, der maa forklares af det under Karl omtalte kallaör.

Kallerud 21 Spydeberg (Kallarud RB. 141, jfr. DN. IV 738), udt. Jccéllerü.

Kallerød 123 Onsø (Kallarud RB. 515), udt. lallerø. Kallerud 117 Vang Hd., udt. Jcæ'Ue-. Kalgaarden 83 Aasnes og 25 Hof Sol., begge udt. Jca'lJ-. Kallerud 66 Vardal, udt. Jca'lle-,

Kallerustad 122 0. Toten, udt. læ'Urüssta (ved Siden afAmund-rustad).

Kallerud under V. Toten Præstegaard, udt. Jcæ'Urü. Kallerud 9,1 Flesberg. 33,3 Rollag.

Kallerud 39 Lardal (Kallarud 1398, DN. III 399), udt. Jcæ'He-, Kalleberg 97 Vanse (Kallaberg 1446, DN. VI 524). Kallestad 2 Fjeld, udt. Jca'ddlesta.

Kallestad 37 Bruvik (Kallastadher DN. XII 25, 157; Carla- DN.

XII 200); Nabogaard til KalviJc, udt. Jca'll-. Anm. Af kallaör kunne følgende Navne antages at komme, dels efter ældre Skriftformer, dels efter Beliggenheden og andre Indicier:

Kallesten 12 Tune, udt. Jca'lla-.

Kalnes 130 Nettere (Kalladhanes RB. 194, 232), udt. Jca'llnes.Karli — Kati.

157

Kalleberg 58 Lardal (Kalladaberg 1366, DN. V 194, jfr. XI

68, 74, 86, 89. I 545. RB. 200), udt. kælTbærr. Kallevig 7 Hisø, udt. kdllviga. Kallenes 39 V. Moland.

Kaddeland 17, 26 Holme (Kalladaland 1418, DN. VI 430, 452). Kallestein, Kallelien 17 og 26 Fossan (det sidste skr. Kallalid 1368, DN. IV 363); Gaardene ligge ligeoverfor hinanden paa hver sin Side af den smale Lysefjord. Kallevik 58 Avaldsnes, udt. kdddlavik (ved den smale Førdes-fjord).

Kalstad 21 Meldalen (Kalsij 1590), udt. k a'liste; ligger ved

Orkla; antagelig oprindelig KallaöarstçS. (Kalland 29 Øislebø er antagelig = Kalfaland).

Karlshpfuö (M.) findes allerede tidlig i Norge (Hkr. 171); i Middelalderen ikke sjelden paa Vestlandet. Mulig kunde et og andet af de under Karl opførte Gaardnavne høre hid.

Karlsnes 73 Hadsel (Kalzhofudnes AB. 99), udt. ka'Usnés.

Kärr (M.) var et ikke saa ganske sjeldent Mandsnavn i Norge og paa Island; forekommer allerede i 10de Aarh. (Hkr. 95). Kan i Sammensætninger forvexles med Kol r og med kr os s m., hvor dette nu lyder Kors, hvorfor Forklaringen af flere Navne bliver tvivlsom. Jfr. Kåri.

Kosgaarden 110 Aasnes (Katts- 1578; Koß- 1593), udt. kass-.

[Korsvol 24 Dovre, udt. kå'rsrol (Kaarsvold 1668). 1ste Led kan ogsaa være den nyere Form Kors af kross m. (NG. In dl. S. 62).]

Korshus 55 Dovre (Korss- 1578; Kars- 1602), udt. karrsüs.

Korsrud 149 Faaberg (Karssrud 1330, DN. V 76), udt. karrsü.

Korsrud 5 Jevnaker (Kornud St. Kars- 1578), udt. karsii.

Karstad 73 Førde (Korestad 1552, DN. VI 807; Karstadt 1563), udt. karsta. Vel tvivlsomt.

Korsli 69 Orkedalen (Karß- 1631), udt. kass-.

Kati (M.) kan i Norge kun paavises en enkelt Gang i lode Aarh. (DN. V 584, en Mand af Slægten Holk i Smaalenene). I Danmark synes det at have været adskillig brugt (Exempel anført allerede fra 12te Aarh.). [Ogsaa i Sverige, jfr. [-Lundgren.]-] {+Lund- gren.]+}

Kattekross 17 Tune (Katakross RB. 492. 1412, DN. VIII 287), udt. kattakrøss.

Katterud 99 Nes R. (Katarudh RB. 472. Fra 16de Aarh. af Katte-), udt. katterü. [Mulig af kçttr, se NG. Il 347.]

Katabøle, anf. RB. 461 under Eidskog Kirke.

Kataforsrudh, anf. RB. 456 under Vaaler Kirke.158

Katla — Ketill.

Katla (Kv.) var et. sjeldent Navn (AB. 10 har et Exempel fra Snaasen); endnu brugt i S. Bergenhus Amt.

Kaslegaard 80 Aal, udt. Jcahle-,

Kasland 29 Seljord, udt. kdsslann. Vel tvivlsomt.

Katrin (Kv.) er vist et sent indkommet Navn. Heraf:

Kartveit 55 Manger (Karinetwet 1520. 1563).

Kariset, Ødegaard under Knutset 46 Øre.

Anm. Der gives adskillige med Kar- begyndende Gaardnavne, som kunde høre hid; men Forklaringen bliver ved dem mere end usikker.

Kaupmaör (M.) findes af og til som Mandsnavn paa Østlandet i 14de—16de Aarh. (DN. I 339, II 416, VIII 639, XI 787). De fig. Stedsnavne kunde dog vel ogsaa forklares af Ordets oprindelige Brug som Appellativ (Kjøbmand).

Kommesrud 56 Eidsvold (Kaupmanzrudh RB. 430; endnu 1578 Kopmandtz-), udt. kammårsü.

Sommerstad 146 Ringsaker (Kommelstad OC.), udt. kö'mmelsta. [Tvivlsomt, se NG. III 13.]

Komnes 29 Sandsvær (Kaupmansnes 1360, DN. V 181, I 293, X 101. 140, VII 461, XI 626, I 618, XI 211. RB. 247. Kaupmannanes DN. V 283, III 408, jfr. I 275), udt. kåmmnes.

Kommersøen 143 Sande Jb. (Kumerß- 1593), udt. lcommers-. Samme Ønavn findes ogsaa ved Kraakvaag, Ørlandet. Forklaringen tvivlsom. [Kan stamme fra kuml n., Gravminde, men ogsaa Mærke, Minde af anden Art. NG. III 13.]

Anm. Komnes 66 Høland er af anden Oprindelse (Kamones, Komones 1311 i DN. VI 76 — maaske af Elvenavn).

[Keti (M.). Om dette usikre Mandsnavn se NG. IV, 1 112.]

Ketill (M.) med Sideform Ketjull, overmaade alm. Mandsnavn før og nu. I Sammensætninger kan der i ganske enkelte Tilfælde være Spørgsmaal om Forvexling med kelda (Kilde) eller kella (= kerling). Sammensætninger med Ketjull kunne antage paafaldende Former.

Kikkelsrud 89 Askim (Kiætiulsrud RB. 167), udt. Jçikkelsü eller k,iskkulsü, nu alm. skr. Kykkelsrud.

Kjelsrud 203 Rakkestad.

Ketilsrud anf. RB. 491 og 501 under Kirker i Tune; mulig = det Kjetterød, der i ældre Jordebøger nævnes som Ødegaard under Opstad i Tune; jfr. under Pétr.

Kætiulsrud, anf. RB. 489 under Tom Kirke i Raade.

[Ketiulsrud i Aas, anf. DN. III 415, 1403 (Kietilsrudh, RB. 243); se NG. II 70.]Ketill.

Kikulsrud 15 Frogn (Kietillsrud 1341, DN. III 183 og RB. 243; Ketiulsrud 1403, DN. III 415), udt. Içikkulsø, alm. nu skr. Kykkelsrud. Kjelsaas 72 Aker. Kj eisrud 114,1 Aker.

Kietilsby, ogsaa kaldet]?olfsbv i Bærum RB. 246. Kiettelsrud i Nannestad, anf. i St., i 1723 skr. Kvchelsrud (er

gaaet ind under S. Homle). Kj eisrud 5 og 138 Nes Hd.

Kjelsbol 79 Grue. [Men Kjélsbøl 45 S. Odalen er af forskjellig

Oprindelse, se NG. III 182 f.] Kittilstad 120 Skiaaker (Ketilstadha 1442, DN. III 556), udt. k,i tilstå.

Kittelsrud 219 Gran, udt. ffitulsu. Kittelsby 116 og 176 Norderhov, udt. Jçittils-. Kittelsviken 8 Nes Hl., udt. Içituls-.

Kjelstad 30 Lier (Kætiulstadh 1394, DN. 382; i Kietilstadum RB. 302).

Kittelsrud 200 Lier (KetiJs- 1421, DN. V 378); kaldes nu Skogen.

Kittelsland 30 Rollag, udt. Jçykkuls-. Kittelsland 172 Nore, udt. ligesaa.

Ketiulsberg nævnes oftere i Middelalderen i Sandeherred (RB. 55, DN. II 416,417. I 405, 663,111 698), nu Kjelberg, Ødegaard under Præstegaarden. Kittilrød 137, 7 Gjerpen (Kæitiulsrud RB. 37), udt. k,ittürø. Kittilsrud 17,3 Lunde, udt. Jçi'ttils-.

Kjetjusland 67,1 Vinje, udt. Igétøus-, alm. skr. Kjelchusland. Ketilsaa 16 Hornnes (Kettilßaa 1595), udt. lçcettså. Kittelsdal 36 Aaseral (Kethisdall 1595), udt. lçi^djåsta. Kiddelsnes 189 S. Undal, udt. kjilsnes. Ketilstad 40 Suldal, udt. kßtelsta.

Ketilsdal i Masfjorden, anf. i VL. som Ødegaard under Haugsdal.

Kitelsvik 90 Gulen, udt.. kßtels-.

Kjelstad 29 og 51 I. Holmedal.

Kjelsnes 44 Jølster.

Kjelsta 23 Sunnelven.

Kjelgaarden 125 Orkedalen (Kelsgaardt 1590), udt. Jçé'll-.

Kjelstad 153 Orkedalen.

Ketilsgardr, Bvgaard i Nidaros, DN. II 77.

Kjelstad 44 Selbu, udt. lçcéU-. Mulig = tjööhildarstaöir.

Kjelsnes 43 Herø Ndl., udt. kjce'Us-.

Kjelstad 40 Lødingen (Kellestad 1520; Killestad 1610), udt.

Jçé'Hsta. Tvivlsomt. Kjelhus 69 Trondenes (i Ketilshusom DN. VI 227, 320), udt. Jçé'llhüs.

Til Ketill kunde vel henføres ogsaa de følgende Stedsnavne, ved hvilke ialfald Forklaring af et Personnavn er sandsynlig:1

1 [I Manuskriptet er senere i Kanden tilføiet: kepsir m.?]160

Ketill — Klemet.

Kjeksrud 119 Gran (Kegß- 1592).

Kjekstad 176 Gran.

Kjekshus 225 Gran (Kægß- 1616).

Kjekstad 12 Roken (a Kiæxstadom 1408, DN. V 324; a Kiag-

stadom 1414, DN. V 355; Kexstadha 1459, DN. V 597). Kjeksrod 113 Botne.

Kjekstad 20 Eide (Kegstadt, Kiegstadt 1593; Kevestad St. St.). Anm. Af k eld a eller kel la maa vel komme Kjelset 99 Beitstaden (Kellosætr AB. 3), udt. k,æll-.

Kinaör (M.) findes oftere som Mandsnavn i Norge fra 12te Aarh. af (Fornm. s. VIII 365 = Fagrsk. 146; RB. 203, 395; DN. III 384, II 428, VI 400). Jfr. I>jö8unn. Deraf maaske:

Kinnerslund 128 Holand (Kiendelslund 1593), udt. lçcénnars-, [Kinnestad 154 Høland, enten * Kinaösstaöir, eller af Elvenavnet Kinna, og isaafald *K i n n u s t a 8 i r, NG. I 204 f.]

Kinnungr (M.) findes kun en enkelt Gang som Mandsnavn (RB. 522, fra Viken). [Har ogsaa havt Formen Kynnungr.] Om det først i 15de Aarh. paa vislige, vel fra Tydskland indkomne Kønelee (endnu brugt i Smaalenene i Formen Kjønig) kan vel her ikke være Spørgsmaal. [Jfr. NG. I 229, III 154.]

Kynningsrød, anf. 1723 som Ødegaard under Rokke 110 Berg Sml. Staar paa Kartet, skr. ligedan, NV. f. Rokke; opg. udt.

Içy'nnegrø.

Kynningsberg 46 Stange, udt. Içynnings-, alm. skr. Kjøn-ninqsberq.

Kinnuiigsland 198 Lyngdal (Kvnnwxland 1530, DN. III 812),

udt. Jçi'nnaJclann. Kindingland nævnes 1616 i Time (nu gaaet ind under Serikstad).

Kjöll, se fcjööölfr.

Klemet (M.). Navnet er indkommet allerede tidlig i den kristelige Tid; det findes baade i Norge og paa Island i 12te Aarh. (Fornm. s. VIII 208; Sturl. s. I 73, 88).

Kleminetsrud 94, 14 Eidsberg, udt. Hæ'mmælsrü. Klemmetsby 38 Rødenes (i Klemitzbø RB. 149; Klemzby 1413, DN. IX 213; a Clemisby 1366, DN. IX 168) [trykt efter Afskrift fra 1430], udt. Hæmmes- eller Idømmes-. Klemmetsrud 177 Aker. [Klemetzrudh RB. 238.] [i Klemets-Laufaase, Part af Løvaasen 15 S. Odalen. NG. III 179.]

Klemmetsbraatcn 71 Eidskogen (1578), udt. Hæmmes-.

Klemmetsrud 91 S. Aurdal, udt. Hæmmersu.

Klemmetsdal 128 Lier (a Clemizdolum RB. 293), udt. Hcémmes-,Klemet — Knappr.

Klemiiietsrud 29 Røken (Clemetzrud 1302, DN. II 58, jfr. IV 365, VI 315).

Klemnietsmo 13 Orkedalen, udt. Tclcémmes-.

Kleppr (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn paa Island (forekommer alt i 10de Aarh., Landn. 49). De følgende Gaardnavne vise, at det har været brugt ogsaa i Norge. I flere af disse Tilfælde kan dog sikkert kleppr være at forstaa i Betydning: Fjeldknat.

Klemsdal 38 Varteig (Klæpsdal RB 498, 499). [Forklaret af kleppr, Fjeldklump, Fjeldknat NG. I 284.]

Kløvstad 400 Ringsaker (i Klæfstadum 1340, DN. VI 178), udt. klø fsta.

Klofstad 22 Aamot (Kløffstad St.), udt. ligesaa.

Klefstad 133 N. Fron (af Klepstadom AB. 106), udt. klæ'ffsta.

Kløffstad i Vang V., anf. 1595.

i Klæpstadum, anf. RB. 88 under Haug K. paa Eker.

Klepsland 27 Evje.

Klef'saas 57 Orkedalen (af Klippisaase AB. 54; Klepsaas 1559), udt. klø'ffs-.

Klepstad 43 Holandet Guld. (af Klepstadhom AB. 44), udt. klæ'ff-,

Klefstad 45 Bvneset (Kleppstaöir Fornm. s. VIII 338; af Klepstadhom AB. 44 o. fl. St.), udt. klæ'ff-.

Klefsaas 49 Hegre, udt. klæss-.

Klepsaas i Aasen, anf. 1559.

Klefstad 207 Inderøen (Klepstad NBJ. II 221), udt. kløft'-.

Klepstad 10 Gimsø, udt. klø'ff-.

Klepstad 10 Borge Ndl., udt. ligesaa.

Knappr, Knappi (M.). I Norge og paa Island kun brugte som Tilnavne (Knap kjendes fra Danmark som Mandsnavn i 14de og 15de Aarh.). Denne Brug strækker neppe til at forklare alle de følgende Stedsnavne; heller ikke ville de, paa et Par nær, kunne forklares af Knap i den oftere forekommende Anvendelse som Navn 1) paa Fjeldtoppe 2) paa runde Holmer og paa runde Halvøer, der ved et smalt Eid ere forbundne med Fastlandet.

Nafstad 79 Rygge (Napstad 1568).

Knapstad 36 Hobøl (i Knapstodum 1342, DN. 1 222, jfr. RB. 121; i Napstadum 1413, DN. VIII 289), udt. kna'ff-.

Knapstad 143 Vestby (i Knapstadum RB. 128 s.), udt. ligesaa.

Nafstad 63 Ullensaker (i Napstadhom RB. 434, 438; i Naf-stadhum 1375, DN. V 211).

Nafset 49 Aamot (Nappesetter 1520), udt. na'ff-, alm. skr. Nabset. [Anderledes forklaret NG. III 349.]

Napstad 44 Vardal, udt. napp-.

Knapstad 124 Vaale (i Hnapstadom RB. 68, 78), udt. Iena ff-.

Napperød 7, 2 Sandeherred.

Knapstad 56 Kinn (i Knappastodom BK. 20 b; Knappestadt 1563), udt. lcnappsta.

Kniitr (M.) synes ikke at være blevet meget udbredt Navn i Norge, før den hellige Kong Knut i Danmark († 1086) kom til Anseelse som Helgen; men turde dog, efter enkelte af de flg. Stedsnavne at dømme, have været brugt ogsaa tidligere. Ofte vanskeligt at skille fra Gnu pr i Sammensætning. [Jfr. NG. IV, 1 192.] Enkelte af de anførte Navne kunne forklares af knut r i Ordets ialfald nu hyppige Anvendelse som Navn paa Fjeldtoppe (i denne Betydning nu paa mange Steder lydende Nut).

Knutsrud 3, 6 S. Odalen. [Ikke i NG. III.]

Knutstad 129 Gran (Knutzstad RB. 298), udt Tcnussta.

Knutsrød 26 Borre (Knutzrud RB. 68, 70, 71), udt. hiüss-,

i Knutzvallum paa Nøtterø, anf. RB. 185.

Nusvik 72 Fyresdal (Nwzwiik 1451, DN. I 596; Knwzswik 1464, DN. IX 320, jfr. 620), udt. nuss-: i senere Tid urigtigt skr. NjusviJc.

Knutsvik 9 Holt, udt. lcniiss-.

Knudstad 59 Vanse, udt. hnusta.

Knudsvig 12 Hjelmeland (Knwtswig 1520), udt. Tcnuss-.

Knutset 46 Øre, udt. JcniTsset.

Knutstad 51 Borge Ndl., udt. Tcnü'ssta.

Nusfjord 40 Flakstad (af Knutzflorde AB. 95), udt. nuss-.

Anm. Efter det sidste Navn kunde man tænke paa at forklare Nufsfjord 56 Fosnes paa samme Maade. Gaarden skrives 1626 Nøstfiord, 1643 Nøsfiord, og i senere Tid Nysfjord; da den nu kaldes Fjorden, og Navnets Udtale saaledes ikke kjendes, kan intet sikkert siges om Navnets Forklaring.

Knorr (M.) Andes nogle Gange som Mandsnavn (Landn. 199 — i Landnamstiden —; Knörr hattspjörr Fornm. s. IX 38; DN. IY 736, IX 235). Det forekommer endnu ved 1520 (Knar NRJ. II 451; Nar NRJ. II 354). Et Par af de under Nar f i opførte Navne kunne mulig høre hjemme her.

Knarud 178 Gran (Knaffuerud 1508 Reg.; Knarrirudt 1578), udt. lcnarü.

Knarud 47, 3 Jevnaker (mulig indkommet ved Opkaldelse).

Knarestad 7,10 Tveid.

Anm. Knarvaag og Knarvih o. fl. Navne komme naturlig af knçrr som Betegnelse for en egen Art Skibe. Det oftere forekommende Knar dal, Knarredalen (ld, Frogn, Solum,Knorr — Kolbeinn.

163

Eide, Sande Sdm.) kan vist heller ikke komme af Mandsnavnet, men er forøvrigt vanskeligt at forklare. [Jfr. NG. I 199 f.]

Knøttr (M.) findes som Mandsnavn paa Island, men sjelden (Landn. 127, Bisk. s. I 426). I Norge oftere som Tilnavn; desuden maa mærkes Appellativet knçttr i Betydning 1) Bold, Kugle 2) Fjeldknat, Fjeldtop (nu mere i Formerne Knatt, Natt). Til Appellativet ere vel snarest at henføre de mange Gaarde, som hede Knatterud, Natteruä. I andre Tilfælde er Forvexling med Naör mulig. [Jfr. NG. III 24. 54.]

Nattestad 8 Rollag, udt. nassta.

Kobbi, Kubbi (M.) kjendes ikke som Mandsnavne, men kunne forudsættes at have været brugte som Kjæleformer af Kolbeinn og Kolbjçrn.

Kobbelund 86 ld, udt. kdbblunn. Nabogaard til Hakelund.

Kubberød 25 Rygge (Kobbarud RB. 304, 517 og 1445, DN. IX 273), udt. kubbe-.

Kubberod 6 Moss, udt. kubbe-.

Kubberud 175, 1 0. Toten.

Kofri (M.) synes at forekomme som Mandsnavn i et enkelt Tilfælde, Kofræson paa Lom 1333, DN. IX 124. [Ogsaa i Sverige, se Lundgren.] Man kan dog ikke benegte Muligheden af, at der her sigtes til et Tilnavn, ikke til et virkeligt Navn; kofri (Hætte) forekommer ogsaa virkelig som Tilnavn (DN. II 48).

Kaurstad 34 Ringebu. [NG. IV, 1 141.]

Koverstad 171 0. Toten (a Kofrastodum 1386, DN. I 365, jfr. I 340, III 306, V 285, 319, VII 361), udt. kaversta, nu alm. skr. Kobberstad.

Kolbeinn (M.) temmelig alm., paa Island allerede i Landnams-tiden; nu mest brugt paa Vestlandet. I senere Tid i Steds-navne oftere forvexlet med Kolbjørn, saa at man undertiden kan komme i Tvivl.

Kolbeinsrud i Nes Hd., anf. 1360 i DN. I 285.

Kolbensrud 66 Vinger (Kolbeinsrud RB. 462, fra 16de Aarh. mest skr. Kolbjørns-), udt. kølbdélsü. [Jfr. NG. III 214.]

Kolbeinsrud, anf. RB. 88 under Haugs Kirke paa Eker, vistnok = Kolbjømrud 199 0. Eker, skr. Kualbenndtzrudt i

St., Kolbiørnsrud 1578. Udtalen er opg. at være kdlbjøns-, men denne Opgave maa være urigtig.Kolbeinn — Kolfr.

Kolbensrød 29 Brunlanes, udt. kålbænns-, Skr. Kolbiorns- 1520.

Kaabeinsrud 40 Tinn.

Kolbeinstveit 36 Suldal. Kaldtes i 17de Aarh. blot Tveit, og heder endnu saa i daglig Tale.

Kolbeinshaug 104 Fjelberg (1520).

Kolbensvik 58 Austevold, udt. kållbés-.

Kolbjçrn (M.) meget alm. Mandsnavn i Fortiden, dog ikke paa Island; endnu brugt. Genitivform Kolbjçrns allerede 1317, DN. I 138. Let at forvexle med Kolbeinn i Sammensætninger.

Kolbjørnrud, Ødegaard under Solberg 68 Trøgstad (nævnt 1604).

Kolbjørnviken 74 Aremark(Kolbærnaviik RB. 154), udt. kølvika.

Kolbjørnrød 27 Raade (Kolbiornarud RB. 487), udt. kålbénrø.

Kolbjørn rød 123 0. Toten.

Kolbjørnshus 128 N. Land (1575).

Kolbjørnrud 81 Hole.

Kolbjørnsgaard 27 Aal (1578).

Kolbjørnsrud 22, 3 Hitterdal, udt. Ttalbjønnstrü.

Kolbrandr (M.) kan alene paavises fra Island i 12te og 13de Aarh. (Sturl. s. I 73, 337); tindes desuden i en Navneliste fra York i England fra Begyndelsen af Ilte Aarh. (sandsynlig en dansk Mand; Blandinger udg. af Univ. Jubil. d. Samf. I 64).

Kolbrandstad 36 Holandet Guld. (af Kolbrandzstadom AB. 44), udt. køl-.

Kolfr (M.) forekommer som Mandsnavn nogle Gange i Slutningen af Middelalderen i Telemarken (DN. I 677, III 677, IX 412; formodentlig er Kolgh i DN. YII 531 det samme Navn). Aasen anfører det samme Navn efter gamle Optegnelser fra Rakkestad. Jeg er tilbøjelig til at anse det for en Udtaleform af Kal f r og opstiller under denne Forudsætning i den følgende Række Stedsnavne ogsaa nogle, allerede tildels i Middelalderen med Kaal- skrevne, som ligeledes kunne antages at skrive sig fra en Udtaleform af Kalfr med langt a, men som paa Grund af den nævnte Skrivemaade vanskelig kunne antages at stamme fra Kolr. De i samme Række anførte, med Koks-begyndende Navne anføres her, ligesom de med Kaks- begyndende ere anførte under Kalfr. Her maa imidlertid mærkes, at der gives endel Stedsnavne paa Koks-, der komme af Koks f., en Skaal, en Øse, der findes brugt som Navn paa rundagtige Viker (Koksa i Østre Bærum; jfr. Ausa, der ofte findes i samme Mening); deraf maa f. Ex. forklares Koksvik 81 Tingvold (Gaarden ligger ved den runde Tingvoldvaag). [Jfr. NG. III 57.]Kolfr — Kollr.

165

Koksrod 42 Berg Sml. (1593), udt. Micks-.

Kaalstad 29 Kraakstad (i Kaalstadum RB. 124 s., jfr. DN. V 305, X 124), udt. kalsta. [Jfr. NG. II 32.]

Kaalstad 12 Frogn (a Kalstadhum j Aas sokng 1330, DN. I 172; i Kolstadhom 1416, DN. I 469), udt. kalsta.

Kokslius 81 Nes Hd. (i Kofshusum 1387, DN. II 390).

Kolfsrud, anf. RB. 461 under Eidskog Kirke.

Kokslien 137 Faaberg.

Koksrud 12 Hole.

Koksnes 34 Eide.

Kolsaas 35 Leinstranden (af Kalfsase AB. 41, 59; Kolsaas 1590\ udt. Mis-.

Anm. Ved Navnene paa Koks- er man i visse Tilfælde yderligere udsat for Forvexling med en Stamme af ukjendt Betydning, der i Kilder fra Middelalderen skrives Kaka- (i Kakastadum DN. V 383, 1422, jfr. RB. 269; nu Kokstad 61 Gjerdrum; Kakabole RB. 192, 482, 483, 484, nu Kaabøl 17 Vaaler Sml.; i Kakastadum RB. 110 s., forsvunden Gaard i Roken). Hertil hører vel ogsaa Kokstad 38, 2 Askim og 4 Spydeberg [efter NG. I 40 maaske af Mandsnavnet Kolfr], [Se ogsaa Kolstad 48 Hollen under Kolr.]

Kolli (M.), Kolla (Kv.). Det förste Navn var almindeligt paa Island (allerede i Landnamstiden, Landn. 75, 135, 159, 236), men kjendes ikke fra Norge; det sidste haves i et enkelt norsk Exempel (BK. 46 b, fra Sogn). Man kan vistnok ialfald tildels ved de følgende Navne ogsaa tænke paa Koll, Kolle og Kolla som Fjeldnavne. [Jfr. NG. III 269. 285.]

Kollerud 121,4 Rakkestad (mulig nyere).

Kollerød 17 Aremark (Kollorud 1346, DN. II 228), udt. kø'llerė.

Koltorp 5 Hvaler (Kolloporp RB. 514 s.; Kolle- St.), udt. kølltørp, alm. skr. Kultorp.

Kollerød 29 Tune (Kollarud RB. 491), udt. køllerø.

Kolrøis 93 Kraakstad, udt. kallrøis. NG. II 41.]

Kollerud 118 Høland, udt. kø'llerü.

[Kulierud 75, 5 Vaaler Hd. NG. III 303 f.]

Kollerud 81 Elverum (mulig nyere Navn).

Kollerud 126 Modum, udt. kølle-.

Koddeland 51 Lyngdal (Kollaland DN. XII 71).

Kolstad 52 Manger (Kollastadhir 1427, DN. XII 157), udt. kall-.

Kollenes 117 Ulvik, udt. kåddia-.

Kollr (M.) almindeligt paa Island (Landnamsmænd af dette Navn Landn. 109, 139); i Norge ikke ganske sjeldent i den senere Middelalder. I Sammensætninger ikke til at skille fra Kol r .[jfr. NG. III 292, 320], hvor tykt l ei bruges. Ved Sammensætning med -stad og -set kan desuden ogsaa Kolli eller166

Kolla forvexles dermed; endelig kan undertiden tænkes paa kollr som Fjeldnavn.

Kolstad 4 Askim (Kolstader 1357, DN. IV 304; i Kolzstodhom

RB. 143), udt. køllsta. Kolstad 244 Rakkestad, udt. køUj-, Kolstad 79 Eidsberg, udt. køll-. Kolslius 163 Eidsberg, udt. kø'llsüs. Kolslm 35, 6 Aremark, udt. Mils-.

Kolstad 32 Skjeberg (a Kolstadum 1422, DN. V 386 og RB.

494), udt. køllsta. Kolsrød 52 Vaaler Sml. (Kollzrud 1399, DN. IV 511), udt. kø'lls-. Kolstad, Ødegaard under Gate 129 Vestby; skal udtales hall-.

[kø II- NG. II 20.] Kolstad 148 Høland, udt. køll-. Kolstad 212 Ringsaker, udt. kø'H-, Kolset 230 Løiten, udt. kø'U- eller kall-, Kolsrud 60 S. Odalen (Kolsrud RB. 223), udt. kø Iis-. Kolstad 41, 23 Eidskogen, udt. kø"ll-. Kolsrud 6, 24 Brandval, udt. kalis-. Kolstad 98 Lesje, udt. kall-,

Kolstad 48 Ringebu (Kolstader DN. I 567, jfr. III 651, V 719),

udt. ligesaa, [køll- NG. IV, 1 142.] Kolstad 47 0. Slidre (i Kolstadom DN. XI 259), udt. køllsta. Kolsrud 14 Aal,

udt. kø'lls-, Kolsrud 16 Sigdal, udt. ligesaa1. Kolsrud 38,19 Sandsvær, udt. ligesaa.

Kolstad 2 Hof Jb. (i Kolstadum 1412, DN. III 439), udt. køllsta. Kolslius 39 Bygland, udt. kallsus. Kolstad 25 Holme, udt. kållsta-, urigtigt skr. Kalvstad. Kolstad 33 Lyster, udt. ligesaa.

Kolsæter under Ormalseng 32 Sogndal NB., udt. kållsete. Kolsæter 59 Daviken (Kolsætr BK. 8), udt. kållsæte. Kolset 4 Kvernes, udt. kall-, alm- urigtigt skr. Kaldset. Kolset 47 Sparbuen, udt. kall-. Kolsvik 66 Bindalen, udt. k&Us-.

Kollungr (M.) er et ikke sjeldent Mandsnavn i det nuværende Kristiansands Stift i 15de og 16de Aarh.; i Stavanger Amt findes det anført endnu saa sent som i Matr. af 1723. Mulig oprindelig omlydt Form af Karlun gr (RB. 326; i Formerne Kallungr, Kaldungr sammesteds 355, 539); i Fornm. s. IX 9 Körlungr.

KuIIuugstad 134, 5 Lesje, udt. hillöngsta. Vel noget tvivlsomt. Kollandsrud 193 Nore (Kollensrødt 1656); kaldes nu Pipar-gaarden.

Koliungtveid 25 Bjelland, udt. kåddömtveid. Kollungsnes 76 Vik, udt. lcåddlångs-.

1 [Om Kolzæng, Sylling, se under Kolr.]167

Koll- (M.) ret almindeligt Navn i Norge og paa Island, paa det sidste Sted allerede tidlig (Landn. 92, 290). Om Forvexling med Kollr se dette; ogsaa Kårs- kan undertiden give lignende Fonn i Nutidsnavne. [Jfr. NG. III 292. 320.]^ Kolstad 106, 4 Aremark, udt. kølsta.

Kolstad 57 Tune (i Koolstadum, Kolstadum RB. 493, 494), udt. kå lst a.

Kolsrød 30 Moss, udt. ho Ise.

Kolsberg 90 Bærum (Kolsberg RB. 114; ligger lige under det bekjendte Fjeld Kolsaas [udt. Icølsås]), udt. Icølsbærr, alm. skr. Kidsberg.

Kolstad 114 Elverum; kaldes nu Ænga. [Kan ogsaa være

K o 11 s s t a Ö i r.] Kolstad 72 Skiaaker, udt. kålsta. Kolsrud 114 N Land, udt. kø'lsrü. Kolsgaard 13 S. Aurdal, bruges ikke nu. Kolsrud 98,1 N. Aurdal, udt. Jcø'lsrü. Kolsrud 16 Nes HL, udt. kålsti.

Kolsrud 147 0. Eker (Kolsrud, Koolsrud RB. 91), udt. kø'lsrü. Kolzæng, anf. RB. 101 under Sylling K.1

Coolsrud i Slagen, anf. RB. 205 (nu gaaet ind under Horgen). Kolsrod 58 Tjølling (Koolsrud 1398, DN. III 399), udt. kolsrø,

nu alm. skr. Korsrød. Kolstad 48 Hollen (i Kolstadum RB. 13 s.; i Kaalstadum RB. 14 s., 18 s), udt. kålsta. Burde maaske være opført i Række med de under Kol fr opførte Navne, som i Middelalderen findes skrevne Kaal-, Kolstad 82 Veø, udt. kålsta. Kolstad 42 Leinstranden, udt. kål-. Kolset 129 Selbu (Kolsetter NRJ. II 194), udt. køl-. Kolstad 167 Værdalen (Kolstad NRJ. II 203), udt. køl-. Kolshaug 30, 2 Værdalen (i Kolshaughom AB. 16), udt. køls-. Kolstad 141 Beitstaden, udt. Mista. Kolstad 39 Vega, udt. kålsta. Kolsland 31 Bjarkø, udt. kåls-.

Koppliildr (Kv.). Navnet, der ellers er aldeles ukjendt, skulde efter en nedenfor anført ældre Skriftform kunne antages at ligge til Grund for de følgende Stedsnavne. Med Hensyn til Overgangen fra -pp- til -hb- kan sammenlignes Hybbestad 76 Tjølling, der i Middelalderen stadigt skrives med pp (i Hyppi-stadom RB. 53, jfr. DN. 657. IX 192. 458. II 496. X 135; endnu i Begyndelsen af 18de Aarh. skrives Hyppestad). [Jfr. NG. I 272.]

Kobbeltveit 33 Fjeld (Kopphildartweitt VL.; Kubel-, Kobbel-1520),

udt. kåbbel-. Kobbeltveit 31 Aarstad, udt. ligesaa.

1 [Efter Skrivemaaden med z af Kollr, ikke af Kol r (S. Bugge).]1(38 Körekr — Kort.

Körekr (M.). Navne paa -rekr ere, som flere tidligere anførte Exempler have vist, mistænkelige, naar de alene kjendes som første Led i Stedsnavne. I dette Tilfælde har man dog et Slags Støtte deri, at der ogsaa paa Island Andes en Gaard af Navn Köreksstaöir (Kålund II 209). [Jfr. NG. IV, 1 123.]

Korstad 85 S. Fron (a Kourrexstadum 1324, DN. IV 148), udt. korsta.

Anm. Et Navn Kåre kr kunde man synes at have i Kaurstad 124 I. Holmedal, der i BK. 26 b skrives i Karekstodum, men denne Form tør, efter flere Analogier, være en Forvanskning af Kårastaöir eller Kårustaöir. [Jfr. Thj. VSS. 1882 S. 19 f. NG. II 206. III 135 f.] Jfr. dog Kaarisstad 109 Herred, skr. Kaarestadt 1594, men i senere Tid, allerede 1668, Kaarigstad.

Korni (M.). Ikke kjendt som Mandsnavn, medmindre Kan ni (NEJ. I 11, Gjerdrum, 1514) skulde være dette Navn, hvilket kan have nogen Rimelighed for sig, da man ogsaa finder Fanni ved Siden af Forni, se DN. V 330, IX 168. Korni kan i ethvert Fald efter de følgende Stedsnavne forudsættes at have været brugt. Det findes som Tilnavn.

Korset 107 Berg Sml. (Konsætr 1344, DN. IV 228; Kornsætr RB. 503), udt. kø'rrsM. Kunde tænkes at komme af Appellativet korn.

[Om Korndisin i Nes R. se NG. II 345.]

Gulkonnerud 37 Stange (Gulkonnærud 1334, DN. III 160; jfr. III 256. I 465. VII 412), udt. gullkunnrü. Forudsætles her at være benævnt efter en Mand, kaldet Gull-Korni.

Kornstad 45 Aasnes, udt. kørmsta.

Kornerud 197 Lier (Kornærud RB. 101), udt. kønneru.

Konnerud 82 Skoger, udt. kånnerü.

Konnestad 46 Fjære, udt. kø'nne-.

Kormset 83 Veø (Kornasætr AB. 75; Qwarmesæther 1488, DN. III 705; Kormeßeter OE.). udt. karm- eller karme-. Tvivlsomt.

Kornstad 133 Kvernes (a Kornastodum 1386, DN. III 352), udt. kåipista.

Konstad 33 Hølandet Guld., udt. kånn-.

Konstad 23 Børseskogn, udt. kunn,-.

Kort (M.) indkommet fra Tydskland; findes saa tidlig som ved 1400 (DN. V 431, Helgeland).

Kortgaarden 114 Aasnes, udt. ko'lt-,

Kortgaarden 103, 4 Aal, udt. ligesaa.

Kortgaarden 97 Bolsø, udt. ko"rt-\ nævnes først 1669 og kaldes da Kortsetter.

A n m. Gaardnavnet Korterud er vist af anden Oprindelse; der findes endnu paa Toten, nær en Gaard af dette Navn, en Elv Korta..

Kraki (M.) var almindeligt norsk Mandsnavn i den senere Middelalder. Endel Stedsnavne, især i den nordlige Del af Landet, som kunde synes sammensatte hermed, synes at være at henføre til kraki m., vel snarest i Betydning: vantrevent Træ, og ere derfor ikke medtagne her. [Jfr. NG. II 27. 29. 71. 300.]

Krakestad 114 Kraakstad (Krakæstader 1306, DN. II 72), udt. krakasta.

Kratorp 110 Høland (Krakaporp 1356, DN. II 271), udt. kratørp.

Krakerud 50 S. Odalen.

Kraby 173 0. Toten (Krageby 1517, DN. IV 788), udt. kr a ly.

Kraakdal 206 Orkedalen (af Krakadalom AB. 55).

Kråkr (M) brugtes meget paa Island, dog ikke før 12te Aarhundrede. I Norge kun i de efterfølgende Stedsnavne

og mulig i det kun i latiniseret Form kjendte Kr a ko, Navn paa en Kannik ved Apostelkirken i Bergen 1298 (DN. IV 38).

Krakxgardr, Gaardpart i ld, anført 1360 i DN. III 251. [Ikke i NG. I.]

Kraksrud i Vaaler Sml., anf. 1357 i DN. III 239 og i RB. 484, paa det sidste Sted skr. Kraakxrud.

Krakstad 97 Norderhov (a Krakstadum 1422, DN. III 475, jfr. II 618), udt. krdklsta.

Krakstad 34 0. Moland, udt. ligesaa.

Kraksøen 4 V. Moland, udt. krakks- (kan mulig komme af Krakk, Skammel).

Kristin (Kv.) er indkommet i de skandinaviske Lande allerede i Ilte Aarh.

Kristinarud i Bamle, anf. 1333, DN. I 183 (gaaet ind under Surtedal).

Kristisæteren 31 Vestnes (1610).

Kristvik 49 Kvernes; kaldes nok nu blot Vi'^a.

Kristivik 167 Skogn (1610).

Krökr (M.) findes kun et Par Gange som Mandsnavn i Norge (DN. I 157, V 102). Krogh er fundet som Navn i Bohuslen 1520, men kunde ogsaa være = Kråkr. Af de følgende Steds-navne kunne saadanne som Kroksrud og Kroksvold vel tildels forklares af Appellativet krökr, der forekommer ofte usammensat som Stedsnavn i Betydning: Bøining, Indbugtning o. lign. I nogle Tilfælde kan der være Spørgsmaal, om vi ikke i lste Led have kråka brugt som Personstilnavn eller som Elvenavn, hvilket f. Ex. bevislig er Tilfældet med Kraakstad paa Folio170

Krökr.

(i Middelalderen skrevet Kråkustadir og Kråkastadir), og derfor nok kan tænkes ogsaa ved andre Navne, hvor Udtalen er krakk- og ikke bestemt Antydning findes til, at 1ste Led er Krökr. [Jfr. NG. I 8. 31.] Krokstad 211 Eidsberg, udt. krökksta.

Krokstad 94 Aremark, udt. ligesaa. Skrivemaaden i Krofstadhom

RB. 154 maa være feilagtig. [Jfr. NG. I 189.] Krokstad 66 Rygge (i Krokstadum RB. 134, 224, 517). [Udt. kräkksta]

Kroksvold ved Moss, nu indlemmet i Byen, udt. krö'kks-, [i Kropstadom, RB. 134 under Aas Kirke, NG. II 71.] Kroksrud 6 Frogn, udt. krökks-. Krokstad 81 Urskog, udt. krok-.

Krokstad 42 Enebak (i Krokstodum RB. 403), udt. kr okk-, Kroksrud 27 Ullensaker. 157 Eidsvold, begge udt. krokks-. Kroksrud 153 Ringsaker, udt. krakks-, Kroksgaard 366 Ringsaker (Kroxgord OE.), udt. krössgal. Krokstad 301 Vang Hd., udt. krokk-.

Kroksrud 59 S. Odalen (Kroksrud 1306, DN. II 72 og RB. 469), udt. krokks-.

Kroksrud 7 N. Odalen (Kroksrudh RB. 467), udt. ligesaa. Krokstad 50 Skiaaker (Kroffstad 1520), udt. krakksta. [Jfr. NG IV, 1 37.]

Kroksrud 23 Gran. 150 Norderhov. 71,10 Modum; alle udt. krö'kks-.

Krokstad 38 N. Eker (a Krokstadum 1395, DN. II 413 og RB.

88), udt. krökk-. Kroksrud 97 Sandsvær (Krooksrud RB. 1), udt. krokks-, a Kroks-Skeidiolfue, Part af Skjøl i Sande Jb., kaldet efter den i Begyndelsen af 14de Aarh. levende Krökr å Skeidiolfue (Manden nævnes DN. I 157, II 184, VI 63; den efter ham kaldte Gaard DN. XI 131, VII 452, 1426 og 1457). Kroks-Rom 110 Sem, udt. krokks- (Part af Rom). Krokset 45 Veø, udt. krökksét Krog paa Fjordens Strand lidt indenfor.

Krosgaarden, det i daglig Tale brugte Navn paa Hagset 38

Akerø, udt. kros-. Krokstad 79 Hevne (af Krokstadom AB. 62), udt. krokk-. Krokstad 45 Horg (Kroekstad OE.), udt. krakk-. Krokstad 12 Holandet Guld., udt. krökk-.

Krokstad 31 Børseskogn (or Krokstadum c. 1299, DN. II 41,

jfr. II 403, 411. I 710), udt. ligesaa. Kraakstad 121 Selbu (Kraack- OE. Krog- NRJ. II 193), udt. krakk-.

Kraakstad 12 Meråker, udt. ligesaa.

Krokshus 200 Inderøen, udt. krokks, med Sløifning af sidste Led. Anm. Kroksti 42 Løiten, udt. krakksti, tør være = Krå kusti gr; jfr. Fuglestig, Gaardnavn i Lyster (GN. 15). KrokstiKubbi — Kynnungr.

findes ogsaa [13,3 og] 123 Ringsaker, hvor det dog maaske er indkommet ved Opkaldelse, [jfr. NG. III 4.]

Kubbi (M.), se Kobbi.

[?Kvil)al(li (M.). Muligt Spor af et saadant Mandsnavn i et Gaardnavn NG. I 272.]

Kvi'gr (M.) Andes i Middelalderen nogle Gange som Mandsnavn (DN. I 472, 562; II 182, 200, 210. IV 347. XIII 11, i Valdres og Hardanger).

[Kveghestad, Gaardnavn i N. Fron 1488. NG. IV, 1 118.]

Kvikstad 30 S. Fron (Qwegestad 1491, DN. II 712; Quistade 1516, VIII 488), udt kvikksta. [Jfr. NG. IV, 1 208.]

Kvikstad 221 V. Toten (Quigstad 1520), udt. ligesaa.

Kvikshaug 63 Fjære, udt. kviklcsau, alm. nu skr. Kvægshøi og desl.

Kvigstad 3 Skjerstad, udt. kvikksta. Ved dette Navn er dog at mærke, at Navnet i AB. 92 skrives af Huæstadom, hvilket gjør Forklaringen tvivlsom.

Anm. Gaardnavnet Kvistad, der findes i Hjørundfjord og paa Inderøen, skrives Kvistaöir allerede meget tidlig (Gaarden paa Inderøen saaledes allerede i Fortællingen om Stiklestadslaget, Fornm. s. V 76, 80, 01. d. heil. S. 1853 S. 216. 217, og Gaarden i Hjørundfjord i 1324, DN. III 132; jfr. ogsaa den nu forsvundne Gaard Kuiastadir i Guldalen, der nævnes i AB. 45). Altsaa kunne ikke disse Navne have noget at gjøre med Kvi gr; men vel er der en Mulighed for, at Kvikstad kan være opstaaet af Kvistad ved Indskydelse af Å-Lyden; Gaarden paa Inderøen skrives ogsaa AB. 7 af Kwikstadom, hvilket er aabenbart urigtigt, men viser Til-bøieligheden til at indskyde et k under saadanne Omstændigheder.

Kynnungr, se Kinnungr.172 Laddi — Leiöulfr.

Lr.

[?Laddi (M.), se NG. II 378. IV, 1 223.]

[? Lafl (M.), se NG. I 273 f.]

Lafrauz (M.), Helgennavn, der i Norge sent er taget i Brug som Personnavn (neppe for 13de Aarh.). [Jfr. NG. II 190.]

Larshus 41 Rennebu (af Lafrænzhusom Aß. 50).

Lambi (M.) findes, som lidet brugt Navn, baade i Norge (DN. II 158, RB. 222, Fornm. s. IX 495) og paa Island (Landn. 74, 284).

Lambaporp i Onsø, anf. RB. 488. [Eller af Iamb n., et Lam, NG. I 323.]

Landormr (M.). Antagelsen af dette Mandsnavn beror paa de to følgende Gaardnavne. Gaardene ligge i Nabobygder, og det er nok tænkeligt, at de kunne liave faaet Navn efter den samme Mand; det kunde isaafald have været en Mand af Navn Ormr, som tilnavnsmæssigt havde været kaldet La n do.rmr.

Landstad 58 Værdalen (af Landormstadom AB. 16, DN. III 172; i Lanormstaudum 1333, DN. III 155; i Lanornstodum 1337, DN. III 171; a Landarstadhom 1394, DN. V 261; Lande-stadh NRJ. II 209), udt. Idnnsta.

Landstad 57 Sparbuen (Landerstadh Gap.; Landstad NRJ. II 213), udt. ligesaa.

[Langr (M.). Til et saadant Mandsnavn findes der Spor i Sverige og Danmark (Lundgren S. 165. O Nielsen S. 60). Langs-i Stedsnavne kan ellers paa sine Steder komme af det ikke ualmindelige Sønavn Langen (se f. Ex. NG. I 244). Mandsnavnet synes at forekomme i flg. Stedsnavne:

Langsrud 2 Trøgstad (Longhsrud, RB. 145).

Langsrud 132, 2 Høland.]

*

Leiöulfr (M.) var almindeligt Navn i Fortiden (paa Island i Landnamstiden; Landn. 268, 302); endnu brugt paa enkelte Steder.

Leiustad 15 Vegaarsheien (Ledulffstadt, Leulstadt 1595), udt.

Leesland 16 Iveland, udt. i 3 Stavelser.

Lcistad 16 Malvik (af Leidhestadom AB. 31), udt. leissta.

Leili (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn, men maa vel forudsættes efter de følgende Stedsnavne. Er formodentlig en Kjæleform af I1 o r 1 e i f r1 eller et andet med -leifr sammensat Navn.

Løvestad 120 Trøgstad (Leffuestadt 1520).

Løvestad 9 Spydeberg (i Læifuastodom RB. 118, 141).

a Leifuastadom i Hobøl, anf. RB. 121, 123, 124 (gaaet ind under Østre Bøler).

Lovestad 75 Kraakstad (i Leifuastadum RB. 119, 120 og DN. VIII 286).

[Løuestad, forsvunden Gaard i Fet, NG. II 243.]

Leivestad 91 Alversund (Lewestad 1520).

Lovdal 29 Daviken, udt. lev-,

Levdal 56 Eid Nfj. (i Leifadale BK. 17 b), udt. ligesaa.

Leberg 74 Horg (af Leifuaberge AB. 45), udt. lebér, alm. skr. Løberg.

Leifr (M.) gammelt Navn, i den senere Middelalder brugt paa Strækningen fra Sætersdalen til Jæderen; nu brugt i Telemarken, ved Mandal og i Ryfylke 2.

i Leipsbø RB. 151, nu Le-sby, Ødegaard under Moseby 27 Rødenes, i senere Tid alm. skr. Lcegdsby.

Lefsaaker 148 Vaale (i Leifsakrom RB. 64 o. fl. St.).

Lefsrød 1 Ramnes (Læifsrud RB. 78).

Lel'srød 118 Andebu.

Leif'sgardr, Bvgaard sandsynlig i Skien. DN. I 75 (1294).

Leipsland 7 Finsland (Lefsland 1601).

Lefstad 19 Melhus (af Leifstadom AB. 43).

Lefstad 51 Børseskognen (af Leifstadom AB. 56).

af Lefstadoin i Verran, anf. AB. 6.

Leisaak 68 Fosnes. Kunde ogsaa tænkes sammensat med L e i 8 ul fr.

Leivset 83 Skjerstad.

Leikr (M.) findes af og til i Norge i den senere Middelalder (kun paa Østlandet; ikke brugt paa Island). Leggr, som man ved enkelte af de følgende Navne kunde tænke paa, kjendes kun fra Island, hvor det ikke synes at forekomme før i 12te Aarh. (Sturl. s. I 77, 299). Ved Stedsnavne paa Leks-, som ikke kjendes i gammel Form, kan man ogsaa tænke paa Elvenavnet

1 Som Kjæleform af dette Navn bruges Leif i nu paa Island, se Vigf.-Cleasby S. XXXIV.

2 [I Forfatterens Manuskript er i Randen skrevet: «NB. Elvenavn?»]174 Leikr — Lif.

Lexa. [Enkelte Stedsnavne med Leks- kunne ogsaa være af Leifr, NG. I 180. IV, 1 212.]

Leksrod 13 Aremark, udt lekksré. [Eller *Leifsruö.]

Lekshus 4 Faaberg, udt. læ'kks- [Eller *Leifshüs.]

i Læikstadum i Sondre Land, 1315, DN. 103, og AB. 102.

Leksvol 113 Aal (a Leiksuale 1310, DN. II 88), udt. lækksvol.

Læghsrud, anf. RB. 66 under Nøtterø Kirke.

Leksbø 185 S. Undal (Lexbo 1612).

Lekset 177 Inderøen, udt. lcekkset.

Leksaas 31 Grong, udt. læ'kksås. leikr her = Fugleleg?

Leppi (M.) kjendes ikke som Mandsnavn, uden forsaavidt man med nogen Rimelighed kan slutte sig til det af de følgende Gaardnavne. Det kunde ligesom Leif i være oprindelig Kjæle-form af Navne, endende med -leifr. Det maa dog erindres, at Leppa nu findes som Elvenavn paa enkelte Steder (Vestre Gausdal og Nordre Land).

Lepparud, anført RB. 515 under Onsø Kirke. [Jfr. NG. I 323.]

Leppestad 38 Hobøl (i Læppæstadum 1413, DN. VIII 289, jfr.

RB. 151 s.).

Leppestad 14, 2 Sande Jb. (1593).

Lepperød 9 Brunlanes (Læpparudh RB. 43).

Lefstad 144 Orkedalen (af Leppastadom AB. 55).

[?Liör (M.). Se NG. IV, 1 125.]

Liövçrör, Liövarör (M), almindeligt norsk Navn i Middelalderen; endnu brugt. Ukjendt paa Island. Genitivform paa -s forekommer 1311 (DN. IV 87).

Leversby 196 0. Eker (Leuorsby 1520), udt. levcélsly.

Liduorözrud i Borre, anf. RB. 69 (gaaet ind under Grette).

Lidvvordzrud i Hedrum (maa have ligget nær Larvik), anf. RB.

43, 44, 46.

Lærestveid 25 Øiestad, udt. lærstveid. Tvivlsomt.

Lif (Kv.) almindeligt Kvindenavn (Hlif paa Island allerede i Landnamstiden). Allerede mod Slutningen af Middelalderen i Norge ofte i Formen Llfa. [Jfr. NG. IV, 1 125.]

Liverud 4 Skiptvet (Lifuarud RB. 143).

Lifuardalr anføres RB. 502 under Berg Kirke Sml.

Livgaard 5 Hof Sol.

Liverud 134 0. Eker (Liifwrud 1396, DN. IV 491).

Liverud 66 Røken (Liiffuerrudt 1578).

Liveland 95 Flesberg (Liifuoland 1439, DN. III 547).Lif — Ljötr.

175

Liverud 77 og 169,6 Nore.

Liverod 158 Vaale (Lifuurud RB. 64).

Liverod 124 Andebu.

[Lifulfr (M.) kan paavises i MA. i Norge (DN. XI 57. 120) og endnu oftere paa Orknøerne og Katanes (Flatøb. II 434. 508. 515. 517).

Leangsrud 25 Eidsberg (Lifuulsrud RB. 165). Jfr. NG. I 135.]

[Lini (Lini?) (M.) og Lina (Lina?) (Kv.). Om Stedsnavne, som mulig indeholde et af disse Personnavne, se NG. I 106. 398. II 6. 56. III 360.]

Ljöt (Kv.) findes nogle Gange paa Island, i og nær Landnamstiden (Landn. 177, 234, 288); ikke kjendt fra Norge. [Jfr. NG. IV, 1 128 f.]

Ljøterud 99 Sandsvær (Lyotarud 1449, DN. X 154).

Ljotegaard 88 Nore, udt. jo te-.

Ljotebøen 47 Kirkebø, udt ljote--, alm. feilagtigt skr. LyTctébø.

Anm. Man finder fra Bergens Stift et Par Vidnesbyrd om, at Ljotaaen har været Elvenavn. Gaarden 92 Fuse, der ligger ved en liden Elvs Udlob, heder Ljotaaen, og i BK. 33 a, 52 a nævnes en Gaard Liotaa, som med Rimelighed kan søges i Kirkebø i Sogn, og som mulig er identisk med det ovenanførte Ljotebøen, der ogsaa ligger nær et Elveudløb. Ljota som Elvenavn kan med Hensyn til Betydningen sammenlignes med Styggaaen (N. Odalen) og Ulaaen (Lom).

Ljötr (M.) almindeligt Mandsnavn; paa Island fra Landnamstiden (Landn. 232). Kan i Sammensætning let forvexles med Dannelser af Adjektivet ljöss og deraf dannede Elvenavne (Ljos-aaen i Valle, Sætersdalen). Endvidere kan Mandsnavnet Lçö-vir i Sammensætning antage Former, der ligne Sammensætninger med Ljötr. I nogle af de flg. Navne kan ligegodt Ljöt ligge til Grund, som Ljötr. [Jfr. NG. IV, 1 128 f.]

Løstvet 53 Skiptvet (Liotzpueit RB. 493; Liosætveith 1482, DN. I 671), udt. lø'sstvett, alm. skr. Lystvet.

Lysrød 49 Vaaler Sml. (Liotzrud RB. 483); kaldes nu Tangen.

Løstad 42 Nittedalen, udt. lø'ssta, alm. skr. Løvstad. Tvivlsomt. [Mulig Lçövisstaöir NG. II 291.]

Ljøsrud 151 Nes Hd. (Liotzrud RB. 242), udt. jøsrü.

Losgaarden 112 Aasnes (i Liodzgardenom 1445, DN. I 577), udt. lø'ssgalen.

Lysgaard 50 Faaberg (Liosgardhen 1442, DN. I 567), udt. jø 'sgal.

Løstad 15 Flesberg (Liottestad 1668), udt. lø'ssta.176

Ljötr — Loöinu.

Ljøsterød 123 Andebu (Liußrød 1625), udt. jøstre.

Ljøstad 36 Vegaarsheien (a Liostadum c. 1400, DN. X 79), udt. jø'ssta.

Lysberge 56 Overhallen.

Anm. Løset, et overmaade almindeligt Gaardnavn især nordenfjelds, er vel oftest == Lçöusetr (HlçSu-), af laöa, Lade. Dette er bevislig Tilfældet med Løset i Aamot og i Rindalen; jfr. dog Lr)övir.— Ljøstad 83 Romedal skrives RB. 309 i Liodastadom og har altsaa anden Oprindelse end de forskjellige ovenfor omtalte. [Jfr. NG. III 136.]

Ljotolfr eller Ljötulfr (M.) var ikke ganske sjeldent Mandsnavn i Middelalderen; det findes paa Island i Landnamstiden (Landn. 117, 201). Bevaret i Formen Jødel i den sydlige Del af Stavanger Amt.

Jøttulstad 23 Øier (Jettestad 1520), udt. jitüsta, alm. skr. Jøttelstad. [Se under J ot unn.]

Jutulrud 125,1 V. Toten.

Juttelsrød i Slagen, Ødegaard under 139 Ringshaug, anf. 1668 og 1723.

Jødestøl 98 Bakke.

Jødestad 44 Hetland (i Begyndelsen af 17de Aarh. skr. Jødelstad eller Jødüstad). [Se under Jçtunn.]

Anm. Hertil høre mulig ogsaa Løddesøl 12 Øiestad, der 1593 skrives Liødeßøll, og Jøsolz 86 Hero Sdm., i 1520 skr. Jettesoghe, 1600 Jøtsack, udt. jø'ssåkh eller jø'ssukk. Det förste af disse Navne kunde dog forklares af Lotolf eller Lottolf, hvis dette Navn er forskjelligt fra Ljotolf, som Aasen mener (Norsk Navnebog 28), hvilket dog vel er tvivlsomt (Lottolf, Løtolf findes i DN. V 514, VII 811, IV 565, X 106).

Loöinn (M.) almindeligt Mandsnavn, allerede langt tilbage i Tiden (Landn. 224, Hkr. 171); endnu brugeligt nordenfjelds (i Formen Løen).

? Lundestad 67 Tune, udt. lø'nesta eller lø'nsta.

Lodengaarden 83 V. Gausdal (i Lodensgardi 1344, DN. III 197), udt. lø'nngalen.

Lundesgaarden 148 Norderhov (Lundisgaardt 1520; Lundtz-gaardt St.), udt. lø'nnsgalen. Tvivlsomt.

Lodensaasen 19 N. Eker (Lodensassæn 1418, DN. I 473). Kaldes nu Aasen.

Lodænsrudh i Kjose Sogn, Brunlanes, anf. RB. 46 (gaaet ind under Strand; skrives 1664 Lundsrød).

Lønset 39'Bolsø (Lodensæther 1513, DN. XI 252), udt. lønn-.

Laushus 27 Meldalen (af Lodhenshusom AB. 53), udt. laus-, alm. skr. Løfshus.

Lønset 166 Opdal (Lodingsetter 1590), udt. løKnn-,r

Loptr. 177

Loptr (M.), almindeligt Navn paa Island, forekommer kun sjelden i Norge (Landn. 38, Mand fra Sondfjord i 9de Aarh.; DN. VII 81, Kannik ved Apostelkirken i Bergen 1313). Det kjendes fra Danmark (12te Aarh.). Det maa til en Tid have været adskillig brugt her i Landet, da det, som man vil se, gaar igjen i ret mange Gaardnavne. I disse maa man holde det vel ud fra lopt n., Overetage paa et Hus. Af dette Ord kommer utvivlsomt de hyppigt forekommende Gaardnavne Lo pt hüs og Loptstofa; de nedenfor anførte ere derimod ligesaa sikkert at forklare af Mandsnavnet, paa Grund af, at Lopt s- indgaar i Sammensætningen i Genitivform, og tildels ogsaa fordi 2det Led i Mening lidet passer til Appellativet lopt.

i Lofsbø anføres RB. 159 under Rakkestad K.

Lofpzbear (Gen.) i Berg, DN. IV 228, 1344, NG. I 232.] Losgaard 123 Skjeberg (Loffs- 1599; Loffs- 1605), udt. luss-*

eller lø ss-, alm. nu skr. Lobsgaard. [Laaßlandt, under Præstegaarden i Skjeberg, St. 29. Maaske

Loptsl an d, NG. I 256.] Lofsrud 178 Aker (Lofsrud RB. 116, 261). Loftzbyn eller t>iostolfsrudh i Aker. RB.

299. [Loxrud under Lomsnes 44 Urskog 1666; findes paa Karter som

Plads med Navn Lofsrud, NG. II 172.] Losby 91 Skedsmo (Lobbye 1593), udt. Idssby, alm. nu skr. Laasby.

i Loftzbø anf. RB. 458 under Grue Kirke. [Jfr. NG. III 263.] Loftsgaard 220 Vaage, udt. Idffs-, Lofsvold 174 Gran, udt. låssvæU.

Loftsgaarden 135 Nore (til Lofzgardænnæ 1404, DN. V 311), udt. lø"ss-,

Loftsgaarden 189 Nore (Loffts- 1593), udt. ligesaa. Lofsberg 81 Hof Jb. (Loffts- 1605), udt. lass-, Lofstad 161 Vaale (i Loftstadhum RB. 184), udt. la ff st a. Loftzbraar anf. RB. 191 som Part af Br aar 29 Ramnes. Lofs-Eik 82 Sem (i Eik i Loftsgardenom DN. VI 463), udt. Idffs-,

Lofterød 106 Nøtterø (Lofzrud RB. 185, jfr. DN. III 675). Lofterød 131 Sandeherred (Loftrud allerede ved 1400 i DN. I

402. II 447. III 397) Lofstad 61 Lardal (Lofflstad 1605), udt. laffsta. Lofsdalen 58, 1 Hollen, udt. laffs-,

Loftsgaarden 34 Seljord (i Loffzgordenom 1516, DN. XI 257), udt. lassgaren.

Med Hensyn til Formudviklingen i dette og det foregaaende Navn jfr. Hengerød = Heöinsruöog Petterud = Pétrsruö. Rygh: Personnavne. 12178

Loptr — Loövir.

Loftsgaarden i Brunkeberg Sogn i Kviteseid, nævnt 1602.

Loftsgaarden 5 Mo Telem. (i Lopsgardenom 1493, DN. VII 502 jfr. 841), udt laffs-.

Lofstad 3 Tromø (Loffstadt 1593; Loftsta 1601), udt. la ff sta.

Lyng-. Jeg sammenstiller her til Iagttagelse nogle Stedsnavne, som i sin nuværende Form begynde hermed, fordi der forekommer mig at være Sandsynlighed for, at de komme af Personnavn. Et enkelt af dem skulde efter ældre Skriftform være sammensat med et Mandsnavn Lingulfr, der ellers ikke kjendes fra de skandinaviske Lande1, men vel som gam-meltydsk Mandsnavn. Ellers kunde tænkes paa Mandsnavnet Ly tin gr, men dette findes kun paa Island og er sjeldent der; desuden vilde det vel ikke let kunne gaa over til Lyngs-, I enkelte Tilfælde maatte der kunne tænkes paa det oftere forekommende Elvenavn Lygna (den rolige, af logn). [Jfr. NG. II 238.]

Lyngstad 227 Gran, udt. lyngsta.

Lyngstad 19 I. Holmedal, udt. lyng-*.

Lyngstad 170 Kvernes (af Lingulfstadhom AB. 71 3), udt. lyngsta.

Lonngstad i Tingvold, nævnt 1643.

Lyngstad 67 Inderøen (af Liungstadom AB. 5), udt. lø'ngsta.

LçÖvir (M.) findes kun sjelden som Mandsnavn i Norge (DN. II 28, III 443; desuden Navn paa en Orkuøjarl i 10de Aarh., Hkr. 136). Det har dog vel været adskilligt brugt, da det er fundet ved 1520 paa Søndmør og i Bamle og endnu bruges noget. [Jfr. NG. II 291. 378.]

Løset 66 Tingvold (i Loduissætre 1314, DN. II 105). Dette hyppige. Navn er vist i Regelen af anden Oprindelse; jfr. Anm. til Ljötr ovfr.

Løstad 5 Ørlandet (Lødestad Cap.; Løestad NRJ. II 43), udt. løsta. Tvivlsomt.

1 Ji'r. Thj. VSS. Skrifter 1882 S. 13.

2 Lyngstad 24 Jølster skrives 1603 og 1608 Lynghaug og har vel først senere ved vilkaarlig Forandring faaet det nuværende Endeled.

8 1 AB. 72 skrives af Lyngholmstadhom, men denne Sammensætning er i sig selv lidet rimelig, og der Andes ikke i Nærheden nogen Holme, hvorefter Gaarden kunde tænkes at være nævnt. Skrivemaaden maa derfor være

feilagtig.Magga — Magni.

179

M.

Magga (Kv.), fler vel oprindelig er Kjæleform af Margrét, findes nogle Gange som Kvindenavn i DN., allerede i Begyndelsen af 14de Aarh. (DN. IX 96, V 52, VI 148). Det maa bemærkes, at der er stærke Tegn til, at Magga har været Elvenavn; de nedenfor nævnte Gaarde Muggerud og Muggeberg i Sandsvær ligge ved samme Vasdrag, men i længere Afstand fra hinanden; Mogglius i Fyresdal ligger ved et Elveos (altsaa oprindelig Mçgguöss?), og i Hedalen i Valdres er der en Sidedal Muggedalen. [Mugga falder i nordre Ende af Fæmunden.]

Moggeby 162 Trøgstad (i Maggobø RB. 148). [Jfr. NG. I 28 f.]

Muggestad 146, 1 Vestby.

[Taarneby 176 Romedal kaldes muggent, NG. Il 145.]

Muggerud 80, 15 Norderhov.

Muggerud 148 0. Eker.

Muggerud 98 Sandsvær (Maggurud RB. 1, jfr. DN. 11 703, 706, 710, 711, 718).

Muggeberg 104 Sandsvær.

Moghus 34 Fyresdal, udt. maggas.

Magnliildr (Kv.) var almindeligt Kvindenavn i Middelalderen (ikke paa Island); endnu meget brugt. Kan i Nutidsform i Sammensætninger forvexles med Man gi. Magnilla Andes som Elvenavn, i Tolgen i Nordre Østerdalen (har sikkert intet at gjøre med Kvindenavnet).

Magnildrud 53, 7 Askim. [Jfr. NG. 1 42.]

Manglerud 148 Aker, udt. mdnglerü. Skrives baade i RB. (238) og 1341 i DN. IV 214 Magnarud, men dette synes at maatte være feilagtig Form, da den nuværende Udtaleform isaafald vilde være yderst paafaldende. Med Hensyn til Udtaleformen kan mærkes, at Magnhild efter Aasens Navnebog nu i Ryfylke lyder Mangla. [Jfr. NG. 11 114.]

Mangerud 144 Romedal (Magnildrudt 1578 og 1616).

Mangelrod 93 Hedrum, udt. mdngre.

Magnildberget 19 Strømsneset.

Magni (M.) Andes vel tidligst som Navn paa en Biskop i Bergen ved 1120 (Hkr. 679, 699); ellers af og til i den senere Middelalder i Norge (en enkelt Gang paa Island i 13de Aarh., Sturl. s. II 37); endnu brugeligt paa Bergenskanten.180

Magni — Mani.

Magnetun 45 Gol.

Magnesetter i Volden Sdm., anf. 1606.

Magnus (M.) almindeligt Navn i Norge efter Kong Magnus den godes Tid, der vel var den förste, som bar det. Enkelte af de opførte Navne kunde tænkes sammensatte med M u n ä n n, naar Formen nu er Mons-, [Jfr. NG. I 100.]

Monsrud 24, 3 Hobøl.

Monsrud 136 Kraakstad (Magnusrud 1578).

Monsrud 80 Urskog.

Monsrud 12, 5 Vaaler Sol.

Monsøen 21 Søgne. 38 Hilteren. 15 Kolvereid.

Mongstad 67 Alversund; har ikke oprindelig været sammensat med -stad, da Gaarden i 14de og 15de Aarh. findes skrevet Magnüsvçllr (BK. 58a; DN. XII 158. 202. 226).

Mongstad 127 Lindaas, udt. mang-,

Monslaup 136 Lindaas (tildels hørt udt. mångs-).

Makthildr (Kv.), oprindelig tydsk Navn, er ikke fundet brugt i Norge; derimod oftere i Danmark.

Makrelrod 94 Raade (Maktildarud RB. 487, 489; DN. I 484).

Mangi (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn, men kunde formodes efter de følgende Stedsnavne. Er vistnok Kjæleform af Magnus; det bruges nu paa Island som saadan (Vigf. Cleasby XXXIV), og en Mand paa Orknøerne i 12te Aarh. heder Magnus mangi (Flatøb. II 512 o. fl. St.), hvorved er at sammenligne Arnbjçrn ambi, se under Arnbjçrn. Flere Navne, som kunde synes at høre hid, skrive sig fra en Elvenavn-stamme Mang- (opr. Magn-?), hvortil især findes Spor i den midtre Del af Glommendalen. [Se NG. III 296. Jfr. ogsaa Magnhildr

Mangarud, anført RB. 482 under Vaaler K. Sml.

Mangerud 53 Vang Hd.

Mangerud 59 V. Gausdal.

Mani (M.) forekommer mest paa Island, men maa være ogsaa gammelt i Norge efter de følgende Stedsnavne, og da to af Landnamsmændene paa Island bare dette Navn (Landn. 187, 232). Jfr. Munånn.

Maanejordet 10 Hedrum (Managhæröi 1412, DN. IV 571, jfr. RB. 51).

Monset 58 Orkedalen (af Manasætre AB. 53 x).

Monstad 59 Aafjorden (Manstadh NRJ. II 48; Monstad OE.).

1 Mannasætr paa det ene Sted lier er Trykfeil i Udgaven.Maun — Marteinn.

Mann og Manne (M.) findes i Danmark i Middelalderen brugt som Mandsnavn (O. Nielsen S. 64). Om norske Stedsnavne, som synes at indeholde et tilsvarende Mandsnavn, se NG. IV, 1 185.]

Mår (M.) findes ofte paa Island 1, hvor allerede en af Landnamsmændene, Son af Islands første Opdager Naddodd, bar dette Navn (Landn. 311). Fra Norge har man intet Vidnesbyrd om dets Brug, uden det vistnok meget sandsynlige, som ligger i de følgende Stedsnavne.

Maastad 127 Trøgstad (i Mostadum RB. 147, 290; i Mosstadum 1390, DN. IV 432; i Motstadom 1418, DN. V 369; i Mod-stadom 1413, DN. V 348), udt. måssta.

Maastad 19 Rodenes (i Mostadum, Mosstadum RB. 150, 151), udt. masta.

Maastad 65 Ullensaker (i Mazstadum RB. 435), udt. masta.

3Iossta<l 35 I. Holmedal (Mossestad 1608 og alm. senere), udt. måssta.

Maastad 13 Væro (af Mastadom AB. 95), udt. måssta.

Margrét (Kv.). Jfr. Magga.

Maridalen i Aker (Margretardalr DN. I 194. IV 366. V 476, 581; RB. 213. 223. 238. 249. 286. 296. 550).

Maristueii 34 Borgund NB. (Margrethe- DN. XI 47).

Maritvold 19 Værdalen (af Margretavellæ AB. 16).

A n m. Med Hensyn til de to første Navne kan der vistnok være Grund til at tro, at det er Helgeninden St. Margareta, og ikke nogen norsk Kvinde af dette Navn, efter hvem de ere opkaldte. Ved Maristuen taler Stiftelsens geistlige Karakter, som sälustofa, derfor (jfr. BK. 45 b); ved Maridalen det, at Maridalsvandet i DN. V 585 kaldes Sancte Margarette watn. Det er vel sandsynligt, at Dalens gamle Kirke (hvoraf endnu staar en Ruin paa Kirkeby) har været viet til St. Margareta, og at Navnet skriver sig derfra.

Marteinn (M.) meget almindeligt Navn i Middelalderen. [Jfr. NG. III 107 f., 200.]

Mortensrud 179 Aker.

Marteinsgerdi i Gjerdrum, anf. RB. 285. 417. DN. IV 111, V 583; skal nu hede måltensjöte og være et Jordstykke under Heni i Gjerdrum.

Mortensrud 25 Roken (Marteinsrudh RB. 262), udt. måttsii.

Marteinsgardr, Bygaard i Borgund, nævnt 1338, DN. I 200.

1 [Ogsaa skrevet Mor (S. Bugge).]182

Megin — Mdrekr.

Megin (M.) lindes nogle Gange som Mandsnavn i DN. (IV 347, 350; V 239; IX 232). Heraf kunde komme:

i Meigliinsøyne, en af Skatteøerne nordligst i Øieren, DN. V 650 (1477).

Meinstad 24, 3 Kviteseid.

Meinstad 38, 1 Fyresdal.

Meinset 15 Øre; kaldes nu Ransgaarden.

Mikjåll (M.) synes ikke at have været meget brugt i Norge i Middelalderen. [Jfr. NG. III 237.]

Myksvold 64 Lindaas (Mikjalsuollir DN. XII 158, 202, 226), udt. my'Jcks- eller my' s s-,

Mikkelsgaarden 4 Værdalen (Mykelsgardh AB. 121), udt. nu hels-,

[Mildriör (Kv.). Ikke usædvanligt Kvindenavn i Norge i Middelalderen. Endnu brugt paa flere Steder (Miläri).

Mildriöarruö (Mildridurud, DN. IV 323, 1361), nu forsvunden Gd. i Aker, NG. II 121.]

Moldi (M.). Der er neppe andet Exempel at anføre paa dette Navn, end Æven tyrfigur en Molde Berserk i Svarfdæla saga, og dog er der efter de flg. Stedsnavne vel al Grund til at tro, at det har været brugt som Mandsnavn langt tilbage i Tiden.

Mollestad 10 Onsø (i Moldastadum, Mollastadum RB. 487, 514).

Moldstad 69 Ringsaker, udt. møUsta.

Moldstad 202 V. Toten (Moldæstada, Gen., 1345, DN. I 235, jfr. IV 327. II 329), udt. mø'U-,

Moldstad 107 Gran (af Moldastadom AB. 102), udt. ligesaa.

Mollestad 32 Birkenes, udt. malle-.

Moldestad 70 Selje, udt. malde- (hørligt d).

Moldestad 13 Breim, udt. ligesaa.

Moldtu 60 Herø Sdm. (Moltunn 1603), udt. målltü.

Moldtuen 36 Ørlandet (Moldatun Landn. 270), udt. malltüa.

Mörekr (M.) hører til de yderst tvivlsomme Mandsnavne paa -rekr, der alene bero paa middelalderske Skriftformer af Steds-navne.

Morstad 260 Gran (a Morexstadum 1333, DN. III 156; af Morig-stadum AB. 102), udt. morsta.

Anm. Den virkelige Oprindelse til Navnet er maaske at søge i Elvenavnet Mora (endnu bevaret i Børseskognen nordenfjelds), der tør være dannet af Mor f., Skogholt (se under Ordet i Aasens og Ross's Ordbøger). Der gives adskillige Stedsnavne, som nu begynde med Mor-, men disse udtales med aaben Vokallyd og komme dels af Plantenavnet maSra (galium boreale), dels af Insektnavnet maurr.Müli — Morör.

183

[? Müli. Om usikre Spor af et saadant Mandsnavn i Stedsnavne se NG. III 114.]

Munann (M.). Temmelig almindeligt i Norge fra 12te Aarh. af til henimod Middelalderens Slutning, tildels skr. Munamr (vel ved Dissimilation fremkommen Form), RB. 543, 569, 53, 175, 160; DN. I 754; IV 439; VII 342, 477. VIII 287. I Sammensætning Forvexling mulig med Magnus og Mani.

Monoinsrud, anf. i St. under Strømmen Kirke ved Svelvik.

Monsaas i Eid S., Rornsd., «Manesass» i AB.?

Monansøy i N. Stjørdalen, anf. AB. 38 og 133. Skulde efter Oplysning i senere Jordebøger være = Bjørgen, GNo. 141, hvoraf dog den største Del var udtaget af Elven; det skrives i disse Jordebøger Mogenso.

Mundgerör (Kv.) findes nogle Gange som Kvindenavn i Norge i Middelalderen (RB. 65, 80; DN. IV 487; V 681) [og kan paavises endnu i 16de Aarh. (Domb. 1578 S. 29). NG. I 214.]

Mungerud 26 Enebak (Mundgerderud 1471, DN XI 199). Det opgaves at skulle udtales ynångrü\ men den i Bygden nu sædvanlige Skrivemaade sees at være Minjarud. Jfr. Mein-gerd DN. IV 743, 1491 (Borges.).

Mungiærdurudh, anf. RB. 432 under Fering Kirke.

Morör (M.) var almindeligt Navn paa Island, allerede i 10de Aarh. I Norge kan blot et eneste Exempel paavises fra Middelalderen (Bjarni Maröarson paa Haalogaland i Slutningen af 12te Aarh., Fornm. s. VIII 371 o fl. St.); men det forekommer endnu i Formen Maar i Søndfjord. Det er imidlertid kun med stærk Tvivl, at, jeg henfører de følgende Stedsnavne til dette Mandsnavn.

Malerød 139 Brunlanes (Mallerød 1600), udt. malere.

Marstad 77 Selbu (Marstadt 1590), udt. mälsta.

Anm. Marstad 20 Flekkefjord skrives i alle Jordebøger fra den Tid, da det begynder at forekomme, i Former, der tyde paa en anden Oprindelse (Merrestad 1594, 1668; Mærestad St. St.; Merestad 1612; Meerestad 1723).184

Naddi — Nafni.

N.

[Naddi (M.), Sideform af N a d d r. Heraf mulig

Nadderud 19 Bærum. Se NG. II 132.J

Naör (M.) findes kun 1 Gang sikkert som Mandsnavn i Norge i Fortiden (Gulli Nadrson, Kannik ved Mariekirken i Oslo 1311, DN. V 53). Det er dog sandsynligt, at Nadsson i DN. VI 590, 812 (1465, 1555, fra Lyngdal og fra Mandalsegnen) ogsaa tilhøre dette Navn, da Aasens Navnebog har Na (skr. Kall) som Navn i Holme 1801. Ved et af de flg. Gaardnavne kunde Forklaring af Knçttr være mulig.

Nasland 51 0. Moland (Nedzland 1630, Nadtzland 1670), udt. ndss-.

Nastad 10 Stod (Nadstad 1559; Nattsta 1559), udt. nassta.

Anm. Nastad 32 Strømsneset, udt. nassta, skrives i 1590 og endnu 1723 Nalstad og ligger lige ved det ganske smale Naalsund; det maa altsaa vel have samme 1ste Led som dette Navn, uagtet ialfald Sløifningen af 1-Lyden er lidt paafaldende — Naksbø 15 Fjære, udt. nassbø og skr. Nax-fra 1593 til Nutiden, kan vel med Sandsynlighed henføres til Naör.

Nafarr (M.) forekommer i Middelalderen oftere i Kristiansands Stift og bruges endnu i Stavanger Amt,

Navestad 43 Skjeberg (Nauæstadha i Gen. 1344, DN. IV 229; i Nafuarstodum RB. 507, 509). [Jfr. NG. I 241.]

Navestad 67 Vaaler Sml. (i Nafuastadhom 1358, 1360, DN. IV 310, 321; jfr. RB. 483).

Navarsgaard 52, 2 Rauland, udt. navårs- (mulig Navn af nyere Oprindelse).

Navarsæter 13 Sogndal NB.

Anm. Ved nogle af disse Navne kunde en anden Forklaring være mulig. Der har været et Elvenavn, hvis gamle Form maa have været Nçf, Gen. Nafar. En Elv i Kvikne i Østerdalen heder endnu nava; den kommer fra Kappsjøen og gaar forbi en Gaard Naaverdalen (GNo. 61 i Kvikne); videre kan mærkes Navardalen 38 N. Undal (udt. ndvår-, ligesom f. Ex Einar her lyder Einar). [Jfr. NG. IV, 1 95.]

Nafni (M.) synes at forekomme som Mandsnavn i den senere Middelalder (Nannæson 1409 i DN. V 327 er vel at opfatte saaledes); det var almindeligt som Navn i Danmark. [I NG.Nafni — Narti.

185

II 396 henføres Nannæson til Nanni, som brugtes i Danmark i Middelalderen, og af Nanni forklares der Nannestad.]

Nantveit 67 Manger (Namfnapuæit BK. 55 a), alm. skrevet Namtvet.

Anm. Navne som Nannestad ere vel snarest at forklare af et Elvenavn; i RB. 207 anføres en Nannarå i Hedrum, hvoraf Gaarden Nanset der antagelig har sit Navn.

Nagl i, Nagl (M.). Det er tvivlsomt, om der har været saalydende Mandsnavne, og følgelig om de nedenanførte Stedsnavne høre hid. Kun Nag li kan virkelig paavises som Mandsnavn, og det blot en enkelt Gang paa Island, om en Mand, der siges at være af skotsk Herkomst (Landn. 89 og Eyrb. s kap. 18).

Naglestad 8 Hægebostad (a Naglastodhom 1445, DN. XI 157).

Navelsaker 9 Hornindalen (i Nagelsakre BK. 18 b), udt.

navlesükjinn.

Nakki (M.). At dette har været brugt som Mandsnavn, antydes ved de følgende Gaardnavne. Der findes ogsaa Spor til dets Brug; vi have en Nakasun i Søndhordland 1320, DN. VIII 90, og i samme Egn en Nackesen 1516 i NRJ. I 69 o. fl. St. der.

Nakkerud 84 Hole (vel = det Nakkarud, der RB. 101 nævnes under Sylling Kirke).

Nakkestad 27 Lyngdal.

Nakstad 17 Mosviken (af Nakkastadom AB. 26).

Anm. Det er at bemærke, at der synes at have været et Elvenavn af Stammen Nakk-; derpaa tyder ialfald Gaarde Nak-kjum og Nokkerud i Degernes Sogn, Rakkestad, begge liggende ved samme lille Elv.

Narfi (M.) var temmelig sædvanligt Navn i Middelalderen (allerede i 10de Aarh., Landn. 203 og Hkr. 96); endnu brugt i Ryfylke, Sogn og Hallingdal. I enkelte Tilfælde kan i Sammensætninger være Usikkerhed, om det er dette Navn eller Knçrr, som er første Led.

Narvestad 86, 4 Trøgstad, udt. ndérve-.

Narvestad 74, 1 Skiptvet, udt. ligesaa.

Narvestad 73 Eidsberg, udt. ligesaa.

[Narræsletta RB. 506 under ld Kirke NG. I 213.]

Narvestad 83 Hobøl (a Narfuæstadum RB. 127), udt. ncÉ'rre-.

Narvebol 113 Hobøl (Narfuæbole RB. 122, 123; Narræbæle 1361, DN. V 187), udt. nérbøl eller ntfréb&t.

Narfuesetter i Aker, nævnt 1578.186

Narfi — Nokkvir.

[i Naruastadom RB. 450;] Narffvestadha i Høland, nævnt 1504 i DN. V 718; skal være gaaet ind under Soprum. [Jfr. NG. II 207.]

Narvestad 77 Fet, udt. nérve-.

Narfuarud, nævnt RB. 444 under Sørum Kirke.

Narud 36 Ringsaker (Narfuærud 1332, DN. IX 123), udt. nurü.

Nar-Holo 160 Ringsaker, udt. narholo; Part af en Gaard Hol o.

Narmo 33 Vang Hd. (Nærmoo 1520), udt. nar-.

Narverud 24, 15 0. Toten.

Narverud 4 Jevnaker. 162 Norderhov. 3 N. Eker (det sidste skr. Narfuarud RB 215, jfr. DN. II 413).

Narverod 150 Sem.

Narverud 43, 3 Gransherred.

Narvestad 1 Fjotland.

Nåttulfr (M.) findes ikke sjelden i Norge som Mandsnavn paa Agdesiden, i Formerne Nottolfr, Notolfr, Notulfr, Notoof (DN. VIII 226, II 671, V 821, XII 800, Y 689); i Bergen nævnes en enkelt Mand af Navn Brynjolfr Natolfsson DN. I 483 og XII 122, maaske indflyttet. Endnu brugt i Raabyggelaget i Formen Nottov. Hertil vel:

Naastad 38 Bjelland (Natstad 1594 og endnu i 17de Aarh.), udt. na sta.

Neriör (M.) meget brugt som Mandsnavn i Fortiden. Ikke paa Island, hvor man derimod en enkelt Gang (Sturl. s. II 79) finder Kvindenavnet Nereiör, som omvendt ikke kjendes fra Norge. Endnu brugt i Raabyggelaget, Telemarken og Numedal.

Nærstorp 69 Rakkestad (Neridzporp RB. 159; Næridzporp smst. 252), udt. næ r størp.

Neringsrud 11 Eidsberg (Nerisrud 1593), udt. ne rings-, [Jfr. NG. I 132.]

Nærsrød 68 Berg Sml. (Nerizrvd 1370, DN. XIII 27), udt. ncßrrsø.

Nærstad 90 Norderhov (Nerresta 1520), udt. ncÉrsta.

Nærsnes 42 Røken (Nædresnæs 1393, DN. IV 459; Næridznes, Næresnæs RB. 255, 302), udt. nærs-,

Nirisrud 45, 2 Hjartdal (Neritzrud 1585), udt. m'ris-.

Nærestad 32 Vegaarsheien (Nerrestadt 1595), udt. nære-,

Nikuläs (M). Et enkelt af de nedenfor under Nçkkvir anførte Navne kan maaske høre hid.

Nikulosrud anføres RB. 94 og 96 under Frogner Kirke i Lier (skr. Nvcklæsrud 1520).

Nokkvir (M.). Findes, i Formen Nokkvir, i RB. 125, 173 (i Smaalenene), i Formen Nækker 1386 i DN. IY 397 (Lier), iNokkvir — Oddr.

187

Formen Nökkvi om en Lendermand i 12te Aarh. i Hkr. 792. Nökkvi Konge i Romsdalen Hkr. 54. Jfr. Ni ku lås. [Se ogsaa NG. I 201]. Heraf kunne forklares:

Nekerød 20 Vaaler Sml. [Jfr. NG. I 363.]

Nikkerud 47 0. Toten (mulig = Nokkar ud RB. 277).

Nikkelsrud 27 N. Eker (Nekkisrud RB. 87; Neckesrudt 1544,

DN. VIII 824), udt. néJcMsu. Nekland 74 Kvinesdal, udt. ncélclc-.

Nekstad 73 Kvernes (Nekestad NRJ. II 67; Neckestad 1559), udt. nelcJcsta.

O.

ÖMauör (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn i Norge (tidligst Landn. 133; ellers DN. II 77, XI 657, AB. 20); ogsaa paa Island.

Ommelstad 51 N. Land (i Umblauzstadom 1337, DN. II 182; Hwmblestadh 1519, DN. IV 791); udt. hommelsta1.

Oildi (M.) findes kun et Par Gange i Norge (DN. I 502 VII 319).

Odderød 6 Moss (Oddarud RB. 224), har nu længe været Underbrug, og Navnet glemt. Oddestad 82 Hobøl, udt. ø'ddesta. Odderød 107 Botne, udt. ødderü

Oddr (M.) sædvanligt Navn i Fortiden, endnu meget brugt paa Vestlandet. Kan i Sammensætning forvexles med Personnavnene Orm r og Åsa, med å (Elv) og med äss (Aas) [og med öss (Mnnding) NG. II 393]. Jfr. endel under Auöulfr anførte Navne

Ostorp 225 Rakkestad (Oddzporp RB. 163), udt. o stør]}. Aasrød 153 Skjeberg (Odzrud RB. 508, 511; Odsrud 1344, DN.

IV 229), udt. åsrø. A a stad 35 Asker (i Ødstadum RB. 112; Odzstad RB. 426), udt. åssta.

Aaserud 171 Nes R. (Odzrud RB. 222, DN. IV 199. V 111), Aastad 365 Ringsaker (Østadt OE.; Astadt 1578), udt. å sta. Tvivlsomt.

' [Henviser vel til en oprindeligere Form af Mandsnavnet-: Um 1)1 auör

af U n - b 1 a u ö r (S. Bugge).] 2 Samme Mand kaldes rigtignok i samme Brev ogsaa Odder.188

Odd r — Olaf r.

Aaserud 67 Vinger (Odzrud RB. 462; Aadtzrudt 1578), udt.

aseru

Aastad 1 V. Slidre, udt assta.

Auserød 41 Brunlanes (Odzrud RB. 43; Otzrudh 1445, DN. IX 274; Odzrødt 1604), udt. ausrø (ogsaa hort auserø).

Odzgardr, Bygaard i Bergen. DN. II 85 (1309).

Oss vik 47 Norddalen (Vßuigenn 1606; Vdßuig 1616; Oedtzuig 1666), udt. ass-.

Aastad 53 Hevne (Odstadt 1559).

i Oddzhusum, Gaard i Vaagan i Lofoten DN. I 142 (1321).

Anm. Af anden, ubekjendt Oprindelse synes at være Aastad 143 Ullensaker, da det skrives i Adæstadhom RB. 426. [1ste Led antagelig et Mandsnavn: A d h i brugtes som Mandsnavn i Sverige i Middelalderen (Lundgren S. 7). NG. II 323] Exempel paa Oprindelse af å er Aastad 46 Bamble, Nabogaai'd til Aaby; de to Gaarde ligge paa hver sin Side af en Elv. Det første Navn skrives i Aastadum RB. 20, 28 og i Astadom sammesteds 22; det skal nu udtales arsta.

Öfeigr (M.) har været et meget udbredt Navn langt tilbage i Tiden; almindeligt paa Island, mindre brugt i Norge i den senere Middelalder (findes DN. II 229. III 118. Y 679. X 236).

Offigsbo 48 Lom, udt. åff'ijssbø (maa staa i Forbindelse med i Ofexsouale DN. IX 253, 1437, hvilket forøvrigt ikke synes at kunne være rigtig Form). [Jfr. NG. IV, 1 57. 241.]

Ofügstad 137 Øier (af Vfeigstadhum AB. 105; Ofixstadt 1578), udt. öfijTcsta.

Ofegstad 10 Vaale (i Vfeikstadhom, i Vfeighstadom RB. 186, 202), udt. foéllcsta.

Fikstveit 14 Skjold (Vfixfnieit 1449, DN. XIV 63).

Anm. Vfæigharud, anf. BB. 155 under Aremark Kirke, maa vel komme af et Tilnavn öfeigi, da der ikke findes Spor til en svag Form af Mandsnavnet. [Jfr. NG. I 196.1

Ölafr (M.). Jfr. Ol ei fr og Oli, til hvilket sidste mulig enkelte af de efterfølgende Stedsnavne høre. [Jfr. NGr. I 206. 274. 350. II 298. III 252.]

Olavsrud 57 Spydeberg, udt. ölasrü.

Olseug 134 Skjeberg (Olafsænghær, Gen., 1344, DN. IV 229, jfr. V 684), udt. ols-.

Olafsrud anf. RB. 505 under Rokke Kirke i Berg Sml.

Oluftsrudt anf. i St. 32 b under Tune Kirke.

[i Olafsrøyri RB. 518. Part af Bør 1—3 Rvgge, NG. I 340.]

Olstadt i Aker, anf. 1578. [Eller Ölastaöir NG. II 125.]

Olstad 14 Ullensaker (i Olstadum RB. 260, 438, DN. I 153, V 154; i Oolstadhum RB. 427), udt. ol- eller ol-. [Eller Öla-staöir; NG. II 308.]Ölafr — üleifr.

Olsrud 18 Vang Hd., udt. o'lsü. Olsberg 20 Tønset (Olsbergh 1520). Olstad 271 Vaage, udt. olsta.

Olstad 79 S. Fron (Olstader 1442, DN. I 467), udt. ligesaa.

[Eller Ola-.] Olstad 47 Oier, udt. o lst a. [Eller Ola-.] Olsby 12 0. Toten, udt. ols-. Olavsby 161 Modum (Olaffsby 1520), udt. olas-. Olsrød 63 Stokke, udt. o'lsrø. Olsrød 4-9 Sem, udt. ligesaa.

Olafsrud, anf. RB. 45 under Berg Kirke i Brunlanes. Olstad 28 Aamli, udt. o'lsta. Olsbu 51 Froland, udt. o'ls-. Olsvik 42 Askoen, udt. öls-

ölsnes 8 Bruvik (Olafsnæs BK. 61 b), udt. olsnæss. Olsvold 74 Manger, udt. ols-.

Olsæter 30 Askvold (Olafssætr BK. 24b), udt. olssæt, Olafsä, anført BK. 8 b under Selje Kirke, ölsbøen 57 Daviken. Olsvik 60 Fillan, udt. ols-

Olsøien 40 Rissen (Olafsøy AB. 63), udt. o'lsøia. Olstad 1 Børsen, udt. ol-.

Anm. Olsnes 52 Vinje udtales ållsnes og skrives Olldtznes 1585, Aulßnes 1602; det kunde mulig komme af Auöulfr. Et Par i nuværende Skriftform med Ols- begyndende Navne i Hallingdal synes snarest at være sammensatte med Qlvir, se dette.

Olbjçrn (M.) var et almindeligt Mandsnavn i Norge paa Østlandet i den senere Middelalder. Samme Navn er maaske det sjeldnere forekommende Albjgrn (DN. II 67, V 49. RB. 216. DN. XI 260). Brugt endnu i 16de og Begyndelsen af 17de Aarh. i Sml., Jarlsb., Romerike og Hadeland efter Jordebøger; efter Aasens Navnebog endnu brugt i Hallingdal, udtalt dels all-, dels øll-.

Olbiarnargardr, Bygaard i Oslo (DN. II 40, 85. V 99, 112,

618. IX 141. ' RB. 275). Ulbjørns-Knem, Part af Knem i Strømmen Sogn; bruges ikke nu.

Olbiarna-Borgar, Part af Borge i Skjee Sogn, Stokke; anf. RB. 53.

Öleifr (M.), oprindelig ældre Form af Ölafr, holdt sig senere som selvstændigt og meget almindeligt Navn ved

Siden af dette gjennem Middelalderen (Olafr Oleifsson 1416, DN. Y 362); bruges endnu (i Formen Oleiv) i Hallingdal og paa Voss.

Oleivsgaard 61, 1 Aal, udt. olaifs-. Oleimset 11, 13 Hol.190

Öleifr — Olof.

Ol limstud 65 Vaale (i Oleifstadum 1346 og senere, DN. X 46, 47, 70, 72, 85; i Oleimsstadum 1393, DN. X 71), udt. ölömmsta.

Olesrud 42 Tinn, udt. oles-.

Olemstad 38 Vegaarsheien, udt. ölæmm-.

af Oleifshusom i Beitstaden anf. AB. 4.

Oli (M.) oftere forekommende Navn i Norge efter 1300; ogsaa paa Island i 13de Aarh. Kan i Sammensætning forvexles med Ölafr og Ölçf.

Olerod 74 Trøgstad, udt o'ldrü. Skrives, ligesom ogsaa de neden-anførte Gaarde i Rødenes og i Enebak, nu alm. Orderud. [Jfr. NG. I 12.]

Olerud 8 Rødenes, udt. olerü.

Olerud 122 Enebak, udt. olerü (RB. 402 skrives Orrarud, neppe rigtigt). [I NG. II 224 forklaret af Orraruö ved [-Dissimi-lation.]-] {+Dissimi- lation.]+}

Olstad 20 Gjerdrum (i Olastadhum RB. 415; Olæstader RB. 305; Oolastad RB. 259; men i Olstadum 1312, DN. 1 119. DN. I 153 i Olstodhum 1413, DN. II 468). [Jfr. NG. II 298.]

Orerod 120 Ramnes (Olarud RB, 81, 82), udt. örerø (samme Oprindelse har mulig ogsaa Orerod 26 Sandeherred, der ikke findes nævnt før i 16de Aarh., og da i sin nuværende Navneform).

Olstad 97 Sogndal NB. (i Olastodum BK. 46 a), udt. o lst a.

Aalbu 187 Opdal (Olabu AB. 48), udt. ø'lby.

[Olabergh eller Aloberg RB. 268, nu Jønsberg 7 Romedal. Se NG. III 128, hvor nærmere Oplysninger findes]

Olçf (Kv.) eller [Olof,] Xlçf, meget vanligt Kvindenavn allerede fra den ældste Tid baade i Norge og paa Island; endnu meget brugt, mest i Formen Olau. Jfr. Åli og Oli.

Olofuorud, anf. RB. 506 under ld Kirke, skr. Orderud 1604.

Olveng 68 Borge Sml. (Olofuoengh 1412, DN. V 338; Olaffsængh 1490, DN. V 684), udt. olvceng.

Aalerud 89 Aas (Olofuorud RB. 134, 137), udt. åldrü.

Olerud 79 Urskog (Olofuorud RB. 443, 444 [se følgende Gaard]; Olafuerrudt, Oluffrudt St.), udt. olerü.

[Ulverud 64, 2 Sørum kunde nok være det i RB. 443 under Imshaug K. og 444 under Sørum K. anførte Olofuorud, NG. II 255.]

[Ulverud 51,4 Nes R. ?]

Olofuorud i Lier, anf. RB. 94, 97, 99; formodentlig identisk med Pladsen Ulverud under Holtsmørk i Lier.

Ulverud 46 N. Eker (udentvivl = Olofuorud RB. 100), udt. ulverü.

Olulfuerudt i Skoger, anf. i St., mulig = det nuværende Ulverud, GN. 79, 8.Önemr — Orrnr.

191

[Om et Stedsnavn, som synes at indeholde et Mandsnavn Önemr, se NG. IV, 1 150, 242 (S. Bugge).]

Oraldr (M.) forekommer i enkelt Tilfælde som Mandsnavn paa Nordmør (Oralsdotter AB. 67). Mulig er efter det

neden-anførte Stedsnavn Araldr oprindeligere Form. Arald kan paavises i Danmark.

Arasvik 99 Aure (Araldzwik AB. 65; Oraldsuik 1342, 1345, DN. II 206, 226; Aris- OE.; Aritz- NRJ. II 73), udt. aras-, alm. skr. Aris-.

Ormarr (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn i Norge (fra 9de Aarh. Landn. 299 Anm.; fra senere Tid [i Bratsberg og Sætersdalen] RB. 9, 20; DN. V 700, VII 392, XI 90, 251, XII 170, XIII 156). Forekommer i Danmark. I Sammensætning ikke altid at skille fra Ormr.

Ormestad 38 V. Slidre (i Ormastodum DN. II 174, 432, 496; i Ormisstadhum DN. II 566), udt. ø'rmesta.

Ormestad 43 Vaale Jb. (Ormestader RB. 262), udt. ligesaa.

Ormestad 114 Sandeherred (Ormastader 1394, DN. IV 471), udt. ligesaa.

Ormaskjær 7, 2 Hjartdal {-kjær sidste Led).

Ormestad 34 Søgne, udt. ø'rme-.

Ormestad 50 Halsaa, udt. arme-.

i Ormarshaughi i Lyster, RB. 34, 35.

Ormalseng 36 Sogndal NB. (Ormolz- 1567), udt. armåls-. I kunde være fremkommet ved Dissimilation; dog er vel dette Tilfælde tvivlsomt.

A n m. Ogsaa Ormstad 70 Ullensaker, udt. årmsta og skr. i Aurmodzstadhum RB. 434, Aarmostadt i St., Ormestadt 1593, Ormstad 1617, turde høre hid, uagtet de ikke dermed stemmende ældre Skriftformer.

Ormr (M.) almindeligt Navn fra gammel Tid og endnu ved 1600; nu indskrænket til den sydvestligste Del af Landet. Udsat for at forvexles med mange andre i Stedsnavne brugte Sammensætningsled, saaledes Personnavnene Åsa, Oddr, Ormarr og (i Egne, hvor Ligedannelse bruges) Ari, endvidere med år, Gen. af ä (en Aa), med ås s (en Bjergaas) og med Trænavnet çlr (Older), der ialfald i den nordlige Del af Bergens Stift nu i Sammensætning har Formen Aar-. Ved nogle af de nedenfor nævnte Stedsnavne bliver derfor Forklaringen tvivlsom. [Jfr. NG. III 241.]192

Ormr.

Aarstad 72 Trøgstad (i Ormstadhom RB. 146, jfr. DN. IV 489), udt. arsta.

Aarsrud 72 Enebak (Ormsrud RB. 403), udt. ars-.

Ormsnæs, anf. RB. 413 under Hakedalens Kirke.

Aarstad 64 Gjerdrum (i Ormstadhum RB. 417), udt. arsta.

Ormsbyr i Heni Sogn, Gjerdrum, anf. RB. 285.

Aarstad 14 Nannestad (i Ormstadhum RB. 419. 283. 304, jfr.

DN. VI 389, III 315, IV 490, II 324), udt. arsta. Aarsrud 152 Ringsaker (Ormsrud 1410, DN. V 330, jfr. III 395),

udt. ålsrü'. Aarsrud 73 Løiten (Aarsrud 1578), udt. alsu. Aarstad 97 S. Odalen (i Ormstadum RB. 459, 471), udt. arsta. [i Ormsætrom RB. 456 under Vaaler K. Hd., RB. Ill 305.] Aarsby 8 0. Toten (i Ormsby RB. 432), udt. årsby. Ormsæng, anf. RB. 101 under Sylling Kirke i Lier. Aasnes 7 Sande Jb. (Ormsnes RB. 210; Orsnes, Ormnes RB.

103; Orsnes 1466, DN. VII 461), udt. a snes. Aasrød 76 Borre (Ormsrud RB. 69, 70), udt. åsrø. i Ormstadum i Skjee Sogn, Stokke, anf. RB. 197 (gaaet ind

under Rensgata). Ormsnæs i Brunlanes, anf. RB. 29 (gaaet ind under Solberg;

kaldes som Ødegaard derunder i 1723 Aasnes). Ormsrud i Lardal, anf. 1377, DN. I 333 (gaaet ind under Hole;

kaldes 1668 Aaßerøed). Ormsjorden 55 Tinn, udt. arms- (vel nyere). Orinshainmer 3 Vegaarsheien, udt assåmmår. Ormstveit 19 Mykland, udt; dsstveit. Ornisøen 1, 29 Oddernes.

Aarsvold 21 Sogndal Stv. (Aarsuold 1567, Orßuold 1606), udt.

a sv adl.

Aarstad 47 Sogndal Stv. (i Ormstadum 1355, DN. IV 298, jfr.

IV 687), udt. arsta. Aarstad 13 Egersund (i Ormstodhum 1438, DN. IV 636, jfr. IV

646, 723), udt. ligesaa. Aarsland 69 Haa, udt. drslann.

Orstad 9 Klep (i Ormstodum 1280, 1298, DN. I 63. IV 31),

udt. orsta, alm. skr. Aarrestad, Orrestad. Aarsvold 64 Høiland (Ors- 1520), udt. års-. Onnstun i Lyster, anf. i VL. Aarset 24 Veo (Ormsetter NRJ. II 88), udt. avsæt. Ormset 86 Tingvold (Ormesett 1559), udt. arm-. Ormsnes i Stangvik, anf. AB. 66. Ormset 31 Aure, udt. arm-.

1 Der er i Nærheden en Gaard Ormsrud (GNo. 149), udt. a'rms-; men Udtalen med bevaret m gjør det sandsynligt, at denne forøvrigt mindre betydelige Gaard er af nyere Oprindelse, og at det gamle Ormsrud er GNo. 152. [GNo. 149 forklares NG. III 13 af Orm ars-.]Ormr — Oxi.

Aarstad 218 Værdalen (Orestad NRJ. II 204), udt. årsta. Tvivlsomt.

Ormsøen 56 Hero Ndl.

Örækja1 (M.) findes paa Island brugt som Mandsnavn (dog ikke i den ældste Tid). Vrøcke findes som Mandsnavn paa Finnø 1520. Maa ligge til Grund for det følgende Gaardnavn.

Orkerød 26 Moss (Vrøykjarudh 1445, DN. IX 273), udt. ariere.

Öttarr (M.) meget almindeligt Mandsnavn fra gammel Tid. I nogle Tilfælde kan man være i Tvivl, om det ikke snarere er Elvenavnet Ötta (Tostavelsesord), som er 1ste Led. Mandsnavnet Otti er vel ikke oprindelig norskt og kan neppe paavises brugt i Norge før 14de Aarh.

Otterstad 43 Rygge (Otterstadhum 1445, DN. IX 272), udt. öttersta.

Ottersrud 63 Frogn, udt. ottersø.

Ottersrud 132 Ringsaker (Ootalsrud, Othalsrud 1475, DN. IX 339), udt. ottersü.

Ottestad 29 Stange (Ottastaöir Fornm. s. IX 369, DN. II 183 o. m. a. St.; Ottarstader DN.. IV 320, jfr. II 572; i Ottra-stadhum RB. 183, 298), udt. osta.

[Otterslij 1668, nu kaldet Nedre Brandslien 20 0. Gausdal, NG. IV, 1 186.]

Otterstad 1 Lardal, udt. åttersta eller attesta.

Ottersnes 1 Saude, udt. atter s-.

Oddersland 48 0. Moland (Otterß- 1593), udt. ådders-.

Otterstad 77 Hosanger (Ottherstade VL.), udt. atterstå.

Ottestad 65 Veø (Ottestedh NRJ. II 90; Ottherstadt DN. X 799), udt. åssta.

Otterstad 57 Børseskogn, udt. oter-.

Ostad 128 Sparbuen (Ottstadt, Ottestadt 1590; Ottersta, Ottesta 1626),. udt. ossta.

Ottersøen 2 Nærø, udt. å'tters-.

Anm. a Ottestaöum 1326, Ottherstadhe 1442, nu forsvunden Gaard i Skiaaker (DN. III 138, 556), er vel efter

Beliggenheden snarest at forklare af Elvenavnet Ötta. [Forklares NG. IV, 1 44 af Mandsnavnet Öttarr.] Odderstøl 2 Iveland, der ligger ved Kilefjorden, en Udvidelse af Otteraaen (i- gammel Form Otra), kommer vel ogsaa af dette Elvenavn.

Oxi (M), se under Alfr.

1 [Foran dette Navn er i Forfatterens Manuskript i ßanden tilskrevet: O r r i ?]

1 ^

P.

Pall (M.) er indkommet allerede tidlig i den kristelige Tid. Paalsrud 148 Rakkestad, udt. pålsrii.

Paalsbu 96 ld, udt. på'Is-, [Oprindelig vel *Pålsbüöir NG.

I 208.]

Paalsrød 39 Rygge, udt. polse.

Paalshus 52 Vaaler Sml., udt. pålsüs. [Palshus Reg. 35,

1397—98.] Paalsrud i Asker, anf. RB. 255.

[i Paals-Asakum RB. 444, Del af Asak 55. 56 Sørum. NG.

II 253.]

Paalsberg 20 Romedal, udt. pals-. [Palbergh DN. I 703, 1493].

Paalsrud 61, 8 S. Odalen. 11 Brandval. 42, 92 Grue.

Paalsrud 122 Øier, udt. palls-.

Paalsrud 4 V. Gausdal, udt. ligesaa.

[Paalsgardh i Faaberg 1442, DN. I 568. NG. IV, 1 236.]

Paalset 75 V. Toten, udt. pål-.

Paalsrud 136, 21 V. Toten. 238, 3 Gran. 268, 8 Gran. Paalsrud 21 Norderhov, udt. pals-.

Paalsaasen 20 N. Eker; kaldes vistnok nu blot Aasen; skrives

RB. 87 og DN. I 473 Pools-, mulig af anden Oprindelse. Paalsbutj orden i Dagalien (kanske et ikke saa særdeles gammelt Navn).

Pétr (M.) forekommer ialfald tidlig i 12te Aarhundrede. [Jfr. NG. I 391. III 150 f. 255.]

Petersæng RB. 213, under Aker, NG. II 122.] Petersrud 15, 3 Enebak. Petterud 94, 2 S. Odalen. Petterud 150 0. Toten, udt. pé'trü. Petterud 18, 2 Vardal.

Petterud 48 Nøtterø (Petersrud RB. 65), udt. pcéttere.

R.

Kaöi (M.) (opr. Hraöi) Andes en enkelt Gang paa Island i Landnamstiden, hvorefter en Gaard der endnu heder Hraöastaöir (Landn. 53 not. 3). Kun med megen Tvivl henfører jeg hertil [jfr. NG. IV, 1 72]:

Raastad 31 Vaage (i Radastodum 14-36, DN. I 547; i Rostadum 1418; i Afskrift fra 1600 DN. VIII 294; Rodstad 1520; Raastadt OE.), udt. rasta.

Raastad 93 Vanse (Radasta 1415, DN. XII 121; Raadhastadha 1463, DN. XII 196), udt. råsta.

af Radestadom i Værdalen, anf. i AB. 19 (skr. Rodestad i OE.).

Anm. Jfr. R ö i.

Rafn (M.) [opr. Hrafn] gammelt Mandsnavn, almindeligt paa Island; allerede i den senere Middelalder kun sparsomt i Norge og nu forlængst gaaet af Brug i Norge. Sammensætninger kunne undertiden vanskelig skilles fra de med Fuglenavnet Bavn (rafn), hvoraf en Mængde, lier ikke anførte Stedsnavne ere at forklare. Endnu vanskeligere er det at udskille Sammensætninger med Plantenavnet Barns, hvoraf Navne som Bamsvik, Bamsaasen, Bams-lien vel i Regelen komme, skjønt naturlig nogle af dem kunne stamme fra Mandsnavnet. [Jfr. NG. III 235. IV, 1 82.]

Ramstad 20 Spvdeberg (i Ramfnstadom RB. 131; a Ramstadom DN IV 622,' 720).

Ramstad 182 Eidsberg (i Rampnstadom RB. 170; i Ramstadum RB. 167 og DN. I 225, 340).

Rainstad 37 Tune (Ramstade 1472, DN. II 660).

Ramstad 120 Kraakstad (i Rampnstadom RB. 117, jfr. DN. VI 490).

Ramstad 10 Bærum (i Rampnstadom RB. 246).

Ramstad 35 Fet (Ramfnstad RB. 253; i Ramstadom RB. 408, jfr. DN. IV 332, 373 og II 375).

Ramstad 89 Fet.

Rainstad 32 Nittedalen (Ramfnstad RB. 251; vid Ramstader RB. 448).

Ramstad 92 Nannestad.

Ramset 140 Stange. [Kunde dog ogsaa være *Rafnasetr af Fuglenavnet rafn NG. III 165.]

Ramstad 62 Skiaaker (a Ramstaudum DN. XI 30, jfr. IX. 245).

Ramsrud 73, 3 Biri.

Ramstad 67, 2 0. Toten.

Ramstad 81 Sigdal (a Ramstadom DN. IX 123. VIII 257).

Ramsrud 179 Nore, udt. ra'mmstrü.

Ramnsrud, Rampsrud i Skjee Sogn, Stokke (gaaet ind under Ramsum), anf. RB. 64, 70.

Ramsland 73 Øislebo. 157 S. Undal (det sidste skri Ramsland 1436, DN. VII 404).

Ramsland 34 Helleland.

Ramstad 25 Førde (a Ramstoöum 1328, DN. III 140).

Ramstad 41 Ørskog.

Ramstad 65 Støren; en anden Gaard af samme Navn i denne Bygd Ødegaard under Rogstad, GN. 39—41.

Rainstad 67 Stod.

Ramstad 66 Vikten.

A n m. Ramstad 33 Nærø er ikke sammensat med -stad og kommer ikke af Mandsnavnet; det er det sagnberømte H rafn is ta (er en 0, der endnu ei er ganske landfast). — Ramstad 73 Lødingen (af Ramstadom AB. 94) synes ogsaa at maatte være af anden Oprindelse, skjønt denne ikke er ganske klar; Gaarden ligger nemlig ved Ramsundet (mellem Tjeldøen og Fastlandet), hvor der ogsaa findes en Gaard Rambø og længere S., ved Sundets Udløb, Ramnes.

Ragna (Kv.) var et ikke ualmindeligt Kvindenavn i Norge, hvor det forekommer i Ilte Aarh. (Hkr. 739), endnu

meget brugt; synes at mangle paa Island1. Heraf kunne flere med Rogn-, Rogne- begyndende Stedsnavne forklares, hvorved dog er at bemærke, at der tildels ogsaa kan tænkes paa andre med Ragn- begyndende Personnavne (særlig paa Ragnheiör) og paa Trænavnet Raun (Rogn) [jfr. NG. I 27, 38], samt paa Adjektivet rang r (vrang). Jeg opfører nogle af de Steds-navne, som med størst Sandsynlighed kunne henføres til Ragna.

Rognstad 4 Hurdalen, udt. rångnsta.

Rognstad 63 Øier (mulig fra nyere Tid, ligesom ogsaa Rognstad 94 Gran).

Rognstad 57 0. Toten (a Romfnæstadum 1343, DN. I 224; a Romnastadhum 1444, DN. V 525; Ronnestade 1463 og 1471, DN. II 635, 655), udt. rångsta.

Anm. Det ofte forekommende Gaardnavn Rognerud er vel i Regelen at forklare af Trænavnet, men kunde nok af og til skrive sig fra et Personnavn paa Ragn-, Rognerud 10 Aadalen skrives Ragnerud i St. [Jfr. NG! III 302.']

[Ragnaldr, se Rggnvaldr.]

Ragndlör (Kv.) almindeligt Kvindenavn i Norge i den senere Middelalder; endnu meget brugt i Formen Randi. Intet af de herefter anførte Navne kan vel med fuld Sikkerhed henføres dertil.

Randgaard 51 Faaberg (Randegar 1520; Rannegaardt 1578), udt. ranngal.

Raniset 19 V. Slidre (Randjsetter 1616), udt. rdnisæte (efter 1 Opgave dog r a nai-).

Rannestad 21 Bakke (Ranestad, Rammestad, Randestad 1520; Randestadt 1563, 1567).

Anm. Hertil kunde nok ogsaa henføres Rambøl 9 Eidskogen (skr. ligedan 1557, men i senere Tid alm. Randbøl), der i

1 [Undertiden paa Island, se Dipl. Isl. (S. Bugge).]

ethvert Tilfælde vel er sammensat med et Personnavn; dette kunde dog ogsaa være f. Ex. R ann vei g. [Forklares i NG. III 220 af * Rafnabæli, «Ravneredet».]

Ragnheiör (Kv.) forekommer paa Island allerede i 10de Aarh. (Landn. 223). I Norge kun fundet 1 Gang i Middelalderen (DN. II 437, i Dalene); oftere i Begyndelsen af 16de Aarh. i det Trondhjemske (i Formen Ragnith, NRJ. II 141, 150, 161). Jeg henstiller det som en Mulighed heraf at forklare:

Ringestad 36 V. Slidre (Ringstedt 1520), udt. rængista.

Ragnhildr (Kv.) var som bekjendt et almindeligt Kvindenavn fra den ældste Tid.

Rangnildstad i Skiaaker, anf. 1520.

Kagiiildrud 85 Gran (mulig ikke meget gammelt).

Ragnildrød 72 Stokke (Ragnildarud RB 186. og 209).

Ragnildrød 108 Hed rum (Ragnildarudh RB. 47).

Rangsæteren 124 Volden (Ragnelsetter, Ragnillsetter 1603 og oftere i 17de og 18de Aarh.).

Ragnvaldr, se Rçgnvaldr.

Bakki (M.) kan ikke paavises brugt som Mandsnavn; men de nedenfor opførte Gaardnavne vække en stærk Formodning om, at det engang har været Tilfældet. Navnene ere for mange til, at de med Rimelighed kunne forklares af rakk i som Tilnavn (af Adjektivet rakkr; ogsaa rakki. Hund, kunde jo tænkes brugt som Tilnavn). [Jfr. NG. I 93.]

Rakkestad, Kirkested i Smaalenene, skr. Rakkastaöir paa mange Steder.

Rakkestad 59 Rodenes (i Rakkastadum RB. 149), udt. räkksta, ligesom ogsaa de følgende Gaarde af samme

Navn.

Rakkestad 55 Høland (af Rakkastodum RB. 276).

Rakkestad 118 Enebak (i Rakkastadum RB. 403, jfr. DN. V 91).

Rakkestad 91 Nes R. (i Rakkastadum RB. 436).

Rakkestad 26 Norderhov.

Rakkestad 169 0. Eker (i Rakkastadom 1323, DN. I 146).

Rakkevik 1 Stokke (Rakkaviik RB. 58, 196), udt. rdkkvika.

Rakkestad 90 Bamle.

[?Rakni (M.). Om usikre Spor til et saadant Mandsnavn i Steds-navne se NG. II 19. III 48.]

Ramundr (M.) oftere fundet som Mandsnavn i Middelalderen (en enkelt Gang allerede i 14de Aarh., DN. V 228).198

Råmundr — Rappv.

Raainandset 164 Sigdal (Rougmandset 1668)1.

Raainunddalen 63, 1 Kviteseid.

Randulfr (M.) (Rondulfr) synes at ligge i det følgende Gaard-navn. I Aasens Navnebog anføres Iiandolv som brugt i Nordland, men dette kunde nok være Familienavnet Randulff, efter den i senere Tid i Nordland brugte Skik at anvende kjendte Familienavne som Fornavne. Sikrere er Randulff fra Toten og Randull fra Norderhov i Skattemandtal fra Tiden ved 15202.

Rondestveit 40 Ulvik (Randolfspuæit BK. 77 b), udt. rundes-.

Rani (M.) (opr. Hrani) temmelig almindeligt Navn i Fortiden; forekommer allerede meget tidlig (Landn. 62, 267, 269).

Raanerud 121 Faaberg (Ranarud 1330, DN. V 77, jfr. VIII 329), udt. rannerü. [Jfr. NG. IV, 1 226.]

Raaneby 175 0. Toten (i Ranaby 1345 og 1370, DN. III 200, 301; i Ranarby RB. 308), udt. ranåby, alm. skr. Bogneby.

Ranaluten, Part af Saattvet i Sandsvær 1411, DN. VIII 285.

Raannerud 75 Vaale (Ronnerrudt St.), udt. rånnarü.

Raannerød 72, 2 Ramnes (Ranarud RB. 78, Rannerrudt St.), udt. rånnærrø.

Raanerød 56 Hedrum (Ranarud BB. 52, 57), udt. riVnnarø.

Ranestad 30 Iveland, alm. skr. Hannestad.

Rannveig (Kv.) almindeligt Kvindenavn allerede tidlig og endnu meget udbredt (mest i Formen Rønnaug).

Ronnerud 86 0. Toten (Ronnoghorud 1374, DN. V 206); kaldes nu Fagerli.

Ronnerud 144 Jevnaker (Romegrud [!] 1520; Ronawgherud i et falskt Brev, angivelig fra 1384, DN. VI 358), udt. rø"nnéru.

Ronnoghorud paa Eker, anf. RB. 91, i St. skrevet Ronnerudt.

Rappr (M.) (opr. Hrappr) findes paa Island i Landnamstiden og den nærmeste Tid derefter (et Par Gange som Navn paa Landnamsmænds Fædre, Landn. 230, 237). I Norge kan det ikke paavises som Mandsnavn.

Rafstad 121 Vang Hd., udt. raffsta, alm. skr. Piabstad.

Rapstad 1 Helleland, udt. rappsta.

Rafshol 74 Eid Nfj. (Reffs- 1603, 1608; Raffs- 1667), udt. raffsol.

1 [I Jæmteland forekommer Radhman som Mandsnavn DN. III 718, 1493 (S. Bugge).]

2 [Jfr. under Rqgnvaldr.]Kau 8 r — Rebbi.

Rauör (M.) maa have været endel brugt som Mandsnavn tidlig (oftere i Landn., deriblandt 1 Landnamsmand, Landn. 61, og Fader til en fra Norge kommen Landnamsmand, Landn. 207); i Middelalderen ikke almindeligt i Norge1. Kan i Sammensætning let forvexles med andre Sammensætningsled, særlig med Mandsnavnene Ref r og R ære kr. Mandsnavnet R ut r (Hr ut r), der brugtes noget baade paa Island og i Norge indtil mod 1400, og som ellers ikke har efterladt sig sikkert Spor i Stedsnavne, kunde der maaske tænkes paa i et Par af de følgende Tilfælde. [Jfr. NG. III 78.]

Rødsrud 239 Rakkestad (Raudzrud RB. 163), udt. rø'ssrü, alm. skr. Rudsrud.

Røsnes 23 Berg Sml. (Raudznes RB. 501, 503, 226, jfr. DN. V 585), udt. rø'ssnes.

Røsrud 12 Hurdalen (Raudzrudh RB. 432), udt. rø'ssrü.

Raustad 1 Vinger (i Raudstaudom 1424, DN. VIII 302, jfr. V 272), alm. skr. Bustad.

Rustrud 28 Nore (Røeßrud 1668. Rodsrud 1723), udt. russtrü, alm. skr. Røsterud.

Rausgaard 31 Nore (i Rosgardhe 1512, DN. IX 427).

Røsrud, udt. rø'ssré, Ødegaard under Søndre Dolven i Brunlanes, skr. Rødtzerød 1593, Rodzrød 1604.

Raustad 30 Øvrebø.

Raustad 6 og 112 Kvinesdal.

Raustad 58 Høiland, alm. skr. Mongstad.

Raustad 41 Voss (i Rauöstaudom BK. 33 b), alm. skr. Bougstad.

Rausæter 14 Gloppen (Rødsetter 1520).

Raustad 28 Hjørundfjord (Rostad 1520 OE.), alm. skr. Børstad.

Rauösvçllr, forsvunden Gaard i Orkedalen, nævnt i de islandske Annaler ved 1254, jfr. Bisk. sögur I 709 og DN. V 140, III 608.

Raustan 28 Byneset.

Raastad 77 Inderøen (Rødstade NRJ. II 226; Rodstade 1559; Rottstadt 1590), udt. rååssta.

Rosset 36 Grong (Rødsetther 1559; Roudsett 1590), udt. rååss-.

Anm. Raustad 54 S. Odalen (alm. skr. Rustad) er af forskjellig Oprindelse; det skrives nemlig RB. 465 i Rugla-stadhom, og kommer vistnok af et Elvenavn. En Elv i Roros Sogn heder endnu Rugla (Enstavelsesord); de deraf dannede Gaardnavne Ruglsjøen og Rugldalen GN. 8 og 10 Roros udtales raue-.

Ravaldr, se Rçgnvaldr.

Rebbi (M.). Der kunde være Mulighed for, at dette var brugt

1 [Her er i Forfatterens Manuskript tilskrevet i Kanden: «Kauöulfr?»]

sorn Mandsnavn, — isaafald maaske oprindelig en Kjæleform at Refr. [Jfr. NG. II 195. 232.]

Rebberud 1 Flesberg, udt. ræbbrü.

Rebbestad 23 Ørsten, udt. rfbhista eller rébbesta.

Anm. Bebbenesøen i Tromsø Amt (ogsaa skr. Bibbe-) har sit Navn af en nu forsvunden Gaard Bibby, se Qvigstad Nordische Lehnwörter im Lappischen S. 275.

Refr (M.) gammelt Mandsnavn, der tidlig er gaaet af Brug. Forekommer paa Island i den ældste Tid (og som Navn paa en Landnamsmands Fader, Landn. 238); ikke senere i Norge. Exemplet fra Ilte Aarh. Fornm. s. VI 228 kan være dansk; i Danmark findes Navnet ogsaa senere i Middelalderen. Antager i Sammensætning otte temmelig paafaldende Nåtidsformer. Det kan være vanskeligt at skille bl. a. fra Mandsnavnene Rauör, Reppir [og Rikulfr NG. III 158] og fra Appellativerne refr m. (Ræv) og rif n. (et Rev); af det sidste kommer vel, ialfald i Regelen, det hyppige Navn Befsnes (Nes, hvorfra udgaar et Rev). Formodentlig ere adskillige af de efterfølgende Navne ikke at forklare af Mandsnavne!

Rufsrud 105 Skedsmo (Reffsrud 1617), udt. ruffs-, nu alm. skr.

Bobsrurl.

Ræfsætr, Røfsætr i Ullensaker, anf. RB. 276 og 435.

Rifsrud 131 Romedal (Ribsrud 1669 og alm. fremdeles). Maaske tvivlsomt. [Eller ReppisruÖ NG. III 141.]

Refsette 58, 16 Eidskogen. [Eller af Reppir NG. III 230.]

Refset 76 Grue (Røfsætr og Røfsætrar 1403, DN. XI 94), udt. rceff-,

Refsrud 133, 14 Flesberg.

Refsliolt 111 Tjølling, udt. ræffs-.

Rosvall 14 Gjerpen (i Røfswallum RB. 39), udt. rassvall eller røssvall.

Rogsland 15 Birkenes (Refsland AB. 107; Rugßland 1593), udt. rö'Jcs- elter ro'les-, alm. skr. Bugsland.

Refstad 45 Birkenes (Reffstadt 1593), udt. ræ'ff-, alm. skr. Rebstad.

Repstad 67 Sogne, udt. ræpp-.

Røksland 8 S. Undal (Reffsland 1612. 1619), udt. røhslann.

Refsvold i Lyngdal, anf. 1723 som Part af Øvre Borge.

Refsland 108 Sogndal Stav. (Reffs- 1616), udt ræ'ffs-.

Refsland 12 Heskestad (Reffs- 1616), udt. ligesaa.

Refsland 60 Haa, udt. ligesaa.

Refsvold, gammel Ødegaard under Øiestad 38 Suldal.

Røsvold 10 Fuse (Rebs-, Reffs- 1610; Rofs- 1668), udt. råseiler rass-.

Refshol 68 Frænen (Røffnes- 1610; Reffs- 1633), udt. rø'ssöl

iRefr — Reiöafr. 201

Refshus 40 Rennebu, udt. røffsüs.

Refset 9 Singsaas; kaldes nu Aunet. ^

Refset 31 Støren, udt. røff-1.

Refset 28 Strinden (af Reffsætre AB. 33), udt ræff-, Rosvold 22 Leksviken (af Refsuellæ AB. 27, jfr. 117, 119; Ros-

wold NRJ. II 198), udt. rass-. i

Reffsaas 99 Inderøen, udt. ræffs-. I

Refseng paa Inderøen, anf. AB. 7. \

Rosvold 19 Vefsen (Reffsuold i 17de Aarh.), udt. råss-, alm. skr. Rufsvold.

Røsvold 94 Mo Ndl (Reffsuold 1614), udt. røss-, alm. skr. Rufs-.

af Refsualle, Ødegaard i Bodø Sogn efter AB. 92. Refsvik 5 Flakstad, udt. ræffs-,

[Anm. ReJcstad i Stange, Gran og Børseskogn, se NG. III 158]

Keiöarr (M.) (opr. Hreiöarij. Gammelt Mandsnavn (Landnamsmand Landn. 191). Kan i nogle Tilfælde i Sammensætning vanskelig skilles fra Re i Sul fr.

Reersrød, anf. 1723 som Ødegaard under Berger 56 Berg Sml.

[Efter NG. I 233 = Redels Rud 1578 af * Reiöulfsru Ö.] Reistad 43 Asker (i Ræidarstodhum 1413, DN. II 469; i Reida-

sfadum RB. 111 og DN. IV 512). Restad 74 Ullensaker (i Reiderstadhom RB. 435, 438), udt. rtässta.

Reistad 39 0. Gausdal (a Reidestadum 1331, DN. V 82; a

Reidastodum 1398, DN. IV 500). Reistad 33 Faaberg (Reidhastadha AB. 104). Reiarsgaard 39 Aal (1578).

Reistad 32 Sigdal (Redestadt 1578; Redderstadt 1604). Reistad 104 Lier (a Ræidhastadom 1378, DN. II 348; a Reidi-

stadum RB. 94, 97; af Ræidzstadom RB. 264). Reiarsdalen 1 Drangedal (Reidersdal 1441, DN. I 563). Reiersel 24 Froland. Reiersdal 33 Øvrebø (Reorsdall St. St.). Reiarsdalen 17 AfisGrsl

Reisvold 75 Vanse (i Reidharsuelli 1306, DN. XII 33, 34; jfr.

XII 40. Reidharsuollir DN. XII 18). Reisvaag 81 Herred. Reistad 17 Nes og Hitterø. Reistad 54 Haa (Redestad 1520). Reistad 103 Os (Reide- 1563; Realstedt NRJ. II 532) *. Reistad 68 Hammer (Redestad 1520), nu alm. skr. Reigstad. Reistad 76 Veø (af Reidarstadom AB. 75).

1 [Røwesetter NRJ. II 169. Den Bsetk, som gaar forbi Gaarden, kaldes RøVa eller Rç'va. (K. Rygb).]

2 Den sidste Form kunde tyde paa, at Reiöulfr var 1ste Led; men den er for sen til at være afgjørende.202

'- Keiöarr — Reinn.

Ræstad <27 Akerø (Restad NRJ. II 92), udt. rcéssta. Noget

^tvivlsomt. Jfr. Rædal 36 Vevring. Restad 40 Holandet Guld. (Reidestad OE.), udt. re sst-, nu alm.

skr. Rigstäd. Reistad 46 Levanger (Reerstadt DN. XI 777).

Reiöulfr (M.)1 kaja ikke paavises paa Island og overhovedet neppe for ved 1200 (Fornm. s. IX 25); senere nieget almindeligt og endnu meget brugt. Jfr. Reiöarr [og Rolfr], fra hvilke det undertiden vanskelig kan skilles i Sms. [Jfr. NG. II 22. III 311.]

Reidulfsmor i Trøgstad, anf. RB. 274. Revelsby 96 Rakkestad, udt. revteis-. Reuelsrud i ld, anf. i OC.

Rusnes 137 Vaage (Ræidhisnæs 1432, DN. IX 246), udt. ru'snes.

Meget tvivlsomt. [Jfr. NG. IV, 1 79.] Reiersrud 182 0. Eker, udt. rølsru. Ruelsrød 10 Hof Jb., udt. rulsü, alm. skr. llivelsrød. Ruelsrod 10 Andebu, udt. rulse, ligesaa skr. 1livels- (allerede 1593 Riffuels-).

Rensgata 82 Stokke (i Reidulfsgatu RB. 197, 201, 209), udt. ræ'nns-.

Reistad 4 Finnø (Redelstedt, Rylstade 1520), udt. rce'llsta, alm.

skr. Regelstad. Rogelstad 61 Hjelmeland, udt. røjel-,

Reistveit 13 Vikor (Ræidolfspueit 1306, DN. II 70), alm. skr. lieigs-.

Reiöunn (Kv.) [jmgre Form Reiöunna, der forekommer allerede 1340 (DN. Y 111)] var temmelig alm.

Kvindenavn i Norge i den senere Middelalder [NG. II 71]; endnu brugt paa Voss (i Formen Reien).

Reidunnurud, anf. RB. 134 under Aas Kirke. Redenstoll i Gjerstad, anf. 1611.

Reiim (M.) (opr. Hreinn) findes som Mandsnavn paa Island, men sjelden (ældste Exempel fra Ilte Aarh., Landn. 68). Der er mange Stedsnavne i Landet, som nu begynde med Reins-, men de fleste komme vel enten af Dyrenavnet Rein eller at Trænavnet reynir (Rogn) [eller af reyni n. Rognelund NG. IV, 1 133]. [Ved de nedenfor anførte Stedsnavne kunde man tildels tænke paa Dyrenavnet brugt som Mandstilnavn.] [Reen^rud i ld, anf. OC. NG. I. 213.]

[Renshus 151 S. Fron (R&inshwsar Brev fra 14de Aarh. hos Schøning).]

1 [Opr. Hreiöulfr; svensk paa Køk-Stenen (c. 900) Hraipulfr (S. Bugge).]Reina — Ringr.

Reinstad 5 Kvæfjord.

Anm. Et sikkert Exempel paa Heins- = R ev nis- er Reinsvold 90 Romedal, der skrives i Røynisuelle 1384, DN. III 344 og Rønis- 1432, DN. II 531.

Reppir (M.)1 var et almindeligt Mandsnavn i Norge i Middelalderen (tidligst fundet 1293, DN. XII 15)2; fundet endnu 1604 i Lardal Jb. Jfr. Refr; nogle af de der opførte Navne kunne nok høre hid. [Jfr. NG. I 105 f. III 141. 230]

Refstad 84 Aker (Reipstad RB. 97; Reffstadt 1578).

Repshus 56 Eidskogen (Reppeshus 1578), udt. ræffsus.

Reppeskaal 66 Hedrum (Reippeskale 1379, DN. I 339; Reppis-skaal RB. 57 s), alm. skr. Beppesgaard.

Rikulfr (M.) [eller Rik- NG. I 300] findes ikke sjelden som Mandsnavn i Norge i Middelalderen ([RB. 235;] DN. II 194; I 643; VI 815; IX 315, 821); sees at have været meget udbredt i Begyndelsen af 16de Aarh. og findes endnu i Hardanger. Almindeligt i Danmark i Middelalderen. [Jfr. NG. I 300.] Ved flere af de følgende Stedsnavne bliver Forklaringen heraf kun at betragte som et Forslag. [Jfr. NG. III 158.]

Rekustad 123 Tune (a Rikastadum, Rikalstadum RB. 490, 495), udt. rtku-,

Rikulfsgardr, Part af Raneim i Skrautvaal Sogn, Valdres (RB. 235).

Rikansrud 15 Aal3.

Rekstad 22 Manger (Rikolfsstadr BK. 56 a; Rigestod, Riickestadt 1563, men Redestad 1520), udt. rcélclcsta, alm. skr. Beigstad.

Rikstad 90 Meldalen (Rigstad NRJ. II 163), udt. rfJck-.

Ringr (M.) (opr. Hringr) har vel været adskillig brugt som Mandsnavn langt tilbage i Tiden, da det forekommer oftere i de østlandske Fylkekongeslægter i 10de og lite Aarh. Senere kun i et enkelt Exempel (RB. 388, fra det nordlige Bohuslen; jfr. Anm. nedenfor). Ikke paa Island. I enkelte Tilfælde viser Bings- i Stedsnavne sig at være opstaaet af Rey nis- (af rey ni r, Rogn). [Jfr. NG. III 192.]

Ringstad 19 Trøgstad (af Rinxstadom RB. 145, jfr. DN. III 416).

Ringstad 124 Trøgstad.

1 [Opr. H r e p p i r (S. Bugge).]

2 [Gen. Hrseppis, skr. H r a b i s, i en gammel Runeindskrift fra Skolle-vold i Vanse (S. Bugge).]

3 Rykansrud 93,9 Nore kommer af Navnet paa en nærliggende Foss Rykan (o: Rjukan di).204

KiDgr.

Ringstad 23, t Skiptvet, [i Ringstaö RB 174.]

Ringsbu 77 Rodenes (Ringsbo St.).1 [*Rin gsb ü ö ir.]

Ringsby 247 Rakkestad (i Rynghsbonom RB. 159). [Jfr. NG. I 124.]

Ringstad 111 Tune (i Ringhstadum RB. 490).

Ringsrød 28 Raade (Ringsrud RB. 489).

Ringstad 92 Hobøl (i Ringstadum RB. 123, jfr. DN. V 383).

Ringstad 9 Høland (i Ringstadom RB. 221, 449).

Ringstad 37 Enebak (i Ringstadom RB. 307).

Ringsrud [Engeslet] 106 Ringsaker. [Ikke i NG. III.]

Ringsrud 149 Biri (kaldes 1669 og 1723 Ringshelden).

Ringstad 66 S. Land. 66 Lier.

Ringsliaug 139 Sem (i Ringshaugi RB. 488, jfr. 288 s.).

Riinstad 84 Hedrum (Rimstadt 1520), udt. rømmsta.

Ringstveit 5 Nerstrand.

Ringstad 26 Askvold.

Rimstad 112 Daviken (Rymstad 1520), udt. rømmsta.

Ringstad 15 Ulstein.

Ringstad 52 Stranden (Ringxstadha AB. 80).

Ringstad 83 Skodje.

Rimstad 79 Tingvold (af Rimstadom og af Ringstadom AB. 69), udt. riramsta.

Ringstad, Ødegaard under Todalen 21 Aure (i senere Tid urigtigt skrevet Ritigset).

Ringsøen 25 Edø.

Ringstad 3 Aasen (af Ringstadom AB. 29).

Ringstad 9 Bo Ndl.

Anm. Naar 3 Gaarde, hvis Navn nu lyder liimstaå, ovenfor ere antagne oprindelig at have lydt Ring-, er dette vistnok kun en Formodning, men den har dog adskillig Støtte deri, at for den ene af disse Gaarde (den i Tingvold) Formen Ring- virkelig findes i 15de Aarh. ved Siden af Rim-, og at Overgang af ng til m foran s forekommer ellers, som i Klomset — Klungsetr (Seljord) og Skjøllomstad — Skjçld-ungsstaöir (29 S. Undal). Saaledes kunde Olafr Rimsson i RB. 397 ogsaa være = Ringsson. — Exempel paa Rings-— Reynis- har man vistnok i Ringset 28 Rissen (Røns-zetther DN. XI 781; Rønnesetther 1559; jfr. Ringvol 4 Lein-stranden, der i AB. 42 skr. af Rønawolum).

Enkelte nu med Bings- begyndende Navne have oprindelig lydt Rin g i s-, nemlig Ringsaker paa 2 Steder (det bekjendte paa Hedemarken og en Gaard i Ulnes Sogn i Valdres, der endnu udt. ringisåk) og Ringsjø 71 Bamle (i Ringissio RB. 21). Disse Navne kunne ikke høre til Mandsnavnet Rin gr; forøvrigt er deres Oprindelse usikker.

1 Ligger nær Rømsjöen. Denne Søs oprindelige Navn maa stikke i Bygdens Navn By m skogr (RB. 152). Gaarden kunde derefter formodes mulig at have hedet R y m s b ü eller R y m i s b li, hvoraf en Nutids form som Rings- nok kunde forklares.liingr — Köaldr.

Det maa ikke lades ubemærket, at der er Spor til en Elvenavn-stamme Ring- (Ringdal sbækken i Nittedalen, ved hvilken der ligger en Gaard Ringnes-, Ringaaen i 0. Slidre o. fl.).

Röaldr (M.) (opr. H röaldr). Meget gammelt Navn, norsk og islandsk, endnu i almindelig Brug. Kan i Sammensætning være udsat for at forblandes med Rolfr [jfr. NG. II 291], hvorfra det dog let kan skilles ved Hjælp af Udtalen, hvor tykt 1 bruges; i Skrift finder man nu ofte Rolfs- ved Gaarde, der kommer af Roald. Det ter nok være muligt, at der mellem de følgende Navne er nogle, som i Virkeligheden ere sammensatte med Rolleifr eller Rollaugr.

Roastad 157 Vestby (i Roaldzstadum RB. 128); alm. nu skr.

Roerstad eller Roverstad. Raasaak 48 Fet (a Roalzakrom RB. 448). [Jfr. NG. 233 f. 242.] Kolstad 75 Ullensaker (i Roalstadum RB. 438, 253), udt. rø'llsta. Rolstad 10 Nes R. (af Roalstadum RB. 475, 479, 480), udt. ligesaa.

Rolstad 23 Brandval (Rolstadt 1557), udt. ligesaa. Rolstad 133 Lesje ([Raalstad DN. VII 728,1530], Rolstadt 1578), udt. rå\l-.

Rolstad 44 S. Fron (a Rualdstadum 1319, DN. V 59; jfr. V 137,

321. VIII [321,1 338), udt. rø'llsta. Rolstad 209,5 0. Toten, udt. røljlßta. Rolstad 44 Sigdal, udt. refil-. Rolsrud 75 Sigdal, udt. rø'lls-. Rolsrud 7 0. Eker (Roalsrud 1520), udt. ligesaa, a Rwalstadhum, som det synes paa Eker, anf. 1395, DN.

II 413.

Raastad 58 Sandeherred (i Roalstadum 1322, DN. II 125, jfr. III

524. II 702), udt. råsta eller ra'ssta. Roaldzrud i Hedrum, anf. RB. 207 (gaaet ind under Fritsø). Yraalstad 45 Drangedal (a Roalzstadum 1341, DN. I 215; jfr.

III 316, VII 335 o. fl. St.), udt. vråll-. Vraalstad 8 Aamli (Roelstad 1611), udt. vrälsta.

Yraalstad 17 N. Undal (Vrolstad 1594), udt. ligesaa.

Roaldsøen under 4 og 5 Hetland.

Roaldstad 29 Rennesø.

Roaldstveit 10 Kvinnherred.

Roaldset 57 Bolsø, udt. röaty-.

Roaldsøen 99 Kvernes, udt. ligesaa.

Rolstad 70 Malvik, udt. rallsta.

Anm. Gaardnavnet Roaldkram, der forekommer baade i Vikedal og i Suldal, kan ikke have noget med Mandsnavnet at gjøre; det maa være sammensat med Röçld, som man har bevaret som Ønavn paa to Steder: Rolden i Senjen, skr.206

ßoaldr — Roömarr.

Rööld i Rimbegla 330, og Roald paa Søndmør, endnu udtalt röøll1.

Rolset 106 Selbu, udt. ræll-, er sammensat med Elvenavnet Rotla (udt. rahla), som her udmunder i Hovedelven.

Röarr (M.) (opr. Hr6arr) gammelt Navn, der forekommer paa Island allerede i Landnamstiden, senere almindeligt i Norge; endnu i Brug paa Vestlandet. Jfr. Ro i, hvor flere mulig herhenhørende Navne ville findes anførte.

Rostad 117 Tune (Roerstade 1515, DN. II 774, jfr. II 838), udt. ro sta.

Roarsrudh i Vestre Gausdal, anf. 1463 i DN. II 634.

Kostveit 68 Aamli, udt. ro s-. Tvivlsomt.

Roarsgardr, Bygaard i Bergen. DN. IV 265. V 499 (1348, 1440).

R o hh i, Rubbi (M). I den første Form forekommer dette Mandsnavn virkelig et Par Gange (DN. III 49, XI 38). Ser ud til at være en oprindelig Kjæleform (af Refr? eller af det oftere forekommende Rööbjartr? se RB. 484, DN. II 335, III 238, 327, — ogsaa paa Island, Sturl. s. II 7). [Jfr. Ræb bi.]

Rubberød 36 Nøtterø (Rubberrud St.; Robberød fra 17de Aarh. af).

Rubbestad 87 Finnaas (Robostad 1612).

Rubbestad 37 Tranø (Robbestad 1610).

A n m. Det maa indrømmes, at det ligger nær at opfatte de to sidste Navne som Sammensætning med -bölstaör; jfr. med Hensyn til Formen Vespestacl 56 Finnaas og 61 Fitje, der er = Vestrbölstaör. Første Led kunde vel isaafald være rö f. (Vraa).

Röögeirr (M.) (opr. Hröögeirr) findes paa Island i Landnamstiden (Landn. 48, 237) og nogle Gange i Norge ved 1400 (DN. IV 519, VI 336, X 90). Heraf vel snarest:

Rostad 67 Beitstaden (af Rodigstadom AB. 3), udt. ro'ssta.

Röömarr (M.) (opr. Hröömarr) findes neppe uden som Navn paa en Søndfjording i Landn. 31. Heraf vel det følgende Navn, ved hvilket Lydovergangen til den nuværende Form rigtignok bliver vanskelig at forstaa.

1 Det Landstykke, hvorpaa Koald Gaard og Kirke ligger, maa i en forholdsvis ikke langt tilbageliggende Tid have været en egen 0, adskilt fra Vigra.Röömarr — Rolfr.

207

Ravnestad 13 Gloppen (i Roömesstoöum BK. 16 a; i Roöma-stodom BK. 16b; Rauffnestadt, Raunestadt 1563), udt. rcCmnesta.

Röi (M.) (opr. Hr6i) findes et Par Gange paa Island i den ældste Tid (Landn. 234, 274), ellers i Norge af og til i Middelalderen ; endnu kjendt i Romsdalen. Stedsnavne, sammensatte hermed, forvexles let med Sammensætninger med Ro aldr, RauSr, RaSi og med Appellativet rå eller r6 f. (Yraa). Kun det tredie og fjerde af de følgende Navne kunne med nogenlunde Sikkerhed føres hid; dog er maaske heller ikke ved dem Muligheden for, at de anførte ældre Former kunne være afslidte Former af Ro ars sta 8 ir, udelukket.

Raastad 38 Jevnaker, udt. rå'sta.

Raastad 283 Gran, udt. ligesaa.

Rostad 17 Vaale Jb. (a Roastadhom 1461), udt. rössta.

i Roastadhom, anf. RB. 21,22 under Bamle Kirke.

Endvidere anføres her en Række Navne, som godt kunne være sammensatte med Röi, men ved hvilke der ogsaa kan tænkes paa andre med Rö- begyndende Personnavne [særlig paa Röarr.] 1

Roset 162 Løiten (Rosetter 1520), udt. ro set.

Rostad 111 Elverum (Roestadt 1593), udt. rössta, nu alm. skr. Rogstad.

Rostad 12 Aamot (Rudstadt 1520), udt. rössta og nu skr. Rogstad.

Roset 176 V. Toten, udt. ro'-.

Rostad 67,1 Rollag, udt. rössta.

Roland 68 Bjelland, udt. ro'lann.

Roland 59 S Undal, udt. ro'lann.

Rosæter 52 Indviken, udt. ro'sæte.

Rostad 26 Inderoen, udt. rossta (Rostad NRJ. II 225; Rogstadt 1559; Rostadt 1590).

Rostad 11,1 Flakstad, udt. ro sta.

Anm. Raabøl 14 Øier og Robøle 2 V. Slidre og 29 0. Slidre komme vel snarest af r ä, r ö f.

Rolfr (opr. Hrölfr) meget udbredt Navn allerede i den ældste Tid og meget brugt indtil Nutiden; i Sammensætning tildels udsat for Forvexling med R 6 al dr [jfr. NG. III 291], ligesom ogsaa undertiden med Ref r [og med Reiöulfr NG. III 311.!

[Rolfseide 77 Rakkestad (i Rolfsskeidi RB. 158) NG. I 103.]

Rolfsey, nu Rolsøen (udt. rø'Usen) i Smaalenene, 0 mellem Glommens midterste og vestlige Udløbsarm.

1 [I Forfatterens Manuskript er her i Randen tilskrevet: «NB. rö f.»]208

Roksrud 24 Frogn (Rolfsrud RB. 134, 292; Ropsrud ved 1470,

DN. X 186), udt. rö'kksrü. Rolfsoen i Bærum (det gamle Navn paa Fornebulandet, maaske

ei længere brugt). [Jfr. NG. II 135.] Rolsrud 102 Skedsmo (Rolfsrud RB. 406, 407), udt. rø'lsrü. Rostad 28 Lom (synes at maatte være den Gaard, der skrives i Rolfstaudum 1315, DN. III 104; i Roolfstadum 1386, DN. V 244; a Rolfstodum 1439, DN. X 129; Roldstadt i 16de Aarh.). En Gaard Rossæstadir, der nævnes i 1382 og 1410, DN. I 349 og III 435, maa nu være gaaet ind. Rolshus 55 Nes Hl., udt. rø'ls-,

Rolfsrud i Nykirke Sogn paa Modum, nævnt 1513 i Reg. Rofshus 30 Mo Tel., udt. röffsuss. Rofshus 42 Rauland, udt. ligesaa.

Roslaiul 29 Klep (Rofsland 1448, DN. IV 663; Rogsland 1520), udt. ro'slann, i senere Tid skr. Rosseland. Mulig af Refr. Rolsnes 76 Finnaas (Rolfsnes, Rolsnes 1567), udt. rå'lls-. Rolsvaag 67 Os, udt. rø"lls-.

Rolsjord 220 Opdal (Roldtzgiorde 1590), udt. rolsjör. Hofstad 55 Melhus (Raffstad OE.; Rogestad NRJ. II 174; Rub-

stadt 1559; Rebstad 1590), udt. raff-. Anm. Mon det oftere forekommende Gaardnavn Rogstad tildels skulde høre hid? [Jfr. NG. II 296. III 90 f. 114.]

Rolleifr (M.)1 gammelt, endnu brugeligt Navn. Det maatte paa Forhaand ventes, at det i Sammensætning vanskelig kunde skilles fra det i ældre Tid vel saa hyppige R ol la ug r (Hrol-laugr), og det er vist muligt, at enkelte af de følgende Steds-navne kunne stamme fra dette; der er imidlertid intet Stedsnavn, som positivt kan bevises at skrive sig fra Rollaugr.

Rullestad 131 Kraakstad. [Udt. rullesta. Jfr. NG. II 46.]

Rollefsby 9 Biri, udt. røUøff's-.

Rolleivstad 32, 4 Kviteseid.

Rolleivstad 48 Fyresdal, udt. radleivsta.

Rolleifshus i Haukeli i Vinje, nævnt 1489, DN. VIII 434.

Rolleivstad 24 Øvrebø (Rolloffstadt 1601), udt. ralleista.

Rullestad 71 Skaanevik (Rollested 1520), udt. ruddle-,

Römundr (M.) (opr. Hröm undr) gammelt Navn, allerede i Landnamstiden paa Island, mindre brugt i Middelalderen (Exempler haves kun fra Hardanger og Voss); endnu brugt i Nedenes.

#

Rominenstad 43 0. Rendalen (Rommund- 1578), udt. römmensta. Romundgaard 270 Vaage, udt. römmbnn-.

1 [Opr. H r ö ö 1 e i f r (S. Bugge).]Römundr — Rærekr.

Romundgaard 123 Øier, udt. rummen-.

Romundstad 21 Vegaarsheien (a Romundarstadom ved 1400, DN. X 79, jfr. XIV 24), udt. rommönn-.

Romundstad 70 Holt (Rommund- 1593), udt. römmönn-.

Romundstad 11 Rindalen (af Romundastadom AB. 68), udt. rommåstan, Dat. -stå.

Romundset 61 Aure (Remosetter 1559, Rømundßettir 1590), udt. rø"mmséten.

Bubbi, se Robb i.

Runi (M.) findes i et enkelt Exempel i RB. 539 (Bohuslen). Et enkelt ogsaa anført fra Danmark1. Run anf. som Mandsnavn hos de Fine (N. Mag. II 242). Mulig heraf:

i Runastadhom, anf. RB. 159, 160 under Rakkestad Kirke.

Runestad 37 Finnø (a Rwnastadhom 1450, DN. IV 672, jfr. DN. XII 760), udt. runasta.

Rütr (M.) (opr. Hrütr), se Rauör.

Rynjus (M.) (aabent y) bruges nu paa enkelte Steder som Mandsnavn, skjønt det ikke forekommer i ældre Tid og dets oprindelige Fonn ei kjendes2; formodentlig det Navn, der findes et Par Gange i det nordlige Norge (Lofoten og Finmarken) ved 1520 i Formerne Rinils, Rønils. Er antagelig en Sammensætning med -gils (jfr. det nuværende Her jus — Her gi ls, Torjus = Torgils).

Rynjusdalen 43 Gransherred.

[Roebbi (M.), maaske samme Mandsnavn som Robbi og som Reb bi, synes at ligge i følgende Stedsnavn:

Ræbbelutrinn, Part af Ramstad 35. 36 Fet, DN. IV 332, 1362. 373, 1370. NG. II 232.]

Rcerekr (opr. Hr ære kr) forekommer tidlig oftere; meget sjeldent længere nede i Middelalderen (DN. XI 128); kan i Sammensætning forvexles med Rauör.

Rørstad 6 I. Holmedal (Rørstad 1603; Rørestad 1608). Udtalen tildels opgivet røirsta; er dette rigtigt, bliver Forklaringen usikker.

i Røreksstoöuin, anf. BK. 22 b under Naustdal Kirke i Sønd-fjord.

1 [Runi oftere i svenske Runeindskrifter (S. Bugge).]

2 [Mulig enten ældre *Ringilsaf * Rim gi ls = angelsax. Rimgils eller af svensk Eringisl (S. Bugge).]

Rørstad 74 Borgund Sdm. (Rostad NRJ. II 101; Rørstad 1603; Roerstadt 1606). Udt. opg. rø'sta, men maaske ikke rigtigt (Karter have Rølstad). Rørset 64 Akerø (af Røysætre AB. 78; Rørsett 1610), udt. rær-. Tvivlsomt.

Rørstad 4 Sørfolden (Rørested 1520), udt. rørsta.

Rçgnvaldr (M.) gammelt, almindeligt Mandsnavn. I den senere Middelalder ofte i de afvigende Former R agn al dr, Rag-valdr og Ravaldr. [Ogsaa skrevet Ravaldi, Rovaldr. Ravald bruges efter Aasen endnu i Namdalen. NG. III 197.} Rovelstad 23 N. Odalen, udt. råvelsta.

Rongestveit 41 Fuse (Rongistuedt 1610; Rangisthued 1612), udt.

ranges-, alm. skr. Ragnilds-. Tvivlsomt1. Ravelseidet 25 Skjervø. Ravelsnes og Ravelsvik 22. 23 Kvænangen.

S.

Salmundr (M.) lindes i Norge i Middelalderen ulige oftest i denne Form; sjeldnere Solmundr (DN. I 556, VI 76, BK. 49b) og Sçlmundr (skr. Saulmundr, DN. I 707 og III 118). Er gammelt Navn, der findes i den sidste Form allerede i Landnamstiden paa Island; ogsaa almindeligt (i Formerne Salmund og Salman) i Danmark i Middelalderen. Findes endnu i Norge (Salmund og Solmund).

Salmonrud 91 Eidsberg (Salmundærud RB. 217), udt. sællmönn-,

Sainbøl 78 Aremark (Sælmundarbøle RB. 153; Sammelbøll St.)..

Salmeli 43 Siredalen (Salmandslie 1668), nu vel blot kaldet U'æ.

Samset 22 Vold (skrevet saaledes allerede 1610), udt. samrn-. Tvivlsomt; Sama findes som Elvenavn.

Anm. Sammerud, der findes som Navn paa smaa Gaardparter i Trøgstad, Skiptvet og Høland, er vel et forholdsvis nyt Navn og maaske dannet af Samuel. [Jfr. NG. I 7.]

Samundr, se Sigmundr.

Sandulfr (M.) forekommer ikke sjelden som Mandsnavn i Norge (ogsaa i Formen Sçndulfr), mest i Telemarken, hvor det endnu kjendes i Formen Saandov.

1 [Eller af RondulfsJ) veit, ligesom Eondestveit 40 ülvik? (S. Bagge).].Sandnlfr — Seli.

211

Sandstad 80 Grue, udt. sdnnsta.

Søndersrød 93 Brunlanes (Sandulfsrudh RB. 30), udt. sø'nnerse.

Sandstad 56 Filian (Saundulfsstaöir Fornm. s. IX 448, 483; Sandelstadhe 1470, DN. V 629), udt. sdnnsta.

Sandstad 32 Ytterøen (af Sandulfsstadom AB. 25; Sandestad NRJ. II 233; Sandstadt DN. X 798), udt. ligesaa.

[? Sappi (M.). Om et usikkert Spor af et saadant Mandsnavn i et Stedsnavn se NG. I 3.]

Sauli, Saulir, se Sçlvi.

Sax i (M.) meget gammelt Navn (allerede i Landnamstiden paa Island; Landn. 87); almindeligt i Norge i Middelalderen; endnu brugt paa flere Steder. Almindeligt ogsaa i Danmark.

Saksebøl 109 Spydeberg.

Sakssætret 81, 6 'id. [Saxe Sættere 1723, NG. I 206.]

Saksegaard 134 Tune (i Saxagarde RB. 493).

Saksebøl 95 Hobøl (Saxabøle RB. 125).

Saxagarör, Bvgaard i Oslo (DN. V 88 o. fl. St.; den eneste gamle Oslogaard, hvis Navn har holdt sig til vor Tid).

Saksegaard 91 Høland (Saxabør RB. 450).

Saksrud 24, 7 Enebak.

Sakslund 70 Stange (af Saxælunde 1348, DN. V 158).

Sakserud 167 Stange.

Sakserud 1 Hof Sol.

Saksberg 110 Biri.

Saxarud i Sande Jb., anf. RB. 104 (er gaaet ind under Skjervik og Holm).

Saxavik, nævnt som Del af Tjølling Præstegaard 1367 (DN. I 301, 304) og RB. 51 \

Sakseid 5 Finnaas.

Sakstad 91 Fane (Saxstad 1723, nu alm. skr. Sagstad), udt. sdkksta.

Sakstad 18 Alversund (Sackstad, Saxstade 1520; ligeledes nu alm. Sagstad), udt. sakksté.

Saksegaarden 5,4 Roald (maaske nyere).

Sakselien 7 Vestnes (skrives Saxesetter 1669; kaldes nok nu alm. blot Lien).

Saksvik 1 Malvik (Saxawigh NRJ. II 182; Saxuiik 1359, DN. II 286, jfr. AB. 33; antages alm. at have sit Navn efter den i Ilte Aarh. levende Saxi i Vik, Hkr. 654 og 718). [Jfr. NG. XIV 355.]

Seli (M.), ogsaa i Formen Selir, findes ikke sjelden som Mandsnavn i den senere Middelalder paa Østlandet. Genitiven af

1 [Her er i Manuskriptet i Randen tilskrevet: «NB. Saxavik paa 2 Steder.»]212

den første Form lyder Selja (DN. I 409, II 510, V 282). Mange Stedsnavne, som efter sin Form kunde tænkes sammensatte hermed, ere vistnok af anden Oprindelse (af Trænavnet selja, af sel n., Sæter, af seir m., Sælhund). De følgende tør der dog være nogen Grund til at udlede fra Mandsnavnet,

Selstad 128 Seljord (Sillestad 1555, DN. XI 791), udt. sätlsta, alm. skr. Sellestad.

Seljestad 1 Ullensvang.

Selstad 63 I. Holmedal (i Selstodum BK. 27 a, 28 a), udt. scé'lsta.

Seljebøen 37 Stangvik, udt. sølje-.

af Sillastadum i Batnfjorden paa Nordmør, anf. AB. 71.

Seljestad 17 Hevne, udt. séllista, alm. skr. Sillestad.

Selstad i Beitstaden, anf. NRJ. II 231.

Selstad 48 Meløy, udt. sæ'll-.

Anm. Det i Strækningen fra Mandalsdalen til Jæderen ofte forekommende Seland (udt. med lukt e) eller Sæland (i denne Form paa Jæderen) er vel opr. S ei j uland, af Trænavnet. Isaafald er det det samme Navn som Seiland i Ryfylke, Hardanger og Voss (Gaarden af dette Navn i Ulvik skrives Seliuland i BK. 33 b, 77 a).

Cecilia (Kv.) forekommer i Norge allerede ved 1100.

Citzelerud anføres 1520 i Hobøl.

Sesselrud 31 Vinger, udt. sesselrü.

Cicellerud i Sandsvær, anf. i OC. (er gaaet ind under V. Lauerud).

Ceciliugardr, Bygaard i Bergen. DN. II 385 (1386).

Sigarr (M.) findes kun ganske sjelden (DN. I 486; mulig ogsaa hertil DN. V 676). Imidlertid synes det at have været nok saa almindeligt ved Begyndelsen af 16de Aarh. paa Vestlandet (NRJ. II 285, 303, 383, 403, 414, 501, 508, 517, 532, — mest i Formen Sigard). Almindeligt i Danmark. Ved nogle af de følgende Navne kan lige godt tænkes paa SigrlSr eller et andet med Sig- begyndende Personnavn, hvori r forekommer.

Sigarsstaöir i Borge Sml. (DN. V 88, VIII 315, II 659, XII 636); er forlængst opslugt af Fredrikstad By.

Seierstad 35 Hedrum (Sigarstada 1425, DN. I 509, jfr. IV 749), udt. seista.

Sigersvold 56 Vanse, udt. siggers-,

Sigerset 42 Bolsø (Siersett 1610), udt. segger-,

Saagaastad 39 Rennebu (af Sighastadhom AB. 50), udt. saga-, [Jfr. NG. XIV 162, 169.]

Saagaastad 12 Beitstaden (af Sigastadom AB. 4; Sigerstade sammesteds i et senere Tillæg; Seigerstadt 1559), udt. ligesaa.

Seierstad 53 Fosnes (Segerstad 1520), udt. seier-.

Sigerstad 13 Dønnes (Seger- 1610), udt. sé'gel-.Sigarr — Sigmund r.

213

Anm. Maaske hører hid ogsaa et nu forsvundet Gaardnavn i Selbu, som i ældre Kilder skrives meget forskjelligt (Sidestade Cap.; Syrestad NRJ. II 194; Sierstadt 1559; Siirstadt 1590). [Maaske af * Sigriöarstaöir, NG. XIV 390.]

Sigbjørn (M.) var almindeligt Mandsnavn i Middelalderen (ikke paa Island); endnu brugt i den sydvestlige Del af Landet.

Sebjornsrud 82 Asker (Sigbiornsrud 1408, DN. V 325; Sebiorna-rud RB. 250), udt. sø'bbjønns-, [Eller af Sæbjçrn, NG. II 162.]

Sigfriör (M.) forekommer enkeltvis i Slutningen af Middelalderen (RB. 148, DN. VIII 827) og bruges fremdeles paa nogle Steder. Det er vel sent indkommet fra Udlandet, hvorimod der var et gammelt nordisk Navn Sigfrçör, eller i yngre Form Sigrçör, der i Norge neppe forekommer uden som Navn paa en af Harald Haarfagres Sønner. Endvidere er der Grund til at tro, at der i Norge har holdt sig et Kvindenavn Sigfriör ved Siden af Sigrlör; Aasens Navnebog anfører nemlig Sigfrid som nu brugt Kvindenavn paa Romerike og (efter ældre Lister) fra Bergens Stift. Fra et af de to sidste Navne stamme vel Gaardnavnene:

Sefferud 84 S. Land (Seffuerudt 1578), udt. sø ff r ü eller scéffrü.

Sævland 32 Eid Nfj. (Sefdeland 1603 og senere), udt. sævland.

Siggi (M.), Sigga (Kv.) forekomme begge oftere i Middelalderen; det første er endnu hyppigt i Begyndelsen af 18de Aarh. Vistnok Kjæleformer af Sigurör og Sigri'ör; bruges begge endnu saaledes paa Island. [Jfr. NG. IV, 1 112.]

Siggerud 104 Kraakstad. 152 Eidsvold. 127 Aasnes.

Segaard 113 Biri (i Siggagardh 1441, DN. III 553), udt. se gal.

Siggærud, anf. RB. 106 under Hurum K.

Sigmundr (M.) sædvanligt Mandsnavn fra gammel Tid. Bruges meget endnu, men forvexles ofte med Simon. Dette sidste Navn forekommer nok allerede tidlig i kristelig Tid; men der foreligger dog neppe nogen Grund til deraf at forklare noget af de følgende Navne, uagtet et af dem, som det vil sees, findes skrevet Simonar- allerede ved 1400. Derimod ville enkelte af dem kunne forklares af Såmundr eller af Sæmundr, af hvilke det sidste er gammelt og har været meget udbredt, medens det første neppe kan paavises før i det 14de Aarh.,214

Sigmundr — Sigriör.

men brugtes adskillig senere (mulig yngre Form af S ç1-m u n d r).

Simenrud 54, 2 Askim.

Siinarud 23 Sørum (Sigmundarrud RB. 444), udt. sfmmarü eller sVma-.

Semmerud 85 Sørum (Simonarud RB. 441), udt. sæmme-. [Af Simon NG. II 258.]

[Symonarud RB. 240, 477; anført under Udenes K. NG. II 364.]

Simenstad 138 Ringsaker (a Sigmundæstaudum 1337, DN. II 183, jfr. DN. II 311), udt. sø"mmen-,

[Siginundænes 1356, DN. III 237; 1361, XIII 21; 1405, IX 199. Maaske samme Gaard som Sønstenes 73 Lom. NG. IV, 1 157.]

Simengaard 93 Øier (Sigmundagardh 1405, DN. III 419), udt. summen-.

Simenrud 138 Faaberg, udt. semmen-, [Udt. si men- NG. IV, 1 228.]

Simenstad 114 Sande Jb. (i Sighmundastadum RB. 102, jfr. DN. XIV 26, VII 461).

Simonstad 31 Vegaarsheien (Simondstad 1601), udt. sø'mmen-.

Simonstad 44 Aamli (Symundstad 1601), udt. simmönn-.

Sennumstad 61 Birkenes (Semondstad 1611, 1630), udt. sé'nnömm-.

Sigmundstad 15 Fister (Sigmundstad 1520), udt. sfgmönnsta.

Siminenes 44 Bruvik (Simmonsnes 1610), udt. si'mme-.

Simonhjellen 15 Øksendalen, udt. sVmå- eller si'mö-,

Semundset 32 Rindalen (Semundsetter 1590), udt. sö'mmötin-.

Sæmundset 83 Aure (Somonsetter NRJ. II 74), udt. sø'mmunn-.

Simavik 82 Bjørnør (1618), udt. semma-, alm. skr. Simonvik.

Signy (Kv.) meget gammelt, almindelig brugt Kvindenavn, endnu kjendt (mest i Formen Signe).

Signebøen 117 ld, udt. singne-.

Anm. Mulighed var der vistnok ogsaa for heraf at forklare Navne som Senstad 133 Nes Hd. (a Sænnæstodhum 1407, DN. I 442), udt. sa?nn,sta. Det kunde dog maaske være sammensat med Mandsnavnet Sindri; paa Elvenavnet Senda (af sandr, Sand) lader sig ikke vel tænke, da der ingen Elv er i Nærheden. [Jfr. NG. III 63 f.]

Sigriör (Kv.) meget almindeligt Kvindenavn fra den ældste Ticl til Nutiden. Ved et Par af de følgende Navne kunde ogsaa tænkes paa Sigvçr, der nu neppe kan paavises før 13de Aarh., men vist er gammelt og er adskillig brugt fremdeles paa Vestlandet.

Sigridhaporp, anf. RB. 159 under Rakkestad Kirke. [Jfr. NG. I 127.]Sigriör — Sigurör.

215

Sigernes 22 Vinger (Siernes 1578, Sidernis 1617), udt. singnés (dog skal Gaarden nu alm. kaldes né'si). [Jfr. NG. III 208.]

Sirirud 27, 9 N. Land.

Sigrid nes 61 Aamli, udt. sigernes eller si grines.

Serikstad 20 Time hører vel ogsaa hid; 1c findes endnu ei i Skriftformerne fra 16de Aarh.

Sørestad 26 Suldal (Serestad, Sirickstad 1520; Syres-, Søre- 1563; Siirre-, Sødre- 1567), udt. søresta eller sørrsta. Noget tvivlsomt.

Sirsæter 113 Lindaas (Sigrithusætr DN. XII 16, jfr. XII 160, 202), udt. sfr-, i senere Tid alm. skr. Sjursæter.

Sigdestad 5 Daviken (i Sigöastoöum BK. 17 a).

Segestad 10 Stryn (Sigdestad 1603 og senere), udt. stge-. Tvivlsomt.

Sirivik 34 Gildeskaal.

Sirines 102 Hammerø.

Sigerland 29 Øksnes.

Sigerfjord 4 Sortland (i Sigridzfyrde AB. 99).

Anm. Jfr. ogsaa det tabte Gaardnavn ved 139 Selbu (nu Aunet). [Se Anm. efter Sigarr S. 213.]

Sigrun (Kv.) kun et Par Gange i den senere Middelalder (DN. II 458, III 246).

Sørunggaard 138 Lesje (Sirundgaard 1606), udt. sørönggat, alm. skr. Sirumgaard.

Sigurör (M.) meget gammelt Navn, brugt til Nutiden. Genitivformen Sigurds forekommer saa tidlig som 1342, DN. IV 218.

[Sjurstad 8, 3 Aremark, udt. sjülsta. NG. I 179.]

Sjulerod 45 Vaaler Sml. (Sigurdarud EB. i83), udt. sjiile-, alm. skr. Syverød.

Sjulerod 77 Vaaler Sml., udt. og nu skr. ligesaa.

Sjulerud 103 Kraakstad (Sigurdarud KB. 119), udt. ligesaa, alm. skr. Siverud eller Syverud.

Sjulerud 39 Aas (Sigurdærrud 1339, DN. I 204, jfr. II 349, V 222, RB. 120), udt. ligesaa, alm. skr. Syverud.

Sjursøen 199 Aker.

Sjulstad 42 Asker, udt. s jul-, alm. skr. Syverstad.

i Siurdarbø, anf. RB. 451 under Hemnes Kirke i Høland.

Sjulerud 189 Ringsaker (Siffuordtzrud 1616), udt. sjulü, alm. skr. Sjuggerud.

Sjulerud 106 Nes Hd. (Siffuorßrud 1604), udt. og skr. ligesaa.

Sjurderud 34 Vaaler Sol., udt. sjuldrü, alm. skr. Syvderuä eller Sivderud (Syffdrud allerede 1593).

Sjulhus 10 Lille Elvedalen (Siuordhuß 1520), udt. sjiilus, alm. nu skr. Sørhus.216 Sigurör — Sigvor.

Sjugaard 83 Lom [i Siugurdhegardhæ 1429, DN. III 502. NG. IV, 1 59], (Syordgiord 1520), udt. sju gal, alm. skr. Sivers-gaard.

Sjulerud 154 Faaberg (SiugurÖrruS 1336, DN. II 193, jfr. III 167, 173. VIII 329), udt. sjüle-, alm. skr. Syverud.

Sjugursrud 62 Nes Hl., udt sjugüls-, alm. skr. Syvers-.

Sjugerud 7 Nore, alm. skr. Siverud.

Sjulerud 128 Sande Jb. (Sighurdarudh 1387, DN. V 246, jfr. V 268), udt. sjule-, alm. skr. Syverud eller Sjuverud.

Sjulerud 22 Hof Jb., udt. ligesaa.

Sjulstad 42 Lardal, udt. sjulsta, alm. skr. Sjuvestad.

Siverlius 24 Bø Tel., udt. sigglüs.

Sjursøen 53 Oddernes.

Sjurdal 33 Alversund (Siffuertz- 1610), udt. sjur-.

[Sjursviken 50 Agdenes (Siffuers- 1664). NG. XIV 44.]

Sigvaldr og Sigyaldi (M.) gammelt, endnu brugt Navn; den første Form i norske Kilder vel saa hyppigt brugt som den sidste.

[Sigvaldasteinar, Haakon Haakons. Saga Kap. 228 (Fornm. s. IX 506). Navn paa Øer, sandsynlig Steilene 30,2 Nesodden, udt. steila. NG. II 92.]

Seggelstad 26 S. Fron (i Sigualstadum 1326, DN. III 158, jfr. XI 19; Seualdstad 1520; Segelstadt St og 1578), udt. sæggel-; alm. skr. Seiel stad.

Segalstad 104 Ringebu (a Sighualstaudum 1336, DN. III 166, jfr. II 712), udt. seggal-; alm. skr. ligesaa.

Segalstad 107 0. Gausdal (Seual- 1520), udt. sægall-, alm. skr. ligesaa.

Sevaldrud 12 og 37 Gran (mulig begge nyere Navne).

Sevaldstøl i Herred, anf. 1668; er = det nuværende Holmen, GN. 51.

Sevaldstad 25 Ævanger (Seuoldstad 1611), udt. se'vallsta, alm. skr. Sævelstad.

Sjølstad 7 Foldereid (Siiøelstad 1559, Siuoldstadt 1590), udt. sjøllsta, alm. skr. Sylstad.

Sigvatr (M.)1 alm. brugt fra gammel Tid, endnu i Formerne Sevat, Sævat.

i Siguatsbærgom, anf. RB. 458 under Grue Kirke.

Sigvpr (Kv.) se under Sigriör. Heraf kunde mulig komme det besynderlige Navn

Sikvaland 48 Time og 1 Gjesdal (Sigfarlancl 1567 og senere indtil 1723, da det er blevet til Sigforland), udt. sikkva--, alm. nu skr. Sikveland.

1 [Oprind. Sighvatr. (S. Bugge).]

Sig-. Yed Slutningen af de med dette Forled begyndende Personnavne anføres her nogle Gaardnavne, som ganske vist komme af et saadant, uden at der foreligger særlig Grund til at udpege noget enkelt. [Jfr. NG. III 115 f.]

Sigstad 184,3 Ringsaker, udt. si'sta (maaske opkaldt efter det

følgende eller det i Biri). Sigstad 156 Løiten (Segestadt HC.; Sistadt 1520), udt. ligesaa. Sigstad 125 N. Fron (Sigstadhe 1488, DN. VIII 429), udt. si'ggsta.

[Jfr. NG. IV, 1 112.] Sigstad 27 Biri (af Sighistadum 1340, DN. VI 178; jfr. II 270, 656. IX 323); a Sigrstadhom 1421, DN. 1 485), udt. st st a. Sugustad 181 Meldalen (Sigrestadh Gap.; Sygiistad 1559; Sigstad

1590), udt. sugü: [Jfr. NG. XIV 162.] Sogstad 12 Levanger (Segestad NRJ. II 197 og OE.; Segelstadt 1559), udt. søhhsta.

Simon (M.), se under Si g m undr.

Sindri (M.) var almindeligt Mandsnavn i Norge i senere Middelalder (maaske ikke paavisligt før 12te Aarh); anføres som endnu brugt i Hallingdal og paa Hadeland.

Sinnerud 143 Kraakstad (Sinderud St.). Sinnerud 4 Stange. Sinnerud 24 Gran.

?Singull, Singulfr (M.). Et saadant Mandsnavn, hvortil der ellers ikke findes Spor, synes forudsat ialfald i flere af de følgende Stedsnavne. Sin gul f er kjendt som gammeltysk Mandsnavn.

Singesdal 2 Drangedal (Singnis- 1463, DN. VII 458; Sennіß-St.; Singuß- 1593; Singiuß- 1604; Siungiulls- 1665), udt.

syngsdcä.

Singclstad og Singelsæter 147 og 146 Tysnes, a Siiigulshaughi, anført BK. 55 b under Manger Kirke. Singstad 92 Rissen (Synkestad NRJ. II 41; Sinehe- 1559 ; Senng-

1590), udt. si'ngsta. Singsaas i Guldalen [17 Singsaas] (Singesaker og Singsaas i OE.;

Signisass NRJ. II 170; Singilsaas Gap.). [Jfr. NG. XIV 228.] Singsaker ved Trondhjem [62, 40 Strinden] (af Singulsakre AB.

32), udt. sin,vß-, alm. skr. Sindsaker. [NG. XIV 344.] Anm. Ved Navnene i Tysnes kunde man tænke paa den Stamme, man har i Singleøen og Singlefjorden udenfor Svinesund og i Gaardnavnet Singlen paa Arnøen i Skjervø.

Sjaundi (M.) forekommer i den senere Middelalder (tidligste fundne Exempel 1337, DN. III 168) som Mandsnavn paa Øst-218

landet, oftest paa Hedemarken; brages endnu, mest skrevet Sjønne eller Skjønne.

Sjønnerød 35, 14 Onsø (Svnnderød 1593). Sjønnerød 88, 1 Vaaler Sml. (Siaundarud RB. 481, 483). Siaundarud i Aker, anf. RB. 249, hvor det siges at ligge nær Sandaker.

Sjöfarr (M.) findes i senere Middelalder oftere som Mandsnavn i Borgesyssel og brugtes der endnu til forrige Aarh. (ældste Exempel Sjofarsson 1402, DN. IV 533). Heraf [eller af et oprindeliges Sjöfari NG. I 237]

Sofare-Hornes, nævnt 1373 (DN. III 297) som Part af Hornes i Skjeberg.

Skagi (M.) forekommer som Mandsnavn langt tilbage i Tiden (Landn. 222, Hkr. 139); ogsaa enkelte Gange i senere Middelalder (DN. IV 571, XI 77, begge Exempler fra Tjølling). Endnu brugt ved Mandal. I nogle af de følgende Tilfælde kan der nok være Tale om Forklaring af skagi m., frem-stikkende Tange.

Skagastaillia, forsvunden Gaard i Vingrum i Faaberg, anf. AB. 104.

Skatvet 7 Andebu (Skaghatweit 1494, DN. I 706, jfr. IV 759). Skagestad 67 Holme (Schadestad St. St.), udt. skagesta. Skastad 5 Skaare (Skaddestad 1520; Skagestadt 1563). Skogstad 1 Byneset (af Skagastadhom, Skoghastadhæ AB. 59), udt. skå'kk-.

Skaagset 26 Frosten (Skagasætr AB. 28), udt. skå"g-. Skaagset 45 Levanger (Skugsetther 1559; Skaffsett 1590), udt. ligesaa.

Skagstad 91 Steigen (Skagestad 1610), udt. skalcsta. Skaland 10 Berg Tr. (Schackland 1661; Skagland 1723), udt. ska larm

Anm. I flere af de ovennævnte Tilfælde vexler, som det vil sees, i ældre Kilder Skrivemaaden Skaga- med Skada-, Der kunde derfor være Grund til af samme Mandsnavn at forklare ogsaa de herefter følgende Stedsnavne, ved hvilke Skada- har noget bedre Hjemmel, men som ialfald kun undtagelsesvis synes at kunne forklares af skaöi m. (om Land, der har lidt Skade ved Skred eller andre naturlige Aarsager). [Jfr. NG. II 50, 271; IV, 1 101.] i Skadstadum i Kraakstad RB. 118. Skaöaland i Ullensaker RB. 434.

Skatvet 23 Sigdal (Skadetueth 1520; Skattuedt 1578), udt. ska tvett.

af Skadastadom i Orkedalen, anf. AB. 54.

Skaset 6 Børseskognen (Skadasæter AB. 58; Schagßett 1667).

[Jfr. NG. XIV 292.] Skaland 201 Vefsen (Skadhaland AB. 88), udt. skålann-Skavold 21 Gildeskaal (Skadeuoll 1520), udt. sTtavåU, alm.

skr. Skougvold. Skaagset 122 Inderøen, udt. skågset eller skåset, skrives AB. 7 Skaufuosætr og NRJ. II 223 Skoffselther; det maa altsaa vel være af anden Oprindelse, jfr. Thj. VSS. 1882 S. 21.

Skagr (M.) kunde tænkes at have været et Mandsnavn, stærkt bøiet Sideform af Skagi. Det i DN. I 476 (1419) forekommende Skåk er neppe særdeles gammelt1.

Skakstad 10 Eidsberg (i Skakstadum RB. 159), udt. skåkksta.

Skaghsrud i Botne, anf. RB. 75 (er gaaet ind under Gausen).

[Skalmi eller Skalmr (M.) kan ikke paavises i Norge brugt som Personnavn udenfor Stedsnavne. O. Nielsen S. 84 har Skal-mir som Navn fra en dansk Runesten og flere danske Exempler fra MA. Skalmi Andes ogsaa som Tilnavn (K. Rygh S. 55)2. Det nævnte Mandsnavn antagelig Iste Led i

Skalmstad 4 Øier (Skalme- St. 139. OC.2 274).

Mulig kan ogsaa det paa nogle Steder forekommende Navn Skalmaruö (nu mest Skjelmerud) og enkelte andre

Gaard-navne forklares paa samme Maade. NG. IV, 1 161 f.; jfr. II 131. II 309. III 258.]

Skamkell (M.) er kun paavisligt i et enkelt islandsk Exempel fra 10de Aarh. (i Njaals Saga). De følgende Gaardnavne kunde maaske forklares deraf. Skam il, Skammel Andes som dansk Mandsnavn i Middelalderen og er ogsaa der søgt forklaret af Skamkell3.

Skammelsrud 158 Rakkestad (skr. saa allerede i VL.), udt. skåmmæls-.

Skammelsrud [Skainmuls- NG. I 151] nævnes i St. som Part af Fossum i Trømborg Sogn i Eidsberg.

Skapti (M.) kjendes som Mandsnavn kun fra Island, hvor det forekommer oftere; allerede en Søn af en Landnamsmand heder saa (Landn. 79).

1 Det i Aasens Navnebog anf. Skåk, som nu bruges i Sogn, er det til Fornavn overgaaede Tilnavn fra Adelsfamilien Skåk, af hvilken en Gren har været bosat her og endnu har Efterkommere af Bondestand.

2 [Jfr. A. Olrik i Danm. gl. Folkev. VI 208 f. (S. Bugge).]

8 [Jfr. A. Olrik i Danm. gl. Folkev. VI 207—210. (S. Bugge).]220

Skapti — Skeifr.

Skafstad, Ødegaard under Auvi 95 Lier (i Skaptastadom RB. 94).

Skaftegaarderi i Nidaros, NRJ. II 148, 149 (1520).

[Skaröi (M.). Dette Mandsnavn findes en enkelt Gang i Norge (DN. XIII 2. 3), forøvrigt kun kjendt fra Skaröi vi'kingr i Jomsvikingeslaget og ellers fra Danmark, allerede fra en Runeindskrift (O. Nielsen S. 84). Ogsaa brugt som Tilnavn, om en Mand med Hareskaar (K. Rygh S. 55).

Skarrarudli RB. 426, nu forsvunden Gaard i Ullensaker.

Skarderud 270 Furnes, udt. skalü (Scharderud 1669).

Skarderud 55 Vaaler Hd., udt. sJcaldrü (Skarderudt 1578). NG. II 332. III 76, 301.]

Skati (M.) forekommer, om end sjelden, som Mandsnavn baade i Norge (DN. I 470, AB. 30) og paa Island (Landn. 113, Søn af en Landnamsmand).

Skaterud 38 0. Slidre, udt. sJcatrii.

Skatarud, anf. RB. 110 under Røken Kirke.

Skatland 5 Sveen (Skatland 1520; senere skr. i mange forskjellige Former), udt. skat-,

Skaset 8 Aafjorden (Skattsett 1590; Skat- endnu i 17de Aarh.). [Jfr. NG. XIV 17.]

Skatland 172 Beitstaden (Skataland AB. 87), udt. skdttlann.

Anm. Skatvik 19 Tranø (i Skataviikom DN. VI 320) kommer vel snarest af Fiskenavnet skata.

Skefill (M.). Forekommer i den ældste Tid paa Island (Landn. 189 — en Landnamsmand — og 307; Reykd. s. 89, her om en Nordmand, men i en Fortælling, der sees at bero paa Ety-mologisering af Stedsnavne). I norske Stedsnavne findes en Sideform Skefjull (jfr. Egill, Eitill, Ketill, tengill). I Forbindelse hermed opføres — da Adskillelse i Sammensætninger i flere Tilfælde er umulig —

Skeifr (M.), der ogsaa blot kjendes fra Island og blot i et enkelt Exempel (Haröar s. 116). Forøvrigt anføres Navnet fra Danmark i Formen Ske ff (1 Tilfælde, 1255). [Flere af de følgende Stedsnavne forudsætte Sideformen Skeifi. NG. III313.]

Skipsrud 20 Trøgstad (Skibsrud 1593), udt. sjepps- eller sjeffs-.

Skipstad 36 Hvaler (Skieffuesta St.), udt. sjepp-,

Skieuffuestadt i Aker, anf. [1557 NG. II 124], 1578.

Skeifastadir, forsvunden Gd. paa Lørenskogen paa Romerike, DN. II 345.

Skefilsstaöir, det gamle Navn paa Nannestad Præstegaard (DN. V 343. IV 533. 534. 536. I 198. VIII 237. XI 20. RB. 418, 421), paa et enkelt Sted skr. Skiwiulst. (DN. V 368).Skeifr — Skeggi.

221

Skjefstad 48. 49 Elverum, udt. sjøffsta.

Skjefstad 187 0. Toten (i Skeiuistadum 1412, DN. V 343; af Skæifastadum 1316, DN. III 106; i Skeiuastadum 1374, DN. VI 232), udt. sjceffsta eller sjejfsta. Skj evestad 30 0. Moland (Skieffestadt 1593; Schieffuesta St. St.), udt. sjé'vesta.

Skjeipstad 74 Halsaa (Scheiiffstadh 1564, DN. VII 843; Skiebstadt St. St.).

Skjeipstad 14 Helleland (Skibstad, Skefstad 1520); alm. nu skr.

Skibstad eller Skjebstad. Skjefstad 13 Leinstranden (Skepstad NRJ. II 176; Skypstadt

1559, Skeppestad Cap.; Skeffstadt 1590), udt. sjcÉffstann. Skjeivstad 4 Nesne (af Skeifstadom AB. 87).

Skeggr, Skeggi (M.). Gammelt Navn; paa Island allerede i Land-namstiden. Der er den sidste Form eneherskende; i Norge forekomme de to Former omtrent lige hyppigt. Enkelte Steds-navne synes at antyde, at ogsaa Formen Skeggir har været brugt. Skegge findes i Danmark. Flere af de her anførte Stedsnavne komme antagelig af Elvenavnet Skjegga, der endnu bruges om en Elv i Søndre Land (heraf formodentlig det hyppige Skjeggedal).

Skjeggerud 25, 2 Eidsberg.

Skjeggeslet 62 Rodenes (Skeggiosletta og' Skeggiasletta RB. 149

og 151), udt. sje slett. Skjeggerud 92 ld (Skeggirud RB. 397), udt. sjaggere. Skjeggeby 94 Tune (i Skieggaby RB. 492). Skieggiarud i Vestby, anf. RB. 130 og DN. VIII 298. Skjegstad 94 Kraakstad (a Skiæghstodum 1387, DN. IV 406),

udt. sjækk-. Skjeggenes 149 Høland (Skeggianes RB. 152). Skjeggestad 58, 3 Ringebu. [Ikke i NG. IV, 1 143] Skjeggestad 47 0. Gausdal. Skjeggerud 122 Lier (Skieggiærud RB. 99). Skjeggerud 167 Lier (Skiæggiarud RB. 101). Skjeggestad 17 Botne (i Skæggiastodum RB. 77). Skjeggestad 24 Ramnes (i Skæiggiastodom RB. 80, jfr. 197 og

DN. VIII 391). Skjeggerød 93 Ramnes (Skieggiærud RB. 193). Skieggerød, anf. 1664 og 1723 som Ødegaard under Øvre Torre-

stad 1 Sandeherred. Skjeggestad 112 Tjølling (i Skæggiastadum RB. 59). Skjeggerud 25, 7 Fyresdal. Skjeggestad 31, 8 Nissedal, udt. sjtéjje-. Skjeggestad 11 Evje.

Skjeggestad 59 Bjelland (i St. St. Skieggesdall). Skjeggestad 41 S. Undal. 14 Hægebostad. 26 Bakke. 29 Lund. Skeistranden 37 Gloppen (Skegisstrond BK. 15 b).222

Skegsji — Skjalgr.

Skjegstad 3 Vestnes (Skeffstad 1520,— mulig altsaa af Skeifr).

Scliiegsta i Aalen, anf. 1626.

Skjegstad 2 Holandet Guld. (af Skeggiastadom AB. 43).

Skjeggemoen 11 Vega; kaldes nu blot Moen.

Skjeggesnes 7 Alstahaug.

Skervaldr (M.) forekommer et Par Gange som Mandsnavn i de første Aar af 13de Aarh. (Fornm. s. IX 233. 257) og engang senere i det Trondhjemske (AB. 85).

Skiærfualdzgardr, Bygaard i Nidaros. DN. IV 375 (1370).

Skiöi (M.) forekommer som Navn paa en Nordmand i 8de eller 9de Aarh. (Landn. 187), og ellers oftere paa Island, men ikke i Norge. Der er nogle usikre Spor til, at SkiSa har været brugt som Elvenavn.

Skirød 57 Vaaler Sml. (Skiderud i Brev fra 1400 i Reg.).

Skistad 71 Hobøl (Skidæstader BB. 122, jfr. DN. I 409).

[Skyrud 38 Vinger, udt. sjyrü. Skierud 1578. NG. III 210.]

Skistad 12 0. Eker (Skidestadh 1496, DN. VIII 447).

Skistad 66 Vanse.

Skidagardr i Bergen DN. XII 115 (1413).

Skistad 32 Haus (Skiöastaöer BK. 63 b).

Skistad 83 Overhallen.

Skjaldvçr (Kv.) sjeldent Navn, der forekommer allerede i Ilte Aarh. (Hkr. 808); senere et Exempel fra Gudbrandsdalen 1459 (DN. II 622; Skeluor) og et ved 1520 fra Ullensaker (Schielffuor). Heraf mulig:

Skjelvereid 51 Steigen, udt. sjcéllvårei.

Skjalgr (M.) findes neppe som Mandsnavn uden i Soleslægten paa Jæderen; desuden forekommer en enkelt Gang Skjalge (Voss?, c. 1300, DN. XIII 2). Kan i Sammensætninger være udsat for at forvexles med Skjçldulfr og Skjçldr i den Del af Landet, hvor det tykke l ikke bruges. Mulig har der været et Elvenavn Skjalga (Skjelbostad 13 Vold skrives i AB. 75 af Skialgobolstade), og paa Island findes der en Skjalg da lr (Kålund II 115). Endelig har Skjelstad, udtalt med tykt l, som man derefter kunde ledes til at antage sammensat med Skjalgr, i et Par Tilfælde nordenfjelds i ældre Tid Formen Skølestadir (AB. 6 for Skjelstad i Verran; OE. for Skjelstad i Hegre); denne Form (af forøvrigt ukjendt Betydning) turdeSkjalgr — Skögdrilr

saaledes være den rette ogsaa i andre Tilfælde, hvor S kjelstad findes. [Jfr. NG. III 144.]

Skjelsbu 53 Hvaler (i Skialgsbudum RB. 513), udt. sjælsbü. Jfr. Skjalgsbüöir paa Grønland.

Skjelsnes 13 Sjernerø (antagelig den Gaard, der DN. X 12, ved 1275, skrives Seialgsnæs)

or Skielgstadora i Hevne, anf. AB. 61.

Skjçldr (M.) er et sjeldent Navn; det er kun fundet i Njaals Saga (cap. 41) som Navn paa en angivelig svensk Mand og i Skiældarson i DN. II 149 (Oslo, 1329[Jfr. NG. III 74. IV, 1 7, 218.]

Skjeldestad 63 Sogndal NB (a Skialdastoöum 1314, DN. VI 78), alm. skr. Skillestad.

Skjçldulfr (M.) var hyppigt Navn i Norge i Middelalderen og er gammelt; det bares af to islandske Landnamsmænd (Landn. 242, 254). Det bruges endnu i Nedenes (i Formen Skjelluv). [Jfr. NG. IV, 1 7.]

Skjeltorp 13 Skjeberg (Skeldulfsporp RB. 180, 494; Skioldulfs-porp RB. 512).

[Skjellum-Sortebæk 66, 23 Onso (kaldes sjæ'llömmbingen. Kan mulig komme af Skjçldulfr, hvis det er gammelt. NG. I 316 f.]

Skjellostad 81 Asker. Tvivlsomt; RB. 308 og 260 har et Skelli-staftir (uvis Forklaring) fra Hadeland.

Skiældulfsrud i Skedsmo, anf. RB. 410 og 415.

Skillingstad 7 Loiten (Skillinkstadha 1423, DN. VI 446, jfr. VII 443. 453. 454). Kan ialfald med Rimelighed fores hid, jfr. de følgende Navne.

Skjollungstad 29 S. Undal (Schioldungstadt St. St.), udt. sjø'llömm-.

Skjolingstad 11 Torvestad, udt. sjø'lingsta, alm. skr. Skylling-stad.

Skiliingstad 24 Nærø (Skellestad 1520, Skillingstad og Skelling-stad 1559).

Skjellesvik 27 Bjarkø (Skællisuik DN. VI 228, 229, Skeldiswiik, Skældræksviik DN. VI 320; Skildrekswiik DN. VI 349; or Skiældersuikum DN. VI 393). Meget tvivlsomt.

Skögdrifr (M.) forekommer oftere i Middelalderen (DN. IY 573, V 312, VI 701, 796, 802. VII 445. XI 141), men kun paa Vester-Agder; Lagmanden paa Færøerne Jørund Skogdrifsson

1 Skiældarson turde dog vel mulig være at forstaa = Skj aldvararson224 Skögdrifr — Skolli.

(DN. II 674) kan vel ogsaa have været derfra. Endnu i For-men Skoddri i den samme Landsdel. En Forvanskning af et med dette Mandsnavn sammensat Stedsnavn har man mulig i:

Skorgrofsrud, forsvunden Gaard i Andebu, nævnt 1445 i DN. IX 275; jfr. II 119, hvor det skrives Skogroffrud.

Skogr (M.) var et ikke ualmindeligt Mandsnavn paa Østlandet i den senere Middelalder (RB. 311, 525; DN. I 519. III 466. VI 356. X 56, 105. XI 156). Det er naturligvis vanskeligt at skille fra Appellativet skögr (Skov) i Sammensætninger; de følgende Stedsnavne tør dog sikkert eller sandsynlig forklares af Mandsnavnet. [Jfr. NG. IV, 1 106.]

Skogsrud 169 Stange, udt. skoks- (ligesom ogsaa de følgende Navne, hvor ikke afvigende Udtale er anmærket).

Skogstad 30 Kvikne. [Paafaldende ældre Skriftformer vække Tvivl; Navnet ikke længere i Brug, se NG. III 428,]

Skogsrud 65 N. Fron.

Skogstad 47 N. Land.

Skogstad 3 Vang V.

Skogstad 122 Norderhov (1338, DN. III 172, skr. a Skostaf og derfor mulig af anden Oprindelse; 1520 og 1557 Skostad).

Skogstad 54 Bamle, udt. skakksta

Skogsrod 111 Gjerpen (Skoghsrud RB. 24). udt. skå'kks-.

Anm. Navne som Skogsfjord (Halsaa, Helgø), Skogsø (Halsaa), Skogseid (Fuse) ere vel ialfald meget tvivlsomme, da det ligger nær at forklare dem af Appellativet. — Skogestad 4 Bakke og 10 Sogndal kunde synes at tvde paa en svagt bøiet Form af Mandsnavnet, Sk 6 g i, hvortil dog ellers ikke er fundet noget Spor.

Skolli (M.) findes brugt i det gamle Sprog som Navn paa Ræven (som et Slags Kjæle- eller Udnavn), og, formodentlig derefter, som Tilnavn til Mænd. De følgende Stedsnavne ere dog saa talrige, at Forklaring af disse Betydninger ikke rigtigt tilfredsstiller, og det Spørgsmaal reiser sig, om Ordet ikke har været brugt som virkeligt Navn. [Stedsnavnene forklares NG. I 150, II 145 af Skolli som Tilnavn.]

Skollerud 151 Eidsberg, udt. skølle-.

Skollerød 86 Onsø (Skollurud RB. 515), udt. ligesaa.

Skollerud 114 Bærum, udt. ligesaa.

Skollerud 8 Aadalen, udt. ligesaa.

Skolierud 56,39 Nes Hl.

Skolierød 31 Sem, udt. skalle-.

Skoiland 62 Øislebø, udt. skaddän.

Skolievold 38 Vanse, udt. skållvåll.

Skollagarör, Gaard i Kaupanger i Sogn, anf. 1362, DN. II 296.Skopti — Skorri.

Skopti (M.) er gammelt Navn (tidligst Landn. 222 om en Mand paa Møre, Fader til en af Landnamsmændene), ikke meget brugt nede i Middelalderen og nu forlængst uddød. [Jfr. NG. III 229.]

Skotterud 55 Eidsberg (Skoptærudh 1381, DN. VI 351).

Skoftærud, anf. RB. 507 under Skjeberg Kirke, jfr. DN. IX 273. [DN. II 120. Gaaet ind under Hafslund. NG. I 255.]

Skofteby 36 Varteig.

Skoftestad 8 Aas, udt. skå'ffsta.

Skofset 153 Eidsvold (Skoptasætr RB. 429), udt. sJca ff sett.

Skottebøl 122 Aal (Skofftebøll 1593), alm. skr. SJcattebøl.

Skoffterødt i Bøken, anf. 1578; vel den Gaard, der RB. 110 s. findes skr. dels Skopparud, dels Skoptarud.

Skoftedalen 63,3 Laardal.

Skofteland 11 N. Undal, udt. skapte-,

Skofteland 61 S. Undal (Skopte- 1543, DN. VII 808), udt. ligesaa.

Skoptavik i S. Undal (Spangereid Sogn), anf. 1436 og 1535 (DN. VII 404 og 764).

Anm. Der findes adskillige andre med Skotte- begyndende Gaardnavne, men ved intet af dem kan Oprindelse af Skopti godtgjøres, og flere af dem ere bevislig eller sandsynlig af anden Oprindelse. Skattébøl i Rakkestad skrives saaledes RB. 158 og 163 Skotabøle; Skotterud paa Eidskogen i RB. 462 Skottorud og Skottarud; Skottestad i Hammerø (udt. skattsta) skrives 1520 Skottelstedt (af s k u t i 11, brugt som Mandstilnavn ?). Det maa ogsaa bemærkes, at der findes Spor til et Elvenavn Skot-,

Skorri (M.) findes paa Island i Landnamstiden (Landn. 58); for-øvrigt oftere som Mandsnavn i Borgesyssel i den senere Middelalder (RB. 156, 167. DN. I 190. IV 229. V 301. XII 214). Forekommer i Danmark. Er i Sammensætning tildels vanskeligt at skille fra Elvenavnene S korga og Skurva samt Appellativet s kçr. Et Mandsnavn Sk aa re anføres i Eidsberg 1514 (NRJ. I 25); er det dette?

Skaarud 12 Askim (Skorrorud RB. 142).

Skaarød 17 Glemminge (Skaarerudt 1604). Tvivlsomt; kunde tænkes at have sit Navn efter Gaarden Skaare i Onsø.

[Skaarud 128 Jevnaker (Skarrudt 1592), udt. skårü, skøru. Tvivlsomt. Se Ldsbl. 388.]

[Skaarud 199 Gran (Schoffuerud 1616), udt. skørü. Tvivlsomt.]

Skurtveit 7 Herlø (Skorretuedt 1611), ud. skørr-.

Anm. Skarrarud RB. 426 (under Hovin Kirke paa Romerike) kunde maaske være Skrivfeil for Skorrarud. [Jfr. under Sk ar 5 i.]

Skropi (M.) findes som Mandsnavn en enkelt Gang (RB. 61, Vestfold). Deraf aabenbart:

Skraaperod 81 Spydeberg (Skroparud RB. 140, 141), alm. skr.

Skr aber ød.

Skroparud, anf. RB. 511 under UUerø Kirke, Skjeberg.

Skroparud i Aker, anf. RB. 297.

Jfr. i Skraapsgarde i Veø By (1438, DN. X 128).

[A n m. Mulig hertil ogsaa Skraarud 198 Eidsvold (Skrorud 1593) og nogle andre Stedsnavne paa Skraa-. NG. II 386.]

Sküli (M.) forekommer meget tidlig (Landn. 237, Søn af en Landnamsmand). Bruges endnu i den vestlige Del af Kristiansand Stift.

Skuleberg 11 Spydeberg (Skulabærg 1342, DN. I 222, jfr. IV 720), udt. skulbdér.

Skulerud 168 Aker (Skularud RB. 261), udt. skulrü.

Skulerud 137 Høland, udt skule-,

[Skulerud 27 Sørum. NG. II 250.]

Skulerud 94 Skedsmo, udt. skulü.

Skulerud 68 Vinger (Skulerudt 1578), udt. skurrü.

Skulstad 13 Grue (a Skulastadom RB 458), udt sku lst a.

Skulstad, Ødegaard under Øvre Frøisen, 74, 1 0. Gausdal, udt. skulsta, alm. skr. Skur stad.

Skulhus 81 Biri, udt. skuluss.

Skulerud 32 og 208 0. Toten, udt. sku'lu.

Skulestad 58 Voss (i Skulastadom BK. 74a, 75 b), udt. skule-.

Anm. Af anden Oprindelse — forresten ukjendt — er Skulle-stad 81 Sandsvær, der skrives i Skullastaudum 1360, DN. V 182. Herhen høre maaske ogsaa Skulstad 70 Haus og 80 Skodje, begge udt. skutt-, men de kunne nok komme af Sküli, da begge Gaardene ligge i Bygder, hvor l ikke bruges. Gaarden i Haus har været skr. Skutlestad og den i Skodje Skylstad, men disse Former ere af sen Oprindelse og aabenbart urigtige.

Skumr (M.) findes oftere paa Island allerede ved 1000. Fra Norge kun bemærket 2 Exempler (trondhjemske, AB. 22 og DN. IV 151).

Skumsrud 73 Biri (Skwmsrud 1386, DN. I 368, jfr. II 549. I 612), udt. skomms-,

Skomsnes 73 Fitje. Skal nu kaldes nése.

Skomstveit, Ødegaard under Østre Tveit 108 Fuse.

Skomsøen 40 Edø, udt. skomms-,

Skomsvold 20 Fosnes, udt. skomms-.

Anm. Der synes at have været et Elvenavn Skuma. I Vardal findes nemlig en Sø Skumsjøen, ved hvis Bredder ligge Gaarde af Navn Skumlien og Skumsrud (det sidste afSkumr — Smiör.

227

S k u m i r, et ældre, af Elvenavnet afledet Navn paa Søen ?). Mulig kunde af Skumr komme Skonsvik, Ødegaard under Bolstad 65 Ævanger, og Skonseng 42 Tjøtta og 50 Mo Ndl. (udt. efter Opgave det første skanns- og det sidste skönns-).

Skuta (M.) forekommer som Mandsnavn paa Island allerede i 10de Aarh. (Vi'ga-Sküta). Af de følgende Navne kunne nok enkelte være at forklare enten af sküti (udoverheldende Berg) eller af süta (Skude); af det sidste kommer vel snarest Skudenes paa Karmøen, aldeles urigtigt skr. Skudesnes (Skutones 1418, DN. IV 583, udt. skuddnes).

Skuderød nævnt 1723 som Plads under Svennebv 59 Spydeberg.

Skuterud 71 Aas (Skuturud RB. 135).

Skuterud 53 Frogn (Skudæruth e. 1470, DN. X 186).

Skustad 34, 3 Asker, udt. skussta.

Skuterud 68 Modum.

Skustad 180 Lier (i Skutastadum RB. 101. Skutustad RB. 274), udt. skiissta.

Skutogerde (DN. IV 669), det gamle Navn paa Finnø Præstegaard.

Skuset 66 Norddalen (Skursetter 1603, Skusetter 1616), udt. sku set.

[Skyrgunna (Kv.). I RB. 122 anføres under Hobøl K. Gaarden

Skyrguiiiiurudh, som ser ud til at være kaldet efter en Kvinde, som har havt det i Fortiden ikke ualmindelige Navn Gunna, øget tilnavnsvis med skyr n., Surmelk («Surmelks-Gunna»). Maa være det Siølkundrød, der 1723 anføres som Plads under Nygaard No. 98 Hobøl. NG. I 394.]

Skæringr (M.) lindes meget tidlig paa Island (Landn. 278 og 313, — paa det ene Sted Bedstefader til en Landnamsmand, paa det andet Søn af en saadan). Norske Exempler fra senere Tid Fornm. s. IX 39, DN. III 140, 269. Heraf mulig:

Skjæringstad 21 Bø Ndl.

Anm. Skjerdinqstad i Melhus udt. sjofling- og har oprindelig hedet Skeröingssteöja, se Hkr. 183, DN. II 17.

Smiör (M.) har været et udbredt Navn i Norge fra gammel Tid (tidligste Exempel fra c. 900, Landn. 175). Findes endnu ved 1600 brugt i Jarlsbergegnen; nu ganske aflagt. Ved enkelte af de følgende Tilfælde er Sammensætning med Appellativet smiör (Smed) tænkelig.

Sinidstadir i Trøgstad, anf. 1477 i DN. XII 214.228

SmiÖr.

Sinedshaug 142 Rakkestad (a Smidsaughum 1347, DN. II 234), udt. smessau.

Smidstod eller Sinidstad i Skiptvet, anf. RB. 173, 174 (gaaet ind

under Præstegaarden). Smedsrød 118 ld (Smæizsrudh 1424, DN. III 486), udt. smestré. Smedsred 45 Vestby (Smidzrudh 1440, DN. VIII 334). [Smedsrud 123, 3 Kraakstad. Maaske gammelt Navn her. NG. II 45.]

Smidsgardr, Bygaard i Oslo, DN. V 60 (1321) og oftere. Smedstad 32 Aker. Smedsberg 3 Fet. Smedsrud 28,4 Fet.

Smedstad 96 Fet (i Smidzstodum RB. 405).

Smedsrud 34 Sørum (Smiözruö 1312, DN. I 118, jfr. RB. 410).

Smedstad 14 Gjerdrum (Smizstadher, a Smidastadhum RB. 416),

udt. smcéssta. Smeds-Rødding 184 Nes R. (Part af Bodeling). Smedstad 54 og 208 Eidsvold (i Smizstadum RB. 411). Smedstad 381 Ringsaker (i Smædestadom 1450, DN. II 591), udt. smcesta.

Smedstad 54, 2 Stange. [Her udentvivl nyere Navn eller Op-

kaldelsesnavn NG. III 155.] Smedstad 41 Faaberg (a Smædhastadhum 1438, DN. I 555;

Smedestader 1462, DN. II 632), udt. smæsta. Smedsrud 148 Faaberg.

i Smidsberghom i Snertingdalen i Biri, anf. 1405, DN. VII 346. Smedsrud 157, 2 0. Toten. Smedshammer 28 Gran.

Smedsrud 217 og 241 Gran, begge udt. smæ'ssrü. Smedsrud 61 N. Land, 22, 1 S. Aurdal, begge udt. smé'ss-.

72, 2 Hole. Smedsbøle 107 Norderhov, udt. smé'ss-. Smedsrud 98,2 Modum. 11,6 0. Eker. Smedsrød 32 Sem (Smidzrud RB. 62).

Smedsrød 3 Nøtterø (Smidzrud RB. 195, 247, jfr. DN. II 255,

V 351), udt. smøssrø. Smedstad 10, 1 Tjømø (nyere Navn?). Smedsvaalen 11 Saude, udt. smess-, Smedsrud 25, 8 Hitterdal, udt. smce'ss-. Smedsland 26 Bjelland. 1 S. Undal.

Smedsvik 62 Skjold (Smidzuik 1322, DN. II 127, jfr. V 260x);

nu ei længere brugt. Smedsdal 72 Alversund; alm. nu kaldet Dalen. Smedstad 3 Øksendalen, udt. smekta. af Smidastadom, anf. AB. 63 i Rissen. Smistad 32 Leinstranden, udt. smVss-, [Jfr. NG. XIV 332.] Smedseng 138 Vefsen.

1 Paa begge Steder feilagtigt trykt Sun- istf. Smi-,Smiör — Soli.

Anm. Man maa ikke med disse Navne forvexle de, der komme af smiöja (Smedje), f. Ex. Smiset 38 Stangvik (Smidie-setter OE.), udt. snu-, og Smevik 45 Borge Ndl. (Smidiowik AB. 97).

Snara (M.) forekommer ret ofte som Mandsnavn i Norge i Middelalderen (ikke paa Island); findes i Formen Snare paa Jæderen 1519 (NRJ. II 297) og i samme Form endnu i Hardanger og paa Voss. Det förste af de efterfølgende Stedsnavne kunde mulig forklares af Snar, Samling af Buske.

Snarud 316 Vang Hd., udt. snä'rü.

Snarset 12 Bo Ndl., udt. snar-.

Snerir, Snærir (M.) findes oftere som Mandsnavn i Telemarken og Sætersdalen i DN. (I 724. IX 377. X 254. XI 193. XII 170. XIII 96. 101); forekommer ogsaa paa Island (Sturl. s. I 5, fra Ilte Aarh.; II 306). Endnu brugt i Sætersdalen [Snære).

Snedzrud, 1723 nævnt som PI. under Huseby 94 Eidsberg.

Snesrud 88 Aremark (Snæidzrud RB. 153), udt. sne'srü.

Snæresrud, anf. RB. 447 under Fet Kirke.

Sneisrud 71 Eidsvold (Snedtzrudt St.; Sneyssrudt 1520).

Snesbøl 12 Eidskogen (Snæresbøle RB. 461; Snædingsbole RB. 241).

Snærsrud 211 Sigdal (Snerißrudt St.), udt. sncersrü.

Snørsvall 113 Brunlanes (i Snoreswollum 1445, DN. IX 274), udt. snørrs-.

Anm. Hid hører mulig ogsaa Snorsrud 77 Gol, hvor Navnet nu ikke længere bruges, og Rigtigheden af dets Form altsaa ikke kan kontrolleres gjennem Udtalen, og Snorsrud, der anføres fra ældre Jordebøger i Norderhov 1723, men da ikke længere kjendtes.

Soli (M.) synes at forekomme som Mandsnavn i RB. 544 (Sola i Dativform, Enningdalen), DN. X 185 (Solason 1470, Numedal), V 602 (Soole 1460, Lier), V 559 (Solæssun 1451, Numedal). Det bestyrkes noget ved de følgende Stedsnavne, der se ud til at være sammensatte med et saalydende Mandsnavn, og Tilfældene ere for mange, til at de med Rimelighed kunne bortforklares som slet skrevne Former af Sçrli (ofte skr. Solli) eller Sol vi. Det nedenfor anførte Exempel fra Aremark leder Tanken hen paa, at det mulig kunde være en Sideform af Svali (skr. Suole i DN. I 506, 1425). Fra Danmark haves et Mandsnavn Suli. Det bor bemærkes, at der findes en Elv Sola, ved Solbu i Orkedalen; er dette Navn gammelt, kunde230

vel ialfald det nedennævnte Soldal i Vikør forklares deraf. — Ved de følgende Navne kunde nok ogsaa tænkes

paa Kvindenavnet Solveig, der Andes i Formerne Solaug, Soolog, Solog (AB. 58, DN. VII 357, XII 145); men disse Former ere vel for unge til at kunne komme i Betragtning her. [Om Solveig jfr. NG. II 187, 272.]

Solerud 123 Aremark (Svalurud 1376, DN. V 217 og 1442, DN. IX 264; Swalarudh 1434, DN. X 123; skreves Sualerud endnu 1604), udt. sölerü.

Solstad 33 Asker (i Solastadum RB. 112, 281), udt. so lst a.

[Sollien 137 Stange (Solaliid RB. 243). Usikkert, om hertil. NG. III 165.]

Solstad 103 Lier (Solestadt 1467, DN. X 182), udt. sö'lsta.

Soland 73 Flekkefjord. 25 Jelse (begge skr. saaledes allerede i 16de Aarh.).

Soldal 47 Vikør (Soladalir 1314, DN. XII 38 og oftere), udt. sol-.

Solstad 23 Borseskognen (af Solastadom AB. 56), udt. sol-.

Soolstader i N. Stjørdalen, anf. AB. 36, 37.

Solstad 15 Bind alen, udt. sol-.

Sol vor (Kv.) gammelt Navn (Landn. 300, fra Bergens Stift), i Norge i senere Tid kun paavisligt i enkelt Tilfælde (DN. III 154).

Soluaragardr, Bygaard i Nidaros. RB. 49.

Söni (M.) forekommer nogle Gange i Norge (tidligst i Slutningen af Ilte Aarh., Fornm. s. VII 35). Ogsaa i Formen Süni (begge Former om samme Mand, DN. III 572 og I 611). I den første Form fremdeles brugt i Nedenes og i Mandalsegnen. Der Andes et Elvenavn Sona (Enstavelsestoiie; saa heder en Tverelv til Stjørdalselven).

Sonerud 5 Hole.

Sonstad 15 Aasen (af Sonastadom AB. 30), udt. so'n-,

Söti (M.) forekommer som Navn paa en af Islands Landnamsmænd; ellers enkelt Gang i EB. 379 (Viken). I Danmark forekommer det oftere, allerede paa Runestene (Suti). Ved enkelte Gaardnavne kan man søge Forklaring i Elvenavnet Sota (jfr. Sota, st. & 1., Bielve til Ostra i Skiaaker).

Soterud-Odegaarden i Ømark, Smaalenene (ved Otteid).

Sotstad 154 0. Toten (a Sotastadum 1327, DN. VI 147).

Soterud 35, 2 Hole.

Sotarud paa Eker, anf. DN. V 383, VIII 846 o. fl. St.

Soterud 28, 2 Bo Tel.Söti — Ståli.

231

Sodefed 82 Oddernes.

Sodeland 38 Holme (Sotaland 1418, DN. VI 430).

Sotberg 63 Beitstaden (Sottebergh NRJ. II 230), udt. söttbärr.

Sotnes 61 Skjervø, udt. so't-. Vel meget tvivlsomt.

Anm. Saattvet 68 og 123 Sandsvær, udt. såttvett, skrives vel i BB. 4 Sotafjuæit, men ellers Sata-(DN. III 575, X 176, 132; begge Former VIII 285); og det sidste er vel efter Udtalen det rette. — Sotaaen og Sotnalcken 92 og 91 Bolso maa være af et Elvenavn, som ikke har noget at gjöre med Mandsnavnet. Ogsaa Sotebotnen, Sæterdal i Vikor, kommer vel af et Elvenavn.

[Spjötr eller Spjöti (M.). Af et saadant Mandsnavn er maaske følgende Gaardnavn at forklare. Spiutr forekommer som Mandsnavn paa en Runesten fra Södermanland, og Mandsnavnet Spioti brugtes i 17de Aarh. i Dalarne.

Spestad 137 Eidsberg, udt. spessta eller spe sta. NG. I 148, 398.]

Spçrr (M.) kunde nok, ligesom saa mange andre oprindelige Fuglenavne, formodes at have været Mandsnavn, men det eneste Spor til dets Brug er Sporson i DN. II 134 (1325, Valdres). Er Formodningen rigtig, kunde heraf forklares:

Sperstad 21 Skiptvet (Sperestad 1640), udt. spté'rsta. Herved er dog at mærke, at i RB. 174 skrives Spærristob.

Sperstad 43-Skiaaker (i Spæirristaudum 1336, DN. III 166), udt. spcérrsta 1.

Spærsrud 64 0. Toten, udt. spælsü.

Sparstad 61 Vang V. (Sparrestad St. St.), udt. sparsta.

Sperstad 32 Rødø, udt. spcfSrsta.

Ståli (M.) ikke sjelden brugt i Norge i Middelalderen, dog ikke paa visligt før 14de Aarh. (DN. II 297, I 363, V 421. 426. 614, XII 173, XIII 825); endnu paa flere Steder. [Jfr. NG. II 160.]

Stalainyri, anf. RB. 132 under Vestby Kirke.

Staalerød 47 Andebu (Stalærud RB. 262).

Stalarud, anf. RB. 51 under Tjølling Kirke, mulig identisk med den foregaaende.

Staalerød 34, 4 Gjerstad.

Staalstol 60 Lyngdal, udt. ståli-.

Anm. Staalaåker 54 Tjølling horer maaske ogsaa hid, uagtet det 1547, DN. VIII 837, skr. Stardaach og i St. Starkager; disse ældre Skriftformer kunde lede Tanken paa Sammen-

1 [Jfr. NG. IV, 1 241 (S. Bugge).]232

sætning med StarkaSr; men den nuværende Udtale stål-synes vanskelig at forklare under denne Forudsætning. [Jfr. NG. II 160.]

Starkaör (M.) findes som Mandsnavn i historisk Tid alene paa Island (allerede i 10de Aarh., Landn. 285).

Stærkeby 125 Modum (a Starkadebøe DN. XI 21, Brev fra 1328 i Afskrift fra 17de Aarh.).

Stefan (M.) var almindeligt Mandsnavn i Norge i Middelalderen \

Steffarud 46 Høland.

Stefferud 24 Fering (Stæppansrudh RB. 432; Steffanrud 1520, DN. II 784).

Steffensrud 61 V. Toten, udt. stdffam%srü.

Steinarr (M.) temmelig alm.; allerede forekommende i 10de Aarh. (Landn. 73); adskillig brugt endnu. Enkelte af de under Steinn opførte Stedsnavne kunne høre hid.

Stensrud 47, 5 Skiptvet (Stæinarsrud RB. 174), udt. stæ'nnsrü.

Stenersrød 74, 12 ld (Stennersrød OC.), udt. sten&rrsé.

Stcnsrød 25 Aas (Steinersrud 1330, DN. I 172, jfr. II 295, XIII 14 og RB. 135).

Steinersby 104 Høland (DN. XIII 125), udt. stnneérs-,

[Steinersløkken 9, 3 Dovre.]

Steinarsrud 86, 13 Saude Tel.

Steinbjørn (M.) forekommer af og til som Mandsnavn (allerede tidlig, Landn. 69 og 238); endnu ved Mandal.

Steinbiornargardr, Bygaard i Oslo, DN. III 49 (e. 1300) og oftere.

Stenbjørnrød 61 Borre (Stæinbiornarud RB. 64), udt. stémmjørø.

Steinbiarnagardr, Bygaard i Tønsberg, DN. XI 25 (1334) og oftere.

Steinfinnr (M.) ret alm. Mandsnavn i Middelalderen (allerede om en Landnamsmand paa Island, Landn. 280, fundet i Gudbrandsdalen endnu ved 1520, paa Karmøen 1610).

Steinfinsbø 187 Vaage.

Steinfinsgardr, Bygaard i Bergen, DN. II 529 (1431).

1 [Skrives ogsaa Steffaii, Stepan, Stepfan (S. Bugge).]Steingarör — Steinn.

Steingarör (M.) findes nogle faa Gange i Middelalderen (DN. I 123, II 110, RB. 236, 255). Heraf maa det være en Mulighed at forklare:

Stengelsrud 142 Sandsvær, udt. stténgelsru.

Steingrimr (M.) gammelt Navn (Landn. 159), meget brugt i Middelalderen og endnu i Hallingdal og Buskerud Fogderi.

Steingrimsrud 86 Asker.

Steingrimsteigen 110 Ulvik (maaske af nyere Oprindelse).

Steini (M.) findes ikke sjelden, paa Island saa tidlig som Ilte Aarh. (Landn. 284). Nogle af Stedsnavnene under Steinn kunne komme heraf; desuden kan det være meget vanskeligt at afgjøre, om et Stedsnavn er sammensat med dette Mandsnavn eller med steina-, Genitiv Flertal af steinn, en Sten. Der opføres her nogle Navne, som kunne komme af Mandsnavnet, uden at dette kan siges med Sikkerhed om et eneste af dem. [Jfr. NG. I 294.]

[Steinby 71 Rødenes (Steneby 1626) NG. I 174.]

Steirød 100 ld (a Steinarrjoöre 1387, DN. II 388, — vistnok Feil for Steinarjoöre), udt. stei'ré, alm. skr. Stegerød.

[Steinberg 205 Ringsaker. En Part af Berg 203—204 med særskilt Navn efter en Eier Steini (a Stæinabergi DN. III 132, 1323). NG. III 21, hvor de andre Steder, der Navnet forekommer i DN., nævnes.]

[Stenberg 9. 10 Romedal (a Steinabiorghom DN. X 57, 1363, jfr. DN. III 510, X 151. Har været Part af en større Gaard Berg. NG. III 128 f.]

Steinerud 80 S. Odalen (Stæinarudh RB. 468).

Steinerud 54, 22 Grue. 10, 4 Jevnaker.

af Steinasætre i Surendalen, anf. AB. 67, men sammesteds 68 skr. i Steinsætrom.

Steinn (M.) alm. Mandsnavn fra gammel Tid til ned mod Nutiden. Jfr. Steinarr og Steini; ogsaa andre med Stein-begyndende Personnavne, særlig Steinrçör og Steinulfr, kunde tildels ligge til Grund for de herunder opførte Steds-navne. Det er selvfølgelig ofte vanskeligt i Sammensætning at skille Mandsnavnet fra Appellativet steinn. Hvor Genitivformen Steins- er brugt, er der Sandsynlighed for Mandsnavnet. Genitiv vilde, dog ogsaa indtræde, naar Navnet var givet efter en enkelt iøjnefaldende Sten, eller efter et Fjeld af Navn Steinen, eller efter en Gaard Stein. Ved mange af de234

Øyjulfr — Øysteinn.

opregnede Navne bliver det ganske usikkert, om Forklaringen af Mandsnavn er rigtig.

[Steinsrud 3,4 Trøgstad. NG. I 2.] Steinsrud 24. 2 Trøgstad.

Stenbol 94 Askim (Steinsbole RB. 299; Sthiennbøll 1593), udt. stæ'mmbøl.

Stensrud 189 Rakkestad. 24 Eidsberg. [Jfr. NG. I 117.] Stensrod 10, 2 Berg Sml.

Stenrød 49 Tune (Stæinsrud RB. 497; Stennrudt St.). [Jfr. NG. I 294.]

Stensrod 52 Raade, udt. stænnsré.

Stensrød 13 Vaaler Sml. (Stæinsrud RB. 481), udt. sténns-. Stenbøl 106 Hobøl (Steinsbole RB. 126; Steenbøll 1520), udt.

stæmm-, Stensrud 92 Aas.

Stensrud 173 Aker (Steinsrud RB. 213). Stensrud 56, 2 Urskog. 65, 4 Sorum. Stensrud 86 Skedsmo (Steinsrudh RB. 406). [Steinsætr RB. 412 under Nittedals K. NG. II 293.] Stensby 95 Ullensaker.

Steinsætr i Ullensaker, anf. RB. 434 og DN. II 316. Stensliol 209 Eidsvold. [Jfr. NG. I 387.] Stensby 220 Eidsvold.

Stensgaard 27,2 Nannestad (i Steinsgarde RB. 430). [I RB. under Eidsvold K. NG. II 390, hvor det opføres som forsvundet Navn.] Stenset 130 Nannestad (af Steinsætre RB. 420). Steinsrud 161 Ringsaker.

Steinseng 196 og 425 Ringsaker. [Jfr. NG. III 19. 38.] Steinsrud 4 Nes Hd. [Underbrug, ikke i NG. III 483] Stensaasen 250 Løiten (1578). [Snarest efter den nærliggende isolerede Høide, nu kaldet Stensaaskampen, men engang formodentlig «.Steinen*. NG. III 123.] Steinsbøl 57 Brandval. Steinsrud 7 Grue (Stens- 1557, 1578, 1593). Steinsbøl 23 Hof Sol.; kaldes nu Galterud. Steinsrud 183, 2 Vaage. Steinseng 100 N. Fron; kaldes nu Engum. [Steinsaaker 106, 1 Øier.] Steinsli 129 0. Toten.

Steinsrud 196 Gran. 12 S. Land. 37, 3 N. Land. Steinseng 126 N. Land.

Steinsrud 68 S. Aurdal. 157, 1 Norderhov. 38 Gol. Steinset 163 Sigdal. Steinsrud 183 Sigdal. 137 Modum. Steinsliorne 110. Eker (Part af Horne). Steinset 88 0. Eker. 42 N. Eker.

Steinsrud, Steinsholt 67. 68 Stokke (den sidste Gaard skr. Stæinsholt 1379, DN. IX 274).Steinn.

235

Steinsholt 73 Sandeherred (Steinsholt RB. 57, 189).

Steinsnes 5 Tjølling.

Steinsholt 3 Brunlanes. 16 Hedrum.

Steinsvold 59 Hedrum (i Stæinsvallum RB. 50).

Steinsholt 74 Lardal.

Stensland 47 Drangedal (DN. II 596).

Steinsrød 112,4 Gjerpen.

Steinsaasen 113,7 Gjerpen.

Steinsrød 16 Solum.

Stenstad 56 Hollen (i Steinstadhum RB. 15), udt. stænnsta. Steinsrud 9, 5 Lunde. 82, 6 Saude. 27, 2 Hitterdal. Steinsbøle 119,5 Tinn.

Steinsrud 121,8 Tinn. 27,3 Hovin. 7,1 Gransherred.

Steinsland 16, 3 Nissedal.

Stensøen 17, 15 Dybvaag.

Steinsøen 42, 1 Høvaag.

Steinsland 22 Birkenes.

Steinsvand 70 Birkenes.

Steinsland 34 Hornnes. 48 Valle. 64 Øvrebø.

Steinsland 104 S. Undal.

Steinsvold 17 Vanse.

Steinsland 40 Lyngdal, udt. stei'nt-.

Steinsland 53 Hægebostad.

Steintland 82 Kvinesdal (Stenns- 1594).

Steinsland 12 Sogndal Stv. 64 Bjerkreim. 6 Time.

Steinsoen 8 Hetland.

Steinsland 8 Rennesø.

Steinsnes 23 Skaare.

Steinsviken 37 Tysvær.

Steinsland 3 Vikedal. 55 Hjelmeland. 11 Sand (det sidste skr.

Steinsland 1305, DN. II 66, jfr. 113). Steinsland 56 Fjelberg.

Stensland nævnt 1668 og 1723 som Ødegaard under Indre Haa-

vik 9 Finnaas. Steinsbø 93 Finnaas. Steinsvaag 124 Finnaas.

Steinsland 110 Os (Steinsland 1329, DN. II 145, jfr. XII 128, 160). Stensvik 39 Fane.

Steinsland 26 Sund. 84 Hosanger (det sidste skr. Stæinsland

BK. 60 b). Steiusøen 59 Sulen. Steinsæter 118 Y. Holmedal. Steinsæter 2 Bremanger. Steinsaaker 5 Breim. 57 Indviken. Steinsvik 19 Rerø Sdm. 131 Volden. Steinset 47 Skodje.

Steinsvold 16 Eresfjord og Vistdalen. (Ligger under Goksøret,

altsaa mulig af Fjeldnavn Steinn). Stensviken 47 Kvernes.236

Steinn — Steinvor.

Steinsoen 61 Edø. Steinsdalen 28 Ørlandet.

Steinshaugen 43 Orkedalen. [Har snarere sit. Navn efter en

Fjeldkol, jfr. NG. XIV 130.] Steinsøy i Orkedalen, anf. AB. 54. [Jfr. NG. XIV 147.] Stensaasen 34 Soknedalen. Stenset 7 Holandet Guld. (Steinsætr AB. 43). Stensaas 56 Melhus. [Jfr. NG. XIV 283.] Steinstad 149 Inderoen. (Stenestadh NRJ. II 227). Stenseng 43 Skei.

Steinsvik 27 Kolvereid; kaldes nu Rotviken. Steinsland 9 Rødø. Steinsvær 16 Bodø. Stensoen 101 Bodø.

Steinsland 55 Steigen (skr. saa AB. 94). Steinsosen 25 Hammerø. Steinsvik 82 Lødingen.

Steinsland 12 Trondenes (a Steinslandhom DN. VI 227, jfr. 320, 321, 345).

Steinrçör (M.) gammelt Navn (Søn af en Landnamsmand fra Haalogaland, Landn. 211); temmelig ofte i Middelalderen; endnu brugt paa Bergenskanten i 16de Aarh. (NRJ. II 492, 502). Jfr. Steinn.

Stens-Bodding 183 Nes R. (i Steinrodzbodungum RB. 257, 477, 478), udt. stæ'nns-.

Steinulfr (M.) meget alm. Mandsnavn fra gammel Tid (Landnamsmænd af dette Navn Landn. 74, 126); endnu

brugt i Norge.

Steinulfsrud RB. 87, 92 (har antagelig ligget paa Eker).

Steinunnr (Kv.) meget alm. paa Island, hvor det allerede forekommer om en Landnamskvinde (Landn. 319); kan neppe paavises brugt i Norge.

Stenumgaard 159 Ringebu, udt. stenömgal. [Rimeligvis Stein-unnargarör. NG. IV, 1 155.]

Steinvpr (Kv.) oftere baade i Norge og paa Island, fremdeles meget brugt i Norge.

Stønnerud 50 Spydeberg (Stennerødt 1600). Stonnerud 17 Kraakstad (Steinororud RB. 118; Stiennerudt 1578).Steppi — Stufr.

Steppi (M.) kunde nok forudsættes at have været brugt som Mandsnavn efter det følgende Gaardnavn; kunde være Kjæle-form enten af Steinbjçrn eller af Stefan. [Jfr. NG.

II 426]

Stepperud 25 V. Toten (skr. saa 1592).

Stigandr, Stigandi (M.). Kan nu kun paavises brugt som Mandsnavn i Norge fra 14de Aarh. af (ældste Exempel DN. II 388, 1387), men maa vel være meget ældre. Den første af de to Former den almindelige (eneste Undtagelse Stygende 1521 i Sætersdalen, DN. X 254). Endnu brugt i Formen Stian.

Steganstad 117 Kraakstad (i Stigandzstadum RB. 116), udt.

sté 'gannsta.

Stigr (M.) forekommer ikke sjelden i Norge fra ca. 1300, men kan ikke paavises i ældre Tid. Mulig indkommet fra Danmark, hvor det var almindeligt i Middelalderen. Heraf vel:

Stigsrud 90 Hole. 109 Norderhov. 57 Brunlanes.

Störölfr (M). Forekommer, men sjelden, i Norge (DN. IX 170) og paa Island i Landnamstiden (Landn. 213, 282). Almindelig i Norge er derimod Stölfr (og det deraf ændrede Stöfr), vistnok sammendraget Form af Störölfr, ligesom tölfr af I>örölfr.

Storolfsrud, anf. RB. 145 under Trøgstad Kirke.

Stolvstad 229 Ringsaker, udt. stålvsta eller stalsta, alm. skr. Stolpestad.

Storaasli 57 Mo Tel. (Storißlid 1585; Storaltzlij 1602; Stoordis-lidh 1550, DN. X 790), udt. ståråsU.

Stüfr (M.) findes i Middelalderen et Par Gange i Viken (RB. 338, 525); ellers kun kjendt fra Islændingen Stuv Skald den blinde i Ilte Aarh. (Fornm. s. VI 389). De følgende Steds-navne give Grund til at tro, at det engang har været noksaa udbredt i Norge. Nogle af Stedsnavnene tyde paa en svagt bøiet Form Stüfi, hvortil ogsaa Stufuason i DN. XI 48 henviser. I adskillige Tilfælde kan det i Sammensætning forvexles med Styrr. [Jfr. NG. IV, 1 109.]

Stusrud 124, 5 Aremark (Stupsrud RB. 153), udt. stussrü.

i Stufuastodum, anf. RB. 507 under Skjeberg Kirke.

[Stusrud 138 Høland (Stursrud 1617; Studtzrud 1593). Jfr. NG. II 202.]238

Sttifr — Styrr.

Stusnes 74 Lom (Studtz- St.), udt. stu s-. [Første Led kunde

ogsaa være Fællesordet s tuf r m., Stubbe. NG. IV, 1 58.] Stufstad 108 Gran (a Stufstodum 1393, DN. I 395, jfr. V 356), udt. stüffsta.

Stufsrud 179, 7 0. Eker (i Matrikelen efter feilagtig Underretning

skr. Stuverud). Stustad 145, 3 Lier (Stubstad 1617), udt. stussta. Stuvestad 48 Flesberg (Stuffue- 1600). Stufsrød 106 Botne, udt. stø'/fsrü.

Stubsrød nævnes i ældre Jordebøger som Ødegaard under V.

Hotvet 33 Andebu; Navnet kjendes endnu og udtales stø'ffsrø. Stuystad 22 Øvrebø (Stubstad 1601 og senere), udt. stup-. Noget tvivlsomt, da ogsaa sty'p- og stjup- er opgivet som Udtale.

Stusa 26 Halsaa, udt. stussøi. Stusvig 44 Holme, udt. stu s-.

Stypstad 62 Holme (Stubstadt 1601), udt. stypp-, Tvivlsomt. Stusvig 168 S. Undal, udt. stu s-. Stusvik 125 Tysnes, udt. stü'ss-. Stusdal 41 Hosanger, udt. stuss-. Støvset 48 Skodje (Stoffueßeter OE.), udt. stø ff-. Støvset 32 Skjerstad (Stuffuesetter 1520; Stoffsetter 1610), udt. stø"v-,

Styrkårr (M.) var almindeligt Navn i Norge i Fortiden; den tidligst nævnte Mand af dette Navn vel Styrkärr af Gimsum i 10de Aarh., Einar Tambarskjelves Farfader. Fremdeles meget brugt.

Styrkestad 103 Aal, udt. styrke-.

Storkenes 7 Sørfolden (Styrckis- 1610), udt. strøhsnes.

Styrlaugr (M.) meget brugt Mandsnavn i Norge i den senere Middelalder, mest i Formerne Styllaugr og Stillaugr. Endnu brugt, skrevet Stillaug og Stilluf.

Stillesby 18 Rødenes (Stillaugsbor, Styllaugsrud RB. 151), udt. støllesby.

Stillingsrud 59 Bo Tel. Kaldes nu blot Rui (d. e. Ruöit). [? Styrmir. Se NG. III 133.]

Styrr (M.) var almindeligt Navn i Middelalderen; tidligste Exempel vel Viga-Styrr paa Island i 10de Aarh. Jfr. S tuf r. Styrsrud i Aker, anf. RB. 212.

Størsrud 68 Sørum (Styrsrud RB. 221 og 444), udt. stø'rrs-. Stusrud 86 Ramnes (Styrsrud RB. 79; Studtz- St.), udt. stø'ss-. Stusrød 128 Sem (Styrsrud RB. 198, 199, 205; Studtz- St.), udt. ligesaa.Styrr — Sunnulfr.

239

Styrsvik 81 Nøtterø, udt. stø'ss-.

Storstad 211 Værdalen (Styrstad OE., Størstad 1520), udt. sta r r sta.

Styrseng, Ødegaard under Lyngaas 45 Ramnes, udt. stø'ss-,

Sundri, Sundriör, Sundroöi (M.). Af disse Navne tindes de to første ikke sjelden i Norge i Middelalderen (Sundri tidligst 1338, DN. I 197, men Sundriör neppe før i 15de Aarh); det sidste kan maaske kun paavises paa et enkelt Sted (DN. II 286, 1359). Endnu brugt i Formerne Sundre og Sondre. Heraf formodentlig:

Søndrol 48 Vang V. (Sundro 1520), udt. syndrot.

Søndrol 11 Hol (i Sunderhole 1419, DN. III 465; Swndrol 1483, DN. IV 728), udt.. si'ndröl.

Anm. At 2det Sammensætningsled i begge Tilfælde er höll, kunde vække Formodning om, at Iste Led var sindr (Ham-merslagg), og Betydning: Hob af saadant Slagg (som den dannede sig ved en Smedje). Derimod taler dog den konstante Skrivemaade med u, for det 2det Navns Vedkommende allerede fra Begyndelsen af 15de Aarh.

Sunnelfr (Kv.). Et saalydende Kvindenavn kunde efter den foreliggende ældre Skriftform synes at ligge til Grund for det nedenanførte Gaardnavn.

Sennerud 41 Sørum (Sunnælfuorud RB. 443; Sennalwerrudt St.; Søndellrud 1578; Sendelrud 1593; Sumdellrud 1617), udt. sænnarü.

Anm. Kvindenavnet Sunnilfua i DN. I 279 (1358, Hardanger) er maaske blot slet bogstaveret Form af Sun ni fa.

Sunnleifr (M.). Ellers ukjendt Mandsnavn.

af Sunleifstadhum, anf. RB. 421 under Nannestad Kirke.

Sunnulfr (M.) forekommer ikke sjelden som Mandsnavn i 14de og 15de Aarh., men næsten udelukkende paa Hedemarken. Et enkelt Exempel tindes paa Island i 12te Aarh. (Sturl. I 133). Det henstilles lier som en Mulighed, om man heraf kunde forklare de følgende Gaardnavne, som tildels allerede i 15de Aarh. sees at have været opfattede som sammensatte med sund n., men ved hvilke der efter Gaardenes Beliggenhed i de fleste Tilfælde ikke synes at kunne være Tale om noget «Sund» i Betydning af Overfartssted. Snarere kunde vel en oprindelig Form Sunn- (sydlig, jfr. Sunnbyr) være tænkelig, skjønt paa intet af Stederne er noget tilsvarende med Nord-240

begyndende Gaardnavn at finde. Sunnolf findes i Danmark. Ogsaa paa Kvindenavnet Sunnifa var det vel lier muligt at tænke.

Synstad 34, 1 Lom, udt. synnsta. [Jfr. NG. IV, 1 52.]

Sonset 82 Andebu (Synusetr 1374, DN. XI 57; Synnylfsætr RB. 233, — der feilagtigt henfort til Arendal Sogn).

Sundsaasen 19 Eidanger, udt. sønns-.

Sundset 106 Rennebu (Sundzsætr AB. 51; Swndsetter NRJ. II 166), udt. sxjn,n,- eller sø'tinr.

Sundset 124 Soknedalen, udt. sønn-.

Sundset 8 Holandet Guld. (Sundzsætr AB. 43), udt. synn-, [Jfr. NG. XIV 268.]

Sundset 11 Mosviken (Sundzsætr AB. 27), udt. synn,-.

Sunrir (M.) findes som Mandsnavn et Par Gange (DN. I 136 og 416, 1317 og 1401); maaske identisk med Suörir (DN. II 184; en i DN. V 102 forekommende Dativform Sudra horer vel til en svag Sideform). Mulig af samme Stamme som Sundri, Sundriör, Sund r o 8 i. Heraf kunde maaske forklares:

Sørsdal 141 Norderhov.

Sorsdal 134 Lier (i Sindrisdalum RB. 98; Svrrißdall St.). Begge udt. sis rs-,

Surtr (M.) forekommer oftere paa Island, og allerede omkring 1000. I Norge foruden et noget tvivlsomt Exempel i DN. V 216 en Mand af dette Navn i Ullensaker 1514 (NRJ. I 12).

i Surtzstaöm (sic), anf. 1371 (DN. I 315) i et Brev fra Vardal, nu Sokstad.

Svali (M.) findes nogle Gange som Mandsnavn fra 14de Aarh. af; endnu kjendt fra Nedenes til Sondhordland. Jfr. Soli [NG. I 193.] Heraf kan vel forklares (de to sidste Tilfælde mest usikre):

Svalerød 21 Berg Sml.

Svaland 26 Birkenes (Sualand 1593; Sualland 1601).

Svaland 22 Iveland (Svalland 1668).

Svanlaug (Kv.) findes ikke sjelden som Kvindenavn i Middelalderen, oftest i Formen Svalaug; ogsaa Svanaug (DN. VIII 412, jfr. JNV. 401, 406; Svanu fra Nesherred i Telemarken 1602).

i Svanlaughar Borghum RB. 26, Part af Borge i Gjerpen

Svanaughæstofa i Tinn, anf. 1426, DN. X 113.

Svartr (M.) var almindeligt Navn paa Island; i Norge kun bemærket et enkelt Exempel (DN. XIII 40). Fra Danmark anføres et Exempel (12te Aarh.). [Jfr. NG. IV, 1 205],

Svalsgaard 55 Berg Sml. (Suarrssgardz i Gen. 1344, DN. IV 228), nu udt. svännsgål (paa et tidligere Stadium vel svå'ls-gål, hvori ved Dissimilation det förste l er blevet til n).

Svalsrød 67 Berg Sml. (Swartzrud RB. 503); kaldes nu med et andet Navn.

Svartshol 74 Nes Hd. (Swartzhole HC.), udt. svarsöl.

[Svarstad 7,2 Ytre Rendalen, udt. svcClsta-, ikke sikkert om hid. NG. III 365.]

Svarstad 32 Hole (a Suarstadum 1335, DN. XIII 9; a Suardz-staudum 1348, DN. IV 262; Swartstadh 1517, DN. I 760), udt. svalsta.

Svartsrød 107 Andebu (Suartsrud 1390, DN. II 400 og RB. 188; Suardzrud 1459, DN. XI 181), udt. svä'rsrø eller svälsrø.

Anm. Svarstad i Lardal (Bygdens Præstegaard) sees i ældre Tid at have lydt Svarfaöarstaöir, af et i Stedsnavne oftere forekommende svarfaör, af usikker Betydning (jfr. Thj. VSS. 1882 S. 23). — En anden nærliggende, ligeledes med Hensyn til Forklaring usikker Navnerække, have vi i Sver-stad, udt. svcérsta eller svce'lsta, der findes i Rakkestad, i Strømmen, i Sem og i Sandeherred. Dette Navn skrives i Middelalderen Sverdstadir (se RB. 97, 63 s., DN. III 466, II 530; i et enkelt Tilfælde Suardzstadir, RB. 175). I Strømmen haves ved Siden af denne Gaard et andet Navn af samme Stamme, Sverdviken, udt. svæ'l-,

Svartungr (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn, men er en tænkelig Sideform til Svertingr.

Svartungstad 387 Ringsaker, udt. svaltöng-, alm. skr. Sortung-stad.

A n m. Svartungen findes som Sønavn, men om Forklaring heraf kan ei være Tale, allerede af den Grund, at her ingen So findes.

Svåvaldr (M.). Dette Mandsnavn beror udelukkende paa de følgende Stedsnavne. Jfr. det svenske Svavarr (Sva var r) i Landn. 27.

Svastad 72 Urskog (i Swaualdstadum RB. 306, 453, 562; 453 ogsaa skr. af Sofualstadom), udt. sva'ssta.

Svaalestad 35 Helleland (Swaelstad, Swalested 1520; Suanvlsta, Suauellstadt 1563; Suowelstad St. St.).

Sveini (M.) kan efter de flg. Stedsnavne og efter flere Analogier (særlig Steinn og S te i ni) vel trygt antages som Sideform af

Kygh: Personnavne. 16242

Sveini — Sveinn.

S ve inn. En dansk Runesten anføres at have Suini som Mandsnavn. Jfr. Sveinn.

Svenneby 59 Spydeberg (i Suæinaby RB. 141). Svenneby 128 Eidsberg (i Swæinaby RB. 164). [Suæinurudh i Ømark DN. III 327, 1380, maaske Feil for

Sveinaruö NG. I 195.] Svennerud 81 Sørum (Swenerud 1520). Svenby 12 Fering (Sweinaby RB. 432, 433). Svenliaug 245 Ringsaker (Sueinahaugr 1234, DN. I 13), udt. svænü.

Svennerud 16 Nes Hd. (Sueinarud 1353, DN. II 258). Svenneby 38 N. Odalen (i Suæinaby RB. 233, 281, 465, 466).

[Jfr. NG. III 133.] Svenneby 38 Vaaler Sol. (af Suæinaby RB. 456, jfr. AB. 104). Sveine 81 Lom (forudsat, at det, som rimeligt, er Forkortelse for Sveinagardr DN. III 364, V 270; allerede 1430 i DN. VIII 316 skr. blot Sweinæ). Svenby 109 Modum (Suennebye 1593). Svenerød 62 Tjølling, udt. svene-.

Svengaard 90 Skogn (Suenegord OE.; Swennegord NRJ. II 201,

jfr. DN. XIII 739), udt. svænngal Anm. Svennevig og Svenevig, forekommende i Eide i Nedenes, i S. Undal og i Lyngdal, er vistnok efter Skriftformer fra 16de og 17de Aarh. = S vin a vi k.

Sveinki (M.) alm. Mandsnavn i Norge i Middelalderen (tidligste Forekomst den bekjendte Sveinki Steinarsson i Slutningen af Ilte Aarh.); endnu ret almindeligt. Ogsaa dansk.

Svenke-Raanaas 136 Eidsberg (Part af Raanaas). Svenkerud 56 Vang Hd., udt. svcénnkß-. Siiencherud i Vinger, anf. 1667. Svenkerud 1 Vaaler Sol., udt. svcennjçe-. Svenkerud 46 Nes Hl., udt. svænnkfi-. Svenkerød 108 Brunlanes, udt. svinnkere.

Sveinn (M.) meget almindeligt Navn før og nu i Norge. Kan i Sammensætning tildels ikke skilles fra Sveini og Sveinung r.

Sueinsrudh i Askim, anf. RB. 299. Svensby 3, 3 Rødenes. Svensby 49 Aremark. Svensrud 86,6 Holand. Svensrud 19 Gjerdrum (Sweinsrud RB. 417). Suæinsrud i Eidsvold, anf. 1310, DN. III 93. Svinstad 8 Fering (i Swinstadhum RB. 433), udt. svinnsta. Tvivlsomt.

Svensrud 66, 12 og 15—19 Vinger, udt. svcénns-.Sveinn — Sæmundr.

Svensgaard 45 Dovre.

Sven stad 150 Vaage.

Svenstad 13 Ringebu (Suinn- 1578).

Svensrud 54,7 Ringebu.

Svensrud 37 V. Gausdal. 71 Faaberg. 91 Hole. Svensby 147 Modum.

Svensrud 20 Rollag (Suensrud 1468, DN. IX 329). Svensrud 210 Nore.

Svinsland 15 Botne (i Sweinslandum RB. 194; Swins- 1523), udt. svinns-,

Sueinsland i Vaale, anf. RB. 73 (nu gaaet ind under Vissestad). Svinsholt 94 Ramnes, udt. svinns-. Tvivlsomt. Svensrod 71 Andebu.

Svensrød 60 Nøtterø (Sweinsrudh RB. 194). Sueinsrud i Sandeherred, anf. RB. 266.

Svenseid 12 Lunde (Swæinsæid RB. 11, jfr. DN. IX 291; Swins-

eid RB. 13 s.). Svinstad 1 Holme (Suindstae 1610), udt. svVnsta. Sveinsvold 49 Klep. Svensbø 18 Sveen. Svensdal 119 Os. Sveinsøi 4 Lyster. Svensgam 22 Lødingen (1610). Svensby 105 Lyngen (1610).

A n m. Meget usikker er Forklaringen af nogle med Svin- begyndende Navne nordenfjelds, alm. udtalte svinn-: Svinset i Ørskog og i Akerø, Svinsøien i Orkedalen og Svinsaas i Meldalen. De to sidste skrives Suins- i AB. (55, 124 s). Hertil kommer endelig det i AB. 46 anførte Swinslijd i Støren.

Sveinungr (M.) almindeligt Navn ned til Nutiden (allerede fra Landnamstiden paa Island, Landn. 236, 249). Jfr. Sveinn.

Sueinunghsrud, anf. RB. 178 under Spydeberg Kirke. Svenniiigsbøen 102 ld (Sueinungsbear, Gen., 1344, DN. IV 228,

jfr. II 388), udt. svænnsbøn. Suæinungsrud, anf. RB. 499 under Varteig Kirke. Svensvigen 8 Søgne (Sueningsuigen, Suenningßuiigh 1610, 1630).

Svertingr (M.) gammelt Mandsnavn (paa Island tidlig i 10de Aarh., Landn. 298); ikke ganske sjeldent i Middelalderen i Norge, og endnu i Begyndelsen af 16de Aarh. brugt paa Stavangerkanten, hvor det ogsaa findes mest i Middelalderen.

Svertingstad, anf. i St. St. som Ødegaard i Time Sogn (er gaaet ind under Haaland).

Sæmundr (M.), se Sigmundr.244

Sokkolfr — Sqlvi.

Søkkolfr (M.) findes blandt Landnamsmændene paa Island (Landn. 112; Exempel fra 12te Aarli. Sturl. I 129). Forekommer et Par Gange i Norge, skr. Sakulfr (i Borgesyssel DN. V 273, 1397 og XI 154, 1443). Heraf kunde

tænkes at komme:

Sakkestad 36 Skaare (Soche- 1567; Sucke- 1602; Soke- 1610; Sacke- 1614), udt. sdlckasta.

Sçlmundr (M.), se S alm undr.

Sølvi (M.) almindeligt Mandsnavn allerede tidligt (Hkr. 54, Landn. 82); i senere Middelalder (allerede 1297, DN. IV 20) ofte i Formen S al vi, som endnu er almindelig ved Siden af Solve paa andre Steder. Sideform S au li (jfr. Aulir ved Siden af Qlvir); begge disse Former findes ogsaa i stærk Bøiningsform, Sçlvir, Saulir (den 1ste af disse findes som Mandsnavn, skr. Solvir eller Saulvir, i DN. III 399, 486. IV 354; den anden kan sluttes af et Par nedenanforte Stedsnavne). I Sammensætninger i enkelte Tilfælde vanskeligt at skille fra Sçrli.

Sulusnes 2 Varteig (Saulisnæs, Solusnes RB. 497, 499), udt. sulüs- eller sules-.

Solsrud 10 Hurd al en, udt. så'Iis- eller sø Iis-. Bliver tvivlsomt, da man i denne Egn, Forklaringens Rigtighed forudsat, nærmest skulde vente Udtale med l. [Jfr. NG. II 417, hvor Forklaringen af Saulir er forladt.]

Sølsberg 80 Nes Hd. (Silsberg 1520; Simbs- St.; Solis- 1578), udt. sø'lls-. Samme Bemærkning gjælder her. [Jfr. NG. III 57, hvor Forklaringen af et Mandsnavn er forladt.]

i Saulislidænnæ, antagelig i Nes Hd., anf. 1333 i DN. III 157.

Saalerud 14 Stange (Sullarud RB. 260; Sollerudt 1578), udt. s ff lu. [Jfr. NG. III 150.]

Saulset 49 V. Gausdal (Solffßett St.; Sølffsetter 1578), udt. saulsett.

Solset 82 Flesberg, udt. sø'l-,

Sollerod 140 Vaale (Saularud RB. 64, 199; DN. XI 18), udt.

s&lere.

Solverud 72 Eidanger (Saulvarud RB. 23), udt. stflve- eller salve-.

Solverud 8 Slemdal, udt. ligesaa.

Solverud 87 Saude, udt. s&lvrü.

Salverod 39, 2 Fjære.

Salvehus 40 Bygland (Salfuehus 1593), udt så"gus.

Solsvik 25 Fjeld (Sollesuig 1611; Sollis- 1620), udt. så tis- eller sø'lls-.

Saalesnes 15 Jondal (Sollis- 1667), udt. såles-.Sqlvi — Tannr.

Solsnes 21 Veø (Siliesnes AB. 77; Sylghsnes, Svlgisnes 1438, DN. X 128, 129), udt. søls-1.

So ri i (M.) kan paavises ialfald i Begyndelsen af Ilte Aarh. (Ljösvetn. s. 127). Almindeligt i Norge i Middelalderen, men oftest skr. Solli. [Endnu nogle Steder Solle og Sølle, NG. III 74.] Jfr. Sçlvi.

Sollerud 9 Aker, udt. satte-. Solierud 253 Furnes, udt. sølle-. Soltveit 44 Alversund, udt. såll-. Solt veit 14 Manger, udt. søtt- eller såll-.

T.

Tandri (M.) kunde efter de flg. Stedsnavne formodes at have været hrugt som Mandsnavn. Jfr. Tandrasel, Gaardnavn i Myre Syssel paa Island (Kålund I 367)2.

i Tandragardenom, Part af Tveiter i Svindal [124 Vaaler Sm.] (RB. 485).

Tandhrevarp Fiskeplads i Sogndal Stv. (eller i Søgne?) DN. II 679

Tandrevold 25 Sjernerø, udt. tåndra-.

Tannr og Tanni (M.). Begge Former findes oftere paa Island, den sidste hyppigst (Tannr Sturl. I 218, 230, 332; Tanni Landn. 75, 126. Sturl. I 67, 303. II 124, Heidarv. 330). I Norge er — udenfor de nedenanførte Stedsnavne, af hvilke blot det i Sekkelven med nogenlunde Sikkerhed kan føres hid — kun Spor at finde af Tanni (Tanne, Mandsnavn i Heskestad i Dalene 1519, NRJ. II 282). Tanne findes ogsaa i Danmark.

Tandstad i Hovin Sogn paa Romerike, anf. RB. 263.

Tandstad 20 Søkkelven (Tandestadh NRJ. II 104), udt. tånnsta.

Tanvik 73 Hevne (af Tanwikom AB. 63), udt. tår^n-.

Tannagardr, Bygaard i Nidaros, DN. V 69, og i Bergen, DN. XII 35 (1308).

1 [Sylghsnes kanske snarere af sylgr, brugt ligesom svelgr om et Slug i Søen. Jfr. s y 1 g h ä a r om Bølgerne i et Vers af Ottar svarte (S. Bugge).]

2 [tandri forekommer som Tilnavn, se K. Rygh S. 67. Jfr. NG. III 200.]246

Tannr — tengill.

Anm. Tangsrød 56 Borre og 69 Sem kunde nok formelt forklares af Tannr. — Tanstad 13 Nøtterø, udt. tannsta, skrives 1432 (DN. V 432) Tonstadha og i St. Tund-stadt; der kunde være Grund til at formode, at det er samme Navn som Tonstad i Siredalen, og er sammensat med törny (‡>orny) med Overgang af o til a foran n ligesom f. Ex. i Tanberg for kornberg.

Teitr (M.) var alm. Mandsnavn paa Island (bares allerede af Sønner af Landnamsmænd, Landn. 70, 313). I Norge kun enkelte Gange (DN. I 257, IV 93, XII 73, — alle Geistlige; ogsaa Teistson i DN. I 257 hører vel hid1.

Tysvær 25 Tysvær (i Tæizfyrdi DN. II 127, jfr. I 203, IV 665), udt. tyssvør.

Teigset 53 Nesset (Thiesett 1610), udt. tei sæt.

Testad 13 Aalen, udt. test-. [Jfr. NG. XIV 210.]

Teistad 52 Hero Ndl. (Testad 1610), udt. teista.

Anm. Det maatie være muligt heraf at forklare ogsaa Tisland 17 Øislebø og det dermed i Virkeligheden identiske Titland 239 Lyngdal og 24 Kvinesdal. De opgives udtalte med lukt i, dels langt, dels kort2.

Eengill (M.) hed en islandsk Landnamsmand, fra Haalogaland (Landn. 224); ikke ofte i Norge i Middelalderen (DN. V 379, VII 488). Stedsnavnene tyde paa, at der har existeret en Sideform tengjull (jfr. Ketill — Ketjull o. fl. Tilfælde). Oftest er nu e gaaet over til i i første Stavelse (tildels allerede, som det vil sees, i Middelalderen).

Tynnelsrud 29, 2 Rodenes (tengilsrud RB. 151), udt. tønner sil.

Tingulstad 111 Hobøl (a Pengilstadum RB. 124, 268, jfr. DN. II 305; a Eængiolstadum 1465, DN. IX 322), udt. tingul-.

tengilsrud i Hovin Sogn, Romerike, anf. RB. 250.

Tingstad 52 Romedal, udt. tingsta. [Jfr. NG. III 133.]

Tingstad 23 Aamot (Tinngelstad St.; Tingstade 1520), udt. tængsta.

Tingelstad 148 Gran (]Jengilsstaöir i Fagrskinna 1,2; a Pængils-stadum 1317, DN. II 113; a frngilstodum 1379, DN. II 352; I>ingil- senere ogsaa DN. I 379, V 356, IV 558, 638), udt. tingel-.

Tingelstad 115 Modum (Pengilsstader RB. 243; i]?ingilsstadhom 1399, DN. IX 193), udt. tingsta.

Tingulstad 79 Sande Jb. (i Pængilsstadum 1385, DN: III 345, jfr. RB. 247), udt. tingul-.

1 [taitR en Runeindskrift paa en Sten fra Tveito i Tinn (S. Bugge).]

2 [Eller af Gudenavnet Tyr? Jfr. NG. XIV 279 (S. Bugge).]Pengill — Tisbjorn.

Tingelstad 90 Lardal (Tingilsstadt St.), udt. ti'ngel-

Tengstveid 26 Øiestad, udt. tcéngs-.

Tengsbæk 27 V. Moland.

Tengesdal 12 Høie, udt. tSngjes-.

Tengesdal 24 Aardal Ryf., udt. ligesaa.

Tengesdal 20 Sand, udt. ligesaa.

Tingstad 56 Levanger (af Thengilsstadom AB. 20; Tengestade NRJ. II 198), udt. tængsta.

Tengelfjord 12 Hadsel.

Anm. Ved enkelte af disse Navne kunde tænkes paa et Elvenavn]?enx-, som vi have i Tengselven i Dalene, ved hvilken ligge Gaardene Tengesdal 1 og 81 Birkrem, og Tengsereid og Tengs 48 og 49 Egersund. Navnet Tengsereid viser, at Elvenavnet her har været Enstavelsesord; Tengesdal skrives £ænxa- 1347 (DN. IV 259), £enxo- 1429 (DN. IV 611), Thenxu- 1442 (DN. IV 647). At i det sidste Gaardnavn Tengs- har kunnet blive til Tenges-, aabner en Mulighed for, at ogsaa de ovennævnte Gaarde Tengesdal, som udtales tengjes-, kunne have sin Oprindelse af Elvenavnet.

• ' i, •

Thomas (M.) forekommer saa tidlig som ved 1200 (Sturl. I 124).

Tominelsrud 54 Rodenes. [Jfr. NG I 171.]

Thomas-Disin, Part af Disen i S. Odalen, nævnt RB. 469.

Tomasrud, Part af Ton 109 Modum, udt. tammåsrü.

Toinasgaarden 36 Hornindalen.

Tindr (M.) kun paavisligt paa Island (10de og Ilte Aarh.; Landn. 67, 87, 144).

Tindsrud i Fet, anf. RB. 447 (vistnok = Tingsrud, nu Husmandsplads under Præstegaarden).

A n m. Mulig er paa samme Maade at forklare Tingsboe, der 1723 nævnes som Plads under Rokke 110 Berg Sml., og skal kjendes under dette Navn endnu. Tiugsrud RB. 504 kan vistnok ogsaa læses Tingsrud.

Tindulfr (M.). Alene kjendt fra det følgende Stedsnavn; dog er at mærke, at der efter Karter skal findes et Tindulvtjem oppe paa Fjeldet V. for Nordre Aurdal i Valdres (opg. udt. tindulv-Içæddne).

Tindeland 1 Sveen (Tindulfsland 1315, DN. II 106), udt. tillann.

[Tisbjçrn (M.). Dette Mandsnavn, som forudsættes af følgende Gaardnavn, er vel det sædvanlige Bjçrn med et Tillæg foran, som har været et Tilnavn til Vedkommende. Dette Tilnavns248

Tisbjqrn — tjööolfr.

Betydning er ganske uvis; det er sandsynlig stærkt forandret i den foreliggende Form.

Tisbjørnrud 96 Hobøl (Tisbiernarud DN. XI 42. c. 1350. Tis-bærnarud DN. V 217, 1376. Tisbernarudh DN. IV 424, 1389. RB. 282), udt. ttssbjønnru. NG. I 389.]

Titolfr (M.) ogsaa [ligesom Tindulfr] et Navn, der alene kan sluttes af Stedsnavne.

Titolfsnes i Fornm. s. 49, nu Tittelsnes yderst paa Halvøen mellem Bømmelfjorden og Aalfjorden i Søndhordland.

Titlestad 89 Fane (Titelstade, Tetilstade 1520; Thittelstadt 1563), udt. ti'sta eller te sta.

tjööhildr (Kv.) findes oftere paa Island i Landnamstiden (Landn. 103, 143, 248) og i et Exempel fra Hjaltland i DN. XII 106. Se tjööolfr \

f'jööolfr (M.) gammelt og meget udbredt Mandsnavn, endnu brugt i Formerne Kjølv, Kjøl og Kjøle. I Stedsnavne har det nu antaget Formen Kjøl-, udt. med tykt l i Egne, hvor dette bruges. Er tildels meget vanskeligt at skille fra flere andre vidt forskjellige Sammensætningsled; herom nærmere Oplysninger i Anm.

Kjølstad 97 Enebak (Kiøl- 1578), udt. Jçølsta. [* Kj ö lss t a öi r NG. II 222.]

Kiølset, anf. 1669 som Ødegaard under Hellestad 58 Nes Hd. [Ikke NG. III 54.]

Kjølstad 88 Modum (Kiøl- 1578), udt. Jçølsta.

Kjølset 36 Flesberg, udt. Içøl-.

Kjølsrud 42 Vaale (fciodolfsrudh RB. 68, 186; Thiødels- St.; Kiøls- 1604).

Kjølsrud 3, 6 Eidanger (]?iodolfsrud RB. 68).

Idodolfsass, anf. 1308 (DN. I 103); maaske at søge i Høidalsmo i Telemarken.

Kjølset 73 Veø (Kiøl- 1632), udt. tøi-.

Kjølsvik 18 Ytterøen (Kelz- NRJ. II 233).

Kjølstad 77 Grong (Kiøl- 1559).

Anm. 1. Nogle med Kjøl- begyndende Navne, der efter Opgave udtales med -II-, uagtet tykt l bruges i Egnens Dialekt, kunde vel forklares af tjöövaldr og I,j ööhildr: Kjøls-Hunn 61 Borge Sml. (Part af Runn), udt. køUsunn [jfr. NG. I 273], og Kjølstad 154, 2 Vaage, udt. kø'llsta. [Jfr. NG. IV, 1 81.]

1 [Herved har Forf. senere i Randen skrevet: «cf. Tykilstad i Selbu, nu Kjelstad.» Jfr. NG. XIV 380.]I'jööolfr — Pjööunn.

2. Andre med Kjøl- begyndende Navne, der har tykt l i Udtalen, maa efter gamle Skriftformer antages til iste Led at have Kjöll (eller Kjöli'?), som man ledes til at antage for et Mandsnavn, uagtet der ikke er Spor til dets Brug som säädänt^*

Kjølstad 11 Borge Sml. (Kioolestade 1445, DN. V 644), udt. kølsta 2.

Kjølstad 63 Aas (i Kiolstadum BB. 135; jfr. DN. IV 271. V

99, 118, 443. II 350), udt. ligesaa. Kjølstad 65 Urskog (i Kiolstadum RB. 453) udt. l$lsta. Kjølstad 60 Nes R. (i Kiolstadhum RB. 472), udt. lçøhta. Kjølstad 98 S. Odalen (i Kiolstadhum RB. 467, jfr. 269 og DN. III 730), udt. Içøl-.

3. Kjølset 53 0. Toten, udt. Içøl-, skr. Kialasæter RB. 251 og maa have sit Navn af Beliggenheden ved det Sted, hvor Veien over Aasen mellem Hurdalen og Toten kommer ned i Totens Hovedbygd; denne Aas maa for have været kaldt Kjølen (Kjçlr), ligesom Aasen mellem Hadeland og Toten endnu bærer dette Navn.

4. Kjølset 2 S. Odalen og 59 Grue, begge udtalte med ere atter af forskjellig Oprindelse; det første skrives 1369 Kiorte-sætr, 1406 Kiortosætr (DN. IV 371, III 424, og endnu 1514 (NRJ. I 16) Kyørtesetther; det andet Kertisætr RB. 457, Kiorthesethir i St. og Kiørtlesett 1593. Her tor et Elvenavn ligge til Grund, som mulig kan have lydt Kjarta.

5. Kjølsøen 1 Hitteren, udt. Jçøls-, skrives i AB. 60 Keflisøy, formodentlig af kefli n., et Kjevle. Af usikker Oprindelse er Kjølsøen 87 Brønnø, udt. Jçø'lls- (l bruges i Dialekten her).

Som det vil sees, kan ogsaa nogle af de ovenfor under tjööolfr opførte Stedsnavne være tvivlsomme med Hensyn til sin Oprindelse.

Pjöörekr (M.) findes paa Island nogle Gange i den ældste Tid (Landn. 127, 255). I Norge er den bekjendte Krønikeforfatter Theodoricus monachus i 12te Aarh. den eneste, som vides at have baaret Navnet8.

Kjorstad 49 S. Fron (a I>iorikstadum 1381, DN. V 235; Thioræ-stadha 1445, DN. IX 271), udt. forstå.

frjoöunn (Kv.). Navnet er i Middelalderen kun fundet en enkelt Gang i Senjen 1418 (DN. II 481, Kodonna i Gen.). Navnet

1 [Svensk Mandsnavn Kiuli, se Knnverser S. 51 og Lundgren; angelsax. Céol og Céola (S. Bugge).]

2 Ved denne Gaard er dog at bemærke, at Nabogaarden heder Kjølberg

(Kiolberg DN. V 338). [Jfr. NG. I 269.]

8 [I NG. IV, 1 125 nævner Forf. ikke Theodoricus monachus. Jfr. L.

Daae i Hist. Tidsskr. 3die B., 3 Bd. (1895) S. 398 ff. (S. Bugge).]250

er fundet (i Formen Tiown) i Heskestad i Dalene (NRJ. II 282) og anføres fra Stavanger Amt endnu i 1743 i Form Kiøn og Tiøn (N. Magasin III 242). Man kunde heraf tænke sig dannet Navne som Kjønstad 6 Skogn og Kjenstad 63 Snaasen, men sikkert Vidnesbyrd for denne Forklarings Rigtighed savnes, og en afgjørende Betænkelighed ligger i, at Kjønstad 24 Nannestad skrives i Kiønastadhum RB. 419, 427, Køna- RB. 422, Kønø- RB. 3041. Ved Navne af denne Form kunde man nok ogsaa tænke paa det ovenanførte Kinaör. [Jfr. NG. II 395.]

tjöövaldr (M.) findes nogle Gange i lode Aarh. paa Lister (DN. IV 721, V 518, 731. VI 524); endnu brugt i Nedenes i Formen Kjøvald. Se under I>jööolfr.

Kjevelsrød 36 Onsø, udt. lie weis- eller Jçevvöls-.

tjöövor (Kv.) kan ikke paavises i Middelalderen, men anføres nu som brugt i Sætersdalen og Telemarken; fundet paa Lister 1594 i Formen Tiervor.

Tjodvorlien 25, 2 Vinje (mulig ikke meget gammelt).

I>jöd-. Herunder samler jeg endel Stedsnavne, ved hvilke der kan være mere eller mindre Grund til at formode, at et med dette Forled begyndende Personnavn ligger til Grund, uden at det bestemt kan siges, hvilket. Af saadanne Personnavne kunde komme i Betragtning — foruden de ovenfor opførte, særlig tjöörekr og Pjöövpr — ogsaa Pjööarr, IJjöögerör, tjööbjçrg, tjöögeirr, af hvilke de 3 første nu blot kunne paavises i ganske enkelte Exempler fra Island, medens det sidste har været almindelig brugt i Norge og endnu bruges i Kristiansands Stift, hvor det ogsaa forekom hyppigst i den senere Middelalder. I nogle af de følgende Navne, hvori det første Led allerede i 14de og 15de Aarh. lyder blot tjöö-, har man deri maaske at søge et andet ubekjendt Ord, som ikke er Personnavn. [Vistnok et Elvenavn I>j 68, se NG. XIV 348.]2

1 [Mulig af et Mandsnavn "Koen i, som har været beslægtet med Adjektivet kænn, dulig; jfr. angelsax. Navn C o e n a, gammeltydsk Cuono (S. Bugge).]

2 [Ved enkelte af de i det flg. anførte Gaardnavne i det sydvestlige Norge synes det at fortjene Undersøgelse, om Tj- kan være opstaaet af ældre Hj- (S. Bugge).]&jöö--Töfi

i Piodastadum, anf. RB. 99 under Trandby Kirke i Lier.

Tjørsvaag 67 Flekkefjord (Thierrißuog 1612; Thiersuog 1594), udt. lcß'ss-.

Tjærsland 100 Flekkefjord (Tierislancl 1594), udt. lçærs-.

Tjærsland 141 Lyngdal (Thieritsland 1594; Thiærrisland St. St.), udt. ligesaa.

Tjorhom 10 Siredalen (Thiorham 1610), udt. Jgø'rhåmm.

Tjoland 44 Avaldsnes (Thionland St. St.; Tiottlandt St. St.), udt. Jgo'lann.

Tjosvold 13 Skudenes (Tywsewal 1520; Thiøssuoldt 1563).

Tjorstad 26 Eid Nfj. (a Theostadum BK. 9 a; a £ioöstoftum BK. 17 b; Thystadt 1563; Testad 1567).

Kjorsvik 9 Frænen (Thieriis- DN. X 802), udt. lcßrs-,

Kj ors vik 28 Kvernes (Tyss- NRJ. II 67; Kiøs- 1559); nu andet Navn.

Kjosvik 54 Aure (Kiørß- 1630; Kiøß- 1626), udt. kßss- eller Içyss-.

Kystad 104 Strinden (i Thiodzstadhom AB. 6; Tyostad Gap.), udt. Jçyssta. [Jfr. NG. XIV 348.]

Kjosvik 27 Brønnø (Thøs- 1610; Toß- 1614), udt. tø ss-.

Tjærstad 72 Alstahaug, udt.

[A n m. Om det paa flere Steder forekommende Gaardnavn Kjærstad, Kjerstad se NG. II 13 f, III 227.]

IJjöstolfr (M.) almindeligt Navn i det sydlige Norge i Middelalderen og fremdeles brugt; paa Island allerede baaret af en Landnamsmands Søn (Landn. 59).

tiostolfsbør, anf. RB. 499 under Varteig Kirke.

I>iostolfsrudh, ogsaa kaldet Loftzbvn, i Aker. RB. 299.

Mostolfsrud i Heni Sogn paa Romerike, RB. 275, 411, 418.

Kjostelslien 89 Gol (Thiøstelsrudt St. St.); kaldes Lien.

Kjøsterud 1 Lier (tiostolfsrudh 1391, DN. IV 442).

Anm. IJjöstarr, der har været et ikke lidet brugt Mandsnavn, allerede paavisligt ved 900, har ikke efterladt sig noget sikkert Spor i Stedsnavne.

Tobba, se Tub bi.

Toddi (M.), Todda (Kv.) mulig brugte som Kjælefonner af I>örör og PorSis (med Poröls todda i Våpnf. s. S. 26 kan sammenlignes de ovenanførte Arnbjçrn ambi og Magnüs mangi).

Todderud 3 Stange, udt. tødderü.

Todnes 10 Sparbuen (Toddanes AB. 14, jfr. DN. V 426), udt. tannes.

Töfi (M.) og Töfa (Kv.). Mandsnavnet meget almindeligt i Norge i Middelalderen fra 12te Aarh af. Kvindenavnet sjeldent (RB.252

250, 473; DN. II 350). Nogen Usikkerhed bliver der ved Forklaringen af de tilsyneladende herhen horende Stedsnavne, fordi der har været et Elvenavn Töfa, hvoraf vel f. Ex. Tobru i Berg Sml. (Tofuohru RB. 501) og Todalen i Stangvik, Nordmør (Tofudalr DN. IX 228, 310; Toffuedal AB. 67 s.; Thoko-dal [1] AB. 67).

Toverud 66 Askim (mulig den Gaard, der RB. 143 skrives Tufuorud).

[Tovengen 93 Askim (i Tofengh RB. 143, i Tofængh RB. 144). NG. I 48.]

Totorp 46 Berg Sml. (Tofuoporp DN. IV 228, 1344. RB. 502).

Toverud 7, 2 Aremark. [Ikke i NG. I 179.]

Toverød 42 Vaaler Sml. (Tofuarud RB. 483).

Toverud 42 Vestby (Tofuærud RB. 130, jfr. DN. VIII 359, 360).

Toverud 85 Aas. 28 Urskog. 1 Grue. 99 Aasnes.

[Thofferud i Gausdal, anført OC.2 259. NG. IV, 1 197.]

Tofarud i Faaberg, anf. DN. V 552, VI 503, jfr. Tofualidh i

DN. I 453. Toverud 2 Gran.

Toverud 192 Lier (Tofuorud RB. 101). Touagerdi i Sandsvær, anf. 1411 i DN. III 437. Toverød 121 Stokke (Tofuorud RB. 158). [Anm. Om Tobøl 119 Enebak (Tobøle RB. 402) og Tobøl 20 Eidskogen hører hid, er tvivlsomt. Se NG. II 224, III 222.]

Töki (M.) og Toka (Kv.). Det første temmelig ofte brugt i Norge i Middelalderen (tidligste kjendte Exempel vel Fornm. s. VI 192); Kvindenavnet kun fundet i Tokoson 1366 (i Valdres, DN. V 192). Ikke brugt paa Island.

Tokerud 97 Eidsberg (Tokerud RB. 287 s.), udt. taukeru. Toketorp 41 Rødenes (Tokæporp 1344, DN. XIII 16), udt. tauketørp.

Tokerød 41 Vaaler Sml. (Tokarud RB. 482). Tokerud 19 Aas.

Tokerud 99 Aker (Tokarud RB. 253).

Tukerud 48 Bærum (Togerud 1666), udt. tüJce-. [Med den her nu forekommende Udtaleform Tuke-, ved Gaarden i Enebak Tukke-, kan sammenstilles den i Danmark fra 12te Aarh. af forekommende Form af Mandsnavnet: Tuke. NG. II 136.] Tukkebøl 124 Enebak (Tokabøle RB. 402). Tokerud 26 Sørum (Tokorud RB. 444). [Tokarud RB. 412 under Nittedalens Kirke. NG. II 293.] Tokstad 135 Ringsaker (i Tokastadum 1358, DN. III 241, jfr.

III 329, 395, IX 339). Tokstad 413 Ringsaker, udt. tö'kksta. Tokstad 7 Stange, udt. ligesaa.Töki — I>dlfr.

Thokastader i Gausdal, anf. i et i Afskrift fra 1656 bevaret Brev fra 1333, DN. VIII 114.

Tokerud 8 og 180,3 Gran.

Tokerød 56 Borre (Tokarud 1318, DN. XI 18).

Tokenes 87 Nøtterø (Tokanæs RB. 185).

Tokstad 124 Orkedalen (Tokostader AB. 51; Tokastader smstds. 53), udt. tökh.

Tokstad 48 Værdalen (af Tokostadom AB. 15) og Ødegaard under 32 Værdalen (den sidste forsvunden ved Jordskredet 1893).

Af anden Oprindelse er Togstad 127 Nes R., der udtales tåkk-og skrives i Toghastodum 1393 (DN. IV 462) og i RB. 468.

tJölfr (M.) vel oprindelig sammendragen Form af IJ6ro lfr [jfr. dog Wimmer, Danske Runemindesm. I 112], som Stölfr af Störolfr. Ikke paa Island, men almindeligt i Norge fra 14de Aarh. af. Allerede 1367 findes Formen Pöfr (DN. V 195). Endnu i Formerne Tolv og Tov. I Danmark meget brugt, allerede tidlig (pulfr paa Runestene). — Vanskeligt i Sammensætning at skille fra I>orleifr, Porlåkr og Porlaugr, hvor man ikke har tykt l Jfr. ogsaa IJ6rir. [Jfr. NG. I 181, 228. II 144]

Tolsbv 62 Rakkestad (I>olfsbø RB. 158), udt. tü'lsby. [Jfr. NG. I 101.]

Tolsby 14 Aremark (a I'olfsbæ 1346, DN. II 229. Den i RB. 156 nævnte tollaghsbør maa være en anden, nu forsvunden Gaard). Udt. ligesaa.

[Tolshus 3 Hobøl (i I>oIfshusum RB. 122. DN. V 305, 1403. Polfshuus RB. 121 s. 122 s. NG. I 378.]

Polfsby, ogsaa kaldet Ketil s by, i Bærum, RB. 246.

Tofsrud 32 Fet (I>olfsrud RB. 293; I>ofsrud og Tofsrud 1446 i DN. IX 277), udt. tå'ff s-.

Tolvstad 272, 10 Ringsaker. [Gaardnavnet er her neppe ret gammelt. NG. III 28.]

Tofsrud 2 Løiten, udt. tå ff s-. [Jfr. NG. III 104.]

Tofsrud 107 Biri, udt. ligesaa.

Toldstad nævnes 1723 som Ødegaard under V. Slidre Præste gaard.

Tovsrud 25 Sigdal, udt. to'vsrü.

Tofstad 121 Sandsvær, udt. tå ff-.

Tolsrod 10 Botne, udt. tø'ls-,

Tolfsrod, nævnt 1668 og 1723 under Vallø 140 Sem ; kjendes endnu og skal udtales tø'lsé.

Tofsrud 24 Hitterdal, udt. tö'fs-.

Tovsli 16 Fyresdal, udt. to'fs-.

Tovsland 75 Vinje, udt. to'vs-.254

I>ölfr —]?6ra.

Topstacl 11 Øvrebø, udt. tå yp-.

Tolsgaarden under 4 Aardal NB. (Tholfftz- 1563; Tols- 1603), udt. talls-.

[?Tolfti (M.). Om et muligt Spor af et saadant Mandsnavn i et Gaardnavn se NG. IV, 1 69.J

Tolli (M.) mulig Kjæleform af I^orleifr. [Jfr. NG. IV, 1 148.] Et enkelt af de nedenfor under sidstnævnte Navn opførte Steds-navne kunde tyde paa Muligheden af, at Navne begyndende med Tolle- kunne komme direkte af IJorleifr.

Tollerud 69 Brandval, udt. tau'Ueru. Tollerud 42, 22 Grue, udt. tø'He-. Tollerud 7, 6 Vaaler Sol., udt. ligesaa.

[* Tollabæli, Tholbøell 1668, Toldbøel 1723 et under 11 0.

Gausdal nævnt Brug NG. IV, 1 185.] Tollerud 131,4 S. Aurdal, udt. tø lie-. Tollerud 33 Sem, udt. tø lie-.

Pora (Kv.) kan i Sammensætning være vanskeligt at skille fra I'örir, foran Sammensætningsled, der begynde med s, og fra Pörör. [Jfr. NG. I 6. III 38, 395.]

Torerud 106,9 Eidsberg (I>ororud RB. 270), udt. tö'lrü1. Toreby 86 Berg Sml. (torobear, gen., 1344, DN. IV 228). Toreby 33 Varteig.

[Toreid 68 Urskog, rimelig * töru-Eiö, oprindelig en Part af Eid

GN. 71. NG. II 177.] [Taarset 1110. Gausdal (i I'orsætri 1375, DN. III 305). Usikkert. NG. IV, 1 195 f.] Torrud 23 Hof Jb. (I»oororud 1344, DN. V 263, jfr. VI 383,391,

RB. 89 o. fl. St.), udt. tölrü. Tortveit 80 Fyresdal, udt. to'rtveit. Tortveit 38 Iveland, udt. ligesaa. Toreland 38 S. Undal.

Tornes 21 Skaare (Thorenes St. St.), udt. tor-. Torland 25 Bokn (Torre- 1567), udt. toriann. Tornes 62 Suldal, udt. tor-.

Torsæter 62 Y. Holmedal (torsætr BK. 19 b), udt. tor-.

Torset 79 Sande Sdm., udt. tor-.

Tornes 12 Frænen (af Thornese AB. 78), udt. foV-.

Torgaard 44 Klæbu (Toregord OE.; Toregardh NRJ. II 178),

udt. torr-. Toresetter i Sparbuen, anf. 1590. Torstad 1 Nærø, udt. to'r sta. Torland 29 Nærø, udt. to'lann.

1 l- Lyden vel opstaaet ved Dissimilation.I'öra — Porbjorn.

Torset 35 Øksnes (Thorosætr AB. 99), udt. fo'r-.

Anm. Det i Romsdals Amt meget hyppigt forekommende Torvik (Vannelven, Herø, Volden, Eid, Øre, Stangvik) maatte allerede paa Grund af denne specielle Sammensætnings ofte gjentagne Forekomst paa et begrændset Omraade formodes ikke at hore hid; dette bekræftes ved Udtalen, der lyder tårr- eller tøWr-, og ved ældre Skriftformer (I}orvikar i DN. II 226. III 367. IV 175. V 96, AB. 67, 76).

I'öraldr, £>öraldi (M.). Den stærke Form er langt almindeligere end den svage. Meget brugt Mandsnavn; forekommer tidlig i Ilte Aarh. (Hkr. 339). Mulig kunne, blandt de flg. Stedsnavne være nogle Sammensætninger med to r v al dr, som ikke ellers kan eftervises i Stedsnavne.

Taraldrud 48 Skiptvet, udt. tæraU-.

Taraldrud 46 Rodenes, udt. tä'r&l-,

I'oraldarud, anf. RB. 489 under Tesal Kirke i Raade.

Taraldrud 105 Kraakstad, udt. tdrall-.

Taraldsrud 51 Biri, udt. tdrcells-.

Taraldrud 13 0. Toten, udt. tdr&U-.

l'oraldærud i Brunlanes, anf. RB. 196, 201.

Taraldlien 45 Fyresdal (Tharaldalyd 1459, DN. I 619, jfr. I 696 og 701),'udt. t&råliæ.

Taraldlien 4 Vinje, Part af Lien.

Taraldsoen 111 Skaanevik (Taralsøn NRJ. II 523).

Tarlebo 30 Aarstad (Tharallebø 1563), udt. tarle-.

Taraldsvik 38 Ankenes (1610).

Porbergr (M.) meget udbredt Mandsnavn (paa Island baaret af en Landnamsmand, Landn. 102). Endnu brugt nordenfjelds.

t'orbergsrud paa Jeloen ved Moss, anf. RB. 223. [Jfr. NG. I 358.]

Porbærghsrudh, anf. RB. 465, 466 under Kirker i N. Odalen.

I>orbjçrn (M.) sædvanligt Mandsnavn fra meget gammel Tid til Nutiden. Kan i Sammensætning være vanskeligt at adskille fra I>orny og Pörunn.

Torberud 71 Skiptvet (Thorbentzrud OG.; Thorbenrøed 1667; Thorberød 1640). Kunde nok ogsaa forklares af et af Kvindenavnene Porbjçrg eller IJorbera (DN. I 181).

l>orbiornarhæid, anf. RB. 162 under Nykirke i Rakkestad.

Tornby 69 Rødenes (torbiornaby RB. 152 s.), udt. tø'nnby.

Torbjornrød 15 Onsø, udt. t&rbjønn-.

Torbiornrud i Aker, anf. 1578.

Thorbiørnsrud, anf. 1666 som Ødegaard under Jølsen i Fet.

Torbjørnsrud 22 Sorum, udt. tørbjønns- eller tørbønns-.256

torbjorn — Pörör.

Torbjørnrud 172 Romedal, udt. tørbjønn-.

I>orbiornarud, anf. RB. 467 under Opstad Kirke i S. Odalen.

Tornby 27 Vaaler Sol. (Thornebve 1616), udt. tann-. [Jfr. NG. III 297.]

Torbjørnrud 149 Jevnaker (I^orbiornarud RB. 234).

Thorbiørnsrød, anf. 1668 og 1723 som Ødegaard under Askjum 18 Andebu.

Torbjørnrød 103 Nøtterø (torbiornarrud RB. 66, jfr. 200 og 202).

Torbjørnsbu 1 Barbu.

torbrandr (M.) paa Island i Landnamstiden (Landn. 193, 311); ikke sjelden i Norge i senere Middelalder, men nu vel forlængst uddød.

Torbjørnsrød 38 Moss (£>orbrandzrud RB. 224), udt. tørbérsø.

I>örör (M.) almindeligt Navn fra gammel Tid. Ved Sammensætningsled, der begynde med s, ikke let at holde ud fra I» or ir. Foran -ruö vanskeligt at skille fra Pora, da I' 6 r o-ruö og töröarruö nu i en Del af Landet udtales ens [tölrü). [Genitivformen törös findes allerede i RB. 523. NG. III 144.] [Jfr. NG. IV, 1 174.]

Tolerud 17 og 58 Spydeberg (Pordærudh 1432, DN. IV 622), udt. tölrü, alm. nu skr. Torucl. [Jfr. NG. I 6.]

Torudholtet 159, 4 Rakkestad. [Mulig rigtigere Toreholtet, som Karter angive. NG. I 113.]

Pordarud, anf. RB. 507 under ld K.

I>orderrud i Skjeberg, anf. 1344 i DN. IV 229.

Tolerud 22,3 Urskog, udt. tölrü, alm. skr. Torerud. tHer maaske snarest indkommet ved Opkaldelse. NG. II 170]

Torud 64 Fet (I>ordarud RB. 221), udt. törö.

Torsæteren 73 Ringsaker (Tordsetter 1593), udt. to'l-,

Tolerud 100 Nes Hd. (tordærrud 1345, DN. I 235), udt. told, alm. skr. Thorud.

Torderud 34 Grue (tordarud RB. 457), udt. toldrü.

[Torud 11 Tønset, se NG. III 394 f.]

[Torliol 72 Lesje, udt. tolor (Tuortthuoll 1578). Jfr. NG. IV, 1 21.]

Tolerud 141 Modum, udt. tölrü, alm. skr. Thorud eller Thorrud.

Torberg 34 0. Eker (torderbærgh 1445, DN. IX 274), udt. tölbiÉr.

Tolerud 32 Skoger (tordarud RB. 103), udt. tölrü, alm. skr. Thorud.

Torod 59 Nøtterø (tordarud RB. 185), udt. tore.

Anm. Torderud 1 Moss skrives RB. 224 i Tordufuo, 1338 i DN. V 102 a Torghrufuu, i St. Thordrog, udt. törrdre. Det kommer antagelig af tor8, Skarn, og rüga (opr. hrüga) Dynge; Betydning altsaa: Gjødseldynge. Samme Ord er velI>örÖr — Porgarör.

257

Torderud 72 Aas (Tordru 1578, Torderø JNV. 266, Thordru 1600), udt. tåldrii.

förelfr (Kv.) enkelte Gange som Kvindenavn i Norge i Middelalderen (DN. Y 522. VI 517. III 220. VIII 501); et enkelt islandsk Exempel fra 10de Aarh. (Landn. 115). Ogsaa kjendt fra Danmark1.

torælfuorud, anf. RB. 134 under Aas Kirke, torelfuogardr, Bygaard i Oslo, nævnt RB. 265 og paa mange

Steder i DN. torælfuorud, anf. RB. 431 under Eidsvold K. torolfuorud (udentvivl Feil for torelfuo-) i Ramnes, anf. RB. 262.

[I'orfastr (M.) kan ikke sikkert paavises i Norge, men var alm. i Sverige i MA. torvastson i DN. I 272. III 281 er vel snarere at forklare af tor vatr, som findes brugt i Norge2. Af to r fastr sandsynlig

Tofastrud 109 Romedal. Det første r sløifet af Hensvn til r i rud. NG. III 138 f.]

Torfi (M.) har været meget brugt paa Island fra gammel Tid. I Norge har det, bortseet fra Stedsnavnene, neppe efterladt sikkert Spor; Torve, der anføres 1743 som brugt i Stavanger Amt, kan nok være = torviör, der findes her (paa Jæderen) 1519 i Formen Tarwidh (NRJ. II 345). Mulig har der ogsaa været et tilsvarende Kvindenavn To r fa. [Jfr. NG. IV, 1 174.]

Torfuorud, Torfuarudh i Berg Sml., anf. RB. 503 s. og DN. V 402. [Taarud 50, 4 Dovre, udt. ta ro. Tvivlsomt. NG. IV, 1 8.] [Taarud 45 Nordre Fron, udt. ligedan. Tvivlsomt. NG. IV, 1 105.] Torrestad 1 Sandeherred (i Torfwostadhom RB. 56, 57 s.; Torue-

stad 1520), udt. tøWrsta. Torvolt 70 Fjære (Toruold 1593), udt. tørrvålt. Kunde nok være = Torfaholt, men maa vel betragtes som tvivlsomt. Torvestad 6 Torvestad (a Torfostodum 1301, DN. IV 58; a Torfuastadum 1346, DN. IV 249). Den nuværende Udtale med a i 2den Stavelse maa vel være Bevis for, at den sidste Form er den rette. Tornes 2 Tvsnes (Thorueness 1563; Torffnnes 1567; Torffuenes 1610), udt. tårr-.

torgarör (M.) almindeligt i Middelalderen, endnu brugt paa nogle Steder. Ikke fundet paa Island.

[Ogsaa fra Sverige (S. Bugge).]

[I Sverige bliver -fastr som andet Led af Mandsnavne ofte til Taster (S. Bugge).]

Torgalsbøen 83 ld (torgardzrud, i J>orgarözrudum RB. 505, 506, 507, 546), udt. tårgals-.

[Torgalsboe, Part under Søle 90 Skjeberg 1723. NG. I 246.]

[Torgalsjordet, nævnt som Underbrug under 48 Rygge Præstegaard 1723. NG. I 344.]

torgardzrud, anf. RB. 116 under Ski Kirke i Kraakstad.

I>orgardzrud, anf. RB 468 under Opstad Kirke i Odalen.

I>orgardzrud i Hurum, anf. RB. 106, 107 (er gaaet ind under Storsand).

Eorgeirr (M.) overmaade almindeligt Mandsnavn fra gammel Tid til Nutiden. Kan i Sammensætning undertiden være udsat for Forvexling med torgils.

torgeirsrud, anf. RB. 444 under Sorum Kirke.

Torgersrud i Nes R., anf. 1520.

[i torgæirsoose RB. 469, Part af Os østre 38 S. Odalen. NG. III 182.]

Torgersrud 147 Faaberg (f>orgæyrsrud 1330, DN. V 76), udt. tå'rjersrü.

Torgersrud 167, 3 Gran.

Torjerod 8 Sannikedal (Thorgeirsrudh 1445, DN. I 577 ; Torgius-rod 1585 og senere), udt. t&rjerø.

Torgestveit 8 Strandebarm (Torgerstuett 1570; Torgiertued 1612), udt. tåres- eller tø'resalm. nu skr. Torgilstvet.

torgerör (Kv.) ligeledes alm. brugt fra gammel Tid.

Torgerud 66 Vaale (Thorgierrød 1593), udt. tø'rjerü.

torgils (M.) ogsaa meget gammelt og almindeligt Navn. Allerede i 14de Aarh. findes meget almindelig Sideformen £ o r gi uls, der svarer til den nu meget brugte Torjus1.

Trulsrud 99 Bærum (1666), udt. trulsü.

Trulsrud 148, 4 Gran (mulig ikke gammelt).

torgiulsrud, torgiulsarud, anf. RB. 36, 37 under Gjerpen Kirke.

Torgersrød 68, 10 Solum (Thorgiußrudt St.), udt. Ur juss-.

Trulsvik 21 Søndeled (1670), udt. tru Iis-.

fcorgrimr (M.) ligesaa meget gammelt og meget udbredt.

Torgrimsby, Ødegaard under Vestby 111 Rakkestad, formodentlig = torgrimsrud RB. 159.

Torgrimsbu 121 Aremark (vel = torgrimsrud RB. 153), udt. t& rgrænnsbü.

Torgrimsby 64 Skjeberg (Thorgrims- DN. XI 794), udt. tørgønns-.

[h)rgriins-Fiall RB. 466, Part af Fjeld 40—42 N. Odalen. NG. III 200.]

1 [T r ii 1 s er dansk Form (S. Bugge).]Dorgunn — IJörir.

torgunn (Kv.) vist gammelt Navn, skjønt det ikke kan paa vises i ret gammel Tid i Norge eller paa Island, bortseet fra den i Eyrb. s. S. 92 omtalte suderøiske Kvinde af dette Navn. I Norge i senere Middelalder i Formen torgunna. Endnu brugt i begge Former. Almindeligt i Danmark i Middelalderen 1.

Torgunrud 3 Skedsmo, udt. tø r gen- eller tårgén-. Torgunrud 25 Fering (Porgunnarudh RB. 432, 433), udt. t&rgunn-. Torgunrud 243 V. Toten, udt. ligesaa.

I'örhildr (Kv.) brugt paa Island allerede i Landnamstiden; ikke fundet i Norge i Middelalderen, men maa have været brugt, da det endnu bruges paa flere Steder. [Jfr. NG. I 26.]

IJorildarud, anf. RB. 489 under Tom Kirke. I>orildarud i Solum, anf. RB. 17 og 27.

törir (M.) gammelt og overmaade almindeligt Navn. Jfr. I> o r ö r og töra.

Torsrød 125, 5 Berg Sml. Poresbor i Varteig, anf. RB. 500.

Torsnes 3 Vaaler Sml. (a toresnese 1433, DN. V 440), udt. to'snes.

Torstad 31 Asker (I'oresstader 1389, DN. IV 422, i J>oræstodum

1358, DN. IV 308; torestad RB. 293), udt. to r sta. [toresægg DN. II 19, 1279. toreseng, kaldet Alfsrud, RB.

249, forsvundet Navn i Ullensaker. NG. II 329.] Torstad 426 Ringsaker. [Jfr. NG. III 38.] Torsgaard 161 Ringebu (i £>oresgarde 1381, DN. III 327), udt. to s-.

Torstad 104 Øier (Torrestedh 1500, DN. II 744; Torestad 1493, DN. I 705; i DN. II 166, fra 1332, er trykt i tordhæstadum, men Navnets Læsning sees at være usikker), udt. tårrsta. Tvivlsomt. [Jfr. NG. IV, 1 174.] IJorisstadir, det opr. Navn paa Vardal Præstegaard (DN. III 168,

I 290 og 317). Torsrud 91,9 Vardal, udt. tölsru. Torsrud 28 V. Toten, udt. ligesaa. Torsrud 30 S. Aurdal, udt. ligesaa. Toresgaard 89 Aal, udt. toris-.

Torsby 80 Modum (a toresbæ 1332, DN. VI 156), udt. tors-. Torstad 70 Lier (i torestadum RB. 93, 100). Torsrud 140 Lier, udt. tolsü. Torsrud 83 Roken, udt. to'rsü.

1 [Gammelt i Sverige. Ældre Nominativform Porguör (S. Bugge).]

Torstvet 20 Hurum (torespuæit RB. 106), udt. tos-. Torsrud 55 Rollag, udt. to Is-. Torsrud 46 Nore, udt. to'sstru.

Torsrod 42 Brunlanes (toresrud RB. 44, 217), udt. to'rsré.

Torstvet 9 Hedrum, udt. toss-.

Tosaas 22 Lardal (Toos- 1547), udt. tos-.

Torsrud 73 Lardal (Tholßrudt St.; Toffues- 1593), udt. tolsrü.

Kanske af tölfr. Torsdal 22 Sannikedal (Thorißdall St.), udt. tors-. Torsdal 52 Bamle, udt. tos-. Torsholt 17 Slemdal, udt. to sålt. Torstveit 50 Bø Tim., udt. tösstvett. toresrud, anf. RB. 6 under Saude Kirke. Torsdalen 71 Fyresdal, udt. tö'ss-, Torstveit 58 Mo Tel., udt. to's-.

Torsbudalen 4 Barbu (Thorßbodalen 1610), udt. tåsspe-.

Torsvigen 59 Oddernes, udt. tors-.

Torsoen 84 Oddernes, udt. to'søia.

Torsland 26 Aaseral, udt. to'slann.

Tosaas 43 Herred (Thoß- 1594), udt. tos-.

Totland 23 Siredalen, udt. tot- eller tott-,

Tosvold 35 Skjold (Toswol 1520), udt tos-.

Torstveit 144 Skjold, udt. tos-.

Totland 13 Finnaas (Totland 1520), udt. to't-.

Totland 125 Os, udt. ligesaa.

Totland 57 Fane (Gotland og torsland 1427, DN. XII 161), udt. ligesaa.

Totland 62 Hosanger (Totland 1520), udt. tott-.

Totland 86 Alversund (Forsland 1427, DN. XII 161; Thotland

1463, DN. XII 202), udt. tot- eller tött-. Torsvik 6 Masfjorden, udt. to'rs-. Totland 26 Masfjorden (Totland VL.), udt. tött-. Torstad 48 Sogndal NB. (Thorestad 1611), udt. tössta. Torsæter 62 Y. Holmedal (torsætr BK. 19 b), udt. tor-. Totland 106 Daviken (tothland BK. 8 a), udt. tot-. Torsoen 40 Hitteren, udt. toxs-.

Totland 26 Lierne, udt. to't- (er formodentlig Indkommet ved

Opkaldelse). Torsvik 63 Meløø, udt. to'rs- eller to'ls-. Torsvaag 1 Helgø.

Anm. Torsnes findes nogle Gange under saadanne Omstændigheder, at man ledes til i 1ste Led at se Gudenavnet Pörr. I Tingvoldfjorden paa Nordmør har man saaledes nær ved hinanden to Nes af Navn Torsnes og Balsnes (Baldrsnes?). Paa Halvøen Torsnes i Borge Herred i Smaalenene (torsnæs RB. 225, 511, men oftest tosnes, allerede 1367 i DN. I 302) ligger Gaarden Tose, opr. törshof, og den nærmest østenfor udskydende Halvø i Skjeberg Herred heder Ullerø (Ullarøy). Paa samme Maade er mulig ogsaa at forklare Torsnes 36 Jondal, udt. tos- (torsnes 1314" og 1319, DN. I 126 og III

143; Eoss- 1326 og 1340, DN. IV 155 og VII 182). Mulig kan ogsaa det, som det vil sees, paa Vestlandet noksaa almindelige Forsland, der i Regelen nu lyder Totland og, som flere ovenfor anførte gamle Skriftformer ville vise, allerede i det 14de Aarh. havde antaget denne Udtaleform, tildels skrive sig fra Gudenavnet. En Antydning i denne Retning er, at man i Samnanger Sogn i Os har Gaardnavnene Totland, Frøland (F r e y j u 1 a n d ?) og Ulland (U 11 a r-1 a n d).

E>orkell (M.) overmaade almindeligt Mandsnavn fra 9de Aarh. af til Nutiden.

Torkelsrud 54, 3 Trøgstad.

Torkelsrud 30 Eidsberg, udt. tølstélsi'i.

Torkelsrød 4, 3 Aremark. [Ikke i NG. I 178.]

Torkelsby 53 Vaaler Sol.

Torkildsrøed, anf. 1723 som Ødegaard under Rød 28 Andebu.

torlakr (M.) gammelt Mandsnavn, der ialfald i den ældre Form Porleikr kan føres saa langt tilbage som 10de Aarh. I begge Former endnu brugeligt i Norge. Jfr. IJ 61 f r og Torleif r.

i Pollaghsbø, anf. RB. 156 under Aremark Kirke.

[i I'orlukshagha RB. 508, Part af Haga 36—38 Skjeberg. NG. I 240.]

Tallaksrud 127 Kraakstad.

torlaksgardr, Bygaard i Oslo (DN. I 158 (1327) og oftere).

Tallakshavn 101,4 Sandeherred (mulig nyere Navn).

Porleifr (M.). Ogsaa ældgammelt og vidt udbredt lige ned til Nutiden. Jfr. I'ol fr og Toll i. I nogle af de nedenanførte Tilfælde vil man nok ogsaa kunne tænke paa [t'o r le ikr NG. IV, 1 92,] £>orlakr eller paa or lau gr, der var et ret almindeligt Mandsnavn i Norge i Middelalderen.

Porleifsberg, anf. RB. 165 under Eidsberg Kirke.

Tollevsrud 29 Rygge (k>rleifsrud 1445, DN. IX 272), udt. tallersrø.

Tollevsrud 16 Vinger (Tholleffsrud 1617); skal udtales tø'Ueru.

Tollesbol 18 Eidskogen (Tholluffsbøll 1594), udt. t&llsbøl. [Se under ^örolfr.]

Tollersrud 152 Faaberg (]?orlæifsrud 1344, DN. III 198, jfr. III 167), udt. tø'llersru. [Jfr. NG. IV, 1 220, 230.]

Tollevsrud 110 V. Toten (Tollißrudt St.), udt. tøllersü.

Tollevsrud 59 N. Land, udt. tø'üeffs-.

Tollevsrud 72 S. Aurdal, udt. tø'llersrü.

Tollevsrud 15 Nes Hl., udt. tøllestrü.262

I>orleifr — Porny.

Tollevsg'aard 74 Nes Hl., udt. tølleiska (med den i Hallingdal alm. Afkortning af -gaard i sms. Stedsnavne).

Tollevsrud 79 Nes Hl.; nu ei længere brugt.

Tolleivsgaarden 117,1 Aal, udt. tållaifs-

Tollersrud 58,2 Skoger.

Tollevsjorden 29 Tinn, udt. tålleffs-.

Tolleshaug 73 Manger (Tolleshvg 1520), udt. med Sløifning af sidste Led tø'ddlüs eller tø'ddlés.

Tolstad 13 Skei (Tholdstad og Tholffsta 1626), udt. tållsta.

Porljötr (M.) ikke sjeldent Navn i Norge og paa Island (tidligste Exempler vel Landn. 115, Heiöarv. 323).

Porliotsvik, anføres oftere i Middelalderen som liggende i Jondal (DN. I 400, IV 436, 647, 651), synes at maatte være det nuværende Tørviken GN. 45, udt. tørr- (skr. Tørwigh allerede 1520). Hvis Identifikationen er rigtig, er den paafaldende stærke Afslidning af 1ste Led at mærke.

Porinöör (M.) gammelt og vidt udbredt Mandsnavn, der endnu bruges adskilligt.

Tormodsgaard 30, 1 Aal (Termandtzgaardt 1578), udt. tårmos-.

Tonnesrud 41 Lier (Pormotzrud EB. 93), udt. t&rmersü.

Tormodsrud 51 Hof Jb. (Pormodsrud 1374, DN. III 300), udt. tålmersø.

Tormodsrød 2 Slemdal (Pormodzrud RB. 40, 42), udt. t& r mes-.

Tormodsætre 117 Finnaas (1563), udt. tårmesætre.

Tormodsæter 11 I. Holmedal, udt. tårmesæt.

Tonnodsvold 10 Alstahaug (af Thormodzvelle AB. 88), udt. tårmås-.

Porny (Kv.) gammelt Kvindenavn (Landn. 213, 285), og temmelig almindelig brugt i Norge i Middelalderen, saavel som i Nutiden. I Sammensætninger meget vanskeligt at skille fra Porbjçrn og I'örunn, hvorfor Henførelsen af mange Steds-navne bliver uvis.

[Tonerud 76,2 Enebak. Mulig gammelt. NG. II 219.]

Tonvold 124 N. Land (Thounnevold 1592; Thunevolden 1595), udt. tonvall.

Tonstøl 8 Skaatø (Tiøndestøffuel 1585; Tønnestøll 1593), udt. tonn-.

Tonesal under 15 Birkenes, alm. skr. Tønnes øl.

Taanevig 43 Søgne (Thanneuig 1604), udt. tåne-.

Tomstad 83 Vanse (Thomstad 1594), udt. tömmsta.

Tonstad 52 Siredalen (Ponstadar i Akk. i DN. IV 542; Toonz-stadæ s. 1461, DN. IV 696), udt. tönnsta.

Tomberg 19 Grytten (Thomberige, Thengeberige 1610; Thumberig 1630), udt. to mm-.torny — torvaldr.

Tomset 86 Strinden (Tomesetter NRJ. II 183), udt. to mm-. [Jfr.

NG. XIV 265. 345.] Tonstad 51 Klæbu (Thonndsta, Thombsta 1626); kaldes nu med et andet Navn (Aunet).

törolfr (M.) gammelt og almindeligt Mandsnavn, nu lidet brugt.

torolfsbøle paa Eidskogen, anf. RB. 241, 461, 462. [Efter NG. III 222 samme Gaard som Tollesbøl 18 Eidskogen.}

torsteinn (M.) gammelt og overmaade udbredt Mandsnavn lige ned til Nutiden. Herhen kunde nok hore et Par af de under To sti anførte Navne.

[1'ostæinsstrond RB. 450, Part af Strand vestre 97 Høland. NG. II 197.]

Tosterud 4 Fering (tosteinsrudh RB. 432; Thosterud 1617), udt.

tassterü. [Jfr. NG. II 423.] Tostenrud 35 Grue (torstæinsrud RB. 457), udt. tø"ssne- eller ttissenru.

Tostenbøl 44 Grue (Toestensbøll 1667), udt. tøsshébøl. [Jeg kan ikke forklare, hvorledes den nuværende Udtale er fremkommet1. NG. III 254.] Torstengaard 44 Dovre (1606), udt. t&sstin-, Torstensrud 24, 3 Aadalen, udt. tassens-. Torsteinsrud 61 Aal (1593), udt. tasstains-. Torstenrud 192 Sigdal (OG.), udt. tåssénru. Torsteinbu 103 Vikedal, udt. tåssteinbü. Torsteinsvik 36 Herlø (1563), udt. tø'ssviJge.

torunn (Kv.) gammelt og almindeligt Kvindenavn, fremdeles adskilligt brugt. Jfr. to r bjçrn og tor ny. Taaraanrud 112,2 Trøgstad.

toronnorud i Askim, anf. RB. 290 s., nu Taarnrud, Plads

under Præstegaarden. Taarnby 74 Rødenes (Thørrenbyenn St.; Tørrennby 1593; To-

renby 1604), udt. tarnby. toronnorud, anf. RB. 128 under Saaner Kirke. Taranrød 45 Andebu (Tharrenrøed 1593), udt. tårænn-, Taranrød 34 Sem, udt. tarån-,

Taransæter 34 Hornindalen (Thoring- 1563; Tornn- 1567; Thorenn-

1608), udt. ta r anny; nu alm. Taraldsæter. Torsæter 45 Indviken (torunnarsætr BK. 34 a; Torild- 1667; Tora-1715; senere alm. Taraldsceter), udt. ta rrsæte.

torvaldr (M.), se téraldr.

1 [Udtalens Tøskebøl vel ved Dissimilation af Tostebøl (S. Bugge).]264

Þorvarör — Þröndr.

torvarör (M.) gammelt og almindeligt; nu neppe længere brugt i Norge.

Torvardsrud i Rakkestad, nævnt 1520, i 1557 skr. Thorwolds-

(gaaet ind under Kaan GN. 13. 14).

[torviör (M.). Efter en Eier af dette Navn

toruid-Pueitar RB. 260, d. e. Tveiter vestre 51 Skiptvet. NG.

I 85.]

Tosti (M.) lindes af og til i Norge og paa Island fra 12te Aarh. af, men er ældre i Sverige og Danmark; sandsynligvis oprindelig Kjæleform af torsteinn. Jfr. under dette Navn.

Tostelund, nævnt 1723 som Plads under Moserød 47 Aremark.

Tosterød 79 Berg Sml., udt. tøsste-. [Jfr. NG. I 225.]

Tostarud i Aker, anf. RB. 255 [Ikke i NG. II.]

tröndr (tråndr) (M.) gammelt Navn (paa Island i Landnamstiden), meget brugt til Nutiden. Ved de Stedsnavne, der kunne antages sammensatte hermed, er der vist tildels Mulighed for anden Oprindelse. Der maa have været et Fjeldnavn af samme eller lignende Form (Fjeldet Trönn i Tonset1, alm. skrevet Tronfjeld; Elven Tronna i Opdal, Bielv til Driva, løbende forbi Tronfjeldet). Navnet I'röndarnes, bekjendt navnlig af dets Forekomst i Senjen, er ogsaa altfor almindeligt, til at det med Rimelighed kan forklares af Mandsnavne! Mulig kunde man her tænke paa det af Snorra-Edda kjendte Skaldeord pröndr, Galt, og antage, at dette har været brugt som Fjeldnavn. Genitivformen trönds kan paa vises saa tidlig som 1376 (DN. I 332). [Jfr. NG. XIV 9. 77. 282.]

trondadalr i Onsø, anf. RB. 192. 202, 215; nu Trondalen GN.

51, 20.

trondarud i Onsø, anf. RB. 224.

Tronviken 10 Moss (trondaviik RB. 482), udt. trö'nn-.

[]?rondar-Galabcer RB. 130, Part af Galhj 38. 40 Vestby. NG.

II 6.]

Tronsrud 14, 2 Kraakstad.

Tronrud 74, 2 Urskog (trondarud RB. 295).

Troiirud 97 Nannestad (frondarud RB. 421).

Tronhus 21 Vang Hd. (Trondhuß 1520), udt. trø'nnes.

[tronda Nestini RB. 243, Part af Nesten 61 Stange. NG.

III 156.]

1 [Der udtalt med å (S. Bugge).]trond r — Trotti.

265

[tron(lånes i Stange RB. 292. Her kanske snarest af Mandsnavnet trondr. NG. III 172.] Tronbol 40 S. Odalen, udt. trombøl. Tronbol 55 Brandval (tronderbøle RB. 460), udt. trombel. Trongaarden 113 Aasnes (Trundgaardt St.), udt. trö'nggalen. Tronset 186 V. Toten, udt. trö'nnsét. Tronrud 118 Jevnaker. 25 S. Aurdal. Tronhus 54 S. Aurdal

(Trundhuus 1595), udt. tronnhüs. Tronrud 70 Norderhov. 58 Nes Hl. Tronsgaard 30 Gol (1520). Tronrud 166 0. Eker. Tronerud 118,4 Lier. Tronstad 17, 5 Roken. trondarud i Røken, anf. RB. 280.

Tronstad 35 Hurum (a trondzstadum RB. 106, jfr. RB. 103,

107; DN. V 261, IV 488, 529, IX 198, III 431). Tronrud 139 Nore (f>ronderud 1404, DN. V 311). trondarud, anf. RB. 102 under Skoger Kirke, trondarud i Slagen, anf. RB. 198. Tronsrød 47 Brunlanes.

trondarud, anf. RB. 48 under Hvarnes Kirke i Hedrum.

Trontveit 20 Nissedal (trondarpuæit 1303, DN. I 87).

Tronderoen 46 Høvaag, udt. trönndrøia.

Tronstad 80 Søgne. 84 N. Undal.

Tronvig 19 Lund (Trunuiig 1567).

Trondvik 48 Kirkebø.

Tronstad 20 Sunnelven.

Tronvold 104 Orkedalen.

Tronset 128 Selbu (Thrundsetther 1559).

Tronset 31 Meråker.

Tronvik 44 Leksviken (Trunduick 1559). Tronstad 72 Leksviken (i Throndastadom AB. 27). Tronhus 31 Inderøen (Trondehuss NRJ. II 225), udt. trønnhiis. Tronstad 80 Inderøen (af Throndastadom AB. 5).

?Trotti, Trottir (M.). Af disse Navne findes det første brugt som Mandsnavn i Sverige i Middelalderen. Det bliver nok alligevel meget usikkert, om de herefter følgende Stedsnavne ere at forklare af Personnavn, og om isaafald de ovenanførte Navneformer ere de rigtige oprindelige. Et enkelt af de følgende Navne kunde ogsaa udledes af trçstr. [I NG. III og IV, 1 forklares intet af de følgende der behandlede Gaard-navne af et Mandsnavn Trotti eller Trottir.]

Traastad 52 Vinger (Trøttestadt 1578; Trøtestad, Thrøstestad

1593; Thrøstestadt 1594), udt. trasta. Trottestadt, anf. 1557 som liggende i Nordre Solør. [Jfr. NG. III 291.]266

Trotti — I>ryrekr.

Trosvik 143 Ringebu (Trøttiswiik 1445, DN. II 570; Threttes-

wig 1520), udt. trå smile1. [Jfr. NG. IV, 1 153.] Trosset 115 Faaberg (a Trotzætre 1344, DN. III 198; Trotsæter

AB. 106), udt. trasset. [Jfr. NG. IV, 1 225.] Trøttersrud 96 Norderhov (Thrødtelsrud 1657), udt. trø'ttersii2. Trotland 27 Holandet Guld. (Trotteland OE.; Troteland NRJ.

II 176). [NG. XIV 270.] Anm. Traastad 45 Skiaaker skrives 1355 i DN. V 173 i Proar-stadum og er altsaa af anden Oprindelse (Elvenavn?). [Jfr. NG. IV, 1 36.]

[trtiör (Kv.) endnu brugt paa Vestlandet og indtil 18de Aarh. ogsaa østenfjelds.

i truddæbærgum RB. 451 anført under Hemnes Kirke, Høland. Kan være en slet bogstaveret Form for £>rüSarbergar. NG. II 207.]

Tryggr, Tryggvi (M.). Det sidste Navn findes, som bekjendt, brugt i Norge i 9de og 10de Aarh. og enkelte Gange paa Island i 12te og 13de (Sturl. I 56, 354). I 15de og 16de Aarh. finder man det i Norge af og til i Formen Tryggi. Tryggr er ikke sjeldent i Norge fra 14de Aarh. af og bruges endnu paa Østlandet. Ialfald de to förste af de efterfølgende Steds-navne ere vist meget usikre; man kunde nok ligesaa godt udlede dem af tyrekr, om de overhovedet komme af Personnavn.

Trygsland 57 Bjelland (Trixland 1551, DN. VII 824; Trysland

1594), udt. trygs-, Tryset 39 Hjørundfjord (Trøgsetter 1603; i senere Tid alm. skr.

Tryggeset), udt. tryset. Tryggestad 28 Sunnelven (Trogestad 1603, Thrygestadt 1606), udt. tryjjesta.

tyrekr (M.). Navnet findes almindelig brugt paa Østlandet i 14de og 15de Aarh. (ofte skr. Drydrekr og enkelte Gange, f. Ex. DN. I 379, II 551, V 483, I>rydikr). Det er gammelt, da det allerede findes (som Fadersnavn) i Dynnastenens Indskrift (fra Hadeland), der neppe kan være yngre end 1100. Jeg

1 Navnet Trosvik findes paa flere Steder, men er vel i Regelen af anden Oprindelse.

^ [Maaske af Mandsnavnet I>röttolfr Landn. F. Jonssons Udg. 62, thi dette er et virkeligt Navn, selv om det ikke med rette er tillagt den der nævnte Mand. Jfr. Prottolfstadhir DN. IV 247 i Ranrike (S. Bugge).]Pryrekr — Tnbbi.

anser det fremdeles muligt, som jeg har antaget i Thj. YSS. Skr. 1882 S. 39, at udlede de følgende Stedsnavne deraf; ialfald er hidtil ingen Forklaring fremsat, som forekommer mig rimeligere. [Af de to hidtil forsøgte Forklaringer af et Mandsnavn trjügr eller af Mandsnavnet Er yre kr synes ingen at være holdbar. NG. I 1. II 307.]

Trøgstad, Sogne- og Herredsnavn i Smaalenene (skrives oftest £>rykstada kirkja, sökn; ogsaa IJrygstada, Eryxstada; paa et enkelt Sted, 1330 i DN. III 147, Eriuxstada), udt. trø'JcMa, ligesom ogsaa de af de flg. Navne, som nu skrives paa samme Maade.

Trøgstad 1 Ullensaker (her oftest skr. I>riugst., RB. 267. 305. 429. 438. DN. I 118. XI 18; sjeldnere Erygst., RB. 428. 440. DN. II 155 — paa det sidste Sted paafaldende nok med T-, ikke med

Trøgstad 44 Norderhov (af f>rygistodom RB. 308).

Trøgstad 97 Værdalen (Erygst. DN. III 155. 171. AB. 17).

Trygstad 28 Ytterøen (triugst. DN. II 226. IV 175. V 96; Thrygst. AB. 25), udt. try'ssta.

Trøgstad 53 Sparbuen.

Anm. Der gives nogle meget ligt klingende Navne af forskjellig Oprindelse, nemlig Trogstad 81 Sande Jb. i (Troghstadum RB. 102), udt. tråJcJcsta; Trostad 16 0. Toten, alm. skr. Trogstad (a Trogestadom 1466, DN. XII 207; Throestadt 1557), udt. tro'sta, og Trugstad 86 Nannestad, alm. skr. Trøgstad (Striukst., Striuxst., Strygst. RB. 255. 424, 425. DN.' V 212), udt. trü'hhsta. [Jfr. NG. II 402 f.]

trçstr (M.) findes som Mandsnavn paa Island i Landnamstiden (Landn. 160, 238, 269). At det ogsaa har været brugt i Norge, tør temmelig sikkert antages; men det bliver dog ikke mere end en Gisning, at de følgende Gaardnavne kunde komme deraf; tildels kunne de vistnok skrive sig fra Appellativet prçstr (Fuglenavnet Trost). Jfr. Trotti.

Trosterud 79 Rødenes (£>ostarud RB. 152, vistnok Feil for Frosta-), udt. trö'sste-. [* t>rastarruÖ? NG. I 175.]

Trosterud 22 Aas, udt. ligesaa.

Trosterud 142 Aker, udt. ligesaa.

Trosterud 11 Nes Hd., udt. tråssteric.

Trosthol 215 Løiten, udt. trö'sstöl. [Sandsynlig af prçstr som Fuglenavn. NG. III 120.]

Trastad 58 Kvæfjord, udt. trå"sta.

Tubbi (M.), Tubba, Tobba (Kv.). Udentvivl Kjæleformer af torbjçrn og torbjçrg. Tubbi findes oftere brugt i Norge i 14de og 15de Aarh.; Tobba Andes i DN. II 235 (1347), jfr.268

Tobbusynir i Fornm. s. IX 321. Tilsvarende Navne findes brugte i Danmark.

Tubburud i Aker, anf. RB. 285.

Tubbedal i Hole, anf. i St.

Tubbe-Hotvet 125 Sandsvær (Tubbahapuæt 1398, DN. III 396, jfr. III 440. V 833).

Tubbaas 78 Hitterdal (i Tabuaase, Tubaase RB. 5).

[? Tulli (M.), Kjæleform af torleif r og lign. Navne. Se NG. IV, 1 148.]

turiör (Kv.) gammelt Kvindenavn (i Landnamstiden paa Island), alm. brugt lige ned til Nutiden. Ved de fleste af de følgende Stedsnavne kan Forklaringen være tvivlsom, og der kan spørges, om ikke 1ste Led er et andet med tor- begyndende Personnavn eller af anden Stamme.

[Tørudstad 80 Ringsaker. Kanske turiöar-ruSstaör NG. III 8. Jfr. 219 Furnes NG. III 71.]

Torud 167 Ringsaker (Thørrerudt 1593), udt. tø ril.

Tørud 235 Vang Hd. (turidarud 1347, DN. II 233; Tørrerudt 1578, 1593), udt. ligesaa.

Taarudmoen 50, 6 Dovre (efter en nu indgaaet Gaard Taarud).

Taarud 45 N. Fron (Thaarud 1668), udt. ta rb. [Taarud 50,4 Dovre og 45 N. Fron forklares i NG. IV, 1 8, 105 af * T o [-r-faruS.]-] {+r- faruS.]+}

Tørstad 105 Vang V. (Thørrestadt 1578. 1592), udt. tø'rsta.

Torset 61 Gol (Tordsett 1578), udt. tø"rr-.

Torstein 8 Brunlanes (Tøresteen 1593; Torresten 1664), udt.

tårstein.

Taarland 24 Haa (Tørland, Tareland, Toreland 1520; Tøreland 1563), udt. tår-.

Torriset 27 Øre (Tøresettir 1590; Thørrisetter 1643), udt. tø"rri-, alm. nu skr. Taari-,

Torset 68 Rindalen (Torsæte 1504, DN. I 728; Torsed NRJ. II 61), udt. tø"rrsøtt.

Torstad 44 Stadsbygden (Thørestad 1559), udt. tørr-.

Taarstad 3 Evenés (Torested 1520; Thørrestad 1610), udt. tårrsta.

Anm. Navnet Torset skrives i et Par Tilfælde allerede tidlig paa en saadan Maade, at man ledes til at stille det sammen med det uforklarede Navn torvikar, der er omtalt ovenfor under tora. Saaledes Taarset, Ødegaard under 111 0. Gausdal, i DN. III 305 (1375) skr. torsætr, nu udt. tårset, og Torset 28 og 62 Aure, i AB. 65 skr. Thorsætr, udt. tørrset. [Jfr. NG. IV, 1 196.]Dbbi — Ulf keil.

U.

Ubbi (M.) er ikke fundet som Mandsnavn paa norsk eller islandsk Grund. Var almindeligt i Danmark og er vel indkommet derfra. Kunde forresten ogsaa tænkes opstaaet selvstændigt som Kjæleform af Ulfr.

Ubberud 87 Enebak (Vbbarud RB. 403. 404).

Ubberød, anf. 1668 og 1723 som Ødegaard under Store Oseberg 106 Sem.

[Ulfarr (M.), se Ulfr.]

Ulfgestr (M.) findes nogle Gange brugt som Mandsnavn i Middelalderen (tidligste Exempel Eornm. s. VIII 396, 12 Aarh.; se forøvrigt RB. 72, DN. I 328. III 280. V 203, i disse senere Kilder altid i Formen Ugestr).

Ugjesteby 90 Berg Sml. (Vgiestby 1593). Kaldes nu med sløifet Forstavelse jcésstéby.

Ugjestrød 51 Vestby (Ullgestrrud 1350, DN. IX 154; Vgestarud RB. 130; DN. VIII 297. 302), udt. ujøsstré.

Ulfhildr (Kv.) gammelt Navn (Datter af en Landnamsmand, Landn. 201), meget brugt i Norge lige til Nutiden. Som 1ste Led i Stedsnavne tildels stærkt afslidt.

Ulfbildarhaginn i Eidsberg, anf. DN. V 380, 625 (1421, 1469), er høist sandsynlig det nuværende Ulverud, GN. 225, 2.

Ulfhildargardr, Bygaard i Oslo. DN. VII 336 (1396) og oftere.

Ulvildrud 162 Ringsaker, udt. ulviUrü.

Ustad 5 Hurum (Ulduils'tad i et Brev fra 1317 i Reg.; i RB. 106 skr. Viuldast., der vistnok er feillæst eller feilskrevet for Vuildast.), udt. li sst a, nu alm. skr. Uggestad.

Uleberg 9 Hornnes (Wuilleberrig 1595; Wuildeberg 1610 og St. St.), udt. üleMr.

Ulveraaker 14 Valestrand (Vluerager 1520), udt. ulvaråker. Tvivlsomt.

Ulsæter 89 Hammer (Aluildarsætr 1490, DN. XII 224; Wluilde-setter 1567), udt. ullscet.

Anm. De fleste med Ule- begyndende Stedsnavne komme vel af u r ö, Stenhob, saaledes i Regelen Uleberg, udt. ulbcÉr eller ulébdér (Sandsvær, Nore, Saude); Undtagelse Uleberg 9 Hornnes ovenfor.

Ulfkell (M.) gammelt Mandsnavn, mulig indkommet fra England; kan nu i Norge og paa Island alene paavises som baaret af270

Ulfkell — ülfr.

en norsk Landnamsmands Træl paa Island (Landn. 175). Hertil [eller til det tilsvarende Kvindenavn Ulfkatla NG. XIV 113] kunde mulig høre: Ulkestad 99 Rissen (Ølehestadt 1559), udt tflstän.

Ulfr (M.) gammelt, meget udbredt Navn, der paa flere Steder har holdt sig til Nutiden. Blandt de nedenanførte Navne kan nok være enkelte, som i Virkeligheden ere dannede af et med Ulf- begyndende, sammensat Personnavn (som Ulfarr, der vistnok forekommer i flere Gaardnavne, Ulfheöinn) [og Ulf-hild r NG. I 230]. I Nutidsform kunne Sammensætninger tildels let forvexles med de med Qlvir dannede.

Ulsby 4 Rødenes (i Wlfsbø RB. 149), udt. uls-. [De her tæt ved hinanden samlede Navne Svensby, Ulsby og Aaseby maa skrive sig fra en ældre større Gaard, hvis Navn er forkommet ved Udstykningen. NG. I 166.] Ulsrød 50 Aremark, udt. ü'lsé. Ulset 124 Berg Sml., udt. u'lsætt. lllsrød 137 Vaaler Sml. (Vlfsrud RB. 485), udt. uls-. Ulsliolt 105 Aker, udt. uls-. Ulsrud 145 Aker (Ulfsrud BB. 248), udt. ulsrü. Ulsrud 23 Enebak (Vlfsrud 1418, DN. V 369. 392), udt. ligesaa. [Vlfsrud RB. 413 anf. under Hakedals Kirke. NG. II 294.] Vlfsrud, anf. RB. 440 under Ullensaker Kirke, af Vlfsmo, anf. RB. 421 under Nannestad Kirke, [i Wlffgardenom DN. I 577, 1445 i Aasnes. NG. III 291.] Ulsbøl 54 Vaaler Sol. (Vlsbøell 1616), udt. üssløl. [Ulsgaard, Part af Kili, 28 Dovre (1668). Navnet lader til ikke

længer at være brugt. NG. IV, 1 5.] [Ulsbu 82 Vaage (Vlsboe 1668), udt. ulsbü. NG. IV, 1 76.] Ulsvolden 274 Vaage, udt. uls-. Ulsrud 11 V. Gausdal, udt. ligesaa. Ulsrud, gammel Ødegaard under Flygstad 139 Faaberg. Ulsrud 37 Jevnaker, udt. ulsü. Ulshus 18 N. Land, udt. ulsüs. Ulshagen 109 Aal (Vlffshage 1593), udt. ulshajinn. Ulsrud 35 Vaale (Vlfsrud RB. 73, 79), udt. uls-. Ulsrød, anf. 1668 og 1723 som Ødegaard under Haug 96 Borre, i Vlfsasom i Andebu, anf. DN. IX 275. Ulsjordet 87, 3 Stokke. Ulsbak 63,4 Brunlanes, udt. uls-, i Vlfsbudum, anf. RB. 42 under Brunlanes Kirke. Ulsues 52, 1 Lunde, udt. uls-. Ulsberget 17, 15 Haaland. Ulsneset 7, 3 Bruvik, udt. ulls-. Ulsnes 133 Ullensvang, udt. ulls-, Ulset 72 Ulstein, udt. ligesaa.Ulfr — Unåss.

271

Ulsnes 59 Aure, udt. uls-.

Ulsvaag 9 Hammerø (Wlffsuog 1600), udt. uls-.

Anm. 1. Navne som Ulfvik og Ulfsteinn er udentvivl at forklare af Dyrenavnet u 1 f r.

2. Af Stedsnavne, der kunde synes sammensatte med Ulfr, men faktisk ere af anden Oprindelse, mærkes: Tilstad 77 Rollag, udt. u'lsta, i 1460 (DN. X 185) skrevet

Uglistada, kommer antagelig af Elvenavnet Ugla. Ulstad 71 Hegre, udt. øl-, skrives AB. 37 af Olgostadom;

Wlgestadha AB. 133 s.). Ulsnes 17 Karlsø, udt. ö'Hsnes, ligger ved Udløbet af Uls-fjorden og maa have sit Navn deraf. Den anførte Udtale af Gaardnavnet antyder, at den sædvanlige Skrivemaade af dette Fjordnavn, TJlfsfjorden, maa være urigtig.

Ulve-. Her sammenstilles endel saaledes begyndende Stedsnavne, ved hvilke der kan være større eller mindre Grund til at formode Oprindelse af Personnavne, uden at der med Sikkerhed kan peges paa noget bestemt Navn). Der kan særlig tænkes paa Ölçf, Ulfarr, Ulfheöinn, Ulfheiör og Ulfhildr (det 4de i Rækken af disse Navne kjendes kun fra Island, men forekommer der allerede tidlig. Det nu i Valdres brugte Mandsnavn Ulve, hvis Udtale jeg ikke kjender, kunde jo tænkes at være en svagt bøiet Sideform af Ulfr, Ulf i (sml. Bjçrn — Bjarni), men en saadan Sideform, hvortil der ellers ikke gives noget Spor, er lidet sandsynlig; snarere kunde Navnet tænkes at være en moderne Skriftform af Qlvir.

Ulverud 110,3 Bærum [NG. Il 145], 4,14—18 Nittedalen. 64,2 Sørum. [Gaarden kunde nok være det i RB. 443 under Imshaug K. og 444 under Sørum K. anførte Olofuorud. NG. II 255.] 51,4.5 Nes R. 182 Gran.

Ulvestad 88 V. Slidre (Vluestad St. St.), udt. ulve-.

Ulverød 47 Hedrum.

Ulvestad 33 Balestrand, udt. ulva-.

Ulvestad 160 Volden (i Wlffuestadom DN. VI 453, i et i Afskrift fra 1609 bevaret Brev fra 1427), udt. ulve-.

Ulvestad 102 Skodje (Wlffuestadt DN. X 771), udt. ullsta.

Unåss (M.) er i Norge noksaa almindeligt Mandsnavn i Middelalderen. Det ældste Exempel er vel Kong Sverres bekjendte Stedfader Unäss kambari, der maa være født tidlig i 12te Aarh. (paa Færøerne ?); det næstældste en Islænding i Biskop Torlaks Saga (Bisk. sögur I 116, ved 1200). Foruden de nedenfor opførte Stedsnavne turde ogsaa enkelte af de under Uni og Unnr opførte høre hid.272

Unåss — Unnulfr.

Aanaasrud 15 Nannestad (Vnasrud RB. 419, 421, jfr. DN. III 694, udt. änårsrü.

Onstad 35 0. Slidre (i Unatzstadom 1366, DN. X 59; i Vnas-stadhom 1492, DN. II 716), udt. onnsta.

Uni (M.) findes ikke ganske sjelden i Norge og paa Island i Middelalderen (tidligst enkelt Gang i Landnamstiden paa Island, Landn. 178). [Endnu ved 1520 i NRJ. II 197. NG. II 276.] Jfr. Unåss og Unnr; ogsaa Auöun kan i Sammensætning give lignende Nutidsform.

i Ynastadum, anf. RB. 111 under Asker Kirke.

Unaberg, anf. RB. 454 ander Hof Kirke Sol.

Onstad 89 N. Aurdal (Onestadt, Oonestadt 1520), udt. onnsta.

Onstad 43 Nissedal (Vnestad 1593), udt. o'nsta, o"nesta eller onnsta, efter forskjellige Opgaver.

Onstad 30 Aurland, udt. onsta.

Vnastadir, anføres i AB. 66 som Ødegaard paa Smølen.

Unstad 17 Borge Ndl. (i Vnastadum 1407, DN. II 448; Vnne-stadh OE.), udt. un,n,sta. Hører mulig til Unn r.

Anm. Onstad 152 Lier skrives 1347 (DN. XI 39) i Allnastadum, men er allerede i RB. 99 gaaet over til Onast-. Det maa komme af Elvenavnstammen Ain-,

Unnr (Kv.) er et gammelt Kvindenavn, der endnu bruges i flere Egne i Norge, mest i Formen Unna, som ogsaa er den almindelige i den senere Middelalder. Jfr. Uni, Unåss og Auöun.

i Tnnargardhom, anf. RB. 429 under Eidsvold Kirke.

Undset 105 Nes Hd. (Wntsetter HC.; Onnßetter St.), udt. onnsett.

Unset 41 0. Rendalen (Wndhesetter 1510, DN IX 423; Vnne-setter 1546, DN. IX 775), udt. ligesaa. [Maaske dog af et Elvenavn, NG. III 373.]

Unneberg 50 Sandeherred (Vnnaberg RB. 45 183. DN. I 361. 419. 432. 446. Vnnoberg DN. I 423, RB. 56 s.; Vndiberg DN. I 421), udt. unne-1.

Undere 53 S. Undal (Vnderøn 1564, DN. VIII 855), udt. unnerøi.

llnnardys paa Lister, Fornm. s. VIII 206; antages at være Holmen Hummerdus vestenfor Farsund (nuværende Udtale ubekjendt).

Unnesæter 5 Askvold (Vnnarsætr DN. XII 5, 1281), udt. unne-.

[A n m. Unset i Biri synes derimod at være sms. med Mandsnavnet Auöun. NG. III 61. Jfr. ovenfor S. 25.]

Unnulfr (M.), se Arnulfr.

1 Dette oftere forekommende Gaardnavn synes forresten i Kegelen oprindelig at have lydt undir Berg i.Uri — UJyrmir.

[Uri (M.). Et saadant Mandsnavn eller Tilnavn forudsættes maaske af følgende Gaardnavne1:

Urstad 77.78 Rvgge, udt. ur sta (ürestad 16de Aarh.). NG. I 347.

Yræstaöir (d. e. Urastaöir) DN. III 217 og VII 197, en nu forsvunden Gaard i Biri.]

Uspakr (Öspakr) (M.) brugt paa Island (allerede ved 1000) og i Norge; forlængst aflagt.

Vdsparsrudt i Andebu, anf. i St.

Upveginn (M.) kan maaske kun paavises i Stedsnavne2, der vel kunne forklares af dets Brug som Tilnavn. Paa Island har man det i Reykd. s. anførte Gaardnavn Öpveginstunga (jfr. Kålund II 159 og Anm. S. 17 i sidste Udgave af den nævnte Saga: Isl. forns. II). I Norge er heraf vel at udlede:

Utingsrud, aflagt, men endnu erindret Navn paa Haavarsrud 33 Tinn.

Upyrmir (M.). Forekommer ogsaa i Formerne üpyrmr (f. Ex. DN. IV 159. XII 21) og Upormr (f. Ex. DN. XIII 36). Findes endnu ved 1520 i Stavanger Amt, Hardanger og Sønd-hordland i Formerne Utorm, Utarm3. Tildels kunde man nok ved de følgende Navne ogsaa tænke paa Ötryggr, der ogsaa findes brugt i Norge.

Uttesrud 133 Rakkestad (Vthersrod 1593), udt. utersü.

Ytterstad 104 Onsø, udt. øttersta.

Utterset 16,3 Vardal, udt. ütter-.

Ydderstad 30,3 og 36,6 V. Moland (Ytterstad 1593; Øtterstad St. St.); ogsaa opg. udt. yder-.

Ydestad 240 Lyngdal (Ydestadt 1594; Yttestad St. St.), udt. ydesta.

Ytterstad 17 Lødingen (Yttestad 1610), udt. ysta.

[Anm. Yttersø i Hedrum derimod af Eitill, se S. 64.]

1 [Jfr. det oldtydske Mandsnavn Uro og oldn. Kvindenavn Y r r (S. Bugge).]

2 [Forekommer som Mandsnavn i svenske og danske Runeindskrifter (S. Bugge).J

8 [Ogsaa Ytorm og Ytyrme i Hardanger, se Aasen, Navnebog S. 46.]

ßygh: Personp avne.

V.

Vaöi (M.) kun fundet som Mandsnavn i et eneste Tilfælde (Landn. 306, Son af en fra Lofoten kommen Landnamsmand). Det gik vel an heraf at forklare:

Wadeland, 1723 Ødegaard under 62 Rødenes?

Vastad 34 Vestby (a Vadastodum 1345, DN. I 234, jfr. V 157 og RB. 133), nu udt. valsta.

Tabu 102 Lindaas?

"Valborg (Kv.) er vel et forholdsvis sent fra Tydskland indkommet Navn. Sjeldent i Middelalderen (DN. II 175. 274. IV 787), nu mere brugt; ikke paa Island.

Valbeland 46 Landvig (Wolborglanndt 1593; Walborgland 1604), udt. vdllbe-. Kunde formelt ogsaa udledes af Mandsnavnet Valbjçrn (DN. V 115. Sturl. II 47).

Yaldi (M.) forekommer oftere paa Island i Middelalderen (Sturl. I 133. 185. 380. II 308) og bruges nu der som Kjæleform af torvald r (Vigfusson-Cleasby XXXIV); er vel ogsaa fra først af saadan Form, enten af dette, eller af andre med -valdr endende Navne. Heraf kan vel med nogen Rimelighed forklares :

Valstad 71 Skedsmo (i Vallæstadom 1377, DN. II 346 og RB. 408), udt. vcellsta.

Valstad 7 Nes R. (i Vallastadum 1374, DN. II 334), udt. ligesaa.

Valstad 7 S. Odalen (i Vallastadhom RB. 470), udt. vdllsta.

Valstad 172 Lier (i Vallastadum RB. 90. 96; i Vallarstadum RB. 215), udt. ligesaa.

Valby 27 Tjølling (a Valdby 1401, DN. I 418; i Valbø RB. 262), udt. vællbij.

Vallestad 37 I. Holmedal (Wallastader 1490, DN. XII 231), udt. valle-.

Vallestad 47 Kinn, udt. ligesaa.

Valstad 39 Orkedalen, udt. vaU-.

Valstad 36 N. Stjørdalen (Vallestadh NRJ. II 188), udt. ligesaa.

Valstad 263 Værdalen (Vallestad OE. og NRJ. Il 208), udt. ligesaa.

Valdskraa 5 Grong (af Valdaskrofue AB. 86), udt. valJsJcrå,

Anm. 1. Ved Navnet Valstad er det unegtelig en ikke ringe Betænkelighed mod den foreslaaede Forklaring, at det findes skr. Vallastadir, ikke Valda-, paa saa mange forskjellige Steder allerede i Slutningen af 14de Aarh. Ved Valstad iYaldi — Yali.

Odalen er det desuden at mærke, at der i Gaardens Nærhed findes en Indsø Vallsjøen. [Jfr. NG. II 273. III 177. Paa sidste Sted er Forklaringen af Mandsnavnet Val di fuldstændig opgiven.]

2. Exempel paa Vall- af ganske forskjellig Oprindelse er Valset 31 Strinden (Vadlasætr AB. 33), hvori 1ste Led altsaa er v a 8 i 11 m.

Yalgarör (M.). Almindeligt Mandsnavn fra meget gammel Tid. I norske Diplomer tildels skrevet Vagard (DN. IV 411. 457. IX 371); et enkelt Sted Vaalgard (DN. V 253). Pundet paa Hedemarken ved 1520, men ikke senere.

[Jfr. NG. IV, 1 54.]

Vagelsrud, i 17de og 18de Aarh. nævnt som Ødegaard under

Sandaaker 19 Rakkestad. Vaakelsby 103 Aremark (a Valgardzbø 1353, DN. II 262, jfr.

264; Vaagelsby St.; Vagelsby 1593), udt. v&Mels-, Yalgardzrud i Berg Sml., nævnt RB. 502, 505. i Yaghastadum, i Vaghulfstadum nævnes RB. 490, 500 i Tune. Yaagstad 82 Ullensaker (a Vaghastadum 1331, DN. III 155, jfr.

RB. 265), udt. våJcksta. Yaagstad 66 Nes R. (a Vaghastodum RB. 472, jfr. 202, 203,

475, DN. IV 524, III 353, VII 451), udt. ligesaa. Yaggestad 5 Sandeherred (i Vagalstadhom RB. 56, jfr. 201. 206. DN. XI 238. 786. 787), udt. voéggesta.

Valgerör (Kv.) gammelt og almindeligt Kvindenavn, endnu brugt paa Vestlandet.

Yalgjerdmo 23 Ørskog (Welgiermou 1606), udt. vdlljårmö. Valgstad 69 Sparbuen (Wolckstadt 1590), udt. vælsta. Kanske tvivlsomt.

Yali (M.) gammelt Mandsnavn, men sjeldent (Landn. 80. 266. DN. II 289. III 189).

Valaskioll, anf. RB. 489 som gammelt Navn paa Tune Præstegaard. [Valeskioll JNV. 249, Waalleschiold 1723. Første Led formodentlig at læse Väla- af våll m., se NG. Indl. S. 84; andet Led maaske s kj ol n., Skjul, Ly. NG. I 296.]1 [i Valastadhom RB. 428 i Ullensaker. Kan være af Mandsnavnet

Val i. NG. II 333] Yalabudh, anf. RB. 466 under Mo Kirke i N. Odalen. Yalset 37 Øksendalen, udt. val-. Valset 7 Ørlandet, udt. ligesaa. [Jfr. NG. XIV 43.]

1 [Mod denne Forklaring vækkes Betænkelighed derved, at Navnets andet Led aldrig skrives med 1, men to Gange med 11, senere med ld. Derfor mulig af det mythiske Navn Valaskjalf eller *Valaskj<jlf, med 11 ved Dissimilation af 1 f som i Navnet Overhallen (med 11 1590) = E fri hal fa (S. Bugge).]276

Vali — Végarör.

Valset 15 Buviken (Valesetter NRJ. II 157), udt. væl-.

Anm. Valaberg, Valabjçrg, der er et hyppigt Navn, tor vel være at forklare af valr, Falk («Falkeberget», jfr. de meget almindelige Stedsnavne Rafn ab er g, Rafnabjçrg, nu alm. Ramberg). Ligesaa Valefjeld (42 Hægebostad) og mulig ogsaa Navne som Valestrand (60 Hammer), Valvaag (Lodingen), ValviJc (Bodø). Da desuden ogsaa Elvenavnet Val a (Thj. VSS. Skr. 1891, 238) kommer i Betragtning, faar vel ogsaa de ovenfor til Vali henførte Navnes Udledning ansees for temmelig usikker.

Yalki (M.), Yalka (Kv.) kunne med Rimelighed antages brugte som Kjæleformer af Valgarör og Valgerör; Yalka bruges endnu saaledes paa Island (Vigfusson-Cleasby XXXIY). Heraf mulig:

Valkaberg ved Oslo (Fornm. s. VIII 408—410. X 154), nu Aakeberg.

Aakeberg 105 Spydeberg (Vakaberg RB. 140; Wakeberg DN. IV 720. 722), udt. åkebär. Kan tænkes at skyldes Opkaldelse efter Stedet ved Oslo.

Valckegiorde i Bø Tim., anf. i St.

Vandråör (M.) kan ikke paavises som Mandsnavn uden paa Islandl.

Yandraas 124 Vestby (Vandradzrud RB. 128, jfr. 129. 517. DN. II 601), udt. vandras.

Yébjçrn (M.) gammelt og i Middelalderen temmelig alm. brugt Mandsnavn; endnu brugt.

Vebenstad 67 Kvernes (Vibenstad NRJ. II 67). Kunde nok ogsaa forklares afVébrandr.

Yébrandr (M.) ligesaa brugt fra gammel Tid til Nutiden.

En Dal Yebrandsdalen findes i Mo Tim.

Yibrandsøen 16 Torvestad.

Végarör (M.) var temmelig almindeligt Mandsnavn i Middelalderen, især nordenfjelds (tidligste Exempel den bekjendte Vegard Veradal i Haakon Haakonsens første Tid). Af de flg. Gaardnavne kommer det første, da Genitivmærket -s mangler i

1 [Jfr. Norges Indskrifter I 184 (S. Bugge).]Végarör — Véleifr.

den ældste Skriftform, maaske snarere af Kvindenavnet Vé-gerör1, der nu kun kan paavises i et enkelt Exempel (DN. IY 172, 1331; fra Eollo).

Værliaug 46 Skedsmo (Wegordhaug 1545, DN. VI 793).

Yegerstøl 44 Vegaarsheien, udt. veger-, alm. skr. Vigerstøl. Paa Grund af Udtalen vel snarere at henføre til Végarör end til V é g e i r r.

Végeirr (M.) gammelt Navn (Landn. 149), ikke sjeldent i Middelalderen og fremdeles adskilligt udbredt i forskjellige Former. Kan tildels komme i Betragtning ogsaa ved de under Viöarr opførte Navne. Jfr. Végarör.

Yeggesdal 94 Berg Sml. (i Vegæirsdale RB. 155), udt. vcéggesäæt.

Veggesrud 103 Sigdal (Weggersrødt 1593), udt. vtéjjestrü.

Yigesaa og Yigesdal 33 og 35 Bjerkreim (Vikes-, Viks-, Viges-1520), udt. verjes-. Kanske tvivlsomt.

[Yégerör (Kv.), se under Végarör.]

Yeikolfr (M.) lindes ikke som Mandsnavn, men synes forudsat i det følgende Stedsnavn. Mulig Ulfr med det foransatte Til-navnsadjektiv veikr. Jfr. Vékell.

Vegusdal 11 Vegusdal (i Veikolfsdale 1348, DN. I 247; Weyk-wllsdall 1478, DN. II 672; Veikundal 1430, DN. IV 613), udt. ve g gus-,

Vékell (M.) er Navn paa en islandsk Landnamsmand (Landn. 191) og tindes et Par Gange i Middelalderen [paa Oplandene NG. IV, 1 200] (DN. II 461, 616). Hertil kunde høre:

Vikelsrud 14 V. Gausdal; nu kaldet med et andet Navn

(Tøftum).

Yikulsrud, anf. RB. 20 under Bamle Kirke, i St. skr. Wickels-rudt. Kunde nok ogsaa henføres til det foregaaende V e i k-o 1 f r.

Véleifr (M.) kan nu kun paavises i et enkelt Exempel paa Island (Landn. 59, Søn af en Landnamsmand)2.

Vølstad 43 Drangedal (i Wælifstadum 1443, DN. II 564; Wolle-stadt St.), udt. vø'lsta.

Anm. Hvis ikke de ældre Skriftformer havde været, kunde man her godt have tænkt paa Vifill.

1 [Et tilsvarende svensk Navn Lilj. Run.-Urk. 382 (S. Bugge).]

2 [Et tilsvarende svensk Navn Lilj. Run.-Urk. 1046 (S. Bugge).]278

Vémundr — Vestmaör.

Vémundr (M.) gammelt Navn (findes bl. a. imellem Landnamsmændene paa Island), adskillig bragt i Middelalderen og endnu i 16de Aarh.; nu kun kjendt fra Nordhordland (skrevet Vi-mund).

Yemmenrud 23 Nes Hd. (Wemingrud 1669), udt. vø'mmenru, alm. skr. Venningrud.

Yemstad 193 Løiten (Wemestadt 1520), udt. væ'mmsta.

[Wemistad i Skiaaker 1604. NG. IV, 1 45.]

Veminestad, Ødegaard under Sleviken 185 Krødsherred (paastodes udt. vemmer sta).

Yæmundarud i Sandeherred, anf. RB. 203.

Yæmestad 246 Lyngdal (Wæmunstadt St.), udt. værne-,

Yemundstad 5 Stadsbygden, udt. vemmötmsta.

Vemundvik 9 Vemundvik (Vemynwick 1520), udt. ömmörynjVikß-

Yeraldr (M.) forekommer som Mandsnavn (DN. IY 436. YI 761, Hardanger og Voss).

Yæraldsrud 1 Nore, udt. væraldrü.

Varaldsøen i Strandebarm (Varaldzev 1337, DN. XI 28, jfr. II 668. VIII 397. XII 50. 59. 80)'

Anm. Varaldsjøen paa Eidskogen (alm. nu skr. Varildsjøen) er vel oprindelig usammensat Navn, Varalden, og er ikke sammensat med dette Mandsnavn.

Yéseti (M.) ikke sjeldent i Norge fra 13de Aarh.; kan i Danmark paavises meget tidligere. [Jfr. NG. III 160.]1

Vesetrød 33 Vaaler Sml. (Vesættarudh RB. 482), udt. vésætre (med Hovedtonen paa 2den Stavelse).

Yesetrud 88 Hole, udt. vesté'ttrü (ligeledes med Tonen paa 2den Stavelse).

Yesetrud 111 Norderhov, udt. ligesaa.

Yesetrud 10 Sandsvær (Væsættorud 1404, DN. I 429), udt. vtässtrü.

Vesætarud, anf. RB. 25 under Gimsø Klosters Gods.

Yesetvik 72 Gulen (Vesetauik BK. 56 b), kaldes nu med et andet Navn {Hausevilça).

Yestad 3 Veø2.

Vestmaör (M.) findes som Mandsnavn et Par Gange paa Island i Landnamstiden (Landn. 228, 234) og enkelte Gange i 14de Aarh. i Norge, i Osloegnen (DN. III 133, IV 485, II 342). Jfr. Austmaör.

Yestinanrød 10 Borre (Væstmandzrud RB. 184), udt. væ'ssmenrø eller væssmøre.

1 [Ogsaa i svenske Runeindskrifter (S. Bugge).]

2 [Yestad i Tjølling heder i gammel Form Véstaöir (S. Bugge).]

Vetrliöi (M.) gammelt Navn (Landnamsmand Landn. 249), meget brugt i Middelalderen og endnu adskilligt udbredt i Formerne Vetle, Veile (paa Jæderen udtales ogsaa Vedle). [Jfr. NG. II 38, III 160.]

Vettelrud 113,2 Høland (Vitlerud 1666).

Vetlerud 137, 7 Sandsvær (maaske nyere Navn).

Vetti (M) findes ikke som Mandsnavn i ældre Tid, men anføres hos Aasen (efter Skriftformer) fra Numedal. Kunde tænkes at være en gammel Kjæleform af Vetrliöi. Om det har været brugt som Mandsnavn i Fortiden, kunde vel deraf forklares de følgende Stedsnavne. [Jfr. NG. III 160.]

Vestad 59 Ringebu (Væti-, Vætti- 1417, DN. V 365; Vette- 1390, DN. II 399).

Vettestad 44 Sandsvær (i Vetæstadhum 1398, DN. V 274; i Vettastadum RB. 247), udt. væ'ttesta.

Vetteland 102 Vanse (Vetteland 1594), udt. vcettlann.

Vetteland 33 Ogne (Wætteland 1520), udt. vættalann.

Anm. 1. De to sidste Navne kunde vel ogsaa forklares direkte af Vetrliöi, hvis 1 kunde være bortfaldet ved

Dissimilation af Hensyn til den følgende 1-Lyd 1.

2. Herhen hører ikke f. Ex. Vetviken 9 Bremanger, hvis Navn ganske vist kommer af det nærliggende Fjeld Veten (vi ti), og heller ikke Vettestø 22 Etne. Det sidste, der nu udt. vte'ssté, skrives 1520 Wetterstad og lyder udentvivl oprindelig vetrstçö (Vinterstøen), d. e. det Sted, hvor man maatte lægge til om Vinteren, naar Etnepollens indre Del, paa hvis Sydside Gaarden ligger, var islagt.

Viöarr (M.) er et temmelig almindeligt Navn i Norge i Middelalderen (allerede tidlig paa Island, Landn, 87. 221); endnu bevaret i Ryfylke [i Formen Viar]. Der kan ved Sammensætninger hermed være Tale om Forvexling med Mandsnavnene VI gar r og Végeirr og med Appellativet viöir (Vidjekrat). [Jfr. NG.

III 84; IV, 1 103.]

Viersholinen 13 Raade, udt veters-.

Yidarsgardr, Bygaard i Oslo, nævnt 1331 i DN. IV 171 og ofte senere.

Virstad 6 Jevnaker (Wiierstadt St.; Wyerstadt 1520), udt. efter forskjellige Opgaver ve"rsta eller vtrsta.

Viersjorden 6 Nore (Wideßiordt 1593), udt. vtters-,

Viersdalen 18 Eidanger (Wirighsdall 1665; Wirresdal 1723), udt. vVers-. Udtalen gjør det mindre rimeligt, at første Led skulde være Viörekr, som de ældre Skriftformer synes at antyde.

Veastad 9 Sveen (Vestad 1520; Vedestadt 1563), udt. vea-.

1 [Jfr. Vettaland i Bohusian, der forekommer allerede i Hkr. (S. Bugge).]280

Viöarr — Vifill.

Anm. Vidarshof 11 Vang Hd. (Wirishaugh HG., Wiersøgh 1578, udt. vi'rsü) maa vel — uagtet et Tempel viet til Vidar kan synes paafaldende — dog nok komme af Gudenavnet, eftersom Nabogaarden heder Torshov.

Viökunnr (M.) temmelig almindeligt i Norge fra 12te Aarh. af. Er vistnok det Navn, der endnu bruges paa Jæderen i Formen Vilcan. Se under VI k in gr.

Viörekr (M.) neppe paavisligt som Mandsnavn. Jfr. Viöarr.

Yidringstad 255 Lyngdal (Widrichstadt 1594 og oftere senere), udt. viddringsta.

Anm. Vidrikstad 152,7 Romedal er vel efter Omstændighederne snarest at antage for dannet i nyere Tid (efter Sagnhelten Vidrik Verlandsen).

Vifill (M.) med en (kun af Stedsnavne kjendt) Sideform Vigjull. Navnet forekommer blandt Islands Landnamsmænd (Landn. 35, 112, 118); ikke sjeldent i den senere Middelalder i Norge, men forekommer da kun paa Vestfold og nærmest vestenfor. Med Hensyn til de Sammensætninger, som i Nutidsform begynde med Vøl-, er at mærke, at den samme Form kan fremkomme af Elvenavnet Val a (jfr. Thj. VSS. Skr. 1891 S. 240).

Vevelstad 107 Kraakstad (Viuulstader RB. 116; i Viflæstadum RB. 138; Viffle-, Veffle-, Vøffle- i 16de Aarh.), udt. vauel-. Udtalen er dog paafaldende og gjør vel Forklaringen tvivlsom1.

Yivelstad 160 Løiten, udt. vivelsta, alm. skr. Viverstad.

Yølsnes 84 Grue (Wielßnes 1578), udt. vø'ls-, alm. skr. Voldsnes.

Yivelstad 21 Aamot, udt. vivelsta.

Viuilsgrinden i Østsinnen i Land, anf. 1348, DN. VIII 159.

Weuelstad i Land anføres 1604 (der kjendes nu en Sæter Vøl-stad i Østsinnen).

Yiulstad 39 Lier (i Vighulstadhom 1399, DN. IV 508; Vigulstad i et Brev fra 1330 i Reg.; a Vigustadum 1386, DN. IV 397 og 1400, DN. IX 194), udt. viul.

Yiulsrød 68 Skoger (Wiffuelsrød 1668), udt. vi uls-,

Yiulsrod 48 Borre (Vighilsrud 1329, DN. I 167), udt. viulsé.

Yivestad 114 Ramnes (Viuilstada i Gen. RB. 81, jfr. 82. 187; Viuastada RB. 32, jfr. 197. 272).

Yevestad 30 Gjerstad, udt. vævesta. Maaske tvivlsomt.

Yivesøl 18 Holt (Viffueßell 1593), udt. vivesöl (vel = Vifilssel).

[Udtaleformen skulde vel rigtigere skrives med ølt, hvis ø er at forklare som fremkommet af e, ældre i, ved Indflydelse af forudgaaende og efterfølgende Lyd (S. Bugge).]Vifill — Yigleikr.

281

Yiestad 97 Herred (a Viuilstaudum 1348, DN. I 247; a Vilui-stodhom (jfr. en lignende feilagtig Form nedenfor ved en Gaard i Eid Nfj.) 1341, DN. XII 71).

Volstad 18 Gjesdal (Weuestad 1520; VVouelstad 1563; Veffuil-stad 1602), udt. Vøllsta, alm. skr. Vøflestad.

i Yiuelstodom i Fardalen i Sogndal NB., anf. 1401, DN. IV 528.

Yevelsæter 64 Eid Nfj. (Viluissætr BK. 17 b), udt.

Yolsdal 133 Borgund, udt. vø'lls-, alm. skr. Voldsdal.

Yølstad 41 Grytten (Welstaa 1610; Weffuelstad 1669), udt. v&lsta, alm. skr. Voldstad.

Visnes 168 Kvernes (Viueness NRJ. II 66; YViffuisnes 1559), udt. vi's-.

Yifstad 33 N. Stjørdalen (af Vifuastadom AB. 32), udt. vj'ff-eller vø'ff-,

Yibstad 36 Overhallen (Wyueste 1559), udt. vivsta.

Yevelstad 12 Tjøtta, udt. v&velsta.

Anm. Medens Visnes i Kvernes efter de anførte ældre Skriftformer rimelig kan antages sammensat med Vifill, ere Visnes i Avaldsnes og i Stryn neppe af samme Oprindelse, ialfald ikke det sidste; det skrives i BK. 9 b Vesnes og udtales vess-eller vfss-.

Vigi (M.) kan neppe paavises som Mandsnavn uden i et enkelt Tilfælde (Lagmanden Vfgi i Skien ved 1300; DN. I 75. 101), jfr. dog Yegadottir i DN. I 236 (Ringerike).

Yigerust 51 Dovre (Wierost 1606, Wigerust senere i 17de Aarh.). Bruges ikke nu (kaldes Ødegaarden), hvorfor Navnets Rigtighed ikke kan kontrolleres. '[Jfr. NG. IV, 1 8.]

Vigstad 23 Skiaaker (til Vigastadhe c. 1400, DN. V 289; formodentlig er det ogsaa denne Gaard, som skrives a LTigæ-stadum 1325, DN. XIV 4), udt. vikksta. [Jfr. NG. IV, 1 103.]

Wigarud i Borre, anf. 1417 (DN. III 457).

Yighaiord paa Voss, anf. BK. 71b. 74 b.

i Vigauikom, anf. BK. 56 b under Evenvik Kirke. .

Vigleikr (M.) almindeligt Mandsnavn i Norge; tidligste Exempel Y. Arnason Hkr. 447 (Begyndelsen af Ilte Aarh). Adskilligt brugt endnu, mest i Formerne Villeik og Villik.

Vevlingstad 59 Stange (?). [Jfr. NG. III 156.]

Veglingsrud 26 S. Aurdal (Weigrings- 1667), udt. væ'lings-Maaske tvivlsomt.

Yillingstad 64 Røken.

Tiglesdalen 28 Aardal Stv. (Viglis- 1563).

af Wigleikstadum, forsvunden Gaard i den nedre Del af Guldalen, nævnt i AB. 44.282

Vtgmundr - Vikingr.

Yigmundr (M.) er ikke kjendt som Mandsnavn uden fra Tydskland1, men kunde forudsættes at ligge til Grund for de følgende Stedsnavne. Med Hensyn til disses Form kan sammenlignes noget analoge Dannelser, anførte under Asmundr og Gismun dr.

Vigmostad 71 N. Undal (Vigmalstada, Gen., 1369 i DN. VI 315; a Vimarstadom, Vimarsstadha s. 1422, DN. VI 442; Vigma-stath 1430, DN. VI 457; Wiigmostedt 1556, DN. VI 815), udt. viggmösta (efter en Opgave -må-).

Vigmostad 53 Vanse (Wemmestad 1594 og senere), udt. viggmösta.

Anm. Man kunde vel ogsaa tænke paa et Mandsnavn Vig-marr. der vel heller ikke kan sees at være brugt (uden i Tydskland)2, men som nok kunde tænkes at have været kjendt ogsaa i Norge.

Vignaldr (M.) er ikke sjeldent som Mandsnavn fra 1300 af (DN. II 271. V 656. VI 266. VII 375. VIII 322. 479. IX 313). Noget senere finder man Vinaldr og Vinaldi (den første Form den fremherskende), der vel er samme Navn. Heraf synes man at kunne forklare:

Vennelrød 25 Andebu (Wennelrøed 1593), udt. vinnelrø, alm. skr. Vennilärøå.

Vennerød 134 Stokke (Wennelrod 1593), udt. vcénnarø.

Yikingr (M) gammelt Navn (Landn. 143), meget brugt i Middelalderen, endnu paa Vestlandet. Nogle Stedsnavne tyde paa en svagt bøiet Sideform VI king i. Ved enkelte af de i det følgende anførte er der maaske større Grund til at tænke paa Vlökunnr. Jfr. Thj. VSS. Skr. 1891 S. 237 f. [Jfr. NG. XIV 289.]

[Vigingsrud JNV. 259 under Moss, Vdkinngsrud Reg. 70, 1418— 19. NG. I 358. Jfr. dog I 356 f]

Vikenstad 25 Dovre (Vigenstad 1668); ikke brugt nu (Gaarden kaldes Skeie).

Wichenrud, anf. 1661 som Ødegaard under Svenby 110 Modum.

Vigeland 7 Øiestad (Wigeland 1593 og St. St.).

Vigeland 4 Vennesla (Viginglandt 1601).

Vigebu 41 Sogne (Wigenbou 1610).

Vigeland 56 S. Undal (Vikingaland 1390, DN. VII 533, jfr. VII 383. 388. 445. 782).

Vikingstad 5 Torvestad, udt. v^kjing-.

1 [I Sverige Lilj. Run.-Urk. 292, 499 (S. Bugge).]

2 [Ogsaa i Sverige (S. Bugge).]Vikingr — Yrr.

283

Yikingsgardr, Bygaard i Bergen. DN. I 201 (1338).

Yikeslanil 34 Aurland (Wigis- 1611), udt. vtJçes-.

Vikingevaag 93 Gulen (Vikingavågr Fornm. s. IX 20. 32). Mulig af Appellativet vikingr, en Viking.

Yikestad 26 Vikten, udt. vikkista.

Vikestad 34 Bindalen (af Vikingstadom AB. 84), udt. ligesaa.

Yillijalmr (M.) almindelig brugt i Norge ialfald fra 12te Aarh. af.

Yillumstad 12, 2 Hobol (udentvivl forholdsvis sent dannet Navn, ligesom ogsaa Villumstacl 64 Romedal og Villumstad 2 Hisø).

Yiljesrud 60 Ullensaker (Vilialmsrud RB. 437), udt. viljctfsu.

Yallumrød 118 Ramnes (1668 og oftere siden skr. Villumrød), udt. vællömm-.

Yelsvik 111 Gulen (Vilialmsvik BK. 56 b), udt. vj'lls-.

Anm. Efter det sidste Exempel kunde man ledes til af samme Mandsnavn at forklare Velsvik 167 Volden og Vélsvaag 88 Nesne, udt. v&lls-,

Yilrekr (M.) kan antagelig ikke paavises brugt som Mandsnavn i historiske Kilder1.

Yilshaiiimer 93 Lyngdal (Vilrægshamar 1312, DN. IV 93), udt. vi'lls-.

Yimboldi, Vimboldr (M.) vel et temmelig sent indvandret Navn (nedertydsk AVinbold); kan ikke paavises brugt som Mandsnavn.

Yemmalvik 69 Haus (Vimboldauik DN. XII 224; Vimbalde-wigh VL.).

Yemmaalsvik 97 Daviken (nu nok ofte skr. Vadmélsvik). Det kan være tvivlsomt, om dette horer hid.

Y.

Yrr (Kv.) gammelt Kvindenavn, der blot kan paavises paa Island i Landnamstiden (Landn. 64).

Yrstad 40, 6 V. Slidre (a Yristodum 1339 og 1342, DN. II 209, XIII 11; i Yræstodum 1391, DN. IV 445; i Yrisstadum 1443, DN. II 565). [Jfr. NG. III 132.]

1 [Angelsax. AV i 1 r i c, gammeltydsk Willerich (S. Bugge).]284

Q.

Qgmundr (A g m u n d r) (M.) gammelt Mandsnavn (Exempler fra 10de Aarh. Hkr. 173 og Landn. 128), overmaade udbredt i Norge; endnu meget brugt i Formerne Ommund og Ammund [Amund). Jfr. Åmundi, hvorfra det ofte er vanskeligt at skille1.

Ogmundarud, anf. RB. 170 under Hærland Kirke i Eidsberg. Amundrød 14 Onsø, udt. ammönn-. [(Amund-1593). Kan

ogsaa forklares af Å mund r (Åmundi). NG. I 311.] Ammundrød 32 Rygge (Ogmundarud RB. 517). [Omundarudh

DN. IX 273, 1445], udt. ligesaa. Ogmundagerdi, anf. RB. 450 under Løken Kirke i Høland. Amundrud 171 Romedal, udt. limmurmrü. [Amunderwd DN. III 739, 1501. Forklares i NG. III 145 af Åmundr eller Åmundi.]

Ommestad 44 Hof Sol. (i Ogmundastadum RB. 459), udt. ø'mmesta.

Ommundrud 6 Vaaler Sol., udt. ümminnrü. Amundstad 45 Aamot, udt. ummünnsta. Omni iindstad 7, 1 Dovre, udt. ömmönn-. Ommundgaard 139 Lesje, udt. ligesaa.

[Ommundgaard 161, 2 Vaage, udt. ömmönn-, NG. IV, 1 81, jfr. IV, 1 82.]

Ominundbrekken 114 N. Fron, udt. ammönn-, Ommundgaard 33 S. Fron, udt. ömmönn-, Amundrud 92 Biri, udt. limurm-.

i Ogmundagarde i Bagne, S. Aurdal, anf. 1375, DN. IX 173. Ammundrud 63 Modum.

Ogmundarud paa Nøtterø, anf. RB. 65 (gaaet ind under Præstegaard en).

Ommundrød 61 Tjølling, udt. ommere.

Oinmundrød 92 Brunlanes (Oghmundarrud RB. 29), udt. ommere. Ommundøen 9 Frei, udt. ömmurinr. Ommunddal 24 Aafjorden, udt. ligesaa.

Qgvaldr (Agvaldr) (M.) forekommer neppe uden som Navn paa den Sagnkonge, af hvem Sagnet (Hkr. 180) udledede2:

Avaldsnes (skr. Augvaldznes Flatøb. I 45, 58. II 227 o. fl. St. Fornm. s. II 137. X 153 o. fl. St.; Avaldsnes Fornm.

s. IX 14. NgL. III 106. 174. DN. I 94. 101. 127. 145. II 525. III 78. IV 31. 57. 102. 452. 669. V 533; Agwallznes, Agh-wallness DN. V 39, 1299), udt. a veis- eller aves-.

1 [Jfr. ogsaa Udtalen af det under V é m u n d r sidst nævnte Stedsnavn (S. Bugge).]

2 [Jfr. A v a 1 d r, fra hvilket Navn Qgvaldr er vanskeligt at skille.]Qlvir.

Qlvir (M.) meget gammelt Mandsnavn, der findes i forskjellige afvigende Former (Aulvir, Alvir, Auver i Telemarken, Aulir, Eylir, Eilir). Jfr. Saul i ovfr. som Sideform til Sçlvi). Fremdeles brugt i forskjellige Former. Jfr. Al fr, EI fr, Ulfr.

[Arveset 117 Aker. Se foran under Arnviör og NG. II 110, hvor det formodes, at den gamle Form har været * A 1 v i [-s-setr.]-] {+s- setr.]+}

Olset 39 Kvikne, udt. øl-, alm. skr. Ulset.

Olstad 112 Lesje, udt. ligesaa.

[Elvestad 114 Ringebu. Se under Elfr.]

Aulestad 22 0. Gausdal, udt. aulsta, alm. skr. Olstad.

Aulstad 65 V. Gausdal (i Aulastadum 1381, DN. I 346, jfr. II

369. 634. III 417), udt. ligesaa. Ulsrud 28 0. Toten (Aullesrudh 1414, DN. VII 362), udt. ulsü. Alstad 169 0. Toten (Alfuastada sokn RB. 267. DN. III 377. IV 303; findes ellers paa mange Steder i middelalderske Kilder, skrevet Alfuæstada, Alfuestada osv.), udt. ælsta. Alstad 24 0. Slidre (Alffuestadt 1516, DN. XIII 154), udt. ligesaa.

Aavestrud 22 Nes Hl. (Awexsterud 1520. Austerødt St. St.). Olsgaard 77 Nes Hl. (Aalsgaard 1520, Alsgaardt 1578), udt.

ølslca.

Olsgaard 35 Gol (Aalsgaard 1593), udt. ligesaa.

Aavestad 43 Sigdal (Øffuestadt 1578).

Olstad 23 Røken (i Aulistadum RB. 109 s.), udt. tflsta.

Alstad 74 Rollag, udt. ælsta.

Aulesjord 86 Andebu, udt. aulesjöl.

Alfuirslykkja i Berg Sogn, Brunlanes, anf. RB. 29.

Auversekre 51 Laardal (Ollwersækra 1502, DN. X 234), udt.

auversæker. Aavesland 26 Evje (Auesland St. St.).

Austad 48 Lyngdal (a Aluestadum 1328, DN. IV 161). Besynderlig Forvanskning Avmdstadar (Gen.) 1341 (efter Afskr. fra 1424), DN. XII 71. Aavesland 175 Lyngdal. 100 Hægebostad (Auis- 1594). Alvestad 11 Bokn. Olvestveit 42 Skaanevik, udt. øles-. Ulvesæter 8 Fjeld (Ullueset 1520), udt. ølve-. Alvestad 27 Haram (Aluestad — feilagtigt trykt Alnestad — NRJ. II 98).

Alsliogden 21 Rindalen (Elshofde 1590; senere stadigt skr. Els-;

nu alm. Elshaug), udt. als-. Tvivlsomt. Alstad 64 Hevne (Aluestad NRJ. II 54), udt. éi-. Qlvishaugr sandsynlig det gamle Navn paa Stadsbygden Præstegaard ; nu alm. skr. Alshaug, men ikke længere brugt. Ølsbolm 1 Buviken (af Olwisholma AB. 118), udt, ølsømmen. Ulset 14 Klæbu (Vlffueßeter OE.), udt. øl-. Kunde ogsaa nok

forklares af Elvenavnet O g 1. Aiset 45 Selbu (af Aulfuasætre AB. 40), udt. æl-.

Qlvir — Qssurr.

Ulset 18 N. Stjørdalen, udt ølséte.

Alstad 52 N. Stjørdalen (af Aluistadom AB. 34), udt. æl-.

Alstad 78 Frosten (af Aulfuistadom AB. 28), udt. tél-.

Alstadhaug 19 Skogn (Qlvishaugr i Kongesagaerne og i mange Diplomer), udt. ælsau.

Ulstad 69 Inderøen (Vlstadt DN. XI 779), udt. jflsta.

Ulstad 58 Beitstaden (Vlstedt DN. XI 779; Wlffuestadt Cap.), udt. ligesaa.

Ølsaas 42 Brønnø, udt. tilsås.

Alstad 52 Borge Ndl. (af Alfuastadom AB. 96, endnu alm. skr. Alvestad), udt. allsta.

Alvestad 98 Trondenes (a Allwastadhom 1418, DN. II 481), udt. dlvesta.

[Qngull (Ang ull) (M.) kan nu alene paa vises i et enkelt Exempel paa Island (Landn. 224), men flere Gaardnavne i Norge tale for, at det engang har været brugt her i Landet. Samme Formodning er opstillet for Sverige af- Lundgren S. 13 paa Grundlag af Stedsnavne.

Angilstadt 1578 i Ullensaker. Gammel Form kan formodes at have været * Q ngulsstaöir.

Angelset 125 Ringsaker (i Unguullssætre DN. XIII 49, 1407, Ongulssæter, Ongulsæter DN. II 616, 1457).

Angelstad 55 Holt.

Angelshaug 98 Daviken. NG. II 331. III 11.]

Qnundr (Anundr) (M.) meget gammelt Navn, stærkt repræsenteret blandt Landnamsmændene paa Island; overmaade meget brugt ned til vor Tid. Kan i Sammensætning let forvexles med Åni [jfr. NG. IV, 1 129] og tildels med Arni. I Skrift er det undertiden forvexlet med Å mund r (se ved dette, hvor et mulig hidhørende Navn fra Yaale i Jarlsberg er anført). Genitivformen Amunds findes saa tidlig som i RB. (294, 531).

Anonby 87 Aremark (i Anundabø RB. 153), udt. anænnbø.

Anundarud, anf. RB. 486 under Svindal Kirke.

Aanestad 155 Løiten (Amudstad St.; Amundstadt 1593, 1604).

[Aanstad 2 0. Gausdal, udt. annsta (Anndestad St. 140 b). NG. IV, 1 184.]

Aaneland 16 Evje (Anundlanndt 1595; Aanund- St. St.).

Aanonsvik 65 Sørfolden, udt. åns-

Qrn, se Arni.

Qrnulfr, se Arnulfr.

[Qssurr (Assurr) eller Qzzurr (Azzurr) (M.), gammelt og sædvanligt Mandsnavn. Forekommer i det 16de Aarh. oftere iFormen Atzer, saaledes ved 1520 paa Hitteren og i Sparbuen (NRJ. II 56, 214), og det har efter Aasens Navnebog (S. 7) ogsaa været i Brug i senere Tid i noget forskjellige Former. Jfr. NG. I 89, XIV 26 f.

Aserviken 77, 10 Skiptvet, udt. *a`ser-*.

[**j Ozorogarde** 1357, DN. IV 303; j Oszara gardhe 1439, DN. V 678; Bygaard i Oslo[**Aasaaren** 216 Vaage (Aadtzeren 1668) er kanske Mandsnavnet Qzzurr med den bestemte Artikel; dannet i Lighed med Navne paa Bygaarde som Lepprinn, Ágátan osv. (S. Bugge).].]

Aserøen 76 Jøssund, udt. *ā´serøia* (Atzerø NRJ. II 45).]

Ø.

Ørjan (M.) (oftere skr. Yrjan) forekommer som Mandsnavn i Norge fra 15de Aarh.[; bruges endnu paa flere Steder. NG. II 92.] Det følgende Navn er følgelig forholdsvis nyt.

Ørjanstad 29, 2 Nesodden. [Udt. *å`rjannsta*]

Øyjarr (M.) var i Middelalderen ikke sjeldent som Mandsnavn i Norge. I Sammensætning vanskeligt at skille fra Øyjulfr, hvorhen endel af de følgende Navne godt kunde høre.

Øiestad 31 Trøgstad (i Øyghiastadum RB. 116; i Øyastadhom RB. 145), udt. *øi`sta* eller *øi`esta*.
Øyarsmor, ogsaa kaldet Reidulfs-, i Trøgstad, anf. RB. 274.
Øiestad 109 Aremark (Øyarstader RB. 152), udt. *øi`sta*.
Øyæsrud i Ringsaker, anf. 1474, DN. IV 714.
Øiset 42 Vinger (Øyasæter RB. 285, Øyiasætr RB. 463). [Jfr. NG. III 211.]
Øistad 39 S. Land (i Øyiæstodhum 1393, DN. III 381).
0istad 76 N. Land.
Øiestad 18 Øiestad (a (Eyiastodom 1338 DN. IV 200, jfr. I 468. IV 259. 609. VII 377. IV 691. VI 602; Øyiostadh 1429, DN. II 524; Øyiarstadha sokn, af Øiastadhum RB. 33), udt. *øi´sta*.
Øiestad 27 Heskestad, udt. *øi`sta*.
Øiestad 38 Suldal, udt. *øi´sta*.
Øistad 53 Indviken, udt. *ei'sta*.
Øiesvolden 35 Overhallen (Øyeβ- 1590), udt. *øi's-*.288

Øyjulfr — Øysteinn.

Øyjulfr (M.) almindeligt Mandsnavn allerede i 10de Aarh.; fremdeles brugt paa Vestlandet. Jfr. Egill og Øyjarr. [NG. II 400; IV, 1 40.]

Øiestad 107 Skjeberg (i Øyiulfstadom RB. 226), udt. tfsta.

Esval 93 Nes R. (i Øvesuale RB. 474; i Øyswole RB. 476; i Øghiosualom RB. 291 s.), udt. é'ssvæl.

Eyjulfsstadir i Lier, se under Igull.

Eiusaas 77 Seljord (Eiulls- 1612), udt. ei'uss-.

Øiuvstad 29 Aaseral, udt. øijüsta.

Eiaasland 187 Lyngdal (Easland 1594; i senere Tid Eids-, Eies-).

Eiaasland 38 Fjotland (Eas- 1594. 1600; nu alm. Eies-), udt. ei års-. (De to sidste Navne hore maaske snarere til 0 y-j a r r).

Øylaug (Kv.) kan paavises i Formen Eyloff fra Sogn, DN. XII 213. Det tilsvarende Mandsnavn Øylaugr findes som Navn paa en Herse i Sogn Landn. 39 og (skr. Eyloff) i Søndhord-land i NEJ. I 126 (1518).

Eilaugdalen 47 Vinje.

Øyinundr (M.) gammelt, men ikke meget almindeligt Navn (jfr. Em undr) Det følgende Gaardnavn kunde ogsaa forklares af ØymöSr (DN. III 144 jfr. II 232).

Eimstad 239 Voss (Emstad i 16de Aarh.), udt. aim-.

Øysteinn (M.) har som bekjendt været et af de mest brugte Mandsnavne i Norge fra den ældste historiske Tid til Nutiden. [Esten er en nordenfjelds og i det nordligste Østerdalen meget brugt Form. NG. III 420.]

Østenby 33 Rødenes (Øysteins- RB. 149. 151. 154).

Ostensvik 42 Aremark (Østensuig 1593), udt. øssviTc.

Østenrød 56 Vaaler Sml.

Østenrød 112 sammesteds (Øysteinsrudh RB. 485).

Østenstad 62 Asker (i Øysteinsstadum RB. 112. 292), udt. øssensta.

Østenbøl 104 Enebak (skr. saa allerede i 16de Aarh.).

Øysteinsrud, anf. RB. 462 under Eidskog Kirke.

Øysteinsrud i Vaaler Sol., anf. RB. 456 (gaaet ind under Hol).

[Æstæinslid i Faaberg, DN. V 76, 1330. i Estæinslidæne smstds. S. 77. NG. IV, 1 235.]

Østensengen 82 Modum, udt. tfssens-,

i Oysteinstodli, anf. RB. 37 under Gjerpen Kirke.

Østensbu 45 Øiestad.

Øistensland 225 Lyngdal, udt. øistes-.Øysteinn — Øyvindr.

289

Østestøl 79 Kvinesdal (Østenstøele 1668). Kunde ogsaa tænkes sammensat med efsti, øverste, der nu som Iste Led i Stedsnavne ofte lyder øsste-, se Thj. VSS. Skr. 1891 S. 215 f. Østeinstad 89 Skjold. Østenstad 61 Y. Holmedal, udt. yssten-.

Estenstad 1 Soknedalen (Østenstad NRJ. II 169 og OE.), udt. cyssts-*

Estenstad 35 Holandet Guld. (Østhenstad NRJ. II 176), udt.

esste-.

Estenstad 44 Strinden, udt. ætssten-.

i Østeinsfyrde i Lofoten AB. 98; maa være Østnesfjorden paa Østvaagøen, udt. ø'ssnes-.

Øyvindr (Ei vin dr) (M.) meget gammelt Navn, som flere af Islands Landnamsmænd havde (Landn. 148, 157, 184, 213, 225, 228, 238, 265); fremdeles almindelig brugt. Genitivformen Ei vinds findes saa tidlig som 1368 (DN. II 314).

Evenby 163 Trøgstad (i Eifuindarbce 1369, DN. IV 372, jfr. III 376).

Evenrød 16 Glemminge (Eifuindarud RB. 492).

Æuindarud, anf. RB. 482 under Vaaler Kirke Sml.

Evenrud 86 Høland. [Øuyndarud RB. 450 (i Udgaven trykt

Ønynda-). NG. II 195.] Evenby 133 Høland.

iOuffuindstadt 1578 i Ullensaker NG. II 331.]

Evenrud 26 Nes Hd.1

Evenrud 103,3 Nes Hd.

Evenrud 113 Romedal.

Evenstad 9 Storelvedalen.

Evenvold 35 V. Gausdal, udt. Vvinßi-.

Evenrud 100 0. Toten, udt. évin,n,-.

Evenrud 50, 2 Gran, udt. jtørçrç-.

Eivenstad 60 Froland.

Evenvold 54 Fjære.

Eivenstad 69 Bjelland. 3 S. Undal.

Eivenshelle 8 Herred, udt. øivensdéll.

Evenvik Gulen ((Eyvindarviik 1327, DN. IV 158, jfr. IV 167.

I 169), udt. æven-. Evenhus 97 Frosten (Ewendhuss NRJ. II 235), udt. tämnüsan. Evenstad 17 Vikten (Ewindstad AB. 86 s.). Evenset 1 Skjerstad, udt. øivensét. Evensgaard 22 Saltdalen, udt. øvens-.

1 [Herefter har Forf. først skrevet, men senere udstrøget: «(Øwændarud 1387, DN. II 390)».]

Anm. Mulig hører ogsaa hid Evenes i Ofoten, ud. &vnes. Tvivlsommere er kanske Ævestad 67 Haa, udt. med jædersk Forkortning af -stad ævesst (Æwestad, Ewastad 1520; i senere Tid ved Misforstaaelse skr. Efjestad). Her kunde ogsaa tænkes paa Ævarr, der vel ei kan eftervises i Norge, men findes i 2 Tilfælde blandt Landnamsmændene paa Island, og paa det ligeledes gamle Kvindenavn Øyvçr [se under «Tillæg og Rettelser» S. 298.]TILLÆG O Gr RETTELSER.

S. 1. Under Å g åta kan tilføies:

A gåtan, Bvgaard i Oslo, som nævnes i mange Diplomer. I ældre Tid Hunkjønsord: i Agatonne tidligst DN. III 95 (1311), endnu DN. III 128 (1322); fra et ældre Dokument, se DN. II 110 (1316) i Aghathonne, er vel Hunkjønsformen bevaret i RB. 265: j Agatonne. Ogsaa skrevet j Ägattonne DN. V 58 (1319). Senere Hankjønsord, fordi garör er Hankjønsord. Tidligst j Agatenom DN. II, 171 (1333). Saaledes endnu Agatænom DN. III 427 (1408). I Akkusativ Agæten DN. IV, 494 (1396), bagpaa vm (firi) Agaten, firi Agaten RB. 240, 242.

S. 6 nederst kan tilføies:

j Andres rudi RB. 177 under Spydeberg Kirke. Ikke i NG. I. i Andres rudi RB. 94 under Fraunæ kirkia i Lier. Mon det i Skoger? O. R.

i Andres rudi RB. 102 under Skoga kirkia; efter O. R. i det i NG. Indl. S. VIII omtalte Manuskript mulig = Andorsrud 71 Skoger, udt. andosru, ogsaa opgivet dndösru.

S. 9. Under Arnbjçrn kan tilføies: j Anbionabrekko i Moland Sogn i Fyresdal DN. XV 63 (1446).

S. 9. De under Arngeirr nævnte Gaardnavne kunde maaske forklares som Annisrød S. 7.

S. 12. Under Arni kan tilføies: j Aarne gardhe, Bygaard i Stavanger DN. II 438 (1404) og oftere. Arna gard r, Bygaard i Bergen DN. IV 370 (1369).

S. 14. Under Arnviör kan tilføies:

Arffuid zgaarden, Bygaard i Bergen DN. I 668 (1481).

S. 17. Under Askeli.

Ved AsTcelsrud 103 Jevnaker er i det ovenfor omtalte Manuskript

Udtalen angivet at være aslcelsü. j Eskielenom, Bygaard i Tønsberg DN. I 556 (1439) i et Brev, som er udstedt af to Raadmænd, af hvilke den ene heder Hakon Eskilsson; j Æskillin DN. II 563 (1442). Es kiil er dansk Form for Ask ell.292

S. 18. Af Asleifr kommer:

Åsleifsgarör, Bygaard i Tønsberg, Sverris s. Kap. 140 (Konunga s. S. 145, Fornm. s. VIII 329).

S. 20 L. 10 f. o.

Cap., som der staar i Mskr., maa efter NG. III 95 være Feil for St.

S. 20 L. 7 f. n.

Asiestad 77 Fyresdal. Om det er denne Gaard, der menes ved Aslæstadha godhs DN. XV 33 (1397), er ikke sikkert.

S. 25. Under AuÖun kan tilføies:

Auöunargarör, Bygaard i Bergen DN. II 115 (1318) og oftere.

S. 25 L. 11 f. n.

I det ovenfor nævnte Manuskript er Udtalen af Unset 80 Biri angivet at være ö'nnsét. NG. III S. 61 antages dette Navn at være sms. med Mandsnavnet Auöun. Jfr. Anm. under U n n r S. 272.

S. 25 L. 21 f. n. NG. IV, 1 204 skal være NG. IV, 1 212.

S. 28. Under Baldrekr.

Med Bals-Borge og Balsrød i Stokke jfr. Baldzgardr, Bygaard

i Tønsberg DN. I 387 (1391). Baldrekslcjcer, Navnet paa et Skjær ved Talgø i Ryfylke, kanske af baldrekr (Belte), Snorra Edda ed. AM. II 491.

S. 31 L. 9 f. n.

Parenthesen «(se dette)» bør udgaa, da Mandsnavnet B o g i ikke findes omtalt nærmere.

S. 35. Under Bergpörr tilføies:

Berdors Nes tin i RB. 243, Part af Nesten 61 Stange. NG. III 156.

S. 36 L. 21 f. n. GN. skal være NG.

S. 37 L. 6 f. o.

Bilstad 50 Mo TI., skrevet j Bylstadum allerede DN. XV 126 (1520), hvor y betegner Udtalens i.

S. 42—43 kan tilføies:

Biarna garör, Bygaard i Oslo DN. I 175 (1332) og oftere; Bygaard i Bergen DN. II 76 (1307) og oftere, j Bernargarde, Bygaard i Veø DN. I 226 (1343); j Biarna garde DN. II 233 (1347).

S. 47. Under Böndi kan tilføies:

Bondaasen 85 Tønset, udt. bonnåsen. NG. III 403. ødhegarden Bondastadha i Svarstad i Lardal DN. I 545 (1436). Navnet er bevaret som Pladsnavn.

S. 53. Under Brünn kan tilføies: j Brwnsgo rdh ær liggher i Bottheim (126—129 Lesje) DN. XVI 328 (1488).293 Tillæg og Rettelser.

S. 54. Under Brynjolf r kan tilføies:

Bryniolfs tompt i Bergen DN. III 628 (1463).

S. 60 L. 5 f. o.

Efter Eyjulfr tilføies «(Øvjulfr)».

S. 60 L. 10 f. o.

essvæl skal være essvæl.

S. 61. Under Ei narr kan tilføies:

Æinars garör, Bygaard i Bergen DN. I 92 (1304) og andensteds.

S. 61 L. 7 f. o.

einar- eller einår- i Forfatterens Haandskrift skal formentlig være Einar eller Einår.

S. 62 L. 6 f. o.

Endrerud 29 N. Land skrevet Endrædærud DN. XV 92 (1486?).

S. 65 L. 18 f. n.

Elverud 31 Hobøl kan vistnok ikke forklares af Kvindenavnet Elfr, thi det er skrevet flere Gange Efflerud DN. XV 789 (1557).

S. 67. Under Erlingr.

Ved Ellingstad 70 Nes R. tilføies: i Ørlexstodum RB. 477. Formerne fra MA. kunde synes at tyde paa Sammensætning med Mandsnavnet Ørlygr. Dette kjendes dog kun fra Island, i nogle Exempler fra Landnamstiden. Det bliver derfor vel sandsynligst, at Erlingsstaöir er den opr. Form. Da Navnet ikke længere bruges, kan dets Form ikke kontrolleres gjennem Udtalen. NG. II 343 f.

S. 74 L. 10 f. n.

Typogr. skal være Topogr.

S. 84. Efter Geirleifr tilføies:

? Geir li (M.). Et Mandsnavn Geirli = oldhøitydsk Kérilo, der forholder sig til Geirleifr, som Ali til Ale i f r, synes at forudsættes af

Gjellestad 79 Askim, i gammel Form Geilastaöir, se NG. I 46.

S. 84 L. 14 f. n.

Gjermstad 86 Stange. Germæstad DN. XVI 336 (1490, efter 2 Afskrifter).

S. 84 Anm. 1.

Tiærmund, der forekommer i Ryfylke ved 1520, er vel snarere Hjçrmundr, ligesom Hjarrandr i senere Tid skrives med Ti- og saaledes Tiærundh allerede DN. VI, 592 (1467?).

S. 93 L. 18 f. o.

75, 1 skal være 75, 13.

S. 95 L. 14 f. n.

Ved Grimstad 151 0. Toten er i det ovenfor nævnte Manuskript Udtalen angivet at være gre mm-.294

S. 96 L. 18 f. n.

Aaure skal være Aure.

S. 100. Under GuSleikr kan tilføies:

Gullikstad 60. 61 Røros, udt. gø'lliksta (Gulichsta 1665). NG. XIV 200.

S. 101. Under Guönf.

Gonegjerd 80 Etne, som 1563 skrives Gunnildtzgierdt, kan efter min Mening være et gammelt * G

unnhildargeröi. Med Hensyn til det lange o i første Stavelse jfr. gonill i vestre Telemarken = G u n n h i 1 d r. Med Hensyn til Afslidningen af andet Led (allerede 1612 Gundegierd) jfr. Rangsæteren 12^ Volden, af * Ragnhild ars æt r (S. 197), Mangelrød 93 Hedrum, udt. mangre, og Mangerud 144 Romedal af *M agnhildarruö (S. 179), Gunne-rud 11,6 Hollen, Gunildorud RB. 18.

S. 103. Efter Gummi tilføies:

G unn a (Kv.), se under Skvrgunna.

S. 103. Under Gunn arr kan tilføies:

Gunnarsbær Håk. s. Håk. Kap. 35 (34) Ungers Udg. S. 263 og Kap. 37 (36, 37) S. 264; Gundersby DN. I 847 (1552), Gunner sby ved Tønsberg.

S. 107 L. 2 f. n.

Brulanes skal være Brunlanes.

S. 108. Efter Gyöa tilføies:

Gylf i (M.). Dette Mandsnavn synes at forudsættes af Gjølstad 149 Aker (i Giulfuastadum, Giulfuu- RB. 128, Gylffue-, Gylfuæ-DN. XIII 93. 94, 1456). I Helsingland forekommer skrevet med Runer paa Malsta-Stenen Mandsnavnet Kiulfiß, paa Sunnå-Stenen i Cas. obl. Kiulfa.

S. 115 Anm.

Hamarstaöir kan forklares af et Mandsnavn * Ham arr. Et Mandsnavn Hamar forekommer i Sverige, se Lundgren, og i Tydskland, se Forstemann.

S. 115. Under Ha ral dr kan tilføies:

Haralzgardr, Bygaard i Oslo DN. I 300 (1366). j Haraldenom, Bygaard i Tønsberg DN. III 330 (1381).

S. 119 L. 10 f. o.

Foran Tallene er udeglemt DN.

S. 122 L. 21 f. o.

Heksem 20 Holtaalen (af Hexene AB. 48 s.), vel *Heggsvin af Trænavnet h e g g r.

S. 122 L. 17 f. n.

Hegstad 161 0. Eker. Skrevet med i ogsaa DN. XV 46 (1424): a Hikxstadhum, Gen. Hixstada. Herved bliver Forklaringen af Mandsnavnet Hegg r mindre sandsynlig.295 Tillæg og Rettelser.

S. 122. Under Heinrekr kan tilføies:

Hæinræks gardr, Bygaard i Bergen DN. II 141 (1328).

S. 124. Under Helg i, Helga kan tilføies:

Hellerud 6 Biri (Helgerud 1616). Maaske usikkert. NG. I 249. II 159.

S. 127.

Under Herekr, Hærekr burde den sidste Passus: «Herstad findes oftere» osv. være trykt som Anm., jfr. flere af de paa flg. Side under Herjulfr anførte Stedsnavne.

S. 128 L. 6 f. o. Hørstad 26 Vardal skrevet j Hæriostadom DN. XV 63 (1446).

S. 128 L. 16 f. o.

Heradstveit 1 Vikør skrevet Heradzthueith allerede DN. XV 106 (c. 1500).

S. 131 L. 16 f. o. SB. skal være NB.

S. 133 L. 14 f. o. Jørenrud 65 Kraakstad. Hiærændherud, Hiærænderud DN. XVI 205 (1457).

S. 144 L. 21 f. n.

Engelsaas i Vikør er vistnok samme Gaard som j Eigilsase DN. XV 106 (c. 1500), der nævnes mellem to Gaarde i Vikør. Herved bliver Forklaringen af Ingjaldr tvivlsom, uagtet Eigilsase mulig kan være Feil for Eingilsase.

S. 144 L. 18 f. n. Efter Engelsaas tilføies: 134 Strinden.

S. 148 L. 16 f. o. Jokelsgardr. Det Brev fra 1318, hvori denne Gaard nævnes, er udstedt af to Mænd, af hvilke den ene heder Erikar lokels sun.

S. 148. Under Jölgeirr:

Jolixstadir AB. 22. Hvis AuSigsstaöir er opstaaet af Au5a-staöir (NG. II 206) og Yrikstader af Irastaöir (NG. III 132), saa kan Jolixstadir være opstaaet af *JöIastaSir og forudsætte et Mandsnavn Jöli = gammelsvensk I ule, se Lundgren.

S. 149. Under Jön kan tilføies:

JönsgarSr, Bygaard i Oslo DN. III 266 (1364) og oftere. JönsgarÖr, Bygaard i Tønsberg DN. I 359 (1384) og oftere.

S. 151 L. 15. f. o. RB. skal være AB.

S. 154. Under Kari kan tilføies:

Kaarstad 135 Jevnaker (Korstad 1595), udt. Jcårsta.

S. 157 L. 3 f. n.

Ved Katterud 99 Nes R. bør den sidste Passus lyde: [Paa Grund af Formen i RB. ikke af kçttr, osv.].296

Tillæg og Rettelser.

S. 159 L. 13 f. n. Kjelsta skal være Kjelstad.

S. 162. Under Knütr kan tilføies:

Knutz gardr, Bygaard i Oslo DN. I 146 (1322).

S. 166. Under Kol lun g r kan tilføies:

Kollungs hofdæ, Ødegaard i Telemarken DN. XV 126 (1520).

S. 167. Under Ko pphildr.

Kop phil dr er vel opstaaet af *Kauphildr og har vel været Betegnelse for en Kvinde ved Navn Hildr, som befattede sig med Handel (kaup), jfr. Kaupa-HeSinn i Njåls saga. For Lydovergangen jfr. Koppang 19 Storelvedalen (Kopanngh 1578) af Kaupangr.

S. 175 L. 10 f. o. III 360 skal være III 160.

S. 176 L. 13 f. n.

Lundestad 67 Tune, som ikke nævnes før 1593, og som nu ligger tæt ved Landevei, er vel snarest opkaldt efter Lundestad 4 Berg, som er gammelt Lundarstçö.

S. 177. Ved Loptr tilføies:

Lofsgaarden 124, 30 Tønset, udt. låssgalen. Herom bemærker O. Rygh i NG. III 407: «Paa det gamle Mandsnavn Loptr kan neppe tænkes ved en Gaard som denne, der ikke kan være synderlig gammel. Derimod kunde nok lste Led være lopt n. (Indl. S. 66), Bygning paa to Stokværk. Rigtignok pleier dette Ord, hvor det bruges som Forled i Gaardnavne, ikke at have Genitivform, men denne Regel behøver ikke at være fulgt ved yngre Navne.»

Med Fritzner (Ordbog under loptsgarör) tror jeg, at Lopts-garÖr ogsaa ellers er sammensat med Appellativet lopt. Herfor taler Sammensætningens overordentlig hyppige Forekomst. At ikke Genitivformen i Forledet taler herimod, synes at turde sluttes af oldn. loptsgeröi og loptsakr, samt af Ordene Loftsdrumb og Loftstropp i Aasens Ordbog. Saaledes heder det i Oldn. f. Ex. bergs-nçs og berg-nçs (se min Udg. af Eddadigtene S. 216), bürshurö og bürdyrr. Se ogsaa lopts gardher «med loftsbyggnad försedd gard» (Söderwall Ordbok öfver svenska medel-tids-språket).

Her kan tilføies j Lopzgarpænum i Lilleherred DN. XIV 15 (1397).

Med Fritzner tror jeg, at ogsaa Lopts bær er sammensat med Appellativet lopt.

S. 181. Under Margrét kan tilføies:

Marigaard 3 Norderhov, nævnt DN. XVI 22 f. (1361, Afskrift fra 1770).

S. 182.

Forklaringen af de under M o 1 d i opførte Gaardnavne Moldtu 60 Herø Sdm. (Moltunn 1603) og Moldtuen 36 Ørlandet (Moldatün297 Tillæg og Rettelser.

Landn. 270) af et Mandsnavn synes noget betænkelig, fordi det vilde være et besynderligt Træf, at tun, der ikke meget ofte sammensættes med Personnavne, paa to forskjellige Steder skulde sammensættes med Mold i, hvis dette var et Mandsnavn. Begge Gaarde synes at ligge paa en lav Strand under et Fjeld. Jeg formoder derfor, at Mold(a)tün skal forklares af Mold i som Fjeldnavn. Molden heder et høit Fjeld i Hafslo. Jfr. angelsax. molda, Toppen af Hovedet. Ogsaa Moldastaöir kan maaske forklares af Mol di som Navn paa et Fjeld eller en Høide. Om Navne paa -staöir, hvis første Led er Navnet paa et Fjeld eller en Høide, jfr. NG. Indl. S. 78 og II 9.

S. 185. Under Nagli, Nagl.

Mandsnavnet Nagli ogsaa i Sverige Dipl. Svec. I Nr. 618. Et Mandsnavn Nagl vilde have et Sidestykke i oldtydsk N a g a 1.

S. 191. Under O raid r kan tilføies:

0 r al dr med Sideformen Araldr er vel egentlig Qraldr af * Q r-valdr = oldtydsk Arawald.

Samme Navn som Ar as vik 99 Aure er efter NG. XIV 36 Erisvik 30 Bjugn, udt. cérasvik,a (Aritzwigh NRJ. II 47).

S. 191. Anm. til Orm arr.

Om Ormstad 70 Ullensaker se S. 25 under Aurmöör.

S. 201 L. 7 f. o.

Beffsaas skal være lie f s aas.

S. 226 L. 7 f. o.

1 Skraapsgarde synes paa Grund af Vokalen ikke at kunne høre til S kro pi, men hører vel til skräpr, der forekommer som Tilnavn i Sverris s. (Konunga s. S. 70; Fornm. s. VIII 162).

S. 230 L. 7.

Solerud 123 Aremark. DN. XVI 92 (1425) skrevet j Sswalurudi. Den ældste Form synes at være Sväluruö, hvoraf *Söluru9. Navnet synes derfor ikke at kunne forklares hverken af et Mandsnavn S ö 1 i eller af S val i.

S. 231. Under Ståli kan tilføies: j S tal a rudi RB. 177 under Spydeberg Kirke. Ikke i NG. I.

S. 243. Under Sve inn kan tilføies:

Svendsbufialdet DN. XVI 31 (1375) i Sandsvær. Sveinsgarör, Bygaard i Bergen DN. I 110 f. (1309); DN. II 85 (1309).

S. 286. Under Qngull kan tilføies:

Ungersnes 89 Enebak skrives Avngvlsnes DN. XVI 185 (1452), men dette Navn er snarest at forklare af ç n g u 11, en Fiskekrog, saa at Neset har faaet Navn af sin Form. Ogsaa andre sammensatte Stedsnavne med Q n g u 1 s-, Anguls- som Forled synes at indeholde Appellativet.

S. 287. Under Q s s u r r kan tilføies :

j Azzærsgard, Bygaard i Bergen DN. XV 63 (1446).S. 287 Anm.

At *Aasaaren* 216 Vaage er at forklare af Mandsnavnet Qssurr, støttes derved, at dette Mandsnavn oftere forekommer i Nordre Gudbrandsdalen; DN. XVI 93 (1428) har Azsor i Vaage.

S. 290 tilslut tilføies:

0yvor (Kv.). Dette Kvindenavn har været brugt baade i Norge (1328, DN. II 142) og paa Island (Ísl. s. I 359). Jfr. Anm. under 0yvindr (S. 290). Deraf kan forklares

Ørstad 80—83 Opdal (Owrestad 1516, DN. XV 123, Ewerstad NRJ. II 167).

REGISTRE

I. GAARD- OG BYGDENAVNE, NES- OG ØNAVNE.

Oldnorske Navneformer ere betegnede ved spærret Tryk, — senere Navneformer, der ere anførte i de ældre Kilders Orthografi, ved Anførselstegn, — Nutidsformer ere satte med Kursiv. Forkortelser: Bygrd. = Bygaard, K. = Kirke, k. = kirkja, S. = Sogn (Kirkesogn), fl. St. = flere Steder, p. = paa, u. = under.

Side

Side

Side

Side

Side

Side

Side

Gaard- og Bygdenavne, Nes- og Ønavne.

Side

Gaard- og Bygdenavne, Nes- og Ønavne.

3-27

Side

Gaard- og Bygdenavne, Nes- og Ønavne.

3-337

Side

Side

Gaard- og Bygdenavne, Nes- og Ønavne.

3-339

Side

Side

Side

Side

II. NAVNE PAA ELVE, FOSSER, INDSOER, FJORDE, SUND OG FJELDE.

Oldnorske Former betegnede ved spærret Tryk.

Side

Side

III. APPELLATIVER OG ADJEKTIVER SOM 1= SAMMENSÆTNINGSLED.

Oldnorske Former betegnede ved spærret Tryk.

G.-!n' a 'er son-

ravne

N urs ké t; ..

' ' 1 navna